ဖၠုံ-ပ်ယင်-အဲန်ဂ်လါ
ဆ်ခါင်ၡုံ

ကရင်(ပိုး)-မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်
အဘိဓာန်

KAREN (PWO) - BURMESE-ENGLISH
DICTIONARY

THE OPEN SOCIETY INSTITUTE'S BURMA PROJECT
KAREN (PWO) DICTIONARY COMPILING COMMITTEE

ဖုံ-ပု်ယင်-အေန်ဂု်လါ
ဆု်ခုါင့်ပုံ

ကရင်(ပိုး) -မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်
အဘိဓာန်

KAREN (PWO) - BURMESE-ENGLISH

DICTIONARY

THE OPEN SOCIETY INSTITUTE'S BURMA PROJECT
KAREN (PWO) DICTIONARY COMPILING COMMITTEE

KAREN-BURMESE -ENGLISH DICTIONARY

KAREN-BURMESE COMPILER
Ashin Zarkaya

KAREN-BURMESE SCRIPT REVIEW COMMITTEE
1. *Mahn Than Myint*
2. *Nann Aeik Seik Awar*
3. *Nann Shupaw Klane*
4. *Mahn Larpone Awar*
5. *Kyaw Hwer Thwee*
6. *Kyaw Mikepaw Awar*

ENGLISH COMPILER
Dr. Merdin Myat Kyaw

ENGLISH SCRIPT REVIEW COMMITTEE
1. *Mahn Don Yong*
2. *Nann Esther*
3. *Mahn Michael Naung*

EDITORS
1. *Saw Mervin Myat Kyaw*
2. *Nann Shwe Yi*

COMPUTING
Karen & Burmese-Mahn Than Myint
English- Dr. Em Marta

Layout & Design
Moe Kyaw Oo.

COORDINATOR
Dr. Merdin Myat Kyaw

PRINTED BY
Karen (pwo) Dictionary Compiling Committee
PO Box-792, Phrakhanong PO
Bangkok-10110, Thailand

**FUNDED BY THE OPEN SOCIETY INSTITUTE,
BURMA PROJECT**

ဆိုခွါင်လိုဃါ့

ဖွံ့ု–ပုံယင်–အေန်ဂုံလါ ဆိုခွါင်ပွံု လိက်အုဂ်ယိုဝ်အှ်ကေှ်မာဏောဝ်· ဖ်င်းခိုင့်ဝးအှ်မူ့· ထါလုံမာန်နှ် ကျာ်ဇာဂရအင်းတါင် လျူထဝယ် ဖွံ့ု–ပုံယင်ဆိုခွါင်ပွံုလိက်အုဂ်အှ်ဖိုင်ဏှ်ဆေဝ်·လှ်။

မာန် နှ်ကျာ်ဇာဂရအင်းတါင်လျူထဝယ် ဖွံ့ု–ပုံယင်ဆိုခွါင်ပွံုလိက်အုဂ် အေလုံအှ်ဝးစါ်ဗိုဝ် ဖွံ့ု–ပုံယင်– အေန်ဂုံလါ ဆိုခွါင်ပွံုလိက်အုဂ်ယိုဝ်မုံ ဟှယ့်ကဲထင်းယဝ့်ကးကါလုံမွဲဍါအေးလှ်။ မာန်နှ်ကျာ်ဇာဂရ အှ်လိက်ဆိုခါင်ပွံုဏှ် ဓေ့မုံလင်ဖုံလိုတ်သုံ လွဲထါဆိုလင်ထံင်·လင်ကာအှ်ပုဝ်· ကိုလွဲဃှုု့ဟှာ ပွံုကျာဍိုင်ကာထောတ်ထင်းဓေ့ သံင့်ဆွိုင်ကံုလွဲ ဟှံင်ဖုံပါင်အင်းတါင်းဝး ဓေ့ဆေဝ်·လှ်။

သံင့်ဆွိုင်ကံုလွဲ အှ်ထိုင့်ကှာဆိုဒ်မူး။ ဆိုဒ်ခွါဍေ ဘာ·သာ့ကိုဝ်· မိင်ကျာဍိုင်သာအှ်ကေှ်အှ်ထါ ဖြိုင့်ထင်းဝးဆေဝ်·လှ်။ သံင့်ဆွိုင်ဃှုု့ဟှာ ဏင့်ဆာ·မိင်သီးလုံဖးမွဲဓေ့–

က။ ။ စါ့သေန်းမျေန့်(ကျဝ်ထေါဟ်တွါ)

ခ။ ။ ကျဝ်လာပုင်းအွာ။

ဂ။ ။ ကျဝ်မိက်ဖဝ့်ဃှီ့။

ဃ။ ။ ကျဝ်ဆိုဒ်သုဲး။

င။ ။ နာန်·အဲဆိင့်အွာ။

စ။ ။ နာန်·ဆင်ဖှဝ့်ခိုင်း။ ဏှ်ဆေဝ်·လှ်။

သံင့်ဆွိုင်ကံုလွဲအှ်သီးလိက်သော့ဝ့် ယိုဝ် စာသဝ့်(သီးဆြာ့) ဍုဂ်တာမာဍေန်မျးကျဝ် (MBBS) ဏှ်အင်းဃှုု့ပွံုဖုံပါင် ဓေ့လိက်အေန်ဂုံလုံဖးဏှ်ဆေဝ်·လှ်။

အင်းဃှုု့ဖုံပါင် လိက်အေန်ဂုံလါလုံခဝ့် ကံုလွဲ သိုင့်ဟှာ ဍုဂ်ကဲထင်းအှ်ဖူ့အှ်ဍုံင်းဟှံင် သံင့်ဆွိဖုံပါင်အင်းတါင်ဝး ထါင် ဓေ့ဆေဝ်·လှ်။ ကံုလွဲဖါသိုဝ်သိုင့်ဟှာဏင့်ဆာ·မိင်သီးလုံဖးမွဲဓေ့–

၁။ ။ Mahn Don Yong

၂။ ။ Nann Esther

၃။ ။ Mahn Michael Naung ဏှ်ဆေဝ်·လှ်။

လင်·ခါင့်လုံဆင့် ဖွံ့ု–ပုံယင်–အေန်ဂုံလါ ဆိုခွါင်ပွံုလိက်အုဂ်အှ်ဓေ့ယိုဝ်တွာသေှ်ယာ့သေှ်ဝးဆာ· ဆြာ့မာန်မာဝါ ကျဝ် (BA,BEd,MA) (ဍုံလေင်·ဘာ·ဆင့်ထဝ့်၊ ဘာ·ခေါဟ်ဍေါဟ် လင်·လီ) ဍေ ဆြာ့မူးနာန်·ခံင့်ထိ့ (BA, History,MA) သီးလုံဖးဆိုင့်ထေံအင်းတါင်ဝး ထါင်ဓေ့ဆေဝ်·လှ်။

ဖွံ့ု–ပုံယင်–အေန်ဂုံလါဆိုခွါင်ပွံုလိက်အုဂ်ယိုဝ်ဖွံ့ုင်ဆိုခွါင်ပွံုကံုလွဲသီးလုံဖးအှ် ခင်းခါ့ပါင်ထင်းဓေ့ ဏှီ့ခါ့ယုဂ်ဆေဝ်·လှ်။ ခင်းထါသင့်အှ်မေံယါ့ထုက်ခင်းခါ့လုံခါ့ဏှ် အေန်ဂုံလါ–ဖွါဆိုဟှ်ဆိုခွါင်ပွံု လိက်အုဂ်ဏှ်ထုဂ် ထင်းအင်းဏင်ဝးဓေ့ဆေဝ်·လဝ့်ယုဂ်။

ဖွံ့ုဆိုခွါင်ပွံုကံုလွဲအှ်ဆိုဖါဆိုမာယိုဝ်ဆိုဒ်ဆဍေလိက်လါအှ်ဖင့်ခေါဟ်သုင်း သာအဲဆိုင့်အဲကဲ့သီးလုံဖးခွိုဝ်လင်ဖ်င်း ကိုင်ဖါယှံင်ဓေ့ဆေဝ်·လှ်။ ဆိုလုံလိုင့်ဃှဲု ိလုံဍုဂ်ပါင်ဝး၊ ဆိုတုံပွိုင်တုံဖွးဆိုလုံထိ့ဆာဝး၊ အှ်အးဍေအှ်ယှာမုံအှ်ဍုးသာလဝ့်ဏှ် ဖွံ့ုဆိုခွါင်ပွံုကံုလွဲကံုလွဲဖေါဟ်ကိုဝ်·ဟှာထုင်·ဆိုင့်ဝးဆေဝ်·လှ်ဆာ်။

ဓေ့ပုံကံုလွဲသိုဝ်ဆေဝ်· ဆိုဒ်ဆဍေလိက်လါအှ်ဖင့်ခေါဟ် သုင်းသာအဲဆိုင့်အဲကဲ့လုံဖးဏှ်သီးအေခွိုဝ်လင်ဝး ဆေဝ်စါ်ဗိုဝ် ထီသိုဝ်ထိုင့် ဖူ့ဝါတွာပည့ာဆာ·လသီးကိုဝ်·ဟှာဍုဂ်ဏဲဝးလာ· ပုံကံုလွဲအှ်ဆိုတုံပွိုင်တုံဖွံးဟှ်လါ အင်းတါင်ဝး ထါင်လာ·ပုံကံု လွဲအှ်ဆိုလင်ထံင်·လင်ကာလုံဖးဏှ်ဆါ၊ ဃှုဲ ိ ဏှ်သီးကာဍါအေးဆိုဒ်ဆဍေလိက် လါအှ်ဖင့်ခေါဟ်ခွိုဝ်လင် သာအဲဆိုင့်အဲကဲ့တွာ ပည့ာဆာ·သီးကိုဝ်ဟှာဍေဆါ ဆိုဆံင့်မံင်း၊ ဆိုဍုးလုံယာ့၊ ဆိုထေါတ်စိုဝ်အေအှ်လုံမိင်မိင် ဆေဝ်·စါ်ဗိုဝ် ကေဝ်ပြိုင့်သုင့် စိုဝ်ထါင်ဝး လာ·လိက်လုံပုံကံုလွဲအှ်အိုဝ်၊ ဓေ့လိက် ဍှံင်·အှ် လုံအှ်ဖင့်လအိုဝ်သိုဝ် ကိုဝ်·ဟှာဍေဆါဏှ်ဆင်းယှံင့်အင်းယာ့ဝးဆေဝ်·လှ်။

က*(န)*	တစ်။ အက္ခရာတို့တွင်အစဆုံးဖြစ်သောအက္ခရာဖြစ်သည်။ The first letter out of the 36 Plone alphabets (လိက်မေါဝ်ꩻဖုံႋသိုင့်ဆို့ဃှုဖုံႋဖိုင်ဏော့်မွဲ့ာလိက်ဖုံႋလို့အ့်ခင်ႋ ထါထုက်လို့ဖုံႋဏော့်လို့။)
ကို့။*(ကြိ)*	ပေးအပ်ချီးမြှင့်သည်။ award
▪အွာဖါဒွေဟ်ကို့လ်လင်ဝေ့ဒုး လျာꩻသာ် လို့အ့်ထိအ့်ဖွဲ့ာသီးလို့ဖး ဏော့်လို့။	
ကို့ကျုး။(လို့ဖိုင့်လို့ဆာꩻ)(ကြိ၊ဝိ)	တကြိမ်တခါ။ on an occasion
ကို့ကျုးကို့ဆာꩻ။(ကြိ၊ဝိ)	တခါတရံ။ occassionally
ကို့ကျုး။(ဖို့ကို့ကျုး)*(န)*	တောစုံးမ၊ ကြက်တစ္ဆေ။ witch
▪ ယို့ဟှိုင့်စိုဝ်ꩻဖို့ကို့ကျုးဟှင်း အီႋလို့ခေါဟ် လံင်ပို့ယိုင့် ခေါဟ်ဒုာအိုဝ်လို့။	
ကို့ကျုး။(ဓွယ်ကို့ကျုး)*(န)*	ရုံးပဒေသီး။ lady's finger fruit
ကို့ကျဝ်ဒုဝ်။*(န၊ဝိ)*	သေသပ်လှပသော။ beautiful
ကို့ကျာ်ကို့ကျာ်။	ဘုရားဘုရား။ *(အာမေဍိတ်)* (exclamation) God!
ကို့စယ်။*(န)*	မျက်နှာချေ၊ ပေါင်ဒါမှုန့်၊ နံ့သာမှုန့်။ talcum powder
ကို့စယ်။(မာဏါကို့စယ်)*(န)*	ကျဇုပင်၊ ကျဇုသီး။ a kind of bitter fruit eaten as veg etable
▪ ကို့စယ်သးဏော့် မွဲ့ာဝေ့ဒုးမာ ဏါသးလို့မိင်ဆေဝ်ꩻလို့။	
ကို့စံင်းဃှင်ꩻ။(လို့စံင်းဃှင်ꩻ)*(ကြိ)*	တနေရာတည်း။ the same place
ကို့စင်။ကို့ကျင်*(ကြိ)*	ပြန်စင်သည်။ splash back
▪ စဝ်အွာဖါလင်သိင်းမူꩻဒွေ ကွာခါ သိင်းမူꩻကါင်ကို့စင် ထါင်ဝေ့အ့်ခင်ႋဏော့်ဆေဝ်ꩻလို့။	မောင်ဖြူပုဆိန်ဖြင့်ထင်းပေါက်ခွဲနေစဉ် ထင်းစ သည်မောင်ဖြူ. ခြေထောက်ကို ပြန်စင်သည်။
ကို့စီ။*(ကြိ)*	ရိုးတိုးရွတဖြစ်သည်။(မြူးရွှင်သည်) to get excited
ကို့ဆာꩻ။*(န)*	အရှင်၊သခင်။ master; owner
ကို့ဆို့။(လို့ဆို့)*(န)*	တဆယ်။ ten
ကို့ဆင့်။(ကွ္ဆင့်)*(န)*	ဆင်။ elephant
ကို့ဆင့်ထီꩻ။(ကို့ဆင့်ဖါ့ထီꩻ)*(န)*	ဆင်ပြောင်ကြီး။ male elephant
ကို့ဆင့်မေါဝ်ꩻ။*(န)*	ဆင်မ။ female elephant
ကို့ဆင့်ဓါင်းဏါ့။*(န)*	ဟိုင်းဆင်။ tuskless elephant
ကို့ဆင့်ထို့။*(န)*	ရေဆင်။ water spout
ကို့ဆိင့်။*(န)*	မျောက်လေပွေ။ a kind of small monkey
ကို့ဆံင့်။*(နꩻဝိ)*	ဆောင့်သည်။(တုန်ခါသော) bumping
▪ဖိုင်သာဒုံင်ခွင့်အ့်ခေါဟ်စံင် လါင်းကို့ဆံင့်ဝေ့ဆေဝ်ꩻလို့။	လှည်းလမ်းညီညာမှုမရှိသည့်အတွက် လှည်းဆောင့်သည်။ Bumping of cart on rough road.

ကဲ့ဆယ်။(ဖူ့ကဲ့ဆယ်)(ကြိ)	ခုန်ပေါက်မြူးတူးသည်။ jump around in joy
ကဲ့ဆုဂ်။(ကြိ)	ထိန်းသည်။ control, direct
■ ခို့ခေါဟ်ဓေ့မဲ့လံင်သိုဝ်ကဲ့ဆုဂ် ထဓေ့ခို့ပဲ့ဝါင့်ဏှ်ဆေဝ်•လှ်။	လှေဦးတည့်ရန် လှေပဲ့ကိုထိန်းထားသည်။
ကဲ့ဆုဂ်။(ကြိ)	ချုပ်တည်းသည်။ control (oneself), restrain
■ အဲ့ဓေ့ဍုးထုံ•ကဲ့ဆုဂ်လင်ထး အဲ့သာဏှ်လှ်။	
ကဲ့ဆော့။(ကြိ)	ချေဆတ်သည်။ sneeze
ကဲ့ဆိုဝ်ကဲ့ခင်း။ကဲ့ဇင်ကဲ့ထာ•(ကြိ၊ဝိ)	တခေါက်တခါ။ sometime
ကဲ့ဆိုဝ်ကဲ့လင်•။လှ်မှိက်လှ်သာ့(ကြိ)	ခဏတဖြုတ်။ a short while
ကဲ့ညာ။(ကြိ)	ကြွလာသည်။ (formal) come
ကဲ့ဍင်ဝါ။(နံ)	နပ်ချို။ *Baliospermum axillare*
ကဲ့ဍုင်ကျာ်။(နံ)	ငါးရံ့ပနု။ snake-head fish
ကဲ့တာ။(နံ)	ရက်ချုပ်။(ဇာတာ) horoscope (birth omen)
ကဲ့တာ်။(နံ•ကြိ)	လွှ။လွှတိုက်သည်။ saw
ကဲ့တာဝိက်။(ကြိ၊ဝိ)	စုံးစုံးနစ်မြုတ်သည်။ immerse
ကါတူ့။(နံ)	သိုးမွေးချည်။ wool
ကဲ့တီစာင်။(နံ)	တမာတမာ။ margosa tree
ကဲ့ဆို့ကဲ့တိုဒ်•။(နံ)	သစ်ကတိုး။ a kind of hard wood
ကဲ့တင်။ကျုင်•။(နံ)	လယ်ပဒူ။ Hygrophila Spinosa
ကဲ့တဝ်။(ကြိ)	စိုးရိမ်ပူပန်သည်။ worry
■ မေါဝ်•ဖါ•သီးလှ်ဖး ကဲ့တဝ်ဓး ဓေ့လှ်အဲ့သီးဖေါဟ်လီအဲ့ဟှင် ဏှ်လှ်။	Parents worry for the children.
ကဲ့ထိက်။(ကြိ)	ကြပ်တည်းသည်။ tight, crowded
ကဲ့ထိက်ကဲ့ထုက်။(ကြိ၊ဝိ)	ကြပ်ကြပ်တည်းတည်း။ tight, crowded (condition)
ကဲ့ထး။ (ကြိ)	ညိသည်။ get entangle; be caught
■ သိင်းဖူ့လှ်ဖူ့လင်ယွာကဲ့ထးလှ် ထို့ဏါင်ဏှ်လှ်။	A drifting log got caught at the bank.
ကဲ့ထူ့။ (နံ၊ဝိ–ကြိ၊ဝိ)	ထုံထိုင်းသော၊ ထုံပေပေ။ be lethargic
ကဲ့ပယ်(ပါင်ပယ်ဖေါဟ်ဍိုဝ်ယှာင်း)(နံ)	မှိုနတို။ Oxalic corniculata
ကဲ့ပိုင်။(ကြိ)	ဘုန်းပေးသည်။ offer food to monk
ကဲ့ဖိက်။(နံ၊ဝိ)	စေးနဲသော။ stingy
■ ယှ်မာန်စဝ်ဏှ်မွဲာပဲ့ယှာ• ကဲ့ဖိက်လှ်ဟှာလှ်။	My uncle is a stingy person.
ကဲ့ဖိက်။(နံ)	မရိုးပင်။ a kind of plant
ကဲ့ဖါကဲ့ဖေါဝ့်။ (ကြိ•ဝိ)	ထူအမ်းသော၊ မျက်နှာထူအမ်းခြင်း။ flabby; puffy
■ ယှ်ဟှာ•မူးဏှ်အဲ့လှ်မုက်ဝးတာ• အဲ့မေံသး ကဲ့ဖိက်ကဲ့ဖေါဝ့်ဓေ့ ဍုးလှ်။	My aunt is not well and her face is puffy.
ကဲ့မိုင့်ထင်း။(ကြိ)	ရှင်သန်ခြင်း။ to grow; having life
■ ယှ်ဖွါလင်ထရူးလှ်ဖးကဲ့မိုင့်	The paddy I planted grow very well.

ထင်းငေ့ဟော့ဝ် ဟော့ဝ်
ဝးဝးလှ်။

ၵုံမွံင့်။(ထုံဥိုဝ်)(န) ကွမ်းအစ်။(ကွမ်းခွက်) betel box
ၵုံမိူင့်။(န) ရေတွင်း။ well
ၵုံမှောဝ်။(န) သူခိုး။ thief
ၵုံယာ့။(ကြိ) ကြွတက်လာသည်။ lift up; rise up
ၵုံယဵ။ သာလျှင်။(မှန်သမျှ) all, any, only
■ဟုံဍှောဟ်သီးလုံဖးအင်းဏင် ဖွံ့ဆုံကံင်သိုဝ်ၵုံယဵဟုံ ယှင်းဖေါဟ်ဏှ်လှ်။ အစိုးရသည်ဆင်းရဲသားများကိုသာလျှင် ဦးစားပေးပြီး အထည်အလိပ် ကိုဝေငှသည်။
The authorities distribute clothing to poor people only.
■တုံဝါန့်ခေါဟ်ကေါဝ်ငေ့ဏှ်တာ• ၵုံယဵတုံဝါန့်ဖေါဟ်သီးလုံဖး ဝးဟှယ့်ငေ့ထံင်အုံလုက်လှ်။ ရွာခေါင်းဆောင်ခေါ်သောအခါရွာသားမှန် သမျှ အားလုံးလာရသည်။
All the villagers have to come when the village headman summons them.
ၵုံယိုင့်။(န) အဆင်တန်ဆာ။ adornment
ၵုံယိုင့်ထင်း။(ကြိ) တန်ဆာဆင်သည်။ adorn
ၵုံယူ•ၵုံစုဂ်။(ကြိ၊ဝိ) ငြိမ်သက်စွာ။ quiet, silent
ၵုံယူ•ဖါ•။(န) မျောက်လွှဲကျော်။ gibbon
ၵုံရှင်။(န) ချွန်း။ iron for driving elephant
ၵုံရေဝ်။(န) ကျဉ်းမြောင်းသောတောင်ကြား။ narrow path through valley
ၵုံရေဝ့်တောဝ်•။(န) တစ်တီတူးငှက်။ red-wattled lapwing
ၵုံရေင့်။(ကြိ) ပြန်လှည့်လာသည်။ turnback
■ အုံငေ့ဍုးလေဝ်လှူင်•ဟုံင် ဟှယ့် ထါင်ၵုံရေင့်ထါင်ငေ့လုံအုံဟိုင်းလှ်။ He went a certain distant and then turned back home.
ၵုံရုံင့်ၵုံဍှ။(ကြိ) လောဆော်သည်။ hustle to act in haste
ၵုံလုံအင်။(န) လင်းဝက်။ night heron
ၵုံလာသွေဝ်။(န) မယားသိမ်။ concubine
ၵုံလာ်ၵုံစုဂ်။(ကြိ၊ဝိ) ကလေးကလား။ (talk/behave) improperly; childish
ၵုံလေဝ်မေံ။(န) ဇယားကွက်။(ကျားကွက်) tabular form
ၵုံလုဂ်။(ကြိ) သင့်လျော်သည်။ match with
လှုပ်ရှားထကြွသည်။ outbreak; revolt
ၵုံလုဂ်ဟှင်းအာ။(ကြိ) ဆူညံလှုပ်ရှားသည်။ noisy outbreak
ၵုံလုံ့ (ၵုံလုံ့ကါင်ကါ)။(န) အလုပ်အကိုင်။ (လုပ်ငန်းကိုင်ငန်း) job, business
ၵုံလိုဝ်ထင်း။(ကြိ) ကန်တော့သည်။ present material with respect
ၵုံလိုဝ်ၵုံလာ။(ဟုံအိင်)(န) နတ်။ fairy
ၵုံလုံအုက်။(န) ကုလားအုတ်။ camel
ၵုံလာင့်။(ကြိ) လွင့်သွားသည်။ blown away;
တန်ခိုးနှင့်ပျံသန်းသည်။ (man) fly in air by super power
ၵုံလာင်။(န) နီးဗန်းကြီး။ big round plate made with thin bamboo slips
ၵုံလဝ်။(ကြိ) ကန်တော့။ (တောင်းပန် သောအခါသုံးသောစကား)word use as apology when some wrong thing was said or done
ၵုံလဝ်ပါ။(ပါၵုံလဝ်)(ကြိ) ဟန်ဆောင်သည်။ pretend
ၵုံလီ။(န) လေ။ (တိုက်ခတ်သောလေ) wind (blowing)

ကဵုဝင့်။(န)	ကရဝေး။Cinnamorum tree
ကဵုဝင်။(န၊ဝိ)	ကွေ့သော။ circle, curve
ကဵုဝယ့်။(စောဝ်ခေဝ်ႋ)(န)	သဃ်န်းပင်။ rock dammar tree
ကဵုသေ့်။(န)	မြင်း။ horse
ကဵုသေ့်ခင်းမိး။(န)	မြင်းခွါ။ horse-shoe
ကဵုသေ့်ခင်းမိးဍိုဝ်(န)	မြင်းခွါရွက်၊ဆေးမြင်းခွါ။ horse-shoe leaf. *hydrocotyle asiatica*
ကဵုသေ့်ယံင်ႋ။(န)	မြည်း။ ass, donkey
ကဵုသေ့်ထို့။(န)	ရေမြင်း။ hipopotamus; sea horse
ကဵုသံင့်။(န)	ကြို့ပင်။ *Scheichera oleosa*
ကာ။(ဆုံမာကဵုလုံ့)(န)	အလုပ်အကိုင်။ job; occupation
ကာ။(န)	ဗေဒင်။ astrology
ကာ။(ကြိ)	ချီနှောင်သည်။ tie; bind
ကာ။(ကြိ)	ဝမ်းဗိုက်ပြည့်သည်။ full stomach
ကာကြင်။(န)	ငါးကြင်း။ Hamilton's carp
ကာကြင်ယွိက်။(န)	ငါးကြင်းအူ။ Hamilton's carp intestine
ကာကွင်။(န)	ငါးအုပ်ဖါး။ flat-headed catfish
ကာကျောဝ်။(န)	ငါးဖျဉ်းသလက်။ gourami fish
ကာချေါဝ်။(န)	ငါးပြေမ။ climbing perch fish
ကာခ္ငါင့်။(န)	ဗဟိုကျခြင်း။ central point (use in horoscope) (ငှင်းကိုဗေဒင်တွက်သောအခါများတွင်
	အခေါ်အဝေါ်သုံးစွဲများသည်။ဗေဒင်တွက်၍"ကါခ္ငါင့်" ကိန်းကျလျှင်အကောင်းနှင့်အဆိုးနှစ် ခုဗဟိုကျနေသည်၊ ကောင်းလျှင်လဲကောင်း တတ်သည် ဆိုးလျှင်လဲဆိုးတတ်သည်ဟုအဓိပါယ်ရသည်။)
ကာတုံကျာ။(န)	ငါးမြင်း။ short-headed catfish
ကာတုံပိုင်။(န)	ငါးတန်။ river catfish
ကာဍောဟ်ချေါဟ်။(ကြိ) (ကါဍောဟ်မောတ်)	အတုံးအတုံးပြုချီ နှောင်ထားသည် tie in knots
ကာတြင်ပဝ်ႋ။(န)	လင်းပိုင်။ dolphin
ကာထုဲႋ။(ကြိ)	ခေါက်ချီသည်။ tie tightly
ကာထုံအုဂ်။(န) (ကာအုဂ်)	ငါးအိပ်ပျော်။ sleeping fish
ကာထိက်။(ကြိ)	တင်းကြပ်အောင်ချည်နှောင်ထားသည်။ tie securely
ကာပ္ဍဝ့်။(န)	ငါးပနော်။ small snake-head fish
ကာပ္ဍာႋ။(န)	ငါးပဏ္ဏား။ mango fish
ကာဖေါတ်။(ကြိ)	အဝတ်ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းရစ်ပတ်သည်။ wrap with cloth
ကာမုံလေင်ႋ?(န)	ငါးမြင်းအုပ်ဖါး။ flat-headed catfish
ကာလ္ဍေံ။(န)	ငါးအိုက်။ small black fish
ကာဝဳ။(န)	ငါးမန်း။ shark
ကာဓါသာ။(န၊ဝိ)	ဖုံးလွှမ်းထားသော။ closed; be covered

ကာယောန့်။(ယားခုံးလား)*(န)*	ငါးခုံးမ။ fishes of *Barbus spp*
ကာအီဗုင်▪။*(န)*	ကသပိုး။ globe-fish
ကာတ့်ပံင်▪။*(န)*	ကသပေါင်း။ carp
ကာထိက်ထူ▪။*(ကြိ)*	အစည်းဖြစ်အောင်ချည်နှောင်ခြင်း။ tie into bundle
ကာဓါထ။*(ကြိ)*	ဖုံးလွှမ်းထားသည်။ to cover with
ကား။ *(ကြိ-ကြိ၊ဝိ)*	ခက်ခဲသည်၊ခက်ခဲသော။ difficult, hard
ကားကားဟှယ်ဟှယ်။*(ကြိ၊ဝိ)*	ခက်ခက်ခဲခဲ with difficulty
ကားကဲ။*(န)*	ခိုငှက်။ pigeon
ကားဍဝ်၊ကားမာ▪၊*(ကြိ၊ဝိ)*	အလွန်ခက်ခဲသော။ most difficult, very difficult
ကားဆောဝ်▪ကို▪။	
ကားသာ(မေံမဲာ)*(ကြိ)*	ရှက်သည်၊ ရှက်တတ်သော၊ရှက်စရာ။ shy; shameful
ကာင်(တ့်ကံင်း)။*(န၊ဝိ)*	လိမ်ကောက်ကွေးသော။ crook; curve; bend
ကာင်(အ့်ကာင်)။ *(န)*	အပိုင်းအစ။ piece; fragment
ကာင်။*(န)*	နတ်မျှားပင်။ a kind of tree
ကာင်ကာ။*(န)*	အလုပ်ကိစ္စ။ business
ကာင်ထေံဖါ။*(ကြိ)*	ခွဲခြားကွဲပြား၊ လွင့်စင်သွားသည်။ cut open
ကာင်ဖါ။*(ကြိ)*	နှစ်ခြမ်းနှစ်ဖြာကွဲသွားသည်။ cut in two pieces
ကာင်သာ။*(ကြိ-န၊ဝိ)*	ချစ်မြတ်နိုးသည်၊ ချစ်မြတ်နိုးစရာ။ love; cute
ကာင်ကြာ်။*(န၊ဝိ)*	ကောက်တွန့်လိမ်သော။ zig zag
ကာင်ထင့်။*(ကြိ၊ဝိ)*	အလွန်ကျစ်သောကြောင့်ကျိုးများ အထုံးအထုံးဖြစ်နေခြင်း။ dead knot
ကာင်ယှာ့။*(ကြိ)*	ခွဲခြမ်းသည်။ split green bamboo into thin strips for tying
▪ မ့်ဝ္ဍးယှာ့အ့်ဟှင်▪ကါင်ယှာ့ဝေ့ ဝးဏော့်ဆောဝ်▪လှ့်။	နှီးဖြာရန် ဝါးကိုခွဲခြမ်းသည်။
ကာင်း။*(န၊ဝိ)*	ကောက်ကွေ့သော။ crook, curve
ကာင်းကံင်း။*(န၊ဝိ)*	ကွေ့ကောက်သော။ crook
ကာင်းကံင်းဝင်ရာ်။*(န၊ဝိ)*	ကွေးကောက်သော။ zig zag
ကာင်းလင်အ့်သောဟ်။(ကြိ)	ကိုယ့်ကိုယ်ကိုကိုယ်ကျိုးနည်းအောင်ပြုလုပ်ခြင်း။ cause misery to oneself
ကာင်းကုင်။*(န၊ဝိ)*	ညွှတ်ကိုင်းသော။ bend
ကာ်။*(န)*	လက်ပန်ပင်။ a kind of tall tree of soft wood
ကာ်။*(န၊ဝိ)*	ဖန်သော။ bitter
ကာ်ဖါ။*(ကြိ၊ဝိ)*	အလွန်ဖန်သော။ very bitter taste
ကာ်ခွိက်။*(ကြိ)*	သုတ်လိုက်သည်။ wipe away
ကာ်အွာ။*(န)*	ဒီးဒုတ်လက်ပန်။ large tree yielding soft, perishable wood; *Salmalia insignus*
ကာ်ယယ်။*(န)*	မှို့(လက်ပံမှို့) wool of *Sal. insignus*
ကာ်သာင့်။*(န)*	လက်ပံကလေး။ a kind of *Sal. insignus*
ကင်။*(န)*	ကင်း(ကင်းစောင့်သည်)။ sentry; watchman
ကင်။(သ့်)*(န)*	ဂုံပင်၊ဂုံလျှော်ပင်။ jute
ကင်(အ့်ကင်)*(န)*	အဆိပ်အတောက်။ poison
ကင်ကာ။*(ကြိ)*	ပြောဆိုခြင်း။ talk about;

ကင်ကာလစ်ထာင်(ကြိ)	စည်းဝေးတိုင်ပင်ခြင်း။ discuss
ကင်ထင်း။(ကြိ)	သန်းဝေသည်။ yawn
ကင်း။(ကြိ)	ကာသည်၊ဆည်းသည်။ shield; protect
ကင်းကွူ။(န၊ဝိ–ကြိ၊ဝိ)	ကာရံထားသော။ (သည်) fence around; to shade
ကံင်။(ကြိ)	ဝတ်ဆင်သည်။ wear
ကံင်ကွယ့်။(ကြိ)	မြူးတူးခုန်ပေါက်သည်။ run around in pleasure; hop around
ကံင်ကြင်။ကွုံကွင်(န)	ကျည်းပေါင်းပင်။ medium-sized timber tree
ကံင်ဖေ့ါ။(န)	ဝါဖတ်။ dressed cotton
ကံင်ယာ•။(ကြိ)	သက်သာသည်။ to get better
ကံင်ယာ•ထာင်။(ကြိ)	ပြန်လည်သက်သာသည်။ recover; improve; get better
ကံင်ဏီး၊ကံင်ယှင့်။(ကြိ)	ထမီ၊လုံချည်ဝတ်ဆင်သည်။ wear sarong
ကိင်းခွိက်၊ကိင်းထေံ၊(ကြိ)	လက်ချောင်းနှင့်ဆိတ်ဖြတ်သည်။ break with fingers
ကိင်းစေ့ဝ်။(ကြိ)	လက်ချောင်းနှင့်ချေပစ်သည်။ crush with fingers
ကိင်းဖိ•။(ကြိ)	ကုတ်ဖဲ့သည်။ pinch
ကိက်။(ကြိ)	ကိုင်သည်။ hold
ကိက်ထ။(ကြိ)	ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ grab
ကိက်ဖွာင်•ဏောဝ်•။(ကြိ•ဝိ)	ရုတ်တရက်ဖမ်းကိုင်သည်။ grab suddenly; snatch
ကီး။ (အ်ုကီး)(န)	ချေးညှော်။ grime; dirt
ကီးကာင်။(ကြိ၊ဝိ)	ကွက်ကျားသော။ be speckled; be mottled
ကီးကာထာ်။(န)	ပေါင်ရင်း။ upper thigh
ကီးဍူးဆုဂ်။(န)	ပေါင်ခြံ။ groin
ကီးထာ်။(န)	ပေါင်။ thigh
ကီးလး။(န)	ဂျိုင်းကြား။ axilla; arm pit
ကီးလးဆံင်း။(န)	ဂျိုင်းမွေး။ axilla hair; arm pit hair
ကုင်•။(ကုင်ဝးခ္ဍိ)(ကြိ)	လှော် ခပ်သည်။ row boat
ကုင်•လင်ခ္ဍိ။(ကြိ)	လှေကိုထိုးဝါးစိုက်ထားသည်။ anchor boat with pole
ကုံ။ (ခ္ဍိးဆင်•ဖုံ့)(န)	လောက်လေး။ catapult
ကုံသး။(န)	လောက်စာလုံး။ catapult ball
ကုံ။(အ်ုကုံ)(ကြိ၊န)	စုဝေးခြင်း။ gather
ကုံငုံ။(န)	အိမ်ရှေ့မင်းသား။ Crown Prince
ကုံဖ္ဍိ။(ကုံဖ္ဍူ)(န)	လေးကြိုး။ bow string
ကုံသး။(ခုံ•သး)(ကြိ)	အသက်အောင့်ထားသည်။ hold breath
ကုံသးထုက်။(ကြိ)	အသက်ငင်သည်။ gasping for air
ကုံတာ်။(န)	နုံးမြေ။ alluvial soil
ကုံတြာ်။(ကုံတြေဝ်)(န)	ခြံတိုင်။ fence pole
ကုံတ္ုပိ။(န)	မောင်ရင်လောင်း၊ရှင်လောင်း။ would-be-novice
ကုံနဲ့ာ။(န)	နောက်လိုက်တပည့်ရဟန်း။ followers of monk; disciples
ကုံပ္ုယာန့်။(န)	ပဉ္စင်းလောင်း။ would-be-monk
ကုံယ္ဍဲ။(န)	အသင်းအပင်း၊ အသိုက်အဝန်း။ organization; community
ကုံလ်ာ။(န)	အလှေ့ပေါက်ကိုင်းပင်။ reed
ကုံး။(ကြိ)	ကြံစည်သည်။ plan
ကုံးဆိုင်။(ကြိ)	ဝိုင်းဝန်းကြံစည်သည်။ plan together; collaborate

ကုံးခွါင်။(ကြိ) စဉ်းစားပြီးပြောသည်။ speak with consideration
ကုံးထင်းဖါလင်။(ကြိ) စီမံကိန်းချသည်။ make plan
ကုံးမာသို့။(ကြိ) သေကြောင်းကြံသည်။ plot to kill
ကုံးလင်ယော့တ်။(ကြိ) ညှိနှိုင်းသည်။ negotiate
ကုက်။(ကြိ) ကြိုးစားအားထုတ်သည်။ try; to work hard
ကုက်တ့်ယှာ•။(ကြိ၊ဝိ) တကယ်ကြိုးစားသည်။ try hard; to work very hard
ကုက်ဖုက်ကုက်ဖယ်။(ကြိ•ဝိ) အလွန်ကြိုးစားသည်။ try very hard
ကုက်ပညာ့။(ကြိ) ပညာဆည်းပူးသည်။ study;
ကုဂ်။(ကြိ) ချောင်းဆိုးသည်။ cough
ကုဂ်။(ကြိ) ရိတ်ဖြတ်သည်။ reap: cut
ကုဂ်။ (ကုဂ်ကုဲ)(နာ၊ဝိ) ကောက်ကွေးသော။ curve; bend
ကုဂ်ကာင်။(ကြိ•ဝိ) အဆက်မပြတ်ချောင်းဆိုးသည်။ whooping cough
ကုဂ်ဆုဂ်။(နာ•ဝိ) ကုံးကွသော။ bend extensively; humped back
ကုဂ်ထေံ။(ကြိ) ဖြတ်တောက်သည်။ slice (into pieces); cut
ကုဂ်တြိယ့်။(နာ) ကပ်ကျေး။ scissors
ကုဂ်တြိဉ်။(ကြိ) အရေဖျားကိုပတ်လှီးဖြတ်သည်။ circumcise; cut around
ကုဂ်လင်သာ။(ကြိ) အလိုလိုကိုင်းညွတ်သည်။ to bow oneself; something bend down
ကုဂ်လင်ဆုံ။(ကြိ) တခုခုကိုလှီးသည်။ slice something
ကုဂ်။(သိင်း၊ဝး ကုဂ်)(နာ) အပိုင်းအစ၊ ဒုတ်ပိုင်း။ piece (of wood)
ကုဂ်စူး။(ကြိ) စပါးရိတ်သည်။ reap paddy
ကုဂ်လင်ဒွေသုံး။(နာ) ချောင်းဆိုးသွေးပါ။ hemoptasis
ကုဂ်လင်စူးမိးခင်းမိး။(ကြိ) ခြေသည်းလက်သည်းလှီးဖြတ်သည်။ clip nails
ကုဂ်ဏာင်း။(ကြိ) မြက်ရိတ်သည်။ reap (cut) grass
ကူ။(အုံကူ)(နာ) အခွံ။ (လိပ်ခွံစသည်) shell
ကူး။(ကြိ) အခွံခွါသည်။ (သစ်အခွံစသည်) peel (skin of a tree)
ကူး။(နာ) သဖန်းပင်။ fig tree
ကေမှုဏာ။(ကြိ၊ဝိ) ညအခါ။ night time
ကေမှုဆာ့။(ကြိ၊ဝိ) နေ့အခါ(နေ့လည်) day time: noon
ကေဟုး။(ကြိ၊ဝိ) ညနေ။ evening time
ကေဟုဝ်ခိုဝ်း။(ကြိ၊ဝိ) နက်ဖြန်ခါ။ tomorrow
ကေတ့်ဟုဝ်။(ကြိ၊ဝိ) သန်ဘက်ခါ။ day after tomorrow
ကေခါင့်ခိုဝ်း။(ကြိ၊ဝိ) နောက်နောင်အခါ။ in future
ကေဝ်။(ကြိ၊ဝိ) ကိုက်ခဲသော။ ache; pain
ကေဝ်။(ကြိ) ရေးခြစ်သည်။ write
ကေဝ်။(ကြိ) ကလော်သည်။ lever open
ကေဝ်ထင်း။(ကြိ) ကလော်ထုတ်သည်။ lever out
ကေဝ်လိက်။(ကြိ) စာရေးသည်။ write letter
ကေဝ်ကောဝ်။(ဒကိ) ကန့်လန့်ဖြစ်နေသည်။ lie across
ကဲ။(ကြိ) တတ်နိုင်သည်။(ဖြစ်သည်) able; can
ကဲထင်း။(ကြိ) ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ happen (to); take place
ကဲကး။(ကြိ) ဖြစ်ခဲသည်။ difficult to happen; hard to be
ကဲထင်းကဲထဝ့်။(ကြိ) အောင်မြင်ဖြစ်မြောက်သည်။ achieve; success

ကဲခိုင်။ (ကြိ)	ကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ ပုံစံ၊ နမူနာ။ example; sample
ကဲ့။(ကြိ)	ကဲ့ရဲ့သည်။ dispraise; criticize negatively
ကဲ့အိုသာ။(ကြိ)	စိတ်နာကျည်းသည်။ feel hurt
ကဝ်။(န)	ကမ္ဘာ။ world
ကဝ်ကေဝ်။(န)	ခရေပင်။ Indian medlar *Mimusop elengi*
ကဝ်သွုက်။(န)	ကံ့ကော်။ evergreen hardwood with sweet scented white blossoms
ကဝ်မြူး။(န)	စပါယ်ပန်းအကြီး။ jasmine
ကဝ်ဝါတူ။(န)	ဆပ်သွားဖူး။ screw pine
ကဝ်လေဝ်။(န)	လုလင်ကျော်၊ နရွာကြီး။ Cinnamomum obtusifolium
ကဝ်လာတုံပြုက်။(န)	ပဒေသာပင်။ tree-shaped stand decorated with articles of offering
ကဝ်ဝါင်ဖဝ့်။(န)	လေးညှင်းပွင့်။ clove
ကဝ်တူ။(န)	ကမ္ဘာပျက်ခြင်း။ end of the world
ကဝ်ဏွင်။(န)	ကမ္ဘာတည်ခြင်း။ stable world
ကဝ်ရာ။(န)	ရေကြက်။ common moorhand
ကဝ်ငဝ်။(န)	လင်းယုန်ငှက်။ eagle
ကောဝ်။(ကြိ)	ခေါ်သည်။ call
ကောဝ်။(န)	ကျွန်း၊ရေလယ်ကျွန်း။ island; forest; jungle
ကောဝ်ကာင်း။(ကြိ)	စုရုံးရန်ခေါ်သည်။ gather
ကောဝ်ကုံ။(ကြိ)	စုဝေးရန်ခေါ်သည်။ gather
ကောဝ်အုံမိင်။(ကြိ)	အမည်ခေါ်သည်။ call (his/her) name
ကောဝ်စိုဝ်။(ကြိ)	လှမ်းခေါ်သည်။ call from a distance; call from afar
ကောဝ်ထင်း။(ကြိ)	ခေါ်တင်သည်။ call to come up
ကောဝ်ဒှ်။(ကြိ)	ကျွန်းပေါ်ထွန်းသည်။ appearance of island
ကောဝ်ကြင်။(န)	ကမ္ဘာ၊ စကြာဝဠာ။ universe
ကောဝ်ခေါဟ်ထာဲ။(န)	ကျွန်းထိပ်။ tip of island
ကောဝ်ကာင်းမေဝ်ဖုံင်။(န)	တောဒူးရင်း။ wild durian
ကောဝ်ပါင်။(ကြိ)	ကြွေးကြော်သည်။ shout loudly (group - in celebration)
ကောဝ်မယ်။(န)	နွားကလေး။ calf
ကောဝ်မေဝ်။(န)	ကျွန်းမြီး။ island tail
ကောဝ်လင်စူ။(န)	ကျွန်းဆွယ်။ peninsula
ကောဝ်ယှာ။(ကြိ)	ဟစ်အော်သည်။ shout
ကောဟ်။(န)	မုန့်။ snack
ကောဟ်ကုံဆင့်ဏာ။(န)	မုန့်ဖွန်းကောက်။ elephant ear snack
ကောဟ်ကဝ်ဝါတူ။(န)	ဆပ်သွားဖူးမုန့်။ griddle cake of rice flour
ကောဟ်ဆေဝ်။(န)	မုန့်ဆီကြော်။ fried sweet pancakes made from gluti nous rice
ကောဟ်ပွာသုင်း။(န)	မုန့်ကျဲသဲ။ pudding made coarse rice flour boiled in palm sugar
ကောဟ်ဆင့်ကုံလေဝ်။(ခွံင့်)(န)	မုန့်တီ။ rice noodle
ကောဟ်တာသး။(န)	ထန်းသီးမုန့်။ toddy-palm fruit cake

ကောဟ်ထေံ။(န)	ကဒပ်မုန့်။ yam cake
ကောဟ်ထိုဝ်ယး။(န)	ဝက်သားမုန့်။ pork cake
ကောဟ်ထို့ခုဂ်။(န)	ရေခဲမုန့်။ ice cream
ကောဟ်ထို့သိုင့်။(န)	မုန့်ပုဂံ။ plate cake
ကောဟ်နွှဲသးသာ။(န)	မုန့်ပိန္နဲစေ့။ jack-fruit seeds cakes
ကောဟ်ရဝ်•လး။(န)	မုန့်လေပွေ။ thin large cripies
ကောဟ်ဟှုံ့သိင့်။(န)	မုန့်စိမ်းပေါင်း။ steamed rice flour cake
ကောဟ်ဝိုင်။(န)	မုန့်ဖက်ထုပ်။ flour cake wrapped in leaf
ကိုဝ်။(ကိုဝ်ကိုဝ်)	ပြည့်စုံသော။ all present
ကိုဝ်•။(ကိုဝ်•ဟှာ)	တိုင်း။ (လူတိုင်း) all (every body)
ကိုဝ်•မိင်။	အမျိုးမျိုး။ every kind
ကိုင်။ (ကြိ)	လုံးသည်။ to pillet
ကိုင်ခွီးသး။(ကြိ)	လောက်စာလုံးသည်။ make pillet
ကိုင်ခေါဟ်လံင်းသာ။(န•ဝိ)	လုံးထွေးသည်။(သော) solidified
ကိုဟ်သာ။ (လ်ုကိုဟ်)	ရယ်ရွှင်သည်။ laugh amusely
ကဲု။လါင်း။(န)	လှည်း။ cart
ကဲု။(န)	ရေနက်သောဝင်း။ deep compound
ကဲုစက္ကရတ်။ (ကဲုစကြွ) (န)	ဖုတ်သွင်းရထား။(စက်ရထား) engine cart
ကဲုရှက်။(န)	စက်သီး။ pulley
ကဲုး။(ကြိ)	ယားသည်၊(ကလိထိုးသောအခါယားခြင်း) feel an itching sensation
ကဲို။ (ကွယ်)(န)	ပျားကလေး။ a kind of small bee
ကဲိုစင်။(န)	ပျားကလေးရည်။ honey from small bee
ကဲိုဖေါဝ့်။(န)	သစ်ခေါင်းပျား။ a kind of bee (live in hollow of tree)
ကဲိုစာ်။(န)	ပျားဖယောင်းတမျိုး။ bee wax
ကျာ။(န)	လေ။ gas; flatus
ကျာ။(ကြိ)	ရှုံးသည်။ loss
ကျာ။(န၊ဝိ)	ဟောင်းမြင်းဆွေးမြေ့ပျက်စီးသော။ old and decay
(သိင်းကျာ၊ဝးကျာ၊ဟှိုင်းကျာ။)	(သစ်ဆွေး၊ဝါးဆွေး၊အိမ်ဟောင်း) decay wood; decay bamboo
ကျာ။(ကျိ•ကျာ)(ကြိ)	နယ်သည်ရောနယ်သည်။ knead, mix
ကျာဒိုင်။(ကြိ)	ရောနှော၍သမ,အောင်နယ်သည်။ mix together
ကျာထင်း။(ကြိ)	လေတက်သည်။ flatulent
ကျာတာ်။(ကြိ)	လေလယ်သည်။ fart
ကျာမိ•လံင့်။(န)	လေဆင်နှာမောင်း tornado
ကျာထိုမ္ဟု။(န)	လေကြမ်း၊ မုန်တိုင်း။ storm
ကျာဝိထင်း။(န)	အနောက်လေ။ breeze
ကျာပံင်•ကိုဝ့်ါ။(န)	ငါးပေါင်းကျော်။ fried vegetable snack
ကျာမင်အူ။(ကျာမင်အိုဝ်)(န)	ဘုမ္မရာဇာ။ Rauwolfia serpentina
ကျာခူး။(န)	တင်းပုတ်။ wooden club
ကျာခူးထာ။(န)	သံတူ။ iron club; hammer
ကျာဆေဝ်။(ကြိ)	လေထိုးသည်။ wind colic

ကျး။(ကြိ)	လှည့်သည်။ turn from side to side
ကျးထောင်။(ကြိ)	နောက်တဘက်ပြန်လှည့်သည်။ turn back (to original position)
ကျးချိဝ်ခွံ။(ကြိ)	လှန်လိုက်သည်။ turn over; turn the back
ကျးလာ·ခဝ့်လာ·ခဝ့်။(ကြိ)	ဟိုဘက်သည်ဘက်လှည့်ပေးသည်။ turn from one side to another
ကျာ်။(နာ)	ဘုရား။ God
ကျာ်။(နာ)	ငါးထောင်သောကျိတ်။ fish trap
ကျာ်သြိ။(နာ)	ကျက်သရေ။ grace:dignity
ကျာ်ပဝ်။(ကြိ)	ဘုရားပရိနိဗာန်စံသည်။ expire (use for god)
ကျာ်ဟှင်။(ရုပ်ကျာ်)(နာ)	ရုပ်ပွားတော်။ statue of god
ကျင်။(နာ)	လယ်တဲ။ hut; booth
ကျင်ကျောဟ်သး။ကျင်သး(နာ)	ချေးသီး။ Semicarpus anacardium
ကျင်သိုင့်။(နာ·ဝိ)	မဲနက်သော။ jet-black
ကျင်ကျုင်း။(နာ)	ကဲ့ပိုးကျိုင်းကောင်။ rhinoceros beetle
ကျင်း။(နာ/ဝိ)	တူးခြစ်သွားသော။ burnt black
ကျံင်ဖဝ့်။(နာ)	ကြာညိုပန်း။ blue lotus
ကျံင်း။(အ်ုကျံင်း)(နာ)	မြောင်း၊တူးမြောင်း။ track
ကျိုင်ကျော်ဝ်·။ကျာ်ကျော်ဝ်။(နာ)	လင်းကွင်း။ cymbals
ကျုင်း။(နာ·ဝိ)	ပျင်းရိသော။ lazy
ကျုင်းကံုထူ့။(နာ/ဝိ)	ပျင်းရိထုံထိုင်းသော။ lazy and lethargic
ကျုံ။(နာ)	ဝပင်။ elephant foot yam
ကျုံ။(နာ/ဝိ)	အဖျားရှူးသော၊ အဖျားချွန်သော။ taper off
ကျုံမိင်။(နာ)	တောဝပင်။ wild elephant foot yam
ကျုံချုံ။(နာ)	စားရန်စိုက်ထားသောဝပင်။ cultivated elephant foot yam
ကျုံနုံ။(နာ/ဝိ)	ဝိုက်သော၊ အဖျားရှူးသော။ taper off
ကျုဂ်။(ကြိ)	ဆွဲငင်သည်။ drag; pull
ကျုဂ်ဆိုင်။(ကြိ)	ဝိုင်းဝန်းဆွဲငင်သည်။ help drag
ကျုဂ်လေံ။(ကြိ)	ဒရွတ်တိုက်ဆွဲငင်သည်။ drag along
ကျုဂ်ယေံထင်း။(ကြိ)	ရှည်လျားအောင်ဆွဲဆန့်သည်။ pull to extend
ကျုဂ်သ့ဝ်ါ။(နာ)	စရိ။ long peper
ကျုဂ်ပြိုင်ဖှိ (ကြိ)	လွန်ဆွဲပြိုင်သည်။ tug-of war contest
ကျဝ်ကျဝ် (ကြိ)	ဖြေးဖြေးသာသာ။ be tender
ကျဝ်·ချဝ် (ကြိ/ဝိ)	ခန့်ခန့်ညားညား။ manly; well built
ကျောဝ် (ကြိ·ဝိ)	ကြွပ်သော။ crisp; brittle
ကျောဝ်ဖေဝ်(နာ·ဝိ)	ကြွပ်ယွသော။ very brittle
ကျောဟ်။(ဝးကျောဟ်)(နာ·ဝိ)	ဆွေးမြေ့သော။ decay (decay bamboo)
ကျောဟ်။(အ်ုကျောဟ်)(နာ)	အလောင်းကောင်။ corpse
ကျိုင်ကျဝ်·။စာသိုင့်ကျိုင်ကျဝ်(ကြိ)	ခံစားရသည်။ suffer
ကျိုင်ကျိုင်။ (ကြိ·ဝိ)	အတူတကွ။ together
ကျိုင်ထင်းကျဝ်ထင်း။(ကြိ)	တန်ဆာဆင်သည်။ decorate
ကြာ။(ကြိ)	ဖုံးဖိထားသည်။ cover; stick

ကြာလင်ထ။ *(န•ဝိ)*	ဖုံးဖိထားသော။ cover with
ကြင်ထွင်•။*(ကြိ•ဝိ)*	အချည်းအနှီး။ useless; vanity
ကြုက်။*(န)*	ကြုတ်။ casket
ကြုက်စေဝ်၊ကြုက်ခံင့်။*(န)*	ငွေကြုတ်၊ရွှေကြုတ်။ silver casket: gold casket
ကြုက်။*(ကြိ)*	ထွင်းသည်၊(အရုပ်ထွင်းသည်) carve; sculpture
ကြုဂ်။(ကြုိဒ်)*(ကြိ)*	လျောက်ပတ်သည်။ be proper; appropriate
ကြုဂ်။*(န)*	အုတ်ကျွတ်။ brick
ကြိုင်း။*(ကြိ)*	ဆိုးသွမ်းသည်။ be bad
ကွာ။*(န)*	ပုဆိန်။ axe
ကွာ။*(ကြိ)*	ချိတ်ထားသည်။ hang
ကွာလင်ဆယ်။*(ကြိ)*	တွဲလွဲဆွဲထားသည်။ hang dangling
ကွာတြုဂ်။*(န)*	ရဲတင်း။ hatchet
ကွာဖေါဟ်ဆာင်း။*(န)*	တောင်သလဲပင်။ *Garcinia cowa* tree
ကွး(ဖိုဝ်ဖင့်သုံကွး)*(ကြိ•ဝိ)*	သန်းခေါင်။ midnight
ကွင်။*(န•ဝိ)*	အရစ်ရစ်။ အကြောင်အကျားဖြစ်သော rings of different colors
ကွင်ထေံ။*(ကြိ)*	အပျောက်အစက်ချယ်မှုန်းသည်။ mark by drawing a ring
ကွင်း။*(န)*	ပဲခွပ်။ adze
ကွေဝ့်ကေဝ်။*(ကြိ)*	ရေးသည်၊ စာရေးသည်။ write
ကွဲဖ့်လျာ•။(ကွဲဖှာ•)*(ကြိ)*	လွှတ်လိုက်သည် release: set free
ကွဲလင်။*(ကြိ)*	ဖြေလွှတ်သည်။ untie
ကို့ကွာ။*(န၊ဝိ)*	စိတ်သဘောထားပြောင်းတတ်သော။ဟိုလိုလိုဒီလိုလို။ be wildered
ကျူ။*(ကြိ)*	ကာဆီး။ shade
ကျာကုံမ့်။*(န)*	ကနခို။ purgative croton
ကျှင့်ဝါင်။*(န)*	လှည်းရှေ့ထုတ်။ (ထောက်) cart stand - front
ကျှင့်ဒွေဟ်။*(န)*	လှည်းနောက်ထုတ် (ထောက်) cart stand - back
ကျှင့်။*(န)*	အကန့်၊ နယ်ပယ်၊ အကွက် territory; partition
ကျှာ်။*(န)*	ဓနိပင်။(ပိတ်ချင်း) nipa palm
ကျှာ်ထို့။*(န)*	ဓနိရည်။ nipa palm milk
ကျှာ်လး။*(န)*	ဓနိဖက်။ nipa palm leaf
ကျှုင်ကုံထူ။*(န၊ဝိ)*	ကြမ်းတမ်းသော။ coarse; rude
ကျှာ့။*(န)*	ရေကန်။ lake; pond
ကျှာ့စူးချူး။*(န)*	ထမ်းပိုးတန်။ bamboo pins used to harness a draught animal to the yoke
ကျှာ့စိ။*(န)*	ရေကန်ဘောင်။ banks of lake
ကျှာ်။*(န)*	လှည်းသပ်။ a piece of iron or wood used to make the wheel of a cart intact
ကျှာင့်။*(န)*	တံတိုင်း။ wall
ကျှာင့်ချူ။*(န)*	မြို့ရိုး၊ မြို့တံတိုင်း။ city wall
ကျှဝ့်ဓဝ်•။*(ကြိ)*	တရားအားထုတ်သည်။ meditate
ကျှဝ့်သး။*(န)*	သံလွင်သီး။ olive fruit
ကျှာင့်။(ကုံဆင့်ကျှာင့်)*(န)*	ဆင်ထုး။ elephant fetters

ကၠု။(န)	ကူးဖြတ်သည်။	cross (river)
ကၠုကၠု။(ကြိ•ဝိ)	မကြာမကြာ။	often
ကၠုခွင့်။(ကြိ)	သဘောပေါက်နားလည်သည်။	aware: understand
ကၠာ။(န)	ကျီးကန်း။	crow: raven
ကၠာကၠာင်း။(ကြိ)	ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော။	clear: prominent
ကၠာအူး။(န)	ခပေါင်း။	nux-vomica
ကၠာထို့လး။(န)	ကျီးအာပင်။	Trichosanthes palmata
ကၠာထိက်ဝါ။(န)	ဗျိုင်းအောက်။	Indian pond heron
ကၠာအူးထို့။(န)	ခပေါင်းရေကြည်။	nux-vomica liquid
ကၠာလာ့။ (န)	ကျားသစ်တမျိုး။	wild cat
ကၠာသုဲ့။ (န)	ကျီးသိုက်။	crow nest
ကၠာလင်ထး။(ကြိ)	ဖုံးဖိထားသည်။	cover upon
ကၠာင်။(ကြိ)	ထက်အောင်သွေးသည်။	sharpen
ကၠာင်။(န)	ဆီ၊ အဆီ။	oil
ကၠာင်ရူ။(ကြိ)	ချွန်ထက်အောင်သွေးသည်။	sharpen for sharp tip
ကၠာင်တာ်။(န)	ရေနံ။	petroleum
ကၠာင်တာ်သောဟ်။(န)	ရေနံဆီ။	kerosene
ကၠာင်တာ်စင်ထို့။(န)	ဓါတ်ဆီ။	gasoline
ကၠာင်တာ်ဒြေ့။(န)	ကတ္တရာစေး။	tar: coal tar
ကၠာင်မာ။(ကြိ)	ကျီစားသည်။	tease
ကၠာင်မာအ်ုသာ။(ကြိ)	ဟန်ဆောင်သည်။	pretend
ကၠာင်း။(ကြိ•ဝိ)	လာဘ်တိတ်သော။	bad omen
ကၠာင်း။(န၊ဝိ)	မျက်စိစောင်းသော။	squint
ကၠာင်းယေါဝ်•ဝေ့။(ကြိ)	မျက်စောင်းထိုးကြည့်သည်။	cast side glance
ကၠာင်းကုံင်း။(ခွိင်းခုံင်း)(န)	ကြေးခလောက်။	copper bell for hanging on neck of animal
ကၠာင်းထင်းအ်ုမေံ။(ကြိ)	မျက်ဖြူလှန်ကြည့်သည်။	cast upward look
ကၠာ်။(ကြိ)	အနားခေါက်သည်။	fold
ကၠာ်အ်ုသာ။(န၊ဝိ)	ခေါက်သွားသော။	be folded
ကၠာ်။ (ကြိ)	အနားကွပ်သည်။	bind edges
ကၠင်ကၠာင်း။(န)	ပိတောက်။	a kind of hard wood with yellow scented flowers usually blossomed in April
ကၠုံင်။(န)	စေတီပုထိုး။	pagoda
ကၠုံင်ထုံသိင့်။(န)	စေတီဖိနပ်တော်။	basement of pagoda
ကၠုံင်း။(န)	သေနတ်။	gun
ကၠုံင်းအ္ခာမူ•။(န)	နဘူးနွယ်။	rifling
ကၠုံင်းထေံ။(ကြိ)	ဖြတ်ပိုင်းသည်။	cut into pieces
ကၠိုင်ဏိင်။	အကုန်အစဉ်။	full amount; totality
ကၠုံင်•လင်ထး။(ကြိ)	ဂုတ်နှိပ်ထားသည်။	press down; oppress
ကၠိက်။(ကြိ)	လျှိုသည်၊ ငုတ်လျှိုးသည်။	squeeze in
ကၠိ။(န၊ဝိ)	စေ့သော၊ စိသော။	compact together; tight
ကၠိး။(ကြိ)	ပြေးလွှားသည်။	run; flee; rush
ကၠုင်စိ။(န)	သင်္ဘောပင်။	papaya

ကှၤင်ႋ။(န)	ရိုး၊ ချောင်းရိုး။ dry stream
ကှၤံး။(န)	ကျွန်း၊ ကျွန်းမြေ။ alluvial land
ကှၤ။(န)	ဆင့်။ ledge for floor
ကှေစိုဒ်။(ကြိ)	ကြိုးစားသည်။ try: strive; work hard
ကှယ်။(န)	သောင်။ sandbank
ကှယ်ဃှာႋ။ဟ့်လိ့မျ။(န)	မုဆိုး။ hunter
ကှစ်ကှယ်။ (ကြိ၊ဝိ)	လှုပ်ရှားသော။ moving
ကှေဟ်။(န)	ဟုံး။ a kind of creeper
ကှေဟ်သိုၣ်။(န)	ဟုံးနက်။ black creeper
ကှေဟ်အွ့ၢ။(န)	ဟုံးဖြူ။ white creeper
ကှေၢဝ်။(န)	ကိုင်းခြံ၊ ယာ။ cultivation on land formed by the process of silting
ကှေၢဝ်ခွိက်။(ကြိ)	ခွါပစ်သည်။ peel off
ကှေၢဝ်လင်သိင်းဖါ။(ကြိ)	သစ်အခွံခွါသည်။ peel off bark of tree
ကှေၢဟ်။(န)	ဖားစည်။ Karen drum
ကှေၢဟ်ကှေဝ်သၢ။(န)	သံသယရှိခြင်း။ suspicion
ကှိၤင်လင်သၢ။(ကြိ)	ကိုယ်ရည်သွေးသည်။ to praise oneself
ကှိၤင်လင်ယး။(ကြိ)	ငါးလှောင်သည်။ shut up fish in an enclosure
ကှိၤဟ်ထင်းအံ့မဲ။(ကြိ)	မျက်လုံးအပေါ်လှန်ကြည့်သည်။ cast upward glance
ထွၤ။(ကြိ)	ထကြွသည်။ enthuse
ထွၤပး။(န)	စာရေးသောပျဉ်ချပ်။ (သစ်သါးသင်ပုန်း) woodboard for writing
ထွၤဒှ်။(ကြိ)	လူဝင်စားသည်။ reincarnate
ကွင်။(န)	သင်္ဘော။ ship
ကွင်ပှံင်။(န)	သင်္ဘောခေါင်းတိုင်။ ship chimney
ကွင်သွ့ဝ့်။(န)	သင်္ဘောဆိပ်။ harbor; quay
ကွင်ယူ။(န)	လေယာဉ်ပျံ။ airplane: aeroplane
ကွင်ဖှိက်။(န)	ကုန်တင်သင်္ဘော။ cargo ship
ကွင်ယူသွ့ဝ့်။(န)	လေယာဉ်ပျံကွင်း။ airport
ကွင်ယုက်ထို့။(န)	ရေငုပ်သင်္ဘော။ submarine
ကွင်ဒူဂ်သုဂ်။(န)	စစ်သင်္ဘော။ warship
ကွင်ယၢႋ။(န)	ရွက်သင်္ဘော။ sail ship
ကွင်ဆၢႋ။(န)	သင်္ဘောသား။ sailor
ကွင်ဆၢႋခေါဟ်။(န)	သင်္ဘောမာလိန်မှူး။ pilot (marine)
တှိၤကွင်။(န)	ကူးတို့သင်္ဘော။ ferry ship
ကွင်ခ့ါ။(န)	သင်္ဘောဦး။ front of ship

ခ။

အက္ခရာတို့တွင်ဒုတိယ မြောက်အက္ခရာဖြစ်သည်။
the second

letter out of 36 Plone alphabets.

ခ်အ့်ထင်း။(ကြီ) လေတက်သည်။ belch

ခ်ဍုဂ်။(ကြီ) ခေါင်းခေါက်သည်။ knock on head (with the knukle of the hand)

ခ်ရိက်။(န) ပုရစ်။ cricket

ခ်ရိက်ဏား။(ခ်ရိက်သွး)(န) ခွေးပုရစ်။ cricket

ခ်ယူ့ခ်ယာ့။(ခ်ဝို့ခ်ယာ့)(န) ပဲလင်းမြွေ။ snake gourd

ခ်ဍာ။(ကြီ) ကပ်ထားသည်။ stick

ခ်ဍုံကျာ်။(န) ငါးရံ့ပဒူ။ snakehead fish

ခ်ဍုံမိက်။(ယင်ဆာင်း)(န) ခရမ်းချဉ်။ tomato

ခ်ဝင်။(န) စက်ဝိုင်း။ circle

ခ်နွယ်။(န) နှဲ။ oboe

ခါ။(န) ကုတင်။ bed

ခါ။(ကြီ) ရှားပါးသည်။ rare; expensive

ခါ။(ကြီ) ပစ်ခတ်သည်။ shoot

ခါခိုက်။(ကြီ) ခါးတောင်းကျိုက်သည်။ gird one's loins

ခါခွေ့ဝ့်။(န) သူယုတ်မာ။ scoundrel

ခါစာ။(ကြီ) ခစားသည်။ wait upon

ခါခံင့်။(န) ရွှေသလွန်။ gold couch

ခါပ့်ထေဝ်။(ကြီ) တောက်သည်၊ ခပ်သည်။ (ဝါးခြစ်ပြားကလေးနှင့်ဖြစ်စေ၊လက်ချောင်းကလေးနှင့်ဖြစ်သောတောက ့ပစ်ခတ်ခြင်း)

ခါကံ့င်း။(ကြီ) သေနတ်ပစ်သည်။ shoot gun

ခါခိုး။(ကြီ) လေးပစ်သည်။ shoot bow

ခါထေဝ်။(ကြီ) ရုန်းကန်လှုပ်ရှားသည်။ struggle

ခါစံင်ခေါဟ်။(ကြီ) လွှဲချော်သည်။ shoot overhead

ခါယှိုဝ်။(ကြီ) ပစ်ထည့်လိုက်သည်။ shoot at; test shooting

ခါထ့်ယာ။ (ကြီ) မှန်းဆပစ်သည်။ shoot

ခါ့။ (ကြီ) ခြေလှမ်းသည်။ step; pace

ခါ့ကယ်။(ကြီ) မကောင်းဆိုးဝါးများကိုတားဆီးသည် protect from bad thing (ခါ့ကယ်ဆိုသည်မှာ ကရင်တို့ရှေးဓလေ့ အယူအဆတခုဖြစ်သည်။ ကရင်လူမျိုးတို့ သည်မသာပို့သောအခါ လမ်းတဝက်တွင် ခွေးဟောင်ခြင်း၊ကျီအာခြင်း၊လူသေလောင်း ကိုမီးတင်ရှို့သော ထင်းမီးပေါက်ကွဲသံပြင်း စွာထွက်ခြင်း၊ လူသေအရိုးမီး ပေါက်သံထွက်ခြင်း၊မသာပို့ဆောင်စဉ်လမ်းတဝက် တောတိရစ္ဆာန်ကောင်များဖြတ်သန်းပြေးသွားခြင်း၊ (တောဝက်၊ ဂျီ၊ဆတ်၊ စသည်ဖြတ် ပြေးခြင်း) တို့ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်ရှိသော်နိမိတ်မကောင်း ဟုအယူအဆရှိကြသည်။ မကောင်းသောနိမိတ်များဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ထို"ခါ့ကယ်"အလုပ်ကို ပြုလုပ်ကြရသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ဆိုခဲ့သည့်မကောင်းသောနိမိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာပါက လူသေ. ဝိညာဉ်သည်ရစ်သော အိမ်သားများထံပြန်လာပြီး ဒုက္ခပေမည့်နိ မိတ်ဖြစ်သည်ဟုအယူရှိကြသည်။ နောက် ထပ်လူတယောက်ယောက်ထပ်မံသေဆုံး

တတ်သည်ဟုအယူရှိကြသည်ထို့ကြောင့်လူ သေဝိညာဉ်သည် နောက်
လူများအားဒုက္ခမ ပေးနိုင်အောင်ထို"ခ့ါကယ်"ကို ပြုခြင်း
ဖြင့်တားဆီးနိုင်သည်ဟုအယူရှိကြသည်။

ခ့ါထင်းခ့ါလင်။(ကြိ) လှမ်းတက်လှမ်းဆင်းလုပ်သည်။ step on step off

ခ့ါဉိုဝ်။(မးခ့ါဉိုဝ်) (န) ဟင်းနုနွယ်ပင်။ species of amaramth

ခ့ါအ့ဲမာ့။ဍုဂ်ခ့ါအ့ဲမာ့။(ကြိ) မယားပေးစားသည်။ get him a wife

ခ့ါအ့ဲဝါ။ဍုဂ်ခ့ါအ့ဲဝါ။ (ကြိ) လင်ပေးစားသည်။ get her a husband

ခ့ါအ့ဲခင်း။ (ကြိ) ခြေလှမ်းသည်။ step the foot; to march

ခါ·။(ကြိ) ကျိုးသွားသည်။ broken

ခါ·ခ္ါ။(ကြိ) ခေါက်ချိုးဖြစ်နေသည်။ bend: fold

ခါ·ဆာ်။(န/ဝိ) ခေါက်ချိုးဖြစ်သော။ကျိုးကြေသော။ be folded into two

ခါဖှောတ်။ (န·ဝိ) အပိုင်းလိုက်ကျိုးပြတ်သော။ broken at a point

ခါ·ဏး။ (န·ဝိ) အငုတ်ကျန်ရစ်သော။ broken with a piece left in the flesh

ခး။(န၊ဝိ) ခါးသော။ bitter taste

ခး။(န) မေး။ chin

ခးလး၊ခးထာ့လး။(န) မေးစေ့။ tip of chin

ခးဆံင်း။ခးလးဆံင်း။(န) မုတ်ဆိတ်မွေး။ beard

ခးစယ်။ (န/ဝိ) ချွတ်စွတ်တူသော။ identical

ခးဍေဟ်ဍူး။(န) ကြိမ်ဖူး။ cane bud

ခါင်။(န) ချိတ်။ hook (tree, bamboo)

ခါင့်။(န) ဖင်၊ တင်။ buttock: back

ခါင့်ကွာ။(န) ကရွတ်ခွေ။ circular frame made of interwined rattan
or bamboo

ခါင့်ကွင်·။(န/ဝိ) တင်ပါးအရစ်အရစ်ရှိသော။ circle marks on tail

(ငှင်းမှာတိရိစ္ဆာန်များတင်ပါးတွင်အရစ်အရစ်ဖြစ်နေ ခြင်းကိုခေါ်သည်။
သို့သော်လူများမှာလည်းကလေးအရွယ်အထူးသဖြင့်မွေးကင်းစနှင့်နို့စို့ရွယ်
ကလေးများ၏တင်ပါးများတွင်အညိုမဲကွက်များရှိတတ်သည်ကိုစွဲ၍ ခေါ်တတ်
ကြသည်။တင်ပါးဆုံတွင်အမဲကွက်ရှိသောကလေးများသည်"ဖူ့သူ့ခွက်
နှင့်ဖို့ဏင်းကါရီ"တို့ကငှင်းဝသားစဉ်မြေးဆက်အဆက်အနွယ်များ၏အထိမ်း
အမှတ်အဖြစ်မှတ်သားခဲ့သော"ခါင့်ကွင်"အမှတ်အသားဖြစ်သည်ဟု အချို့
ကယုံကြည်ကြသည်။)

ခါင့်ခုင်း။(န) ထိုင်စရာနေရာ။(ခွေးချေ၊ ကုလားထိုင်စသည်) chair; stool

ခါင့်ခွင်·။(န) တင်ပါးဆုံ။ buttock

ခါင့်ဍာ။(န) နောက်ကျန်ရေ။ sediment;the bottomost portion

ခါင့်ပး။(န) တင်ပါး။ hips

ခါင့်ဖိုင်။(န) ဖင်၊ စအိုပေါက်။ anus

ခါင့်ဝံင်း။(န) တင်ပါးမို့။ buttock

ခါင့်သောဝ်။ခါင့်သောဟ်။(န) လိပ်ခေါင်း၊ဖင်အသားနီ။ piles

ခါင့်ဖိုင်ဆံင်း။(န) ဖင်မွေး။ anal hairs

ခါင့်ဆုံ·ဖိုင်။(န) ဖင်ကြား။ in between buttocks

ခါင်·။(ကြိ) ချိနှောင်သည်။ tie around

ခါင်·ရူး။(ကြိ) လက်ချည်၊လိပ်ပြာခေါ်သည်။ tie thread around the wrist;

recall spirit; call to the spirit to return.

(ငှင်းလက်ချည်လိပ်ပြာခေါ်ခြင်းဓလေ့ကို အမျိုးမျိုးယူဆပြောဆိုကြသည်။ အချို့ကဝိညာဉ်လိပ်ပြာလွင့်စင်သွားသောကြောင့်၊နေမ ကောင်း ထိုင်မသာ ဖြစ်ပြီး၊နေကောင်းလာအောင်လိပ်ပြာခေါ်ရခြင်း၊ လက်ချည်ရခြင်းဖြစ်သည် ဟုယုံကြည်ကြသည်။ အချို့ရှေးကရင်အယူအဆတခုမှာ နေမကောင်းထိုင် မသာဖြစ်သွားလျှင်လိပ်ပြာငယ်သွားပြီးလွင့်စင်ထွက်သွားတတ်သည်ဟုအယူရှိ ကြသည်။ အချို့မှာထိုသို့မဟုတ်ဘဲရှေးလူကြီးမိဘတို့ကမိမိတို့ သားသမီး မြေး များအား ဆို ဆုံးမရာတွင် စွဲစွဲမြဲမြဲမှတ်သား နိုင်အောင် ဆိုဆုံးမဆုတောင်း ပေးခြင်း၊အထိမ်းအ မှတ်ဖြင့်ချည်ဖြူကို (ပါးစပ်ဆုတောင်းပေးရင်းလက် တွင် ရစ်ပတ်ချည်နှောင်ပေးရသည်။အချို့ကထိုသို့မကသေးဘဲ၊ကရင်တို့သည် ရှေးရှေး "ထီဆေမေယွာ"ဟိုမှာဘက်မှ တောင်ဘက်ဆီသို့တဖြေး ဆင်း သက်လါကြသောအခါ နယ်သစ်များသို့ဆင်းသက်လာခြင်းကြောင့်အ ကျွမ်း မဝင်သေးသော ဒေသတောတောင်တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါအမျိုးမျိုးတို့နှင့် တွေ့ ဆုံကြရတော့မည်ဖြစ်သည့်အတိုင်းမိမိတို့အချင်းချင်းမှတ်သားမိနိုင်ကစေရန် ငှင်းပြင်လူကြီးမိဘများဆိုဆုံးမသောစကားကို မှတ်သားလွယ်ရန် ထိုပြင် စိတ် ထားဖြူစင်မှုရှိစေရန်ရည်သန်၍ လက်တွင်ချည်ဖြူ ဖြင့်ချည် နှောင် ပေး ခြင်းဖြစ်လေသည်ဟုအဆိုရှိကြသည်။ လက်ချည်ခြင်းကိုယ္ခုတိုင်အောင် များ စွာသောကရင်အမျိုးသားတို့က နေမကောင်းသောအခါဝါခေါင်လများတွင် လက်ချည်ကြလေသည်။အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးအိမ်ထောင်ပြုသောအခါ ၊လည်းမင်္ဂလာလက်ချည်ပေးကြသေးသည် နေမကောင်း၍လက်ချည်ခြင်း နှင့်မင်္ဂလာလက်ဆောင်လက်ချည်ခြင်းမှာတခါတရံသာဖြစ်၍ 'ဝါခေါင်' လက်ချည်ခြင်းကားနှစ်စဉ်ကျင်းပသော လက်ချည်ပွဲဖြစ်လေသည်။)

ခါင်·ရူးဝ္ဂါခင်း။(နှ) မင်္ဂလာလက်ဆောင်လက်ချည်ခြင်း။ wedding blessing

ခါင်·ထုက်။(ကြို)(ကြို·ဝိ) ချည်နှောင်သည်။ bind: tie

ခါင်းခံင်းသုး။(နှ) စောင်းလျားသီး။ carambola fruit

ခါ။(ကြို) အမှောင်၊ မှောင်ခြင်း။ darkness

ခါခါ။ (ကြို) မှောင်မှောင်မဲမဲ။ very dark

ခါတူ·။(ကြို·ဝိ) ပိန်းပိတ်အောင်မှောင်သော။ pitch-dark

ခါပါကွာ။ (ကြို·ဝိ) အလွန်မှောင်သော။ very dark

ခါလင်သင့်။ (ကြို) မှောင်စပျိုးချိန်။ begin to get dark

ခါလင်မါမုက်မါမုက်။ (ကြို) နေဝင်ရီတရော။ sun setting

ခါလင်မောဝ်ယှုက်မောဝ်ယှုက်။ (ကြို) ဆည်းဆာ။ twilight

ခါသိုင့်ခါလာ့။ အလွန်မှောင်မဲသော။ very dark (sky)

ခါသိုင့်။ (ကြို) မျက်စေ့မှုးဝေခြင်း။ goddiness; faint

ခါန်·။ (ထို့ခါန်·)(နှ) တိုင်းပြည်၊နိုင်ငံ။ country

ခါန်·ဆိုင့်။ (နှ) နယ်ခြား၊ နယ်စပ်။ border

ခါန်·မုံညာ·၊ ခါန်·ဃှာ·ဃုံင်။ (နှ) နိုင်ငံခြား။ foreign country

ခါန်·အုံဥ္ဂယ်။ (နှ) ပြည်တွင်း။ domestic

ခါန်·မုံညာ·အုံဟှာင်·။(နှ) ပြည်ပရေးရာ။ foreign affairs

ခါန်·အုံဥ္ဂယ်အုံဟှာင်·။(နှ) ပြည်တွင်းရေးရာ။ domestic affairs

ခါန်·ယှူးမုက်။ (ကြို) တိုင်းပြည်အေးချမ်းသည်။ country be peaceful

ခါန်·ခေါဝ်·ခး။ခါန်·ခေါဝ်·ကုံလုဂ်။(ကြို) တိုင်းပြည်ဆူပူသည်။ country be unrest

ခါန်·ဖေါဟ်။ (န)	တိုင်းရင်းသား။ citizen
ခင်ဆဝ်။ (ခင်·)(န)	ပင့်ကူ။ spider
ခင်ဆဝ်ထို့။ (န)	ကဖော်ရည်။ intoxicating brew
ခင်ဆဝ်ချုံ။ (ခင်ချုံ) (န)	ပင့်ကူအိမ်။ spider web
ခင့်။ (ကြိ)	ကူးဖြတ်သည်။ cross
ခင့်။ (န)	ကန်တော့ပွဲ။ sacrifice tray
ခင့်ထေံ။ (ကြိ)	ဖြတ်ကျော်သွားသည်။ to get across
ခင့်ဖး။ (ကြိ)	ကျော်သည်။ step across
ခင့်မာ့ဆွာ်။ (ကြိ)	ပင်လယ်ကူးသည်။ cross the ocean
ခင်း။ (န)	ခြေထောက်။ leg
ခင်းကံင်။ (န)	ခြေသူကြွယ်။ fourth toe
ခင်းဆုံ·လး။ (န)	ခြေခေါက်ကွေး။ back of knee
ခင်းဍေဝ်။ (န)	ခြေသန်း။ little toe
ခင်းဍိုင်။ (ခင်းမောဝ်·စိင်) (န)	ခြေမျက်စိ။ malleolus
ခင်းချူးသး။ (န)	ခြေသလုံး။ calf
ခင်းနုံ။ (န)	ခြေညှိုး။ second toe
ခင်းနုံ·ခါင့်။ (န)	ခြေဖနောင့်။ heel
ခင်းဖါ်။ (န)	ဘိနပ်။ foot wear
ခင်းဖွင်း။ (ခင်းရုက်) (န)	ခြေစွပ်။ socks
ခင်းဓါင်းကယ်။ (ခင်းမိင်ကယ်) (န)	ဒူးခေါင်းဂုံညင်း။ patella: knee cap
ခင်းမီး။ (န)	ခြေသဲ။ toe nails
ခင်းမူ·။(န)	ခြေမ။ big toe
ခင်းယာ့ခေါဟ်။ (န)	ခြေဖမိုး။ instep
ခင်းယာ့သာ။ (န)	ခြေဖဝါး။ sole
ခင်းလင်·။(န)	ခြေရာ။ foot print
ခင်းကေဝ်။ (ကြိ)	ခြေထောက်ကိုက်ခဲသည်။ leg pain
ခင်းခါ·။(ကြိ)	ခြေကျိုးသည်။ fracture leg
ခင်းခါ့။ (န)	ခြေလှမ်း။ stride
ခင်းထုက်။ (ကြိ)	ခြေပြတ်သော။ amputated led
ခင်းခွင့်။ (ကြိ)	ခြေခွင်သည်။ bow-leg
ခင်းခွါ်။ (ကြိ)	ခြေခေါက်သွားသည်။ sprain leg
ခင်းတူ·။(န)	ဒူးခေါင်း။ knee
ခင်းလုင်မောဝ်·။(န)	ညှို့သကျည်း။ shin
ခင်းရုက်။ (န)	ခြေစွပ်။ socks
ခင်းဖိုဟ်ထဝ့်။ (ကြိ)	ခြေတိုရှည်သော။ legs unequal in length
ခင်းလင်နာ်။ (ကြိ)	ခြေဖဝါးနာသည်။ corn
ခင်းယှူး။(န)	လှေ့စင်။ winnowing platform
ဆိုလှ်ခင်းယှူးယိုဝ်မွဲခေ့	
ဆိုဝိရူးလင်·လှ်မိင်ဆေဝ်·လှ်။	
ခင်းထာ်လး။(န)	ခြေရင်း၊ မြောက်အရပ်။ north
ခင်းထာ်ခင်းလိုင်။ခင်းထါခင်းဝံင်။(န)	အစအဦး၊ အရင်းအမြစ်။ origin: source
ခံင်။(ခံင်ဇိုဝ်ဏါင်းယိုဝ်၊ခံင်ယိုဝ်)(ကြိ)	တိုင်အောင်။(ယခုအခါတိုင်အောင်) till now

ခံင့်ခုက်။ (ထောဟ်ဖုံ့ဏင့်) (န)	ဘုတ်ငှက်။ greater coucal
ခံင့်သူ့။(န)	ချောက်သွေ့သောကုန်းပေါ်။ dry land: ashore
ခံင့်ထုင်း။ (န)	ရေငန်းပင်။ Biospyros peregrina
ခံင့်ဆူး။ (န)	ရေငန်းဆူး။ Biospyros peregrima-thorns
ခံင့်ဏောဝ်.။(ကြိ)	ခံယူသည်။ catch comething thrown or fell down
ခံင်.။ (တူ့) (န)	လူသေခေါင်း၊တလား။ coffin
ခိင့်။ (န)	ချိန်ခွင်။ balance: scale
ခိင့်။ (ကြိ)	ချိန်တွယ်သည်။ weigh
ခိင့်ဖွေဝ်။ (န)	ချိန်ခွင်လျှာ။ tongue of scale
ခိင့်လး။ (န)	ချိန်ခွင်ခွက်။ scale pan
ခိင့်ဖါအင်းဏင်။ (ကြိ)	ခွဲခြမ်းဝေဘန်သည်။ weigh between right and wrong
ခိင့်ဝးခါ့ဝး။ (ကြိ)	အချိန်အခါကျရောက်လျှက်။ time has arrive
ခိင့်ဏဲမူး။ (န)	ခယ်မ။ sister-in-law
ခိင့်ဏဲခွါ့။(န)	ယောက်ဖ။ brother-in-law
ခိင်.။ (ဆိုင့်ခိင်.)	ပြင်း။(ချိုပြင်း) very sweet
ခိင်.ဟှာင်။ (န)	ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်။ physique
ခိင်.ခွောဟ်ဟှာင်ထဝ့်။ (န.ဝိ)	ကိုယ်လုံးကြီးထွားသော။ strong body structure
ခိင်ခူးထင်း။ (ကြိ)	ရစ်ပတ်လုံးသည်။ roll into ball
ခိက်။ (န)	ပိုးတီးကောင်။ an insect
ခိက်ဝး။ (ကြိ)	ခိုက်သည်။ bring misfortune
ခိက်ဏာ.။ (ခိက်ဝးဏာ.)(ကြိ)	နားငြီးသည်။ be unpleasant to ear
ခိက်ခေါဟ်။ (န)	မှင်ရောဂါ။ allergic disease
ခိ။း (န)	မွှားကောင်။ tick
ခိးနောတ်။ (န)	ပိုးလောက်လမ်းကောင်။ mosquito larva
ခိ့။ (သိင်းခိ့) (န)	သစ်ကိုင်းစသည်အဖျား။ on a tree
ခိ့။ (န)	အစွန်းအဖျား။ top; tip
ခိ့ထောဝ်။ (အ်ုခိ့ထောဝ်) (န)	အဖျားစွန်း။ the very tip
ခိ့တု။ (န)	ကုဋ္ဌနူနာ။ leprosy
ခိ့ထာ်ခင်းဝံင်။ (န)	အရင်းအမြစ်၊ မူလ။ origin: begining
ခိဏာယ်။ (န)	ခယ်မ။ sister-in-law
ခိ့ဏာယ်ခွါ့။(န)	ယောက်ဖ။ brother-in-law
ခုင်း။ (ကြိ)	တူးသည်၊ တူးဆွသည်။ dig
ခုင်းဏင်း။ (ကြိ)	မျက်ပေါင်းထိုးသည်။ weeding
ခုင်းဆုံဖိုင်။ (ကြိ)	တွင်းတူးသည်။ dig hole
ခုင်းစေဝ်(ကြိ)	သိုက်တူးသည်။ dig (hunt) treasure
ခုင်းလုံ.။(ကြိ)	ကျောက်တွင်းတူးသည်။ dig stone (precious)
ခုင်းထာ။ (ကြိ)	သတ္တုတွင်းတူးသည်။ dig mine
ခုင်းစုံးထင်း။ (ကြိ)	တူးဆွသည်။ dig up earth
ခုင်းပုံထင်း။ (ကြိ)	အပုံဖြစ်အောင်တူးဆွသည်။ dig earth and make molehill
ခုင်းလင်ဇိုင်။ (ကြိ)	တူးမြှုပ်သည်။ bury
ခုင်းထို့ကျုင်း။ (ကြိ)	မြောင်းတူးသည်။ dig canal
ခုင်းထို့ဖိုင်။ (ကြိ)	ရေတွင်းတူးသည်။ dig water hole

ခုင်းခွဲထင်း။ *(ကြိ)*	တူးဖို့သည်။ dig and pile earth
ခုင်းကုံလုဂ်။ *(ကြိ)*	တူးဆွသည်။ dig and lossen earth
ခုင်·။*(ကြိ)*	ကြိမ်းမောင်းသည် threaten
ခုင်·ဆောဝ်ခုင်·ဆောဝ်။*(ကြိ)*	မကြာမကြာ။ often
ခုင်·ဒွောဟ်။ *(ကြိ)*	ရိုက်ရန်ကြိမ်းမောင်းသည်။ threaten to beat
ခုင်·မာသို့။ *(ကြိ)*	သတ်ရန်ကြိမ်းမောင်းသည်။ threaten to kill
ခုင်·မံင်ခုင်·မံင်။*(ကြိ)*	ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း။ on and off
ခုံ။စင်လယ်။ *(န)*	နွားကိုက်သောမှဲ့ကောင်ကြီး။ gnat
ခုံ။ (ခေဝ့်ဝင်ခုံ) *(ကြိ)*	ချေဟောက်သည်။ barking of deer
ခုံမောဝ်·။*(န)*	ပိတုံး။ carpenter bee; bumble bee
ခုံဆင့်ယှုဲး။ *(ကြိ)*	ကြက်ရိုးထိုးဗေဒင်တွက်သည်။ tell fortune by consulting chicken bone
ခုက်။ (ခုက်သိင်း) *(ကြိ)*	ခုတ်လှဲသည်။ fell (tree)
ခုက်*(န)*	ထောင်။ prison; jail
ခုက် (လုံခုက်၊ ဏီ့ခုက်) *(န)*	အထည်(တထည်၊နှစ်ထည်) counting (one sarong)
ခုဂ်*(န)*	ဖွတ်။ monitor lizard
ခုဂ် (ဆိက်ခုဂ်) *(န)*	အကွက်။(လယ်ကွက်) plot of land
ခုဂ် (ခုဂ်ထင်း)*(ကြိ)*	ခဲလာသော။ solidified
ခူ*(န)*	ထောင်ချောက်။ trap
ခူ*(န၊ဝိ)*	ကိုင်းညွတ်သော။ bending
ခူထင်းအုံခါင့်*(ကြိ)*	ဖင်ကုံးထားသည်။ raise buttock upward
ခူဆိုဝ်*(န)*	ကြွက်ထောင်ချောက်။ trap for catching mouse
ခူထင်း *(ကြိ)*	ကျားကန်သည်။ prop
ခူလင်*(ကြိ)*	ကိုင်းညွတ်သည်။ bend down
ခူး (အုံခူး)*(န)*	အခိုးအငွေ့။ (မီးခိုး) smoke
ခူး*(ကြိ)*	အခိုးအငွေ့တက်သည်။ smoke come out
ခူးညွာညွာ*(ကြိ)*	အခိုးတဖွါးဖွါးထွက်သည်။ smoke comes out massively
ခူးလူး*(ကြိ)*	ချည်လုံးသည်။ roll thread into ball
ခေဝ်*(ကြိ)*	ဆူးထွင်သည်၊ ညှပ်သည်။ cut (with scissors)
ခေဝ်(မာခေဝ်၊ လေဝ်ခေဝ်) (ကြိ)	အစားပြုလုပ်ခြင်း do on behalf
ခေဝ်(ဝဝ်) *(န)*	ကျား။ tiger
ခေဝ့်ယှာ·။*(န)*	သမန်းကျား။ man who turns into tiger
ခေဝ့်ဝင်။ *(န)*	ချေ (ဂျီ)။ barking deer
ခေဝ့်ဝင်ခုံ။ *(ကြိ)*	ချေဟောက်သည်။ barking of barking deer
ခေဝ့်ဆီဖံင်·။*(န)*	ကျားသစ်။ leopard
ခေဝ့်မေ့်။ *(န)*	ကျားသစ်နက်။ panther
ခဲ။ (ခွါင့်ခဲ) *(ကြိ)*	အနှောက်အယှက်ပေးသည်။ to disturb
ခဲ။ (ခဲဝါ်) *(ကြိ)*	ထူထပ်ပိတ်ဆည်းသော။ thick weeds
ခယ်။ (ကြိ)	တောက်လောင်သည်။ light on
ခယ်ဆောဝ်ယုံ။*(ကြိ)*	အလင်းရောင်ထိုးသည်။ blinding light
ခယ်ဖိက်၊ ခယ်လေဝ့်*(ကြိ)*	မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်လင်းသည်။ twinkle
ခယ်လိက်၊ ခယ်လုက်*(ကြိ)*	အရောင်လက်လက်လင်းသည်။ shine

ခယ်လင်သာ်။(ကြီ)	အရက်ငှဲ့ချသည်။ pour alcohol into cup
ခါ၀င်။(နှ)	ရှဉ့်ပေါက်ကြီး။ squirrel
ခဝ်ရဝ့်။ (နှ)	လူဝတ်ကြောင်။ laity
ခဝ်ခါ။(ကြီ)	ကားယား (ကိုးယိုးကားယား)။ awkward
ခဝ့်။ (နှ)	နှင်းခူ။ eczema
ခဝ့်။ (ကြီ)	အားလပ်သည်။ unoccupy; free
ဏုံခ္ဂီခဝ့်ယာ.။ အေမွဲဏုံခ္ဂီအေခဝ့်ဏုံ ဖေ့်လင့်ယုံထုက်လာ.ဏာင်.ထီးဆာ်။	သင့်လှေမအားဘူးလား။ Is your boat free? If it is please let me use it.
ခဝ့်ဏောဝ်.။(ကြီ)	လှမ်းကိုင်ယူပါ၊လှမ်းခံယူပါ။ to catch something falling or thrown
ယုံခ္ခိက်စိုဝ်ဏုံဖဝ့်ဏုံ ခဝ့်ဏောဝ်.အေခ္ခုဂ်။ ခဝ့်။(လုံဝါ.လုံခဝ့်၊ထိုဝါ.လုံခဝ့်)(ကြီ)	တဘက်မှာ၊တဘက်ကမ်းမှာ။ across (the river); on the other side
ခဝ့်အေး။	မအားပါ။ not empty; not free
ခဝ့်ပုံယဝ့်(အုံခဝ့်ပုံယဝ့်)	အဓိပ္ပါယ်။ meaning
ခေါဝ်(နှ)	သရက်။ mango
ခေါဝ်အွာ (ခေါဝ်ဓွာ) (နှ)	သရက်ဖြူ။ white mango
ခေါဝ်ဓါင်း (နှ)	ဆင်နှင်းသရက်။ a kind of mango
ခေါဝ်နံင်နွယ့်(နှ)	မနော်နွယ်သရက်။ a kind of mango
ခေါဝ်သိုင့်ဏိင်း (နှ)	သုံးနှစ်သရက်။ three-year mango
ခေါဝ်အင်းဆုဂ်(နှ)	အစေ့စုတ်သရက်။ a kind of mango with big seed and little flesh
ခေါဝ်ထောဟ်ကာဲ(နှ)	ကျေးနုတ်သီးသရက်။ parrot beak mango
ခေါဝ်လာ(နှ)	ကုလားလူမျိုး။ Indian
ခေါဝ်သးဝင်း (နှ)	သရက်သီးကင်း။ young mango fruit
ခေါဝ်ဆောဝ်(နှ)	သရက်ပွင့်။ mango blossom
ခေါဝ်.(နှ၊ဝိ–ကြီ)	ပူသော၊ ပူသည်။ heat, hot
ခေါဝ်.ဃုဝ်(နှ၊ဝိ)	နေလောင်သော။ burnt
ခေါဝ်.ဝင်(နှ၊ဝိ)	ဂျိုးဖြစ်အောင်ကျွမ်းသော။ burnt portion of food
ခေါဝ်.လိုင်လိုင်(နှ၊ဝိ)	ပူပူနွေးနွေး။warm, used for recently cooked food which is still hot
ခေါဝ်.လုဂ်(နှ၊ဝိ)	ပူပြင်းသော။ very hot
ခေါဝ်.လုဂ်ခေါဝ်.လို့ (ကြီ)	ပူပန်သည်။ be worry
ခေါဝ်.ဟောဝ်(နှ၊ဝိ)	တူးခြစ်သော။ be burnt (in cooking)
ခေါဝ်.သာ(ကြီ)	စိတ်ပူပန်သည်။ worry
ခေါဝ်.အိုင်(ကြီ)	ပူစပ်သည်။ painful; hot
ခေါဝ်.အုဲ၊ ခေါဝ်.အုဲခေါဝ်.ယာ(ကြီ)	ပူအိုက်သည်။ hot, warm (weather)
ခေါဝ်.သုင်းဝဝ်သာ(ကြီ)	စိတ်ပူပန်စိုးရိမ်သည်။ to worry too much
ခေါဟ်။ း။ (နှ)	ဆံပင်၊ဦးခေါင်း၊ဦးပိုင်။ head; frontal; hair
ခေါဟ်နုံ။(နှ)	ဆံမြိတ်။ tress of loose hairs left hanging after tying a hair knot

ခေါဟ်လံင်း။ (အ့်ခေါဟ်လံင်း) *(န)*	အတုံးအခဲ။ mass; block
ခေါဟ်သို့ထင်း။ *(ကြိ)*	ချွေးထွက်သည်။ sweating
ခေါဟ်သို့။ *(န)*	ချွေး။ sweat
ခေါဟ်ကျင်။ *(န)*	ဆံစု။ switch of hair
ခေါဟ်ခါင့်။ *(န)*	ဖင်ပြန်ခေါင်းပြန်။ both ends; wrong ends
ခေါဟ်ခုင်း။ *(န)*	ခေါင်းအုံး။ pillow
ခေါဟ်ခုင်းရုက်။ *(န)*	ခေါင်းအုံးစွပ်။ pillow case
ခေါဟ်စူ။ *(န၊ဝိ)*	ဦးခေါင်းချွန်သော။ sharp end; pointed tip
ခေါဟ်စံင်း။ *(န)*	အထွတ်အဖျား။ tip
ခေါဟ်ဆုင်း။(အ့်ခေါဟ်ဆုင်း) *(န)*	ပင်စည်ငုတ်၊ အငုတ်။ stump
ခေါဟ်ဆောဝ်၊ ခေါဟ်ဆေဝ်။ *(န)*	ဆံထိုး။ hairpin
ခေါဟ်ထီး၊ ခေါဟ်ဍုံင်။ *(န)*	အထွဋ်အထိပ်၊ ငယ်ထိပ်။ fontanelle; most important
ခေါဟ်ထိုဝ်။(အ့်ခေါဟ်ထိုဝ်)*(န)*	ထိပ်ဖျား၊ အဝ။ edge: mouth of (road)
ခေါဟ်ဍုံင်။ *(န)*	ဦးခေါင်းထိပ်။ fontanelle
ခေါဟ်နုက်။ *(န)*	ဦးနှောက်။ brain
ခေါဟ်သူ့။*(န)*	ဆံပင်ချည်၊ ဆံစ။ hair of head
ခေါဟ်ဖါ။*(န)*	ဆုလဒ်။ prize
ခေါဟ်ဖါ်။*(န)*	ခေါင်းခွံ၊ ဦးခေါင်းအရည်ခွံ။ skin of head
ခေါဟ်ဃှုဲး။ *(န)*	ဦးခေါင်း။ head
ခေါဟ်ဃှုဲးအါင်းစုဂ်။*(ကြိ)*	ခေါင်းကိုက်သည်။ headache
ခေါဟ်ဃှုဲးလယ့်။*(န)*	ဦးခေါင်းခွံ။ skull
ခေါဟ်ဖုင်း။*(န)*	ခေါင်းပေါင်း။ turban
ခေါဟ်ဝံင်း။*(န)*	ဆံထုံး။ hair coil in a knot
ခေါဟ်မောတ်။*(န)*	ခမောက်။ umbrella, bamboo hat
ခေါဟ်ရုက်၊ ခေါဟ်လုက်။*(န)*	ဦးထုပ်၊ ခေါင်းစွပ်။ hat
ခေါဟ်လံင်။*(န)*	တောင်။ hill; mountain
ခေါဟ်ခါင့်။(ခေါဟ်ဆုံ·ခါင့်)*(န)*	နောက်စေ့၊ဦးခေါင်းနောက်စေ့။ occiput
ခေါဟ်ယူ·*(န)*	လည်မျို၊ လည်ချောင်း။ esophagus
ခေါဟ်ဆုင်·ထာ်၊ ခေါဟ်ထာ်*(န)*	လည်ဂုတ်။ nape
ခေါဟ်ပေဝ်*(န)*	အာခေါင်။ palate
ခေါဟ်ဝံင်*(န)*	လည်ပင်း။ neck
ခေါဟ်ထီးဝင်း၊ ခေါဟ်ထီးဖုက်*(န)*	ငယ်ထိပ်။ fontanelle
ခေါဟ်လင်သူ့*(ကြိ)*	ဆံပင်ကျွတ်သည်။ loss of hairs
ခေါဟ်ဃှုဲးခွေဝ်*(န၊ဝိ)*	ထိပ်ပြောင်သော။ bald
ခေါဟ်ဝုဂ်ထး၊ ခေါဟ်ကုံထး*(ကြိ)*	လည်ပင်းနင်သော။ choke
ခေါဟ်ဃှုဲးဝါင်း။ *(န၊ဝိ)*	ခေါင်းရွဲ့သော။
ခေါဟ်ဝံင်သွာ၊ ခေါဟ်ဖိုင်သွာ။*(ကြိ)*	လည်ချောင်းယားသည်၊ ယားသည်၊ယုသည်။ itch in throat
ခေါဟ်ဝါ်၊ လူ·ဝါ်။*(န·ဝိ)*	အသံဝင်သော၊ အသံအက်သော။ temporary loss of voice
ခေါဟ်လံင်ဍုင်ဍီး။*(န)*	တောင်ထိပ်။ summit; mountain top
ခေါဟ်လံင်ဖါ။*(န)*	တောင်စောင်း။ side of mountain
ခေါဟ်လံင်မုံင်·။*(န)*	တောင်ရိုး၊ တောင်နှာမောင်း။ range
ခေါဟ်လံင်ဆုဂ်။*(န)*	တောင်ကြား။ valley

ခေါဟ်သး။(နု)	လည်စေ့။ occiput
ခေါဟ်စေဝ်၊ ခေါဟ်ပေဝ်။(နု)	လျှာခင်။ uvula
ခေါဟ်ကာင်။(နု)	ဆံပင်ကောက်။ wavy hair
ခိုဝ်။ (အ်ခိုဝ်)(ကြိ)	စောင့်သည်၊ စောင့်ရှောက်သည်။ wait
ခိုဝ်ခါ။ (အ်ခိုဝ်ခါ) (ကြိ)	စောင့်ပစ်သည်။ wait to shoot
ခိုဝ်ဏာ•။(အ်ခိုဝ်ဆံင့်ဏါ•)(ကြိ)	စောင့်နားထောင်သည်။ listen
ခိုဝ်ဖံင်း။(ကြိ)	စောင့်ဖမ်းသည်။ wait to catch, arrest
ခိုဝ်ယောဝ်•။(ကြိ)	စောင့်ကြည့်သည်။ wait to see, watch
ခိုဝ်သူး။ (အ်ခိုဝ်သူး)(ကြိ)	ချောင်းမြောင်းသည်။ wait secretly
ခိုဝ်အာင်း။ (အ်ခိုဝ်အာင်း)(ကြိ)	စောင့်ကိုက်သည်။ wait to eat
ခိုင့်။(ကြိ)	ခိုင်သည်။ steadfast, firm
ခိုင့်ဏံင်။(ကြိ)	ခိုင့်ခန့်သည်။ be firm
ခိုင့်အေး။(ကြိ)	မခိုင်ပါ။ not firm
ခိုင့်။(နု)	စင်းတီးတုံး၊ စင်းတုံး။ chopping block
ခုဲ။ (နု)	ကျိတ်စက်၊ ကျိတ်တုံး။ grinder
ခုဲလံင်ဝယ်၊ ခုဲဝါဝယ်။(နု)	ဝါကျိတ်စက်။ cotton grinder
ခုဲဟိုက်ဆိုဖေါဟ်။(နု)	ကြံကျိတ်စက်။ sugar cane grinder
ခုဲ။(ယှုဲ)(ကြိ)	ခွပ်သည်၊ကြက်ခွပ်သည်။ fighting (of cock)
ခုဲ့။(ကြိ)	ဖြီးသည်။(ဦးခေါင်းဖြီးသည်) comb (hair)
ခုဲ့ခေါဟ်။(ကြိ)	ဆံပင်ဖြီးသည်။ comb hair
ခုဲ့လူး။ (ကြိ)	ချည်ကိုဖြီးသည်။ untie thread
ခုဲး။ (နု)	ပုတ်သင်။ chameleon
ခုဲးသိင့်ဏား။ (နု)	ပုတ်သင်ညို။ chameleon
ခုဲးယူ။ (နု)	ပုတ်သင်ပျံ။ flying chameleon
ခုဲးထံင်ဖ့ါ။ (နု)	ပုတ်သင်တမျိုး။ a kind of chameleon
ခြာ• (နု)	ထွန်။ harrow
ခြာ•မဲ(ခြာ•အ်သွာ့) (နု)	ထွန်သွား။tooth of harrow
ခြာ•ဖေါဟ် (နု)	ထွန်ခြစ်။ rake
ခြိုင့် (နု)	လှောင်အိမ်။အသင်းအဖွဲ့။ခရိုင်။ compound; organization; district
ခြိုင်(အင်းခြိုင်) (ကြိ)	တောင်းပန်သည်။beg
ခြီ•ခြာ့ (နု)	ပစ္စည်းပစ္စယ။luggage, belongings
ခွ။	ကုတ်ခြစ်သည်။ scratch
ခွါ။ (နု)	လင်ပန်းဗျတ်။ tray
ခွါစေဝ်။ (နု)	ငွေဗျတ်။ silver tray
ခွါခံင့်။ (နု)	ရွှေဗျတ်။ golden tray
ခွါထံင်•။ (နု)	ကြေးဗျတ်။ copper tray
ခွါသိင်း။ (နု)	သစ်သားဗျတ်။ wooden tray
ခွါ့။ (နု)	ယောကျ်ား။(သားချင်း)။ male
ခွါ့ယှာ•။ (နု)	သက်ကြီးလူအို။သားချင်းယောကျ်ား။ adult male
ခွါ့မူး။ (နု)	ညီမသားချင်း။ female friend
ခွါ•။(ယောဝ်•ခွါ•) (ကြိ)	ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်သည်။ take care

ခွါ·။ (မာခွါ·) (ကြိ)	ကြိုးစားသည်။ try
ခါဝဝ်ဖေါပ်။ (န)	သစ်ရင်းကတိုး။ a kind of tree
ခွထေံ၊ ခွထိင်·။ (ကြိ)	လက်တို့သည်။လက်တို့သတိပေးသည်။ touch to warn
ခွထေံၵူး။ (ဝါၵူး) (ကြိ)	လက်ယပ်ခေါ်သည်။ beckon, wave hand
ခွိက်။ (ကြိ)	ပစ်သည်။လက်နှင့်ပစ်သည်။ throw
ခွိက်ယှိုဝ်။ (ကြိ)	လွှင့်ပစ်သည်။ throw away
ခွိက်လင်။ (ကြိ)	ပစ်ချလိုက်သည်။ drop, throw down
ခွိက်ယှုး။ (ကြိ·ဝိ)	ကွန်ပစ်သည်။ cast fishing net
ခွါင်။ (ကြိ)	ကွေးအိပ်သည်။ခွေအိပ်သည်။ curl
ခွါင်လင်သာ။ (ကြိ)	ခွေနေသည်။(မြွေစသည်)။ coil
ခွါင်ဍွာင်။ (န·ဝိ)	ကွေးနေသော။ curved
ခွိင်။ (ကြိ)	မွှေနှောက်သည်။(ထမင်းအိုးစသည်), stir
ခွင်။ (ကြိ)	အဝိုင်း၊အရစ်ရစ်သည်၊ခွေသည်။ wind
ခွင်။ (အ်ုခွင်) (န)	ဝန်းဝိုင်းခြင်း။ loop
ခွင်ထ(ခွင်ထေံထ၊ခွင်ဖံင်ထ) (ကြိ)	ဝိုင်းထားသည်။ to coil around
ခွင်ဍုင်(ဝင်ဍုင်) (ကြိ)	ဝိုင်းဝိုင်းစက်စက်။ round, circle
ခွင့် (န)	ယစ်လုံး။(ယက်ဖေါက်လုံး)။ reel
ခွင့်လူး (ကြိ)	ချည်ရစ်သည်။ wind thread
ခွင်· (န)	တရားရေးရာအမှု။ legal case
ခွင်·ဆောဝ်ယှာ· (န)	လူ့ကျင့်ဝတ်။ moral code
ခွင်·ကာဝ် (န)	ကမ္ဘာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ။ universal custom
ခွင်း (လ်ုခွင်း) (န)	တသန်း။ million
ခွေဝ် (ကြိ)	ကလော်ထုတ်သည်။ lever off
ခွေဝ်ခွါ (ကြိ)	မွှေနှောက်သည်။ stir
ခွေဝ်ထေံဖါ (ကြိ)	ခွဲပစ်သည်။ cut open (operation)
ခွေဝ်ဖါဟှုဂ်ဖုံ့ (ကြိ)	ဗိုက်ခွဲသည်။ cut open the abdomen
ခွေဝ်လင်မေဝ်(ဖါလင်မေဝ်) (ကြိ)	ထမင်းခူးသည်။ prepare meal (rice)
ခွဲ (ကြိ)	ကသည်။ dance (swinging of the hand)
ခွယ်(ကြိ)	လေးဘက်တွားသွားသည်။ crawl
ခွယ့် (န)	ငါးမျှားချိတ်။ fishing hook
ခွယ့်ဝံင်(ခွယ့်ခါင်) (န)	ငါးမျှားတံ။ fishing rod
ခွယ့်ဆး (န)	ငါးစာ။(ငါးမျှားတံတွင်ချိတ်သောငါးစာ) bait
ခွယ့်ဖွိ (န)	ငါးမျှားကြိုး။ fishing string
ခွံင့် (န)	မုန့်တီ။ rice noodle
ခွံင်· (န)	ဂဏန်းသင်္ချာ။ mathematics
ခွုဂ် (န)	ခလောက်။ jingle bells
ခွုဂ်သာင့် (န)	ရှမ်းခလောက်။ Thai jingle bells
ခွယ့်ဍုံ (န)	ဒန့်ဒလွန်။ horseradish tree. *Moringa oleifera*
ခွယ့်ကျုင် (န)	ရေသဖန်း။ fig tree. *Ficus glomerata*
ခွါ (ကြိ)	ကပ်ခြင်း။(ပိုစတာကပ်ခြင်း၊တစုံတခုကိုနံရံတွင်ကပ်ခြင်း၊ ကော်နှင့်ကပ်ခြင်း) stick
ခွါခဝ့် (န)	မီးခွက်။ lamp

ၡိုဝ် (ကြိ) ရွတ်ဆိုသည်။(စာလုံးပေါင်းသည်) spell

ၡုဂ် (ကြိ) ခေါင်းခေါက်သည်။ knock (on the head) with knuckle of fingers

ၡ့ၢ်။ (နီၡ့ၢ်) (န) လှေဦးဖောင်း head of side of boat

ၡါ။ (န) ကလေးဝမ်းပျက်ရောဂါ bowel disorder in baby

ၡ့ါ။ (ၡ့ါခွံက်ယာင်မာ·) (ကြိ) ရှောင်ထွက်သွားသည်၊ ပူးတွဲရာမှခွါလိုက်သည် part

ၡး။ (ဖိင့်ၡး) (န) ပြာ။ ash

ၡးအ့်ထာ့။ (ကြိ) တောက်ခေါက်သည်။ make a clicking sound with the tongue

ၡးၡး။ (တာတာ) (ကြိ) မြန်မြန်သုတ်သုတ်။ to hurry

ၡါင်။ (ကြိ) စကားပြောသည်။ speak

ၡါင်ကြင်။ (ကြိ) အရမ်းပြောသည်၊ အနှစ်သာရမရှိသော။ to speak idle words
စကားကိုပြောသည်၊ အကျိုးမရှိသိမ်ဖျဉ်း
သောစကားကိုပြောသည်။ speak vain words

ၡါင်ဆ့်သေ့်။ (ကြိ) စကားပြောကျွမ်းကျင်သည်။ to speak fluently;

ၡါင်ဆ့်တဝ်တဝ်။(ကြိ) စကားကိုတည့်တည့်မှန်မှန်ပြောသည်။ to speak truthfully

ၡါင်ဆ့်ဂုဏ်·တာ။ (ကြိ) ကျေးဇူးတင်စကားပြောသည်။ speak words of thank

ၡါင်ဆာ့။ (ကြိ) စကားနာထိုးသည်။ speak insulting words

ၡါင်ဆိုင့်။ (ကြိ) နှုတ်လှန်ထိုးသည်၊ ပြန်လှန်ပြောသည်။ talk back

ၡါင်ဆ့်အ့်ဆိုင့်၊(ကြိ) နှစ်ဘက်ပြဿနာကိုဖြေရှင်းပေးသည်။ Speak words solving a problem; mediate

ၡါင်ခုယ့်ဆာ·။(ၡါင်ခုယ့်ဖေါဟ်)(န) စကားပြန်။ interpreter

ၡါင်ကွါ။ (ကြိ) စကားပြောပီသသည်။ speak clearly

ၡါင်ခွင်·။ (ကြိ) တရားစွဲဆိုသည်။ sue

ၡါင်ၡူးသူး။ (ကြိ) စကားတိုးတိုးတိတ်တိတ်ပြောသည်။ whisper; to speak in low voice

ၡါင်ဥုင်း။ (ကြိ) စကားပြောဆိုမေးမြန်းသည်။ talk to

ၡါင်စိုဝ်။ (ၡါင်ဥုင်းစိုဝ်) (ကြိ) စကားလှမ်းပြောသည်။ speak from a distance

ၡါင်ဒုံင်။ (ကြိ) တုပပြောဆိုသည်။ imitate a voice

ၡါင်ဏားသေ့်။ (ကြိ) စောင်းချိတ်ပြောဆိုသည်။ speak indirectly; to give a hint

ၡါင်နကျ်ဏာ့။ (ကြိ·ဝိ) နှာသံပါဖြင့်စကားပြောသည်။ nasal voice
နှာစေးသောအခါနှာခေါင်းသံပါစွာစကားပြောသည်

ၡါင်ဒုံင်လင်ဆ့်။ (ကြိ) ဥပမာဥပမေယျဖြင့်ပြောပြသည်။ speak with examples

ၡါင်ယုဝ်ယုဝ်။ၡါင်ကျဝ်ကျဝ်။ (ကြိ) စကားဖြေးဖြေးပြောသည်။ speak slowly

ၡါင်လင်ထို့ဆာ။ (ကြိ) တိကျမှန်ကန်အောင်ပြောသည်။ speak accurately

ၡါင်မူ·ၡါင်ယှာ·။ (ကြိ) တကယ်တမ်းပြောဆိုသည်။ speak seriously

ၡါင်မုက်ၡါင်လာ။ (ကြိ) လောကဝတ်စကားပြောသည်။ speak courtesy words

ၡါင်မိးအ့်နိုဝ်၊ၡါင်မဲ့အ့်နိုဝ်။ (ကြိ) ယောင်ယမ်းစကားပြောဆိုသည်။ talk in sleep

ၡါင်ကဲို၊ ၡါင်လောတ်ကဲို။ (ကြိ) အပြောင်အပျက်စကားပြောသည်။ joke

ၡါင်ဧ့ဒုဟ်အ့်နိုဝ်၊ၡါင်ဃှိုဝ်းအ့်နိုဝ်(ကြိ) စကားကြီးစကားကျယ်ပြောသည်။ speak big words

ၡါင်ဝိးသူး။ (ကြိ) တိုးတိုးတိတ်တိတ်စကားပြောသည်။ whisper

ၡါင်ဝိးၡါင်လာ။ (ကြိ) အတင်းပြောသည်။ gossip

ခုါင်လင်ထ။ *(ကြိ)*	ဂုတ်နှိပ်ထားသည်၊ဖိနှိပ်ထားသည်။ press down
ခုါင့်။ (လ့်ခုါင့်၊) *(န)*	တလံ (လေးတောင်)။ unit for measurement (from tip to tip of both right and left extended hands- around six feet)
ခုါင့်ယောဝ်ဝ့ေ။ *(ကြိ)*	အလံလံသည်၊အလံတိုင်းတာသည်။ measure with the above measurement unit
ခုါင့်ခုါင့်။ *(ကြိ)*	မြန်မြန်သွက်သွက်။ rapid
ခုါင့်။ (ဆံင်းခုါင့်) *(ကြိ-န၊ဝိ)*	ကျန်းမာသည်၊ ကျန်းမာသော။ healthy
ခုါင်ႉ။ *(န)*	တလင်း၊ ကောက်နယ်တလင်း။ paddy threshing ground
ခုါင်ႉအ့်ဆး။ *(ကြိ)*	စားမြုံ့ပြန်သည်။ chew the cud
ခုါင်း။ *(န)*	အကြောလွဲခြင်း။ sprain
ခုါင်းဓောဝ်ႉအ့်သာ။ *(ကြိ)*	စိတ်သဘောနှင့်မတိုက်ဆိုင်၊စိတ်နာသည်။ to hold grudge
ခုါ်။ *(န)*	လိပ်။ turtle; tortoise
ခုါ်။ *(ကြိ)*	ခေါက်သွားသည်၊ လိပ်သွားသည်။ fold
ခုါ်ကူ။ *(န)*	လိပ်ခွံ။ turtle shell
ခုါ်ဆာႉ။ (ခုါ်ဆာႉခံင်) *(န)*	ကမ္ဘာလိပ်။ big tortoise
ခုါ်ထိက်။ *(န)*	ဆောက်လိပ်၊လိပ်ပျော့။ soft-shelled tortoise
ခုါ်ယှာႉ။ ခုါ်ယှင်။ *(န)*	တောင်ပေါ်ကျောက်လိပ်။ mountain turtle
ခုါ်လုံႉ။ *(န)*	ကျောက်လိပ်။ rock turtle
ခုါ်လင်ထာင်။ *(ကြိ)*	အဖျားရောဂါပြန်လည်သက်သာသည်။ relapse of illness
ခုါ်လင်အ့်သာ။ *(ကြိ)*	ဒူးထောက်သည်။ kneel
ခုါ်ဝင်မေဝ်ႉ။ *(န)*	ငါးလိပ်ကျောက်။ ray; skate
ခုါ်ဒိုး။ *(န)*	လိပ်ဥ။ turtle egg
ခုင်ခု။ *(န)*	လင့်စင်။ watch-tower
ခုင့်။ *(န.ဝိ-ကြိ)*	ချောင်သော၊ ချောင်သည်။ loose
ခုင့်ခုၠဂ်။ (ခုင့်ခုဝ်ႉ) (န.ဝိ)	ချောင်ချောင်ချိချိ၊ အလွန်ချောင်သည်။ quite loose; roomy
ခုင့်ပယ်ပဝ်။ *(ကြိ.ဝိ)*	အလွန်ချောင်သော။ very loose
ခုံင်။ *(န)*	တူးရွင်း။ hoe
ခုံင်။ *(န)*	အိမ်ထုတ်။ cross bean of building
ခုံင်။ (ခုံင်လင်သိင်းထာင်) *(ကြိ)*	ချိုင်သည်၊သစ်ကိုင်းချိုင်သည်။ lop off
ခုံင်။ (သင်ဏါခုံင်)	ပတ်လုံး၊ တညပတ်လုံး။ entire night
ခုံင်ထောဝ်ႉ။ *(န)*	တူးရွင်းရိုး။ hoe handle
ခုံင်ႉ။ (အ့်ခုံင်ႉ) (န)	ဆေးနည်း၊ ဆေးဖော်နည်း။ medicine formula; compounding of medicine
ခုံင်ႉ(အင်းယူခုံင်ႉ) *(ကြိ)*	မဝါးဘဲမျိုချသည်။ swallow without chewing
ခုံင့်(အ့်လူႉခုံင့်) *(ကြိ)*	အသံအောင်သည်။ loud voice
ခိုင်ႉ *(ကြိ)*	လိမ့်သည်။ roll
ခိုင်ႉခုၠ *(ကြိ)*	ကျိတ်ချေသည်။ crush
ခိုင်ႉခိုင့်သး *(န)*	ချူသီး။(ဆွဲလွဲ)။ jingle bells
ခိုင်ႉခိုက် *(ကြိ)*	လိမ့်လိုက်သည်။ roll away
ခိုင်ႉအ့်သာ(ကျးအ့်သာ) *(ကြိ)*	ကိုယ်ကိုလှည့်လိုက်သည်။ roll the body, turn the body
ခိုင်း *(န.ဝိ-ကြိ)*	အေးသော။အေးသည်။ cold

ခိုင်း *(န)*	ချည်ငင်သောရစ်ဘီး။ reel
ခိုင်းဆူ့ *(န)*	ကျည်ပွေ့။ pestle
ခိုင်းခိုင်း *(န)*	အေးအေး။ cool
ခိုင်းဆောတ် *(န·ဝိ)*	အေးစက်သော။ very cold
ခိုင်းလင် *(ကြိ)*	အေးလာသည်။ getting cold
ခိုင်းသး *(န)*	ရစ်သီး။(ရစ်လုံး)။ reel
ခိုင်းဖို *(န)*	ရစ်ဘီးကြိုး။ belt of spinning wheel
ခုက်။ *(ကြိ)*	ဆောင်းသည်။အုပ်သည်၊ဦးထုပ်ဆောင်းသည်။ wear (hat)
ခုက် *(ကြိ)*	မှောက်သည်။(ကလေးမှောက်သည်)။ prone position
ခုက်လင် *(ကြိ)*	မှောက်ချလိုက်သည်။ overturn
ခုက်ခေါဟ်လုက် *(ကြိ)*	ဦးထုပ်ဆောင်းသည်။ wear hat
ခုက်ဓါ *(ကြိ)*	အုပ်ထားသည်။ cover with
ခုဂ် *(ကြိ)*	အားလပ်သည်။ free
ခုဂ် *(ကြိ)*	မှီလာသည်။(လိုက်မှီလာသည်)။ catch up
ခုဂ်သး *(န)*	စွန်ပလွံသီး။ date
ခုဂ်ဏောဝ် *(ကြိ)*	မိသည်။ catch up
ခုဂ်လိုင်အေး *(ကြိ)*	မမှီတော့ပါ။ not free any more; cannot catch up with
ခှို *(န)*	လှေ။ boat
ခှိုခေါဟ်စုံ *(န)*	လှေပေါင်းမိုး။ roof of cargo boat
ခှိုထိ *(န)*	ကြွေဥ။ wild yam bulb; *Dioscorea triphylla*
ခှိုခါင့် *(န)*	လှေပဲ့ပိုင်း။ tail part of the boat
ခှိုခေါဟ် *(န)*	လှေဦးပိုင်း။ fore part of boat
ခှိုကွင့် *(န)*	လှေကန့်။(လှေထိုင်ခုံအကန့်)။ edge of seat in boat
ခှိုပျာတိုင် *(န)*	လှေစပ်တိုင်။ mast
ခှိုယာ *(န)*	ရွက်လှေ။ sailing boat
ခှိုဖိုက် *(န)*	ကုန်တင်လှေ။ cargo boat
ခှိုပွါင့် *(န)*	လောင်းလှေ။ racing boat
ခှိုဝါ·(မိင်ဖါ) *(န)*	လှော်တက်။ oar
ခိုး *(န)*	လေး။ bow
ခိုးဖို(ခိုးဖှု) *(န)*	လေးကြိုး။ bowstring
ခိုးဝံင်(ခိုးလး) *(န)*	လေးကိုင်း။လေးအကိုင်း။ wings of bow
ခိုးမောဝ်·။ *(န)*	လေးတံ၊ လေးအတံ။ body of bow
ခိုးမဲသယ်၊ ခိုးမေံခွေဝ် *(န)*	လေးမောင်းတံ။ trigger of crossbow
ခိုးဖှာ·။ *(န)*	ဒူးလေး(မျှားလေး)။ crossbow
ခိုးဆင်·ဖုံ့။ *(န)*	လောက်လေး။ pellet bow
ခိုးပုံယေံ။ *(န)*	လေးဂွ။ catapult: slingshot
ခိုးပုံထေဝ်·။ *(န)*	လင်းလေး။ long crossbow
ခိုးသး။ *(န)*	လောက်စာလုံး။ pellet
ခိုးဆာ·။ *(န)*	လေးသမား။ archer
ခေ့ဝ်။ *(န·ဝိ)*	ပြောင်သော၊ပြောင်သည်၊ကုန်စင်သော ။ spent out
ခေ့ဟ်။ (ဟုဂ်ခေ့ဟ်) *(ကြိ)*	ဝမ်းနာသည်၊ ဝမ်းပိုက်လေအောင့်သည်။ labour pain

အဲ့ဝေ့ဒုးလုံဏါယိုဝ်အဲ့ဟုဂ်ခေ့ဟ်ဏောဝ်· ဆေဝ်·လှ်။

ခ္ုံ·။ (လုံခ္ုံ·၊ ဏိုခ္ုံ·) *(န)*	အတုံး။(တတုံး၊နှစ်တုံး) piece
ခ္ုံ့။ (လုံအုံခ္ုံ့ခဝ့်)	အပြင်ဘက်။ outside
ခ္ုံ့ခေါပ်။ *(န)*	ကျောဘက်။ back (of body)
ခ္ုံ့ဆင့်ခေါပ်။ *(န)*	ကျောကုန်း။(ကျောက်ကုန်း) back of body
ခ္ုံး။ *(န)*	ညောင်ပင်။ banyan tree
ခ္ုံးဆာင်း။ *(န)*	ညောင်ချဉ်။ a kind of banyan tree, the leaf-buds taste sour
ခ္ုံးညြဲခံင့်။ *(န)*	ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ။ pipal; Bo tree *Ficus religiosa*
ခ္ုံးနွဲ့ာ။ *(န)*	ညောင်ပိန္နဲ။ species of banyan tree *Ficus nervosa;*
ခ္ုံးတင်းလး။ *(န)*	ညောင်ကြပ်။ kind banyan tree; *Ficus obtusifolia*
ခ္ုံးဝဝ်။ *(န)*	ညောင်နီ။ red banyan
ခ္ုံးသာ။ (ထို့ခ္ုံးသာ)	အလည်။ (မြစ်ချောင်းအလည်) middle (of river)
ခ္ုံးဍုံင်။ *(န)*	သင်္ဘောသဖန်းပင်။ fig tree
ခ္ဝပ်။ *(န)*	ဖျာ။ mat
ခ္ဝပ်နိုင်ဝံင်။ (ခ္ဝပ်နံင့်ဝံင်) *(န)*	သင်ဖျူးဖျာ။ mat made from reeds
ခ္ဝပ်ယှာ့။ *(န)*	ဖျာကြမ်း။ rough mat
ခ္ဝပ်ယှာ့ဖါ။ *(န)*	နီးကျောဖျာ။ mat woven with outer ring of bamboo
ခ္ဝပ်ထူ့။ *(န)*	ဖျာလိပ်။ mat roll
ခ္ဝ်။ (ဝဝ်ဝိင်း၊ဆုံနိုင့်၊ဆုံမိင်) *(န)*	နွား။ cow; ox
ခ္ဝဝ်·။ (န)	ဝမ်းတွင်းပါအမှတ်အသား။ birth mark
ခ္ဝေါဝ်။ *(န)*	စားကျင်း၊စားခွက်(နွားစားခွက်စသည်)။ manger
ခ္ဝေါဝ်လင်။ *(ကြိ)*	ချထားသည်။ put down
ခ္ဝေါဝ်ထဝ်·။ *(ကြိ)*	ချန်ထားသည်။ leave behind
ခ္ဝေါပ်။ *(န)*	ခရု။ mollusc; oyster
ခ္ဝေါပ်ကီးကာင်။ *(န)*	ခရုကွက်။ spotter oyster
ခ္ဝေါပ်ထဝ့်နိုဝ်။ *(န)*	ခရုဆံထိုး။ oyster hairpin
ခ္ဝေါပ်လုံကုံ။ *(န)*	ခရုကတုံး။ bald oyster
ခ္ဝေါပ်သာ။ *(န)*	ခရုယား။ itchy oyster
ခ္ဝေါပ်ဆွဲ။ (ခ္ဝေါပ်ဆိုး)*(န)*	ခရုဂဏန်း။ crab oyster
ခ္ဝေါပ်မေဝ်ထံင်။ *(န)*	ခရုဖင်လိန်။ long oyster
ခ္ဝေါပ်အင်လာ·။ *(န)*	ခရုလက်ခုပ်၊ယောက်သွားခရု။ bivalve oyster
ခ္ဝေါပ်အူး။ *(န)*	ခရုပုတ်။ rotten oyster
ခ္ဝေါပ်ပုံလေဝ်·။ *(န)*	ပက်ကျိ။ snail
ခ္ဝေါပ်မာ့ဆွာ်။ *(န)*	ပင်လယ်ခရု(ကနုကမာ)။ mother-of-pearl
ခ္ဝယ်။ *(န)*	စကော(ဆန်ကော)။ round bamboo tray
ခ္ဝယ်ဝိုင်မေံ။ *(န)*	ဆံကာ၊ဇကာ(ဆန်ကာ)။ sieve
ခ္ဝယ့်။ *(န)*	ဘာသာပြန်သည်။ translate, turn around a meaning
ခ္ဝယ့်က္ဍာ။ *(ကြိ)*	ပြန်လည်ဘာသာပြန်သည်။ retranslate

ဂ

ဂ အက္ခရာစဉ်တို့တွင်သုံးလုံးမြောက်အက္ခရာ ဖြစ်သည်။

the third letter of the 36 Plone alphabets

ဂ္ခကျာ်။ (န) — မိဘုရား။ queen

ဂပဝ်၊ တု့ပဝ်။ (န) — ဂဠုန်ငှက်။ the mythical king of birds

ဂမ္ပိုင်ႋ။ (န) — လူထု၊လူအများ၊ပရိတ်သတ်။ people; public

ဂုဏ်ႋ။ (န) — ဂုဏ်ကျေးဇူး။ gratitude; grace

ဂုဏ်ႋကျာ်။ (န) — ဘုရားဂုဏ်တော်။ the grace of God

ဂုဏ်ႋခဝ်ႋ။ (န) — တရားဂုဏ်တော်။ the grace of the Scripture

ဂုဏ်ႋသင့်။ (န) — သံဃာဂုဏ်တော်။ the grace of monk

ဦ့သင့်။ (န) — ရဟန်းသံဃာ။ monks

ဂြိုလ်။ (န) — ဂြိုလ်၊တာရာ။ planets in the solar system

ဂြိုလ်တု့ဝါ။ (န) — ဂြိုလ်စား၊သက်ရောက်(ဗေဒင်ဟောကိန်း) method of drawing parallels between a person's age and the astrological age of an appropriate planet or star.

ဂြုက်။ (န) — တော။ forest; jungle

င

င — အက္ခရာစဉ်တို့တွင်ငါးလုံးမြောက်သောအကရာဖြစ်သည်။ the fifth letter of the 36 Plone alphabets.

ငယ်ငဝ်။(ကြိ) — ကတောက်ကဆဖြစ်သည်။ enter into heated argument

ငုင်ႋ။ (ကြိ) — အံ့အားသင့်သည်၊ ငေးမောသည်။ awe

ငးငဝ်။ (န•ဝိ) — ထုံနသည်၊ နုံအသည်။ dull; unintelligent

ငုက်။ (န) — ရှိန်းခို

ငုက်ထို့။ (န) — ရှိန်းခိုရည်

စ

စ — ဗျည်းတို့တွင် ခြောက်လုံးမြောက်ဗျည်း ဖြစ်သည်။ the sixth letter of the 36 Plone alphabets.

စမါ။ (န) — စကားပင် tree bearing flowers which are green when immature, but later turn yellow. *Canaga adorata*

စမါဝင်။ (န) — စကားဝါ။ champac; magnolia. *Michelia champaca*

စဃ္ဃာ။ (န) — ရှင်ဘုရင်၊မင်း။ king

စခါန့်။ (န) — စော်ဘွား၊နယ်စား၊တိုက်သူကြီး။ fuedal lord

စဝါသး။ (န) — စပျစ်သီး။ grapes

စပ္ပါ။ (န၊ဝိ) — တေပေသော။ stubborn

စာ။ (န) — မက်လင်ချဉ်။ a kind of tree; *Garcinia pedunculata*

စင်။ (န) — ကညင်ပင်။ a kind of large tree; *Dipterocarpus alatus*

စင်။ (အုံစင်) (န) — အဆီ။ oil

စင်သောဟ်။ (န) — ကညင်ဆီ။ *D. alatus* oil

စင်လယ်ထို့။ (တင်လယ်ထို့) (န) — သကာ(တင်လဲ)။ molasses

စင်ကွယ်။ *(ကြိ)*	ထင်သလိုသဘောအတိုင်းလစ်လျူရှုပေကွာပြုသည်။ ignore
စင်လဲ့ာ။ *(န)*	မှဲ့ကောင်။ gnat
[illegible]။ *(န)*	[illegible]။ kind of fishing net having four corners
စင်းထာင်။ *(န)*	ရေကွင်းဂိုင်း(ကိုင်း)။ bamboo bows or wings for above net
စင်းစံင်။ *(န)*	ရေကွင်းတံ။ handle for above
စင်းမေံ။ (စင်းထင်းမေံ) *(ကြိ)*	မျက်စိဖွင့်၊မျက်စိဖွင့်ကြည်သည်။ open eyes; be on alert
စင်ပြာသး။ (သွဝ့်ကွာင်သး) *(န)*	သံမရာသီး။ lime
စံင်။ (စံင်ယောဝ်.) *(ကြိ)*	စမ်းကြည့်သည်၊စမ်းသပ်ကြည့်သည်။ try; test; examine (health)
စံင်ခေါဝ်.။ *(ကြိ)*	ပူဆာသည်၊ အပူတတ်သည်။ request for something
စံင်ခေါတ်။ *(ကြိ)*	လွဲချော်သွားသည်။ miss target (above target)
စံင်။ (စံင်ဏံင်) *(ကြိ.ဝိ)*	ပြည့်မောက်သော၊ ပြည့်ဖြိုးသော။ full-fledge
စံင်းယောဝ်.။ *(ကြိ)*	မှန်းကြည့်သည်။ estimate; measure the level with eye sight
စံင်းဃှင်.။ *(ကြိ.ဝိ)*	အတူတကွ။ together
စိ။ *(န.ဝိ–ကြိ.ဝိ)*	စေ့သော၊စေ့သည်။ tight
စိကို။ *(ကြိ.ဝိ)*	အလွန်စေ့သော၊အလွန်စေ့သည်။ very tight
စိခုဂ်။ *(ကြိ)*	စေ့စပ်သေချာသည်။ thorough
စိစး။ *(န.ဝိ)*	ပေရေသော။ dirty
စိကဲ့ယုင်.။ *(န)*	စမုံနက်။ black cumin; *Nigella sativa*
စိက္ဍာ။ *(ကြိ)*	စည်ကားသည်၊ စီးပွားသည်။ prosper
စိရေင့်။ (စိရေင့်ဖံင့်ဖါ) *(ကြိ)*	စီရင်သည်၊အစီအစဉ်လုပ်သည်။ arrange; decide
စိးစံင်။ (ဆုံဖေါဝ်)	ခြင်ကောင်။ mosquito
စိးစောဝ်။ *(ကြိ)*	ရန်စသည်၊စသည်၊မခံအောင်စသည်။ tease; provoke
စုင်.တာ်လင်။ *(န)*	ကမ်းပါး၊ ကမ်းစပ်ဆင်ခြေလျော။ river side; beach
[illegible]။ *(န)*	[illegible]။ shrub-like tree; *Sesbania sesban*
စုင်း။ *(ကြိ)*	ဆေးသားတင်သည်။ to colour
စုင်းယော့ံ။ *(ကြိ)*	ဓါးဆေးသည်။ wash knife
စုက်။ *(န)*	စုတ် (ဆေးမင်ထိုးသည့်စုတ်)။ tattooing needle
စုဂ်။ (စုဂ်လင်) *(ကြိ)*	ပစ်ချသည်။ throw down; drop
စုဂ်ဆာ့။ *(ကြိ)*	ဖျားနာသည်။ sick
စုဂ်ခွိက်။ *(ကြိ)*	လွှင့်ပစ်သည်။စွန့်ပစ်သည်။ throw away
စုဂ်ထာ်။ (စုဂ်ထာ်လင်) *(ကြိ)*	ဆောင့်ချသည်။ jolt; bump
စုဂ်အ္ဂုသာ။ (လ်စုဂ်အ္ဂုသာ) *(ကြိ)*	ပူးကပ်သည်၊မိမိကိုယ်ကိုအပ်နှင်းသည်။ devote
စုဂ်ကံင်းထင်း။ *(ကြိ)*	စုပုံသည်။ pile together
စုဂ်ဆး။ *(ကြိ)*	အော်ဆဲသည်။ curse loudly
စုဂ်ထာ်လင်ခင်း။(ထိုင့်ထာင်.ခင်း) *(ကြိ)*	ခြေဆောင့်သည်။ stamp (foot)
စုဂ်ထာ်လင်ခေါဟ်ဃှုံး။ *(ကြိ)*	ဦးခေါင်းဆောင့်ချသည်။ bang (head) on the floor
စုဂ်ဂုဏ်.။ · *(ကြိ)*	အာရုံပြုသည်။ meditate
စုဂ်ထေံဖါ။ *(ကြိ)*	ဆောင့်ခွဲလိုက်သည်။ throw down with force and break

ဍုဂ်ဝါ။ (ကြိ)	ဖုံးအုပ်လိုက်သည်။ cover with
ဍုဂ်လင်ဇွဝ်။ (ကြိ)	ဆောင့်ချေလိုက်သည်။ throw down with force and crush
ဍူ။ (န·ဝိ)	ချွန်သော။ sharp; pointed
ဍူခွဝ်။ (န·ဝိ)	ချွန်ထက်သော။ very sharp and pointed
ဍူထုက်။ (န·ဝိ)	အလွန်ချွန်ထက်သော၊ချွန်မြသော။ extremely sharp
ဍူ·ယာ့ခိုဝ်း။ (ကြိ)	နောင်အခါ။ in the future
ဍူး။ (န)	လက်။ hand
ဍူးယာ့သာ။ (ဍူးယင်သာ) (န)	လက်ဘဝါး၊(လက်ဝါး)။ palm
ဍူးယာခေါပ်။ (န)	လက်ဖမိုး။ dorsum of palm
ဍူးလင်။ (ကြိ)	ရေစိမ်သည်။ immerse
ဍူးသး။ (ဍူးခိုဝ်း) (န)	လက်သီး။ fist
ဍူးဍျူး။ (န)	လက်မောင်း၊လက်ရုံး၊တတောင်ဆစ်အောက်ပိုင်း။ fore-arm
ဍူးခေါပ်။ (န)	လက်ဖျံ။ wrist
ဍူးနုံ·ခါင့်။ (န)	တတောင်ဆစ်။ elbow
ဍူးထာင်။ (န)	လက်ချောင်း။ fingers
ဍူးနုံ။ (န)	လက်ညှိုး။ second finger
ဍူးပုံလီ။ (ဍူးပုံလေဝ်) (န)	လက်မောင်း၊လက်ရုံးတတောင်ဆစ်အထက်ပိုင်း။ arm
ဍူးမူး။ (န)	လက်မ။ thumb
ဍူးဍုံင်။ (န)	လက်ခလယ်။ middle finger
ဍူးကံင်။ (န)	လက်သူကြွယ်။ ring finger
ဍူးဍေဝ်။ (န)	လက်သန်း။ little finger
ဍူးထာ့။ (န)	အထွာ၊လက်အထွာ။ hand span (nine inches)
ဍူးထွဲ။ (ဍူးထိုးဍူးယော့ဝ်) (န)	လက်ယာ(လက်ျာ)။ right hand
ဍူးထာ·။ (န)	လက်ခွကြား။ space between two fingers
ဍူးဇော့်။ (န)	လက်ဝဲ။ left hand
ဍူးဖံင်းခူ။(ဍူးဖါခူ့) (န)	လက်နှီး။ cloth use for hanlding hot cooking utensils
ဍူးဍွာပ်၊ဍူးဍေပ်အ့်။ (န·ဝိ)	ခိုးဝှက်တတ်သေါ၊လက်ဆော့တတ်သေါ။ steal; shop lifting
ဍူးဍိုင်။ (န)	လက်ကောက်ဝတ်။ wrist
ဍူးကေဝ်။ (ကြိ)	လက်ကိုက်ခဲသည်။ painful hand
ဍူးယှာ့။ (ဍူးဆာ့)(ကြိ)	လက်နာသည်။ hand is painful
ဍူးယှာ့ထုင်း။ (န)	လက်ဝါးကပ်တိုင်။ cross
ဍူးယှုဲးကာင်။ (ကြိ)	လက်ညောင်းသည်။ hand is tired
ဍူးခွါ။ (ကြိ)	လက်ခေါက်သွားသည်။ hand got sprained
ဍူးသာ်။ ဍူးသွာ် (န)	လက်စွပ်။ ring
ဍူးဝင်ဖိုင်။ (န)	လက်တွင်း။ in the hand
ဍူးမိး။ (န)	လက်သည်း။ finger nail
ဍူးကာင်း။ (န·ဝိ)	လက်ကောက်သော။ curved hand
ဍူးဖံင်း၊ ဍူးဍျူး (န)	လက်ရမ်း။(လှေခါးလက်ရမ်း)။ handle (ladder)
ဍူးဖံင်း။ (န)	လက်နက်။ arms
ဍူးဖွါ·။(န)	အတောင်၊လက်အတောင်၊အတိုင်းအထွာ။ cubit (18 inches)
ဍူးဖွင်း။ (န)	လက်အိပ်။ glove

	အယူအဆကွဲလွဲသည်။ not of same opinion
ရူးလို်လင်ယှုက်ဝး။ (ကြိ)	လက်ရာခြေရာ။ hand print; foot print; inherantance
ပူးယင•ခင•ထာ။	
ရူးဝါထောဟ်။ (ကြိ)	လက်တုံ့သည်။ shaking hands
ရူးဗှ်။ (ကြိ)	လက်စိုသည်၊ရေစိမ်သည်။ wet hand; to wet by putting into water
ရူးဝ်ါ။ (န)	သံချပ်အကာကွယ်၊ဒိုင်း၊ကာ။ shield
ရူးသှော်။(ရူးသှော်ခင်းမာ) (ကြိ)	လက်ရာမြောက်သည်၊ လက်မှုပညာတော်သည် good at working with hands
ရူးဝုံး (ကြိ)	ပွအောင်စိမ်သည်။ immerse (something) in water to make it soft
စေဝ်။ (န)	ငွေ၊(ပိုက်ဆံ)။ silver, money
စေဝ်ကျုင်း။ (စေဝ်တင်း) (န)	ငွေလက်ကောက်၊ လက်ကြပ်။ silver bracelet
စေဝ်ဍွယ်။ (န)	ပဲစေ့။ five-pence coin
စေဝ်ယှောဝ့်။ (န)	မူးစေ့။ ten-pence coin
စေဝ်သိက်။ (န)	မတ်စေ့။ twenty-five pence coin; a quarter
စေဝ်ဖိုင်။ (န)	ငါးမူးစေ့။ fifty-pence coin
စေဝ်ဝါ။ (န)	ကျပ်တန်၊တကျပ်တန်။ one kyat coin or note
စေဝ်ယး။ (န)	ငွေသား။ silver coin;
စေဝ်နုက်လင်။ (န)	ဝင်ငွေ။ income
စေဝ်တာ်ထင်း။ (န)	ထွက်ငွေ။ debit;
စေဝ်တင်။ (န)	ငွေ၊လက်ကောက်။ silver bracelet
စေဝ်ပြုဂ်လင်။ (န)	သွင်းငွေ။ deposit money
စေဝ်ပ္ဂါထင်း။ (န)	ထုတ်ငွေ။ withdraw money
စေဝ်လှူ•ခံင့်ဖဝ်။ (န)	ရွှေငွေအသပြာ။ gold and silver
စေဝ်ပး။ (န)	ငွေပြား။ silver plate
စေဝ်ဍဲ။ (န)	အမြတ်ငွေ။ benefit money/ profit money
စေဝ်ဟုံ။ (န)	ရှုံးငွေ။ money loss
စေဝ်သာ။ (န)	ငွေယား။ itching money
စေဝ်ခဝ့်။ (န)	ငွေခွက်။ silver bowl
စေဝ်ဍုံ•။ (န)	ငွေတုံး။ silver mass
စေဝ်မံင့်။ (န)	ငွေအိုး။ silver pot (chest)
စေဝ်အ်ုဍေဝ်။ (န)	ငွေအနုတ်ပိုက်ဆံအကြွေ။ change
စေဝ်နုံး။ (န)	ငွေချောင်း။ silver bar
စေဝ်ဍိုး။ (န)	ငွေအတိုး။ interest
စေဝ်စာခဝ်။ (န)	ငွေစက္ကူ။ paper money
ဆွေ်။ (ရူးဆွေ်) (န)	လက်ဝဲ၊ဝဲဘက်။ left: (left hand)
စက်။ (ခဲ၊ကျာအူ) (န)	စက်။ machine
စက်ဟှုက်ရူး။(ခဲ၊ကျာအူ) (န)	ဆန်စက်။ rice mill
စက်ကုဲတာ်သိင်း။(ခဲ၊ကျာအူ) (န)	သစ်စက်။ saw mill
စက်ဟိုက်ဍိုင်း။(ခဲ၊ကျာအူ) (န)	ဆီစက်။ oil grinder machine
စယ်။ (စယ်လင်) (ကြိ)	ဖိုက်ချသည်။(ရိုက်သွင်းသည်)။ pound
စယ်ဏာင်းထး။ (ကြိ)	အမှတ်အသားပြုဖိုက်ထားသည်။ make a marking with a

	pole
စယ်ထာ။ (ကြိ)	သံမှိုစွဲသည်။ attach nail
စယ်ပဝ်။ (ကြိ)	ဘောင်ဘင်ခပ်သည်၊ဖိတ်စင်သည်။ slosh about (of liquid)
စ်ု။ (ကြိ)	စိုသည်။ wet
စ်ု။ (ကြိ)	တွေးတောဆင်ခြင်သည်။ ponder
စုလသော။ (ကြ)	ကိုယ့်ကိုယ်ဆင်ခြင်သည်။ ponder on oneself
စ်ုဏာ·။ (ကြိ)	နားစိုက်သည်၊နားထောင်သည်။ listen carefully; listen tentatively
[illegible] (ကြိ)	[illegible]
[illegible]	မောင်၊သားအကြီး၊အကိုကြီး။ brother, elder brother
စဝ်စဝ်။ (န)	အကိုကြီး၊ကိုကို။ brother; big brother
စဝ်စဝ်။ (လေဝ်စဝ်စဝ်) (ကြိ)	မြန်မြန် (မြန်မြန်သွား) hurry; go quickly
စဝ်ဖေါဟ်။ (န)	အကိုလေး၊လူကလေး။ young brother; small brother
စဝ်ထွါ့ဝဝ်။ (န)	ကန့်ချုပ်နီ။ *Plumbago rosea linn*
စဝ်ထွါ့အွာ။ (န)	ကန့်ချုပ်ဖြူ။ *Plumbago zeylanicea linn*
စောဝ်။ (ကြိ)	နှုတ်သီးနှင့်ထိုးဆိတ်သည်။ bite with beak
စောဝ်။ (န)	စွတ်ဖါး။ sledge
ပွာ·ခွေစောဝ်ထံင်မ့်ဖွောဝ်။	ကျွဲနှင့်စွတ်ဖါးသွားချင်ရာသွား
စောဝ်ခ္ဓိ။ (ဝုင်းခ္ဓိ) (ကြိ)	လှေထွင်းသည်။ to carve boat
စောဝ်ထင်းခ္ဓိ။ (ကြိ)	လှေဆိုက်သည်။ land boat
စောဝ်ထင်းကွင်။ (ကြိ)	သင်္ဘောဆိုက်သည်။ docking of ship; land ship
စောဝ်ဓေ့ဝ်။ (ကြိ)	ထိုးချေသည်၊(တစုစုနှင့်ထုချေသည်)။ pound
စောဝ်အင်းအ့်ဆး။ (ကြိ)	နှုတ်သီးနှင့်အစာကောက်စားသည်။ pick food with beak
စောဟ်။ (အ့်စောဟ်) (န)	အသေကောင်၊ အလောင်းကောင်။ corpse
စိုင်။ (ကြိ)	ချည်နှောင်သည်။ tie
စိုင်။ (စိုင်စိုင်)	သီးသန့်။ separate
စိုင်ထုင်း။ (ကြိ)	ချည်နှောင်သည်၊ဖွဲ့နှောင်သည်။ tie up
စိုင်ဝုဂ်။ (ကြိ)	ပူးတွဲချည်ထားသည်။ tie together; tie with
စိုင်ထ။ (ကြိ)	ချည်နှောင်ထားသည်။ tied
စိုင်ဍောဟ်ခ္ဍိုဝ်း(စိုင်ဍောဟ်မောတ်)(ကြိ)	အထုံးဖွဲ့ချည်ထားသည်။ tie in knot
စိုင်လင်စယ်။ (ကြိ)	ဆွဲချိတ်ချည်ထားသည်။ tie and hang
စိုင်လင်သို့အ့်သာ(ယေါတ်သို့လင်အ့်သါ)	ကြိုးဆွဲချသေသည်။ commit suicide by hanging
စိုင်သို့(ကြိ)	အသေချည်ထားသည်။ tie dead (cannot untie)
စိုင်ဓိးသို့။ (စိုင်သို့) (ကြိ)	အသေချည်ထားလိုက်သည်။ tie permanently
စိုင်စဲ။ (ကြိ)	သီးခြားချည်ထားသည်။ tie seperately
စိုင်မံင်·လင်ထ။(ကြိ)	မောင်းနှင့်ချည်ထားသည်၊နွားလှန်ထားသည်။
	ဆ
ဆ	ဗျည်းသုံးဆယ်ခြောက်လုံးတွင်ခုနစ်လုံး မြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။ the seventh letter of the 36 Plone alpahbets
ဆ့်လသိုင့်။ ဇာီသိုင့်။ (န)	ခြင်္သေ့။ lion
ဆ့်ကးဆ့်ဟ္မယ်။ (န)	အခက်အခဲ။ hardship

ဆု်ကုံး။ (န)	အကြံအစီ။ plan
ဆု်ကာင်ယ။ (ဆု်ယကာင်) (န)	အဝတ်စုတ်။ torn clothe; old clothe
ဆု်ကာင်းမေဝ်.။ (န)	ကင်းမြီးကောက်။ scropion
ဆု်ကွာင်ပု်စံင်။ (ကြိ)	သွေးဆောင်ဖျားယောင်းသည်။ lure; entice
ဆု်ကာင်ဆု်ခဝ့်။ (န)	အစုတ်အနုတ်၊ အစုတ်အပြတ်။ minor things; broken pieces
ဆု်ကံင်ဆု်သိုဝ်။ (န)	အဝတ်အစား။ clothings
ဆု်ကို်။ (န)	ပြုစားခြင်း၊အချီးနှီး၊အလကား။ vanity
ဆု်ခးဖေါဟ်။ (န)	ကန့်ကလာ။ curtain
ဆု်ခွါင်။ (န)	စကား။ word; language; speech
ဆု်ခွါင်ပြိုင့်။ (န)	သတင်းစကား။ information; news
ဆု်ခွါင်ခင်းထာ်။ (န)	နိဒါန်းစကား၊စကားချီး introduction; preface
ဆု်ခါ။ (ကြိ၊ဝိ)	မှောင်သော။ dark
ဆု်ခိ့တ။ (ဆု်ခိ့ထုက်) (န)	နူနာ၊အနာကြီး။ leprosy
ဆု်ခေါဝ်.။ (န)	ပူခြင်း၊ပူသည်။ heat; fever; hot
ဆု်ခိုဝ်ဏာ.။ (န)	နားထောင်ခြင်း။ obedience
ဆု်ခွိင်း။ (န)	အအေး၊အေးခြင်း၊ချမ်းအေးခြင်း။ coolness
ဆု်ခွိုဝ်လင်။ (ကြိ) (ဆု်ခွိုဝ်လင်သိင်းခင်းထာ်)	သစ်ပင်နတ်ကိုပူဇော်သည်။ sacrifice
ဆု်ခဝ့်။ (န)	နှင်းခူနာ။ ခွက်စသည်။ eczeema; cup; container
ဆု်ခယ်ဆု်ခဝ်။ (ကြိ၊ဝိ)	ယိုင်တိယိုင်တိုင်။ stumble
ဆု်ခါဆု်ဏာ။ (ကြိ၊ဝိ)	မှောင်မိုက်သော၊ညကြီးမင်းကြီး။ dark time; night time
ဆု်ခူး။ (ကြိ·ဝိ–န)	အခိုးအငွေ့တို့ဖြင့်မှောင်ခြင်း၊အခိုးအငွေ့။ fog
ဆု်ခဲ။ (န·ဝိ)	တောထူထပ်သော။ thick jungle; weedy
ဆု်စာ်ဝယ်။ (ဆု်တုင်·ပါင်) (ကြိ)	ဂတိပေးခြင်း၊ဂတိပေးသည်။ promise; pledge
ဆု်စုဂ်ဆု်ဆာ့။ (န)	အနာရောဂါ။ disease; illness
ဆု်ခံင့်ခေါဟ်။ (န)	ကုန်းမြင့်၊ကမူ။ hill;
ဆု်စံင်ဆု်မိုင်။ (န·ဝိ)	အစွမ်းသတ္တိ။ capability; ability
ဆု်ဆိုင်။ (န)	မိုးရွာခြင်း၊မိုးရွာသည်။ rain
ဆု်ဆိုင်ခ့ါ။ (န)	မိုးဥတု၊ မိုးတွင်း။ raining season
ဆု်ဆိုင်လင်။ (ကြိ)	မိုးရွာခြင်း။ rain falls
ဆု်ဆိုင်လင်ထိုဝ်။ (န)	မိုးဦးကျ။ beginning of raining season
ဆု်ဆူဆု်ဏာယ်။ (န)	ယုံကြည်ခြင်း၊ယုံကြည်ချက်။ faith; belief
ဆု်ဆူး။ (န)	ဆူး။ thorn
ဆု်ဆောဝ့်ဟှောတ်။ (န)	ငှက်ဖျားရောဂါ။ malaria
ဆု်ဆူးဆု်ခါင်။ (န)	ဆူးခက်၊ဆူးကိုင်း။ thorn
ဆု်ဆိုင်ကျုဂ်။ (န)	မိုးစွေခြင်း။ heavy and prolonged rain
ဆု်ဆိုင်ဖှုံး။ (န)	မိုးစက်မိုးပေါက်။ rain drops
ဆု်ဆိုင်ဃှဲ့။ (လီဆိုဝ်ဃှဲ့) (ကြိ)	မိုးပက်သည်။
ဆု်ဍီ။ (န)	သည်းခြေ။ gall bladder
ဆု်ဍယ်ဓါ။ (န)	အပြစ်၊အာပတ်။ sin
ဆု်ဍုဂ်ဆု်ယာ.။ (ကြိ·ဝိ)	စစ်ဖြစ်ခြင်း၊စစ်ဖြစ်သော။ war

ဆ့်ဍျုးဆ့်ထံင့်။ (ကြိ)	အရှောင်၊ရှောင်ကြဉ်မှု။ abstain
ဆ့်ဍေ့ဉပှ်။ (နှ)	ကြံ့။ rhinoceros
ဆ့်ဍေ့ဉပှ်ဆ့်ထင်·။ (ကြိ)	ရိုက်ပုတ်သည်။ to heat; hit
ဆ့်ဍိုဝ်ဆ့်လး။ (နှ)	ဟင်းသီးဟင်းရွက်။ vegatable
ဆ့်ဍိုဝ်။ (နှ)	အတို့အမြှုပ်။တို့စရာ။ vegetable
ဆ့်ဍုံင်း။ (နှ)	နံရံ၊ ထရံ။ wall
ဆ့်ဍေ့ဉပှ်သုဲး။ (နှ)	ကြံ့သွေး။ rhinoceros blood
ဆ့်ဍိုဝ်ထာ·။ (နှ)	အထောက်။ support
ဆ့်ဍိုဝ်ယှုထုင်း။ (နှ)	ကျားကန်တိုင်။ support pole
ဆ့်တဝ်ဆ့်လံင်။ (နှ)	တော်တည့်မှန်ကန်ခြင်း။ the truth
ဆ့်တုင်·ထင်းတုင်·လင်။ (နှ)	ဆူပူထကြွသောင်းကျန်းခြင်း။ rebellion; uprising
ဆ့်တ့်ဟျုဂ်။ (အ့်မာ·) (နှ)	အကြွေး။ debt; credit
ဆ့်တုင်·ပါင်။ (နှ)	ဂတိပေးဝန်ခံခြင်း။ pledge; promise
ဆ့်တွေင့်။ (နှ)	အံ့စရာ၊အံ့ဘွယ်ရာ။ amazing
ဆ့်တံင်·ထာင်တင်ထာင်·။ (နှ)	အပြစ်မှကယ်ဆယ်ခြင်း။ redeem from sin; save from sin
ဆ့်ထုဂ်ဆ့်လိုင်·။(နှ)	စီးစိမ်ဉစ္စာ။ property
ဆ့်ထင်းထာ။ (နှ)	ရေကျောက်။ measles; chicken pox
ဆ့်ဏာင်း။ (နှ)	အမှတ်အသား။ mark;
ဆ့်ဏာဆ့်ယှင်း။(ဆ့်ယှင်းဆ့်ဏာ)(ကြိ)	ဆင်းရဲဒုက္ခ။ misery; suffering
ဆ့်ဏား။ (ခွး) (နှ)	ဘီလူး၊ယက္ခ၊နတ်ဆိုး။ devil; evil spirit
ဆ့်ဏားသေ့်။ (ကြိ)	နားလည်မှု။ knowledge; understanding
ဆ့်နိုင့်။ (နှ)	နွား။ ox; cow
ဆ့်နိုင့်မိုင့်။ (နှ)	အမွှေးအကြိုင်။ scented materials
ဆ့်နိုင့်ယး။ (နှ)	အမဲသား။ beef
ဆ့်နုံဆ့်ဏာ။ (နှ)	ဒုက္ခဆင်းရဲ၊အတိဒုက္ခ။ misery; poverty; persecution
ဆ့်နိုဝ်သေ့်။ (နှ)	အပြောအဆိုသွက်သောသူ။ fluent speaker
ဆ့်နိုင့်နျု·ထို့။ (နှ)	နွားနို့။ cow milk
ဆ့်နိုင့်အူး။ (နှ)	ပုတ်သောအနံ့၊အနံ့ပုတ်။ bad smell
ဆ့်နိုင့်မိုင့်ထို့။ (နှ)	ရေမွှေး။ perfume
ဆ့်နုံး။ (နှ)	ဒေါင့်။ corner
ဆ့်ပုံ·ဆုဂ်။ (နှ)	ချောင်ကြိုချောင်ကြား။ alley
ဆ့်ပြင်ဖိုင်။ (နှ)	ကွင်းပြင်၊လဟာပြင်။ open field; outdoor; open air
ဆ့်ပွါသာ။ (ဆ့်ပွါဆ့်ထင်) (နှ)	မောပမ်းခြင်း။ tireness
ဆ့်ပြိုင်။ (နှ)	အပြိုင်အဆိုင်။ competition
ဆ့်ပြိုင့်။ (နှ)	သတင်းစကား။ news; information; message
ဆ့်ဖါန့်။ (နှ)	အလင်းရောင်။ light
ဆ့်ဖါဆ့်မာ။ (နှ)	အလုပ်အကိုင်။ job
ဆ့်ဖါဆ့်ယး။ (နှ)	အသား။ meat
ဆ့်ဖူ့ဆ့်ဏား။ (နှ)	မကောင်းဆိုးဝါး။ evil things
ဆ့်ဖိုင်။ (နှ)	အပေါက်၊တွင်းပေါက်။ hole
ဆ့်ဖိုဝ်။ (စီးစံင်) (နှ)	ခြင်ကောင်။ mosquito
ဆ့်ဖွင်းခါင့်။ (နှ)	ဘောင်းဘီ။ troussers; pants

ဆ္ုဖ္ငလောတ်။ (န)	မင်္ဂလာဆောင်ခြင်း။ marriage; wedding
ဆ္ုဖါ။ (န)	တောဆိတ်။ gazelle; antelope
ဆ္ုဗိ·ဥဝ်။ (န)	ချွေတာခြင်း။ economical
ဆ္ုဖော့်လင်ထ္ဝာ။ (ဆ္ုကုလ်)(န)	လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ။ gift; present
ဆ္ုဖါန်ထင်း။ (န)	မိုးလင်းသည်။ small hours of the day; dawn
ဆ္ုဖေါဟ်။ (န)	တောကြောင်။ wild cat
ဆ္ုဖေါဟ်ဆ္ုဃ္ာ·။ (န)	ပိုးမွှားတိရိစ္ဆာန်။ living organisms; wild animals
ဆ္ုဖေါဟ်မိယဝ်။ (န)	ကြောင်ဉီးကျည်၊ကြောင်ကတိုး။ civet cat
ဆ္ုဖေါဟ်အ္ဂာ(ဗ္ဂါ)ဏာ·။ (န)	ကြောင်နားရွက်ဖြူ။ white ear civet
ဆ္ုဖေါဟ်မေဝ်အာင်။ (န)	ကြောင်ဝန်ပိုက်(ကြောင်ကတိုး)။ palm civet
ဆ္ုဖျု·ဆ္ုဟှံင်။ (န)	အရူး၊ရူးသူ၊အရူးအပေါ။ mad person; carzy person
ဆ္ုမာ။ (ကာ) (န)	အလုပ်။ job
ဆ္ုမာလောဟ်လင်·။ (န)	သင်တန်းဌာန။ training place; class room
ဆ္ုမာလောဟ်။ (န)	သင်တန်း။ lesson; training
ဆ္ုမာလောဟ်ဖေါဟ်။ (န)	သင်တန်းသား။ trainees
ဆ္ုမာလုက်။ (န)	မှာတမ်း။ words left; instruction
ဆ္ုမာထိက်ထ။ (ကြိ)	အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်း။ interrupt; cause disturbance
ဆ္ုမိင်။ (န)	နွား။ cow; ox
ဆ္ုမိင့်သုင်းမိင့်သါ(ဆ္ုမုက်သုင်းမုက်သါ)(န)	ကြေနပ်ဝမ်းမြောက်ခြင်း။ satisfaction
ဆ္ုမိုင့်ကုဆာ·။ (န)	အသက်သခင်။ Life giver; Saviour
ဆ္ုမဲသိုင့်မဲဝဝ်။ (ကြိ)	အရုပ်အဆင်းပျက်ခြင်း။ disfigure
ဆ္ုမိုင်ဃ္ာ·။ (ဆ္ုမောဝ်ဃ္ာ) (န)	သရဲ၊တစ္ဆေ။ ghost; spirit
ဆ္ုမိုင့်ဆ္ုဟှယ်။ (န)	အသက်တာ။ life; living
ဆ္ုမာဏောဝ်·အင်း။ (ကြိ)	အယူအဆ။ opinion; view
ဆ္ုမုက်လင်၊ ဆ္ုမံင်·လင်။ (န)	အဖြီ၊အိမ်အဖြီ။ shed-roofed annex
ဆ္ုမာဏာင်း။ (န)	အမှတ်အသားပြုထားခြင်း။ marking;
ဆ္ုယင့်သာ။ (န)	သနားခြင်း၊သနားစရာ။ mercy; kindness
ဆ္ုယူ·ဆ္ုယံင့်။ (န)	လွမ်းဘွယ်၊လွမ်းစရာ။ longing; yearning
ဆ္ုယူ·မူ·။ (န)	နေကြတ်ခြင်း။ eclipse of sun
ဆ္ုယူ·လာ။ (ဆ္ုအင်းယူ·လာ) (န)	လကြတ်ခြင်း။ eclipse of moon
ဆ္ုယုက်ဆ္ုဖှယ်။ (န)	စုန်းကဝေ။ witch; wizard
ဆ္ုယုဂ်ယါန်း၊ ဆ္ုယုဂ်ဆ္ုယါန်း။(ကြိ)	လေးစားခြင်း၊အရိုအသေပြုခြင်း။ respect
ဆ္ုယောဝ်·လာ·။ (ကြိ)	မျှော်လင့်ခြင်း။ hope; expectation
ဆ္ုယဝ်။ (ကြိ)	ခြောက်သွေ့ခြင်း(မိုးမရွာခြင်းကိုဆိုလိုသည်)။ dry weather
ဆ္ုယဝ်ခ္ါ။ (န)	နွေဉတု။ summer
ဆ္ုယာင်ယောတ်။ (န)	အဝေး၊ဝေးလံသောဒေသ။ a far away place
ဆ္ုယှူဆ္ုယှံင်။ (န·ဝိ)	ထူးယှသော၊ မြင့်မြတ်သော။ supernatural; divine; holy
ဆ္ုယှဝ့်။ (န)	ပွေးရောဂါ။ ring worm
ဆ္ုယှောတ်၊ဆ္ုယှောတ်က္ာ။(န)	ချုံပုတ်၊ချုံတော။ bush
ဆ္ုယိုင်၊ ဆ္ုယိုင်ဝး။ (ကြိ)	သီဆိုခြင်း။သီဆိုသူ။ sing; singer; vocalist
ဆ္ုယာင်ပး။ (န)	စက်ဘီး။ bicycle
ဆ္ုယာင်·ကျုဂ်။ (န)	ဆိုက်ကား။ trishaw

ဆိုယုက်။ *(န)*	စုန်း။ witch; wizard
ဆိုယှင်းဆိုဏာ။ *(န)*	ဆင်းရဲဒုက္ခ။ misery; poverty
ဆိုယီယှံင်။ (ဆိုယှူယှင်) *(ကြိ)*	ညီညွတ်ခြင်း။ unity
ဆိုလာဆိုဖါန်။ *(ကြိ)*	ဂုဏ်ပြုခြင်း။အထိမ်းအမှတ်ပြုခြင်း။ to honour; to glorify
ဆိုလင်ထံင့်လင်ယှာ•။ *(ကြိ၊ဝိ)*	နက်ရှိုင်းသော။ deep
ဆိုလေဝ်ဆိုထာင်။ *(န)*	အသွားအလာ။ journey
ဆိုလုဂ်ဖုဂ်။ *(န)*	ခရမ်းရောင်၊ညိုနက်ရောင်။ purple; violet
ဆိုလံင်•။ (ဆိုလံင်•ဆိုစွယ်) *(ကြိ)*	အပင်းထည့်ခြင်း၊ပြုစားခြင်း။ bewitch
ဆိုလင်အုဂ်သာ။ *(ကြိ)*	ဝမ်းနည်းစရာ၊ဝမ်းနည်းခြင်း။ to feel sad
ဆိုလင်ဍာ။ *(န)*	မြေပြန့်၊မြေနိမ့် flat ground; plane
ဆိုလိုဟော့ဝ်ဝး။ *(န)*	မကောင်းမှု။ evilness
ဆိုလဲာဏာ•။ (ကိုဆင့်) *(န)*	ဆင်။ elephant
ဆိုဝီ•ဆိုခါ။ *(ကြိ)*	ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း။ scarity; inadequacy
ဆိုဝီ•ဆိုဏာ။ *(ကြိ)*	ရည်တွက်ခြင်း။ counting
ဆိုသာဝီ•လင်ဍိုဝ်။ *(ကြိ)*	ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း။ starvation
ဆိုသာခေံ။ ဆိုသာခေံဝး *(ကြိ)*	မနာလိုဝန်တိုခြင်း၊ငြူစူခြင်း။ envy
ဆိုသာထင်း။ *(ကြိ)*	စိတ်ဆိုးခြင်း။ get angry
ဆိုသာထောတ်။ *(ကြိ)*	ဝမ်းမြောက်ဘွယ်၊ဝမ်းမြောက်စရာ။ be happy
ဆိုသာအှ်ဝး။ *(ကြိ)*	စိတ်ဝင်စားမှုရှိခြင်း။ sympathize; love
ဆိုသာထောတ်ပြိုင့်။ *(န)*	ဝမ်းမြောက်ဘွယ်သတင်း။ good news
ဆိုသာဝီ•။ *(ကြိ)*	ဆာလောင်ခြင်း၊ငတ်မွတ်ခြင်း။ be hungry
ဆိုသေ့ဆိုဝး။ *(န)*	အတတ်ပညာ။ education; ability
ဆိုသာမဲ။ ဆိုသာမဲသာဖွါင် *(န)*	ကြောက်လန့်ခြင်း။ fright
ဆိုသုင်းဆိုစွံင်။ *(န)*	အဆောက်အဦး။ building
ဆိုသို့။ *(န)*	သေခြင်း။ death
ဆိုသို့စွး။ (ဆိုသို့ကျောဟ်) *(န)*	အလောင်းကောင်။ corpse
ဆိုသုင်းခေံသာခေံဝး။ *(ကြိ)*	မနာလိုဝန်တိုဖြစ်ခြင်း။ to be jealous
ဆိုသို့ဍောဟ်။ (သို့င့်ယုမ်•) *(န)*	သေမင်း။ devil; king of death
ဆိုသုင်းထင်းသာဟှာင့်။ *(န)*	စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးဖြစ်ခြင်း။ anger
ဆိုသုင်းဆိုဖွါ။ *(န)*	စိုက်ပျိုးရေး။ agriculture; cultivation
ဆိုသူးဆိုသး။ *(န)*	အသီးအနှံ။ fruits
ဆိုသူ့။ (ဖူထင့်) *(န)*	ဝက်ဝံ။ bear
ဆိုသုဂ်ဆိုမး။ *(ကြိ)*	အမှားအယွင်း။ fornication; sins; mistakes ကျေးရွာတရွာတွင်၊ဒူဝေမသွားရသေးဘဲမင်္ဂလာမဆောင်ဘဲ၊ တိတ်တိတ်ပုံးဖြစ်ပျက်နေသောလူငယ်မောင်ငယ်များအမှား အယွင်းကိုဆိုလိုသည်။
ဆိုသံင်းဆိုသင့်။ *(န)*	ပြောဆိုဆုံးမခြင်း။ rules; regulations; correction
ဆိုသွင်း။ (ဆိုဓွါမေံ)ဆိုအွာမေံ။ *(န)*	မျောက်ကွင်းဖြူ။ a type of monkey
ဆိုအာင်လင်။ *(န)*	သြဘွဲ့။ Pwo Karen traditional occasion where men display their manship
ဆိုအင်းဆိုအဝ်။ *(န)*	အစားအသောက်။ food
ဆိုအင်းဆာ့လင်•။ *(န)*	ဈေးဆိုင်။ shop

ဆုံအံ့ဆုံပိုင်။ (ကြိ) ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း။ to have abundance
ဆုံအံ့အုဲ။ (န) အခိုးအငွေ့။ vapour
ဆုံအင်းဟှုက်။ (ကြိ) လုယက်ခြင်း။ looting
ဆုံအင်းလိက်အင်းလဝ့်။ (ကြိ) ဖျားယောင်းသွေးဆောင်ခြင်း။ allure; entice; cheat
ဆုံအဲဆုံကုဲ။ (န) ချစ်မြတ်နိုးခြင်း။ love; admiration
ဆုံအဲတင်။ (န၊ဝိ) ရည်းစား။လက်ထပ်ရန်ရည်မှန်းထားသူ။ fiance;
ဆုံအော့ဆုံဆီး။ (န) ဆီး၊ သေး၊ မစင်။ excreta; stool and urine
ဆုံအုင်းဆုံခါ်။ (န) မိုးမှောင်ခြင်း။ dark sky; cloudy
ဆုံအုင်ႋလင်။ (ဆုံအီလင်) (န) ဝန်ခံခြင်း၊ ဝန်ခံချက်။ confession
ဆုံအုင်း။ (န) မိုးတိမ်။ cloud
ဆုံအုင်းထင်း။ (ကြိ) မိုးသားတက်ခြင်း၊ မိုးအုံ့ခြင်း။ become cloudy
ဆုံအူး။ (ဆုံအူးဆုံပဝ်) (န) ဂါထာ၊ ဂါထာမန္တယား။ omen
ဆုံအံ့ကံင်း။ (န) အစည်းအဝေးပြုလုပ်ခြင်း။ meeting; seminar
ဆုံအံ့ဆုံဆံင့်။ (ကြိ) (ကြိ•ဝိ) အနေအထိုင်။ ပြည့်စုံကြွယ်ဝခြင်း။ the way of living
ဆုံဆိုင့်အုဲးသေါဟ်။ (န၊ဝိ) အချိုအဆိမ့်။ delicacy
ဆုံအုဲးဆုံယောဝ်။ (န) အထမ်းအပိုး။ properties carry on head and shoulder
ဆုံအုဂ်။ (န) မျောက်။ monkey
ဆုံအုဂ်ဝဝ်ခါင့်။ (န) မျောက်ဖင်နီ။ red-buttock monkey
ဆုံအုဂ်ထို့။ (န) ရေမျောက်။ water monkey
ဆုံအံ့ဆံင်းအံ့ခွါင့်။ (န) ကျန်းမာရေး။ health
ဆုံစီးသောဝ်။ (န) အမှိုက်သရိုက်။ litter; rubbish; garbage
ဆုံဝင်နုံ။ (န) ပြောင်။ gaur
ဆုံဝင်။ (န) သင်္ကန်း။ yellow robe (worn by Buddhist monks)
ဆုံရူး၊ (န) ဒါန။အလှူအတမ်း။ donation; merit
ဆုံဖုံးဆုံဝါ (န) religion
ဆုံဇော့လင်။ (န) အိမ်အဖြူ၊နောက်ဆွယ်။ annexed shed-roof
ဆုံဇိရူ။ (ကြိ) ရှုတ်ထွေးခြင်း။ confusion
ဆုံဟောဝ်ဆုံအွာ။(ဆုံဟောဝ်ဆုံစး)(ကြိ) ကောင်းမှု goodness; merit
ဆုံဟှယ်ဆုံဝါ။ (န) တုန်လှုပ်ခြင်း။ movement; activity
ဆုံဟှုက်ဆူး။ (န) ဖြူကောင်။ porcupine
ဆုံဟုဲ။ (န) စပ်ခြင်း။ ပူစပ်ခြင်း။ chilli
ဆုံဟုဲသး။ (န) ငြုပ်သီး။ chilli fruit
ဆုံဟုဲကွင်။ (န) ငြုပ်မိုးမျော်။ small and very hot chilli
ဆုံဟုဲခေါဝ်လာ။ (န) ကုလားငြုပ်။ Indian chilli
ဆုံဆံင့်ဟုံင်ႋခါ့။ (န) ဆောင်းဥတု။ winter
ဆုံဟှုင်ႋဆုံခိုင့်။ (န) ခိုင်ခန့်သောအရာ၊ခိုင်လုံခြင်း။ stability; permanancy
ဆုံဟုဲရှာ။ (န) ကုလားအော်ငြုပ်။ big and extremely hot chilli
ဆုံဟှယ့်သုဂ်လင်။ (ကြိ) မိုးရွာချတော့မည်ဖြစ်၍လေသံနှင့်တကွကောင်းကင် တွင် ညို့ မှိုင်းအုံ့ဆိုင်းလာခြင်း။ rain approaching
·ဆုံဟှင်။ (န) အရုပ်။ picture
ဆုံဟှင်မိုင့်။ (န) ရုပ်ရှင်၊ဓါတ်ရှင်၊ဘိုင်စကုတ်။ movie
ဆုံယှဝ်။ (န) ဆတ်။ deer; stag

ဆိုယှ။ (န)	ဝဲခြောက်။ scabies
ဆိုယှောတ်။ (နု)	ခြင်းကြား။ large basket woven with wide interstices
ဆိုယှယ်ဖါ။ (နု)	အက်ကြောင်း၊အအက်အကွဲ။ crack
ဆိုယှို့ဆိုလာ။ (နု.ဝိ)	ယဉ်ကျေးမှု။ culture
ဆိုယှာ.ဖေါဟ်။ (နု)	ဖြုတ်ကောင်။ gnat
ဆိုယှယ်။ (နု)	ဒရယ်။ deer
ဆိုယှူ့ဆိုယှင်။ (ကြိ)	ညီညွတ်ကြေအေးခြင်း။ peaceful settlement; unity
ဆိုယှုဲးဆိုနိုင်။ (နု)	အရိုး။ bone
ဆိုယှေဟ်။ (နု)	ဝါးနီးဗန်း။ woven bamboo sheet use for drying things
ဆာ။ (ကြိ) (နု)	အပ်နှင့်ချုပ်သည်၊ ပိုက်ကွန်။ sew; fishing net
ဆာဆို။ (ကြိ)	ချုပ်သည်။ sew something
ဆာဆာ.။ (ကြိ) (နု)	ဖြေးဖြေး။ပိုက်သမား။ steady; owner of fishing net
ဆာဖဝ့်။ (ကြိ)	ပန်းချုပ်သည်။ sew flower
ဆာကီး။ (ဆာင့်ဆာကီး) (ကြိ)	အပေါက်အစက်နှင့်သေသပ်လှပစွာချုပ်သည်။ sew with pat tern
ဆာကှာ၊ဆာကွှာ။ (ကြိ.ဝိ)	ဖါထေး၍ချုပ်ထားသည်။ patch
ဆာယှာ။ (ကြိ)	ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုရှိသည်။ relate
ဆာကာင်းဆာကံင်း။ (ကြိ.ဝိ)	ကွေးကွေးကောက်ကောက်ချုပ်ထားသည်။ sew zigzag
ဆာတွယ်။ (ကြိ)	ပေါင်းဘက်သည်၊အကြောင်းဆက်သည်။ relate
ဆာ.။ (နု.ဝိ) (ကြိ)	ပြော့သော၊ အားနည်းသော။ weak;
ဆာ.ခေါဟ်ထါ။ (ကြိ)	အင်မတန်ပါဘဲ။အလွန်အမင်း။ extreme crucial
ဆာ.ယယ်။ (နု.ဝိ) (ကြိ.ဝိ)	ပျော့နွဲ့သည်၊ပျော့ပြောင်းသည်။ weak; tender
ဆာ့။ (ကြိ)	နာသည်၊ ဖျားနာသည်။ sick; pain
ဆာ့သာ။ (ကြိ)	စိတ်နာသည်။ feel hurt in the heart; harbour a griev ance
ဆာ့မှေ်။ (နု)	အနာမီး။ အနာစက်။ erysipelas
ဆာ့စုံး။ (ကြိ)	မကြာခဏဖျားနာခြင်း။ sick now and then; sick often
ဆာ့များ.။ (နု)	အဆုတ်ရောဂါ။ lung disease; tuberculosis
ဆာ့မူး။ (နု)	မီးယပ်နာ။ chronic feminine disorders
ဆာ့ခွါ့။ (နု)	ဒူလာနာ။ chronic male's ailments
ဆာ့ဖေါဟ်သး။ (နု)	သူငယ်နာ။ infantile ailment with nerve damage
ဆာ့ဖေါဟ်သးခွါ့။(အိကယ်အင်း)(နု)	လူပျိုနာ။ syphylis
ဆး။ (အ်ုဆး) (နု)	အစာ။ feeds
ဆးအင်းဆးအဝ်။ (နု)	အစားအသောက်။ foods and drinks
ဆးအင်း။ (နု)	စားစရာ။ food
ဆးလးဆးလး။ (ကြိ.ဝိ)	ဖိုးယိုးဖားယား။ indecently dressed
ဆာင်။ (ယင်.ဍိုင်ဆာင်) (နု.ဝိ)	ခါးသေးသွယ်သော။ slander; constrict
ဆာင်ပွှာင်။ (နု)	သေးသေးသွယ်သွယ်။ small; tiny
ဆာင့် (ဝးဆာင့်) (ကြိ)	နှင့်ပတ်သက်သည်။ connected to; concern with
ဆာင့်။ (နု)	အကျီ။ shirt
ဆာင့်ယှေံထောဝ်.။ (ကြိ)	ဓါးရိုးကွပ်သည်။ bind knife handle
ဆာင့်ယှင့်။ (ပိုလုတ်) (နု)	အကျီ။ shirt

ဆာင့်။ (ကြိ) ကွပ်ထားသည်။ to bind the edge
ဆာင့်စူးထဝ့်။ (န) အကျီလက်ရှည်။ long sleeves shirt
ဆာင့်ယေံ။ (န) စွပ်ကျယ်အကျီ။ vest
ဆာင့်ယင်ဍာ်။ (န) ခါးထောင်အကျီ။ hip-length woman jacket of old time
ဆာင့်ဆူ။ (န) သင်ဒိုင်းအကျီရှည်။ smock-like garment
ဆာင့်ဖင့်ခေါဟ်။ (န) အပေါ်အကျီ။ overcoat
ဆာင့်လင်ဆယ်။ (န) ထိုင်မသိမ်းအကျီ။ hip-length woman jacket of old time
ဆာင့်လိုင်။ (န) အနွေးအကျီ။ warm clothing
ဆာင့်မူး။ (န) မိန်းမအကျီ။ woman's dress
ဆာင့်ခွါ။ (န) ယောကျ်ားအကျီ။ man's dress
ဆာင့်ဖင့်လး။ (န) ချွေးခံအကျီ။ brassier
ဆာင့်ပျာင်ႋ။ (န) သင်ဒိုင်းအကျီရှည်။ long coat
ဆာင်ႋ။ (ကြိ) ယိုစီးသည်၊ စိမ့်ဝင်သည်။ seep in; permeate
ဆာင်ႋလင်။ (ကြိ) ယိုစီးသည်၊ အစိုပျံ့သည်။ seep in; permeate
ဆာ်။ ယဉ်ကျေးဘွယ်ပြောဆိုသောအခါ(တောင်းပန်ပြော ဆိုသောအခါ ဖြစ်စေ၊ ဆုတောင်းသောအခါဖြစ်စေ၊ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးခိုင်း စေသောအခါဖြစ်စေ)အဖျားဆွတ်သုံးနှုံးပြောဆိုလေ့ရှိတတ် ကြသည့်၊ဝေါဟာရဖြစ်သည်။
အေမွဲာပ်ဍုင်ဍေဆ်ုဍုင်အ်ုဃှီအ်ုလာခ့်ကဵုပ်ုဍုင်ဍိုင်ဍေဆ်ုဍုင်ဖုံး ဆာကဵုလ်ုပ်ုရာစနာဗှ်ေဆ်ုအ်ုခ့်၊လ်ုပ်ုအင်းမိုင့်ထင်းဆ်ုအ်ုခ့်၊ လ်ုပ်ုအင်းကိင်အင်းယာ့ထင်းဆ်ုအ်ုခ့်ကဵု၊ပ်ုဍုင်ဍိုင်လ်ုဆ်ုဍုင်အ်ုထုက်ကဵုဍေဆာ်ကဵုလ်ု။ polite word use at the end of the sentence in prayer, wishing, polite re quest
ဆာ်။ (လ်ုဆာ်၊က်ုဆာ်) (ကြိ-ဝိ) အနည်းငယ်။ a little
ဆာ်။ (အ်ုဖေါဟ်ဆာ်) (ကြိ) မွေးဖွားသည်။ give birth
ဆာ်ခိုဝ်း။ (ကြိ-ဝိ) အလွန်နည်းသော။ very few
ဆာ်ခိုက်။ ဆာ်ထုက် (ကြိ) အပိုင်းအစလွင့်ထွက်သွားသည်။ splinters scattered away
ဆာ်နူႋထိ့။ (ဓါနူႋထိ့) (ကြိ) နို့ညှစ်သည်။ milking
ဆာ်ဍောဟ်လဲာ။ (ကြိ) ဘယ်လောက်ကြီးသလဲ။ how big?
ဆာ်ယိက်လဲာ။ (ယှာင်ယိက်လဲာ) ဘယ်လောက်ကြာသလဲ (ဘယ်တော့လဲ) when? how long?
ဆာ်လဲာလဲာ။ (ကြိ) ဘယ်လောက်ကျယ်သလဲ။ how wide?
ဆာ်လင်မေံထိ့။ (ကြိ) မျက်ရည်ကျသည်။(ငိုသည်)။ make tear drops fall
ဆာ်လင်။ (ယှာလင်) (ကြိ) ငယ်သွားသည် (နည်းသွားသည်)။ get smaller; lesser
ဆာ်ပ္ဍါထင်း။ (ကြိ) ပြူထွက်လာသည်(အပြင်သို့ပမ်းထွက်လာသည်)။ squeeze out
ဆင်။ (န) ဆီးနှင်း။ mist
ဆင့်ဃှ်ုလောဟ်သာ။ (ကြိ) ကြက်ခွပ်ကြသည်။ fighting of cocks
ဆင့်ဆူႋ။ (ကြိ) ကွာဝေးသည်။ far; big gap
ဆင့်ဆုဂ်။ ဆင့်နံဆုဂ် (န) ကြက်အတက်။ cock's spur
ဆင့်ယှုးခေါဟ်။ (န) ကြက်အိပ်တန်း။ roost
ဆင့်အ်ုထိင်ႋ(ဆင့်ခေါဟ်စိင်း)(န) ကြက်အမောက်။ cock's comb
ဆင့်ထိင်ႋထုင်း။ (န) တောကြက်မောက်ပင်။ wild rambutan
ဆင့်ဍိုး။ (န) ကြက်ဥ။ hen's egg; chicken's egg

ဆင့်ဒ္ဓီးကူ။ *(န)*	ကြက်ဥခွံ။ egg's shell
ဆင့်ဒ္ဓီးဒုံင်(ထဒ္ဓီးဒုံင်၊ထလါင်းဒုံင်) *(န)*	ကြောင်လျှာပင်။ Indian trumpet; *Bignonia indica.*
ဆင့်ဒ္ဓီးယင်။ *(န)*	ကြက်ဥအနှစ်။ yolk of egg
ဆင့်ဍုံ(ဆင့်လုံဍုံ၊ဏို့ဍုံ) *(န)*	ကြက်သိုက်(ကြက်တအုပ်၊နှစ်အုပ်)။ number of chicken of a mother's hen; one mother hen and her baby-chickens
ဆင့်ဖ့ါ။ *(န)*	ကြက်ဖ။ cock; rooster.
ဆင့်ဖ့ါတုံလံင်.။ *(န)*	အရွယ်မရောက်သေးသောကြက်ဖ။ young cock
ဆင့်ဖေါဟ်။ *(န)*	ကြက်ကလေး။ chicken
ဆင့်မိင်။ *(န)*	တောကြက်။ jungle fowl
ဆင့်မိင်ထို့။(ကဝ်.ရာ) *(န)*	ရေကြက်။ common moorhen
ဆင့်မေါဝ်.။ *(န)*	ကြက်မ။ hen
ဆင့်မိင်မောဝ်.ဝင်။ *(န)*	တောကြက်ဝါမ၊တောကြက်မ။ yellow jungle fowl
ဆင့်မောဝ်.ယွာ(ဆင့်မောဝ်.ယှာ.) *(န)*	ကြက်မကြီး။ hen that has hatched a few time already
ဆင့်မောဝ်.ဟျုး။ *(န)*	ဥဝတ်နေသောကြက်မ။ hen hatching on eggs
ဆင့်မောဝ်.ဏင့်။ *(န)*	ကြက်မတန်းမ။ young hen
ဆင့်လင်။ *(ကြိ)*	စီတန်းထားသည်၊စီထားသည်။ line up; place in rows.
ဆင့်သုဂ်။ *(န)*	ကြက်ခြင်း၊ကြက်ဥသောခြင်း။ basket for hen to lay eggs.
ဆင့်ထင့်။ (ဆင့်အုံထင့်) *(န)*	ကြက်အစာအိမ်။ hen's gizzard
ဆင့်အံင်အေါဟ်။ *(ကြိ)*	ကြက်တွန်သည်။ cock crows
ဆင့်ဍါ်။ *(န)*	ကြက်တောင်။ feather; shuttle cock
ဆင့်ဆံင်း။ *(န)*	ကြက်မွှေး။ hen's small feather
ဆင့်မေဝ်.ကံင်။ *(န)*	ကြက်အမြီး။ feather of hen's tail.
ဆင့်ယး။ *(န)*	ကြက်သား။ chicken meat; fowl meat
ဆင့်ဖ့ါထီ.။ *(န)*	ကြက်ဖကြီး။ rooster; mature cock
ဆင့်ဖံင်ထုင်း။ *(န)*	တံခွန်တိုင်။ flagmast (in pagodas and monastery compounds)
ဆင့်ဖေါဟ်ဆောတ်။ *(ကြိ)*	ဆင့်ထားသည်။ pile up; stack up
ဆင့်ကုံလေံအံင်ဖိုင်။ *(န)*	သန်ကောင်။ intestinal worm
ဆင့်ကုံလေံ။ *(န)*	တီကောင်။ earth worm
ဆင့်ခုံ။ (ဆင့်ယှုံ) *(န)*	ညှင်း။ sweat fungi
ဆင့်နောတ်(ဆင့်အုံနောတ်) *(န)*	ကြက်နှုတ်သီး။ hen's beak
ဆင်.။ *(ကြိ)*	ချည်ကိုထမင်းရည်နှင့်နယ်သည်။ mix yarn with congee
ဆင်.။ (ဆင်.ထင်းခ္ဓိး) *(ကြိ)*	တင်သည်(လေးတင်သည်)။ string bow
ဆင်း။ *(ကြိ)*	တွန်းသည်။ push
ဆင်းခါ.။ *(ကြိ)*	တွန်းချိုးသည်။ push to break
ဆင်းဆိုင်။ *(ကြိ)*	ဝိုင်းတွန်းသည်။ push together; help push
ဆင်းထင်း။ *(ကြိ)*	တွန်းတင်သည်။ push up
ဆင်းထာင်.လင်။ *(ကြိ)*	ဖိချသည်၊ဖိပြီးတွန်းချသည်။ press down
ဆင်းထာင်လင်။ *(ကြိ)*	ဖိသိပ်သည်။ press down
ဆင်းပယ်ခ္ဓိက်။ *(ကြိ)*	တွန်းဖယ်လိုက်သည်။ push away; push aside.
ဆင်းဖေါဝ်။ *(ကြိ)*	အရှိန်နှင့်တွေ့ဆုံတိုက်ခတ်မိသည်။ clash with speed

ဆင်းလင်ထို့ဖါ·။ *(ကြိ)* တွန်းလှဲသည်။ push down

ဆင်းလင်ဝိုင်။ *(ကြိ)* နှစ်သည်(မြှုတ်သည်)။ push under water

ဆင်းလင်သာ။ *(ကြိ)* စိတ်ချုပ်တည်းသည်၊ဒေါသချုပ်တည်းသည်။ humble

ဆင်းလင်အုဂ်။ *(ကြိ)* နှစ်သည်(လူကိုရေထဲသို့နှစ်သည်)။ push to drown

ဆင်းဃို·ဝူး။ *(ကြိ)* စပါးပင်ကိုတွန်းလှဲသည်(စပါးရိပ်ရန်)။ make paddy plants to fall (as a preparation for reaping)

ဆင်းလင်ဝိုင်။ *(ကြိ)* ဖိနှိပ်သည်။ (လူလူခြင်းဖိနှိပ်ထားမှု)။ oppress

ဆင်းဃုံင့်ထင်း။ *(ကြိ)* တိုက်တွန်းသည်။ encourage; exhort

ဆင်းဃုံင့်မှ်ေ။ *(ကြိ)* မီးထိုးသည်။မီးတောက်မီးလျှံများအရှိန်ဖြင့်တောက်လောင်စေရန် to kindle; to inflame

ဆင်းဍိုဝ်။ *(ကြိ)* တွန်းတိုက်သည်၊ဒေါင့်ထောက်သည်။ push to clash

ဆံင်ဏီ။ *(ကြိ)* ရက်ခြား(တရက်ခြား၊နှစ်ရက်ခြားစသည်)။ alternate day

ဆံင်ဏောဝ်·။ *(ကြိ)* လက်နှင့်ကြုံးယူသည်။လက်ချောင်းသုံးချောင်းဖြင့်ရသလောက်ယူခြင်း
collect; grasp with three fingers

ဆံင်ဆဝ်·။ *(ကြိ)* ပြည့်မောက်နေသည်။ full to the brim

ဆံင့်။ *(ကြိ)* အလိုရှိသည်၊ဆန္ဒရှိသည်။ wish; want; desire; hope

ဆံင့်။ *(ကြိ)* ဆောင်သည်။ keep for a purpose; carry as good omen

ဆံင့်ကါင်။ *(ကြိ)* ဖျားနာသည်။ sick; ill.

ဆံင့်ဏား၊ဆံင့်ဏါ·။ *(ကြိ)* နားထောင်သည်။ listen

ဆံင့်သီး၊ ဆုံသို့။ *(ကြိ)* သေစေလိုသည်(သေစေရန်ဆုတောင်းသည်)။ make a wish that somebody would die

ဆံင့်မူ့လာ·၊ဆုံမူ့လာ·။ *(ကြိ)* မျှော်လင့်သည်(ဖြစ်စေလိုသည်)။ hope; expect

ဆံင့်ဏောဝ်·ဝး။(ဆုံဏောဝ်·)*(ကြိ)* ရလိုသည်(ရရန်မျှော်လင့်သည်)။ want to get; desire to receive.

ဆံင့်ဍုးဝး(ဆုံဍုးဝး) *(ကြိ)* တွေ့လိုက်သည်(တွေ့ရန်မျှော်လင့်သည်)။ wish to see; want to meet.

ဆံင့်ယှာ·။(ဆုံယှာ·) *(ကြိ)* အိုမင်းစေလိုသည်(အိုမင်းရန်အလိုရှိသည်)။ wish to get old.

ဆံင့်မံင်း။ *(ကြိ)* စဉ်းစားသည်။ think; consider; ponder.

ဆံင့်ယုက်။ *(ကြိ)* ငေးငိုင်သည်။ mope; brood

ဆံင့်အ်ှ။(အ်ှဖှယ့်) *(ကြိ)* ကလေးမွေးသည်။ give birth; deliver.

ဆံင့်ဆဝ်ထင်း။ *(ကြိ)* မြှောက်ပင့်သည်၊ မြှင့်သည်။ carry up

ဆံင့်စုဂ်ဌကျာ်။ *(န)* တွတ်တပတ်ပင်(တောလပတ်ပင်)။ *Rhinacanthus communis*

ဆံင့်မေဝ်။ *(ကြိ)* ထမင်းကျွေးသည်။ serve rice

ဆံင်·။ (အင်းဃှုဆံင်·) *(ကြိ)* လိုက်ရှာသည်။ look for.

ဆံင်·။ (လေဝ်ဆံင်·) *(ကြိ)* လိုက်ခေါ်သည်။ go and fetch

ဆံင်·လင်။ *(ကြိ)* နားသည်(ငှက်နားသည်)။ sit on (bird sits on a branch)

ဆံင်·ပျ။ဆံင်·ပျုက် *(ကြိ)* လိုက်ရှာသည်။ look for

ဆံင်း။ *(ကြိ)* မာသော၊တောင့်သော၊ မာသည်တောင့်သည်။ hard; stiff; strong.

ဆံင်းဏာင်ခေါဟ်။ (ကြို)	မာတောင့်သည်။ very stiff; very hard.
ဆံင်းဆာ•။ (ကြို)	တဘက်မာ၊တဘက်ပျော့သည်။ unbalance (strong at one side and weak at the other)
ဆံင်းခိုင့်။ (ကြို)	ကျန်းမာသည်။ healthy
ဆိင့်။ (ကြို)	စင်ကြယ်သည်၊ သန့်ရှင်းသည်။ clean
ဆိင့်ပြင်၊ဆိင့်ဖှေဝ့်။ (နှ-ဝိ)	သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော။ clean and tidy
ဆိင့်ဆိင့်ပြင်။ (နှ-ဝိ)	အကြွင်းမရှိသန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော။ absolutely clean
ဆိင်း။ (ကြို)	လွင့်စင်သည်။ be blown away
ဆိင်းပြာ။ (ကြို)	ဖရိုဖရဲလွင့်စင်သည်။ blown in all directions
ဆိက်။ (နှ)	လယ်မြေ။ paddy field; land for cultivation.
ဆိက်။ (နှ-ဝိ)	ကြပ်သော၊တင်းကြပ်သော။ tight; rigid; strict.
ဆိက်။(ဆိက်ဆို) (ကြို)	ထွန်ရေးငင်သည်။ harrow; till
ဆိက်ဗှိက်။ (ကြို)	အလွန်ကြပ်တည်းစွာ။ very tight
ဆိက်ပှောင်•။(ဆုဂ်ပှာ•) (နှ)	လယ်ကန်သင်း။ paddy plot enclosed by dykes.
ဆိက်ပြင်။ (နှ)	လယ်ကွင်း။ paddy field
ဆိက်ဆာ•။(ပုံမာဆိက်ဖေါဟ်)(နှ)	လယ်သမား။ farmer
ဆိက်ထင်းခံင့်။ (နှ)	ကုန်းလယ်။ highland field.
ဆိက်လင်ထို့။ (နှ)	ရေလိုက်လယ်။ low land field;(plantation of paddy plants done as water level recedes).
ဆိက်ခေါဟ်ထင်း။ (နှ)	လယ်ထိပ်(လယ်ထိပ်ဘက်ပိုင်း)။ tip or front portion of a field
ဆိဖေါဝ်•။ (ကြို)	ကြေမွသည်(နုတ်နုတ်စဉ်းသည်)။ crumble (chop into small pieces)
ဆို့။ လုံဆို့၊ကုံဆို့ (နှ)	ဆယ်(တဆယ်၊နှစ်ဆယ်)။ tens (ten, twenty etc.).
ဆို့ဆဲဟှာ။ (နှ)	ဆယ်ယောက်ခန့်။ around ten persons
ဆို့ဏာင်။ (ကြို)	ထိုင်သည်။ sit down
ဆို့ဏာင်အိင်တိင်•။ (ကြို)	မိန်းမထိုင်ထိုင်သည်။ sit on feet with soles kept back ward
ဆို့ဏာင်ထုဲလင်။ (ကြို)	ပုဆစ်တုတ်ထိုင်သည်။ sit in kneeling posture
ဆို့ဏာင်ဖါင်•ကယ်။ (ကြို)	တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်သည်။ sit cross-legged
ဆို့ဏာင်ဆံင်ဆဝ်•။ (ကြို)	ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်သည်။ squat; sit on one’s haunches
ဆိဏာင်ပုဂ်ယယ်ခင်း။ (ကြို)	ခြေချိတ်ထိုင်သည်။ sit with legs crossed
ဆို့ထုင်း။ (ကြို)	ရပ်သည်၊မတ်တတ်ရပ်သည်။ rise; stand; get up.
ဆို့မူ•။ (နှ)	တော်သလင်း။ a month that falls in September/ October
ဆို့ဖေါတ်။ (နှ)	ကြံ။ sugar cane
ဆို့ဖေါတ်ဇုး။ (နှ)	ကြံသကာ။ brown slab-sugar
ဆို့ဖေါတ်ထို့။ (နှ)	ကြံရည်။ sugar cane juice
ဆို့ဖေါတ်သိုင့်။ (နှ)	ကြံနက်။ black sugar cane
ဆို့ဖေါတ်ကျောဝ်။ (နှ)	ကြံကိုင်း။ sugar cane plantation plot
ဆိး။ (နှ)	သေး၊ ကျင်ငယ်၊ ဆီး။ urine
ဆိးကျံင်း။ (နှ)	ဆီးလမ်း၊ သေးလမ်း။ urethra

ဆီးလင်လး။ (န)	ဆီးလွန်၊ ဆီးလွန်ရောဂါ။ urine escapes by itself
ဆီးဆာ့။ (ကြီ)	သေးပေါက်သည်၊ ကျင်ငယ်စွန့်သည်။ pass urine; urinate.
ဆီးဆိုင့်။ (ကြီ-န)	ဆီးချိုသည်၊ ဆီးချိုရောဂါ။ diabetes
ဆီးသာင့်။ (န)	ဆီးချုပ်ဆီးအောင့်ခြင်း၊ဆီးကျောက်တည်ခြင်း။ dysuria;passing hot urine
ဆီးအွာ။ (န)	ရိုဖြူရောဂါ။ milky urine
ဆီးဝဝ်။ (န)	ရိုနီရောဂါ။ red urine
ဆီးခေါဝ်း။ (ကြီ)	ဆီးပူသည်။ pass hot urine
ဆီးယှာ။ (ကြီ)	ဆီးနည်းသည်။ oligouria; small amount of urine
ဆီႉ။ (ကြီ)	ဆုတ်နယ်သည် (ဆားနယ်သည်)။ knead
ဆီႉကျာ။ (ကျီႉကျာ) (ကြီ)	နယ်သည်၊ ရောမွှေသည်၊ ရောနယ်သည်။ knead and mix
ဆီႉဗိုဝ်။ (ဆီႉကှိုဝ်) (ကြီ)	နယ်သည် (ထမင်းနယ်သည်)။ mix (mix rice with curry)
ဆီႉထောတ်။ (ကြီ)	ဆားနယ်သည်။ knead with salt
ဆီႉထောတ်ယး။ (ကြီ)	ငါးကိုဆားနယ်သည်။ knead fish with salt
ဆီႉ။ (ဆီႉသာ) (ကြီ)	ကြပ်ထုပ်ထိုးသည်။ fomentation
ဆီႉဓါ်။ (ကြီ)	နှိပ်နယ်သည်။ massage
ဆုင်ႉ။ (ဆုင်ႉလင်ဗ္ဗိ) (ကြီ)	တန်းသည်(ကြိုးတန်းသည်)။ to stretch (rope; pole)
ဆုင်ႉ။ (န)	အကြောလိုက်နာခြင်း။ pain along nerve
ဆုင်ႉထင်း။ (ထုင်ႉထင်း) (ကြီ)	အရှိုးထင်သည်။ reveal mark
ဆုင်ႉလင်ဗ္ဗိ(ကြီ)	ကြိုးတန်းသည်။ stretch rope
ဆုင်း။ (ကြီ)	သီးသည်(ထမင်းသီးသည်)။ cough due to choking
ဆုင်း။ (န)	ဆုံ၊ လက်ထောင်းဆုံ၊ mortar (manual mortar)
ဆုင်းဟိုက်ခိုင်း။ (န)	ဆီကျိတ်ဆုံ။ oil grinder
ဆုင်းဆုံဟဲထံင်ႉ။ (ဆုင်းဟဲထံင်ႉ)(န)	ငြုပ်ဆုံ။ chilli mortar
ဆုင်းမံင်ႉ။ (ဆုင်းမောဝ်ႉ) (န)	မောင်းဆုံ။ wooden device of boom and pestle for polishing rice.
ဆုင်းထံင်ႉစံင်။ (န)	ကျည်ပွေ့။ pestle
ဆုင်းထံင်ႉဖူလး။ (န)	ကွမ်းထောင်းဆုံ၊ bettle nuts mortar
ဆုင်းဟျုက်စူး။ (ဆုင်းဟျုက်) (န)	စပါးကျိတ်ဆုံ။ mortar for polishing rice
ဆုင်းဖုံဟျုက်။ (န)	ကျိတ်ဆုံ။ grinder
ဆုင်းမံင်ႉဖူ။ (ဆုင်းမောဝ်ႉဖူ) (န)	ဆုံမောင်းတန်။ drving lever of rice pounder
ဆုင်းမံင်ႉသး။ (ဆုင်းမေဝ်သး) (န)	ဆုံမောင်းသီး။ pestle for rice pounder
ဆုံမူႉ။ (ဆံင်မူႉ) (န)	စပါးကြီးမြွေ။ boa constrictor
ဆုံထို့။ (ဆံင်ထို့ဝ) (န)	စပါးအုံးမြွေ။ python
ဆုံသိုင့်။ (န)	လင်းလွန်းပင်။ Buchanania latifolia
ဆုံ။ (န)	ကသစ်ပင်။ Erythrina arborescens
ဆုံႉ။ (သိင်းဆုံႉ) (န)	အခေါင်းပေါက် (သစ်ခေါင်းပေါက်)။ hole in a tree trunk
ဆုံႉ။ (အုံခေါဟ်ထိုဝ်ဆုံႉ)(နႉဝိ)	ရှူးသော(အဖျားရှူးသော)။ taper off
ဆုံခွင်။ (န)	ရဟတ်၊ ချား၊ (ချည်ရဟတ်)။ merry go round
ဆုံႉ။ (ကြီ)	ပိန်ချုံးသည်။ emaciate
ဆုံႉယှာ။ (ယှိုယုံင်ဆုံ) (န-ကြီ)	စကားထာ၊စကားထာဖွဲ့သည်။ riddle; enigma.
ဆုက်။ (န)	ပုခက်။ hammock

ဆုက်ပး။ (ဆုက်သိင်းပး) *(န)*	သစ်သားပုခက်။ wood hammock
ဆုက်ဆိင့်။ *(ကြိ)*	ဟီးလေးခိုသည်၊တွဲလောင်းခိုသည်။ hang on to; dangle
ဆုက်ဆုက်။ *(ကြိ·ဝိ)*	အသီးသီး။ respectively
ဆုက် *(ကြိ)*	အမှုန့်ကိုစစ်သည်။ sift
ဆုက်ကောဟ်မုက်။ *(ကြိ)*	မုန့်အမှုန့်စစ်ချသည်။ sift powder for making bread
ဆုဂ်။ ဆုဂ်ထမေံ *(ကြိ)* cinder	မီးညိုထွန်းသည်၊ မီးခဲကိုပြာဖြင့်ဖုံးသည်။ ash-covered
	ဆုဂ်။ (အုံဆုဂ်) *(န)* အခန်း။ room; partition; in be tween
ဆုဂ်။ (ဟိုင်းဆုဂ်)	အကြား၊စပ်ကြား။(အိမ်ကြိုအိမ်ကြား) nook and corner
ဆုဂ်ကျုင်။ *(န)*	ထောက်ကြံ့။ *Terminalia tomentosa*
ဆုဂ်ပွှာင့်။ *(န)*	တောရဲယို၊ထင်းရှူးပင်။ pine tree
ဆုဂ်ပွှာ·။ (ဆိက်ပွေင်·) *(န)*	လယ်ကန်းသင်း။ paddy dyke
ဆုဂ်လင်မှေ့။ *(န)*	မီးမွှေးသည်။ start a fire
ဆုဂ်ဆုဂ်မှေ့။ *(န)*	မီးလှုံသည်။ warm oneself near fire
ဆူ·။ *(န)*	နားထောင်သည်၊ ပြောရလွယ်သည်။ obedient
ဆူ·။ *(ကြိ)*	နောက်ဆုတ်သည်။ withdraw; move backward.
ဆူ·လာင့်ချူး။ (သူလာင့်) *(န)*	ဖလံတောင်ဝေး။ kind of potherd; white costus; *Costus speciosus*
ဆူလာင့်ခ္ဂာ်။ *(န)*	ပိုးရွှေတောင်။ kind of moth with green bright wings
ဆူ့။ (ဆူ့ထို့) *(ကြိ)*	လောင်းသည်၊ပက်ဖြန်းသည်။ pour; spray; throw(water)
ဆူ့။ (ဆူ့လိက်) *(ကြိ)*	ရေးသည်၊စာရေးသည်။ write (write letter)
ဆူ့ကူ။ *(န)*	ဝံကြောင်။ palm civet
ဆူ့ဆယ့်။ *(ကြိ)*	တဆင့်ရေးကူးသည်။ copy
ဆူ့ဝါ။ (အင်းဆူ့ဝါ) *(ကြိ)*	လျှော်သည်၊ဖွတ်သည်။ wash
ဆူ·။ (ထို့ဆူ·) *(ကြိ)*	တိမ်သည် (ရေတိမ်သည်)။ shallow
ဆူ·လင်။ *(ကြိ)*	ဆုချသည်။ reward
ဆူ·ခေဝ်။ *(န·ဝိ)*	ရေအလွန်တိမ်သော။ very shallow
ဆူး။ (ဆုံဆူး) *(န)*	ဆူး။ thron; spike; barb
ဆူးလင်။ (လူ့လင်) *(ကြိ)*	ထည့်သွင်းသည်(လောင်းချသည်)။ put into; pour down
ဆူးဟှောတ်ဆူးကာင်။ *(န)*	အနာအဖျား။ illness
ဆူးဟှောတ်။ *(န)*	ငှက်ဖျား။ malaria
ဆေဝ်။ (ဆေဝ်ဒွေယော့) *(ကြိ)*	ထိုးသည်၊ဒါးနှင့်ထိုးသည် stab; (stab with knife).
ဆေဝ်ကေဝ်။ *(ကြိ)*	ကလော်ထိုးသည်။ lever out
ဆေဝ်လံင်·။ (ဆေဝ်မုံလံင်·) *(ကြိ)*	ကျောက်ဆေးထိုးသည်။ inject small pox vaccine
ဆေဝ်ကေဝ်သွာ့။ *(ကြိ)*	သွားကြားထိုးသည်။ prick tooth
ဆေဝ်ဖွံင့်။ *(ကြိ)*	ထိုးဖေါက်သည်။ puncture; pierce
ဆေဝ်အေဝ်။ *(ကြိ)*	ကပ်စေးနဲသော။ stingy
ဆေဝ်ထေံဖါ။ *(ကြိ)*	ထိုးခွဲသည်။ stab open
ဆေဝ်ယှ\။ *(န·ဝိ)*	အရောင်စူးယှသော၊အရောင်တောက်ပသော။ bright colour
ဆေဝ်ယှုး။ (ထုံယှုး) *(ကြိ)*	ကန်ထုတ်သည်၊ထိုးထုတ်သည်။ kick aside; push out
ဆေဝ်ယှုံ။ (လီဆေဝ်ယှုံ) *(ကြိ)*	မိုးပက်သည်။ rain splash
ဆေဝ်ခွေဝ်။ *(ကြိ)*	ကော်ထိုးသည်၊ကလော်ထိုးသည်။ probe at

ဆေဝ်ယှုဂ်။ *(ကြီ)*	ရုတ်တရက်ထိုးသည်။ stab suddenly
ဆေဝ်တင်ဆေဝ်ခွေဝ်။ *(ကြီ)*	ထိုးလိုက်ကော်လိုက်လုပ်သည်။ create trouble against
ဆေဝ်ယှောဝ်။ *(ကြီ)*	ဆောင့်ထိုးလိုက်သည်။ stab with long arms
ဆေဝ်ခင်း။ *(ကြီ)*	ခြေထိုးသည်။ trip up
ဆေဝ်ထုင်းထုင်း။ *(ကြီ)*	တည့်တည့်စိုက်ထိုးသည်။ stab straight
ဆေဝ်တင်။ *(ကြီ)*	ချူသည်(တံချူနှင့်ချူသည်)။ pluck (flowers, fruits) with
stickဆေဝ်ကုလိ။ *(ကြီ)*	ကလိထိုးသည်။ to tickle
ဆေဝ်သီးထို့။ *(ကြီ)*	မှင်ကြောင်ထိုးသည်။ tattooing
ဆေဝ်ဖွါင်။ *(ကြီ)*	ဆူးထိုးသည်၊(ဆူးနှင့်ထိုးသည်)။ grow paddy with grub hoe
ဆေဝ်ယံင်ႉ။ *(ကြီ)*	ထိုးကွင်းမှင်ကြောင်ထိုးသည်။ make tattoo marks
ဆေဝ်ဝင်ႉ။ *(ကြီ)*	ငုတ်တိုင်ထိုးသည်။ drive stake into the ground
ဆေဝ်သီး။ (ဆေဝ်သိင်းယှုံး) *(ကြီ)*	ဆေးထိုးသည်။ give injection
ဆေဝ်ႉ။ *(ကြီ)*	လည်း၊ ဆဲ၊ will also ...
ဆေဝ်ႉလုံယှေဝ်။ *(နှ)*	တိတ်တိတ်နေပါ။ be silent; do not make a noise
ဆော့ပ္ပုက်စူး။ *(ကြီ)*	လက်ရမ်းသည်။ wave hands
ဆော့။ *(ကြီ)*	ဆစ်ပိုင်းသည်။ pinch into pieces
ဆော့ဖူ့ဥ္ဂာ။ (ဖေဲဆော့) *(ကြီ)*	သဲပွတ်ခွဲစိတ်သည်၊ဝါးခြမ်းကြမ်းပြင်ခွဲစိတ်သည်။ make bamboo floor by spliting bamboo
ဆဲ။ (ဆဲခူ) *(ကြီ)*	ထောင်သည်(ထောင်ချောက်ဆင်သည်)။ to trap
ဆဲ။ *(နှ·ဝိ)*	ကော့သော။ curved up
ဆဲဆံင်းသာ။ *(ကြီ)*	တောင့်ထားသည်။ stand firm against; try to be strong
ဆဲထောဟ်။ (ဍှိုဝ်ထောဟ်) *(ကြီ)*	ငှက်ထောင်သည်။ trap bird
ဆဲပေဝ့်သာ။ *(ကြီ)*	အောက်ကျို့သည်၊ နှိမ့်ချသည်။ make oneself non important
ဆဲထဝ့်သာ။ *(ကြီ)*	ခြေဖျားထောက်သည်၊ ဘဝင်မြင့်သည်။ make oneself taller; proud
ဆဲယှူႉ။ (ဍှိုဝ်ယှူႉ)*(ကြီ)*	ကြွက်ထောင်သည်။ trap mouse
ဆဲခွါ်။ *(ကြီ)*	ကော့သည်၊ ကော့ထောင်သည်။ curved up
ဆဲလင်သို့မေ်။ *(ကြီ)*	မျက်လွှာချသည်။ sad facial expression
ဆဲဝဝ်သာ။ *(ကြီ)*	မာန်ဖီသည်။ growl; behave belligerently in defiance
ဆဲထာင်သာ။ *(ကြီ)*	ဂိုက်ထုတ်သည်၊ ဟန်လုပ်သည်။ pretend to be grand
ဆဲယှို့သာ။ *(ကြီ)*	ဟန်လုပ်သည်၊ ကြွားသည်။ to make oneself looks pretty/handsome/important
ဆဲယှို့မေ်။ *(နှ)*	မျက်နှာပေး၊ မျက်နှာလုပ်သည်။ curry favour
ဆယ်။ (ဆယ်လင်) *(ကြီ)*	တွဲလောင်းချသည်။ dangle; hang.
ဆယ်ပိုလယ်။ *(နှ)* *(ကြီ)*	ဆေးပုလဲ။ *Gentiana kurro*
ဆယ်ထို့။ *(ကြီ)*	ရေငင်သည်။ draw water (with basket from well)
ဆယ်လင်ခင်း။ *(ကြီ)*	ခြေတွဲလောင်းချသည်။ dangle feet
ဆယ်လင်ဗို။ *(ကြီ)*	ကြိုးတွဲလောင်းချသည်။ dangle rope
ဆယ်လင်စူး။ *(ကြီ)*	လက်တွဲလောင်းချသည်။ dangle hands

ဆယ်အုံဝီ။ (ကြိ) အမြစ်ထိုးသည်။ take root; spreading of roots.
ဆယ်အုံလင်း။ (ကြိ) နေရာပြောင်းသည်။ change place
ဆဝ်။ (ဆဝ်ဆို) (န) ချွတ်နင်းလျှောက်သည်၊ကိုယ်ဖော့ပြီးလျှောက်သည်။ walk gently
ဆဝ်အာ်။ (န) သစ်ပုတ် (ဆေးဘက်ဝင်သော သစ်တမျိုး)။ a medicinal plant
ဆဝ်ထို့။ (န) စပါးအုံးမြွေ။ python
ဆဝ့်ဆို။ (ဆဝ့်ပဝ်) (ကြိ) ဆော်သြသည်၊နှိုးဆော်သည်။ urge; encourage
ဆောဝ်။ (ဆောဝ်ဖဝ့်) (ကြိ) ပန်သည်၊ ပန်းပန်သည်။ wear (flower) on head
ဆောဝ်ဆောဝ်။ (ကြိ၊ဝိ) မကြာခဏ။ frequent; often
ဆောဝ်။ (ခေါဝ်ဆောဝ်) (န) အဖူး (သရက်ပွင့်အဖူး)။ bud (mango in bud)
ဆောဝ်ခေါဟ်။ (န) အထပ်ခိုး၊ ကွပ်ပြစ်၊သင်္ဘောကြမ်း။ mezzanine; ceiling
ဆောဝ်ထင်းဟိုင်းခေါဟ်။ (ကြိ) အိမ်အမိုးဖါသည်။ close hole in roof to stop water dripping
ဆောဝ်ထင်းဖဝ့်။ (ကြိ) ပန်းပန်ဆင်သည်။ wear flower on head
ဆောဝ်ဃှယ့်။ (ကြိ) ဝမ်းလေထိုးသည်။ suffer from flatulence
ဆောဝ်မောဝ်။ (န) ဆည်ဗလာ၊ ဆည်အငယ်စား။ small dam
ဆောဝ်ဃှောဝ်။ (ကြိ) အကြောတောင့်တင်းသည်။ stiffness of the body muscle
ဆောဝ်ဟှောဟ်။ (န) ငှက်ဖျား။ malaria
ဆောဝ်ထင်း။ (ကြိ) တက်သည်၊(မျက်နှာဖြူလှန်ပြီးတက်သည်)။ fits; convul sion
ဆောဝ့်။ (န၊ဝိ) စောသည်၊ စောသော။ early, before time
ဆောဟ်။ (ကြိ) ဆဲရေးသည်၊တိုင်းထွာသည်၊ကြိမ်ဆဲသည်။ curse; swear; revile
ဆောဟ်လင်အုံသာ။ (ကြိ) မိမိကိုယ်ကိုကြိမ်ပြောသည်။ curse oneself; swear
ဆောဟ်စာ်။ (ကြိ) ဆဲဆိုသည်။ revile
ဆောဟ်အိုင်။ (ကြိ) ကြိမ်ဆဲသည်။ curse
ဆောတ်။ (ဆောတ်ဖေါဟ်သး)(ကြိ) ပွေ့ချီသည်၊(ကလေးချီသည်)။ carry (carry baby)
ဆောတ်ကျုင်း။ (ကြိ) ဆုံးမသြဝါဒပေးမှာကြားသည်။ reprove; admonish
ဆောတ်ယှေံ။ (ကြိ) ဓါးဆောင်သည်။ carry cutter (knife)
ဆောတ်ထွာ။ (ကြိ) ချီမသည်၊ (ထောက်မသည်)။ support
ဆောတ်ဆိုင်။ (ကြိ) ဝိုင်းဝန်းချီမသည်။ help carry; carry together
ဆောတ်ဆိုင်။ (န) ကပြင်၊ လသာခမ်း။ front room; guest room
ဆောတ်ဆာ်။ (ကြိ) ဖွတ်သည်၊ လျှော်သည်။ wash; laundry
ဆောတ်ဖး။ (ကြိ) ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သည်။ recite; pray
ဆောတ်ဖးမျုင်မျုင်။ (ကြိ) တတွတ်တွတ်ရွတ်ဆိုမြည်တမ်းသည်။ recite continuosly
ဆောတ်ကျုင်း။ (ကြိ) ဆုတောင်းပေးသည်။ pray for; give blessing; curse
ဆောတ်ထင်း။ (ကြိ) မတင်ပေးသည်။ lift
ဆောတ်လင်။ (ကြိ) သယ်ချသည်။ put down
ဆိုဝ်ယှာ။ (ကုံဆိုဝ်ယှာ၊လုံဆိုဝ်ယှာ) ဘဝ၊ ယခုဘဝ။ present life; present era
ဆိုဝ်ဆိုဝ်၊ ကျုးကျုး။ (ကြိ၊ဝိ) အစဉ်မပြတ်၊ဘဝဆက်တိုင်း။ forever; eternally
ဆိုင်။ (ဆုံဆိုင်) (ကြိ) မိုးရွာသည်။ rain (to rain)

ဆိုင်။ (အို့သာဆိုင်) *(န•ဝိ)* စိတ်ရှည်သော။ patience
ဆိုင်။ (မာဆိုင်) *(ကြိ)* ဝိုင်းဝန်းကူညီသည်။ help; support
ဆိုင့်။ *(န)* ဂမုန်း generic term for herbs with aromatic tubers; *Fritillaria or Kaempferia*
ဆိုင့်။ *(န•ဝိ)* ချိုသော။ sweet
ဆိုင့်။ (အို့ဆိုင့်) *(ကြိ•ဝိ)* အစပ်၊ ကြား၊ နယ်စပ်၊ နယ်ခြား border;junction
ဆိုင့်။ (ဖို့ဆိုင့်) *(ကြိ)* တင်းသည်၊ ကြိုးတင်းသည်။ tense; make taut; rigid
ဆိုင့်တိင်ဏိင်။ *(ကြိ)* ဖြောင့်တင်းသည်။ very taut
ဆိုင့်။ (ကောဝ်ဆိုင့်) *(ကြိ)* ပြန်လည်အော် ခေါ်သည်။ reply; (reply in shouting)
ဆိုင့်ခေါဟ်သူ့။ *(န)* ဆံချည်ဂမုန်း။ hair herb
ဆိုင့်တိင်။ *(ကြိ)* မတ်မတ်ထိုင်သည်။ sit uprightly
ဆိုင့်ထုင်း။ *(န)* ဂမုန်းပင်။ herb plant
ဆိုင့်နိုင့်ကျာ။ *(ကြိ)* အနံ့အရသာရှိသည်။ having smell and taste
ဆိုင့်ယာ့။ *(န)* မျက်နှာချင်းဆိုင်။ face to face
ဆိုင့်ဝဝ်။ *(န)* ဂမုန်းနီ။ red herb
ဆိုင့်သိုင့်။ *(န)* ဂမုန်းနက်။ black herb
ဆိုင့်အို့လင်•။ (လို့ဏိင်း) *(ကြိ)* အခါလည်သည်။ annual
ဆိုင့်ခိုင်း။ *(ကြိ)* ချိုအေးသည်။ sweet and cold
ဆိုင့်ခွါ။ *(န)* လိပ်မသွားဂမုန်း။ tortoise herb
ဆိုင့်မူး။ *(န)* ကွမ်းစားဂမုန်း။ beetle eating herb
ဆိုင့်ခွေဟ်။ *(န)* ဖါးဂမုန်း။ frog herb
ဆိုင့်လို့ယော်တ်။ *(န)* ညွှတ်ကွင်းဂမုန်း။ noose herb
ဆိုင့်ဟို့မဲ့ဟာယ့်။ *(န)* ဧည့်လာဂမုန်း။ guest presence herb
ဆိုင့်ထောဟ်ယုးမေဝ်•။ *(န)* ဒေါင်းမြီးကွက်ဂမုန်း။ peacock tail spot herb
ဆိုင့်ဖါ•ဏာယ်။ *(န)* မုန်ညှင်းဂမုန်း။ mustard herb; black herb
ဆိုင့်ခွောဟ်ယှာ•။ *(န)* ချမ်းသာကြီးဂမုန်း။ bigman herb; prosperity herb
ဆိုင့်တို့ပိုဖေါဟ်။ *(န)* ရှင်သူငယ်ဂမုန်း။ young monk herb
ဆိုင့်ကို့ဆင့်မဲ။ *(န)* ဆင်စွယ်ဂမုန်း။ ivory herb
ဆိုင့်စူး။ *(န)* ကောက်ပင်ဂမုန်း။ young paddy plant herb
ဆိုင့်အွာ။ *(န)* ဂမုန်းဖြူ။ white herb
ဆိုဒ်။ *(န•ဝိ)* အမျိုးအနွယ်။ လူမျိုး race; nation
ဆိုဒ်ဆး။ *(န•ဝိ)* အမျိုးစဉ်ဆက်။ heredity; ancestors
ဆိုဒ်ဖေါဟ်။ *(န•ဝိ)* အမျိုးသား။ national
ဆိုဒ်ဖေါဟ်မူ•ဏီ။ *(န•ဝိ)* အမျိုးသားနေ့။ national day
ဆုံး။ *(ကြိ)* သင်းကွပ်သည်။ castrate
ဆုံးဆို့နိုင့်။ (ဆုံးခွဲ)*(ကြိ)* နွားသင်းကွပ်သည်။ castrate bull
ဆုံးဒိုးသး။ *(ကြိ)* ဝှေးသင်းသည်၊ဝှေးသင်းသည်။ castrate testis; sterilize
ဆုံးနကျ်။ *(ကြိ)* အပေါက်ထဲသိပ်ထည့်သည်။ put into
ဆုံးထေံထး။ (ဆုံးဝါထး) *(ကြိ)* အပေါက်ပိတ်ထားသည်။ close; block (an opening)
ဆုံး။ (မေဝ်ဆုံး) *(န)* ထမင်းကြမ်း။ ထမင်းကျန်။ left over rice
ဆုံ။ (ဆူ•)*(န•ဝိ)* တိမ်သော၊ ရေတိမ်သော။ shallow
ဆိုး။ (ဆွဲ) *(န)* ဂဏန်းကောင်၊ ပုဇွန်လုံး။ crab

ဆို့။ (ဆွာင့်) (ကြိ)	လွယ်သည်။ sling;
ဆို့ထုံး။ (ဆွာင့်ထုင်း) (ကြိ)	လွယ်အိပ်လွယ်သည်။ sling a bag
ဆြာ့။ (န)	ဆရာ။ teacher, employer, boss, master
ဆြိ·။ (န)	စဥ့်အိုး။ glazed earthen pot or jar
ဆြင့်။ (ခြင့်) (န)	စာရင်း။ accounts; list
ဆြး။ (ခုးခုး) (န)	အင်တုံ။ glazed earthen basin
ဆု။ (န)	အင်တုံ။ glazed earthen basin
ဆုံင့်။ (န)	နံ့သာ။ fragrance; aromatic substance
ဆုံင့်ဝဝ်။ (န)	နံ့သာနီ။ red sandal
ဆုံင့်အွာ။ (န)	နံ့သာဖြူ။ white sandal wood
ဆုံင့်ပ္လေဝ်(န)	စန္ဒကူး၊ နံ့သာနီ။ sandal wood; red sandal wood
ဆွာ(တုံဆွာ) (ကြိ)	စောင်းတိမ်းသည်။ slant; oblique
ဆွင်(န)	ပျဉ်းမပင်။ kind of large timber tree; *Lagerstroemia speciosa*
ဆွင်ဖ့ါ(န)	ပျဉ်းမဖို။ male *L. speciosa*
ဆွင်·(န)	ပေါက်တူး၊ပေါက်ပြား။ mattock; chopping hoe
ဆွာင့် (ဆွာင့်ထုံး) (ကြိ)	လွယ်သည်၊ (လွယ်အိပ်စသည်)။ sling (sling a bag)
ဆွာင့်ဏာ(ကြိ)	ဓါးလွယ်သည်။ sling cutter (knife)
ဆွာင့် (ဏာ့ဆွာင့်) (ကြိ)	နှာခေါင်းကောက်သည်။ bent or hooked nose
ဆွဲ (ဆိုး)(န)	ပုဇွန်လုံး၊ ဂဏန်း။ crab
ဆွဲထာင်(န)	ဂဏန်းလက္ခ၊ ဗေဒါဗင်။ spanner; water hyacynth
ဆွဲမာ့ဆွာ်(န)	ပင်လယ်ဂဏန်း။ sea crab
ဆွဲလာင့်(န)	တောင်ဂဏန်း။ mountain crab
ဆွိုဝ်(ကြိ)	စစ်ဆေးသည်။ investigate; check; inspect
ဆွိုဝ်ဆေဝ်ကျဝ်·(ကြိ)	စောကြောမေးမြန်းသည်။ interrogate
ဆွး (န)	ဘီလူး။ ogre; giant
ဆွာ· (န)	လင်းနေ။ sweet flag; *Acorus calamus*
ဆွာခဝ့် (န)	ပက်ခွံ (ပက်ခွက်)။ bail

ဇ

ဇာဒီသိုင့် (န)	ခြင်္သေ့။ lion
ဇာဒီဖုံသး (န)	ဇာဒိဖိုလ်သီး။ nutmeg; *Myristica fragrans*
ဇင်· (န)	ပဒေသာပင်။ tree-shaped stand with articles of offering hang on it.
ဇင်·ငုက် (န)	ဟင်္သပဒါး။ vermilion

ည

ညာညာ·သာ်	အရပ်လေးမျက်နှာ(အနယ်နယ်အရပ်ရပ်)။ four cardinal

	points of compass; four directions.
ညီသာလင်ဖွိုဝ်း *(န)*	ညီညွတ်ခြင်း။ unity; having the same vision
ညောတ်သး *(န)*	ရဲယိုသီး။ morinda fruit

ဍ

ဍာ *(န·ဝိ)*	မျက်နှာပြင်ညီညာသော။ level; flat (ground)
ဍာ(ဍျုးဍာ) *(န·ဝိ)*	ပြစ်ချွဲသော။ thick; saturated (liquid)
ဍာဍိုင်း *(န·ဝိ)*	အလွန်ညီညာသော။ very flat (ground)
ဍာဍေဝး(ဍာ်လုဝ်း) *(ကြိ)*	ဝါးနှင့်ခင်းသည်။ make floor with bamboo
ဍာဍေသိင်းပး *(ကြိ)*	ပျဉ်နှင့်ခင်းသည်။ make floor with timber
ဍာလင် *(ကြိ)*	ခင်းသည်။ make floor; roll out (mat, carpet)
ဍာဝင် *(န)*	ကင်းခြေများ။ centipede
ဍာဝင်စူးခင်း(ဍာဝင်မူ·) *(န)*	ကင်းပိတ်နွယ်။(ကင်းပုံနွယ်) red-stemmed twining plant; *Basella rubra*
ဍာဝင်မူ·သး (ဍာဝင်စူးသး) *(န)*	ကင်းပိတ်သီး။(ကင်းပုံသီး) fruit of above
ဍာဆွဲ (ဍာဆိုး)*(န)*	ကင်းမလက်မဲ။ black earth scorpion
ဍာပ်ပိုဝိက်၊ ဍာဍျု်*(န·ဝိ)*	ပြစ်ချွဲသော။ very thick; very saturated (liquid)
ဍုး *(ကြိ)*	တွေ့သည်။ see; meet
ဍုးခ်လုက် (အ်ုဝိ·ခ်လုက်)	ပါအုံး (နေစမ်းပါအုံး)။ leave it at it
ဍုးခ်ာင်*(ကြိ)*	တွေ့ဆုံသည်။ meet, come across
ဍုးစိုဝ်*(ကြိ)*	လှမ်းမြင်သည်။ see from afar
ဍုးလောဟ်*(ကြိ)*	အတုမြင်သည်။ copy (an action); imitate
ဍုးထင်းထာင်ဆ်*(ကြိ)*	ပြန်လည်တွေ့မြင်ရသည်။ can see again
ဍုးဏောဝ်·*(ကြိ)*	တွေ့ရှိသည်၊ ကောက်ရသည်။ find; discover
ဍုးဏောဝ်·ထာင် (ဍုးထာင်) *(ကြိ)*	ပြန်လည်တွေ့ရှိသည်။ to find again (some thing lost)
ဍုးဝေ့ (အ်ုဍုးဝေ့)	ပါစေ (နေပါစေ၊ ရှိပါစေ)။ let it be so
ဍုးဖ္ဍာ·*(ကြိ)*	ရိပ်ကနဲမြင်လိုက်သည်။ see for just a moment
ဍာင်*(ကြိ)*	ဆော့သည်။ play; be up to mischief
ဍာင်*(ကြိ)*	ရဲသည်၊ အစွမ်းတက်သည်။ brave;
ဍာ်*(ကြိ)*	ပန်ဆင်သည် (ပန်းပန်သည်)။ wear flower on head
ဍာ်	ပါသေးသည်၊သေးသည်၊ဦးမည်၊ပါဦးမည်။ will; yet
■ယ်ုမ်ုအင်းမေဝ်ဍာ်။	ကျွန်ုပ်ထမင်းစားပါဦးမည်။ I will have my meal first;
■ယ်ုအင်းစးမေဝ်ဍာ်အေး။	ကျွန်ုပ်ထမင်းမစားရသေးပါ။I have not eaten (rice) yet.
■မေဝ်ဆုံးအ်ုဍာ်ဟ္ား။	ထမင်းကြွမ်းရှိသေးသလား။ Is there any left over rice?
■ဆ်ုပှ်ုသးဏ်ုအင်းဍာ်လုဲယှော်။	ငြုပ်သီးကိုမစားနှင့်ဦး။ Do not eat chilli yet.
ဍာ်တ္ဍ်ု	ရေထ။ spring tide
ဍာ်ဆုဂ်	ရေလျော့၊ ရေသေ။ neap tide
ဍာ်ဆွာင့် (အ်ုဍာ်ဆွာင့်)	ငှက်များအတောင်အတွင်းပိုင်း။ inside part of bird's wing
ဍာ်နုံ·*(န)*	ရေအိုး။ water pot;
ဍာ်ပေါတ်*(န)*	ရေတခေါင်း။ goglet
ဍာ်ဖဝ့်*(န)*	ပန်းပန်သည်။ wear flower on head

ဍာ်တွာ့(ကြိ)	ရေလျှံသည်။ overflow
ဍာ်ပွင့်ကာ(န)	နတ်ရေစင်၊ အမြိုက်ရေစင်၊ နတ်ရေကန်မှ ရေစင်။ holy water/pure water from fairy lake
ဍာ်မြက်(န)	ငါးပိရေဖျော်။ fish paste water mixed with chilli and fish
ဍာ်ဍုး (ဍုဂ်ဍုး) (ကြိ)	အဝတ်ခြုံထားသည်။ cover oneself with cloth
ဍာ်ဍုဂ်ခွိက်(ကြိ)	ချေပစ်လိုက်သည်၊ ပွတ်လိုက်သည်။ rub away; brush off
ဍာ်ဏာ·ဍာ် (ဍာ်သိင်းကုဂ်) (ကြိ)	နားဒေါင်းပန်ဆင်သည်။ wear earings
ဍာ်အေး	မရသေးပါ။ not yet
ဍာ်ဒါန်·(န)	ရေအိုးစင်။ stand for a pot of cool drink
ဍင်(န)	တောင်း။ basket
ဍင်ဏး(န)	တင်းတောင်း။ measure basket (for grain)
ဍင်ခေါဟ် (အ္ဍင်ခေါဟ်) (န)	ထိပ်ဖျား (တောင်ထိပ်)။ tip; top of mountain
ဍင်လာင်·(န)	အိမ်မြှောင်။ lizard
ဍင်ကါင်ဍင်ခဝ့်(န)	တောင်းစုတ်၊ ပလုံးစုတ်။ torn basket;
ဍင်ဖံင်း (န)	တောင်းကလေး၊ ပလုံးကလေး။ small basket
ဍင်ဖုက်(န)	ခြေဘဝါးတွင်ပြည်တည်နာခြင်း။ abscess on sole
ဍင်ပးပဲ(န)	ခေါင်းရွက်ဗျတ်တောင်း။ flat basket
ဍင်ထုင်းဍင်လင်(ကြိ)	ထိတ်လန့်သည်(ထခုန်သည်)။ terrified; frightened
ဍင်ပွယ်(န)	တန်းဝါး(ဝါးတန်းဝါး)။ bamboo placed horizontally
ဍင်လင်(ကြိ)	ဖြန်ဖြေသည်။ mediate; concile
ဍင်ဆောတ်(န)	ဆွဲချင်း၊ ဆွဲတောင်း။ shopping basket
ဍင်း (ကြိ)	ခုတ်သည်။ cut
ဍင်းထေံ(ကြိ)	ခုတ်ဖြတ်သည်။ cut through
ဍင်းထေံဖါ(ကြိ)	ခွဲသည်။ cut open
ဍင်းဃုင်(ကြိ)	ညီညာအောင်ဓါးနှင့်ခုတ်သည်။ cut to make even
ဍင်းဃုင်(န)	မောင်ရင်ဆိုင်းထမ်းကြယ်။ Orion
ဍင်ဇွေဝ်(ကြိ)	ခုတ်ချေသည်၊ ခုတ်စင်းသည်။ chop into tiny pieces
ဍင်းယး (ကြိ)	ငါးခုတ်သည်။ cut up fish;
ဍင်းဖံင်(ကြိ)	ဝါးကျည်တောင့်ခုတ်သည်။ cut bamboo water container
ဍံင်(ကြိ)	ချက်သည်။ cook (cook rice; boil water)
ဍံင်ခွံင့်(ကြိ)	ခိုးလိုးခုလုဖြစ်သည်။ not even (မညီမညာဖြစ်သည်) not smooth; not level
ဍံင်ခေါဝ်·ထင်း (ကြိ)	ပြန်နွှေးသည်။ to warm again
ဍံင်ထောဝ် (ကြိ)	မှီခိုသည်၊ မှီတွယ်သည်။ depend on; rely on
ဍံင်သာ်(ကြိ)	အရေစစ်သွားအောင်ပြန်တည်သည်။ cook to dry
■ပိုယှာ·မူးဏံဍံင်သာ်ထင်း ဓဝ့်မေဝ်ထို့ဏ်လ်။	သူသည်ထမင်းရေစစ်သွားအောင် ပြန် တည်နေသည်။ she cooks the rice to rid remaining water
ဍံင်သာ်(ကြိ)	အရက်ချက်သည်။ distill alcohol
ဍံင်သဲ့ထင်း (ကြိ)	ထမင်းအိုးနှပ်သည်၊နှပ်ထားသည်။ cook to dry water
ဍံင်သုင်းဍံင်သာ(ကြိ)	ကိုယ်ချင်းစာနာသည်။ sympathize
ဍံင်လင်(ကြိ)	နှိုင်းသည်၊ နှိုင်းခိုင်းသည်။ compare; give example

■အ်ဝေ့ဍုးဏျ်ဍုံင်လင်အ်ဖေါပ်ဍေ ထုဲးဏျ်လ်။ | သူသည်သူ့စသားအားခွေးနှင့်နှိုင်းသည်။ He compares his son to a dog.
ဍုံင်သိ့သိင်း(ကြိ) | သစ်ပင်သင်းသတ်သည်။ girdle tree
ဍုံင်သီး (ဍုံင်သိင်းယုဲး)(ကြိ) | ဆေးချက်သည်။ boil medicine (from plants)
ဍုံင်(ကြိ) | ရိုးသည်၊ ရိုးစွတ်သည်။ accuse
ဍုံင်း (ထိုင့်ဍုံင်း) | ခမည်းခမက်၊ ကာရံသည်။ 1. the relation between parents of husband and wife; 2. to put up a wall
ဍုံင်းဟိုင်း (ကြိ) | အိမ်ကိုကာရံသည်။ to wall house
ဍိုင် (ဍိုင်ဏာ-ဍိုင်) (ကြိ) | တီးခတ်သည်၊ စောင်းတီးသည်။ play music; play harp
ဍိုင်ခွါ (ကြိ) | "ခွါ"ခေါ် ဗျတ်စောင်းတီးသည်။ play a kind of harp
ဍိုင်ခိင့် (ကြိ) | စောင်းနေသည်။ slant; tilt
ဍိုင်ဏာ-ဍိုင် (ကြိ) | စောင်းကောက်တီးသည်။ play Burmese harp
ဍိုင်ဍုင် (န-ဝိ) | ကန့်လန့်ခံနေသော။ crosswise; diagonally
ဍိုင်လိုင် (န) | ခဝဲပင်။ ridged gourd
ဍိုင်ယိက်ဍိုင်ဟော့ဝ် | ကြာလေကောင်းလေ။ the longer the better
ဍိုင်ယိက်ဍိုင်အးထင်း | ကြာလေများလေ။ the longer the more
ဍိုင်း (န) | နှမ်း။ sesame
ဍိုင်းအွာ (န) | နှမ်းဖြူ။ white sesame
ဍိုင်းဖဝ်• (န) | နှမ်းစည်း။ sesame sheaf
ဍိုင်းသိုင့် (န) | နှမ်းမဲ။ black sesame
ဍ်သာ် (ဍိုင်းအော်သာ်) (န) | နှမ်းဖတ် sesame oil-cake
ဍိုင်းသောဟ် (န) | နှမ်းဆီ။ sesame oil
ဍိုင်းဝေံ(န) | နှမ်းလှော်။ roasted sesame
ဍိ(ကြိ) | လွင့်သည်၊ လွင့်သွားသည်။ to be blown away
ဍိခွိက်၊ ဍိဖွေါဝ်(ကြိ) | အဝေးသို့လွင့်သွားသည်။ blown far away
ဍိး (အ်ဍိး) (န) | ဥ (အဥ)။ egg
ဍိးကူ (အ်ဍိးကူ) (န) | ဥခွံ (အဥခွံ)။ shell of egg
ဍိးခို့(န) | ဥပုပ်၊ စုန်းပြူးသောဥ။ rotten egg
ဍိးခွါ(န) | ကပ်ပယ်အိတ်။ scrotum
ဍိးဆံင်(ကြိ) | အခါအားလျော်စွာဥသည်။ lay egg alternate day
ဍိးလင်(ကြိ) | အုချသည် (အဥအုချသည်)။ lay egg
ဍိးလင်မောတ်လင်(ကြိ) | ခေါ်စာပစ်သည်။ make food offering to spirits
ဍိးသး (န) | ဝှေးစေ့။ testis
ဍိးသးလင် (ဍိးသးဖုဂ်) (ကြိ) | ဝှေးစေ့ကျသည်။ (မုတ္တနာဖြစ်သည်) hernia (hydrocoele)
ဍိးထုင်း (န) | ကတွက်ပင်။ kind of fig; *Ficus cunia*
ဍိးဍုံင် (အ်ဍိးအ်ဍုံင်) | သာဓက၊ အထောက်အထား။ evidence
ဍိးဍုံင်လင်ဆ်(ကြိ) | နှိုင်းခိုင်းပြီးပြောသည်။ speak in comparism
ဍူင်း (ဍူင်းထိ့) (ကြိ) | ခပ်ယူသည်၊ ရေခပ်သည်။ spoon out; draw water
ဍူင်းသိုင့်(ကြိ) . | ဟင်းခပ်သည်။ spoon out curry
ဍုံ | မြို့။ city
ဍုံ (ဏော့လ်ဍုံ) (န) | အစုအဖွဲ့၊ အသိုက်၊အုံ(ပျားတအုံ)။ group; heive (bee)
ဍုံကုံ (ကြိ) | ကွေးသည် (ချမ်းသောအခါကွေးသည်)။ curl; bend

ဍုံမူ·တ်ုဝါန်(န)	မြို့ပြကျေးရွာ (မြို့ရွာ)။ township
ဍုံမူ·(န)	ဖျောက်ဆိတ်ကြယ်။ Pleiades (The Seven Stars)
ဍုံယိုင်(န)	ယင်ပျား(ယင်ကောင်နှင့်တူသောပျားတမျိုး)။ kind of social bee (look like fly)
ဍုံထင်းဏောဝ်·ဟ်ု(ကြိ)	မှီတွယ်စွဲကပ်သည်၊ စွဲလန်းသည်။ parasite
ဍုံ(လိက်ဍုံ) (န)	အိပ် (စာအိပ်)။ envelope; container
ဍုံဏွာင့် (န)	မြို့ရိုး။ city wall
ဍုံလို့ (န)	ခေါင်းလောင်း။ bell
ဍုံလုက် (န)	လောက။ world (the world we live in)
ဍုံထိုဝ်(ဍုံဖ်ၚ·ထိုဝ်) (န)	မြို့စွန်မြို့ဖျား(မြို့ပေါက်ဝ)။ edge of the city; outskirts
ဍုံဖေါဟ် (န)	မြို့သား၊ (မြို့သူမြို့သား)။ city dwellers
ဍုံတောဝ်·ဖိုင် (န)	မြို့တွင်း၊ မြို့လည်။ in city; centre point
ဍုံခေါဟ်စိုး (န)	မြို့တော်ဝန်။ mayor
ဍုၚ် (န)	အုတ် (အုတ်ကျွတ်)။ brick
ဍုၚ်(ဍုၚ်ချာ) (န)	အကျွမ်းဝင်သည်။ to become intimate, friendly
ဍုၚ်ဍုၚ် (န·ဝိ)	စိပ်သော၊ (စိပ်စိပ်၊မကြဲသော)။ closed together
ဍုၚ် (န)	ညက်ညောသော (နွဲခြင်း)။ even; smooth
ဍုၚ်ဆို (ကြိ)	တိုက်ခိုက်သည်၊ စစ်တိုက်သည်။ fight (war/battle)
ဍုၚ်ကံင်ဍုၚ်သိုဝ် (ကြိ)	ဝတ်ဆင်ပေးသည်။ to dress somebody; to beautify
ဍုၚ်ခ္ါ (ကြိ)	ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေးသည်။ to make somebody to marry a husband/wife
ဍုၚ်ခ္ါင် (ကြိ)	စကားပြောခွင့်ပေးသည်။ ask to speak
ဍုၚ်ဖိုင် (ဍိုဝ်ဖိုင်) (န)	အိပ်ခန်း၊(အိပ်ဆောင်အတွင်းခန်း)။ inner room; bed room
ဍုၚ်ပါင် (ကြိ)	ပြည့်စုံသည်။ to have everything; to be victorious
ဍုၚ်လောတ်သာ (ကြိ)	တိုက်ခိုက်ကြသည်။ fight against each other
ဍုၚ်ဖ္ဟပ်အ်ုသာ (ကြိ)	ကိုယ်ရည်သွေးသည်။ praising oneself; blown one's own trumpet
ဍုၚ်လင် (ကြိ)	ထည့်သည်။ to put into
ဍုၚ်ဏဲ(ဍုၚ်ဏဲစိုဝ်) (ကြိ)	ညွှန်ပြသည်။ show; point to; show the way
ဍုၚ်နၚ် (ကြိ)	ဝင်ခွင့်ပြုသည်။ give permission to enter
ဍုၚ်တ္ၚိုဝ်ဝင်· (န)	ဂဝံအုတ်။ laterite
ဍုၚ်သုၚ် (ကြိ)	စစ်တိုက်သည်။ fight a war
ဍုၚ်ဟုံၚ်ခ္ဂိက် (ကြိ)	ရုပ်သိမ်းလိုက်သည်။ withdraw
ဍုၚ်ဍိုဍုၚ်ဍ္ာ (ကြိ)	ကဲ့ရဲ့သည်။ dispraise
ဍုၚ်ဍ္ာစာ်အိုင် (ကြိ)	ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သည်။ blame; censure
ဍုၚ်အင်း(ဍုၚ်အင်းဍုၚ်အဝ်) (ကြိ)	ကျွေးမွေးသည်။ feed; to entertain
ဍုၚ်အင်းဏာင် (ကြိ)	ဝေငှစေသည်။ distribute; give out
ဍုၚ်သီးဍုၚ်ဖါ· (ကြိ)	ဆေးတိုက်သည်။ give medicine (to drink)
ဍူ (န·ဝိ)	ရဲရင့်သော၊ သတ္တိရှိသော။ brave; courageous
ဍူ (န)	သစ်တိုပင်။ santol tree
ဍူ(လ်ုဍူဏ္ဂိဍူ) (န)	အရေအတွက် (တကောင်၊နှစ်ကောင်)။ counting term for four-legged animal and things

ဍူသး (န)	သစ်တိုသီး။ santol fruit
ဍူသးဆာင်း (န)	သစ်တိုသီးချဉ်ပတ်။ conserved santol fruit
ဍူလာ့ (န)	ယင်ကောင်။ fly
ဍူလာ့မောဝ်ယေဝ့် (န)	ယင်မမဲရိုင်း။ blue-bottle fly
ဍူအော့် (န)	မှဲ့။ mole
ဍူယာန်း(ယုဂ်ယာန်း) (ကြိ)	လေးစားသည်။ respect; salute
ဍူမိုင့်ဟှာင်း (ကြိ)	မိုက်ရူးရဲ။ dare-devil
ဍူး (ဍူးဆုံအင်း) (ကြိ)	ရှောင်ကျဉ်သည်၊အစားရှောင်သည်။ abstain; fast
ဍူး (ကြိ)	နောက်ကျိသည်။ muddy
ဍူးဍာ (ကြိ)	ပြစ်ခဲအောင်နောက်ကျိသည်။ very muddy
ဍူးဍိုး (ကြိ)	ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသည်။ denounce
ဍူးပွယ် (ကြိ)	ရှောင်ကြဉ်သည်။ avoid; stay away
ဍူးအဝ်သာ် (ကြိ)	အရက်သောက်ခြင်းမှရှောင်ကြဉ်သည်။ abstain from drinking alcohol
ဍေဝ် (န)	ချက်၊ ဗဟိုချက်မ။ umbilical scar
ဍေဝ်ဍေဝ် (န·ဝိ)	စိတ်တိုသော၊ စိတ်ဆတ်သော။ short temper
ဍေဝ်ဆိုင်ထင်း (ကြိ)	ချက်ကြောတက်သည်၊ချက်ကြောနာသည်။ pain in naval nerve
ဍေဝ်ဆိုင် (ကြိ)	ချက်ကြော၊ (သကျည်း)။ naval
ဍေဝ်ဍုံ (န)	ချက်အိမ်၊ ချက်မြုပ်။ placenta; place of birth
ဍေဝ်ဝံင် (န)	ချက်ကြိုး။ umbilical cord
ဍေဝ် (အင်းဍေဝ်)	လက်သဲဖြင့်ဆိတ်ဖြတ်၊ ခူးယူသည်။ pinch; pluck.
ဍေဝ်ကီး (ကြိ)	ပန်းပုထွင်းသည်၊ (ပန်းပုထုသည်)။ carve; chiselled
ဍေဝ်ဖေါဝ့် (ကြိ)	ချက်ဖေါင်းသည်၊ချက်ဖုနေသည်။ protruded umbilical scar
ဍေဝ်လင်ခ္ဍက် (ကြိ)	သည်းခြေဖေါက်ပြန်သည်။ frightened; (a mental disorder)
ဍေဟ် (န)	ဖါး။ frog
ဍေဟ်ကာအူ (န)	ဖါးဂုံညှင်း။ kind of frog when inflated resembles sea bean
ဍေဟ်ခ္ဍိက် (န)	ဖါးကလေး၊ ဆောင်တွင်းဖါး။ kind of tiny frog
ဍေဟ်မောဝ်ဝင် (န)	ဖါးပေါင်စင်း။ kind of big edible frog
ဍေဟ်သူး (ဍေဟ်သုဲး) (န)	ဖါးပြုတ်။(ဖါးပြုတ်)။ toad
ဍေဟ်ထံင်ဏာ့ (န)	နှာစင်းဖါး။ kind of frog having stripe on the nose
ဍေဟ်ဍိုး (န)	ဖါးဥ။ frog's egg
ဍေဟ်ဏာင်းထာ် (န)	မြက်ပင်ဖါး။ grass plant frog
ဍေဟ်ဝင်ခင်း (န)	ဖါးပေါင်စင်း။(ခြေဝါစင်းဖါး)။ leggy frog
ဍေဟ်မူ (န)	ဖါးပေါင်စင်း။(အကြီးစား)။ kind of big leggy frog
ဍေဟ်ဝုဂ် (န)	ဖါးပျံ။ tree frog; flying frog
ဍေဟ်အုင်း (ဍေဟ်အူး) (န)	ဖါးလုံး။ frpg with round body
ဍေဟ်မာ·(အ်ုဍေဟ်အ်ုမာ·)	ကျွေးမြီ။ debt
ဍေဟ်ဟှာင်းကိုဝ်(ကြိ)	ဖါးအော်သည်။ croak (frog)
ဍေဟ်လင်(ကြိ)	ဖါးကျသည်။ frogs come out from hiding on raining night

ဍဲ (ဍဲမူး) *(န)*	ချွေးမ။ daughter-in-law
ဍယ် *(ကြိ)*	ရိုက်သည်။(လက်ဖြင့်)။ slap
ဍယ်တုံခေါဝ်•ဍယ် (န)	ကိုယ့်အချင်းချင်း။ fellowship; of the same group
ဍယ်စူး (ကြိ)	လက်ခုပ်လက်ဝါးတီးသည်။ clap hands; applause
ဍယ်လင်စူး (ကြိ)	လက်ခမောင်းခတ်သည်။ whack with an open palm over the crook of the elbow of the other arm folded across one's chest (an act of challenge)
ဍယ်လင်သာဏော့ (ကြိ)	ရင်ဘတ်တီးသည်။ beat one's breast in sorrow
ဍယ်ယးကာ(ဍးယးကာ) (န)	ကျေးတမျိုး။ a kind of parrot
ဍယ်ဓါ (ကြိ)	အပြစ်ဖြစ်သည်၊ငရဲကြီးသည်။ commit sin
ဍယ်ကို (ကြိ)	အပျော်တမ်းလက်ဝှေ့ထိုးသည်။ playful boxing; shadow boxing
ဍဝ်၊ ဍေ	နှင့်(နှင့်တကွ၊ နှင့်အတူ)။ and; with
ဍဟ် (ကြိ)	ခေါက်သည်။ fold
ဍဟ်ထင်းဆာင့် (ကြိ)	အကျီခေါက်နေသည်။ folding clothes
ဍဟ်စာခဝ့် (ကြိ)	စက္ကူခေါက်သည်။ fold paper
ဍဝ် (န)	ဒါးမြှောင်၊ဒါးကလေး၊ဒါးပါးလေး။ knife
ဍဝ်	ပြီးတော့၊ပြီးလျှင်၊သေးသည်။ after that; following that
■ဏုံလေဝ်အေဟွံင်ဏုံ၊ ယှ်မုံလေဝ်ထါင် ဍဝ်လှ်။	သင်သွားပြီးလျှင်ကျွန်ုပ်သွားရဦးမည်။ I will go after you go.
ဍဝ်ထောဝ်• (န)	ဒါးလက်ကိုင်၊ ဒါးမြှောင်ရိုး။ grip of knife
ဍဝ်လုံခေါဟ် (န)	သင်တုံးဒါး။ rajor
ဍဝ်ကုဂ်တာ (န)	ထန်းလှီးဒါး။ special knife used by toddy climber
ဍဝ်ဆဲခေါဟ်(န)	ဒါးမောက်။ knife with a broad base and curved tip
ဍဝ်ခါ•ဍါ် (န)	မောင်းချဒါး။ jack-knife
ဍဝ်စူခေါဟ် (န)	ဦးချွန်ဒါး၊ ဒါးဦးချွန်။ sharped-tip knife
ဍောဝ် (ကြိ)	ထောင်သည်၊ခံသည်၊ ထောင်ချောက်ထောင်သည်။ trap; collect (water in a bowl)
ဍောဝ်ခူ (ကြိ)	ဘိထောင်သည်၊ ထောင်ချောက်ထောင်သည်။ trap
ဍောဝ်ဆိုင့်ယာ•မူ• (ကြိ)	နေကာသည်။ to shade sun ray
ဍောဝ်ထင်း (ကြိ)	ခုသည်၊ ထောင့်ထောက်သည်။ prop up; support
ဍောဝ်ဍျူးထင်း (ကြိ)	အဖူးထွက်သည်။ budding
ဍောဝ်ဖိင် (ကြိ)	ထမင်းလုံးတစ္ဆေချောက်သည်။ be in terror of something; have a nightmare
ဍောဝ်ဖုံ့ (ကြိ)	မြုံးထောင်သည်။ set bamboo fish-trap
ဍောဝ်ဏောဝ်•	ရရှိသည်၊ခံယူသည်။ receive; get
ဍောဝ်တာ (ကြိ)	ထန်းရည်ခံသည် collect sap from toddy-palm
ဍောဝ်ခေဝ် *(န)*	ကင်းပုဇွန်။
ဍောဝ်ဏာ•	နားထောင်သည် listen
ဍောဝ်ထုက်	ကျားကန်သည် prop up; support; buttress; shore
ဍောဝ်ထေါဟ်	ငှက်ဖမ်းငှက်ထောင်သည် trap bird
ဍေါဝ်ဍျူး	ညောင်ထောက်သည်။ prop banyan tree

ဍှောဝ်ဃှီးဍှောဝ်ဏၢင် ဥစ္စာပစ္စည်းပျောက်သောအခါပြန်ရရန်ညဥ့်အချိန်တွင် ပုလိုင်းကိုထောင်ထားခြင်း။ prop up sling bamboo basket during night time for the return of something lost.

ဍှောဟ် (ကြိ) ရိုက်သည်။ beat; hit; strike; take (picture)

ဍှေါဟ် (ကြိ) ကြီးသည်။ big; large

ဍှေါဟ်ခါ. (ကြိ) ရိုက်ချိုးသည်။ break

ဍှေါဟ်တံင်လါင့် *(ကြိ)* ကျည်းသားရိုက်ကစားသည်။ play tip-cat game

ဍှေါဟ်ဆီဖေါဝ်. (ကြိ) ရိုက်ချေသည်။ to break into samll pieces

ဍှေါဟ်ထင်း (ကြိ) ခေါက်သည်၊ထုသည်။ knock (the door)

ဍှေါဟ်ထင်း (ကြိ) ကြီးပြင်းလာသည်။ to grow up

ဍှေါဟ်ထေံဖါ (ကြိ) ရိုက်ခွဲသည်။ break

ဍှေါဟ်မောတ် (ကြိ) အဖုအဆစ်(ဆစ်အဖု)။ knots; knobs

ဍှေါဟ်လင်စ္ဓဝ် (ကြိ) ထုချေသည်ရိုက်ချေသည်။ to break into small pieces

ဍှေါဟ်လင်လိက် (ကြိ) စာပုံနှိပ်သည်။ to print

ဍှေါဟ်လောတ်သာ (ကြိ) ရိုက်ကြသည်(တဦးနှင့်တဦး)။ beat each other

ဍှေါဟ်မံင် (ကြိ) မောင်းထုသည်။ ring gong; strike gong

ဍှေါဟ်သို့ (ကြိ) ရိုက်သတ်သည်။ beat and kill

ဍှေါဟ်ဖို့ထာ (ကြိ) သံကြိုးရိုက်သည်။ send telegram

ဍှေါဟ်တုင် (ကြိ) ချောက်လှန့်သည်။ to frighten; to scare off (by making noises by beating things)

ဍှေါဟ်ယှာ. (ကြိ) ကြီးပွါးသည်။ prosper; thrive; to do well

ဍှိုဝ်ဏၢင် (ကြိ) အမှီပြုသည်(အမှီသဟဲပြုသည်)။ lean on; subsist on

ဍှိုဝ်ခါ (န) ဘီလူး(မကောင်းဆိုးဝါး)။ evil spirit

ဍှိုဝ်ခါဝါင်း (ကြိ) ဦးကျိုးသည်။ be subduced or humble

ဍှို (ကြိ) ဖိသည်။ to press

ဍှိုလင် (ကြိ) ဖိနှိပ်သည်၊ဖိချသည်။ press down

ဍှိုယောဝ် (ကြိ) တွန်းဖိသည်၊ဆောင့်တွန်းသည်။ push with force

ဍှိုထါင်. (ကြိ) ဖိချသည်။ press on

ဍှိုထးဝေ့ (ကြိ) ဖိထားသည်။ to apply pressure

ဍှိုင်(န.ဝိ) ကိုယ်ဝန်ရှိသော။ pregnant

ဍှိုင်ဖိုင် (န) စိမ့်ထဲမြိုင်ထဲ။ mash; mire; swamp

ဍှိုင်လင် (ကြိ) သက်သာလာသည်။ decrease in intensity

ဍှိုင်ဗိုင်(ဍှိုင်ဗိုင်ဖေါဟ်) (ကြိ) လင်ကောင်မပေါ်ပဲကိုယ်ဝန်ရှိလာခြင်း။ to be pregnant not having a husband.

ဍှိုင်ထင်း (ကြိ) ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေသည်။ begining to get pregnant

ဍှိုင်လင်. (န) သားအိမ်။ uterus

ဍှွဲ(အင်းဍှွဲ) (ကြိ) မီးရှို့သည်။ set fire; burn; ignite

ဍှွဲထင်းမေ့် (ကြိ) မီးထွန်းသည်။ to light (lamp)

ဍှွာ်(ကြိ.န) ရေးခြယ်သည်။ paint; scratch ကရင်တို့ဘမ်းစကားအရပ်စကားကိုပြောသည် ့ အခါ "ချတော့ဟော့"ဟုဆိုလျှင်"ဍှွာ်လဝ့်ဟော့"ဟုဆိုလေ့ရှိကြ

	သည်။ *(slang)* to go ahead and commit something
ခွ်ဆိုဟုင် (ကြိ)	အရုပ်ရေးခြယ်သည်။ paint picture
ခွ်စီးစး (ကြိ)	ပေရေအောင်သုတ်လိမ်းသည်။ paint or scratch to dirty

ဏ

ဏ	လိက်မောဝ်ဖှုံးသိုင့်ဆိုဃ့ုဖှုံးဖိုင်ဏ့် မွဲလိက်ဖှုံးလ့်ဆိုယဲဖှုံးလ့်ဖှုံးဆေဝ်လ့်။ ဗျည်း၃၆ လုံးတွင် ၁၅ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ် သည်။ the fifteenth letter of the 36 Plone alphabets.
ဏ့် (န)	သင်၊နင်၊မင်း၊ခင်ဗျား။ you; your
ဏ့်ဆို (န)	သင်၏ဥစ္စာ။ yours; your belongning
ဏ့်ဝေ့၊ဏ့်ဝေ့ဍး (န)	သင်၏။ your...
ဏ့်ယိုဝ် (န)	သင်သည်။ you are...
ဏ့်သီး (န)	သင်တို့။ you *(plural)*
ဏာ (န)	ဒါးရှည်(ဆောင်ဒါး)။ long knife
ဏာ (ကြိ)	အသည်းအသန်ဖြစ်ခြင်း(ဖြစ်သည်)။ seriously (sick)
ဏာကျောဝ် (န)	ဒါးရှည်အိမ်၊သံလျက်အိမ်။ scabbard
ဏာခေါဟ်ဆွာင့်(ဏာခေါဟ်ဆို့)(န)	ဒါးဦး(သံလျက်ဦး)။ point of sword
ဏာထင်း (ကြိ)	ပို၍ဆိုးဝါးလာသည်။ to get worse
ဏာဏာလေ် (န·ဝိ)	အင်မတန်ပါပဲ(လွန်လွန်းသော)။ in very bad situation
ဏာလေါဝ်သာ (ကြိ)	တွက်ကပ်သည်။ refuse to do something because another or others would not do it
ဏာ· (န)	နား(နားရွက်)။ ear
ဏာ·ကာင်း (န·ဝိ)	မိုက်သော(ဆုံးမရခက်သော)။ stubborn
ဏာ·ကိင်ထါ် (န)	နားထင်။ temple
ဏာ·ကူခေါဟ်(ဏာ·ကူ့ခေါဟ်)(န)	နားရွက်အပေါ်ပိုင်း။ upper part of ear
ဏာ·ဍါ်(သိင်းကုဂ်) (န)	နားဒွောင်း(နားကပ်)။ earring
ဏာ·ဖိုင် (န)	နားပေါက်။ hole bored on earlobe for wearing earring
ဏာ·ဖီးလင် (န·ဝိ)	နားပြည်ယိုသော။ pus discharge from the ear
ဏာ·ဟိုင့် (ကြိ)	ကြားသည်။ hear
ဏာ·ဃိုင့် (န·ဝိ)	နားလေးသော။ poor hearing
ဏာ·လံင် (န·ဝိ)	နားပါးသော(လိမ္မာရေးခြားရှိသော)။ obedient
ဏာ·စီး (န)	နားပျင်း။ drooping lope of the ear
ဏာ·စူး(အ့်ဏာ·စူး) (န·ဝိ)	ဆုံးမရလွယ်သော(လိမ္မာသော)။ obedient; accept reproof
ဏာ·နံ(ဖှခး) (န)	မျောက်လုပ်ပင်။ kind of tree bearing edible fruit; monkey jack
ဏာ·အိုင် (န·ဝိ)	နားပင်းသော။ deaf
ဏာ·အိုင်ထိက် (န)	နားအူခြင်း။ ringing in the ear; deafened by noise
ဏာ·အေ့်သံင့် (န)	နားဖါချေး။ ear-wax; cerumen
ဏာ·ဆံင်း (န)	နားမွေး။ hairs of the ear
ဏာ·ဖိုင်လင်(ကြိ)	အိပ်ပျော်သွားသည်(မှေးကနဲ ဖြစ်သွားသည်)။ dose off

ဏာ·လေဝ်· (န)	နားစည်။ eardrum
ဏာ·ဒိုင် (န)	စောင်းကောက်။ curved harp (Burmese harp)
ဏး (ကြိ)	ရည်တွက်သည်(တခု၊တယောက်၊တကောင်)။ count
ဏးထင်း (န·ဝိ)	စုန်းဖြစ်သွားသော။ to be controlled by devil
ဏးသေ့် (ကြိ)	နားလည်သည်၊သဘောပေါက်သည်။ understand
ဏယောဝ်· (ကြိ)	ရည်တွက်ကြည့်သည်။ count to know
ဏဇောဝ်· (ကြိ)	အသိအမှတ်ပြုသည်။ acknowledge
ဏဆ့်ဝီ·ဆ့် (ကြိ)	ရည်တွက်နေသည်။ to be counting
ဏာင် (န)	နောက်လွယ်(ပုလိုင်း)။ sling bamboo or cane basket
ဏာင်ဒိုင်ဆိင် (န)	အဝကျဉ်းသောနောက်လွယ်တမျိုး။ sling basket with con stricted neck
ဏာင်ဖါင်(အ့်ဏါင်ဖါင်)(ကြိ)	အနား(အနားစွန်း)။ edge; side
ဏာင်ဃှံင် (ကြိ)	ဘေးနား၊အနီးအနား။ surrounding; beside; next to
ဏာင်ထဝ်(အ့်ဏါင်ထါ်) (ကြိ)	အနီးကပ်။ close to
ဏာင်ညြင့် (န)	နောက်လွယ်အမဲ(မိုးရေလုံအောင်သစ်စေး သုတ်ထားသည့် ပုလိုင်းတမျိုး)။ black sling basket
ဏာင်ဖေါဟ်ဆွဲ၊ဏါင်ဖေါဟ်ဆွါင့်(န)	နောက်လွယ်အငယ်စား(ကွမ်း၊ဆေးထည့်လွယ်သည့် ပုလိုင်းတမျိုး)။small sling basket
ဏာင်မီယဝ်ဟှင်း (န)	အဝကျဉ်းသောပုလိုင်းငယ်တမျိုး narrow-mouthed sling basket (*fig.* cat cry sling basket)
ဏာင်ထောဟ်ဃှာ (န)	ခြင်းကြားကြီး။ big wide spaces basket (use in collecting leaves)
ဏာင့် (ကြိ)	တီးထည့်သည်၊ဆော်ထည့်သည်။ *(slang)* to hit somebody
ဏာင့်ဃေ့ (ကြိ)	ဒါးရိုက်သည်။ make knife; to black smith knife
ဏာင့်(ဏာင့်ဆ့်) (ကြိ)	ပန်းပဲထုသည်။ craft of black smith
ဏာင့်စူးသါ် (ကြိ)	လက်စွပ်ကွင်းသည်။ to make ring
ဏာင်း(ဆ့်ဏာင်း) (ကြိ)	အမှတ်(အမှတ်လက္ခဏာ)။ to make marking
ဏင်(မူးဏင်၊အင်းဏင်၊) (ကြိ·ဝိ)	အခြားသောစကားလုံးများနှင့်တွဲသုံးသောစကား။ word used in conjunction with others ဥပမာ။ ။မူးဏင်–အပျို။ example - maiden အင်းဏင်–ဝေငှသည်။ to give out လ့်ဏင်–အချို့အဝက်။ some
ဏင်·ဏင့် (န)	မမ။ eldest sister
ဏင့် (ကြိ)	မောင်းနှင်သည်။ to drive
ဏင့်ဆာ· (န)	မိမိကိုယ်။ oneself
ဏင့်ခွိက် (ကြိ)	မောင်းထုတ်လိုက်သည်။ order to leave; drive out
ဏင့်ဏှ် (န·ဝိ)	ထိုမျှလောက်(အတိုင်းအတာ)။ that size
ဏင့်ယိုဝ် (န·ဝိ)	ဤမျှလောက်(အတိုင်းအတာ)။ this size
ဏင့်ဖါ် (န)	အိုးပုတ်နွယ်။ pitcher plant; *Sarracenia purpurea*
ဏင့်ဖါ်ဝိက် (န)	မရမ်းချောင်နွယ်။ kind of vine
ဏင်· (န)	အမကြီး၊ မမ။ 1. elder sister 2. a title use of a woman

	like "Miss"
	အမျိုးသမီးအမည်များကိုခေါ်သည့်အခါရှေ့တွင်တပ်ပီးခေါ်သည့် စကားလုံးဖြစ်သည်။
ဏာင်·ဖွံ်င် (န·ဝိ)	တကိုယ်တည်းသမား၊အိမ်ထောင်မကျသေးသောသူ၊ single
ဏာင်·ခယ်ဃွာ (န)	မိဘုရားကြီး။ queen
ဏာင်·ဃွာစူုံး (န)	ခါငှက်။ kind of yellow bird
ဏာင်·မင်ဖွယ်ခေါဟ်နို့ (န)	ဆင်တုံးမနွယ်။ kind of medicinal plant
ဏာင်·ကာသး(လေင်·ကာသး)(န)	မာလကာသီး။ guava fruit
ဏာင်·ဟှာဍုဝ် (န)	နောက်တယောက်။ next person; another person
ဏာင်·ဃှုဂ်ဍုဝ်(ဏာင်·ကျုးဍုဝ်)	နောက်ဘဝ။ next life
ဏာင်·ဃွာမူး (န)	ဘုရင်မ။ queen
ဏာင်·ဂွကျာ် (န)	မိဘုရား။ queen
ဏာင်·စံင်း	တနေရာ။ at a location; a certain place
ဏာင်·ဆာ်(ဏာင်·စယ်) *(ကြိ)*	အနည်းငယ်။ a little
ဏာင်·ခေဘဝ်·	တခဏ။ for a short while
ဏာင်·ခေဘဝ်ဏာင်·ကျုး	ဘဝတခဏ။တကြိမ်တခါ။ short life time
ဏာင်·ခေဘဝ်အေးဏာင်·ကျုးအေး	ဘယ်သောအခါမျှ၊ဘယ်တော့မှ။ never ever
ဏာင်·ဖွာ·	တတောင်။(အတိုင်းအတွာ)။ one cubit (18 inches)
ဏာင်·ဏာင်	အချို့အဝက်။ some, part (of it/them)
ဏာင်·စွင်ဍုဝ်၊ဏာင်·ဖိုင့်ဍုဝ်	နောက်တကြိမ်၊နောက်တခေါက်။ another time; next time
ဏာင်·ထော့	တထွာ။(အတိုင်းအတာ)။ one hand span (9 inches)
ဏာင်·ဖွံ်င်	တကြောင်းတခန်း။ one sentence
အဲုးသာဆိုင်ဏာ့်ကေဝ်ဖေ့လာ· ယှ်လိက် ဏာင်·ဖွံ်င်ဆါ။	ကျေးဇူးပြုပြီးစာတကြောင်း လောက်ရေးပေးပါခင်ဗျား။ Please write a sentence for me.
ဏာင်း (န)	မြက်ပင်။ grass
ဏာင်း (ကြိ)	သတိရခြင်း။ remember
ဏာင်းထင်းထါင် (ကြိ)	ပြန်လည်အမှတ်ရခြင်း။ recall
ဏာင်းထင်းအှ်သာ (န·ဝိ)	ပြန်လည်သတိရလာသော။ regain conciousness
ဏာင်းအိင်ကှာ် (န)	မြက်မုံညင်း။ kind of sedge; *Carex pandanophyllia*
ဏာင်းအီကယ် (န)	နောက်ပိုးမြက်။ kind of grass the fruits of which stick to clothing
ဏာင်းခွယ့်မေဝ်· (န)	ရှေတံတိုင်းမြက်။(မြက်တံမြက်စည်း)။ kind grass for making broom
ဏာင်းဝိက်(ဏာင်းဝိက်ဍိုဝ်) (န)	ကြာဟင်းရွက်။ *Impomoea boba-nox*
ဏာင်းသာ် (န)	မြက်ဖတ်။ cut grass
ဏာင်းသါင့်ခါန်· (န)	မီးဇမြက်၊မျိုင်းချေးပင်၊မီးဇတ်ပင်။ species of medicinal herb; *Ergeron asteroides*
ဏာင်းပွီးပွီး(ဏာင်းဆိုင့်ဖေါဟ်) (န)	သကြားရေစင်။ the sweet broom weed; *Scoparia dulcis*
ဏာင်းဃှဲ့ဍျူး (န)	ဇရစ်ဖူး။ herbaceous plant used as vegetable; *Lasia aculeata*

ထာင်းထာ(ဟုင်းထာ) (န)	ခံတက်။ kind of small tree that grows near stream of which the young leaf is eaten as vegetable
ထာင်းယှား (န)	ကင်ပလင်။ kind of small tree producing clusters of acidulous fuit; *Antidesma bunius*
ထာင်းဝင်· (န)	မြက်နီ။ red grass
ထာင်းသိင်းယှါး (န)	တောင်ကန်ဖွန်းနွယ်။
ထာင်းသိုင့်ခေါဟ် (န)	မြက်ကြက်သွန်။
ထာင်းမီယဝ်ဖွေဝ် (န)	သမန်းမြက်။ kusu grass; *Eragrostis zeylanica*
ထာင်းဝးလး (န)	ဝါးမြက်။ bamboo leaf grass
ထာင်းမို (န)	ထိကရုံးပင်။ the sensitive plant; *Mimosa pudica*
ထာင်းကုံဆင့်ဟုင်း (န)	ဆင်ငိုမြက်။ *(Fig.)* elephant cry grass; *Eleusineindica*
ထာင်းကုံဆင့်မှုံင်(န)	ဆင်နှာမောင်းမြက်။ elephant trunk grass
ထာင်းလုံး(ထာင်းဟုံဟုင်)(န)	လောက်မင်းရွက်။ maggot killing leaf; *Desmodium triguetrum*
ထာင်းထေါဟ်ယှားခါင့်ဆံင်း (ထာင်းသံင်းဟုယ်)(န)	စူလာနေဖါ kind of officinal plant; *Fumaria parviflora*
ထာင်းစယ်ဆာင်း(န)	ချဉ်ပေါင် roselle; *Hibiscus sandariffa*
ထာင်းထင်းစးအုံသာ(ကြိ)	ကိုယ်ဝန်ရှိလာကြောင်းသိခြင်း။ to become pregnant
▪အုံဝေ့မူးလုံဟုာထာ့်အုံယုက် ဟုံင်လုံယိက် လုံမဝ်·ထာင်း ထင်းစးဝေ့ အုံသာထာ့်လုံ။	သူမသည်လက်ထပ်ပြီးများမကြာမီကိုယ်ဝန်ရှိကြောင်းသိရှိလာသည်။ She becomes pregnant shortly after marriage.
ထာင်(န·ဝိ)	မာသော။ hard; firm
ထာင်ခိုင်·၊ထာင်ခါခိုင်·(န·ဝိ)	အလွန်မာသော။ very hard; very firm
ထာင်ခို့(န)	ရွှေ့ရှဉ့်အသေးစား။ kind of small squirrel
ထာင်ခို့မောဝ်·ယှာ(န)	မြွေပါ။ mongoose
ထာင်သာ(ကြိ)	မနာလိုအားရဖြစ်ခြင်း။ to feel satisfy on somebody's mischief
ထာင့်ယာ·(န)	နောင်တ။ repentance
ထာင့်ယာ·လင်သာ(ကြိ)	နောင်တရသည်။ repent
ထာင်း(န)	အင်း၊အိုင်။ natural pond or lake
ထာင်းစိုဝ်(န)	ပါးချိတ်ရောင်ရောဂါ။ mumps
ထာင်းခေါဟ်(န)	အင်းသူကြီး။ fishery lessee
ထာင်းဆာ·(န)	အင်းလုပ်သား။ fishery employee
ထာင်းသုင်း(ကြိ)	သန်းတုတ်သည်။ crush louse between thumb nails
ထိင်နုဂ်(ကြိ)	ချေသည်၊နယ်သည်၊ပွတ်သည်(အဝတ်စသည်ပေညစ်သောအခါလက်နှစ်ဘက်ဖြင့်ချေလိုက်သည်)။ rub (in washing cloth)
ထိင့်(အုံထိင့်)	အစာအိမ်၊စားလုတ် crop of bird
ထိင့်(အုံထိင့်)	ဈေးနှုန်း၊နှုန်း။ price; rate
ထိင့်လင်ထုက်ခိုက်(ကြိ)	အကြွေးနှိမ်လိုက်ခြင်း။ square up account
▪အုံဝေ့စးဖေ့ယုံစေဝ်ထာ့်ယုံထိင့် လင်ထုက်ခိုက်ဒေ့ဗူးယုဂ်။	ထိုသူကျွန်ုပ်အားပေးစရာရှိသည့်ငွေကိုစပါးဖြင့် နှိမ်လိုက်သည်။ I square up the money the person has to pay me with paddy.

ဏိင်း(န)	နှစ်(အချိန်ကာလ)။ year
ဏိင်းသာထါ်(န)	ခုနှစ်(အချိန်ကာလ)။ year of a date
ဏိင်းထင်းသင့် (န)	နှစ်သစ်ကူး။ new year
ဏိင်းမူ့လာ (န)	ပြက္ခဒိန်။ calendar
ဏိင်းဝါ (န)	ဂျတ်(ယက္ကန်းယက်သောဂျတ်ပြား)။ backstrap loom
ဏိင်းစးလာစး (ကြိ)	အချိန်အခါကျရောက်သည်။ ripe of time
ဏိ(မူ့ဏိ) (န)	နေ့၊နေ့ရက်။ day; date
ဏိအုံမုက်(မူ့ဏိအုံမုက်) (န)	ပျော်ရွှင်သောနေ့။ happy day; joyful day
ဏို့ (န)	နှစ်(အရည်အတွက်)၊ဒုတိယ။ two; second
ဏို့ယိုဝ် (န)	သည်လောက်၊Tမျှလောက်။ this size
ဏို့ဟုံင် (န)	တူမျှသော(အရွယ်အစား)။ same size; equal size
ဏို့ဏုံဟား (န)	Tမျှလောက်ရှိသလား။ Is it this big? This size?
ဏိ· (ကြိ)	ရယ်သည်။ laugh
ဏိ·သူး (ဏိ·ဟျူး)(ကြိ)	တိတ်တခိုးရယ်သည်။ laugh secretly
ဏိ·မောဝ်လာ်မောဝ်လာ် (ကြိ)	ပြုံးစေ့စေ့၊ပြုံးစေ့စေ့ရယ်သည်။ smile
ဏိ·ဝး (ကြိ)	တခုခုကိုအစွဲပြုIရယ်သည် laugh at something
ဏိ·ဍုင်းဆိုင့် (ကြိ)	ပြုံးပြသည်၊ပြုံးရွှင်သည်။ return smile
ဏိ·ဆိုင့်ဝး၊ဏိ·ဍိုဝ်ဝး (ကြိ)	ဝိုင်းရယ်သည်။ laugh at someone/something
ဏိ·ဃွဲ (ကြိ)	အားရပါးရဟားတိုက်ရယ်သည်။ laugh loudly
ဏိ·ဝါင်း (ကြိ)	မရယ်ချင်ရယ်ချင်ရယ်သည်၊ စိတ်မပါပဲရယ်သည်။ force a laugh
ဏီး(န)	ထမိန်(ထဘီ)။ woman sarong
ဏီးခေါဟ်ထါ်(န)	ထမိန်အထက်ဆင့်။ band of cloth (usually black) stitched on the upper hem of woman sarong.
ဏီးဆာ(န)	လှပစွာချုပ်ထားသောထမိန်။ beautifully sewed sarong
ဏီးထောဝ်·(န)	ပိုးထဘီ။ silk woman sarong
ဏီးမေ်သား(န)	အပျောက်အစက်အကွက်များဖြင့်ယက် လုပ်ထားသည့်ထမိန်။ sarong woven with pattern
ဏီးရှု့(န)	ရိုးရာထဘီ။ traditional sarong
ဏီးဝဝ်ထူ့(န)	အပျိုလေးများဝတ်ဆင်သည့်ကြက်သွေးရောင်ထဘီ။ crimson sarong for young women
ဏီးထေါဟ်ခါင့်ခး(န)	အောက်ချင်းနှုတ်သီးကွက်ပုံဖေါIယက် ထားသောထဘီ။ woman sarong woven with hornbill's beak pattern
ဏီးလင်ဝဝ်(န)	အပျိုလေးများဝတ်ဆင်သည့်အနီရောင်ထဘီ။ red thread woman sarong
ဏီးသိုင့်ဆယ်(န)	သုံးဆင့်ထဘီ(သို့)အဆင့်သုံးဆင့်တွင်အောက် ဆုံးအဆင့် အမဲရောင်ရှိသောထဘီ။ three pieces woman sarong with the bottom most piece having black colour.
ဏီးကိက်(န)	ချိတ်ထဘီ။ kind of woman sarong
ဏီးအံင်(န)	ရောင်စုံပန်းပွင့်များဖြင့်ဆန်းကြယ်စွာယက် ထားသောထဘီ။ sarong woven with beautiful coloured flowers
ဏောဝ်·(ကြိ)	ရရှိသည်။ to get; receive

ဏောဝ်·(မာဏောဝ်·)(န) ရယူသည်၊ယူသည်။ to take

ဏောဝ်·ကာ(ကြိ) အလုပ်ဖြစ်သည်၊အကျိုးရှိသည်။ gain; benefit; profit

ဏောဝ်·ဟာင်·(ကြိ) အားရသည်၊အားရပါးရရှိသည်။ to be satisfy; to be please

ဏောဝ့်(န) ပျား။ bee

ဏောဝ့်ခေါဟ်ထီး(န) ပျားလပို့။ upper portion of honey comb

ဏောဝ့်စင်(န) ပျားရည်။ honey

ဏောဝ့်ဗူး(န) ပျားသလက်။ lower portion of honey comb; cells occupied by bee pupas.

ဏောဝ့်ဟုံင်(ဏောဝ့်သိုဝ်)(န) အရွယ်တူညီမျှသော။ same size; equal size

ဏောဝ့်ဏှ် ထိုမျှလောက်။ that size

ဏောဝ့်ယိုဝ် *(ကြိ)* Tမျှလောက်။ this size

ဏောဝ့်အုံခွေဝ် *(န)* ပျားတုတ်ပြီးသောအခါကျန်နေသည့် အမြီးပိုင်း။ the part of the bee left in the flesh at stinging.

ဏောဝ့်အုံချုံ *(န)* ပျားအုံ။ beehive

ဏောဝ့်အီ *(န)* Tမျှလောက်။ that large

ဏော်(အူးစိက်) *(န·ဝိ)* တွန့်တိုစေးနဲသော။ stingy

ဏော် *(န)* ဖါလာ။(ဖါလာသီး ဖါလာပင်)။ cardamom plant

ဏာဲ *(ကြိ)* ညွှန်ပြသည်။ point to; show; give direction

ဏာဲပုံယာ့ *(ကြိ)* အတိတ်နမိတ်ပြသည်။ omen; a sign of the future

ဏာယ်(ဏာယ်အင်း) (ကြိ) ယုံကြည်သည်။ believe; trust

ဏာယ် (ကြိ) ယဉ်ပါးသော။(ယဉ်ပါးသည်)။ tame

ဏာယ်မး (ကြိ) ယုံမှားမိသည်။ make mistake for trusting/believing

ဏှ်(လုံဏှ်) (ကြိ) ဟိုမှာ။ there

ဏာဝ့်(ကြိ) နပန်းလုံးသည်။ wrestle

ဏာဝ့်(န) တောင်မရိုးပင်။ kind of medicinal tree; *Alstonia scholaris*

ဏာဝ့်လင်ထို့ဖါ·(ကြိ) နပန်းလုံးလှဲချသည်။ wrestle down

ဏာဝ့်ဖါ်(န) တောင်မရိုးခေါက်။ bark of *A. scholaris*

ဏာဝ့်လေါဟ်သာ(ကြိ) နပန်းလုံးကြသည်။ wrestle against each other

ဏာဝ့်သေ့ာ်(န) နပန်းလုံးကျွမ်းကျင်သူ။ (person who) knows how to wrestle

တ

တ လိက်မောဝ်·ဖုံးသိုင့်ဆို့ယှူဖုံးဖိုင်ဏှ် မွဲလိက်ဖုံးလုံဆို့ယှူဖုံးဏှ်လုံ။ ဗျည်း ၃၆လုံးတို့တွင် ၁၆လုံးမြောက် ဗျည်းစာလုံးဖြစ်သည်။ The sixteenth letter of the 36 Plone alphabets.

တုံကဝ်(န) ကြာ။ water lily; lotus

တုံကဝ်ဖဝ့်(န) ကြာပန်း။ lotus flower

တုံကဝ်သး(န) ကြာသီး။ lotus fruit

တုံကဝ်လး(န) ကြာရွက်။ lotus leaf

တ်ုကဝ်ဓင်(န) ကြာရိုး။ lotus stalk
တ်ုကဝ်အွာ(န) ကြာဖြူ။ white lotus
တ်ုကဝ်ဝဝ်(န) ကြာနီ။ red lotus
တ်ုကဝ်တာ(န) ထန်းလျက်။ jaggery; palm sugar
တ်ုကုဂ်(န) ဒုကုတ်သင်္ကန်း။ mantle-like, double layered vestment of a Buddhist monk
တ်ုကုံ(န) ဂုံမင်း။ kind edible herb; *Amomum corynostachyum*
တ်ုကုံဍုူး(န) ဂုံမင်းဖူး။ bud of above
တ်ုကောဝ်(န) သပွတ်။ sponge gourd; *Luffa pentandra*
တ်ုကေါဝ်မိင်(န) သပွတ်ခါး။ bitter sponge gourd
တ်ုကောဟ်သး(န) ငှက်ပျောဖူး။ plantain bud
တ်ုကူ.(ကြိ) အရုံသင့်။ just to
တ်ုက္ာ်(န.ဝိ) ရွှတ်နောက်တတ်သော။ tease
တ်ုက္ာင်(ပါတ်ုက္ာင်)(န.ဝိ) ဟန်ဆောင်တတ်သော။ pretence
တ်ုက္ာင်သာ(ပါတ်ုက္ာင်သာ)(ကြိ) ဟန်ဆောင်သည်။ pretend
တ်ုကျောဝ်(န) ဆေးဖါ။ box with removable cover woven with toddy- palm leaf or bamboo for keeping tobacco
ဝါး၊ထန်းလက် စသည်ဖြင့်ယက်ထားသော ဆေးတန်သောက်ဆေး ထည့်သည့်ဖါ။
တ်ုခေါဝ်. အလိုလို၊အလိုအလျောက်။ just to
တ်ုခုက်(ကြိ) ဈေးဆစ်သည်။ bargain for lower price
တ်ုခ္ါ(န) ဝမ်းကွဲ(ဆွေမျိုး)။ cousin
တ်ုခ်င.ထို(န) ဟင်းခါးရည်။ soup with heavy peppery seasoning
တ်ုခိ.(န) ဗန့်ဖွေး။ kind of tree whose leaves are used in the rolling of 'cheroots';*Careya arborea*
တ်ုခို(န) မှန်ကူပင်။ climbing shrub bearing red, acidulous oblong fruit; *Elaeagnus latifolia*
တ်ုစင်(န) ရှစ်ရက်၊ ဥပုသ်နေ့။ eigth day of new/waning moon
တ်ုဆာ်(န) တံဆိပ်၊ အမှတ်အသား။ trade mark
တ်ုတောဝ်(ကြိ) ဆေးသားတင်သည်။ to dye
တ်ုတွယ်(ကြိ) လွန်းသည်၊ကျစ်သည်။ to twist strands together
တ်ုတွယ်ဖို(ကြိ) ကြိုးလွန်းသည်၊ကြိုးကျစ်သည် to twist strands together to make rope/cords
တ်ုထေံ(ကြိ) ခါသည်၊လှဲလာသည်။ to shake off
တ်ုပူ(န) လွန်၊ဂေါ်တူ။ drill; gimlet
တ်ုပူမဲ(န) လွန်သွား။ bit (of drill)
တ်ုပိုင်(န) သင်းပိုင်(သင်္ကန်း)။ Bhuddist monk's lower garment
တ်ုပြုဂ်(န) သပြုပင်။ water dillenia tree; *Dillenia indica*
တ်ုပုင်(န) ရေအိုးကြီး၊အစက်ပျောက်နှင့်တွင်းထားသော အိုးကြီး။ big eathern water container
တ်ုပဝ်(န) ပုရပိုက်။ writing tablet made of paper, cloth or metal in the form of accordion

တၢ်ပျုတၢ်လုၢ်(ကြိ)	ရုတ်တရက်၊ကတိုက်ကရိုက်။ suddenly; in a hurry
တၢ်ပေဝ်(န)	ကျူကပိုင်။ reed mat
တၢ်ပိ(န)	ကိုရင်။ novice in the Buddhist Order
တၢ်ဖှ(ကြိ)	လွဲချော်သွားသည်။ miss the mark; to go wrong
တၢ်ဖှူ·(န·ဝိ)	ပေါသွပ်သော၊ရူးပေါပေါ။ a buffoonish manner
တၢ်ဖေင်·(န)	သပိတ်။ monk's bowl
တၢ်ဗာန်·(န)	လမ်းမကြီး။ main road
တၢ်ဗေန်·စေဝ်(န)	ငွေလမ်းမကြီး။ silver main road
တၢ်ဗေန်ဓံင့်(န)	ရွှေလမ်းမကြီး။ gold main road
တၢ်ဗုင်·(န)	ပတ်မကြီး။ big drum of Karen orchestra
တၢ်မိုင့်(န)	တမံ(တာတမံ)။ dyke
တၢ်မှင့်(န)	ကမ်းပါး။ river bank
တၢ်မှင့်လိက်(ကြိ)	ကမ်းပါးပြိုသည်။ caved-in of river bank; collapse
တၢ်မှိုင်(န)	အပင်ပျို။ young plant
တၢ်မင့်ကှယ်(န)	ရှားစောင်းပင်။ catus tree; *Euphorbia neriifolia*
တၢ်မာ·တၢ်မာ·(ကြိ)	တော်ရုံသင့်ရုံ။ morderate
တၢ်ယှာ·(ကြိ)	အဟုတ်၊တကယ်၊မုချ။ certainly; really; actually
တၢ်ရဝ်(န)	သံအမတ်။ ambassador
တၢ်ရဂ်(တြုဂ်)(န)	တရုတ်လူမျိုး။ Chinese
တၢ်ရေဝ်·တၢ်ရေဝ်·(ကြိ)	တရေးတရေးပေါ်လာခြင်း။ appear dimly
တၢ်လုဂ်(န)	ပုလွေ၊မြွေ။ pipe (music instrument)
တၢ်လုဂ်လင်(ကြိ)	မျိုးထောင်သည်၊မျိုးချသည်။ sow seeds for seedlings
တၢ်လိုင်(န)	တလိုင်းလူမျိုး။ Mon (a native national of Burma)
တၢ်ဝယ့်(န)	မယင်းလယ်။ fields in low land (planting done with the receding of water level)
တၢ်ဝါ(ကြိ)	တဝက်။ half
တၢ်ဝ့ါ(တၢ်ဝ့ါဘာ·)(န)	တပည့်(ကျောင်းသား)။ student
တွာန့်(န)	ရွာ၊ကျေးရွာ။ village
တၢ်ဟှေပ်(န)	သုံးရက်မြောက်သောနေ့တုံးက၊တမြန်နေ့။ three days ago
တၢ်ဟှောပ်(န)	လေးရက်မြောက်သောနေ့တုံးက။ four days ago
တၢ်ဟှိ·(န)	တနှစ်က(လွန်ခဲ့သောနှစ်နှစ်)။ two yeras ago
တၢ်ဟှုဂ်(ကြိ)	အကြွေးယူ–ပေး–ခြင်း။ buy/sell with credit system
တၢ်ဏာဝ့်(န)	ခြင်ထောင်။ mosquito net
တာ(န)	ထန်း။ toddy-palm; *Borassus flabellifer*
တာသး(န)	ထန်းသီး။ toddy-palm fruit
တာထုင်း(န)	ထန်းပင်။ toddy-palm tree
တာလး(န)	ထန်းရွက်။ toddy-palm leaf
တာထို့(န)	ထန်းရည်။ sap from toddy-palm spate
တာထိ·(န)	ထန်းမြစ်။ toddy-palm roots
တာထောင်(န)	ထန်းလက်။ the stem of toddy-palm leaf
တာတာ(န·ဝိ)	မြန်မြန်။ to hurry
တာမောဝ်·(န)	ထန်းမ။ female toddy-palm

တာဖ့ါ(န)	ထန်းဖို။ male toddy-palm
တာ့စိုင်းစိုင်း(န)	ပျံလွှားငှက်။ swallow
တာ•၊ ထံင်ဏှ်တာ•။	ထိုအခါ။ then; when; at the moment; after that
■ထံင်မွာဲအ်ွဝေ့မူး ဒုးခံင်လေါဟ် သာဒွေယ့်ဏှ်တာ• ဏီ•ဍုင်းဆိုင့်ဖး ဝေ့ယ့်မောဝ်လါမောဝ်လါဏှ်လှ်။	She smiled at me when we met. သူမနှင့်ကျွန်ုပ်တွေ့ဆုံ သောအခါသူမကကျွန်ုပ် ကိုပြုံးစေ့စေ့လုပ် သွားသည်
တာ•တာ	နားစိုက်ရန်တိုက်တွန်းသတိပေးသောစကား ဖြစ်သည်။ introductory in telling story
တာ•လဝ့်(ကြိ•ဝိ)	သာဖြစ်သည်(သာလျှင်)။ only that; that's all
တာ•မိုဝ့်(န)	မိခင်(အချို့နယ်တွင်သုံးသည့်စကား)။ mother
တာ•ပ့ါ(န)	ဖခင်။ father
တာ•ဏာင့်(န)	အမ(နှမ)။ elder sister
တာ•စဝ်(န)	အစ်ကို(နောင်ကြီး)။ elder brother
တာ•ဖူ့(န)	အဘိုး။ grandfather
တာ•ဖို့(န)	အဘွား။ grandmother
တာင် (ဖေါဝ်လောတ်)(ဒကိ)	လုပ်ကိုင်သည်၊ ပြုလုပ်သည်။ do; create
တာင်ဟိုင်းတာင်ဃှင့် (ဒကိ)	အိမ်ယာဆောက်လုပ်သည်။ build house
တာင်ခွင်• (ဒကိ)	တရားစီရင်သည်။ judge (a case)
တာင်ကင်	သင်္ဘောတည်ဆောက်သည်။ build ship
တာင်ဝယ် (တာင်ထးဝယ်) (ဒကိ)	ကြိုတင်ပြုလုပ်သည်။make in advance; make preparation
တာင်းတဝ် (န)	ဖရဲ။ water melon
တာင်းတဝ်သး (န)	ဖရဲသီး။ water melon fruit
တာင်းတဝ်မူ• (န)	ဖရဲနွယ်။ water melon vine
တာင်းတဝ်သးစင်း (န)	ဖရဲသီးကင်း။ young watermelon fruit
တာ် (ဒကိ•န•ဝိ)	အထွက်များသည်(သော)။ rich yield
■ဍိုင်းဃှုဂ်ဏှ်အ်ွသောဟ်တာ် အးမာ•လှ်။	တောင်ယာနှမ်းသည်ဆီအထွက်များသည်။ The sesame from the hill-side cultivation has rich oil yield
တာ်အ်ွခေါဟ် (တာ်ခေါဟ်) (န)	ရှေ့ဆောင်သော(ခေါင်းဆောင်)။ guide; leader
တာ် တာ် (ကြိ)	တကယ်လုပ်ရန်အားပေးသောစကားဖြစ်သည်။ to go ahead and do
■အေမွဲာဟ့်ဆို့ ဖေါဟ်အ်ွဟှင်•ဏှ် မာအ်ွတာ်တာ်ဏှ်ဆာ်။	အမျိုးသားအတွက်ဆိုလျှင်လုပ်သာလုပ်ပါ။ If it is for the national cause, then go ahead and do it.
တင် (န)	ဖော့(ညန်ပင်)။ cork; annual growing in marshy places *Sesbania cannabina*
တင်ဖဝ့် (ဒကိ)	ညန်ပွင့်။ flower of above
တင် (ဒကိ)	ရွက်သည်။ to carry on the head
တင်ဍင် (ဒကိ)	တောင်းရွက်သည်။ carry basket on head
တင်ခင့် (ဒကိ)	ကန်တော့ပွဲတင်သည်။ to make offertory (to the spirits)
တင်တုဲ• (န)	ဝအယ်မျိုး။ elephant foot yam tuber
တင်ကာ (န)	ဒင်္ဂါး။ coin
တင်ဆိုင့်ဆ်ုခ္ါင် (တင်ဆ်ုခ္ါင်) (ဒကိ)	စကားငြင်းဆိုသည်။ to argue back
တင်ထင်း (ဒကိ)	ရွက်တင်သည်။ to put up (on the head)
တင်တ်ုလံင့် (န)	သန်းပင်။ a henna tree

တင်တျာ (န)	ဝက်လာပင်။ a specie of sedge
တင်တိင် (န)	ခြုံစောင်။ blanket
တင်ဖွေါတ် (န)	စလူ။ hand drill
တင်း *(န·ဝိ)*	ထူသော ။ thick
တင်းမ့်လူထူ (တင်းစ့်သါ) *(န·ဝိ)*	အလွန်ထူထဲသော။ very thick
တံင်*(ကြိ)*	ချူသည်(တံချူနှင့်ချူသည်)။ pluck (flowers, fruits with pole)
တံင်*(ကြိ)*	ခံနေသည်(ဖီလာကန့်လန့်ခံနေသည်)။ block, obstruct
■ထို့ကျုံင်းဖိုင်ဏော့် တံင်သာဍေသိင်း ဇူလို့ဖူ့အ့ုံခေါပ်စ်င် ထို့ယွာလင် ယွာပေှာ်လိုင် အေး။	ရေမြောင်းထဲတွင်သစ်တုံးတတုံးခံနေသောကြောင့်ရေကောင်းစွာမစီးဆင်းနိုင်တော့ပါ။ The flow of water is not good because the canal is blocked by a log.
တံင်ဏောဝ်·*(ကြိ)*	ချူယူသည်။ to pluck and get
တံင်ထေံဖါ *(ကြိ)*	ခွဲသည်။ cut open
တံင်ဏံင်း*(ကြိ)*	တွေ့ဆုံသည်။ meet; converge
တံင်လင်· (တိုင်လင်·)*(ကြိ)*	ဒေါင်းလန်း။ big circular tray on stand for serving meal
တံင်ဖွံင့် *(ကြိ)*	ထိုးဖေါက်သည်။ penetrate; pass through
တံင်ဖိုက်သး*(န)*	ငါးရံ့အူသီး။ pepper
တံင်ညှာ့အင်း*(ကြိ)*	ထိပ်ခတ်နာသည်။ suffer sinusitis
တံင်သိင်း*(ကြိ)*	သစ်ခွဲသည်။ to saw wood
တံင်း (တုံး) *(ကြိ)*	ချင်တွယ်သည်။ to measure (grain)
တံင်းဏိင်*(ကြိ·န·ဝိ)*	ဖြောင့်စင်းသည်(သော)။ perfect; straight
တံင်းဏိင်းဏိင်*(ကြိ)*	(ဘမ်းစကား)အားလုံးကောင်းသည်။ (slang) good; perfect
တိ·*(ကြိ)*	နှင်သည်၊ မောင်းထုတ်သည်။ to drive away
■အဲုး သာဆိုင် တိ·ခွိက်လာ·ဏော့် ဆ့်နိုင့်ဏော့်အေယာင်ဍေဆိက် ယိုဝ်ဆာ်။	ကျေးဇူးပြုပြီးသင့်နွားကိုကျွန်ုပ်လယ် နှင့်ဝေးအောင်မောင်းနှင်လိုက်ပါ။ Please drive away your ox from the paddy field.
တုင် *(ကြိ)*	ကဲ့ရဲ့သည်၊ ကြောက်စေသည်။ 1. dispraise; 2. scare; 3. intimidate
■ပ့်ယှာ·လးအိုင်ဏော့်တုင်ဆ့်ဆံင်း ဝေ့ဍုးလို့။	ရုပ်ဆိုးသောသူသည်သူတပါးအပေါ်အကဲ့ရဲ့သန်တတ်သည်။ An ugly person likes to dispraise others.
■လို့ယှုဂ်ဖိုင်ဏော့်အေမွဲ့ာပ့်အေကွာ လင်ဆယ်ထဍေဆ့်ပှာင်ဏာင်ဍူ တာ· တုင်ဏောဝ်·ဆ့်ဖေါပ်ဆ့် ယှာ·သီးလို့ဖး ပေှာ့်မာ·လို့။	တောင်ယာထဲတွင်အရုပ်ကိုဆွဲချိတ် ထားမည်ဆိုလျှင် တောတိရစ္ဆာန်များကို ကြောက်ရွံ့စေလိမ့်မည်။ You may scare off birds by hanging crowscare in the paddy field.
တုင် (ဒကိ)	လူပြောသူပြောများလာသည်။ gossip; talk by many
■လို့ထို့ခွေါပ်ဖိုင်ဆ့်တုင်ထင်း ဝေ့လို့ညွှး ဟှယ့်အ့်လို့ဝံင်ဏော့်လို့။	မြစ်ထဲတွင်မိကျောင်းထကောင်ပေါ် လာသည်ဟုလူပြောသူပြောများလာသည်။ People say that a crocodile appears in the river.

တုင်ထင်းတုင်လင် (ဒကိ) ဆူပူသောင်းကျန်းသည်။ revolt

တုင်·ပါင် (တုင်·ပါင်ဏောဝ်·) (ဒကိ) ဝန်ခံသည်၊ဂတိပေးသည်။ admit; promise

တုင်·ဆျိုဝ် (ဒကိ) အစစ်ခံသည်။ to be investigated

တုင်·ကျှုဂ် (ဒကိ) အောင့်အီးမျိုသိပ်ထားသည်။ endure with patience; tol erate

တုင်·တုဂ် (ဒကိ) ပုပြတ်ပြတ်။ short and plump; stout

တုင်း (ဒကိ) ချင်တွယ်သည်။ measure grain

တုင်းဗူး(ဒကိ) စပါးချင်တွယ်သည်။ measure rice

တုံ(တုံတုံခံင်·ထို့) (ဒကိ) ချက်ပြုတ်သည် (ဟင်းခါးရည်ချက်သည်)။ make soup; coo (ကရင်ဝေါဟာရတွင် တခါတရံချက်ခြင်း ကို 'တုံ'ဟုပြောဆို လေ့ရှိတတ်သည်။ အထူးသဖြင့်မုန့်ဟင်းခါးချက်ခြင်းနှင့် ငါးပိ ချက်ခြင်းကို 'တုံ'ဟုသာပြောဆို–ကသည်။) (In some occasions Karen uses *toan* to mean 'coo and this is especially true in describing the making of spicy salty soup or in making fish paste soup.)

တုဂ် (န) တိုက်(တိုက်အဆောက်အဦး)။ brick building

တုဂ်ဃုံင် (ဒကိ) နှိုင်းယှဉ်သည်။ compare

တုဂ်ဍုံင်(ဒကိ) အတုအပပြုလုပ်သည်။ imitate

တုဂ်ပး (န) တိုက်နံရံ။ brick wall

တုဂ်ခေါဟ် (န) တိုက်ခေါင်မိုး။ roof of brick house

တုဂ်သှုင်း (ဒကိ) ပုဇွန်ခပ်သည်။spoon out prawn; catch prawn with ne

တူတူ့ (န) ဒီးဒုတ်။ owl

တူရိင်· (န) ဒူးရင်း။ durian

တူတဲ့ (န) တောက်တက်။ gecko

တူဝေ (န) တူဝေစေတီ။ *"Toowai"* pagoda

တူ· (ခင်းတူ·)(န) ဒူး။ knee

တောဝ် (ဒကိ) ငြင်းသည်။ argue; deny

တောဝ်လောဟ်သာ (ဒကိ) ငြင်းခုံနေကြသည်။ argue with one another

တောဝ့်တောဝ်ဝိက (ကုံရေဝ့်တောဝ်·)(န) တစ်တီတူးငှက်။ red-wattled lapwing *(Vanellus indicus)*

တယ် (ကျင်)(န) တဲ။ hut; tent; booth

တယ်သိင်း (ဒကိ) သစ်ခွေသည်။ hew tree

တယ်ဍိုဝ် (ကုံပယ်ဍိုဝ်)(န) မှိုနားတို။ kind of edible aquatic fern; water clove

တယ်ခ်ယ် (ဓါင်းတယ်ခ်ယ်)(ဒကိ) ထော့နဲ့(ထော့ကြိုးသွားသည်)။ limp

တယ်ခ်ါင်· (ဒကိ) တလင်းခုတ်သည်။ make paddy threshing ground

တယ်ဖ်ာ (န) တစ္ဆေ။ ghost

တယ်ပဝ် (န) ဝါးလက်ခုပ်။ bamboo clappers

တယ်ဖျာ့(ဒကိ) ဆိုင်တည်ခင်းသည်။ set up shop

တယ်ဟှိင်းထုင်း(ဒကိ) အိမ်တိုင်ခုတ်သည်၊အိမ်တိုင်ခွေသည်။ hew house pole

တယ်ရဝ်·ယှော့တ် (ဒကိ) ခြင်းလုံးခတ်သည်။ play cane ball

တုံ့ဏာဝ်· (ဒကိ) တောင့်တင်းသည်၊ တောင့်တင်းဖြောင့် စင်းသည်။ stiff; be

stout

တဝ် (ကြိ) တည့်သည်၊ဖြောင့်မတ်သည်။ honest

တဝ်လံင် (ကြိ) ဖြောင့်မတ်သည်။ honest

တဝ်တဝ် (န) တည့်တည့်။ straight

တဝ်လာ့ အင်းကြီး(ကြီးမားသောအင်းအိုင်ကြီး)။ big pond; big lake

တဝ်ရဝ်· မှန်သမျှ၊ သမျှ။ anything; everything

■တဝ်ရဝ်·ဏုံလဝ်ယုံ (သင်ပြောသမျှ ကျွန်ုပ်ယုံရမှာချည်းဘဲ။)

ဝးဏယ်သာ့လုံ။ I have to believe anything you say.

ဖတဝ်တုံမီင်· (န) ကုန်းတန်းရှည်။ land slope

တဝ်·ဝိက် (န) မြင်းဘုနာ။ angioma

တောဝ်ကၢ် (န) ဝက်ရူးနာ၊ဝက်ရူးပြန်ရောဂါ။ epilepsy

တိုင် (န) တိုင်၊ အိမ်တိုင်၊ ပလိုင်း။ 1. pole; pillar. 2. basket

တိုင်ပုံယူ့ (ထုဲးမိင်) (န) ဝံပုလွေ။ wolf

တို် (ကြိ) တိုးဝှေ့သည်။ shove

တိုံဝံင်(န) ကညင်ဆီတိုင်။ torch fueled by wood oil from “Kanyin”

တွယ် (ကြိ) ထိသည်၊ ခိုက်သည်။ touch, hurt

တွာ (ကြိ) တွက်ချက်သည်။ calculate

တွာခွံင်· (ကြိ) ဂဏန်းတွက်သည်။ calculate mathematics

တွာလောတ်သာလုံယှော်ဝ် (န) မတွက်ကပ်ကြနှင့်။ do not refuse to do things because other would not do

တွဝ့် (ကြိ) ဟောသည်။ preach; predict

တွိုဝ်ဆုံင့်(န) ကျောက်ပြင်။ flat circular stone use for grinding

တွိုဝ်ဝင်· (န) ဂဝံကျောက်။ laterite

တွိုဝ်သိင့်နာရာ (န) မြင့်မိုရ်တောင်။ Mount Meru

တွာ့ကျုဂ်(န) ဖလံဖြူ။ a medicanal plant

တွာ့ကောဝ် (န) သံခွက်။ iron cup

တွို်(န) ခပ်တက်။ oar

တၢ် (န) ဆရာ၊ ဆရာသမား။ teacher

တၢ်ပညာ (န) ပညာရှင်။ intellectual; academic

တၢ်ဂုဏ်· (န) ကျေးဇူးရှင်။ benefactor

တၢ်မုဂ် (န) မင်္ဂလာဆောင်ပွဲ။ wedding

တၢ်မုဂ်မူး (န) သတိုးသမီး။ bride

တၢ်မုဂ်ခွါ့ (န) သတိုးသား။ bridegroom

တၢ်ဖွေ်လး (န) ငါးကင်းရွက်။ a kind of leaf eaten as vegetable

တၢ်တၢ် (န) လယ်နတ်။ paddy field spirit

တၢ်ဆေဝ်· (န) ရှားစေး။ cactus

တၢ့် (န) သေတ္တာ။ box

တၢ့်ထာ (န) သံသေတ္တာ။ iron box

တၢ့်သိင်း (န) ပျဉ်သေတ္တာ။ wooden box

တီုဝ် (န) ပြည်တောင်း။ small basket for measure grain

တၢ်ု (ကြိ) အကြောလွဲသည်။ sprain

တေၢ်ဝ် (ကြိ) ဆီးကြိုသည်။ကာဆီးသည်။ 1. welcome. 2. fend

တို (ကြိ) ကူးပို့သည်၊(တဘက်ကမ်း ကိုကူးသည်။) ferry

တီုင်· (ဒကိ) ဒကီးပွါးသည်၊ဝေဖြာသည်။ prosperous

x

x လိက်မောဝ်·ဖိုး သိုင့်ဆို ယှု·ဖိုး ဖိုင်ဏှ် မွဲ့လိက် ၁၇ ဖိုးလို့ဖိုးဏှ်လှ်
the 17th letter of the36 Plone alphabets
ဗျည်း ၃၆လုံးတွင် ၁၇လုံး မြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။

ထို (ဒကိ) ဝါကြွားသည်၊ အလှပန်ရေးပသည်။ showoff

■အို့ဝေ့ဒုးလို့ဟှာဏှ်ကင်ထိုဒိုင်
ထောဝ်·ထိုလင်ဝေ့ဒုး လို့ဖှုံမူး
ဏင်သီးအို့မေ်ယာ့ ဏှ်လှ်။
သူသည်ပိုးလုံချည်ကိုဝတ်ပေးအပျိုမများဝရှေ့တွင်
ဟန်ရေးပြလျက်ရှိလေသည်။
He is showing off in front of the girls.

ထိုဒှောဝ် (န) ကွမ်းအစ်။ betel box

ထိုမ် (န) ဒါးမြ။ robber; bandit

ထိုမ်ုက် (န) အလစ်ဝင်စီးခြင်း၊ အလစ်ဝင်ခြင်း။ sudden attack; raid

ထိုမီင်· (န၊ဝိ) ရှည်လျားသော။ very long

ထိုမူ· (ဒကိ)
ယိမ်းယိုင်သည်၊မှန်းချိန်ဆရသည်(စာဖတ်သောအခါ သို့ မဟုတ်စကား
ပြောသောအခါမပီမသဖြစ်လျှင် မရှင်းလျှင်အသံကို ယိမ်းပေးပြော ဆိုခြင်
မှန်းဖတ်ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။)

ထိုမူ့ (န) အသွင်အပြင်။ appearance

/ဖေါဟ်သးလို့ဟှာယိုဝ် ထွာူ·ဝး
ဒိုင်ဝေ့ဒှေအို့ဖါ·ဏှ်လှ်။
ဥသူငယ်သည် သူဝဖခင်နှင့်အသွင်အပြင်ခြင်းဟန်ပန်ခြင်း တူကြဝ။)
This child acts like the father.

ထိုယာ (ဒကိ) မှန်းဆသည်၊ မျက်မှန်းမှန်းသည်။ guess

ထိုယဝ်· (ထိုယဝ်·တဝ်) ထူးခွန်သော၊ ကျော်ဇောထင်ရှားသည်။ famous

ထိုဏောဝ့်ဟှုင်· (ဟှုင်·) (န) လယ်ကဇွန်း၊ ရေကဇွန်း။ morning glory

ထိုဏောဝ့်လာ့ (န) ရေကွတ်။ water asparagus

ထိုရဲာ (ဆို့ဃှယ်)(န) ဒရယ်။ stag

ထိုရေ့ (ဒကိ) ပြေးသွားသည်။ run; rush

ယိုရှုဟ (ဒဟ) ကလက်သည်၊ ပေါ့ရမ်းသည်။ frivolous

ထိုရဲာနူ·ထို့၊ ခို့ဝယ်နူ·ထိ (န) ကောက်ရိုးနွယ်။ bindweed

ထိုလုံ့ (န) လက်ခုပ်ပင်။ a kind of tree

ထိုလုံ့ (ဒကိ) ရွှင်ပြသည်။ joyful, rejoice

ထိုလုက် (ဒကိ) လှည့်စားသည်။ deceive

ထိုလုက် (န၊ဝိ) ဖုံးကွယ်သော၊မျက်လှည့် (မာယာ)။ with hold

ထိုလွှခွိက် (ဒကိ) လွှင့်ပစ်လိုက်သည်။ throw away

ထိုလေင်·ဝ်င် (န) ထမ်းပိုး။ shoulder yoke

ထိုအာ (ဒကိ) ဆွသည်(ကောက်လှိုင်းများကိုဆွသည်။) loosen or turn up hay, soil etc.

ထိုဝီ· (ထိုဝီ·ဆုက်)(ဒကိ) လွဲသည်၊ပုခက်လွဲသည်။ swing

ထိုဝိင်· (ထွိုင်·ဝ်င်ထူ)(ဒကိ) ပူပန်သောကဖြစ်သည်။ worry

ထုံရှိ (န) သူတပါးကိုနစ်နာလိုခြင်း။ ill-will

ထုံရိုက် (န) ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း။ trade

ထုံမးဆာ(န) ပန်းပဲသမား။ blacksmith

ထ

ထာ (န) သံ။ iron; nail

ထာ (ထာထး) (ဒကိ) ယက်သည်၊ယက်ကန်းယက်သည်။ တနလေန

ထာ ပြိုင်ဆိုင်သည်၊လောင်းကြေးပြုသည်။ ဘနအ

/အ်ုဝေ့ဒုးဏ္ဍျုဂ်ဃုဲ့ထာဝေ့အ်ု သူသည်သူ့စကြက်ကို နေ့စဉ်လောင်းကြေးဖြင့်တိုက်စ။

ဆင့်ကိုဝ်ႉဏီဍေ့လုံ့။ He has his cock fights and bet on it daily.

ထာ (လုံထာ) အပေါ်မှာ။ above

ထာကြာင် (န) တံစဉ်း၊ ကျားလျှာ။ file

ထာဆာဆုံ (န) ချုပ်သောအပ်၊ အပ်။ needle

ထာကံင်ထွံင် (ဒကိ) လုံချည်ယက်ဝတ်သည်။ weave sarong

ထာကါင်း (န) သံကောက်။ crooked nail; curved nail

ထာခေါဟ် (ဆုံယိုင်ဝး) (န) သီချင်း။ song

ထာခေါဟ်ဖါဍေ့ဘဟ် (န) သီချင်းဒကီး။ classical song

ထာခေါဟ်ယိုဖေါဟ်ခိ (န) ရောက်တတ်ရာဆိုသောသီချင်း။ lonely song

(၄င်းသီးချင်းကို ညဥ့်အချိန်၌အော်ဟစ်သီဆိုလေ့ရှိကြသည်။)

ထာခေါဟ်ပွယ် (န) ဩ (သီချင်းဆိုပွဲ)။ singing competition

ထာဍိင် (န) ဆုံးမစာလင်္ကာ၊ ဆုံးမစာသီချင်း။ song for reproof

ထာဒဝ်ႉ (န) တရားစာသီချင်း (ဓမ္မဂီတ)။ hymn

ထာခေါဟ်ဆေဝ်လေံ (န) လင်္ကာရှည်သီချင်း။ long poetic song

ထာခွင်၊ ထာခ်င် (န) သံကွင်း၊ သံငွေ။ iron ring

ထာစူ (န) သံချွန်။ sharp iron

ထာဆေဝ် (န) စုတ်၊ ဆေးထိုးအပ်။ injection needle: tattooing needle

ထာထိက် (န) ကွမ်း ညှပ်၊ သံ ညှပ်။ iron tool for cutting beetle nut

ထာဍေ့ဘဟ်မောတ်ခါင့် (န) တွယ်အပ်။ pin

ထာပး (န) သံပြား။ iron plate

ထာပ္စ (န) ထာပနာ။ things entomb in the building of pagodas

ထာဖ်ာ (န) ဆောက်။ chisel

ထာဗိက် (န) ပွတ်စူး။ bradawl

ထာသ့်ဝါ (ထာဏား) (န) သံလိုက်။ magnet

ထာပုဂ်ကေဝ် (န) သံချိတ်။ iron hanger

ထာဗိ (ဗိထာ) (န) သံကြိုး။ iron chain

ထာဖ်ာပးပဲ (န) ဆောက်ပြား။ flat chisel

ထာဖ်ာခုံထုံ (န) ဆောက်ခုံး။ arched chisel

ထာဖုံး (န) သံလုံး။ shot put; iron ball

ထာမေဝ်ခါင့် (န) အပ်ပေါက်။ needle eye

ထာဖ်ာဖေါဟ် (န) ဆောက်သေး။ small chisel

ထာလူ့ (န) သံစူး။ iron peg,

ထာစုဂ်၊ ထာပုဂ် (န) သံချိတ်။ iron hanger

ထာပော့ (န)	တံစဉ်။ sickle
ထာအော့ (န)	သံချေး။ rust
ထာသိင့် (န)	သံစိမ်း။ pig iron
ထာ့ (လ့်ထာ့) (န)	ထွာ (တထွာ)။ hand span
ထာ့ (သိင်းထာ့) (န)	ခွဆုံ (သစ်ခွဆုံ)။ Junction of a tree branch
ထး (န)	အိုးစည်။ drum with long body
ထးထုဂ် (န)	လက်ထုတ်မ။ loom stand
ထး (န)	ယက်ကန်း။ loom
ထးစင်ခေဟ်၊ထဖုင်း (န)	ဖါးလောင်းကောင်။ tadpole
ထး (စုဂ်ထး) (ဒကိ)	ကပ်ညှိသည်။ intimate: close up
ထးမာင်းစင် (န)	ကစီပင်။ a kind of tree
ထးဒွေဟ် (န)	လက်ထုတ်ပင်။ a kind of tree
ထးလး (န)	တောင်စန္ဒကူးရွက်။ sandal wood leaf
ထာင် (ဒကိ)	ပြန်သွားသည်၊ ပြန်သည်။ return, go back
ထာင်ဏားကာ (ဒကိ)	သိပ်သည်းသည်၊မြွတ်သိပ်နေသည်။ compact;firm (muscle)
ထာင်းခင်း၊ ခါင်းခင်း (န)	ငှက်ထောင်ကွင်း green jay
ထာင်၊ သိင်းထာင် (န)	အကိုင်း၊ သစ်ကိုင်း။ branch: tree branch
ထာင်စာင်းကို (ဒကိ)	အလည်ပြန်သွားသည်။ go back for a visit
■ အို်ဝေ့ဒူးထာင်စာင်းကိုလ့်အို်	သူသည်ရွာသို့အလည်အပတ်ပြန်သွား၏။
တွာန့်အိုဝ်လ့်။	He goes back to the village for a visit.
ထာင်ဆောတ် (ဒကိ)	ယူဆောင်သွားသည်။ take back
ထာင်နံ့ (အို်ထာင်အို်နံ့) (န)	ကိုင်းခက် (အကိုင်းအခက်)။ twig
ထာင်သုံ့ (ဒကိ)	ပြန်ပို့သည်။ send back; return
ထာင့် (န)	လက်ကောက်။ bracelet
■ယ့်ဝါဏာင့်မူးအို်ထါင့်စေဝ်	ကျွန်ုပ်အစ်မတွင် ငွေလက်ကောက်တကွင်းရှိသည်။
အို်ဝေ့လ့်ခဝ့်လ့်။	My elder sister has a silver bracelet.
ထာင့် (ဒကိ)	ယက်သည်။ weave with bamboo or cane
■ယ့်ဖူ့ထာင့်ဏောဒ္ဓဏါင်လ့်	ကျွန်ုပ်အဘိုးသည် ပုလိုင်းတလုံးကိုယက်ပြီးပြီ။
ဖ်ုးဟ့်ငယုဂ်။	My grandfather has finished weaving a sling basket.
ထာင့်ခုက်ဖေါဟ် (န)	ပြာသိုလ။ January
ထာင့်ခုက်ဒွေဟ် (န)	တပို့တွဲလ။ February
ထာင့်ခ်ဟ် (ဒကိ)	ဖျာယက်သည်။ weave mat
ထာင့်ဒူင် (ဒကိ)	တောင်းယက်သည်။ weave basket
ထာင့်ခင်းလံင် (န)	ခြေကျင်း။ foot bracelet: ankle ring
ထာင့်စေဝ် (န)	ငွေလက်ကောက်။ silver bracelet
ထာင့်ဒင့် (န)	ရွှေလက်ကောက်။ gold bracelet
ထာင်· (ဒကိ)	မြည်းကြည့်သည်။ taste
ထာင်·ယောဝ်·သိုင့်ထို (ဒကိ)	ဟင်းရည်မြည်းစမ်းကြည့်သည်။ taste soup
ထာင်· (ထိုင့်ထာင်·) (ဒကိ)	ဆောင့်ကန်သည်။ kick
ထာင်· (ယာင်·ထာင်·)(ဒကိ)	ဖိနင်းထားသည်။ press (something) with sole
ထာ် (ဒကိ)	ဆောင့်သည်၊ တိုက်သည်။ collide; bump
ထာ် (ဒကိ)	မှန်စီသည်၊ ရွှေချသည်။ decorate

▪ယုံကျာ်လင်ႉဏှ် ယုံထာ်	ကျွန်ုပ်တို့ဘုရားစင်ကို မှန်စီထားသည်။
ထင်းဍေယွာ(နွာ)လှ်။	We decorate our shrine with glass.
▪လုံပုံတွာန့်ခေါဟ်ထင်းကံင်ဏှ်	ကျွန်ုပ်တို့ရွာဦးစေတီကိုရွှေချထားသည်။
ပုံထာ်ထးဍေဒင့်ဏှ်လှ်။	We decorate our village pagoda with gold leaf.
ထာ် (အုံထာ်) (န)	ပင်စည် (သစ်ပင်စည်)။ trunk (tree)
ထာ်ကျိုင်ကျောဝ် (ဒကိ)	လင်းကွင်းတီးသည်။ bang cymbals; play cymbals
ထာ်ထေံဖါ (ဒကိ)	တိုက်ခွဲပစ်သည်၊ ခွဲပစ်သည်။ band to crack
ထာ်ယွာ (နွာ) (ဒကိ)	မှန်စီသည်။ stick (decorate) with glass
ထာ်ဝင်ဆွဲ (ဆုံကာင်းမေဝ်) (ဒကိ)	ကင်းခမီးကောက်။ scorpion
ထင် (လင်ထင်လင်ပွါ)(ဒကိ)	အမောဆို့သည်။ be choked with exhaustion
ထင်ႉ	ရိုက်သည်၊ ရိုက်ထုသည်၊ ရိုက်ပုတ်သည်။ beat, hit
ထင်ႉ (န)	ဆည် (ငါးထောင်သောဆည်)။ dam water for fishing
ထင်ႉထေံထို (ဒကိ)	ငါးထောင်ရန်ယင်းပိတ်သည်။ dam the water with bamboo
ထင်ႉဟိုင်း (န)	သစ်ဆောက်ရိုး။ wooden chisel handle
ထင့် (ဒကိ)	တပ်ဆင်သည်။ set up; attach
ထင့်ထင်းအုံထောဝ်ႉ(ဒကိ)	အရိုးတပ်သည်။ set up handle (of knife)
ထင့် (ဖုထင့်) (န)	ဝံ (ဝက်ဝံစသည်)။ bear
ထင့်ထောဝ်ဇုဂ် (ဒကိ)	ဆက်သည် (တပ်ပေးဆက်သည်) join (wedling)
	စွပ်သည်၊ ဂဟေနှင့်ဆက်သည်။
ထင့်ဖါ (န)	ဒိုင်းလွှား၊ ကာ။ shield
ထင့်ဍျုးထင့်ဍာ	မအောင်မြင် (သစ်စေ့စသည်မပေါက်နိုင် ခြင်းမအောင်မြင်ခြင်းကို
	ဆိုလိုသည်။) seeds that do not grow
ထင်း (ဒကိ)	တက်သည်၊ လူနာတက်သည်၊ သစ်ပင်တက်သည်။ climb, fit
▪ဖေါဟ်သးလုံဟှာထင်းဝေ့ဍုး	လူကလေးတယောက်သစ်ပင်ပေါ်သို့တက်သည်။
သိင်းခိုဏှ်လှ်။	A child climbs the tree.
▪ဆုံဆာ့ဆွာလုံဟှာ ဆံင့်ကာင်ဏာ	လူနာသည်အသဲအသန်ဖြစ်ပေးတက်သည်။
ဝေ့ ဏှ်တွာထင်းဝေ့လှ်။	A patient is seriously sick and having fits.
ထင်းဍောဝ် (ဒကိ)	စုန်းပူးသည်။ an evil spirit enter into somebody
ထင်းခံင့် (န)	ကုန်းမို့မို့နေရာ၊ ရေခမ်းသောနေရာ။ high ground
▪ယုံဆိက်ဏှ်မွဲါဝေ့ဆိက်ထင်းခံင့်လှ်။	ကျွန်ုပ်လယ်သည်ကုန်းလယ်ဖြစ်သည်။
	My paddy field is high ground field
ထင်းစံင်လင်အုံး (န)	မညီညာသောနေရာ(ချိုင့်ဝှမ်းကုန်းမို့စသည်ဖြင့် မညီညာသော
	မြေမျက်နှာပြင်စသည့်နေရာ) unlevelled ground
ထင်းဟျုးထင်းဝဝ်(ဒကိ)	နီမြန်းလာသည်၊ (မျက်နှာနီမြန်းလာသည်)
ထင်းယှင်ႉထင်းဝဝ်	flush: blush
▪အေမွဲာအုံဝေ့ဍုးသာထင်းဆုံစာ်ဇိုဝ်	သူသည်စိတ်ဆိုးလာလေလျှင်သူ့ဝမျက်နှာ
အုံမေံသးထင်းဟျုးထင်းဝဝ်	သည်နီမြန်းလာလေတော့သည်။
(ထင်းယှင်ႉထင်းဝဝ်) ဝေ့ဍုးလှ်။	His whole face gets red when he is angry.
ထင်းယှာႉ (ဒကိ)	အိမ်ထောင်ကျသည်။ to get marry
ထင်းထာ(ဟှင်းထာ၊ဟှင်းကုံထာ) (န)	ခံတက်ပင်။ kind of tree. *Crataeva religosa*
ထင်းထာထို (န)	ရေခံတက်။ water type of above

ထင်းထာခ်င့် (န)	ကုန်းခံတက်။ land type of above
ထင်းဖေါဟ် (ဒကိ)	ကလေးရလာသည်။ married and have children
■အ့်ဝေ့မူးဏ့်ထင်းဖေါဟ်ဏိ့ဟ့ာယုဂ်၊	သူမသည်ကလေးနှစ်ယောက်မွေးပေးဖြစ်သည်။ She is married and has two children.
ထင်းဖေ်ဝ်(ဒကိ)	ဒကံရွယ်ထားသည်၊ စီမံထားသည်။ plan to: intend to
ထင်းဖ်ဟ် (ဒကိ)	ပေါ်ထွက်သည်။ appear; come into being
ထင်းဖ်ာ (ဒကိ)	ကိုယ်ယောင်လာပြသည်။ reveal self (spirit)
ထင်းဓါ	ရောက်လာသည် (ပြန်မောက်လာသည်)။ reach
ထင်းသိုင့်ထင်းလာ့၊ ထင်းသိုင့်ထင်းယဲာ	
ထင်းလုဂ်ထင်းလာ့ (ဒကိ)	ညိုမဲလာသည်။ bruise
ထင်းဖီးထင်းသိုင့် (ဒကိ)	မဲလာသည်။ blacken; darken
ထင်အေ့် (ထင်းအေ့်ထင်းဆီး) (ဒကိ)	သံချေးတက်သည်။ rust; to get rust
ထင်းအုဂ်ထင်းဃှာ (ဒကိ)	မှိုတက်သည်။ become mouldy
ထင်းထး (ဒကိ)	မနပ်ခြင်း၊ ချောက်ကပ်ခြင်း။ not properly cooked
ထင်းအုဂ် (ဒကိ)	မှိုတက်သည်။ become mouldy
ထင်းဆံင်း (ဒကိ)	မာတောင့်လာသည်၊(တောင့်တင်းလာသည်)။ stiffen
ထင်းဖဝ့် (ဒကိ)	ပေါ်သည် float (ရေပေါ်မှာပေါ်လာသည်)။
ထံင် (န)	တံတား။ bridge
ထံင် (ဒကိ)	ရောက်သည်၊ ရောက်လာသည်။ arrive
ထံင်စိုဝ် (ဒကိ)	ရောက်ရှိလာသည်။ has arrived
ထံင်ထာင် (ဒကိ)	ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ arrive back
ထံင်စူးဖံင်း (န)	တံတားလက်ကိုင် (လက်ရမ်း)။ handle of bridge
ထံင်စိုဝ်ဏာင်းယိုဝ် (ဒကိ)	ယ္ခုပင်ရောက်လာသည်။ just arrived
ထံင်ပွံင့် (ဒကိ)	မျဉ်းသားသည်။ မျဉ်းတန်းသည် to draw line
ထံင်ယုဂ် (န)	ရောက်ပေီ။ has arrived
ထံင်လင်ဃုံင်·(ဒကိ)	တံတားပြိုသည်။ bridge broke down; bridge collapse
ထံင်ဓါင်ထံင်ဓံင် (ကြိ)	ရစ်ပတ်သည်၊ပေါင်းဖက်ကြသည်။ associate; enmesh
ထံင်လံင် (သာကဲ့)(န)	သီးမွှေးငှက်ပျော။ fragrance banana
ထံင်ထာ (န)	သံတံတား။ iron bridge
ထံင်ထိုဝ်(ထံင်ခေါဟ်ထိုဝ်)	တံတားထိပ်၊ တံတားဦး။ mouth of bridge
ထံင်ခဝ့်လဲ (န)	ဘယ်မှာလဲ။ where?
ထံင့် (ထံင့်စူးနံ့ု·ခါင့်)	ထောင်းသည်(တထေါင်နှင့်ထေါင်းသည်) hit (backward) with elbow
ထံင့် (ထံင့်သး) (န)	မှန်ကူသီး။ a red, acidulous, oblong fruit
ထံင့် (ထံင့်လင်)(ဒကိ)	ချသည်၊ ထမင်းအိုးချသည်။ put down rice pot
ထံင့်(ဒကိ)	ထောက်ထားသည်၊ (တတောင်ဆစ်နှင့်ထောက်ထားသည်) prop up on elbow
ဒံင့်သီးလို့သီး	ရွှေငွေဒင်္ဂါးများ။ silver coins
ထံင်(ဒကိ) (န)	ကြေး၊(ကြေးငွေအသပြာပိုက်ဆံ)။ copper; brass; bronze
အ့်ဝေ့ဍးဏ့်အ့်ထံင်·အ့်ဏာင်·ဓိင်းအေး။	သူ့မှာပိုက်ဆံတပြားမှမရှိပါ။ He doesn't have any money.
ထံင်·ဝဝ် (န)	ကြေးနီ။ red copper

ထံင်·ဝင်(န) ကြေးဝါ။ copper

ထံင်·ဏာင်း၊ ထံင့်ဏောဝ်· (ဒကိ) မှတ်သားသည်။ memorise

ထံင်·ခေါဟ်သး (န) ငှက်ပျောဖူး။ banana bud

ထံင်· (လင်ထံင်·)(ဒကိ) လျော့သည်၊ (ကြိုးလျော့သည်)။ reduce; loosen; slacken

ထံင်ဥုးဆုံမာအ့်သာ·ကဲဝိုဝ်ကဲကဲ။ ဘာဘဲဖြစ်ဖြစ်။ whatever may happen

ထံင်·ဥုးအ့်သာ သူ့သဘောအတိုင်း။ as she wish; according to her wish

ထံင်·ဆုံဟှဲသး (ဒကိ) ငြုပ်သီးထောင်းသည်။ pound chillis

ထံင်·ဏောဝ်·ထး (ဒကိ) မှတ်သားထားသည်။ mark; memorise

ထံင်·ဏှ် (ထုံဏှ်)(န) ဟိုမှာ။ there: at that place

ထံင်·ဏှ်လုံဖိုင့်၊ (ထံင်·ဏှ်လုံကျး) (န) ထိုအခါ။ after that, then

ထံင်·ဆုင်းခေါဟ်ဖါင် (ဒကိ) ဆုံနှုတ်ခမ်းကိုထောင်းသည်။ pound brim of pounder

ထံင်·မာလုံဃေ့ဝ် (န) မလုပ်လိုက်ပါနှင့်။ let it not be so

ထံင်ယိုဝ်။(န) ဒီမှာ(သည်မှာ)။ here; this place

ထံင်·ယိုဝ်လုံယာ့ ဤ မှရှေ့သို့။ here after; from here and ahead

ထံင်·လင်·သာ (ဒကိ) သတိထားသည်၊ (သတိပြုသည်)။ to be cautious

ထံင်·သီး (ထံင်·သိင်းဃှဲုး) (ကြိ) ဆေးထောင်းသည်။ pound medicine

ထံင်·အ့်လုက် (န) အကုန်၊ အားလုံး။ all; everything

ထံင်·ဖိ (န) ကြေးဒကိုး၊ ကြေးနန်းဒကိုး။ copper wire

ထံင်·ဝူး(ကြိ) စပါးထောင်းသည်။ pound paddy

ထံင်·အ့်ခ့်ယာ့ (န) လက်စသပ်တော့။ (interjection, used when one finally comes to realise the truth) that's why!

ထံင်း (န) ဂျင်။ top (toy)

ထံင်း (န) အကြောအချင်။ nerve, tendon

ထံင်းဆိုင့် (ဒကိ) အကြောတင်းသည်။ stiff (muscular)

ထံင်းလင်ဝူး(ကြိ) တောင်ယာခူးထိုးစိုက်သည်။ sow paddy seeds

ထိင်ထုံ (န) ငါးရှဉ့်။ eel

ထိင်ထင်· (ဒကိ) အထိတ်တလန့်ဖြစ်သည်။ to be frightened

ထိင်ထင်·အ့်ဏာ· (ဒကိ) နားစွင့်သည်။ listen attentively

ထိင်ထုံဝင် (န) ငါးရှဉ့်ဝါ။ yellow eel

ထိင်ထုံလုဂ် (န) ငါးရှဉ့် ို။ brown eel

ထိင်· (ဒကိ) စိပ်သည်၊ ကပ်သည်၊ နီးကပ်သည်။ close together

ထိင်·လင် (ဒကိ) ကပ်လာသည်၊ စိပ်သည်။ getting closer

ထိင်လင်ထံင်လင် (န·ဝိ) တိကျသော။ effectively; accurately

ထိင်· (ဒုဂ်ထိင်·) (န·ဝိ) နီးစပ်သော(ဆွေမျိုးနီးစပ်သည်) related (relative)

ထိင်·ကီ (ဒကိ) အလွန်စိပ်သည်။ compact; very close

ထိက် (ဒကိ) ညှပ်သည်။ cut with scissors

ထိက်ခေါဟ် (ဒကိ) ဆံပင်ညှပ်သည်။ cut hair

ထိက်ထ (ဒကိ) အနှောက်အယှက်။ obstruct: to give trouble

■အ့်ဝေ့ဥုးဏှ်မာထိက်ထယ်ဆုံမာလှ်။ သူသည်ကျွန်ုပ်အလုပ်ကို အနှောက်အယှက်ပေးသည်။ He gives me trouble.

ထိက်ထုက် (ကုံထိက်ကုံထုဂ်)(န·ဝိ) ကျဉ်းကြပ်သည်။ tight; crowded

ထိက်တင် (န) တောကုက္ကို၊ မြန်မာကုက္ကို။ wild raintree

ထိက်ဇောင်.(ဒကိ)	ညှပ်ယူသည်။ grab; to hold with scaple
ထိက်ခေါဟ်ဆာ.(န)	ဆံပင်ညှပ်သမား။ barber
ထိက်ထာင့် (ဒကိ)	လက်ကောက်ဝတ်သည်။ to wear bracelet
ထိ (န)	သခွါး။ cucumber
ထိမူး (န)	ကိုင်းသခွါး။ musk melon
ထိသိုဝ် (န)	အပေါင်းအဖော်သူငယ်ချင်း။ friends
ထိလူ (ထိလူသး) (န)	ဘူး၊ ဘူးသီး။ gourd fruit
ထိလူမူ့ (န)	ဘူးပင်။ gourd vine
ထိထို့(ကြိ)	သေချာစွာ။ carefully
ထို့ (န)	ရေ။ water
ထို့ဖါ. (ဒကိ)	လဲကျသည်။ fall down
ထို့ကါင်း(န)	မြစ်ကွေ့၊ချောင်းကွေ့။ river curve
ထို့ခါ (ဒကိ)	ရေရှားသည်။ water scaree
ထို့ခို (န)	ချောင်းဖျား၊မြစ်ဖျား။ tip of river; beginning of river
ထို့ခေါဝ်. (န)	ရေပူ။ hot water
ထို့ခုဂ်(န)	ရေခဲ။ ice
ထို့ခိင်း (န)	ရေအေး။ cold water
ထို့ခ်ဝ့် (န)	ရေနွေး။ boiled water
ထို့ခေါ်တ် (န)	ချောင်း၊ မြစ်။ river
ထို့ဆာ.	ရေသာသည်။ slow current
ထို့ဆူ့ (ထို့ဆုံး)(ဒကိ)	ရေတိမ်သည်။ shallow
ထို့ယောတ် (ဒကိ)	ရေနက်သည်။ deep
ထို့ဆိုင့် (န)	ရေချို။ sweet water; fresh water
ထို့ဆယ် (န)	ရေတိုက်စားသည်၊ရေထိုးစားသည်။ erode by water current
ထိတဝ်စိ (န)	ရေလယ်၊မြစ်လယ်။ middle of river
ထို့ထင်း (ဒကိ)	ရေတက်သည်။ increase of water level: tide
ထို့ထင်းဖှိုဝ်(ဒကိ)	စိမ့်ရေထွက်သည်။ water spring out; spring
ထို့ထိုဆာဆာ	သေသေချာချာ။ carefully; in detail
ထို့ထုံ. (န)	ဝါးကျည်တောက်ရေခွဲဆွဲပုံး။ bamboo tube water container
ထို့ထး (န)	ချောင်းဝ၊ မြစ်ဝ။ river mouth
ထို့ထုင်.ခင်းလင်(ထို့ထံင်ခင်းလင်)(န)	ရေသွန်(အိမ်အပြင်ဘက်ရေသွန်ရာနေရာ) part of the house where used water is thrown out
ထို့ထံင် (န)	ရေတံလျှောက် gutter
ထို့ထံင်း (န)	ရေစီးကြောင်း။ water current
ထို့ဍူး (န)	ရေနောက်။ muddy water
ထို့ဍေဝ်(ဍာ်တြိုဝ်)	ရေထွက်သောနေရာ (ရေတံခွန်)။ water spring (အချို့သောတောတွင်းရေထွက်သောနေရာ)
ထို့ဏောင် (န)	ကမ်းနား။ river side
ထို့ပျုဂ် (န)	ရေမြှုပ်။ foam
ထိဖါ်ခေါဟ် (န)	ရေမျက်နှာပြင်။ water surface
ထို့ဖါန် (န)	ရေကြည်။ clear water
ထို့ဖံ့ဖါ (န)	ရေပွက်၊ ရေပွက်ထခြင်း။ water bubble up

ထို့ဖိုင် (န)	ရေတွင်း။	well
ထို့ဖဝ့်(ထို့ဖော်ဝ်ထင်းသာ) (န)	ရေပန်း၊(ရေပန်းထွက်နေသည်)။	fountain
ထို့မိုင့် (န)	ရေရှင် (မြစ်ရေ၊စမ်းရေ)။	all season spring; living water
ထို့လး (န)	ဆား။	common salt
ထို့လးခး (န)	ဆားခါး။	epson salt; bitter salt
ထို့လးဟုဂ် (န)	မင်းမှုထမ်း။	government servant
ထို့လးအုဲးထင်း (ဒကိ)	ရေပွက်ထွက်သည်။	water to boil up; water bubble up
ထို့လုဓါ် (ဒကိ)	ရေလွှမ်းမိုးသည်။	to flood
ထို့လင် (ဒကိ)	ရေကျသည်။	water level recedes
ထို့လးပ်ဂ် (ဒကိ)	ရေပွက်သည်။	water boiling
ထို့လးဆိုင့် (န)	သကြား။	sugar; sweet salt
ထို့လေင်ႉ (န)	ရေတံခွန်။	water fall
ထို့လင်သာ် (ဒကိ)	ရေခမ်းသည်။	water dry up
ထို့လင်ဆင် (ဒကိ)	ရေယိုကျသည်၊ ရေပေါက်ကျသည်။	water dribble
ထို့ယွာ (ဒကိ)	ရေစီးသည်။	water flows
ထီးယှူး (န)	ရေမှုတ်။	water cup; dipper
ထို့လ့်ဍျ် (ထို့က့်ဍျ်)	ရေထ (ရေတက်ခြင်းရေတက်ကာလ)။	high tide
ထို့ဟှင့် (န)	ရေငံ။	salty water
ထို့အူး (န)	ရေမန်း။	chanted water
ထို့ဃှာႉ (န)	ရေပိုးကောင်။	water insect
ထို့ဃိုး (နႉဝိ)	ရေကြည်၊ ရေကြည်သော။	clear water;
ထို့ဃောဝ့်ထင်း (ထို့ဍောဟ်ထင်း)(ဒကိ)	ရေဒကီးလာသည်။	increase in water level; flooding
ထို့ဃွဲ (န)	မိုးရေ။	rain water
ထို့လံင်း (ထို့ခုဂ်) (န)	ရေခဲ။	ice
ထို့လံင်းခေါဟ်လံင် (န)	ရေခဲတောင်။	ice mountain
ထို့သို (န)	ရေသေ။	still water
ထို့ဓါ် (နႉဝိ)	ရေနစ်မြုပ်သော။	submerge
ထို့တ့်ကဝ်ဖါန် (န)	ကလလရေကြည်။	embryo at the moment of conception
ထို့နှု (န)	ရေအိုး	earthern water pot
ထို့လိုင် (န)	ရေနွေး။	warm water
ထို့ကျင်း (န)	ရေမြောင်း။	drainage canal
ထို့နိုင့် (သာ်) (န)	အရက်။	smelling water; alcohol
ထို့ဝ်င (န)	ရေသွယ်ချောင်းကလေး။	drainage tract
ထို့နိုင့်စာ် (န)	ရေပုတ်။	dirty bad smell water
ထုင်ႉ (န)	ပုရွက်ဆိတ်။	ant
ထုင်ႉကီသာ (ထုင်ႉဃိသာ) (န)	ပုရွက်ယား။	red ant
ထုင်ႉခို (ထုင်ႉခွယ်) (န)	ကရင်နီကောင်။	black flying ant
ထုင်ႉထောဝ် (တုင်ႉအူးဖေါဝ့်)(န)	ငါးပူတင်း။	globe-fish; sea-porcupine
ထုင်ႉဝိုင် (န) (ဗံ့ထုင်းဝိုင်လိက်လင် မာႉဖို့ဆိုဝ်ဖူဆိုဝ်လ့်ငုးဝး)	ထုထိုင်းသော။	dull, stupid
ထုင်ႉဍေ့ဝ် (န)	ခွေးလေးပျား။	a kind of bee
ထုင်ႉဍေ ဝ်မေဝ်ခေါဟ်(န)	ပျားကလေးတမျိုး။	a kind of bee

ထုင်ႉၶေႃဝ်မေဝ်ယႃင့်(ၼ) ထမင်းခြောက်ပျား။ dried rice bee
ထုင့်သူး (ထုင်ႉသုံ့) (ၼ) ခါချဉ်။ red ant
ထုင်ႉဆၢင်း (ၼ) ခါချဉ်တမျိုး။ a kind of red ant
ထုင်ႉဝဝ်သႃ(ၼ) ပုရွက်ဆိတ်နီ။ red ant
ထုင်ႉမေႇဆၢ့ (ၼ) ပုရွက်ညို၊ ပုရွက်ဆိတ်ညို။ brown ant
ထုင်ႉဖါၶေႃပ်ႇ (ၼ) ပုရွက်မဲကြီး၊ ပုရွက်ဆိတ်မဲကြီး။ kind of big black ant
ထုင်ႉထဝ့်ၶင်း (ၼ) ပုရွက်ဆိတ်ချဉ်။ a kind of ant
ထုင်ႉထင်း (ဒကိ) အရိုးထင်သည်။ make a weal mark
ထုင်ႉတေႃဝ် (ၼႉဝိ) ပြတ်တောင်းသော။ be severed
ထုင်ႉလင်သႃ (ဒကိ) သတိထားသည်၊ သတိရှိသည်။ to be cautious
ထုင်းလီႉ (ဒကိ) ကသည်။ dance
ထုံ (ၼ) ချောက်၊ ချောက်ကမ္ဘား။ canyon, abyss
ထုံႉၶေဝ်အှ်သႃ(ထုံႉပါင်အှ်သႃ) (ဒကိ) တာဝန်ယူသည်။ to take responsibility
ထုံႉကျႃ (ဒကိ) အရှုံးပေးသည်။ give up; surrender
ထွံ့ဆၢ့ (ဒကိ) အနာခံသည်။ forgo; sacrifice
ထုံႉဆုံဆၢ့ *(ကြိ)* ရောဂါဝေဒနာခံစားရသည်။ bear pain, suffer disease
ထုံႉဆုံမာယင်းမာဏာ(ဒကိ) အညှင်းဆဲခံရသည်။ bear torture; bear persecution
ထုံႉယင်းထုံႉဏာ (ဒကိ) အဆင်းရဲခံရသည်။ bear hardship; endure misery
ထုံႉကုံဆုဂ် (ဒကိ) အောင့်အီးခံရသည်။ bear with patience
ထုံႉအှ်သႃ၊ အုင်ႉအှ်သႃ (ဒကိ) သက်သေခံသည် testify; witness
ထုံႉဆိုင် (ထုင်ႉဆိုင့်) (ဒကိ) ဧည့်ခံသည်၊ (အတွေ့ခံသည်)။ to host
ထုံႉဥးအှ်သႃ အတွေ့ခံသည်။ to let oneself be seen
ထုံႉသို့ (ဒကိ) အသေခံသည်။ to sacrifice life
ထုံး (ၼ) လွယ်အိပ်။ bag
ထုံးဆုံဖါ် (ၼ) သားရေလွယ်အိပ်။ leather bag
ထုံႉထူ (ဒကိ) ထုံကျင်သည်။ numb
ထုံးပါပိုင် (ၼ) လွယ်အိပ်ဒကီး big bag
ထုံးဖေါပ် (ၼ) လွယ်အိပ်ကလေး။ small bag
ထုက်(ၼ) ကန်တော့ပွဲ။ decorated offectory set
ထုက် (ဒကိ) စီးသည်၊ တက်စီးသည်။ ride
ထုက် (ဒကိ) ဆုံးသည်။ end
■ယုံဖို့လဝ်ထာင်ပုံဏုံထုက်သေ့ လိုင်အေး။ ကွန်ုပ်စအဖွားပုံပြောသည်မှာမဆုံးတတ်တော့ပါ။ My grandmother's story has no end.
ထုက်လာင်း (ဒကိ) လှည်းစီးသည်။ ride bullock cart
ထုက်ပျူင်း (ၼႉဝိ) ပြတ်တောင်းသော။ dead stop
ထုက်ဖါထာႉ (ဒကိ) ခွစီးသည်။ saddle (sit)
ထုက်ကုံသေ့ (ဒကိ) မြင်းစီးသည်။ ride horse
ထုက်ခီ (ဒကိ) လှေစီးသည် ride boat
ထုက်ကွင်(ဒကိ) သင်္ဘောစီးသည်။ ride ship
ထုက်ကွင်ယူ(ဒကိ) လေယာဉ်ပျံစီးသည် ride aeroplane
ထုက်ထုက် (ဒကိ) အဆုံးအထိ။ the entire (lenght.distance)
■လုံလါင့်ဖိုင်ဏုံ ယုံလေဝ်နကုံလင် ဂူထဲသို့အဆုံးအထိကွန်ုပ်ဝင်ကြည့်ဘူးပါဝေပီး။

ယောဝ်•ဝေ့ထုက်ထုက်ယုဂ်။	I went the entire distance of the cave
ထုက်	ပြတ်သော။ cut;
▪ထုဲးဏှ်မွဲၥအ့်မေဝ်•ထုက်ဝေ့လှ်။	ထိုခွေး သည်အမြီးပြတ်သော ခွေးဖြစ်၏။ The dog's tail is cut.
ထုဂ် (ဒကိ)	ပွတ်တိုက်သည်။ scrub
▪အေ•မွဲၥအ့်ဝေ့ဒုးအင်းလူ•ထို့ဏှ် တာ•ထုဂ်လင်အ့်သာ ဍေသီးထုဂ် ကီးဏှ်လှ်။	သူရေချိုးသောအခါ သူ့ကိုယ်ကိုဆပ် ပြာနှင့်တိုက်လေ့ရှိသည်။ She scrubs helself with soap when taking bath.
ထုဂ် (န)	ကတွတ်။ wart
ထုဂ်	လက်လှမ်းမှီသော။ within reach
ထုဂ် (အ့်ထုဂ်) (န)	အစေး (ပိန္နဲစေးစသည်) gum; latrex; resin
ထုဂ်ခွက် (ဒကိ)	သုတ်လိုက်သည်။ wipe off
ထုဂ်ဆိင့်ခွိက်(ဒကိ)	စင်ကြယ်အောင်တိုက်လိုက်သည်။ to wipe clean
ထုဂ်ထေံ (ဒကိ)	ဆွဲဖြတ်သည်။ ull and breakp
ထုဂ်သိင်း (ဒကိ)	သစ်ဆွဲသည်။ pull log
ထုဂ်ထဝ့်ထင်း (ဒကိ)	ဆွဲဖြန့်သည်။ stretch
ထုဂ်ဖံင• (န)	လက်တကမ်း။ within reach
ထုဂ်ဆော့် (ထုဂ်ယှုဂ်) (ဒကိ)	တုတ်ဆွဲသည်။ snatch
ထုဂ်ဖေ်ဝ့် (ဒကိ)	အချောတိုက်သည်၊ချောမွေ့အောင်တိုက်သည်။ to iron, to make thing smooth by scrubing
ထုဂ်ဖ်ဟ်ထင်း (ဒကိ)	ထုတ်ဖေါ်သည်။ reveal, expose
ထုဂ်ယဲာ (ထုဂ်ယဲာထင်း)(ဒကိ)	အရောင်တင်သည်။ to paint
ထုဂ်ယောဝ်စိုဝ်(ဒကိ)	မျက်စေ့တဆုံး မြင်သည်။ as far as one's eyes can see
ထုဂ်လင်ယှာ (ဒကိ)	လျှော့လိုက်သည်။ release, let loose; reduce
ထုဂ်ယုက် (ဒကိ)	ဖင့်နွဲ့စေသည် (ဒကန့်ကြာစေသည်) to delay
ထုဂ်ဗုဂ် (ဒကိ)	ဖြုတ်လိုက်သည်။ remove
ထုဂ်ဖါ (ဒကိ)	ခွဲခွါလိုက်သည်။ seperate
ထုဂ်ထွယ့်(ထို့)(ဒကိ)	ပုဂံတိုက်သည်။ clea
ထုဂ်လိက် (ဒကိ)	ဇွန်လွှတ်သည် n plate, scrub plate
ထုဂ်လေံ (ကျုဂ်လေံ)(ဒကိ)	ဒရွတ်ဆွဲသည်။ drag။ fly kite
ထုဂ်လဲာထင်း (ဒကိ)	ဆွဲဖြန့်သည်။ spread
ထုဂ်ထျင့်ထွာ (ဒကိ)	ချီးမြှင့်မစသည်။ reward; to honor
ထုဂ်သုဲ (ဒကိ)	တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ဆွဲချည်သည် tie securely
ထုဂ်အ့်သာ	သီးခံချုပ်တီးသည် (စိတ်ချုပ်တီးသည်။) restrain oneself
ထူ့ (ထူ) (ဒကိ)	လိုမ့်သည်။ roll (to roll cigarette)
ထူ့တ်ံ (ဒကိ)	လိုမ့်သည်။ roll
ထူ့ထင်းခ်ဟ် (ဒကိ)	ဖျာလိုမ့်သည်။ roll up mat
ထူ့မောတ် (ထူသီမောတ်) (ကြိ)	ဆေးလိပ်၊ လိပ်သည်။ roll cheroot
ထူရှူ(န)	စလေ့ထုံးတမ်း။ tradition
ထူ• (ဒကိ)	သီသည်။ to put something on skewer
▪အ့်ဝေ့မူးဏှ် ထူ့လင်ဆ့်ဟဲ့သး လ့်ထူ•လှ်၊	သူသည်ငြုပ်သီးတသီသီ၏။ He puts chillies on a skewer

ထူ·ဆုံဟှဲသး (ဒကိ)	ငြုပ်သီးသီသည်။ skewer chillies
ထူ·ထာမေဌွခါင့် (ဒကိ)	အပ်ကြိုးသီသည်။ pass thread through needle-eye
ထူ·ဖယ့် (ဒကိ)	ပုတီးသီသည်။ to put beads on string
ထူ·ဏာ·ဖိုင် (ဒကိ)	နားဖေါက်သည်။ bore hole in ear lobe
ထူ·ဖိင့် (ဒကိ)	ကြိုးလျှိုသည်။ to pass rope through a hole
ထူ·ဖဝ့် (ဒကိ)	ပန်းသီသည် to pass flower on a string
ထူ·ပွာ·အုံဏာ့(ကြိ)	ကျွဲနဖါးထိုးသည်။ to pass a rope throug a hole in the nasal spectum of a buffalo
ထေဝ်(ကြိ)	နှုတ်သည်။ pluck: pull off
ထေဝ်ဏင်း (ဒကိ)	မြက်နှုတ်သည်။ pull off grass; weeding
ထေဝ်မး (မျ) (ဒကိ)	မျိုးနှုတ်သည်။ pull off young paddy plants from the nurser
ထေဝ်· (ဒကိ)	သွက်လက်သည်။ glib; active
■ဖေါဟ်သးမူးလုံဟှါဏုံအုံနိုဝ် ထေဝ်·မာ·လုံ။	သူငယ်မကလေးသည် နှုတ်သွက်အာသွက်ရှိလှသည်။ friendly. That young girl is very
ထေဝ်· (ဒကိ)	ကွဲအက်သည်။ burst; crack
သေဝ့်သးထေဌွယုဂ်။	သစ်ချသီးများကွဲအက်ပါပြီ။
ထေံ (ဒကိ)	ပြတ်သည်။ cut off; snap
■ဖီအုံသိုင့်ပုံလုဂ်အုံဖိုင်ဏုံထေံ ဝေ့ငှးလုံပုံလုဂ်လဝ့်။	ကြိုးသုံးလုံးလွှန်းတွင် တလွှန်းပြတ်နေသည်။ One of the three strings is cut off.
ထေံဖါ (ဒကိ)	ကွဲသည်။ broken: crack
ထေံ (န)	ကဒက်။ species of yam
ထေံ (လင်ထေံ) (ဒကိ)	ကျသည်။ fall (down)
ထော့် (န)	ယောကျ်ားအင်္ဂါဇာတ်။ penis; cock
ထော့်ခါင်· (န)	ကျား အင်္ဂါဇာတ် ကွမ်းသီးခေါင်း gland of penis
ထော့်ခါင်·လး (န)	အင်္ဂါဇာတ်အတွင်းပိုင်း။ inner of penis
ထော့်ဏှါဖိုင် (န)	ဆီးပေါက်။ urethra opening
ထော့်ခေါဟ်ထိုဝ် (န)	အင်္ဂါဇာတ်အဖျား။ tip of penis
ထော့်ဖါ် (န)	အင်္ဂါဇာတ်အရေပြား။ foreskin
ထော့်ဖီး (န)	အင်္ဂါဇာတ်ဈေး။ penis pus discharge
ထော့်လါ် (န)	လီးဖဲ။ circumcised penis
ထော့်လါ်ထး (န)	လဖပဲ။ circumcised penis
ထော့်အယ်ငှယ် (န·ဝိ)	အလွန်ပြဲသော။ high circumcised penis
ထော့်ခေါဟ်ဆုင်း (န)	ယောကျ်ားဆီးခုံ။ man's pubic
ထော့်ဆံင်း (န)	ယောကျ်ား အင်္ဂါဇာတ်အမွေး။ man's pubic hair
ထော့်ယှော့်ထင်း (ဒကိ)	အင်္ဂါဇာတ်သန်မာသည်။ erection
ထယ် (ကြိ)	ကန်သည်၊ခတ်သည်။ kick
ထယ်ဝဝ့် (ထယ်ဆုံဖါ်ဖိုး) (ဒကိ)	ဘောလုံးကန်သည်။ kick ball; play soccer
ထယ်လုံ (ထယ်ထီလုံ) (ဒကိ)	ခြင်းလုံးခပ်သည်။ play cane ball
ထယ်ထာင်· (ဒကိ)	ပိတ်ကန်သည်။ kick to hurt at close range
ထယ့် (ဒကိ)	ထယ်။ plough
ထယ့်ဏာ· (န)	ထယ်သွား။ ploughshare
ထယ့်ကာင်း (န)	ထယ်ကောက် (ထယ်ဒူး)။ curved plough

ထယ့်ဓဲင် (န)	ထယ်တန်။ ploughbeam
ထယ့်ဏင်းဓါ (ဒကိ)	ထယ်သပ်။ ploughstock
ထယ့်ဆို (ဒကိ)	ထယ်ထိုးသည်။ to plough
ထုံ (ဒကိ)	ထိုးထုတ်သည်။ poke; jab
▪ခို့ဆာ·ဏာ့်ထုံထင်းခို့လုံဖိုးလုံ။	လေ့သမားက လှေတစင်းကို(ထိုးဝါး)နှင့်ထိုးတက်လာသည်။
ထုံဃု (ဒကိ)	ကျားကန်သည်။ buttress; prop; shore
ထဝ့် (န·ဝိ)	ရှည်သော၊ မြင့်သော။ long; tall; high
ထဝ့်မီးထဝ့်မး (န)	ဇဝေဇဝါ (ဒေးမောသည်)။ confuse; forgetful
ထဝ်· (ဒကိ)	ဆန့်သည်။ can contain (capacity); ability to hold
▪လုံယုံမာန်စဝ်အုံထုံးဖိုင်ဏာ့် ဍုဂ် လင်ဇူးထဝ်·ဝေ့လုံဍင်ဏာ့်လုံ။	ကွန်ုပ်ဘကြီးလွယ်အိပ်ထဲတွင်စပါး တတောင်းထည့်ဆန့်သည်။ My uncle's bag can hold a basket of paddy.
ထဝ်·အေး(ကြိ) လုံယုံထုံးဖိုင်ဏာ့်ဂူ့ဆးလုံတော့ဝ်ထဝ်·အေး	မဆံ့ပါ။
ထောဝ် (န)	ဝက်။ swine; pig
ထောဝ်ထံင် (န)	တောကြောင်ကတိုး။ wild cat
ထောဝ်ထံင်နိုင့်မိုင့် (န)	ကြောင်ကတိုး။ civet cat
ထောဝ်ဏာ့ (အုံထောဝ်ဏာ့)	အစွန်အဖျား။ edge
ထောဝ်ဏာင်း	မီးနှင့်ထိုးခပီးတံဆိပ်အမှတ်အသားပြုခြင်း။ to brand; make marking သံပူဖြင့်ကပ်နှိပ်သည့်တံဆိပ်အမှတ်အသား။
ထော်ဝ်၊ နောတ်ထောဝ်(ဒကိ)	တောင်ဝှေးထောက်သည်။ 1. tap. 2. walking cane
ထောဝ်ဖွါ့ဆုံး (န)	သင်းကွပ်ပြီးသောဝက် (ဝက်သင်း)။ castrated pig
ထောဝ်ဖင် (န)	ဝက်ခြံ။ pig pan; pigsty
ထောဝ်မဲ (န)	ဝက်စွယ်။ pig's tusk
ထောဝ်မောဝ်· (န)	ဝက်မ။ sow
ထောဝ်ယး (န)	ဝက်သား။ pork
ထောဝ်မဲတင် (န)	ဝက်စွယ်ခေါင်းပိတ်။ solid tusk of hog
ထောဝ်မိင် (န)	တောဝက်။ wild pig; boar
ထောဝ်သး (န)	ပဲတောင့်ရှည်။ bean
ထောဝ်သောဟ်(န)	ဝက်ဆီ။ lard
ထောဝ်ခေါ်ဝ် (န)	ဝက်စားကျင်း။ feeding trough for pig
ထောဝ်ဆး (န)	ဝက်စာ။ pigs feed
ထောဝ်ထုံ· (န၊ဝိ)	ဝက်တူးဆွသောနေရာ။ earth horned by pig
ထောဝ်သုံ့ (န)	ဝက်သိုက်၊ဝက်အုံ၊ဝက်ကျင်း။ nest of wild pig
ထောဝ်သော့် (န)	ခွေးတူဝက်တူ။ dog badger
ထောဝ်ထိုင် (ဒကိ)	ခလုတ်တိုက်သည်။ stumble
ထောဝ်ထိင်· (ဒကိ)	တိုးဝှေ့သည်၊ကပ်ထားသည်။ stick close
▪အုံဝေ့သီးဏို့ဟုာဏာ့် ထော့ဝ်ထိင်· လောတ်သာယာအုံခို့ဏာ့်လုံ။	သူတို့နှစ်ယောက်ကျောချင်းကပ်ခပီးထိုင်နေကြသည်။ The two of them sit with their backs touched.
ထောဝ်ဇုဂ် (ဒကိ)	ဆက်သွယ်သည်၊ဆက်စပ်သည်။ to come together
▪အုံဝေ့သီးဏို့ဟုာဏာ့်ထောဝ်ဇုဂ် လောတ် သာဏောဝ်·ဏင်းဆိုဝ်အေး။	သူတို့နှစ်ဦးသည်မည်သည့်အခါမျှဆက် စပ်၍ မရနိုင်။ The two of them can not come together.

ထောဝ်အိုင် (ဒကိ)	မီးညှိသည်၊မီးမွေးသည်။ to make fire
■ထောဝ်အိုင်လင်မေ့ဏျ်ဆာ်။	မီးမွေးလိုက်ပါ။ make a fire, please.
ထောဝ်.(န)	ပိုး။ silk
ထောဝ်.(အ်ုထောဝ်.)(န)	လက်ကိုင် (ဓါးရိုးလက်ကိုင်)။ handle; (handle of knife)
ထောဝ်.ဟှုဝ် (န)	မိုးသောက်ကြယ်။ morning star
ထောဝ်.ဟှုး (န)	သောကြာကြယ်။ evening star
ထောဝ်.ထောဝ်.ခါ်ခါ်(န)	မှောင်မှောင်မဲမဲ။ dark
ထောဝ်.ထင်း (န)	အဖူးအညွန့်ထွက်စ၊ ပရစ်ဖူး။ to bud
ထောဟ် (န)	ငှက်။ bird
ထောဟ်ကါ် (န)	ကြက်တူရွေး။ parrot
ထောဟ်ကိီး (န)	ကျေးကုလား။ slaty-headed parakeet
ထောဟ်ကိုဝ် (န)	အောက်ချင်းငှက်။ hornbill
ထောဟ်ခါင့် (န)	ယောင်ယင်ငှက် (အောက်ချင်းအယဉ်မျိုး)။ great hornbill
ထောဟ်ကွင်ခေါဟ် (န)	လည်ကျားငှက်။ neckband bird
ထောဟ်ဝိီး (န)	ငုံးငှက်။ pitta
ထောဟ်ခိ်င် (န)	ကျေးငှက်တမျိုး။ kind of parakeet
ထောဟ်ခိုဝ် (န)	ကျေးတော (ကြက်တောကြီး)။ parakeet
ထောဟ်ဟှိက် (န)	ယစ်ငှက်။ pheasant
ထောဟ်ဟှယ်ထင်း (ဒကိ)	လှုပ်နိုးသည်။ shake to wake
ထောဟ်ဟှယ် (ဒကိ)	လှုပ်သည်။ shake
ထောဟ်ဃိုင်ဍုဂ် (န)	ငှုငှက်။ green pigeon
ထောဟ်ဃွာခ်ုး(န)	ခါငှက်၊ ငှက်မင်းသား။ partridge
ထောဟ်ဃွာ် (န)	စာကလေး။ sparrow
ထောဟ်စာကဝါ (န)	စက္ကဝတ်ငှက်။ Brahminy duck
ထောဟ်ယှုး (န)	ဥဒေါင်းငှက်။ peacock
ထောဟ်တြုု (ဒကိ)	လှုပ်ခါသည်။ shake
ထောဟ်တေ့်တောဝ်ဝိက် (န)	တစ်တီတူးငှက်။ red-wattled lapwing
ထောဟ်ထာ (န)	ဘဲ၊ဝမ်းဘဲ။ duck
ထောဟ်ထာထို့ (ကဝ်.ရာ) (န)	ရေကြက်။ common moorehen
ထောဟ်ထာကွင် *(န)*	တောဘဲငန်း။ goose
ထောဟ်အ်ုဝုဂ် (န)	ရေစစ္စလီ(ဟင်္သာ)။ Brahminy duck
ထောဟ်ပုံဟှုုး (န)	ဇီးကွက်။ owl
ထောဟ်ထာပေှံ (န)	ခရုစုတ်ငှက်။ ibis
ထောဟ်ဖါ. (န)	မြေဝတ်ငှက်။ nightjar bird
ထောဟ်ဖေါဟ်အုဂ် (န)	အနံ့ဆိုးသောတောကြောင်တမျိုး။ bad smell jungle cat
ထောဟ်ဖါဍှာဟ် (န)	ငှက်ကြီးဝံ့စပ်။ adjutant bird
ထောဟ်ဖီါ် (ထောဟ်ဖှေဝ်) (ဒကိ)	တံတွေး (တံတွေးထွေးသည်)။ spit
ထောဟ်ဖီါ်ထို့ (န)	တံတွေးရည်။ spittle
ထောဟ်ထုဲလင်(ထောဟ်လင်ယွာ)(ဒကိ)	မျှောသည်၊ ရေမျှောသည်။ drift down: water flow down
ထောဟ်ဝ္ိင်ဝ္ိင:(တာ့ဝ္ိင်းဝ္ိင်း) (န)	ပျံလွှားငှက်။ swallow
ထောဟ်လုဲ. (န)	ချိုးငှက်။ dove
ထောဟ်လုဲ.လင့် (န)	ချိုးစိမ်းငှက် (ချိုးလင်းပြာ)။ green-winged pigeon

ထောဟ်လုဲ·အွာ (ဓ္ဂါ) (န)	ချိုးဖြူ။ white dove
ထောဟ်လယ်အွာ(ထောဟ်လိင့်အွာ)(န)	ဗျိုင်းငှက်၊ဥဗျိုင်းငှက်။ paddy bird; egret
ထောဟ်ဏးကာင်(ထောဟ်ကာင်မါင်း)(န)	သစ်တောက်ငှက် wood pecker
ထောဟ်ဍုင်းထို့(န)	စာပိန်ညှင်း။ kind of kingfisher
ထောဟ်ဍုင်း (န)	ဒိန်ညှင်းငှက် (ပန်ညှင်း)။ kingfisher
ထောဟ်သိုင့်လာ့ (န)	ငှက်ခါး။ blue or green jay
ထောဟ်စိင်က္ဓိ(န)	ပန်းရည်စုတ်ငှက်ရေညှောင့်ငှက်။ sun bird family
ထောဟ်ဆိက်(န)	မြေဝတ်ကလေးငှက်။ small nightjar
ထောဟ်ကးကဲ(န)	ခိုငှက်။ pigeon
ထောဟ်လာ်င (န)	သာလိကာငှက်။ Indian grackle
ထောဟ်ရိင့် (ထောဟ်အ်ုရိင့်)(န)	ဇရက်ငှက် (ဆက်ရက်ငှက်)။ common myna
ထောဟ်လိင့်အွာဖါဍောဟ် (န)	ဝေသာလီဗျိုင်း။ big egret
ထောဟ်က္ဍာထိက်ဝါ (န)	ဗျိုင်းအောက်။ Indian pond heron
ထောဟ်ကီးမာင့် (န)	ငှက်တော်ပြာ။ red-billed blue magpie
ထောဟ်ခ်ိုဝ် (န)	ကြက်တော။ parakeet
ထောဟ်ကီးဖါဍောဟ် (န)	ကြက်တော်ကြီး။ large parakeet
ထောဟ်ဝင်ဖေါဟ် (န)	ငှက်ဝါ။ mango bird
ထောဟ်ဆို့ခိ (န)	ငှက်တော။ king crow; black drongo
ထောဟ်ဆို့ခ်င (န)	လင်းမြီးငှက်။ ashy drongo
ထောဟ်ပဝ့်ဏာင့် (ထောဟ်ခံင်ခုက်) (န)	ဘုတ်ငှက်။ greater coucal
ထောဟ်ရုံ(ထောဟ်ရုံအွါခေါတ်)(န)	ဝါခေါင်းငှက်(ဝရောင်းငှက်)။ greater necklace laughing- thrush
ထောဟ်ယးဗီက် (န)	ဇင်ယော်ငှက်။ swallow
ထောဟ်စင်ခါင့် (န)	သပိတ်လွယ်ငှက်။ magpie robin
ထောဟ်သင့်သီး (န)	ပုဇင်းထိုးငှက်။ green bee eater
ထောဟ်ဖေဝ့် (န)	ငှက်ဖွဲ။ screech owl
ထောဟ်က်ုလာင် (န)	ငှက်ကျား။ painted stock
ထောဟ်အယ်ကာ (န)	မယ်ညိုငှက်။ Indian purple moorhen
ထောဟ်ကင်ခါင့် (န)	ရွှေပြည်စိုး၊ သပိတ်လွယ်။ common iora
ထောဟ်ကဝ်·ရာ (န)	ရေကြက်။ common moorhen
ထောဟ်ကဝ်ငဝ် (န)	လင်းယုံငှက်။ eagle
ထောဟ်တံင်က်ာင် (န)	တောင်ပီစုးငှက်။ hoopoe
ထောဟ်ဏး (န)	ငှက်ဆိုး၊ မိန်။ ill-omen bird
ထောဟ်ဖ့ါဟ္ဍု (န)	လေပွေ။ whirlwind
ထောဟ်ထာ့နိုဝ်	တေါက်ခေါက်သည်။ make a clicking sound with the tongue
ထောဟ်ဆ်ု (ဒကိ)	တိုင်းတာသည်။ measure
ထောဟ်ဃ္ဓိင် (ဒကိ)	ငှက်တွန်ကြူးသည်။ singing of bird
ထောဟ် လိက်အွါခေါဟ် (န)	စွန်ခေါင်းဖြူ။ white head kite
ထောဟ်ထောတ်ဓ္ဓိခါင့် (န)	ငှက်ဒကီးဝံပို (ထီးလိင်ငှက်)။ pelican
ထောဟ်လိက်သိင့် (န)	သိန်းငှက်။ falcon
ထောဟ်အ္ဍုဝါ (န)	အူးဝါငှက် (ငှက်ဆိုးတမျိုး)။ a kind of ill-omen bird
ထောဟ်လာင့် (န)	တောင်သာလိကာ။ Indian grackle

ထောတ် (တွာ) (န) ခံစည်းရိုး၊ ခံတပ်မြို့။ fence; fort

ထောဟ်လင်ထို့ဖါ· (ဒကြိ) လှဲချသည်။ to fell; to throw oneself down

■အ်ုဝေ့ထောဏ်လင်ထို့ဖါ·ခွိက် ဟိုင်းထုင်းယုဂ်။ သူသည်အိမ်တိုင်ကိုလှဲချလိုက်သည်။ He has already fell the house pole.

ထောတ်လင်ဖ်ာ (ဒကြိ) လဲစေသည်၊ လဲကျသည်။ make to fall

ထောတ်ဝါ(ဒကြိ) လှုပ်သည်၊ လွှဲသည်။ shake; swing

ထောတ်ဗြူ (ဒကြိ) လှုပ်ခါသည် (ခါချသည်)။ shake strongly

■ထောတ်ဗြူလင်ခွိက် ဏ်ုဆာင့်ဏ်ုဆာ်။ သင်စအင်္ကျီကိုခါချလိုက်ပါ။ Shake off your shirt.

ထောတ်ဝါဆုက် (ဒကြိ) ပုခက်လွှဲသည်။ swing hammock

ထောတ်ယိက်ယုဂ် (ဒကြိ) အထက်အောက်လှုပ်ခါသည်။ shake up and down

ထောတ်လင်ခ်ုက် (ဒကြိ) မှောက်စေသည်။ to overturn

ထောတ်တိုင် (န) ခံတိုင်။ fence pole

ထိုင်(ထုံလင်) (ဒကြိ) ပျံဝဲသည်။ to fly in circle

■လိက်လုံဓိင်း ထိုင်လုံ ဆုံဗိုဝ်ဖင့်ဏ်ုလုံ။ စွန်တကောင်ကောင်းကင်တွင်ပျံဝဲနေသည် A kite is flying in circle in the air.

ထိုင် (လုံထိုင်)(န) တောင်ဆုတ်၊ (အတိုင်းအတာ) measurement with closed palm of a cubit

ထိုင့်(ဒကြိ) ကန်သည် (တော်စပ်သည်)။ 1. to kick; 2. related to

■အ်ုဝေ့ဒုးထိုင်ဖူ·ဝ်ါဒွေယ်ဏ်ုလုံ။ သူသည် ကျွန်ုပ်နှင့်ညီအစ်ကိုတော်စပ်သည်။ He is my brother.

ထိုင့် လါင့် (န) ဂူ၊ လိုဏ်ဂူ။ cave

ထိုင့်ကောဝ်ခံင်· (န) ကော့ကွန်းဂူ name of a cave (*Kawkoon Cave)*

ထိုင့်ထင်း (ဒကြိ) ဆောင့်ကန်သည်။ stump; to kick with force in anger

ထိုင့်ခီနဲ (ထိုင့်ခိင်နဲ) (န) ညီမယောက်ျား၊ အစ်မယောက်ျား။ husband of a sister

ထိုင့်ဟှာယာ့ (န) တကိုယ်လုံး။ the whole body

ထိုင့်ဟိုင်းယာ့(န) တအိမ်လုံး။ the whole house; the whole family

ထိုင့်ချူယာ့ (န) တကောင်လုံး။ altogether; the whole animal

ထိုင့်သောဟ် (န) သူငယ်ချင်း။ friend; friendship

ထိုင့်ဖါ့ထီ· (န) ဘဒကြီး (တော်စပ်သည်)။ uncle and nephew

ထိုင့်ဖူ·ဝ်ါ (န) ညီအစ်ကို (တော်စပ်သည်)။ brothers (relation)

ထိုင့်ဖူ·ဝ်ါထိင်ထိင်·(န) ညီအစ်ကိုမောင်နှမရင်း။ sisters and brothers of same parents

ထိုင့်ဖူ·ဝ်ါဏ်ိုဆိုဝ် (ဏ်ိုတုံခွါ့)(န) ညီကိုနှစ်ဝမ်းကွဲ။ brothers and sisters of two marriages

ထိုင့်ဖူ·ဝ်ါယာ· (ထိုင့်ဖူ·ဝ်ါဒို့ဝ်ခွံ့)(န) ဖအေတူမအေကွဲ၊မအေတူဖအေကွဲမောင်နှမ။half-brother; half sister

ထိုင့်ဖေါဟ်ဖါ· (န) သားအဖ။ father and child

ထိုင့်ဖေါဟ်မောဝ်· (န) သားအမိ။ mother and child

ထိုင့်စုဂ်ထိုင့်ထိင်· (န) ဆွေမျိုးသားချင်း။ relatives

ထိုင့်မာ့ဝါ (န) လင်မယား။ husband and wife

ထိုင့်မိုင်လာ (ထိုင့်ဖေါဟ်မိုင်) (န) တူဝရီး။ uncle and nephew; uncle and neice

ထိုင့်မောဝ်ဟှာ·(န) တူအရီး။ unty and neice; unty and nephew

ထိုင့်စိုဝ် (ကြိ) လှမ်းပြီးကန်သည်။ kick from afar

ထုံလင်ခါ*(ကြိ)* ဒူးထောက်ပစ်သည်။ to shoot in kneeling posture

ထုဲလင် (ႉ)	ဒူးထောက်သည်၊ ပဆစ်တုတ်ထိုင်သည်။ kneel
ထုဲ့ဝးဆုံ(ကြိ)	ထိုးဆွသည်။ to loosen or turn up earth
ထောဝ်လိုဝ်ၾုထုဲ့ဝေ့ႁၢင်းၶေႃပၢၵ်ႈလွၵ်ႈ။	ဝက်တကောင်သည်မြေကြီးကိုထိုးဆွသည်။ A pig is loosening the soil.
ထုဲးမိင်လႈ (ထုဲးမိင်) (နှ)	တောခွေး၊ ဝံပုလွေ။ fox; wolf
ထုဲးဍုံ(နှ)	ယဉ်ပါးသောအိမ်ခွေး။ pet dog; domestic dog
ထုဲးဖေါ်ပ်သး(ဖွဝ်ယူ့သး)	ခွေးလေးယားသီး။ cowhage Mucunaprurita
ထုဲးကွင်(နှ)	သဘော်ခွေး။ a dog of foreign breed
ထုဲးနွီ (ထုဲးယှၢ) (နှ)	ခွေးသန်း။ dog's lice
ထုဲးဖ့ု(နှ)	ခွေးထီး။ male dog
ထုဲးမင်ဆုံ(ကြိ)	ခွေးဟောင်သည်။ barking of the dog
ထုဲးမောဝ်·(နှ)	ခွေးမ။ bitch
ထုဲးအုံယုံ(ကြိ)	ခွေးအူသည်။ howling of dog
ထုဲးဖွူ·(နှ)	ခွေးရူး။ rabid dog; mad dog
ထုဲ့လူး (ကြိ)	ချည်ရစ်သည်။ wind the thread
ထို့ခင်း (နှ)	ခြေလှမ်းလှမ်းသည်။ to step; to march; swing the legs
ထို့မေဝ်(နှ)	ထမင်းပန်းကန်။ rice plate; flat plate
ထို့သိုင့် (ထွယ်သိုင့်) ဓါင်သိုင့်(နှ)	ဟင်းပန်းကန်၊ ပန်းကန်။ curry bowl
ထိုး (ထွဲ) (နှ)	မုန့်ဆန်း။ glutinous rice flake;
ထိုး (အုံထိုး)(နှ)	ယာ၊ လက်ျာ။ right; right side
ထွ(ကြိ)	တံထောင်နှင့်ထွက်သည်။ to hurt with elbow
ထွအုံရူး (ကြိ)	လက်ရမ်းခါသည်။ wave hand
ထွဲ့ၥဖုံးခါ	ပိုးထိုးသော(ဝါးစသည်ပိုးထိုးခြင်း)။ moth-eaten (bamboo)
ထွဲ့ၥ(နှ)	နှံကောင်။ grasshopper
ထွယ့် (ဓါင်း) (နှ)	ပန်းကန်။ plate (flat)
ထွယ့်ခုံ(နှ)	ဇလုံ။ basin; bowl
ထွယ့်ထာ (ထွယ့်တှၥ်) (နှ)	သံပန်းကံ။ iron plate
ထွယ့်ပျုးဖေါ်ပ်(နှ)	ပန်းကန်ပြားကလေး။ saucer
ထုၥ့ (နှ)	သင်္ကန်း။ yellow robe(for monk)
ထွၥ့ (ထုံနၥ့) (နှ)	ခြံစည်းရိုး။ fence
ထွံင့်(ကြိ)	နောင်တရသည်။ repent
ထွိုဝ်(နှ)	ကွမ်းအစ်။ betel box
ထွံင်(နှ)	လုံချည်၊ ပုဆိုး။ sarong
ထွိုင်(နှ)	ထီး(ဘုရာထီးစသည်)။ tiered and ornamented finial of pagoda
ထွိုင်အွၥ(နှ)	ထီးဖြူ။ white finial of a pagoda
ထွံင်ဖါထဝ့်(နှ)	တောင်ရှည်ပုဆိုး။ long length sarong
ထွၥင် နှ)	သံမဏိ။ steel
ထူ(နှ)	ပန်းပဲ။ blacksmith
ထူၥ့ထူၥ·	အချည်းနှီး၊အလကား။ vanity; useless
ထူူ့ထောဝ်·(ကြိ)	အသံကိုယိမ်းယူသည်၊မှန်းဘတ်သည်။ mimick
ထူူ့အင်(နှ)	ဂမုန်းအင်ပန်း။ species of orchid

ထွာ့နူ့ (ထိုမျာ့နူ့)	အတွက်ကြောင့်(အကြောင်းရင်း)။ because of; the reason
■ထွာ့နူ့မွဲာအဲ့ဝေ့ဏာ့၊ ဏာ့လဝ့်ယို့ဝးအင်းလး။	သူကြောင့်ငါအဆူခံရသည်။ I was reprimanded because of him.
ထွာ့*(ကြိ)*	မွေးဖွါးလာသည်။ be born
ထွာ်	စားရိတ်။ expense;
ထိုက်*(ကြိ)*	ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း။ to trade
■ယို့ဝါဏာ့လေဝ်ထိုက်အင်းဆို့လို့ချုံဖိုင် အိုဝ်လို့။	ငါ့အကိုမြို့ကိုသွားပြီးကုန်ကူးနေသည်။ My elder brother went and traded in the city.
ထိုင့်	လွန်သည်။ to go past; too much; too big
ထိုင့်ခိုက်	လွန်ခဲ့သော။ ago; beyond
■လို့အဲ့ထိုင့်ခိုက်ယဲာသင့်ဒုးအိုဝ်။	လွန်ခဲ့သောငါးရက်လောက်။ Five days ago

ဒ

ဒ	လိက်မောဝ်ဖုံးသိုင့်ဆို့ဃျုဖုံးဖိုင်ဏာ့မွဲာလိက်ဖုံးလို့ဆို့ဃိုဝ်းဖုံး လို့ဖုံးဏာ့လို့။ ဗျည်း၃၆လုံးတို့တွင် ၁၈လုံးမြောက် ဗျည်းဖြစ်သည်။ The eighteenth letter of the 36 Plone alphabets
ဒဒုက် (ဒဒုက်တွာ့)	ပင်ပန်းခြင်း၊ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ခြင်း။ misery
ဒါန်	အလှူဒါန။ donation; alms-giving
ဒါန်တို့မွာ	မြတ်သောအလှူ။ noble donation; noble merit
ဒ့်	ပေါ်ထွန်းခြင်း၊ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ emerge and come into prominence
ဒ့်တိုင်*(ကြိ)*	ဖြစ်ထွန်းလာသည်။ thrive; succeed
ဒ့်ကိုင်	အလိုလိုဖြစ်ထွန်းခြင်း။ naturally succeed
ဒိုဟ်	အရပ်မျက်နှာ။ directions
ဒိုဟ်လီ့စာင်	အရပ်လေးမျက်နှာ။ the four directions
ဒိုဟ် (ဒိုဟ်ယောဝ့်)	တွက်ခြင်း၊ဗေဒင်တွက်ကြည့်ခြင်း။ consult fortune teller
ဒီ့	ဒီရေ။ tide
ဒီ့ဟာ့ယို့ထင်း	ဒီရေတက်လာခြင်း။ tide water rise

ဓ

ဓ	လိက်မောဝ်ဖုံးသိုင့်ဆို့ဃျုဖုံးဖိုင်ဏာ့မွဲာလိက်မောဝ်ဖုံးလို့ဆို့ ဖုံးလို့ဖုံးဏာ့လို့။ ဗျည်းတို့တွင် ၁၉ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။ The nineteenth letter of the 36 Plone alpha bets.
ဓုံ့	
ဓဝ်	တရား (ဓမ္မ)။ religious teaching; scripture
ဓဝ်သို့အာ	မြတ်သောတရား။ noble teaching; noble sermon
ဓဝ်စင်ထို့	အမြိုက်တရား။ life giving sermon

ခဝ်ႉသစ္စာ	သစ္စာတရား။ veracity; truth; honesty
ခဝ်ႉမူႉသာ	ဓမ္မသတ်တရား။ teaching of Buddha
ခဝ်ႉအှ်ဍွယ်	အတွင်းတရား။ inner truth
ခဝ်ႉအှ်အံင်ဖိုင်(ကြိ)	ကိုယ်တရားရှိသည်။ to have truth within
ခဝ်ႉတွဝ့် (တွဝ့်ခဝ်ႉ) ॥	ဟောသောတရား၊တရားဟောသည်။ sermon; preach
ခံင့်	ရွှေ။ gold
ခံင့်မုက်	ရွှေမှုန်။ fine gold dust
ခံင့်ဍုး	ရွှေဆိုင်း။ gold sheet
ခံင့်လျာႉ	ရွှေရောင်။ gold colour
ခံင့်ပး	ရွှေပြား။ gold plate; gold medal
ခံင့်ခုံႉ	ရွှေတုံး။ gold bar
ခံင့်ခုံႉရူးနုံ	ရွှေမကျည်းတောင့်။ golden tamarind fruit
ခံင့်ထို့	ရွှေရည်။ liquid gold: gold-plated
ခံင့်သိင့်	ရွှေစိမ်း။ raw gold; unrefined gold
ဓါတ်	ဓါတ်။ basic property of matter (eatth, fire, water, air)

န

န	လိက်မောဝ်ႉဖုံးသိင့်ဆို့ဃုဖုံးဖိုင်ဏှ်မွဲခ္ဂလိက်ဖုံးဏို့ဆို့ဖုံးလို ဖုံးဏှ်လှ်။ ဗျည်းတို့တွင်၂၀မြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။ The twentieth letter of the Plone 36 alphabets
နာဍိ (နု)	နာရီ၊ သကျည်း (သွေးခုံသောနေရာ)။ 1. watch; 2. clock
နာရာ (နု)	နာနတ်။ pineapple
နာရာသး (နု)	နာနတ်သီး။ pineapple fruit
နာရာဃယ် (နု)	နာနတ်လျှော်။ pineapple string
ၮာ့ (နု)	နှာခေါင်း။ nose
ၮာ့အှေ် (နု)	နှာချေး။ mucous discharge from the nose
ၮာ့ထို့ (နု)	နှာရည်။ water discharge from the nose
ၮာ့ဖိုင် (နု)	နှာခေါင်းပေါက်။ opening of nostril
ၮာ့ဖိုင်ခေါဟ်ထိုဝ် (နု)	နှာဝ။ nostril
ၮာ့မေါဝ်ႉလံင် (နု)	နှာတန်၊ နှာရိုး။ nasal ridge
ၮာ့ဆွာင့် (နုႉဝိ)	နှာရောင်ကောက်သော။ crooked nasal ridge
ၮာ့ဖိုင်ကာ (ကြိ)	နှာစေးသည်။ to catch cold
ၮာ့ပြာအင် (ကြိ)	နှာဝကျယ်သွားသည်။ expanded nostril
ၮာ့ကွး (နု)	ကွကွဟုအော်သောငှက်တမျိုး။ a kind of bird
နု့ (နု)	နို့။ breast
နု့ထို့ (နု)	နို့ရည်။ milk
နု့သး (နု)	နို့သီး။ nipple
နု့တာ်တူ့ (ကြိ)	မွေးဖွါးခြင်း။ birth

နု့ကိုင်ထင်း (ကြိ)	နို့သက်သည်၊ နို့လျှံသည်။ fullness of breast
နု့လင်ဖွဲ့ (နှ·ဝိ)	နို့တွဲကျသော၊ (နို့ပျဉ်းကျသော)။ dangling breast
နု့ချိုင်ထင်း (ကြိ)	နို့ထခြင်း။ swelling of breast
နဲ (နှ)	မြောက်ခေါင်းမြောက်ဥ။ yam
နဲဝဝ် (နှ)	မြောက်ဥနီ။ red yam
နဲသိုင့် (နှ)	မြောက်ဥမဲ။ black yam
နဲမူ့ (နှ)	မြောက်ခေါင်းနွယ်။ yam vine
နဲစဃ္ဃာ(နဲဃ္ဃာ) (နှ)	ကဇွန်းဥ။ sweet potato
နဲစဃ္ဃာသိင်း (နှ)	တောင်ကဇွန်း။ wild sweet potato
နဲလင်ဆိုဝ် (နှ)	မြောက်ဥရှည်။ long yam
နဲယှယ် (နှ)	မြောက်ဥ။ yam
နန့် (နှ)	နန်းတော်။ palace
နန့်ထဝ့်ပြာသတ်, (နှ)	နန်းပြသဒ်။ grand palace
နိုဝ် (နှ)	ပါးစပ်။ mouth; oral
နိုဝ်ဝိက် (နှ·ဝိ)	ပါးစပ်ရွဲစောင်းသော။ twisted ankle of mouth
နိုဝ်ဖေါတ် (နှ·ဝိ)	နှုပ်ခမ်းပဲ့သော။ harelip
နိုဝ်ဖိုင်ခး (ကြိ)	ခံတွင်းခါးသည်။ bitter appetite (do not want to eat)
နိုဝ်ဖှေဝ်(နှ)	လျှာ။ tongue
နိုဝ်ဖှူ (နိုဝ်ဖှိ) (နှ)	နှုပ်ခမ်း။ lips
နိုဝ်ဖှူလင်ဆယ် (နှ·ဝိ)	နှုပ်ခမ်းတွဲသော။ hanging lower lip
နိုဝ်ဆံင်း (နှ)	နှုပ်ခမ်းမွေး။ moustach; whiskers
နိုဝ်ပါ (နိုဝ်ပါထာ်) (နှ)	ပါးပြင်။ cheek
နိုဝ်ဆာင်းဝင် (ကြိ)	ခံတွင်းချဉ်သည်။ sour taste (want to smoke)
နိုဝ်ဖိုင် (နှ)	ခံတွင်း။ oral cavity; inner of mouth
နိုဝ်ဟှာဟှံင်(နိုဝ်ဖိုင်ဟှာဟှံင်) (ကြိ)	ခံတွင်းပျက်သည်။ loss of appetite
နိုဝ်ထင်း (ကြိ)	မက်ခရုဖြစ်သည်။ soar red tongue; mouth thrush
နိုဝ်ဖါဃှာင့် (နှ)	နှုပ်ခမ်းခြောက်ခြင်း၊ ကွဲခြင်း။ dry lips; crack lips
နိုဝ်နိုင့်အုး (နှ·ဝိ)	ခံတွင်းပုတ်သော။ foul smelling mouth
နိုဝ်ရူ (နှ·ဝိ)	နှုပ်ခမ်းချွန်သော။ pout
နိုဝ်သေ့် (နှ·ဝိ)	စကားကြွယ်သော၊နှုပ်သွက်သော။ rich with words
နိုဝ်အး (နှ·ဝိ)	နှုပ်သွက်သော၊(လျှာသွက်နှုပ်သွက် သော)။ talkative
နောတ် (နှ)	နှုပ်သီး (ငှက်စသည်)။ beak
နောတ်ကး (နှ)	ဝါးကပ်(ငါးကင်သည့်ဝါးကပ်ညှပ်)။ split bamboo stick used to hold meat or fish in roasting
နောတ်ကာင် (နှ)	တုတ်ချောင်းကလေး။ small bamboo stick
နောတ်တိုင်ယာ့ (နှ)	ရွက်တိုင်။ mast
နောတ်တာ်င်(နောတ်ဆေဝ်တာ်င်) (နှ)	တံချူတံ။ pole used for plucking (fruit, flower etc)
နောတ်ဝး (နှ)	ယောက်မ။ flat wooden laddle
နောတ်ထူ့ (နှ)	တံစို့။ spit; rod for skewering meat
နောတ်ထောဝ်(နောတ်ထိုဝ်) (နှ)	တောင်ဝှေး။ walking stick; staff
နောတ်ဝီ့သူး(နောတ်ဖုက်ဖ) (နှ)	ယပ်တောင်။ thing use for fanning manually; fan
နောတ်ဆင်းဃို့ (နှ)	စပါးပင်ဖိသောဝါးလုံးရှည်။ bamboo pole to fell

	paddy plant prior to reaping
နောတ်တုံဝဝ့်ထူ.(နောတ်ဝေံ) (န)	တံမျက်စည်း။ broom
နောတ်ထိက် (န)	ကပ်ညှပ်။ split bamboo stick used to hold meat between the two split pieces for roasting
နောတ်ထုံ (န)	ဇွန်း။ spoon
နောတ်ဖှေဟ် (န)	ကြာပွတ်။ whip
နောတ်ထုံထာ (န)	သံဇွန်း။ iron spoon
နောတ်ထုံလေဝ်. (န)	ကြွေဇွန်း။ china spoon
နောတ်ပုဂ်(စုဂ်) (န)	ချိတ်။ a pole with a curved instrument or a small basket attached at one end used for plucking fruit
နောတ်ထုံထင်. (န)	ကြေးဇွန်း။ copper spoon
နောတ်ထုံထာ. (န)	ခက်ရင်း။ fork
နောတ်ဖုံလဝ် (န)	လောက်လွှဲ။ catapult
နောတ်ယောဝ်ဝံင်(ထုံလျင်.) (န)	ထမ်းပိုး။ shoulder-yoke
နောတ်ယောတ် (န)	ကြော့ကွင်း။ noose used for trapping animal
နောတ်ယောတ်ဝံင် (န)	ကြော့ကွင်းတံ။ noose pole
နောတ်ဝေါတ်သွာ့(နောတ်အိုဝ်သွာ့) (န)	သွားပွတ်တံ၊ဒန်ပူ။ tooth brush; a stick use for cleaning teeth
နောတ်ဝိက် (န)	သော့။ key
နောတ်ထာ (န)	စတုတ်။ stickle
နောတ်ဍူး (န)	ကုန်းကညွတ်။ land asparagus
နောတ်အှ်စုဂ်ခါင့် (န)	ကနုတန်(ချေးထုတ်ကနောင်း)။ stick use for sanita tion after defeacation; tissue stick
နောတ်သှာ	လိပ်ပြာခေါ်ရာတွင်အသုံးပြုသောကြိယာတမျိုး: one of the instruments used in inviting the spirit to return
နုံ(အုံနုံ) (န)	ချို (ဦးချို)။ horn
နုံ.(ဍာ်နုံ.၊ထို့နုံ.) (န)	ရေအိုး။ earthern water pot
နုံး(အုံနုံးကာင်း) (န)	ဒေါင့်၊ ဒေါင့်ချိုး။ angle
နုံးဏော်သာ (ကြိ)	စိတ်ညစ်သည်။ be troubled in mind
နိုင် (ကြိ)	နိုင်သည်။ to win
နိုင်(ယေုံနိုင်၊ကွာနိုင်) (န)	အနှောင့်၊ (ဓါးနှောင့်၊ပဆိန်နှောင့်)။ back of knife
နိုင်ထိုင့် (န.ဝိ)	ကဲလွန်သော၊ဇွဲကောင်းသော။ be very persevering
နိုင်ဝံင် (န)	သင်၊ သင်ပင်။ kind of tree used for making mats
နိုင်ထိ. (န)	သင်ဥ။ roots of above
နိုင့်	နံသော။ bad smell
နိုင့်မိုင့်	မွှေးသော။ sweet smell
နိုင့်အူး	ပုတ်သောအနံ့။ bad smell
နိုင့်ဆာင်း	ချဉ်စော်နံ့။ beer smell
နိုင့်စာ်	ချဉ်ပုတ်စော်အနံ့။ bad beer smell
နိုင့်ကာင်း	သင်းသောအနံ့။ pleasant smell
နိုင့်ကျင်း	မီးကင်သောအခါထွက်သောအနံ့။ smell of roasted

meat

နိုင့်ကျာ	လေယူရာသွေးမွှေးသောအနံ့။ sweet smell in the wind
နိုင့်ဟော့ဝ့်	တူးသောအနံ့။ burnt-black smell
နိုင့်ခေါဟ်သွး	အလွန်တူးသောအနံ့။ badly burnt-black smell
နိုင့်ဖါင့်	ပုတ်ဟောင်သောအနံ့။ bad smell water
နိုင့်အူးအံင်	ပုတ်ဆွေးသောအနံ့။ smell of rotten meat
နိုင့်ဖိုင့်	ကျပိုးစော်အနံ့။ beg-bug smell
နိုင့်စီး	သိုးသောအနံ့။ decay food smell
နိုင့်ဆာင်းဝင်(န)	ချဉ်စုတ်စုတ်အနံ့။ smell of decay food
နိုင့်အော့်(ကြိ)	အီးပေါက်သည်။ smell of stool: fart
နိုင့်လုံးအော့်(န)	လောက်ချေးစော်အနံ့။ smell of maggot faeces
နိုင့်မွဲ (နိုင့်မော့်လူ့) နိုင့်မော့်အုဲ(န)	မီးခိုးအနံ့။ smoke smell
နိုင့်ယှိး (န)	ညှီစော်အနံ့။ fishy smell
နိုင့်အုဂ် (န)	အောက်စော်အနံ့။ bad smell
နိုင့်ဟှင့် (နိုင့်ခေါဟ်သို့) (န)	ချွေးစော်အနံ့။ sweat smell
နိုင့်သိင့် (န)	စိမ်းရွှေရွှေအနံ့။ sharp smell
နိုင့်သူး (န)	သေးစော်အနံ့။ urinal smell
နိုင့်သာ (န)	သင်းပျံ့သောအနံ့။ sweet smell in air
နိုင့်သှော့ဝ်သုံ့ခါ(န)	ဆိုးရွားသောအနံ့(မခံမရပ်နိုင်အောင်ဖြစ်သည့်အနံ့)။ extremely bad smell
နိုင့်သောဟ်ယှုဂ်(န)	ဆီချေးစော်အနံ့။ smell of rancid
နိုင့်ခး (န)	ထူးခါးသောအနံ့။ burnt-black smell
နိုင့်ထာအော့် (န)	သံချေးစော်အနံ့။ smell of rust iron
နိုင့်ပျုံင်း (န)	တသုံ့သုံ့ထွက်လာသောပုတ်စော်အနံ့။ bad smell emerging gradually
နိုင့်အော့်(န)	ချေးစော်အနံ့။ smell of faeces
နိုင့်အော့်ထင်း (ကြိ)	အီးပေါက်သည်၊ လေလည်သည်။ break wind; fart
နိုင့်ထုဂ်ယောဝ့်(ကြိ)	နမ်းကြည့်သည်။ test smell
နွှာ (နို့) (န)	ပိန္နဲ။ jack-fruit tree
နွှာသး (နို့သး) (န)	ပိန္နဲသီး။ jack-fruit
နွှာဖှယ့် (နို့ဖှဲ)(န)	ပိန္နဲပျော့။ jack-fruit(soft type)
နွှာခေါဝ်(န)	ပိန္နဲမာ။ Jack-fruit (firm type)
နွှာတြုဂ်(န)	စုံပဒတ်(စုံပဒတ်သီး)။ *a kind of jack-fruit; Artocarpus rigida*
နွှာနာရာ(န)	နာနတ်ပိန္နဲ။ pineapple jack-fruit
နွှာသးသာ(န)	ပိန္နဲစေ့။ jack-fruit nut
နွှာသးတောဟ်(န)	ပိန္နဲသီးအမွှာ။ segment of jack-fruit
နွှာသးဖါ် (န)	ပိန္နဲခွံ။ jack-fruit skin
နွှာသးဝင်း (န)	ပိန္နဲကင်း။ young jack-fruit
နွှာ (ယွှာ) (န)	မှန်။ mirror
နွှာ(န)	အပျို၊(အုပ်လုံးသိမ်းသောအပျို)။ virgin

နဲ့ာ(နာ)	ပဉ္စင်း၊ဦးပဉ္စင်း။ monk
နဲ့ာရေင်• (နဲ့ာရေင်•တာ်) (နာ)	ပဉ္စင်းလူထွက်။ person who left monkhood
နဲ့ာယှာ• (နဲ့ာဖါဍှောဟ်) (နာ)	ဦးဇင်းကြီး။ old monk
နဲ့ာဖေါဟ်(နာ)	ဦးပဉ္စင်းလေး၊ရဟန်းပျို။ young monk
နုက်(ကြိ)	ဝင်သည်၊ယှသည်။ to get in; enter
နုက် (ယေှ်နုက်) (ကြိ)	ယှသည် (ဓါးယှသည်)။ cut (being cut by knife)
နုက်လင် (နုက်ထင်း) (ကြိ)	ဝင်သွားသည်၊(ဝင်ထွက်သည်)။ enter; get in
နုဂ်(ကြိ)	၁။ ကြေမွသည်။ ၂။ ဟောင်းနွမ်းစုတ်ချာသည်။ 1. break into pieces. 2. old and in shreds
နဲ့	အမြိတ်အဆာ။ fringe
နို့ (နို့)	ခုနစ်(သင်္ချာ) seven

ပ

လိက်မောဝ်•ဖွံုးသိုင့်ဆီ့ဃှူဖွံုးဖိုင်ဏှ်မွဲ့ာလိက်ဖွံုးဏှိဆီ့လိုဖွံုးဏှ်လိှ်။
ဗျည်း ၃၆ လုံးတို့တွင် ၂၁ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။
The twenty first letter of the 36 Plone alphabets.

ပို(နာ)	ငါတို့။ we
ပိုကုံးဝးကုံးသေ့် (တ္တာပညာ) (နာ)	ပညာရှိ။ interlectual; wise man
ပိုကျူင်း (နာ)	လူပျင်း။ lazy person
ပိုဂမ္ဘိုင်•(နာ)	လူထု။ public
ပိုခါန်•ဖေါဟ်(နာ)	တိုင်းရင်းသား။ citizens
ပိုခင်းထုက်(နာ)	ခြေပြတ်သူ။ amputated person
ပိုခိင်•(ကြိ)	ကပ်သည် (ဘုန်းကြီးဆွမ်းကပ်သည်)။ offer food to monk
ပိုဟှင်းခေါဟ်ဖေါဟ်(နာ)	ကမ္ဘာလူသား။ human; people of the world
ပိုခွါ့(နာ)	ယောကျ်ား။ man; male
ပိုဟှူ့ဟှာ(နာ)	အခြားသောသူ။ other people
ပိုဟှိုင်းဃှင့်ဖေါဟ်(နာ)	မိသားစု၊ (အိမ်ထောင်စု)။ our family members
ပိုဟှံင်ဖေါဟ်(နာ) (နာ)	ထုံထိုင်းသောသူ။ be lethargic; inert; torpid
ပိုဃှ္သာ	ရှင်ဘုရင်။ king
ပိုတင်ဖုံ• (ပွှင်ဖုံ•) (နာ)	ပြူတင်းပေါက်။ window
ပိုဃှံင်•ဖေါဟ်(နာ)	ကျွန်၊ အစေခံ။ slave; servant
ပိုစခါန်(နာ)	အကြီးအကဲ၊ခေါင်းဆောင်။ leader
ပိုစီရေင်•ခွင် (ပိုခွင်•ခေါဟ်) (နာ)	တရားသူကြီး။ judge; justice
ပိုဆာဆုံဖေါဟ် (ဆာဆုံဆာ•) (နာ)	အပ်ချုပ်သမား။ tailor
ပိုဆိင့်ဃှီး (နာ)	သန့်ရှင်းသော။ holy person
ပိုဆုံဖါန်ဖေါဟ်(န)	အကြားအမြင်ရှိသောသူ။ well versed person;
ပိုယှာ•(နာ)	လူသား (အကြင်သူ)။ human
ပိုယှင်းဖေါဟ်ယဖေါဟ်(နာ)	ဆင်းရဲသား။ poor person
ပိုတုံဝါန့်ဖေါဟ်(နာ)	ရွာသား။ villager

ပိုထွးဖေါဟ်*(န)*	ပန်းဘဲသမား။ blacksmith
ပိုထို့မှဖေါဟ်*(န)*	ဓါးပြ။ robber
ပိုထုဂ်ပိုယိုင်*(န)*	ကြွယ်ဝသောသူ။ rich man; wealthy person
ပိုဍုဂ်ဆိုဖေါဟ်*(န)*	စစ်တိုက်သောသူ။ fighter
ပိုဍောဟ်ပိုယှာ့၊ ပိုဍောဟ်ပိုမူ့*(န)*	အစိုးရမင်း။ government officer
ပိုဍုံဖေါဟ်*(န)*	မြို့သူမြို့သား။ city dwellers; city people
ပိုဖံင်ဖှေဝ်ဖေါဟ်*(န)*	လွတ်လပ်သောသူ။ independent person
ပိုဖ့ါဆုံး *(န)*	သင်းကွပ်ထားသောသူ။ eunuch; castrated person
ပိုဖေါဟ်ဃှဲ*(န)*	မိဘမဲ့သား။ orphan
ပိုဖှုံ *(န)*	ကရင်အမျိုးသား။ Karen national
ပိုဖှုံယှင်*(န)*	စကောကရင်။ Sgaw Karen
ပိုဖှုံယှိုဝ်·*(န)*	ပိုးကရင်။ Pwo Karen
ပိုစုံးပိုဃှာ*(န)*	ရှင်ဘုရင်မင်း။ king
ပိုမာဆိက်ဖေါဟ်*(န)*	လယ်သမား။ farmer
ပိုမာဖိုင်ဖေါဟ် (တာင်ဖိုင်ဆာ·) *(န)*	အိုးလုပ်သမား။ potter
ပိုမာယးဖေါဟ်(ပိုအင်းဃှူ့ယးဆာ·)(န)	တံငါသည်။ fisherman
ပိုမူး *(န)*	အမျိုးသမီး။ female; woman; girl
ပိုမူးမယ့်*(န)*	မုဆိုးမ။ widow (female)
ပိုမူးဏာင်*(န)*	အပျို။ virgin, spinster
ပိုမဲ့ပိုထို့*(န)*	ဧည့်သည်။ visitor; guest
ပိုမ့်ပိုယှာ· (ယှာ·လို့ဖှုံ) *(န)*	ရှေးလူကြီး။ ancient people
ပိုယုက်ပှ္ာ· (ယုက်ပှ္ာ·ဆာ·) *(န)*	ကျွဲကျောင်းသား။ person that look after buffalo
ပိုလင်ကျင် (မူးဏာင်ယှာ·) *(န)*	အပျိုကြီး။ spinster
ပိုလူ·ဆိုဖေါဟ်*(န)*	ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်။ religious leader
ပိုသေ့ဏဲ*(န)*	ညွှန်ကြားသော၊ ရှေ့နေ။ instructor; lawyer
ပိုသိုင့်ဖေါဟ် (ယှာသိုင့်ဖေါဟ်) *(န)*	လူသား (ဆံပင်နက်သောလူသား)။ human
ပိုအ့်ကး *(န)*	စိတ်တိုစိတ်ဆတ်သောသူ။ short-tempered person
ပိုအင်းဟှူးဆိုဖေါဟ် (က့်မှိုဝ်) *(န)*	သူခိုး။ thief
ပိုအင်းလဝ့်ဆုဖေါဟ်(န)	လူလိမ်။ lair
ပိုစး၊ ပိုကျး၊ (အ့်ကျး) *(န)*	ဘဝ၊နာမ်၊ဝိညာဉ်၊ 1. life 2. spirit; soul
ပိုထိုင့်*(န)*	ကျူထရံ။ reed matting
ပိုဆံင်·(ဖယ့်ဆံင်·) *(န)*	အဆောင်လက်ဖွဲ့။ thing kept for protection or luck
ပိုဍုဂ် (ပဍုဂ်–ပဍောဝ်) *(န)*	ကျည်းပင်။ medium-sized timber tree, native of South India ပိုယီး (ပိုဟိုး) *(န)* ကျွန်းပင်။ teak
ပိုယာန်*(န)*	မြန်မာလူမျိုး။ ethnic Burman
ပိုလင့်*(န)*	ပလင်း။ bottle
ပိုလုက် (ပှုက်) *(န)*	အင်္ကျီ။ shirt: dress
ပိုအံင် (အံင်) *(န)*	ခြ။ white ant; termite
ပိုယှာ· (ပိုယှာ·လို့ဟှာ) *(န)*	လူ–လူသား (လူတယောက်)။ human; a person
ပိုဝါင့်*(န)*	ပျော်ရွှင်ခြင်း၊ ကျက်စားခြင်း။ happiness
ပိုသီး (ပိုလို့ဖး) *(န)*	ငါတို့။ we
	Cephalostachyum pergracilev

ပုံသီး *(ကြိ)*	ဆေးကြိတ်သည်။ to grind medicine
ပုံထိုင့်*(န)*	လျှော်ပင်။ jute plant
ပုံတာ*(န)*	ပတလယ်။ low land paddy field
ပုံတာ*(ကြိ)*	နောက်လှန်သွားသည် (လှန်းနောက်လှန်ခြင်းစသည်)။ back ward
ပုံယောတ်*(ကြိ)*	မှန်းဆသည်၊ ချိန်ဆသည်။ to aim
ပုံစုဂ်*(ကြိ)*	တိုင်ကြားသည်။ to bring a matter to the attention
ပုံသာ်	မလွှဲသာ။ unavoidly
ပုံကျာ (ဗွာ) *(ကြိ)*	ကျွေးမွေးသည်။ give reception; feed
ပုံခေါတ်*(ကြိ)*	ချိန်ဆသည်၊ ညွှန်ကြားသည်။ consider; direct
ပုံခံင်*(ကြိ)*	တပ်ပေးသည်၊ တွေ့ပေးသည်။ to set up
ပုံဒ္ဒ် (ပုံဒ္ဒ်လင်) *(ကြိ)*	ကျင်းပသည်၊ ဖြမ်းဆင်သည်။ build framework
ပုံစောဝ်*(ကြိ)*	ဆိုက်ကပ်သည်။ dock
▪ကွ်င်လုံဖုံးပုံစောဝ်ထင်းဝေ့ ထံင်သွေ့ဝ့်ယိုဝ်လှ်။	သင်္ဘောတစင်းသည်ဆိပ်ကမ်းတွင်ဆိုက် ကပ်နေသည်။ A ship is docked at the habour.
ပုံသင့်*(ကြိ)*	ဆော်ထည့်လိုက်သည်၊ချထည့်လိုက်သည်။ strike; beat up
ပုံယှး *(ကြိ)*	တွန်းတိုးသည်၊ ဖိကပ်ထားသည်။ jostle; push hard
ပုံတာငင်*(န)*	စကားစိမ်းပင်။ tree bearing green flowers
ပုံတာင်ငင်မိင်*(န)*	တောင်စကားပင်။ wild champae; magnolia
ပုံလိုင့်*(ကြိ)*	ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်သည်။ destroy; oppose
ပုံဒျာ*(န)*	ပြဒါး။ mercury
ပုံထာ၊ (ဖှ့ါထာ) *(ကြိ)*	ခွထားသည်။ to saddle; sit astride
ပုံလယ့်*(ကြိ)*	လှည့်လည်ပြသည်။ to march around showing
▪လုံဏီယိုဝ်တွ်ါန်ဖေါဟ်သီးလုံဖး ပုံလယ့် ဝေ့ကုံတုံပိုဏှ်လှ်။	ယနေ့ရွာသားများ ရှင်လောင်း လည့်ကြသည်။ The villagers march the to be novices around today
ပုံလဝ့်*(ကြိ)*	ဖြေသည်၊ လွှတ်သည်။ to untie; to set free
▪ဆုံနိုင့်ကုံထးဒ္ဒေဖိုလှ်ဍျူဏှ်ပုံလဝ့် လင် ဖေ့်လာဆာ်။	ကြိုးနှင့် ငြိနေသောနွားတကောင်ကို ဖြေလွှတ်လိုက်ပါ။ Please set the ox entangled with rope free.
ပုံတယ်*(န)*	မရင်းဦးလယ်။ kind of farming
ပုံတီ (ပါတီ) (ပါတာင်) *(န)*	ကြီးမားသော။ very big
ပုံဟိုးထင်း *(ကြိ)*	တိုက်တွန်းသည်။ urge; exhort; encourage
ပါ *(န)*	ပုတ် (စပါးထည့်သောပုတ်)။ big bamboo basket container for storing grain
ပါ*(ကြိ)*	မှတ်ထင်သည်။ to regard; to consider
▪ ဏှ်ပါယှ်မွဲာဆုံဏှ်လယ့်။	မင်းငါ့ကို ဘာထင်သလဲ။ What do you regard me to be?
ပါကုံလဝ်*(ကြိ)*	ဟန်ဆောင်သည်။ pretend; fake
ပါကာ*(ကြိ)*	လေးစားသည်။ respect; revere
▪ ဖေါဟ်သးဏှ်ပါကာအှ်မောဝ် အှ်ဖါဏှ်လှ်။	ကလေးသည် မိဘများကို အလွန်လေးစားသည်။ The child is very revere to the parents.

■ ပ်ယှာ·အ့်ယုက်အ့်ဂုဏ်ဍ္ၚဟ်
ဏာင်း ပ်ဏ့်ပ်ဝးပါကာဝ့္ၚးလ့်။

ပါကဲ

■ အ့်ဝ့္ၚးပါကဲယ့်ဍ္ၚအ့်မောဝ်·
အ့် ဖါ·ဏ့်လ့်။

ပါကိင်ပါကာ

■ ပ်ဝး အ့်ကေ့်ဆ့်ပါကိင်ပါကာလ့်
ပ်မောဝ်·ပ်ဖါ·အ့်ဖင့်ခေါဟ်ဏ့်လ့်။

ပါစုဂ်(ကြိ)

■ပ်မာဆိက်ဖေါဟ်ဆာ·လ့်ဟှာ
ပါစုဂ်ဝ့္ၚးအ့်ဆိက်ဏ့်လ့်။

ပါဆး

ပါစီပါစဲ

■ဏ့်ပါဝးယ့်ဆ့်မာယိဝ်မ္ဂာ
ပါစီပါစဲလ့်ဟှး။

ပစံင်ပါစာ

■အ့်ဝ့္ၚး ပါစံင်ပါစာ
ဝ့ဍ္ၚယ့်ဏ့်လ့်။
ပါဍ္ၚဟ် (ဒကိ)

■ ပ်ဝဲယှာ· (ဝဲစဝ်)ဏ့်ပ်ဝး
ပါဍ္ၚဟ်ဝ့လ့်။
■ပ်ဆ့်ယှီဆ့်လာဏ့်ပ်ဝးပါ
ဍ္ၚဟ်ဝ့လ့်။
ပါဍ္ၚဟ်ယုဂ်ယါန်း(ကြိ)
■ ပ်ဆိုဒ်ဖေါဟ်သီးအ့်ခေါဟ်အ့်

ဏါ·ဏ့်ပ်ဝးပါဍ္ၚဟ်ယုဂ်

ယါန်းဝ့္ၚးလ့်။
ပါဍ္ၚဟ်ပါထဝ့် (ပါဍ္ၚဟ်ပါပြေ)(ကြိ)
ပါတိင့် (ပါတိင့်ပါညၟ) (ကြိ)
■

သူသည်သူ့အလုပ်ကိုဘာမျှဂရုမစိုက်။
ဆ့်မာဏင်·မိင်အေး။
ပါတှာ
■ ယ့်ဖိုဏ့်ပါတှာဝးအ့်ယုက်အ့်သာ
ဍုဂ်ပါင်ဟေ့ဝ်မာ·လ့်။
■ ယ့်မင်စဝ်ဏ့်ပါတှာဝးအ့်
ဆ့်နိုင့်ပ္ဂာ·အးမာလ့်။

မိမိထက် အသက်ဂုဏ်ကြီးမြင့်သူကိုလေးစားရမည်ဖြစ်သည်။
Respect should be given to those who are older.

၁၊ အဖြစ်၊ ၂၊ တင်မြှောက်သည် (အဖြစ်မှတ်ယူသည်)။
1. as 2. to regard as; to take as
သူသည်ကျွန်ုပ်ကိုမိဘအဖြစ်မှတ်ထားသည်။
He regards me as his parents.

လေးစားဂရုပြုခြင်း။ to give due respect
ကျွန်ုပ်တို့သည်မိဘများအပေါ်လေးစားဂရုပြုရမည်။
We should give due respect to our parents.

ဂရုစိုက်သည်။ to be mindful; to tkae care
လယ်သမားသည် သူ၏လယ်ကို အလွန်ဂရုစိုက်၏။
The farmer is very mindful of his paddy field.

ကာလနာအစာ။ food of the plague (curse)

အသေးအဖွဲ။ of insignificant
သင်သည် ကျွန်ုပ်အလုပ်အကိုင်ကို အသေးအဖွဲအောက်မေ့သလား။ Do you regard my job as insignifi cant?

ဆရာသမားအဖြစ်မှတ်ယူသည်။ regard as a teacher
သူသည်ကျွန်ုပ်ကိုဆရာသွားအဖြစ် မှတ်ယူသည်။
He regards me as a teacher

အကြီးအမှူးအဖြစ်မှတ်ယူသည်။ to respect; to honour
အကိုကြီးကိုမိမိတို့၏အကြီးအမှူးအဖြစ်မှတ်ယူကြသည်။
We give respect to our eldest brother
မိမိတို့၏ယဉ်ကျေးမှုကိုမိမိတို့လေး စားကြရမည်။
We should respect our culture.

အလေးပြုသည်။ to give high respect; to honour
မိမိတို့အမျိုးသားခေါင်းဆောင်များကို လေးစားရမည်။
We should give high respect to our national leaders.

အလေးအခြတ်ပြုသည်။ to render high honou

ဂရုစိုက်သည်။ give attention; look after; take care
အ့်ဝ့္ၚးဏ့်ပါတိင့်ဝ့အ့်ဆ့်ဖါ

He does not give any attention to his job.

ထိမ်းသိမ်းသည်၊ဆည်းပူးသည် to preserve; to guard;
ကျွန်ုပ်၏အဖွါးသည်သူ့အသက်တန်းအပြည့် နေရသည်။
My grandmother lived her full life.
ကျွန်ုပ်၏ ဘကြီးသည် ကျွဲနွားမြောက်များစွာကို ပိုင်ဆိုင်(ထိမ်းသိမ်း)ရပေမည်။ My uncle owns many

cattles.

■ ပ်ယိုဝ် ပ်ုဝးပါတ္ဘာဝေ့အဲ့ ဆုံစုံးဆုံဝါဏ္ဏ်လ္ဂ်။
ကျွန်ုပ်တို့သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ဆည်းပူး သင့်ကြပေသည်။ We should guard our religion.

ပါတ္ဘာယုက်ထာ။ (ဒကိ)
အသက်ရှည်ရာရှည်ကြောင်းဂရုစိုက်သည်။
to be mindful of longevity

■ ပ်ယိုဝ်ပ်ုဝးပါတ္ဘာပ်ယုက်ပ်ထာ ကိုဝ်ႉဟ္ဂာဒ္မေလ္ဂ်။
ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိတို့အသက်ရှည်ရာရှည်ကြောင်း ဂရုစိုက်ကြရပေမည်။
All of us should be mindful of our longevity.

ပါတ္ဘာရူးမောဝ်ႉရူးဖင့်(ကြိ)
ဆန်ရေစပါးကျီကျများကိုစုဆောင်း ထိမ်းသိမ်းသည်။
to pocess paddy barns (prosperity)

■ ဟ္ဂယ့်ထာင်ပါတ္ဘာဝးလာႉရူး မောဝ်ႉရူးဖင့်ဏ္ဏ်ဆာ်။
ဆန်ရေစပါးကျီကျများကို ပြန်လည်ဆည်းပူးဆောင်းရသည့် ကိုယ်ဖြစ်ရပါစေသား။
May I be guardian od paddy barns.

■ အဲ့ဝေ့ဥုးပါတ္ဘာဝးရူးမောဝ်ႉ ရူးဖင့် ဒ္မာဟ်မာႉလ္ဂ်။
သူသည်ကြီးမားစွာသောစပါးကျီကျများကို ပိုင်ဆိုင်သူ (စုဆောင်းထိမ်းသိမ်းရသူ) ဖြစ်လေသည်။
He owns big paddy barns.

ပါတ္ဘာရူးလင်ႉခင်းခေါတ်(ကြိ)
မိဘအမွေအနှစ်များကို ထိမ်းသိမ်းသည်။
safewguard inheritance; trustee of inheritance

ပါထီပါသိုဝ်
မိတ်ဆွေဖွဲ့သည်။ befriend; make friend with

■ပ်ပါထီပါသိုဝ်ဝေ့ဒ္မေပ်ယ္ဂာႉ အိုင်ခါဏ္ဏ်အေး။
လူမိုက်နှင့်အပေါင်းအသင်း မလုပ်သင့်။
One must not make friend with bad persons.

ပါပေဝ့်(ကြိ)
အထင်သေးသည်။ have low opinion; underestmate

■အဲ့ဝေ့ဥုးဏ္ဏ်ပါပေဝ့်ဝေ့ယ် ဒ္မာဟ်မာႉလ္ဂ်။
သူကငါ့ကိုအလွန်ထင်သေးသည်။
He underestimates me very much.

ပါပိုဒ်ႉ(နှ)
ကာလနာ။ pestilence; plague

ပါပိုဒ်ႉအင်း (ကြိ)
ကာလနာတိုက်သည်။ (curse) a pestilence to befall

ပါဖူႉပါဝဲါ(ကြိ)
ညီအစ်ကိုအဖြစ်မှတ်ယူသည်။ to regard as a brother

■အဲ့ဝေ့ဏ္ဏ်ပါဖူႉပါဝဲါဝေ့ဒ္မေယ့်လ္ဂ်။
သူကငါ့ကိုညီကိုအဖြစ်အသိအမှတ်ပြုထားသည်။
He regards me as a brother.

ပါမောဝ်ႉပါဖါႉ(ကြိ)
မိဘအဖြစ်မှတ်ယူသည်။ to regard as parents

ပါဖိ့ပါဖူ့
အဘိုးအဲဘွားအဖြစ်မှတ်ယူထားသည်။ to regard as grandparents; godgrandparents

ပါယုဂ်ယာန်း (ကြိ)
အလေးပြုသည်။ give respect

ပါလင်သာ(ကြိ)
မိမိကိုယ်ကိုအထင်ကြီးသည်။to think higly of oneself

■အဲ့ဝေ့ဥုးပါလင်သာစွးမာႉလ္ဂ်။
သူသည်မိမိကိုယ်ကိုအလွန်အထင်ကြီးသည်။
He thinks highly of himself.

ပါလ်(ကြိ)
ရည်မှန်းသည်၊ အဓိဋ္ဌာန်ပြုသည်။ to pledge

ပါလ္ဂ်ဝီႉ (ပါလ္ဂီႉ)
ပြုစုယုယသည်။ to nurse; to take care

■ကျောဝ်ဆာႉလ္ဂ်ဟ္ဂာဏ္ဏ်ပါလ္ဂ်ဝီႉ ဝေ့ဥုးအဲ့ဆုံထုင်းဆုံဝံင်ပျောဝ်မာႉလ္ဂ်။
ခြံသမားသည်သူ့သီးနှံပင်များကိုကောင်းစွာပြုစုယုယသည်။
The gardener takes very good care of his plants.

ပါရှိုင်ႉ(ကြိ)
ကဲ့ရဲ့သည်။ dispraise; censure

■ပ်တ့်ဝါန့်ဖေါဟ်သီးလုံဖး ပါရိင်ႉဆုံသေ့်မာႉလ့်။
ကျွန်ုပ်တို့ရွာသားများသည်အလွန်ကဲ့ရဲ့တတ်သည်။
Our villagers are very good at dispraising others.

ပါသြင့်
ဒုစရိုက်ကောင် (ဆဲရေးထိုင်းထွာသည့်အခါသုံးသည်)။
criminal

ပါဟုံင်ပါကဲ*(ကြီ)*
အပြီးအစီးမှတ်ယူလိုက်သည်၊ဖြစ်ကတတ်ဆန်းလုပ်သည်။
in a slipshod manner
to do things loosely; not to be serious

■အ့်ဝေ့ဒုးဏ့်မာဝေ့အ့်ဆံ့မာလုံပေဝ့် လ့်ခေဝ်ႉဟုံင်ပါဟုံင်ပါကဲခွိက် ဝေ့ဒုးလ့်။
သူသည်မိမိအလုပ်ကိုအနည်းငယ်မျှ လုပ်ပြီးအပြီးအစီး မှတ်ယူလိုက်တော့သည်။
He did some minor work and considered the job done.

ပါဃှီ့ပါလာ (ပါဃှီ့ပါဃုဝ့်)*(ကြီ)*
အကောင်းလုပ်သည်၊အလှအပအဖြစ် မှတ်ယူသည်
regard as a decoration; to beautify

■ပ်ဖှံဖေါဟ်ပါဃှီ့ပါလာလင်သာ ဒေ့ ဆေဝ်ယံင်ႉသီးဏ့်လ့်။
ကရင်အမျိုးသားများသည်ဆေးရေမင်ကြောင်ထိုးခြင်းကို အလှအပအဖြစ်မှတ်ယူကြ၏။
The Karen regard tattooing as a beautification.

ပါအယ်လယ့်လင်သာ
မထေမဲ့မြင်ပြုသည်(မိမိကိုယ်ကိုဂရုမစိုက်)။ careless manner

ပါတ့်ကွာင်*(ကြီ)*
ဟန်ဆောင်သည်။ pretend

■ဖေါဟ်သးလ့်ဟ့ာဏ့်ကျုင်းသာ လေဝ်မာလေါဟ်လိက်ဏ့်တာႉပါ တ့်ကွာင်အ့်သာဒေ့အ့်လ့်မုက်စးဏ့်လ့်၊
သူငယ်ကလေးတယောက်သည် ကျောင်းသွားရပျင်း သော ကြောင့်ဖျား ဟန်ဆောင်နေလေသည်။
A child does not want to go to school and pretend sick.

ပးတ့ာ့*(န)*
ပတ္တလား xylophone consisting of a tuned set of either bamboo slats or metal bars

ပးပဲ (ပးပိင်) *(နႉဝိ)*
ပြားသော (မလုံးသော) flat;

ပါင်*(ကြီ)*
ပြည့်စုံသည်။ full; all

ပါင်ပံင်*(န၊ဝိ)*
ရှုတ်ထွေးသော၊ ယိုင်တိယိုင်တိုင်ဖြစ်သော။
1. confused 2. unsteady gait

ပါင်တြင့်*(န)*
တံခါး door; gate

ပါင်တြင့်ခေါဟ်ထိုဝ်*(န)*
တံခါးထိပ် at the door

ပါင်းတြင့်ထုင်ႉ*(န)*
တံခါးဘောင် door frame

ပါင်တြင့်လး *(န)*
တံခါးရွက် door leaf

ပါင်တြင့်စူးဖံင်း *(န)*
တံခါးလက်ကိုင် door handle

ပါင်တြင့်ပုဂ်ကာင်း *(န)*
တံခါးမင်းတုံး door bolt

ပါင်စုဂ်*(ကြီ)*
ပြည့်စုံသည် to have eveything; lack nothing

ပါ် *(န)*
ဒုစကားကိုမိမိအောက်ငယ်သူများကိုအမည်မခေါ်ဘဲ ချစ်စနိုးခေါ်ရာတွင်သုံးသည်။

sweet word used in addressing somebody younger

▪မွဲၤဏုၢ်လေဝ်ထံၣ်ခဝ့်လဃ်ဖှုပၢ်။ — ဘယ်သွားမလို့လဲညီးငယ်။ Where are you going sweetie?

ပၢ်ပၢ် *(န)* — ညီညီ (ညီလေး) young brother

ပၢ်တုၢ် *(ကြိ)* — အလွတ်ကျက်သည် (အလွတ်ရသည်) to learn by heart

ပၢ်ဖေါဟ် *(န)* — ညီထွေး၊ ညီမောင် small brother

ပၢ်ဝဝ်ဖေါဟ် *(န)* — နီတာရဲကလေး (မွေးကင်းစကလေး) new born

ပင်းလင် *(ကြိ)* — ပြဆိုသည်၊ ခွဲခန့်စည်းကြပ်သည်။ assign

ပင်းလဲ (မှၤဆွၢ်) *(န)* — ပင်လယ်။ sea; (ocean)

ပင် *(ကြိ)* — လိုက်ရှာသည်၊ မှန်းဆသည်။ locate; catch; look for

▪အ့ဝ့ၤလ့ၢ်ဟ့ၢဏုၢ်ဃုံစၢင်းပင် ဝးဏာင်စံၣ်းအေး။ — သူ့ကိုဘယ်နေရာမှာရှာ၍မတွေ့ပါ။ I am not able to locate him anywhere.

ပံၣ် (ပံၣ်လင်) *(ကြိ)* — ပေါင်နှံသည်။ mortgage

ပံၣ် (ကဲ့ဆင့်ပံၣ်) *(န)* — ဆင်ကုံးနီး။ elephant saddle

ပံၣ်လံၣ် *(ကြိ)* — ဖြတ်ထိုးသည်။ ready wit

ပံၣ်ဂကူ (ဖံၣ်) *(န)* — ပဒေသာပင်။ an offertory arranged to look like a tree

ပီ *(န)* — နှဲ။ a Karen oboe

ပီခံၣ် *(န)* — ပုလွေ။ (ပြွေ) flute; pipe

ပီခဃ် *(န)* — နှဲ။ Karen oboe

ပီဖါဍ့ာဟ် (ပီအင်ခါင့်) *(န)* — နှဲကြီး။ big Karen oboe

ပီဝါ *(န)* — ပီဗါခေါ်၊ လေမှုတ်ကြိယာတမျိုး။ a kind of Karen mouth organ

ပီရှက် *(န)* — ဖြူဂယ် (ခရာ၊ဝီစီ)။ whistle

ပီပံ့ယာန် *(န)* — မြန်မာနှဲကြီး။ Burmese oboe

ပီဃင်ႉ (ပီလေင်ႉ) *(န)* — ကြက်မအုပ်ပင်။ name applied to some shrubs of *Ardisa* species

ပီလံ *(န)* — ပီလောပင်။ kind of edible jute plant

ပီပီ *(န)* — လုံး၀၊သက်သက်၊တကယ်ကိုး။ entirely; absolutely

ပီအေး *(န)* — ပေါသွတ်သော။ insane

ပီႉသြိ *(န)* — ယက္ခဘီလူး။ ogre; giant

ပီႉစုံခါ *(န)* — မဲဇလီ။ medium tree providing edible leaves and flower buds; *Cassia siamea*

ပီႉစုံခါဖါဍ့ာဟ် *(န)* — မဲဇလီကြီး။ big *C. siamea*

ပီႉသး(သုဂ်ပီသး) *(န)* — ဥသျှစ်သီး။ bael fruit; *Aegle marmelos*

ပီႉလုက်ပီႉလှာ *(ကြိ)* — ညိုမဲလာသည်။ bruise

ပီႉစုံလံင့် (ဝီႉဃုင့်) *(န)* — မိုးမခပင်။ willow

ပီးဃုင်း *(န)* — တောင်သဖန်းတမျိုး။ kind of fig tree

ပုင်ႉ *(န)* — ဝိုင်းသည်။ to surround

ပုင်ႉဏောဝ်ႉ *(ကြိ)* — ဝိုင်းယူသည်။

ပုင်ႉဝးဆွာႉ *(ကြိ)* — ပတ်ပတ်လည်ဝိုင်းထားသည်။ surround all around

ပုင်.ဖ်င်း (ကြိ)	ဝိုင်းဖမ်းသည်။ surround and arrest
■ ပို်လ်မာသီးလ်ဖးပုင်.ဖ်င်း ဆိုင်ငေ့ကံမ္ဂိုဝ်ဏျ်လ်။	မင်းချင်းယောက်ျားတို့က သူခိုးကိုဝိုင်းဖမ်းကြ၏။ The officers surrounded the thief and arrested him.
ပုင်. (မာပုင်.ပုင်.)	အားရပါရ (ဂရုတစိုက်)။ to go ahead and do
ပုင်.ထးဝင်ထး (ကြိ)	ဝိုင်းထားသည်၊ ပိတ်ထားသာ။ surround
ပုင်.သာ(ကြိ)	စိတ်ချသည်၊အားရသည်။ to control oneself
ပုံ(နာ)	ဝတ္ထု၊ ဒဏ္ဍာရီ၊ ပုံပြင်။ story; tale
ပုံတံင့်(နာ)	ဆိုင်းဝိုင်း (ဗုံ)။ drum circle
ပုံလင်(ကြိ)	စုပုံသည်။ pile up; heap up
ပုံထင်း (ကြိ)	သူပုန်သူကန်ထသည်။ to rebel; to be against
ပုံးလုံး (ဖွံုးလုံး) (ကြိ)	လုံးသည်၊ (လုံးဝိုင်းသည်) spherical; round
ပုံ. (မေ့်ပုံ.)(နာ)	မီးပုံးပျံ။ hot air balloon
ပုဂ်(နာ)	စပါးထည့်သောပုတ်။ big bamboo basket for storing grains
(ကြိ)	၁၊ ဖွင့်သည်၊ ၂၊ ပုတ်ပွလာသည်၊ ၃၊ရောဂါအမြစ်ဖြတ်သည်၊ ၄၊ ဝမ်းပွည်။ 1. open; 2. decompose; 3. cured a disease for good: 4. indigestion.
■ ဖေါဟ်သးလ်ဟ္ာပုဂ်ထင်း တ္ာ့လ်ဖွံုးဏျ်လ်။	လူကလေးတယောက်သည်သေတ္တာ တလုံးကိုဖွင့်နေသည်။ A child opens a box.
■ အေမွဲ့ဏျ်အင်းဏျ်ဆးအင်းအေ အးဏျ် တာ.ဏျ်ဟ္ုဂ်ဖုင့်မ်ပုဂ်ထင်း ငေ့ဒုးလ်။	သင့်အစားများလျှင် သင့်ဝမ်း ယောင်လိမ့်မည်။ You will get indigestion if you eat too much.
■ ဘိင်.ဆာ.လ်ဟ္ာဏျ်ပုဂ် ခွိက်ငေ့ဘိင်.ယုဂ်။	ဘိန်းစားသည်ဘိန်းဖြတ်ပြီးပါပြီ။ The opium addict got rid of the addiction.
■ အ်ငေ့ဒုးပုဂ်ခွိက်အ့်ဆ်ဆောတ် ပော့္ာတ်ဒွေသီးဏျ်လ်။	သူသည်ငှက်ဖျားရောဂါကိုဆေးနှင့်အ မြစ်ဖြတ်လိုက်သည်။ He got rid of malaria for good with the use of medicine.
ပုဂ်ကေဝ်သာ (ကြိ)	ချိတ်မိနေသည်။ hooked to something
ပုဂ်ဏောဝ်.ငေ့(ကြိ)	ချိတ်ယူသည်၊(ချိတ်ဖြင့်ချိတ်ယူသည်)။ to hook something
ပုဂ်ကေဝ်ဏောဝ်.(ကြိ)	ချိတ်ယူသည်။ to hook and get
ပုဂ်ထင်းပါင်တြင့်(ဝါထင်းပါင်တြင့်)(ကြိ)	တံခါးဖွင့်သည်။ to open the door
ပုဂ်တ့်လုဂ် (နာ)	၁၊ အရပ်ပုပြတ်သော။ ၂၊ ဗုံတူရိယာတမျိုး။ 1. stout and fat 2. a kind of drum
ပုဂ်တာ (နာ)	ထန်းခေါက်ဖါ (နီးယက်ဖါ)။ box made by weaving toddy leaf
ပုဂ်ငါပုဂ်ငါ (အင်းပုဂ်ငါပုဂ်ငါ) (ကြိ)	ပလုပ်ပလောင်း (ပလုပ်ပလောင်းစားသည်) to eat in haste and full mouth
ပုဂ်ပုဂ် (အင်းပုဂ်ပုဂ်) (ကြိ)	သုတ်သုတ်စား (ထမင်းသုတ်သုတ် စားသည်)

	urge to eat in a hurry
ပုဂ်ခါင် *(န)*	ချိတ်၊ တန်ချူချိတ်။ hook
ပုဂ်ပယ်ခင်း *(ကြိ)*	ခြေချိတ်နေသည်။ to cross the legs
ပုဂ်အုံခင့် *(ကြိ)*	အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ to define
ပုဂ်(န)	ပုဂ္ဂိုလ်။ respectable person
ပုရိင် *(န)*	တောပိတ်ချင်း၊ ပိတ်ချင်းရိုင်း။ wild piper; longumlium
ပုဂ်သမှိုင့် *(န)*	လူယုတ်မာ။ wicked person; knave; rake
ပူ *(န)*	သိမ်။ Buddhist ordination hall
ပူထို	ရေသိမ်။ Buddhist ordination hall built in middle of water
ပူခဏ်	ခမ္ဘသိမ်။ Buddhist ordination hall built on land
ပေဝ့် *(န.ဝိ)*	ငယ်သော။ small
ပေဝ့်ပေဝ့်	ငယ်ငယ်၊သေးသေးငယ်ငယ်။ tiny
ပေဝ့်လင် *(ကြိ)*	ငယ်သွားသည်၊သေးသွားသည်။ getting smaller
ပတ်တုံစဝ် *(န)*	စည်တော်။ royal drum; big drum
ပယ် *(ကြိ)*	၁၊ ဖို့သည်၊ ၂၊ စွေစောင်းသည်။ 1. fill; pile on; 2. to lean;
▪ဆိက်ဆာ.ဏှ်ပယ်ထင်းဝေ့ဟှင်း ခါဟ်လုံဆိက်ပွေင်.လင်ဏှ်လှ်။	လယ်သမားသည်လယ်ကန် သင်းပေါ်တွင်မြေဖို့နေသည်။ The farmer piles mud on the paddy dyke.
▪အုံဝေ့ဒွးဆုံနိုင့်ဏှ်အုံနုံ ပယ်သာလ့်ခင့်လှ်။	သူ့နွားသည်ချိုတဘက်စောင်းနေသည်။ The horn of his ox leans to one side.
ပယ်ခွိက် *(ကြိ)*	ဖယ်ရှားပြစ်သည်။ to remove; to set aside
ပယ်တွိုင့် *(ကြိ)*	တမန်ဖို့သည်။ to build paddy dyke
ပယ်ပဝ် *(ကြိ)*	ရေဘောင်ဘင်ခပ်သည်၊ ယိုင်တိယိုင်တိုင်ဖြစ်သည်။ slosh about (of liquid); roll (of boat); unsteady
▪ထို့နုံ.ထိုအေလ့်ယှ်ုံဝေးဏှ်ထို ပယ်ပဝ်ဝေ့ဒွးအုံသာလ့်။	ရေမပြည့်သောအိုး သည်ရေဘောင်ဘင်ခပ်နေတတ်သည်။ Water pot that does not has water full sloshes.
▪ အုံဝေ့ဒွးမိုင်သာ်ဏှ်တာ.စာင်း ပယ်ပဝ်ဝေ့ဒွးလှ်။	သူအရက်မူးသောကြောင့်ယိုင်တိယိုင်တိုင်လမ်းလျှောက်သည်။ He is drunk and thus walks unsteadily.
ပဝ်မိင် *(န)*	သီလရှင်။ nun
ပဝ်မာ် (ယင်ဖှူ.) *(န)*	ပဒိုင်း။ species of *Datura*
ပဝ်လဲ	ဘယ်သူလဲ။ who?
ပဝ် *(ကြိ)*	ပျံတော်မူသည်၊ ဘုန်းကြီးပျံတော်မူသည်။ die; pass away; expire (of monk)
ပဝ်. *(န)*	နတ် *(ပေါ်နတ်–ရိုးရာနတ်)* ancestral spirit
ပဝ်.ထွဂ် *(ကြိ)*	ယာတြာချေသည်။ food offering at family shrine
ပဝ်. (ဖဝ့်) *(ကြိ)*	ဖတ်သည်။ read
ပဝ်.လိက် (ဖဝ့်လိက်) *(ကြိ)*	စာဖတ်သည်။ read a book
ပဝ်.ဓဝ်.ထူ (ဖဝ့်ဓဝ်.ထူ) *(ကြိ)*	ပေစာဖတ်သည်။ read palm-leaf inscription
ပဝ်.ပျာ *(ကြိ)*	ဖတ်ပြသည်။ read to
ပဝ်.သဝ့် *(ကြိ)*	တွေးတောဆင်ခြင်သည်။ ponder
ပ့် (အး) *(ကြိ)*	ပေါသည်၊ များသည်။ ample; much; large quantity

■

ချောင်းထဲတွင်ငါးပေါပါသည်။	လိုထို့ခ္ခါဟ်ဖိုင်ဏာ့်ယးအ်ပ့်လှ့်။
	There is much fish in the river.
ပေါဝ်သောဝ့်	ပစ္စလက်ခတ်၊ ပျက်စီးသည်၊ဖရိုဖရဲဖြစ်သည်။ slipshod manner; disarray
ပေါတ်	လည်ပို့ (နွားလည်ပို့စသည်) hump
ပိုင်(ကြိ)	ပိုင်ဆိုင်သည်၊အုပ်စိုးသည်။ manage, govern;
ပိုင်ကြိုင်(ကြိ)	စိုးပိုင်အုပ်ချုပ်သည်။ rule; govern
ပိုင်ကြိုင်ဇောဝ်·(ကြိ)	သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်ယူသည်။ annex and rule
ပိုင်ဏာ့ဟှာ· (ပိုင်ဏာဃှာ) (ကြိ)	လောဘကြီးသည်၊ အပိုင်စီးထားသည်၊ လောဘ ကြီးပိုင်ဆိုင်စီးထားသည်။ to be greedy
ပိုင်ထို့အင်းခါန်·(ကြိ)	တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သည်။ to rule the country
ပိုင်ဆုံပျာဆုံ (ပိုင်ဝးဆင်းလင်)(နု)	အုပ်ချုပ်ရေး။ management; administration
ပျာ (နု)	ဘိ(ငှက်တိရိစ္ဆာန်ကိုထောင်သောကြိုးယာ)။ bird trap
ပျာဆး (နု)	ဘိအစား၊ သားကောင်။ bait for bird trap
ပျာ (နို့ပျာ) (နု)	လှေစပ်ပျဉ်၊ လှေနံ။ planks for building boat
ပျး (နု)	ပွင့်အာလာသည် (ပန်း) (flower) bloom
ပျးလင်(ကြိ)	ဖြေသည်၊ ဖြုတ်ချသည်။ untie; release
ပျးထာ (ပျးဍး)	သေးသွယ်ပြားချပ်သော။ flat
ပျံင်ထံင် (နု)	သေးသွယ်ရှည်လျားသော။ slender
ပျာင်·(နု)	အပျိုဖော်ဝင်ကာစမိန်းကလေး။ young maiden
ပျုဂ်၊အိုပြုဂ်	အမြှုတ်(ရေမြှုတ်)။ sponge; bubble
ပျုဂ်ဖါ (ကြိ)	ညစ်ပေသော၊ညစ်ထေးထေး။ pale; dull colour
ပျောဝ်(ကြိ)	ပုတ်ဆွေးပျော့ကျသည်။ အံသည်။ vomit
ပျောဝ်ထင်း (ကြိ)	အော့အန်သည်။ nausea
ပျုင်းဇောဝ်· (ကြိ)	လုမ်းကိုင်သည်၊ (လုမ်းဆွဲယူသည်)။ snatch
ပျုင်းထေံ(ကြိ)	ဆွဲဆုတ်ဖြတ်သည်။ to tear
ပြာ(ကြိ)	ပြန့်ကြဲသည်၊ ကွဲပြားသွားသည်။ scattered
ပြာပြာ	အသီးသီး။ to be done by many
ပြာထာ့(ကြိ)	ထင်ရှားကျော်ကြားသည်။ famous; well known
ပြင်(နု·ဝိ)	ရှင်းလင်းသော၊ ပြောင်သော။ well kept (room)
ပြင့်ပွိ(နု)	သောင်ပြင်။ sand beach
ပွာ·(နု)	ကျွဲ။ buffalo
ပွာ·ဖ့ါထီ·(နု)	ကျွဲထီး၊ကျွဲသိုးထီး။ male buffalo (well matured)
ပွာ·မောဝ်·(နု)	ကျွဲမ။ female buffalo
ပွာ·ဖ့ါပွံင်(နု)	ကျွဲသိုးပေါက်။ young male buffalo
ပွာင့်(နု)	ဖယောင်းတိုင်၊နယ်။ candle; territory
ပွာင့်သောဝ်(နု)	ကွမ်းညှပ်။ tool for cutting beetle nut
ပွာင့်တိုင်(နု)	ဖယောင်းတိုင်ဝတိုင် big candle stick
ပွာင့်ဝံင်း (နု)	ဖယောင်းတိုင်ထုပ်။ candle packet
ပွံင့်	မျဉ်း၊စည်းမျဉ်း၊(ရေအတိမ်အနက်တိုင်းချိန်သီး)။ line
ပွံင့်ဝံင်(နု)	မျဉ်းတန်။ ruler

ပ္ငံ့က္ဟာင်(နာ)	သမ္ဘရာ။ lime
ပ္ငံ့က္ဟာင်မိင်(နာ)	တောင်သံပုရာ
ပ္ငံ့ဖို(နာ)	မျဉ်းကြိုး၊ တမျဉ်းကြိုး။ measuring rope
ပ္ငံ့ဝင်ခွင်(နာ)	မျဉ်းဝိုင်း။ circle line
ပ္ငံ့ကာင်း (နာ)	မျဉ်းကောက်။ crooked line
ပ္ငံ့လီနုံး (နာ)	စတုဂံမျဉ်း။ square lines
ပ္ငံ့သိုင့်နုံး (နာ)	တြိဂံမျဉ်း။ trinagle lines
ပ္ငံ့လံင်(နာ)	မျဉ်းဖြောင့်။ straigth line
ပ္ငံ့ခဝ်•(နာ)	တရားနည်းလမ်း။ couch for monk to preach
ၯုံ(ကြိ)	စုဆောင်းသည်၊ ဖေါ်စပ်သည်။ gather; compound
ၯုံသီး (ၯုံသိင်းဃုံ့း) (ကြိ)	ဆေးဖေါ်သည်။ compound medicine
ၯုံသိင်းမူ•(ကြိ)	ထင်းစုဆောင်းသည်။ gather firewood
ၯုဲ(ကြိ)	ပြုသည်။ carry out; to do
ၯုဲဒါန်•(ကြိ)	ကုသိုလ်ပြုသည်။ make merit
ၯုဲဆိုဝုံး (ကြိ)	လှူဒါန်းသည်။ donate; to give alms
ၯိုင် (ၯိုင်ထင်း) (ကြိ)	သိဒ္ဓိတင်သည်၊ တင်မြှောက်သည်။ make thing potent
ၯိုင်ထင်းဖယ့်ဆံင်• (ကြိ)	လက်ဖွဲ့ကိုသိဒ္ဓိတင်မြှောက်သည်။ make amulet potent
ၯိုင်ထင်းတ့်ပို(ကြိ)	ကိုရင်သရဏံဂုဏ်တင်ပေးသည်။ make novice monk takes refuge in the three Gems; Buddha

ဖ

ဖ	လိက်မောဝ်•ဖှုံးသိုင့်ဆိုဃှုဖှုံးဖိုင်ဏှ်မ္ဂဲလိက်ဖှုံးဏို့ဆို့ဏို့ဖှုံးဆောဝ်•လှ်။ ဗျည်း-၃၆-လုံးတို့တွင်၂၂လုံးမြောက် ဗျည်းဖြစ်သည်။ The 22nd letter of the 36 Plone alphabets.
ဖ့်	အကျိုး (အကျိုးတရား)။ consequence
ဖ့်ညံင်• (ဖ့်ညံင်•လး)	ကြောင်ပန်း (ကြောင်ပန်းရွက်)။ chaste tree; *Vilex trifolia*
ဖ့်ဍုဂ်(ကြိ)	တင်ဆောင်သည်၊ တင်သည်။ carry or transport things by vehicles
■ကွင်ဏှ်ဖ့်ဍုဂ်ဝေ့ဗ္ဂိက်ကဲအး လေံလေံလှ်	သင်္ဘောသည်ကုန်များစွာတင်ဆောင် နိုင်၏။ The ship is able to carry much goods.
ဖ့်ယိက်(ကြိ)	အပြစ်တင်သည်၊ အပြစ်ပြောသည်။ blame
ဖ့်လျာ•(ကြိ)	လွှတ်သည်၊လွှတ်လိုက်သည်။ release; let go free
ဖ့်လဝ်•	မိုးရံကာထားသည်၊ အရံ။ to shelter by roofing
ဖ့်လဝ်•	၁၊ လောက်လွှဲ၊ ၂၊ ထီးမိုးပေးသည်။ 1. sling 2. to shelter with an umbrella
■ဖ့်လဝ်ဖေ့်လာ•သင်ဃာ့ဏှ် ၃ေခေါတ်မေါတ်ဆာ်။ ။	ဘုန်းတော်ကြီးကို ထီးဖြင့်မိုးပေးစေလိုပါသည် Please hold the umbrella over the monk.
ဖ့်လေံ (ကြာ)	ရှောင်လွှဲ။ avoid
ဖ့်ရီ•(နာ)	မရွေးမုန့်။ snack made of popped rice and palm

	sugar
ဖံရီ့ဖူး (ယှောတ်ဖူး) (ကြိ)	စပါးလှေ့သည်။ winnow paddy
ဖံရီ့(ကြိ)	ဖြန့်ကျဲသည်။ scatter
ဖံဏီက်(န)	အိမ်ရိုက်သံ။ nail
ဖံရှက် (ဖံရှက်ဟံ့.ဝါ) (ကြိ)	ပက်ဖြန်းသည်၊ ဖြန်းသည်။ spray
ဖံဟ့ုက်(န)	စပါးကျိတ်ဆုံ၊ ပွတ်ခံသည်။ rice grinder
ဖံဝါင် (ထောဝ်ဖွင်)(န)	စောင်၊ပုဆိုး။ blanket; sarong
ဖံဝါင်လှူးယှာ့(န)	စောင်အနီစင်း၊ တောင်ရှိုးဆင်။ blanket with red stripe
ဖံဝါင်ထောဝ်.(န)	ပိုးပုဆိုး။ silk sarong
ဖံအောဝ်(ကြိ)	အပ်နှံသည်။ entrust; to leave with
ဖံအဝ်(ကြိ)	သြဘာပေးသည်၊ ညာသံပေးသည်။ to applause
ဖံအုဂ်	အုတ် (ထမင်းထည့်သောအစ်အုတ်)။ disk with cover
ဖံအုဂ်ခံင့်	ရွှေအုတ်။ golden covered-disk
ဖါ(ကြိ)	ပေါက်ခွဲသည်၊ ခွဲသည်။ split
■အံ့ဝေ့ဒူးဖါထေံဖါသိင်းမူ. ဒေ့ကွ့ါဏံ့လံ့။	သူသည်ထင်းကိုပေါက်ဆိန်နှင့်ပေါက် ခွဲ၏။ He splits firewood with an axe.
ဖါ (ဖါထုံယာ) (ကြိ)	မှန်းဆသည်။ guess; estimate
ဖါထုံယာဆုံ(ကြိ)	ချိန်ဆသည် (ထိတိုးသည်)။ estimate thing
ဖါထင်း (ကြိ)	၁၊ ပွင့်လာသည်၊ ၂၊ ပေါက်လာသည်၊ ၃၊ မွေးဖွါးလာသည်။ 1. blossom; 2. grow; 3. born
ဖါဂ္ဂူဆး (ကြိ)	ဆန်ကိုချိန်ဆသည်၊ (အိမ်နေရာရွေးရာ၌အသုံးပြုသည်) make forecast with the use of rice grain
■ပံသုင်းဟ့ိုင်းဏံ့ဖါယှောဝ်.ဂ္ဂူ. ဆးဟ့ေဝ်ဆေဝ်.ဟ့ား။	အိမ်ဆောက်ရန်ဆန်ကိုချိန်ဆကြည့်သည်မှာကောင်း ပါသလား။ Do the rice grains give good forecast.

ကရင်လူမျိုးများအိမ်ယာဆောက်လုပ်ရာတွင်မြေနေရာကောင်းမကောင်း ဆန်အနေအထားအချိန်အဆကောင်းမှ၊ ဆောက်လေ့ရှိသည်၊အိမ်ဆောက်မည့်နေရာတွင်စင်ကျယ်စွာရှင်းလင်းပြီးတိုင်ငုတ်တခုစိုက်၍ဆန်စေ့ခုနစ်စေ့ကို တိုင်ပတ်လည်တွင်ညီညာစွာစီထားပြီး၊ ညအခါချိန်တွင်ပုဂံလုံးနှင့်ဖြစ်စေ၊ စလောင်းနှင့်ဖြစ်စေ၊အုပ်ထား၍မနက်မိုးလင်းတွင်ဖွင့်ကြည့်လျှက်ဆန်စေ့ရွှေနေလျှင်မကောင်း ဆန်စေ့စီထားသည့်အတိုင်း ရှိမှကောင်းသောနေရာဟုမှတ်ယူကြ ၍အိမ်များဆောက်လုပ်ကြသည်။

The Karen would decide whether a plot of land is suitable for building a house by doing rice grain forecast. The plot where the house is to be built is cleared. A pole is set up. Seven rice grain are arranged around the pole. The grains are covered during the night. If the grain are found scattered the next morning, the plot is then not suitable to build house. If they remain as they were arranged yesterday, the plot is then suitable to build house.

ဖါဆုံ(ကြိ)	မှန်းဆပြီးပြောသည်။ make a guess
ဖါထဝ့်(န.ဝိ)	ရှည်လျားသော။ long
ဖါဒ္ဒောဟ်(န၊ဝိ)	ကြီးသော။ big; large
ဖါဏီဖါဏာ(ကြိ)	နေ့ရက်သတ်မှတ်သည်။ set a date
ဖါယှောတ်(န.ဝိ)	အလွန်နက်သော။ very deep

ဖါလေါတ်သာ*(ကြိ)*	ချိန်းဆိုသည်။ make appointment
ဖါမာ (လင်မါမါ)	ဆင်ခြေလျော (ဆင်ခြေလျောနိုင်သောနေရာ)။ slope
ဖါ့*(နု)*	၁၊ အဖို၊ အထီး၊ ၂၊ တောင်ပိန်း။ 1. male 2. wild taro
ဖါ့ထီ·*(နု)*	ဘကြီး၊ ဦးကြီး။ full grown and sexually mature male of larger animal or human
ဖါ့လံင်*(ကြိ)*	ဖြတ်ထိုးသည်။ ready wit
ဖါ့ဆုံး *(နု)*	သင်းထားပြီးသော(နွားသင်း) စသည်။ castrated male
ဖါ့တုံတံင်	ငန်းတော်ကျားမြွေ။ banded krait
ဖါ·*(နု)*	အဖေ။ father
ဖါ·ကိုဆာ·*(နု)*	ကျေးဇူးရှင်အဖေ။ Lord God; Holy Father
ဖါ·ယာ· *(နု)*	ဖထွေး (အမေ့ယောက်ျား) step-father
ဖါ·တုံ*(နု)*	အဘ၊ အဖ၊ ဘခင်၊ (ပိတု)။ father
ဖါ·ထိင်·*(နု)*	အဖေရင်း။ actual father
ဖး (ဖးခွိက်) *(ကြိ)*	ကျော်သွားသည်။ left out; go over
▪ယုံဝီ·ယောဝ်·ဏားယောဝ်·တာ·ဖးခွိက်လုံ၃ူလုံ။	ကျွန်ုပ်ရေတွက်ကြည့်သောအခါ တခုကျော်သွားသည်။ I left out one when I did the counting
ဖး (ခင့်ဖး) *(ကြိ)*	ကျော်သွားသည်။ step-over; cross (road)
▪ ခင့်ဖးခွိက်သိင်းဖူ့ဏုံဆာ်။	သစ်တုံးကို ကျော်သွားလိုက်ပါ။ Please step over the log.
ဖးဝါင်*(နု)*	စောင်။ blanket
ဖး (လေဝ်ဖး၊ဟာဖး) *(ကြိ)*	ဖြတ်ကျော်သွားသည်။ pass by
ဖါင် (အံ့ဖါင်၊အံ့ဏါင်ဖါင်)	အနားစွန်း။ edge
ဖါင်	ကတွက်ကတက်ပင်။ kind of fig; *Ficus cunia*
ဖါင်·*(ကြိ)*	၁၊ ဝတ်ရုံသည်၊ ၂၊ မီးပွင့်သည်။ 1. wrap; 2. spark
ဖါင်·ထင်း (ဖါထင်း၊ဖင်·ထင်း) *(ကြိ)*	မိုးစဲသွားသည်။ rain stop
ဖါင်·ဖုံဝါင်*(ကြိ)*	စောင်ပတ်သည်၊ စောင်ခြုံသည်။ wrap with blanke
ဖါင်·သယ်စူး၊ ပီသီစူး *(ကြိ)*	လက်ပိုက်ထားသည်။ fold arms across the chest
ဖါင်·ထရာ့*(ကြိ)*	သင်္ကန်းဝတ်ရုံသည်။ to wear yellow robe (monk)
ဖါင်·ကယ်၊ (ဆိုဏင်ဖါင်ကယ်) *(နု)*	တင်ပလင်ခွေထိုင်။ sit crosslegged.
ဖါင့် (မေံဖါင့်) *(ကြိ·ဝိ)*	မျက်ခမ်းစပ်သည်။ (သော)။ soar eye
ဖါင်း *(နု)*	ဝွေးပင်။ hog plum: *Spondias pinnata*
ဖါင်းဆိုင့်*(နု)*	ဝွေးချို။ sweet hog palm
ဖါင်းသး *(နု)*	ဝွေးသီး။ hog palm
ဖါ် (အံ့ဖါ်) *(နု)*	အရေပြား။ skin; hide
ဖါ်ထုဂ် (အံ့ဖါ်ထုဂ်) *(ကြိ)*	အသားလှုပ်သည်။ movement of skin
ဖါ်ဝိင်း (ကံင်သိုဝ်) *(နု)*	အဝတ်တန်ဆာ။ clothes
ဖါ်ခေါဟ် (အံ့ဖါ်ခေါဟ်) *(နု)*	မျက်နှာပြင်၊ အရေပြားပေါ်။ on the skin; on water surface
ဖါ်ထး (ဖံင်းထးဖါ်ထး) *(ကြိ)*	ဆုတ်ကိုင်ထားသည်။ hold; grab
ဖါ်ထးခိုင့်ခိုင့်*(ကြိ)*	မြဲမြဲစွာဆုတ်ကိုင်ထားသည်။ grab firmly
ဖါ်ထုဂ်*(နု)*	ရုတ်တရက်ဆွဲသည်၊(တုတ်ဆွဲသည်)။ pull

ဖါ်ခိုင့်ထး *(ကြိ)*	ဆုတ်ကိုင်ထားသည်။ grab
ဖါ်ဖံင်း (ဝူးဖံင်·ဖိင်ဖံင်·) *(န)*	ပေါက်ပေါက်။ popcorn
ဖါ်စုဂ်ယးထိင်·*(န·ဝိ)*	သွေးသားတော်စပ်သော။ related
ဖါ်သဲ့ယးသုံ့*(ကြိ)*	ကိုယ်ရည်နွေးသည်။ warm body temperature
ဖါ်သိုဝ်*(န)*	အဖွဲ့အစည်း (အစည်းရုံး)။ association; organization
ဖါ်သွိက် (အုံဖါ်သွိက်) *(န၊ဝိ)*	အရေတွန့်သော။ wrinkle (skin)
ဖင်*(န)*	လှံ။ spear; javelin
ဖင်ထောဝ်·*(န)*	လှံရိုး။ javelin handle
ဖင်ဏာ·*(န)*	လှံသွား။ spear blade
ဖင့် (ဝူးဖင့်)*(န)*	စပါးကျည်၊ ကုန်လှောင်ရုံ barn
ဖင့်ထောဟ်ယုး *(န)*	ငန်းပုတ်မြွေ။ king cobra
ဖါင့်မေံပ္ပါ် *(ကြိ)*	စပါးကျည်ထဲမသွင်းမီ ကောက်ညှင်းထုပ်စသည်၊ စပါးကျည်လေးထောင့် ကျွေးမွေး၊ စပါးကျည်အစောင့်ချထားသည်။
ဖါန်*(ကြိ)*	လင်းသည် (လင်းသော)။ bright
ဖါန်ကိုင်ကိုင်*(ကြိ)*	အရောင်ဟပ်သည်။ reflection of bright thing
ဖါန်စာစိင်း*(ကြိ)*	ကြည်လင်သည်။ very bright
ဖင်ဟုံ·စီဟုံ·ယုဝ့်	တဟုန်းဟုန်းအရောင်တောက်သည်။ extremely bright
ဖါန်ထင်း *(ကြိ)*	လင်းလာသည်။ dawn; coming to light
ဖါန်လင်*(ကြိ)*	အရောင်ထိုးလာသည်။ increase in brightness
ဖါန်ဖိက်လေဝ့်ဖိက်လေဝ့်*(ကြိ)*	မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်အရောင်လင်း လာသည်။ twinkle
ဖါန်ယ*(န)*	တောင်သရက် (နွားအံ)။ wild mango tree
ဖါန်ယုး*(ကြိ)*	မှုံးမွှားမွှားလင်းသည် (ကြယ်ရောင်နှင့်လင်းသည်)။ dimly lit
ဖါန်ခယ်*(ကြိ)*	ထိန်ထိန်လင်းသည်။ glow
ဖါန်မွာမွာ*(ကိ)*	တဖိတ်ဖိတ်တောက်သည်။ bright briantlly
ဖါန်မင့်(န·ဝိ)	ကြည်လင်တောက်ပသော။ clear and bright
ဖါန်ဆေဝ်ယုဝ်·*(ကြိ)*	တလက်လက်တောက်ပသည်။ blindly bright
ဖင်·*(ကြိ)*	ပိဿာ။ (weight) viss; 1.33 Kg.
ဖင်·ဝယ်	ဝါဖန့်သည်။ strike cotton with thread to make it
loose	ဖင်·လင်*(ကြိ)*လှန်းသည်။ hang cloth for drying
ဖင့် (ဖင့်ထင်းယး) *(ကြိ)*	ငါးချေးဖေါက်သည်။ take out inner parts of fish
ဖင့်ခေါဟ် (အုံဖင့်ခေါဟ်)	အပေါ်မှာ on; above
ဖင့်လး (အုံဖင့်လး)	အောက်မှာ။ under; below
ဖင့်ခွး (ဖဝ်ကုံယယ့်) *(န)*	မီးလင်းဖို။ lamp
ဖံင်*(ကြိ)*	လွတ်မြောက်သည်။ escape
ဖံင်*(ကြိ)*	ဝက်လှောင်ခြံ၊ နွားခြံစသည်။ animal pen
ဖံင်*(န)*	ဝါးကျည်ထောက်။ bamboo tube use as container
ဖံင်ဖွေဝ်*(ကြိ)*	လွပ်လပ်သည်။ free from; independent
ဖံင်ယောဝ်*(န)*	ရေပြွတ်တန်။ syringe; water squirter; water pump
ဖံင်ဖို၊ (ဝံင်ဖို) *(ကြိ)*	ကြိုးကျစ်သည်။ yarn rope
ဖံင်တုံပွါ၊ (ဝံင်တုံပွါ) *(ကြိ)*	နဖါးကြိုးကျစ်သည်။ yarn cord for bullock nose-

ring

ဖင်ကာ (မာဖင်ကာ) *(ကြိ)* ပြီးစလွယ်လုပ်သည်၊ ပြီးစလွယ်။ to do thing loosely

ဖင့် (သိင်းဖင့်) *(န)* ဖေါင်၊ (သစ်ဖေါင်)။ raft (wood raft)

ဖင့်လင်သိင်း *(ကြိ)* သစ်ဖေါင်ဖွဲ့သည်၊သစ်ဖေါင်ချသည်။ to let wood raft adrift along the river

ဖင့်တုံကျာ· (ဖင့်တုံကျာ·) *(န)* မီးအိုး၊ ဗျောက်အိုး။ fire crackers

ဖင်· *(န)* ကိုင်းပင်။ reed

ဖင်· *(ကြိ)* ပေါက်ကွဲသည်။ expolde; burst

ဖင်·ဦး (ဖင်·သး) *(န)* ကိုင်းဥ။ edible bulbous growth on the joints of the stalk of reed

ဖင်·ထို *(န)* အလိုကျူ။ a kind of reed; *Arundo domax*

ဖင်·ဝင် *(န)* ကိုင်းပင် (အပင်)။ reed stalk

ဖင်·မာင်ယို *(န)* သက်ကယ်တမျိုး။ kind of reed

ဖင်·ဗူး *(န)* ဆင်ငိုမြက်။ kind of grass very hard to uproot

ဖင်·ဖါ *(ကြိ)* ပေါက်ကွဲသည်။ explode; burst

ဖင်·ပဝ် *(န)* ကျူထရံ။ reed matting

ဖင်း *(ကြိ)* ဖမ်းသည်။ hold; catch; arrest

ဖင်းထ *(ကြိ)* ကိုင်ထားသည်။ hold;

ဖင်းဏောဝ် *(ကြိ)* ဖမ်းယူသည်။ catch; arrest

ဖင်းဆင်း *(ကြိ)* အတင်းအဓမ္မဖမ်းထားသည်။to grab a woman without her consent; to force oneself with a woman

ဖင်းခွဂ် *(ကြိ)* ဖမ်းမိသည်။ able to arrest; able to catch

ဖိင် *(န)* ပလူကောင်။ white ant in the winged stage

■အမွဲာဆုံဆိုင်လင်ထိုဝ်အုံခါဆုံ ဆိုင်ထုက်ထင်ဏုံတာ·ဖိင်သီး လုံဖးယူထင်းဝေ့ဥးလုံ — မိုးဦးကျစမိုးရွာချပြီးနောက်မိုးစဲသော အခါပလူကောင်များပျံ တက်လာကြ၏။ At the beginning of the raining season and after a rain the white ants would fly out.

ဖိင် (ဖိင်ဖင်·) လူး (ပေါက်ပေါက်) pop corn

ဖိင်ဖင်· *(ကြိ)* ယောင်ယမ်းသည်၊ စမ်းသည်။ act with uncertainity

ဖိင့်ခွး *(န)* ပြာ၊ စဖိုပြာ။ ash

ဖိင့်ခွးဖိုင် (ဖိင့်ခွးခွး) *(န)* မီးဖို။ oven

ဖိက် *(န)* ရွှံ့၊ ရွှံ့စေး၊ မြေကြီး။ mud; soil

ဖိက် *(န·ဝိ)* ညက်ညောသော။ sticky; firm consistency

ဖိက်မူး *(န)* ဖုံမှုန့်၊ ရွှံ့မှုန့်။ dust

ဖိက်စိုး *(န·ဝိ)* ရွှံ့ပေသော။ to get dirty with mud

ဖိက်စိုက် *(န·ဝိ)* အလွန်ညက်ညောသော။ very sticky

ဖိက်ဖွယ့် *(န)* ရွှံ့ဘွက်၊ နွံ။ mud

ဖိက်လေဝ့် (မေ့ဖဝ့်) *(န)* မီးပွါး။ flame

ဖိက် (ကုံဖိက်–ပုံယှာ·ဖိက်) *(န)* ကပ်စေးနဲသူ။ stingy person

ဖိက်ဖိက်လေဝ့်လေဝ့် *(ကြိ)* မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်။ twinkle

ဖိက်အွာဝင် (ဖိက်ဝွါဝင်) *(န)* မြေဖြူခဲ။ white chalk

ဖိက်ဆုံဟုင် *(န)* ရွှံ့ရုပ်၊ ရွှံ့နှင့်လုပ်ထားသောအရုပ်။ clay toy

ဖိက်ပါပိုင်(န)	ရွှံ့နွံဘွက်။ mud pool
ဖိတ်ခါ (ပိဆ်ခါ)	မဲဇလီ။ Cassia siamea
ဖိ(န)	အဖွါး။ grandmother
ဖိအွာ(န)	သီလရှင်။ nun
ဖိစိုးယင် (ဖူစူးယင်)(န)	ဖုံးမကျီ (စပါးစောင့်နတ်သွီး၊ စပါးလိပ်ပြာနတ်) paddy goddess
ဖိဆိုပ်ဖူဆိုပ် (ကြိ)	ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်။ ancestry
ဖိတုံနုံ(န)	အထီးကျန်။ discarded old women
ဖိယှာကောင် (န၊ဝိ)	အဘွားအို။ very old garndmother
ဖိဖူ (န)	အဘိုးအဘွား။ grandparents
ဖိး (ကုံဖိး) (န၊ဝိ)	ကပ်စေးနဲသော။ stingy
ဖိး (အုံဖိး) (န)	ပြည်၊ (ပြည်ပုတ်)။ pus
ဖိးမေ(ကြိ)	မျက်မုန်းကျိုးသည်။ loathe; hate
■ပိုအေဖိးမေဖွံ့ဟူဟှာဏ်ဖွံ့မိဖိးမေဝေ့ပ်ဆေဝ်လှ်။	သူတပါးကိုမုန်းလျှင် သူများကလည်းပြန်မုန်းတတ်သည်။ If we loathe others then others will loarhe us as well.
ဖိ (ကိင်းဖိ) (ကြိ)	ဖွဲ့ချသည် (လက်သဲနှင့်ဆိတ်သည်) pinch
ဖိဥဉ် (အင်းဖိဥဉ်) (ကြိ)	ချွေတာသည် (ချွေတာစားသည်)။ to economise
ဖုင်ထင်းဃှို့ထင်း	ပြည်ပေါက်နာတမျိုး။ abscess
ဖုင်ဇောင်(ကြိ)	နှိုက်ယူသည်။ to take thing from inside something
ဖုင်းခေါဟ်ဖုင်း (ကြိ)	ခေါင်းပေါင်းပေါင်းသည်။ wrap or tie turban
ဖုင်း (ကြိ)	ပေါင်းသည်။ wrap or tie (turban)
ဖုံ (န)	ကြက်မောက်တမျိုး။ rambutan
ဖုံယှောဝ့်သး (န)	ကြက်မောက်သီး။ rambutan fruit
ဖုံမေသး (န)	ကြက်မောက်မွေးတို။ a kind of rambutan
ဖုံ့ (ကြိ)	ပိုက်ထားသည်၊ ခါးပိုက်ထားသည်။ to carry something at the level of the waist by making a ocket in the sarong
ဖုံ့ (န)	မြုံး(ငါးထောင်သောမြုံး) fish-trap made by bamboo slats
ဖုံ့ဝါ (ကြိ)	ပွေ့ဖက်ထားသည်။ hug; embrace
ဖုံ့ဝါထဆိက်ဆိက်(ကြိ)	တင်းကြပ်စွာပွေ့ဖက်ထားသည်။ embraice tightly
ဖုံ့ထွောင်(န)	မွေ့ယာ။ mattress
ဖုံ့ပိုင် (န)	သင်းပိုင်။ monk's robe
ဖုံ့ဝါလင်(န)	တုပ် (ငါးထောင်မြုံးကြီး)။ kind of fish trap
ဖုံ့သီး (န)	မြုံးစိပ်။ kind of fish trap where spaces between bamboo slats are very tiny
ဖုံ့ထိင်ထုံ(န)	ငါးရှဉ့်ထောင်သောမြုံး။ eel fish-trap
ဖုံ (ကြိ)	ပေါက်သည်။ to have a hole;
ဖုံထင်း (ကြိ)	အနာပေါက်ထွက်သည်။ to develope skin abscesses
ဖုက် (န၊ဝိ)	ပျော့ပြောင်းသော။ soft; tender
ဖုက်လုက် (န)	ဘုတ်။ a kind of spirit that enter into a chroni

cally sick patient

ဖုက်လုက်ထင်းချိုဝ် *(ကြိ)* ဘုတ်ဝင်သည်။ enter by the above mention spirit

ဖုက်လုက်ကုဂ် *(နဝိ)* ပျော့ပြောင်းနူးညံ့သော။ very tender; very soft

ဖုက်ဖှေဟ် *(နဝိ)* ပျော့အိသော။ very weak (physically)

ဖုက်ဆော့ *(ကြိ)* ခါပစ်သည်၊(အဝတ်စသည်ကိုခါသည်)။ shake

ဖုက်လင်ခွိက် *(ကြိ)* ခါပစ်သည်။ shake off

ဖုက်ယှူး *(န)* ယပ်တောင်။ manual fan

ဖုက်ဖါ *(ကြိ)* လှုပ်သည်၊ (ယပ်ခပ်သည်)။ fan to cool

ဖုက်ဖယ် *(ကြိ)* အဟုတ်၊ တကယ်။ real

ဖုဂ် (ဝးလိုဖုဂ်) *(န)* အဖုတ်(ဝါးတဖုတ်) ဝါးတရုံ။ one bamboo bush

ဖူထင့်*(န)* ဝက်ဝံ။ bear

ဖူသိင့်*(န)* ဆူးပုပ်။ kind of vegetable with a strong odour
Acacia intsia

ဖူ့ *(ကြိ)* ခုန်သည်။ jump; hop

ဖူ့ (ဖူ့ယှာ·) *(နဝိ)* အဘိုး၊ အိုမင်းသော။ grandfather; married man

ဖူ့ဍာ *(န)* ကြမ်း (သစ်သား၊ သို့မဟုတ်ဝါးခြမ်းသို့မဟုတ်ကွမ်း
သီးပင်များနှင့်ပြုလုပ်ထားသောအိမ်ခင်းကြမ်းပြင်)
floor (usually made of bamboo or planks)

ဖူ့ဍာခုံင်း *(န)* နံရံ (ထရံ)။ wall

ဖူ့အွာ (ဖူ့ဓွါ) *(န)* ဘိုးသူတော်။ white hermit

ဖူ့ဖါခွေဟ်(န) ဘိုးဘိုးကြီး။great grandfather: person of high
authority

ဖူ့ဆူ့ဟှူ· *(န)* မြေငလျှင်။ earth quake
ကရင်များသည်ကမ္ဘာကိုငင်း ဖူ့ဆူ့ဆိုသော
ဘီလူးကြီးကထမ်းထားသည်ဟုယုံကြည်
ကြသည်။ ၄င်းဖူ့ဆူ့ လှုပ်ခါသော
ကြောင့်မြေငလျှင်လှုပ်ရသည်ဆိုသည်။

ဖူ့ဖှီ *(ကြိ)* ကြိုးခုန်သည်။ skip rope

ဖူ့ဖး *(ကြိ)* ခုန်ကျော်သည်။ jump over; jump across

ဖူ့ယာင်ဝင်း *(န)* ရွာသူကြီး၊ ရွာခေါင်းဆောင်။ village headman

ဖူ· (ဖူ·ခွါ၊ဖူ·မူး) *(န)* ညီ(ညီငယ်၊ညီမ)။ younger brother; younger sister

ဖူ·ဝဲါ*(န)* ညီကိုမောင်နှမ။ brother and sister: brethren

ဖူ·ဝဲါထိင်· *(န)* ညီကိုရင်း။ brother and sister of same parents

ဖူ·ဒုးဓိုဒ် (ဖူ·သွာ) *(န)* ညီအထွေး။ youngest brother

ဖူ·ခေ့ဝ် *(န)* ညီငယ်။ little brother

ဖူ·ယာ· *(န)* ဖအေတူမအေကွဲ–မအေတူဖအေကွဲညီ။ step brother

ဖူ·လး *(န)* ကွမ်းရွက်။ beetle leaf

ဖူ·လးကိုဝင့် *(န)* ကွမ်းမွှေး။ scented beetle

ဖူ·ပါ် *(န)* ညီငယ်။ little brother

ဖူ·ပေဝ့် *(န)* ညီငယ်။ small brother

ဖူး *(ကြိ)* ကျောပိုးသည်။ to carry on the back

ဖူးကုံတ်ပို *(ကြိ)* ရှင်လောင်းထမ်းသည်။ carry novice saddled on

shoulder

ဖေဝ် *(န)* ကြက်ပေါင်ပင်။ kind of creeper which produces an edible drumstick-shaped fruit: *Ureceola esculenta*

ဖေဝ်သး *(န)* ကြက်ပေါင်သီး။ drumstick-shaped fruit

ဖေဝ့် *(န)* ဖွဲကြမ်း။ paddy husk

ဖေဝ့်မုက် *(န)* ဖွဲနု။ bran

ဖေဝ့်သို *(န)* ဖွဲ။ bran

ဖော့်(ဖော့်လင့်) ပေးသည်။ give

ဖော့်အုံဟှာင်· *(ကြိ)* ထောက်ခံသည်၊ အားပေးသည်။ support; encourage

ဖော့်ဟှူ· (ဖော့်ဝီ·) *(ကြိ)* ကြိုတင်ပေးသည်။ to give in advance

ဖော့်ယှူ· *(ကြိ)* လူကြုံပေးသည်။ send thing with somebody

ဖော့်သတ္တာ် *(ကြိ)* သတိပေးသည်။ to warn; caution

ဖော့်သး *(ကြိ)* အမွေဆက်သည်။ to will; give inheritance;

ဖော့်အင်း *(ကြိ)* ကျွေးမွေးသည်။ feed; to give food

ဖော့်ဆုံဝုံး (ဖော့်အင်းဏာင်) *(ကြိ)* အမျှဝေသည်။ give blessing; give offering

ဖေ *(ကြိ)* ခုတ်သည်။ cut

ဖေခါ·လင် *(ကြိ)* ခုတ်လှဲသည်။ cut to fell

ဖေခိုဝ့် (ဖေယောဝ့်) *(ကြိ)* ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းသည်။ to clear a plot of land

ဖေယောဝ့်ဖိုင်သာ *(ကြိ)* လမ်းရှင်းလင်းခုတ်ထွင်သည်။ to fell trees blocking a road

ဖေဃုဂ် *(ကြိ)* တောင်ယာခုတ်သည်။ to clear a plot of forest for farming

ဖေဏာင်း *(ကြိ)* အမှတ်အသားအဖြစ်ခုတ်ထားသည်။ to cut marking

ဖေစာင် *(ကြိ)* ရွဲစောင်းစောင်းခုတ်ထားသည်။ cut obliquely

ဖေဆွာ (ဖေတုံဆွာ) *(ကြိ)* တဖက်စောင်းခုတ်ထားသည်။ cut obliquely at the tip

ဖေထေ *(ကြိ)* ခုတ်ဖြတ်သည်။ cut into two

ဖေဖါ *(ကြိ)* ခုတ်ခွဲသည်။ cut open

ဖယ် *(န)* ဖဲ၊ ဖဲချပ်။ playing cards

ဖယ့် *(န)* ပုတီး၊ ဆွဲကြိုး။ necklace; bead

ဖယ့်ခံင့် *(န)* ရွှေဆွဲကြိုး။ gold chain; gold necklace

ဖယ့်စေဝ် *(န)* ငွေဆွဲကြိုး။ silver chain; silver necklace

ဖယ့်မံင်· *(န)* မောင်းဆွဲကြိုး၊ မောင်းဘယက်။ gong necklace

ဖယ့်နောတ်ထုံ *(န)* ဇွန်းဆွဲကြိုး၊ ဇွန်းဘယက်။ spoon necklace

ဖယ့်ဆံင်· *(န)* လက်ဖွဲ့။ armlet; armband

ဖယ့်မျက်တုံ *(န)* စိပ်ပုတီး။ bead

ဖါ *(ကြိ)* လှော်သည်၊ (လှေလှော်)။ row (boat)

ဖါန္ဒိ (ဝါန္ဒိ) *(ကြိ)* လှေလှော်သည်။ row boat

ဖါခွိက် *(ကြိ)* ဘေးဖယ်ထားသည်၊(တွန်းဖယ်လိုက်သည်) set aside

ဖါ *(ကြိ)* သွေ့ခြောက်သည်။ got dried

▪ယ့်သုင်းလင်ဆုံထုင်းဆုံဝံင်သီးလုံဖး ဖါခွိက်လုက်ယုဂ်လုံ။ ကျွန်ုပ်တို့ပျိုးထားသောသီးနှံပင်များ သည်သွေ့ခြောက်သွားပေပြီ။

The plants that we nurtured have dried.

ဖဝ့် *(န)*	ပန်း။ flower
ဖဝ့် (ပဝ်.) *(ကြိ)*	ဖတ်သည် (စာဖတ်သည်)။ read
ဖဝ့်ကျဲ *(န)*	မြက်ပန်းတမျိုး။ kind of grass flower
ဖဝ့်ကယ် *(န)*	တောင်ယာပန်းတမျိုး၊ kind of flower found at moun tain side farming
ဖဝ့်ကိုယယ့် *(န)*	မီးလင်းဖို။ stove kept in living room or bed room
ဖဝ့်ကျောဝ် *(န)*	ပန်းခြံ။ park; garden
ဖဝ့်ခွင်*(န)*	ပန်းကုံး။ garland; wreath
ဖဝ့်ခွင် *(န)*	သမန်းကျားပင်။ kusu grass; *Eragrostis zeylanica*
ဖဝ့်ခုံ *(န)*	ပန်းခွက်၊ ပန်းကန်တော့။ flower vase
ဖဝ့်ခွင်ဝီ. *(န)*	သမန်းမြက်မြစ်။ roots of kuru grass ၄င်းကို–ဆေးဝါးအစီအရင်ဖြင့်စားပါကသမန်းကျားဖြစ်နိုင်သည်ဟုရှေးကရင်တို့အယူရှိကြသည်။ It is rumoured that one who uses it can turn into tiger.
ဖဝ့်ခွင်ဝဝ် *(န)*	သမန်းနီ။ red kusu grass
ဖဝ့်ခွင်အွါ *(န)*	သမန်းဖြူ။ white kusu grass
ဖဝ့်စယွာ *(န)*	ပန်းပင်၊(ပန်းဘုရင်)။ king of flowers
ဖဝ့်စိင်းစင်း (ဖဝ့်ဆင့်ကုံလေဲ) *(န)*	ဆီမီးတောက်။ flower of *Haemaria constricta* (kind of orchid)
ဖဝ့်စိင်ကွင် *(န)*	သနပ်ပစ္စည်း။ flower of *Limonia acidissima*
ဖဝ့်စေဝ် *(န)*	ငွေပန်း။ silver flower
ဖဝ့်ဆင့်ဖှေဝ် *(န)*	ကြက်လျှာပန်း။ pennant flower
ဖဝ့်ဆင့်ယယ် *(န)*	သံသတ်ပင်။ *Albbiziz lucida* flower
ဖဝ့်ဆင်ထီ *(န)*	နှင်းပန်း။ lily; *Polianthes tuberosa spp*
ဖဝ့်ဆင့်ထိင်. *(န)*	ကြက်မောက်ပန်း။ coxcomb flower
ဖဝ့်ဆုံဆူး (ဖဝ့်ဆင်သောဟ်) *(န)*	နှင်းဆီပန်း။ rose
ဖဝ့်တုံကဝ်ဝင် *(န)*	နေကြာပန်း။ sunflower
ဖဝ့်တုံကောဝ် (ဖဝ့်ထောဟ်ကောဝ်) *(န)*	ပေါက်ပန်း။ Sebania gradiflora
ဖဝ့်တုံကောဝ်အွာ *(န)*	ပေါက်ပန်းဖြူ။ white Sebania gradiflora
ဖဝ့်တုံကောဝ်သိုင့် *(န)*	ပေါက်နက်။ black *Sebania gradiflora*
ဖဝ့်ထင်း *(ကြိ)*	ပွင့်လာပြီ။ blossom; to bear flower
ဖဝ့်ထောဟ်ကိုး *(န)*	ဖယောင်းပန်း။ kind of orchid bearing yellow waxy flower; *Dendobrium callipses*
ဖဝ့်ထောဝ်. *(န)*	ပန်းအငုံ၊ပန်းအဖူး။ flower bud
ဖဝ့်တုံဏေဝ့်လာ့ *(န)*	ပေါက်ပန်း။ *Sebania gradiflora*
ဖဝ့်ထောဟ်ကါ *(န)*	သစ်ခွဖယောင်းပန်း။ kind of orchid bearing waxy flower
ဖဝ့်ခံင့် *(န)*	ရွှေပန်း။ yellow ginger lily; *Hedychium coronarum*
ဖဝ့်ဖိုင် *(န)*	ပန်းအိုး။ flower pot; vase
ဖဝ့်မူလင့် *(န)*	ဖုံးမသိမ်။ *Blumea balsamefera*

ဖဝ့်မူယှာ့ *(နာ)*	သဇင်ပန်း။ species of orchid; *Bulbophyllum auricomum*
ဖဝ့်မေဝ်သောဟ်၊ (ဖဝ့်မေဝ်အာင်) *(နာ)*	စပယ်ပန်း။ jasamine
ဖဝ့်မူမေံ *(နာ)*	နေပန်း။ sunflower
ဖဝ့်မူးဏာင်ခေါဟ်သးခွါ့ *(နာ)*	နှင်းပန်းတမျိုး (လူပျိုပန်း)ဆောင်တော်ကူးပန်း။ vervain *Verbena officinalis*
ဖဝ့်ယုံမေဝ်၊ (ဖဝ့်ထောဝ်ထံင်) *(နာ)*	ကြောင်မြီးတူပန်း။ *butterfly bush; Buddeleia asiatica*
ဖဝ့်ယှာ့ဖေါဟ် *(နာ)*	ခတ္တာ။ species of land lily; *Crinum amoenum*
ဖဝ့်ယှာ့ဖါခွောဟ် *(နာ)*	ကိုယ်ရံကြီး။ *species of lily; Crinum asiaticum*
ဖဝ့်ယှာ့ထိုင့် *(နာ)*	စပယ်ပန်းကြီး။ jasamine (large kind)
ဖဝ့်လးဃှို *(နာ)*	ရွက်လှပန်း။garden croton; *Cosiaeum variegatum*
ဖဝ့်လာခုဂ် *(နာ)*	ဝါဆိုပန်း။ herbaceous plants bearing orange blossoms during the period of monsoon retreat
ဖဝ့်ဝီ•ခါန်•သယ့် *(နာ)*	ဂန္ဓုလက်သဲပန်း။ ornamental shrub with pointed digitate leaves; *Ployscias fruticosa*
ဖဝ့်သွာပွဲာ *(နာ)*	ငွေရောင်ပန်း။ plant of the ginger family producing white waxy flower: *Hedychium spiedtum*
ဖဝ့်ဆို့ခေါဟ်လံင် *(နာ)*	သစ်ခွပန်းတမျိုး။ kind of orchid
ဖဝ့်သယ်မံင် *(နာ)*	သစ်ခွပန်း။ general term for orchid
ဖဝ့်ဆုဂ်ပွှာ• (ဖေါဝ်ဆိက်ပွေင်•) *(ကြိ)*	ကန်သင်းဖို့သည်။ make farm dyke
ဖဝ့်ဃှို့ထင်း (ဖေါဝ်ဃှို့ထင်း) *(ကြိ)*	ပြည့်အောင်မြေကြီးဖို့သည်။ fill earth till full
ဖဝ့်ထင်းဟှိင်းခေါဝ်လး *(ကြိ)*	အိမ်အောက်မြေဖို့သည်။ to fill earth under the house
ဖဝ်• (ရူးလို်ဖဝ်•) *(နာ)*	တစည်း၊မျိုးတစည်း။ sheaf
ဖေါဝ် (ဖေါဝ်ဟှုင့်) *(ကြိ)*	ဖက်ထားသည်။ embrace; hug
ဖေါဝ်ဖင့် *(ကြိ)*	တဝက်။ half
ဖေါဝ်ဖင့်ဏီ *(ကြိ)*	နေ့တဝက်။ half day
ဖေါဝ်ဖင့်ဏိင်း *(ကြိ)*	နှစ်ဝက်။ half year
ဖေါဝ်ဖင့်မူ• *(ကြိ)*	ညဝက် (သန်းခေါင်)။ midnight
ဖေါဝ်ဖင့်မူ•ထို့င့် *(ကြိ)*	သန်းခေါင်ကျော်။ past midnight
ဖေါဝ်ဝါ *(ကြိ)*	ဖုံးအုပ်သည်၊ ဖို့သည်။ cover; close; shut
ဖေါဝ့် *(ကြိ)*	ဖေါင်းကြွလာသည်။ swell
ဖေါဟ် *(နာ)*	သား၊ကလေး။ child; baby; son; daughter
ဖေါဟ်ဒို့ဖေါဟ်သး *(နာ)*	ကလေးသူငယ်။ children
ဖေါဟ်ဒို့ပိုး *(နာ)*	သားသမီးမြေးမြစ်။ grandchildren
ဖေါဟ်သး *(နာ)*	ကလေး၊ (လူကလေး)။ baby; child
ဖေါဟ်သးမူး *(နာ)*	ကလေးမ၊ (သူငယ်မ)။ small girl; girl
ဖေါဟ်သးခွါ *(နာ)*	ယောကျ်ားလေး၊လူပျို။ bachelor; boy
ဖေါဟ်သးဖွဲာ *(နာ)*	လူပျိုကာလသား။ teenager
ဖေါဟ်ခွါ *(နာ)*	သား၊ ယောကျ်ား။ son
ဖေါဟ်မူး *(နာ)*	သမီး။ daughter
ဖေါဟ်စဝ် (ဖေါဟ်ဝဲယှာ•) *(နာ)*	သားကြီး။ eldest daughter or son

ဖေါဟ်ဃ္ဂဲ (ဖေါဟ်ဃှိုး) *(န)*	မိဘမဲ့ကလေး (ခိုကိုးရာမဲ့ကလေး)။ orphan
ဖေါဟ်ဆာ် (ဖေါဟ်ပေဝ့်) *(န)*	လူမမယ်ကလေး၊ သားငယ်။ small baby
ဖေါဟ်ဆာ် *(ကြိ)*	ကလေးမွေးသည်။ to have a new born baby
ဖေါဟ်ထိင်ႉ *(န)*	မိမိရင်၌ဖြစ်သောသား။ own child
ဖေါဟ်ဍုးဝိုဒ် *(န)*	သားထွေး။ youngest child (son or daughter)
ဖေါဟ်ယာႉ *(န)*	မယားသို့မဟုတ်လင်သားသမီး။ step son or daughter
ဖေါဟ်အင်းနျုႉ *(န)*	နို့စို့ကလေး။ suckling
ဖေါဟ်သးမို့ထူႉ *(ကြိ)*	ကလေးအိပ်ချိန်။ baby sleeping time
ဖေါတ် *(ကြိ)*	ကျိုးပဲ့သည်။ breaking of rim or pot or plate
ဖေါတ် *(ကြိ)*	တီးမှုတ်သည်။ to play drum with one's fingers
ဖေါတ်ခွိက် *(ကြိ)*	ပဲ့သွားသည်။ break off
▪ယှ်ထို့နုံႉဏှ် အှ်နိုဝ်ဖါင် ဖေါဟ်ခွိက်လှ်ကာင်လှ်။	ငါ့ရေအိုးနှုတ်ခမ်းတခြမ်း ပဲ့သွားသည်။ The rim of my pot break away a piece.
ဖေါတ် *(န)*	ဂမုံး။ generic term for some herbs with aromatic tubers mostly *keampferia* from ginger family
ဖေါတ်ခုင်း *(န)*	မင်းတရာ့တပါးပင်။ kind of ginger family
ဖေါတ်ဃ္ဂဲ *(န)*	ဖါလာရိုင်းပင်။ cardamon plant
ဖေါတ်နိုင့် *(န)*	ဆိပ်ဖူးပင်။ shrub related to jasmine
ဖေါတ်ဝင်ဝဝ်ဖဝ့် *(န)*	မာလာဖူး။ aromatic flowering herb used as a vegetable; *Hitchenia glauca*
ဖေါတ်ခင်းသွာ့ *(န)*	ဆေးဘက်ဝင်သောဂမုန်းတမျိုး။ kind of medicinal *kaempferia*
ဖေါတ်မင်ဖွဲာ *(န)*	တို့စရာလုပ်ရသောဂမုန်းအနွယ်ဝင်အပင်ငယ် kind of *kaempfera raten as vegetable*
ဖေါတ်ထိုင့် *(ကြိ)*	ထပ်နေသည်။ overlap; to pile one upon another
ဖေါတ်ထး *(ကြိ)*	အိုးစည်တီးသည်။ to play Karen drum
ဖေါတ်ဖိုင်သာ *(ကြိ)*	လမ်းအတိုင်းလိုက်သွားသည်။ follow the road
ဖေါတ်အှ်ခါင့် *(ကြိ)*	သူ့နောက်လိုက်သွားသည်။ follow him or her
ဖေါတ်သွာ့ *(ကြိ)*	သွားကျိုးသည်။ to break away
ဖေါတ်ဆံင်း(ဖံင်းဆံင်း) *(ကြိ)*	အဖမ္ပပလက်ကာယပြုသည်။ to force oneself on
ဖိုင် *(န)*	အိုး (အိုးတမျိုးမျိုး)။ pot; cooking utensils
ဖိုင်(ထို့ဖိုင်)ကှ်မှိုင့် *(န)*	ရေတွင်း။ hole; well
ဖိုင် (စေဝ်လှ်ဖိုင်) *(န)*	ရှစ်ပဲ၊ ငါးမူး၊ တကျပ်ဝတဝက်။ half dollar (kyat)
ဖိုင် (ဟှိင်းဖိုင်) *(န)*	အတွင်း (အိမ်အတွင်း)၊ inside (inside the house)
ဖိုင်ဟှုံ *(န)*	ပေါင်းချောင်အိုး။ steamer with perforated bottom
ဖိုင်ထာ *(န)*	သံဒယ်အိုး။ iron pan
ဖိုင်ထို့ (ဖိုင်နုံႉ၊ထို့နုံႉ) *(န)*	ရေအိုး။ water pot: water container
ဖိုင်ထံင်ႉ *(န)*	ကြေးအိုး။ copper pot
ဖိုင်ဖိက် (ဖိုင်ဟှင်းခေါဟ်) *(န)*	မြေအိုး။ earthern pot
ဖိုင်မေဝ် *(န)*	ထမင်းအိုး။ rice pot
ဖိုင်မူႉ *(န)*	လမ်းမကြီး။ high way

ဖိုင်မိင် *(န)*	တောလမ်း။ jungle trail
ဖိုင်သာ *(န)*	လမ်း (လမ်းအမျိုးမျိုး)၊ခရီး။ road; journey
ဖိုင်ဆေဝ် *(န)*	ခြင်ကောင်အကြီးစား။ mosquito (big kind)
ဖိုင်လင်· (အုံဖိုင်လင်·) *(န)*	အနာ၊အနာပေါက်၊ဒဏ်ရာ။ blisters; wound
ဖိုင်သာထာ· *(န)*	လမ်းခွဲ၊လမ်းခွ။ roads junction
ဖိုင်သာဆုဂ် *(န)*	လမ်းကြား၊ (လမ်း၂လမ်းကြား)။ between roads
ဖိုင်သာကာင်ဖါ *(န)*	လမ်းခွဲ။ place where a road divides into two
ဖိုင်သာဏာင် *(န)*	လမ်းဘေး။ road side
ဖိုင်သာဖေါဟ် *(န)*	လမ်းမြောင်ကလေး (လမ်းသွယ်) small track or path
ဖိုင်သာယာင် *((န·ဝိ)*	ခရီးရှည်။ long journey
ဖိုင်ဟ့ *(န)*	အိုးကြီး။ big pan
ဖိုင်မုဂ် *(န)*	အိုးမဲ။ soot
ဖိုင်သာဖွံင် *(န)*	လမ်းစဉ်။ policy
ဖိုင်ကျောဟ် *(န)*	အိုးကွဲ။ broken pot
ဖိုင်ထေဝ်· *(န)*	ကြမ်းပေါက်၊ကြမ်းကြား။ a hole in the floor of the house
ဖိုင့် *(န)*	ကြမ်းပိုး။ bed-bug
ဖိုင့် *(ကြိ)*	ပက်ဖြန်းသည်၊အမှုန့်ဖြူးသည်။ sprinkle with powder
ဖိုင့်ဆာင်း *(န)*	ကင်မွန်းချဉ်ပင်။ kind of vine the leaf having sour taste used in making soup
ဖိုင့်လေဝ်ဖိုင့်သုဂ် *(ကြိ)*	ပွတ်သပ်သည်။ to brush tenderly with hands
ဖုင့်လင် *(ကြိ)*	ဖြူးထည့်သည်။ to put into
ဖိုင့်ဓါ *(ကြိ)*	ဖုံးဖိသည်။ to cover with
ဖိုဟ် *(ကြိ)*	တိုသည်။ short
ဖိုဟ်ထဝ့် *(ကြိ)*	တိုရှည်နိမ့်မြင့်သော။ different length or height
ဖိုဟ်ဏာင်း *(န)*	ပို၍တိုသော။ shorter than; lower than
ဖိုဟ်လင် (လင်ဖိုဟ်) *(ကြိ)*	တိုသွားသည်၊ နိမ့်သွားသည်။ get shorter; get lower
ဖိုဟ်လါတုဂ်(ဖိုဟ်လယ့်တုဂ်ကွာ်)*(န၊ဝိ)*	အလွန်ပုသော။ very short; very low
ဖိုဒ် *(ကြိ)*	အုံသည်၊ ဖို့သည်၊ ဖိသည်။ to heap upon
ဖျ *(ကြိ)*	လှန့်လိုက်သည်။ to scare; to inimidate
ဖျာ့ *(န)*	ဈေး။ market; bazaar
ဖျာ့လင်· *(န)*	ဈေးဆိုင်။ shop
ဖျာ့ဆာ· *(ကြိ)*	ဈေးသည်။ shop owner; sale person
ဖျာ့ဖါဒွေဟ် *(န)*	ဈေးကြီး။ large market; big bazaar
ဖျင်· *(ကြိ)*	လန့်ဖြန့်သည်။ to get extremely frighten
ဖျင့် *(န)*	ဖျင်၊ ပိတ်။ cloth
ဖျင့်ဝဝ် *(န)*	ရာနီ၊ ဖျင်နီ။ red cloth
ဖျော်ကွ့ဂ် *(ကြိ)*	ဦးချသည်။ bow down in worship
ဖျော်ဆီ· *(ကြိ)*	ဆည်းကပ်သည်။ approach
ဖျော်ဝတ် *(ကြိ)*	ဝတ်ပြုသည်။ worship
ဖွ (ဖွလာင်·) *(ကြိ)*	ချော်သည်၊လွဲချော်သည်။ miss
ဖွာ *(ကြိ)*	စိုက်ပျိုးသည် (စပါးစိုက်ပျိုးသည်)။ to grow paddy

ဆိက်ဆာ·သီးလ့်ဖးဖှာဝဲ့ရူးဏ့်လ့်၊	လယ်သမားများစပါးစိုက်နေကြသည်။ The farmers are planting paddy.
ဖှာ *(ကြိ)*	ပေါက်သည် (မြွေပေါက်သည်)။ strike
▪ဂူ·အိုင်ဏ့်အေဖှာဟ့်တာ·ဟ့်သို့ သေ့်ဝဲ့ဍုးလ့်။	မြွေဆိုးပေါက်လျှင်သေတတ်သည်။ One can die if poisonous snake strikes.
ဖှာရူး *(ကြိ)*	ကောက်စိုက်သည်။ plant paddy
ဖှာ *(ကြိ)*	ထုသည်၊ ထွင်းသည်။ to chisel: to carve
▪ ယ့်ဝဲါဏ့်ဖှာဆုံဟှင်သေ့်မာ·လ့်။	ကျွန်ုပ်အကိုသည်ပန်းပုထုအလွန်တော်သည်။ My brother is very good in carving
ဖှာခေါဟ့်ဖှာဏာ· *(ကြိ)*	ဦးခေါင်းငြိမ့်သည်။ nod head
ဖှာဆာ့မေ *(ကြိ)*	မျက်စပစ်သည်။ wink
ဖှာဆုံဟှင် *(ကြိ)*	အရုပ်ထွင်းထုသည်။ carve an image
ဖှာဖုံ· *(ကြိ)*	ထွင်းဖေါက်သည်။ to cut through
ဖှာဖှာ့ *(ကြိ)*	ခဏတဖြုတ်။ a short time
ဖှာအ့်ဖိုင် *(ကြိ)*	အပေါက်ထွင်းသည်။ to chisel a hole: to dig hole
ဖှာ· *(န)*	မျှား။ arrow
ဖှာ· *(န)*	မြယာပင်။ *Microcos paniculata*
ဖှာ· (ဖ့်လျာ·) *(ကြိ)*	လွှတ်သည်။ set free; release
ဖှာ·ဆုံဍုယ်ဝါ(ဖ့်လျာ·ဆုံဍုယ်ဝါ)*(ကြိ)*	အပြစ်လွှတ်သည် (ခွင့်လွှတ်သည်) forgive his sin
ဖှာ·ဖ်င *(န)*	မျှားကျည်တောက်။ quiver
ဖှာ·(ဖှာ·ဓါ) *(န)*	ရိုးရိုးမျှား။ ordinary arrow
ဖှာ·ရူး *(န)*	ဆိပ်လူးမျှား။ poison arrow
ဖှာ·ခါင့်(ဖှာ·ခါင့်ဍဲာ်) *(န)*	မျှားရွက်။ wings of arrow
ဖှာ·မေ *(ကြိ)*	မျက်နှာသစ်သည်။ to wash face
ဖှာ·သွာ့ *(ကြိ)*	တောင်းပန်သည့်အခါသုံးသည့်စကား။ apology word တစုံတယောက်အားအမှားပြုမိသည့်အခါတဘက်သား အား တောင်းပန်ခြင်းသဘောဖြင့်(ဖွါ·သွာ့ဖွါ·သွာ့)ဟုတောင်း ပန် ရွတ်ဆိုတတ်ကြသည်၊မြန်မာလိုခွင့်လွှတ်ပါနှင့်တူညီသည်။
ဖှာထုံကျ *(န)*	သံမျှားသွား (သံမျှားတံ)။ iron arrow
ဖှာထာ့ *(န)*	တထောင့်ထွာ။ and handbreath
ဖှး *(န)*	လင်းနို့။ bat
ဖှးခါ·ဏာ့ *(န)*	လင်းဆွဲ။ bat
ဖှးဖါဍေဟ့် *(န)*	လင်းဝက်။ big bat
ဖှးအ့်ဴ *(န)*	ယမ်း၊ ယမ်းစိမ်း၊ လင်းနို့ချေး။ gun powder (some Karen of old time said that gun power was made from bat's excreta) ရှေးခေတ်ကကရင်တို့ယမ်းသေနတ်ကိုစတင်အသုံးပြုသော အခါယမ်းကိုလင်းနို့ချေးမှချက်ယူကြသည်၊ သို့သော် ယမ်း စိမ်းသေနတ်ယမ်းစသည်များကိုယ္ခုတိုင်ကရင်ဝေါဟာရဖြင့် "ဖှးအ့်ဴ"ဟုခေါ်ကြခြင်းဖြစ် ၏။
ဖှာင် *(န)*	စူးငါးထိုးစူး။ fishing javelin
ဖှာင်ထာ· *(န)*	၀ူစူး (စူးခွ)။ fishing javelin with forked tip

ဖှာင် (ဆိုင့်ဖှာင်)	နောင်ကျင်သည်။ to repent from a wrong
ဖှာင့် (ကြိ)	ကြစ်သည်၊ကြိုးကြစ်သည်။ twist yarn (into rope)
ဖှာင့်ကာင် (ကြိ)	ကြစ်နေအောင်ကြိုးကိုကြစ်သည်။ twist yarn tightly
ဖှာင်· (ကြိ)	ဇတ်ကနဲဆွဲကိုင်ယူသည်။ snatch
ဖှာင်·ဏောဝ်·ခွိက် (ကြိ)	ဆွဲလုယူလိုက်သည်။ snatch off
ဖှ ါ (ကြိ)	နောက်ကျသည်။ late
ဖွိက် (ကြိ)	ရှူးပျံ(ရှဥ့်ပျံ)။ flying squirrel
ဖွိက်(ဖွိက်ဖုံ·) (ကြိ)	စူးစသည်နှင့်ပွတ်ပြီးဖေါက်သည်။ to make hole with
ဖွိက်တြာ်သာ (ကြိ)	လူးလိမ့်နေသည်။ to roll oneself
ဖွိက်တြာ် (ကြိ)	လိမ့်သည်၊ပွတ်သည်။ to clean a hole by turning cleaner
ဖှင်·သား (နာ)	ကြက်မောက်သီး။ rambutan
ဖှင်·သင့် (မို့မင်·ဖှင်·သင့်) (ကြိ)	အိပ်မက်မက်သည်။ to have bad dream
ဖှင်း (ကြိ)	သွပ်သည်၊စွပ်သည်။ to put on something such as socks gloves.
■အို့ဝေ့ဥုးဏျာ့ဖှင်းထင်းဝေ့အို့ခင်း ဍေခင်းဖှင်းဏျာ့လှ်။	သူတွင်ခြေအိပ်စွပ်ထားလျက်ရှိသည်။ She wears socks on her soles.
ဖှံ့င်လင် (ဖှံ့င်လင်ထာင်) (ကြိ)	အဖျားကျလာသည်။ to get better; fever to get down
■အို့ဝေ့ဥုးဆောတ်ဟော့တ်ထင်း ဟှံ့င်ဖှံ့င်လင်ထာင်ယုဂ်။	သူသည်ငှက်ဖျားတက်ပြီးနောက် ငှက်ဖျားကျသွားသည်။ He has a malaria attack but gets better now.
ဖှံ့င် (အို့ဖှံ့င်) (ကြိ)	အကြောင်းအရာ၊ အရေးအကြောင်း။ an issue
ဖှံ့င်·ကေဝ် (ကြိ)	ကြောအောင့်သည်။ ache along the backbone
ဖှံ့င်·ကုဂ် (နာ၊ဝိ)	ကြောရိုးကောက်သော။bend backbone; humpback
ဖှံ့င်·ခူ (နာ·ဝိ)	ကြောရိုးညွတ်သော။ humpback
ဖှံ့င်·ယှုဲး (ခေါဟ်ဆာင့်ယှုဲး) (နာ)	ကြောရိုး။ backbone
ဖှံ့င်·ထုင်း (အို့ခံင်) (နာ)	ခေါင်တိုင် (အိမ်ခေါင်တိုင်)။ top of a building
ဖှံ့င်·လောတ်သာ (ကြိ)	တူတူပုန်းတမ်းကစားသည်။ to play seek and hide game
ဖွိင်ဖှင်· (ဖွိင်ဖှင်·သြင့်) (ကြိ)	လန့်ဖြန့်သည်။ stampede;
ဖွိ (နာ)	ကြိုး။ rope
ဖွိခွင် (နာ)	ကြိုးကွင်း။ noose
ဖွိထာ (နာ)	သံကြိုး။ iron chain
ဖွိဖှ့ါ (နာ၊ဝိ)	မှုံမွှားသော၊ (မှုံမှုံမွှားမွှားဖြစ်သော) blur
ဖွိဖှဝ်သားယယ် (နာ)	အုန်းဆံကြိုး။ rope made of coconut fibers
ဖွိသ့် (နာ)	လျှော်ကြိုး။ rope made of jute fibers
ဖွိဆိုင့်ထင်း (ကြိ)	ကြိုးတင်းလာသည်။ rope got stretched or tightened
ဖွိလင်ထံင်· (ကြိ)	ကြိုးလျော့လာသည်။ rope got loosen
ဖွိလင်ပျး (ကြိ)	ကြိုးပြေသည်။ got untied
ဖွိ· (ကြိ)	အရည်ပျော်သည်။ liquidized; dissolved
■ထို့လးဆိုင့်ဏျာ့အေမွဲ့ာဏျာ့အို့ကော့်လှ် ထို့ကွာဏျာ့တာ·လှ်ယိက်လှ်မဝ်·ဝး	သကြားကိုရေထဲတွင် စိမ်ထားပါက မကြာမီအရည်ပျော်သွားလိမ့်မည်။ Sugar will get dissolved within a

short

ဏ်ဖိး·ထင်း ခွိက်ဝဲ့ဒုးလ်။ — while when it is put in water.

ဖိး· (သာဖိး·) *(ကြီ)* — ဒေါပွသည်၊ စိတ်ဆိုးသည်။ angry

▪အ်ဝဲ့ဒုးဟ္ဂိင့်စးဝဲ့လ်ဆ်ခွါင်ဆာ့အ် ဏ်တာ·အ်ဝဲ့သာဖိး·ထင်းဒ္ဓေဟ်မာလ်။ — စကားနားထိုးသည်ကိုကြားရသောအခါသူသည်များစွာ ဒေါပွလာသည်။ He got very angry when he heard the verbal attack.

ဖွံ *(န)* — ကရင်လူမျိုး။ Karen nation; human

▪ပ်ဖွံယှိဝ်·ဖေါဟ်သီးလ်ဖးကောဝ် ပ်ဆိုဒ်ဖေါဟ်အ်မိင်ဏ်ဒ္ဓေဖွံလ်။ — ကရင်အမျိုးသားများသည်မိမိတို့၏ လူမျိုးအမည်ကို "ဖွံ"ဟုပင်ခေါ်လေ့ရှိသည်။တခါတရံလူသားဟူသောဝေါဟာရကိုလည်း"ဖွံ"ဟုပင်ခေါ်ဆိုလေ့ရှိတတ်ကြသည်။ တနည်းအားဖြင့်ကရင်တို့သည်မိမိတို့အ မျိုးသားများကို လူမျိုးဟုခေါ်သည်ဟုလည်းဆိုနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ယ္ခုအခါပိုးကရင်ဟုခေါ်သောကရင်များမိမိအမျိုးသားအား လုံးကို"ဖွံ"ဟုပင်ခေါ်တတ်ကြသည်။သို့သော်ပိုးကရင်စ ကောကရင်ဟုခွဲခြားပြီးခေါ်လိုက် သောအခါပိုးကရင်ကို ဖွံယှိဝ်·ဟုခေါ်ပြီးစကောကရင်ကိုဖွံယှင်ဟုခေါ်တတ် ကြသည်။ စကောကရင်တို့ကမူမိမိကိုယ်ကိုကညောဟုခေါ်ကြသည် ခွဲခြားခေါ်သောအခါပိုးကရင်ကိုကညောပိုးဟုခေါ်ပြီးဟု ခေါ်ပြီးစကောကရင်ကိုမူကညောစော်ဟုခေါ် တတ် ကြသည်။

ဖွံဆိုဒ် *(န)* — ကရင်အမျိုးသား။ Karen national

ဖွံမူးဏင် *(န)* — အပျိုမ။ unmarried woman; virgin

ဖွံဖွဲ့ာ *(န)* — လူပျိုကာလသား။ young men

ဖွံလ်ဒ္ခင်း *(န)* — လူတစု။ a group of people

ဖွံ· *(န)* — တောင်ပို့။ mound

ဖွံ·ထီသး *(န)* — စာကလေးသခွါး။ kind of cucumber

ဖွံ·ဒ္ခိင်ခ္ဂိဝ် *(န)* — တောင်ပို့။ mound

ဖွံ·ဖှေဝ် *(န၀ိ)* — ကျိုချွဲသော။ greasy; slimy

ဖွံး *(န)* — လုံးသော၊ (အလုံး)။ round; spherical

ဖွံးဒ္ခင်း (တ်လူကူ) — လုံးလုံး၊ (လုံးဝိုင်းသော)။ circle; circular; globular

ဖုက်သိင်း (ပ်လုက်သိင်း) *(ကြိ)* — သစ်ပင်ဖက်တက်သည်။ to climb a tree encircling the tree trunk with the hands

ဖုက်ခေါဟ် (ဖွဲ့ာခေါဟ်) *(ကြိ)* — မိတ်သလင်။ *Zinbiger barbatum*

ဖုဂ် *(န)* — မှီသည်၊ လက်လှမ်းမှီသည်။ reachable; within reach

ဖုဂ်လင် *(ကြိ)* — ဖြည့်ထည့်သည်၊ဆိုက်ထည့်သည်။ thrust or shoved into

ဖုဂ်လင်သိင်းမူ· *(ကြိ)* — ထင်းဆိုက်သည်။ to put in firewood

ဖူ (ဖို) *(န)* — ကြိုး။ rope

ဖူ (နိုဝ်ဖူ) *(န)* — နှုပ်ခမ်း။ lip

ဖူ· *(န၀ိ)* — ရူးသွပ်သော။ insanity; madness

ဖူ·ဖိုင် *(န)* — သေမင်းနိုင်ငံ၊ တမလွန်ဘဝ။ hell;

ၦ့ါ·ဟံၣ် (ၦ့ါ·ဟ့ၢဟံၣ်)	ရူးသွပ်သော။ insanity
ၦ့ါ·ထီဝ် (ထီဝ်ကှၥ်)	ဝက်ရူးနာ။ epilepsy
ၦ့ါ·မိၣ်ယှိၣ်မိၣ် (န)	သေမင်းနိုင်ငံ။ hell
ၦ့ါ: (ကြိ)	ကျွတ်ထွက်သည်။ to be off the holder
■ယ့်ဝဲါအီၣ်ယေ့ထီါဝ်·ဏၠ်ၦ့ါ:ခွိက်ယုဂ်။	ကျွန်ုပ်အစ်ကိုဓါးရိုးကျွတ်ထွက် သွားဝ။ The handle of my brother's knife slips off.
ဖှ့ဝ် (န)	လျှာ (ချိန်ခွင်လျှာစသည်)။ indicator of the scale
ဖှ့ဝ် (နိုဝ်ဖှ့ဝ်) (န)	နှုတ်လျှာ။ tongue
ဖှ့ဝ် (ဖံၣ်ဖှ့ဝ်) (ကြိ)	လွတ်မြောက်သည်။ escape
ဖှ့ဝ်လၣ်ထုၣ်: (ကြိ)	စကားမပြောနိုင်ဘဲကြောင်နေသည်။ unable to speak; stunned
ဖှ့ဝ်ခၣ်:ထံာ် (န)	လျှာရင်း။ the root of the tongue
ဖှ့ဝ်ခါဟ် (န)	လျှာခင်။ uvula
ဖှ့ဝ့် (ကြိ)	ချောမွတ်သော။ slippery; smooth
ဖှ့ဝ့်လိက်ကါ (ကြိ·ဝိ)	အလွန်ချောမွေ့သော။ very smooth
ဖှ့ဝ့်လိက်(ဖှ့ဝ့်ဖှ့ဝ့်လိက်လိက်) (ကြိ)	စင်ကြယ်သော (စင်စင်ကြယ်ကြယ်) smooth
ဖှ့ဟ် (ကြိ)	လွဲရိုက်သည်။ to swing and hit against something
ဖံၣ်:ဏီဝ်·ဂူ·အီၣ်ခါၣ့်မ့ဝ်·ဏၠ်ဟံၣ်ဖှ့ဟ် ဝ့ဒ့ၣ်သိၣ်:ထုၣ်:ဆ့ဝ်·လၠ်။	မြွေကိုအမြီးမှကိုင်ပြီးသစ်ပင်နှင့်တအားလွဲရိုက် သည်။ grabs the snake at the tail and swing against a tree.
ဖှ့ဟ် (န)	ကင်းလိပ်။ grass lizard
ဖှ့ဟ်ဖှ့ါဟ်သၢ (ကြိ)	တွန့်လိမ်သည်၊လှုပ်ရမ်းသည်။ waggle; to swing around
ဖှ့ဟ်ဖါဟ်အီၣ်မ့ဝ်· (န)	အမြီးရမ်းသည်၊ (ခွေးစသည်)။ wagging of tail
ၦ့ဲ (န·ဝိ)	မြန်သော၊ လျှင်မြန်သော။ quick; fast; rapid
ၦ့ဲယှၢ့၊ (ၦ့ဲခ့ါၣ့်) (ကြိ·ဝိ)	လျှင်မြန်ပေါ့ပါးသော။ active (person)
ၦ့ဲၦ့ဲလ့ံ (ကြိ·ဝိ)	လျှင်လျှင်မြန်မြန်။ sudden; very fast
ၦ့ဲၥ (န)	တပည့်။ servant; student
ၦ့ဲၥဖါဟ် (န)	တပည့်လေး။ little servant
ၦ့ဲၥခါဟ်သ့ၠ် (န)	တပည့်ရင်း (လက်ရင်းတပည့်)။ trusted servant ယုံစားရသောတပည့် (လူယုံတပည့်)
ၦ့က် (ကြိ)	ပျော့သည်။ soft
ၦ့က်စွယ် (ကြိ)	ပျော့အိပျော့ဖတ်။ very soft
ၦ့က်ပါပိုၣ် (န၊ဝိ)	ပျော့အိပွက်ထသော။ full softness
ၦ့ယ်ခါဟ်(န)	မိတ်သလင်။ *Zingiber barbatum*
ၦ့ဟ် (န၊ဝိ)	ထင်ပေါ်သော၊ ထင်သော။ eminent; appear
ၦ့ဟ်ထၣ်: (ကြိ)	ထင်ပေါ်လာသည်။ to come into view; to appear
ၦ့ဟ်ဍ့ါ:ဍ့ါ: (ကြိ)	မှုံမွှားမွှားထင်သည်။ blur
ၦ့ဟ်ဇိဇိ (န၊ဝိ)	တရေးရေးသာပေါ်သော။ seen from far
ၦ့ဟ်ဖိုဖှၢ့ (ၦ့ဟ်ကိုကှၢ) (န၊ဝိ)	တရေးရေးတမှိန်မှိန်ပေါ်လွင်သော။ appear blurrly
ၦ့ဟ်ယှိၦ့ဟ်လၢ (န·ဝိ)	ယဉ်ကျေးလှပစွာထွက်ပေါ်လါသည်။ looks beautiful
ၦ့ဟ်ကှၢကှၢၣ်: (န·ဝိ)	ထင်ရှားစွာပေါ်လွင်သည်။ appear clearly; clear view

ဖှပ်ထင်းကျာကျာင်း *(န·ဝိ)*	ထင်ရှားစွာပေါ်ထွက်လာသည်။ come into view clearly
ဖှပ်စိုဝ် *(န·ဝိ)*	အဝေးမှပေါ်သည်။ appear from a distance
ဖှဝ် *(န)*	အုံး (အုန်း)။ coconut
ဖှဝ်သး *(န)*	အုံးသီး။ coconut fruit
ဖှဝ်ထုင်း *(န)*	အုန်းပင်။ coconut tree
ဖှဝ်ထာင် *(န)*	အုံးလက်။ coconut branch
ဖှဝ်ဖါ (ဖှဝ်သးဖါ) *(န)*	အုန်းခွံ။ coconut outer covering
ဖှဝ်ထို (ဖှဝ်သးထို) *(န)*	အုန်းရည်။ coconut water
ဖှဝ်သးဝင်း *(န)*	အုန်းသီးကင်း။ young coconut fruit
ဖှဝ်ဏီး *(န)*	အုန်းပတ်။ coconut sarong (the tying of woman sarong around a coconut tree so that it will bear fruits)
ဖှဝ်စင် (ဖှဝ်သးစင်) *(န)*	အုန်းနို့။ coconut milk
ဖှဝ်မေ်သး *(န)*	အုန်းမျက်ဆံ။ microphyl
ဖှဝ်ယယ် (ဖှဝ်သးယယ်) *(န)*	အုန်းဆံမျှင်။ coconut strand
ဖှဝ်သောဟ် *(န)*	မအောင်သောအုန်းသီး။ sterile coconut fruit
ဖှဝ်လူးခူး (သံင်း) *(န)*	အုန်းဆံသီး။(ဇဂျီသွေး)။ soft edible ball inside coconut fruit
ဖှဝ်သးသောဟ် (ဖှဝ်သောဟ်) *(န)*	အုန်းဆီ။ coconut oil
ဖှဝ်သးကူ *(န)*	အုန်းမှုတ်။ half shell of coconut used as a cup
ဖှဝ်သိုင့်ဏိင်း *(န)*	သုံးနှစ်အုန်း။ three-year coconut (kind of coconut that bears fruits when three years old)
ဖှဝ်မောဝ်· (ဖှဝ်သးဏာ·) *(န)*	ပိုးဟပ်ကောင်။ cockcroach
ဖှဝ်ခ္ဓိ *(န)*	အုန်းမျိုး။ coconut seedling
ဖှဝ်ယှာ· *(န)*	အုန်းပိုး။ bug of coconut
ဖှဝ်တာ *(န)*	အုန်းထန်း။ palm coconut
ဖှဝ်ဝင် *(န)*	အုန်းဝါ။ yellow coconut
ဖှဝ်ဖှဝ် *(ကြိ·ဝိ)*	မြန်မြန်၊ လျှင်လျှင်။ quick; fast; hurry
ဖှဝ့် *(ကြိ)*	စိတ်လွယ်သော၊ စိတ်ဖွာသော။ big spender
▪အ်ုဝေ့ဒုးဏ်ုာ အ်ုသာဖှဝ့်မာ·လ်ုာ။	သူသည် စိတ်လက်ဖွာသူဖြစ်သည်။ He is a big spender
ဖှော်ဝ် *(ကြိ)*	သွားသည်၊ အရှိန်နှင့်သွားသည်။ to move in haste
ဖှော်ဝ်ဖှဲ *(ကြိ)*	အရှိန်မြန်သည်။ fast speed
▪ကွင်ယိုဝ်ဖှော်ဝ်ဖှဲမာ·လ်ုာ။	သင်္ဘောသည်အသွားလျှင်မြန်စ။ The ship is going fast.
ဖှောတ် *(န)*	တောင်ထန်းပင်။ mountain toddy palm
ဖှောတ် *(ကြိ)*	အမည်မှည့်သည်။ to name
▪ယ်ုဖေါဟ်ဏ်ုာယ်ုဖှောတ်အ်ုမိင် "ဒေ့စဝ်ဓံင့်ဝင်" ဏ်ုာလ်ုာ။	ကျွန်ုပ်သားကို "ကျော်ထွန်းဖောင်"ဟု အမည်မှည့်ခေါ်စ။ I give my son the name Kyaw Htut Baung
ဖှောတ်ထင်း (ရူးဖှောတ်ထင်း) *(ကြိ)*	စပါးနှံထွက်လာသော။ budding (of paddy)
ဖှောတ်ထင်း (စိုင်ဖှေါတ်ထင်းဒေ့ဝး) *(ကြိ)*	ဝါးနှင့်ပူးတွဲချည်နှောင်ထားရသည်။ tie to strengthen
ဖှိုင်ခေါဟ် *(န)*	ဗိုက်ကြော၊ ဗိုက်သား။ abdominal muscle

ဗ

ဗ — လိက်မောဝ်ဖ္ဍုံးသိုင်ဆီုဃျှဖိုင်ဏုံမွာဲလိက်ဖ္ဍုံးဏီု ဆီုသိုင်ဖ္ဍုံးလှ်ဖ္ဍုံးဆေဝ်လှ်။
ဗျည်း ၃၆ လုံးတို့တွင် ၂၃ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။
The 23rd. letter of the 36 Plone alphabets.

ဗွာရဏာ *(ကြိ)*	တွေးတောဆင်ခြင်သည်။ consider; think; ponder
ဗုလဗာ *(န)*	မင်းချင်းယောက်ျား။ male government servant
ဗွိက်ခါန်ခါ *(ကြိ)*	ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း။ to trade
ဗြဲ ဿါ *(န)*	ကြာသပတေး။ Thursday
ဗုဒ္ဓဝါ *(န)*	ဗုဒ္ဓဟူးနေ့။ Wednesday
ဗြမ် *(န)*	ဗြဟ္မာ။ a being superior to man and spirit
ဗောဓိသတ် *(န)*	ဗောဓိသတ္တ (ဘုရားလောင်း)။ Buddha-to-be
ဗိုထွာ *(န)*	ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်း။ to ponder

ဘ

ဘ — လိက်မောဝ်ဖ္ဍုံးသိုင်ဆီုဃျှဖ္ဍုံးဖိုင်ဏုံမွာဲလိက်ဖ္ဍုံးဏီုဆီုလိ ဖ္ဍုံးလှ်ဖ္ဍုံးဆေဝ်လှ်။
ဗျည်း ၃၆ လုံးတို့တွင် ၂၄ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်၏။
The 24th letter of the 36 Plone alphabets.

ဘာ *(န)*	ကျောင်း။ monastery; school
ဘာဖါဍောဟ် *(န-ဝိ)*	ကျောင်းကြီး။ big monastery; big school
ဘာကျာ *(န-ဝိ)*	ကျောင်းအို၊ကျောင်းဆွေး။ old manastery
ဘာရာမ် *(န)*	ကျောင်းဝင်း။ compound of monastery or school
ဘာမာလောဟ်လိက် *(န)*	စာသင်ကျောင်း။ school
ဘာအ္ဓိခေါဟ်လေင် *(န)*	ကျောင်းဒကာကြီး၊ကျောင်းအုပ်ကြီး။ benefactor of the monastery; headmaster; principal
ဘာလုိလဆောတ်၊(ဘာဆင့်ဗိုဟ်)	မူလတန်းကျောင်း။ primary school
ဘာလုိကွာဆောတ်၊(ဘာဆင့်ကွာ)	အလယ်တန်းကျောင်း။ middle school
ဘာလုိထာဆောတ်၊(ဘာဆင့်ထဝ့်)	အထက်တန်းကျောင်း။ high school
ဘာခေါဟ်ထီး *(န)*	ကောလိပ်သိပ်ကျောင်း။ college; university
ဘိင် *(န)*	ဘိန်း။ opium
ဘောင် *(န)*	ဆေးခြောက်။ marijuana
ဘုက် *(န)*	ဘုတ်၊ တစ္ဆေ။ devil/ evil spirit; ghost
ဘုက်ရုက် (ဘုက်ရုက်ထင်းဍိုဝ်)	ဘုတ်တစ္ဆေပူးဝင်ခြင်း။ to be entered by evil spirit
ဘုက် *(န)*	တန်ဆောင်း၊ ဝတ်ကျောင်း။ monastery assembly hall

မ

မ	လိက်မောဝ်ဖုံးသိုင့်ဆို့ယှုဖွံးဖိုင်ဏုံမွဲလိက်ဖုံး ဏို့ဆို့ယါ ဖုံးလ်ုဖုံးဆေဝ်လ်ု။ ဗျည်း ၃၆ လုံးတွင် ၂၅ မြောက်ဗျည်းဖြစ်၏။ The 25th letter of the 36 Plone alphabets.
မ့် (က့်) *(ကြိ)*	အနာဂါတ်ကာလကိုညွှန်ပြသောကြိယာတမျိုး။ to...; will...(indicative for the future)
မ့်လံင် *(န)*	ကျောက်ရောဂါ။ small pox
မ့်လံင်ကျုံင်း *(န)*	မြောင်း (တူးမြောင်း)။ canal
မ့်ညု *(န)*	အင်ပြင်။ allergic rash
မ့်လာ်စုဂ်ခါ *(ကြိ)*	မသေသပ်သော ဖရိုဖရဲဖြစ်သော။ non serious
မ့်လိင်မ့်လုဂ် *(ကြိ)*	ဟိုလုပ်ဒီလုပ်၊ဟိုယောင်ယောင်သည်ယောင်။ being inconsistent
မ့်ရေဟ်မ့်တော့် *(ကြိ)*	ကြိုးတိုးကျဲတဲ။ having gaps in between
မာ *(န)*	ရေမနေပင်။ *Gmelina arborea*
မာ *(ကြိ)*	ပြုလုပ်သည်။ to do
မာကာ *(ကြိ)*	အလုပ်လုပ်သည်။ work
မာဏာဝ်(ယူဆို့ဖေါဟ်၊ဆုဂ်ကျုင်) *(န)*	ထောက်ရှာပင်။ chaste tree: *Vitex arborea; V. glabata*
မာကးမာဟှယ် *(ကြိ)*	ခက်ခဲအောင်လုပ်သည်၊နှောင့်ယှက်သည်။ cause problem
မာကာင်းမာကံင်း *(ကြိဝိ)*	မပြေပြစ်အောင်လုပ်သည်၊ to cause inconvenience
မာကာင်း *(ကြိ)*	ကောက်အောင်လုပ်သည်။ to bend
မာခါ *(ကြိ)*	ချိုးသည်၊ ကျိုးအောင်လုပ်သည်။ to break
မာခေါဝ်မာဟှဝ် *(ကြိ)*	ပူပင်အောင်လုပ်သည်။ to cause worry
မာခယ် *(ကြိ)*	မီးတောက်အောင်လုပ်သည်။ to light
မာခိုင်းလင် *(ကြိ)*	အေးအောင်လုပ်သည်။ to cool down
မာခေဝ် *(ကြိ)*	အစားလုပ်ပေးသည် (ကိုယ်စားလည်)။ to do on behalf
မာခွဂ်သာ *(ကြိ)*	အားအောင်လုပ်သည်။ to make oneself free
မာခွါ *(ကြိ)*	ကြိုးစားသည်။ to try
မာစ့် *(ကြိ)*	ရေဖြန်းသည်၊ ရေစွတ်သည်။ to wet
မာစုဂ်မာဆာ့ *(ကြိ)*	ဖျားနာအောင်လုပ်သည်။ to make sick
မာစီစး *(ကြိ)*	ပေရေအောင်လုပ်သည်။ to make dirty
မာဆာ့ *(ကြိ)*	နစ်နာအောင်လုပ်သည်။ to cause pain
မာဆိက် *(ကြိ)*	လယ်လုပ်သည်။ farming
မာဆံ့မာ *(ကြိ)*	အလုပ်လုပ်သည်။ work
မာဆံ့တဝ်လံင် *(ကြိ)*	ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာလုပ်သည်။ to do thing honestly
မာဆိုင့် *(ကြိ)*	ပြန်လည်တုံ့ပြန်သည်။ revenge
မာဆိုင် *(ကြိ)*	ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင်သည်။ help; cooperate
မာဆံင်း *(ကြိ)*	အတင်းလုပ်သည်၊ (အဓမ္မလုပ်သည်)။ to do by force
မာဆိုင်မာကုံ *(ကြိ)*	ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင်သည်။ to work together

မာဍျူ (မာကျူ) *(ကြိ)*	ကာထားသည် (အရိပ်ကာထားသည်)။ to shade;
မာဍျင်း *(ကြိ)*	ညှဉ်းဆဲသည်။ torture; persecute
မာဍုံင် *(ကြိ)*	အတုခိုးသည် (လိုက်တုသည်)။ to copy; imitate
မာဍေဝဟ်အ်ုသာ *(ကြိ)*	ကိန်းကြီးခမ်းကြီးလုပ်သည်။ to be aloof
မာဍျူသာ *(ကြိ)*	စူဆောင့်သည်၊ မာန်ထောင်သည်။ threaten; abusive
မာဏာ *(န)*	ဖန်းခါး။ kind of tree bearing bitter fruit
မာဏာသး *(န)*	ဖန်းခါးသီး။ fruit of above used as vegetable
မာဏာကုဲစွယ် *(န)*	ကျဇုသီး။ Terminalia citrina
မာဏောဝ်·*(ကြိ)*	ယူသည်။ to take
မာဏီးမာဏားသာ *(ကြိ)*	ကြံ့ကြာအောင်လုပ်သည်။ to delay
မာဏီ· *(ကြိ)*	ရယ်အောင်လုပ်သည်။ make to laugh
မာဏာယ်ထင်း *(ကြိ)*	ယဉ်ပါးအောင်လုပ်သည်။ to tame
မာတုင် *(ကြိ)*	ခြောက်လှန့်သည်။ to scare or frighten
မာထင်းအ်ုသာ *(ကြိ)*	စိတ်ဆိုးအောင်လုပ်သည်။ make angry
မာထိမာသိုဝ် *(ကြိ)*	အပေါင်းအသင်းလုပ်သည်။ make friend: befriend
မာထိက်ထး *(ကြိ)*	နှောင့်ယှက်သည်၊ ကန့်ကွက်သည်။ to disturb; protest
မာထေံဖါ *(ကြိ)*	ခွဲသည်၊ ခွဲပစ်သည်။ break
မာထုက်ဆ်ုဍ္ဍါင် *(ကြိ)*	နိဂုံးချုပ်စကား။ to end speech
မာထေံ *(ကြိ)*	ဖြတ်တောက်လိုက်သည်။ to cut
မာထဝ့်ထင်း *(ကြိ)*	ရှည်အောင်လုပ်သည်။ to lengthen
မာနိုင်မာဖယ်(မာနိုင်) *(ကြိ)*	အနိုင်ကျင့်သည်။ bully; persecute
မာနုံ့မာဏာ *(ကြိ)*	ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်အောင်လုပ်သည်။ persecute; cause misery
မာပြိုပြာ *(ကြိ)*	ပြန့်ကြဲအောင်လုပ်သည်။ to scatter
မာပါတုဂ် *(ကြိ)*	အလွတ်ကျက်သည်။ memorise; to do blindly
မာဖှိ· (မာဖိ·) *(ကြိ)*	အရည်ပျော်အောင်လုပ်သည်။ to liquefy
မာမ်ုဏာင်းအ်ုသာ (မာဝိင်ဝင်သာ)	ကပ်ဖဲ့၊ ခိုကပ်သည်။ refuse to do something as others do not do it
မာဖုံ· *(ကြိ)*	အပေါက်ဖောက်သည်။ puncture; make hole
မာဖောတ် *(ကြိ)*	ပွဲ့အောင်လုပ်သည်။ to break a brim
မာဖံင်ထ *(ကြိ)*	ကာကွယ်ထားသည်။ give protection
မာဖံင်ဖှေဝ် *(ကြိ)*	လွတ်မြောက်စေသည်။ redeem; rescue
မာဖှေဝ့် (မာဖှေဝ့်ထင်း) *(ကြိ)*	အချောကိုင်သည်(ချောအောင်လုပ်သည်)။to make smooth
မာဖှဲ *(ကြိ)*	မြန်အောင်လုပ်သည်(လောဆော်သည်)။ to hurry; to make faster
မာဖှုဟ် *(ကြိ)*	ပေါ်လွင်စေသည် (ထင်ပေါ်စေသည်)။ expose; reveal
မာဖှေဝ်· *(ကြိ)*	အတူတကွလုပ်သည်။ do together
မာမိင့် *(ကြိ)*	မှည့်အောင်လုပ်သည်၊ကျက်အောင်လုပ်သည်။ ripen
မာမာင်·ထ *(ကြိ)*	သီးသန့်ထားလိုက်သည်။ set aside
မာမုက်အ်ုသာ *(ကြိ)*	နှစ်သိမ့်သည်။ to please somebody
မာမိးသာ *(ကြိ)*	ယောင်ယမ်းသည်။ talk or shout while asleep

■ ဝှေ့ဥုးမိုခ့ါဏ်မာမီးသာကၠုလဝ့်။	သူသည်အိပ်ပျော်နေစဉ်အမြဲတန်းယောင်ယမ်းတတ်သည်။ He always shout while asleep.
မာယိက်မာဏာင်·သာ (ကြိ)	ကြံ့ကြာအောင်လုပ်သည်။ waste time; cause delay
မာယောဝ်·ခွါ· (ကြိ)	စမ်းကြည့်သည်။ try
မာယှူ·သာ (ကြိ)	ဆောင့်အောင့်သည် (ဆောင့်ကြီးအောင့်ကြီးလုပ်သည်။) to act in anger (eg. stumped angrily)
မာယှာ့သာ (ကြိ)	အပါးတင်သည်၊ အလိမ္မာဖက်သည်။ to act cunningly
မာယှဝ်ယှဝ် (ကြိ)	ဖြည်းဖြည်းလုပ်သည်။ to work steadily
မာယှုက်သာ (ကြိ)	ရှုတ်ပွေသည်၊ ပွေရှုတ်သည်။ to cause disturbance; to be mischievous
မာယှုဂ် (ကြိ)	ခြောက်လှန့်သည်။ frighten;
■ ဖေါဟ်သးဏ်ုပိုမာယှုဂ်ဝှေ့အေး	ကလေးသူငယ်များကိုကျွန်ုပ်တို့မခြောက်သင့်ချေ။ We should not frighten children.
မာယှင်းမာဏာ (ကြိ)	ဆင်းရဲအောင်လုပ်သည်။ torture; persecute
မာယှူးလင် (ကြိ)	အေးအောင်လုပ်သည် (အမှုကိုကြေအေးစေသည်။) make to cool: to calm; to ease
မာလောဝ်· (ကြိ)	ပျက်ရယ်ပြုသည်။ tease
မာလင်မာ· (ကြိ)	ပျောက်ပျက်အောင်လုပ်သည်။ make lost
မာလောဟ် (ကြိ)	သင်ကြားသည်။ to teach; to learn
မာကုဂ်လင်(မာလင်ကုဂ်) (ကြိ)	ကောက်ကွေးစေသည်။ to bend down
မာလင်ဃုံင်· (ကြိ)	ဖြိုပစ်သည်၊ ဖြိုချသည်။ make to collapse
မာလင်ထေံ (ကြိ)	ကျစေသည်။ drop; make to fall
မာလင်ဖိက် (ကြိ)	မီးမှုတ်လိုက်သည်၊ မီးငြိမ်းသည်။ to extinguish fire; to swith off; to blow out light
မာလင်ဖိုဟ် (ကြိ)	နိမ့်ကျအောင်လုပ်သည်။ to lower; to downgrade
မာလင်ဖုက် (ကြိ)	ပျော့သွားအောင်လုပ်သည်၊ ပျော့စေသည်။ soften
မာလင်ဓိုင် (ကြိ)	နစ်မြှုပ်သည်၊ မြုပ်သွားအောင်လုပ်သည်။ submerge
မာလိုင်၊ မာလိုင်ထင်း (ကြိ)	နွေးအောင်လုပ်သည်။ warm
မာလင်မုက် (ကြိ)	အမှုန့်ကြိတ်သည်။ to make powder
မာလုက် (ကြိ)	မှာကြားသည်။ to order something
မာလံင်ထံင် (ကြိ)	ဖြောင့်သည်၊ ဖြောင့်အောင်လုပ်သည်။ straighten
မာဝါ (ကြိ)	လှုပ်သည်။ shake
မာအ်ုဝါ (ကြိ)	လင်ယူသည်။ to marry a husband
မာသိ (ကြိ)	သတ်သည်။ kill
မာသိုင့် (ကြိ)	မဲအောင်လုပ်သည်။ make black
မာသဝ့် (ကြိ)	အသံမြည်အောင်လုပ်သည်။ make noise or sound
မာအ်ုသာ (ကြိ)	စိတ်အထင်။ think; imagine; reckon
မာအးထင်း (ကြိ)	တိုးပွါးအောင်လုပ်သည်။ make to increase; duplicate
မာအင်းမာအဝ် (ကြိ)	လုပ်ကိုင်စားသောက်သည်။ livelihood; to earn living
မာအိုင် (ကြိ)	နှစ်နာအောင်လုပ်သည်(ညှင်းပန်းသည်)။ persecute
မာစုံး (ကြိ)	ကုသိုလ်ပြုသည်။ make merit
မာစုး (ကြိ)	ပျောက်ကင်းအောင်လုပ်သည် (ကုသသည်)။ to cure

မာခွစ် *(ကြိ)*	ချေပစ်သည် (ကြေအောင်လုပ်သည်)။ to make powder
မာစိုင်မာဆိုင် *(ကြိ)*	ဝိုင်းလုပ်သည်။ help (in the work or with thing)
မာစွါင်လင် *(ကြိ)*	ဆင်ခြေလျှောဖြစ်အောင်လုပ်သည်။ to make slant
မာဟျုင်· *(ကြိ)*	ငြိမ်အောင်လုပ်သည်။ to steady
မာဟျုင်·ခိုင့် *(ကြိ)*	အတည်ပြုသည် (တည်ငြိမ်အောင်လုပ်သည်)။ confirm approved; fasten
မာဟုံ့င် *(ကြိ)*	အပြီးသပ်သည် (ဖျက်ဆီးသည်)။ 1. to finalise; 2. to destroy
မာဟျုင်·အိုသာ *(ကြိ)*	စိတ်ထည်ငြိမ်အောင်လုပ်သည် (စိတ်ချုပ်တည်းသည်)။ to control oneself
မာဃုယ်ထင်း *(ကြိ)*	အက်ကွဲအောင်လုပ်သည်။ to crack
မာဃုဂ် *(ကြိ)*	တောင်ယာလုပ်သည်။ to work in swindle farming
မာဃုက်ဆို (မာဃောတ်လင်) *(ကြိ)*	တက်ညီလက်ညီလုပ်သည်။ do something unitedly
မာဃုမာဃင် *(ကြိ)*	ညီညွတ်အောင်လုပ်သည်။ unify
မာဃာင့် *(ကြိ)*	အခြောက်လှန်းသည်။ to dry
မာဃို့ထင်း *(ကြိ)*	ဖြည့်တင်းသည်၊ဖြည့်အောင်လုပ်သည်။ to fill (blanks/vacancy)
မာ့ *(န)*	ဇနီး၊ မယား။ wife
မာ့ဆွာ် (မာ့သို့က်) *(န)*	သမုဒ္ဒရာ၊ ပင်လယ်။ ocean
မာ့ဆွာ်အောဝ် *(န)*	ပင်လယ်အော်။ bay
မာ့ဆွာ်ခွင် *(န)*	ပင်လယ်ကွေ့။ gulf
မာ့ဖေါဟ်သး *(န)*	မယားငယ်။ minor wife
မာ့သာယှာ၊ မာ့ဖါခွေဟ် *(န)*	မယားကြီး။ first wife
မာ· (အိုမာ·) *(န)*	အကြွေး။ debt
မာ·ထင်း *(ကြိ)*	အကြွေးတင်သည်။ to owe something
မာ· *(န)*	နှာခေါင်းပေါက်တွင်ဖြစ်တက်သောအနာတမျိုး။ nasal abscess
မ *(န)*	၁။ သားမက်၊ ၂။ပျိုးပင်။ 1. son-in-law; 2. paddy seedlings
မး *(ကြိ)*	မှားသည်။ to be wrong
မးထင်· *(န)*	ဇီးပင်။ plum
မးဆီသိုင့် *(န)*	စမုန်နက်။ black cumin
မးခွါ *(န)*	ဟင်းနုနယ်။ species of amaranth used as vegetable
မးလင်မဲာ *(န)*	ကုလားမျက်စေ့။ heart-pea
မအာ (မျအာ) *(န)*	သနပ်ဖက်ပင်။ kind of leaf used for rolling cheroot
မာင် (ဃွိုင်) *(ကြိ)*	တွန်ကြူးသည် (သီကြူးသည်)။ to sing song (of bird)
မာင်ဃာင့် *(နဝိ)*	ပုညက်သော၊ ပိန်ခြောက်သော။ small and thin (person)
မာင်· *(နဝိ)*	တသီးတခြားဖြစ်သော။ seperately
မာင်း *(နဝိ)*	ဝသော၊ ဖွံ့ထွားသော။ plump; beautiful; cute
မာင်းတုံလူကူ *(နဝိ)*	ဝလုံးသော။ plumply

မင် *(နာ)* ဦး။ uncle

မင် *(ကြိ)* ခွေးဟောင်သည်။ bark

မင်ကိုနိုက် (ပူရိုင်) ပိတ်ချင်းရိုင်း။ long peper; *Piper longum*

မင်ကိုလာ *(နာ)* ကြက်ဟင်းခါး။ bitter gourd; *Momordica charantia*

မင်ခေါက်လုံ *(နာ)* အနန်းဖိုပင်။ kind of hardwood tree; *Frgraea fragrans*

မင်ဒိုင်ခွံင့် (ကွါဖေါက်ဆာင်း) *(နာ)* တောင်တလည်း။ kind of timber tree; *Garcinia cowa*

မင်ခွံင်· *(နာ)* မန်ကျည်း။ tamarind

မင်စဝ် *(နာ)* ဘကြီး။ uncle

မင်စဝ်ပါင်းပံင်း *(နာ)* ယောက်ဖခွေးခေါ်ငှက်။ Indian cuckoo; *Cuculus micropheus*

မင်ဝိုံ *(နာ)* ဦးလေး။ uncle (youngest brother of father/ mother)

မင်·သာ *(ကြိ)* အတန်ကြာသောအခါ။ a long time later

မင်·သို့(မေင်·သို့) *(ကြိ)* ဥပုသ်သီလစောင့်ထိမ်းသည်။ to keep sabbath

မင့်ဟှာ (မူ့ဟှိ·) *(ကြိ)* မနှစ်က။ last year

မင့် *(နာ)* ၁၊ မင်ရည်၊(ဆေးရည်)၊ ၂။ ဘေလုံး။ 1. ink; 2. spleen

မင့်လင် *(ကြိ)* ဘေလုံးကျသည်။ splenomagaly: enlarged spleen

မင်း *(ကြိ)* ကံကောင်းသည်၊ အဆင်ပြေသည်။ to be lucky

မံင် *(နာ)* မောင်း။ gong; bell

မံင်ခွါ *(နာ)* အုန်းမောင်း။ drum or gong made from a hollow log

မံင်ဆွာင့်ဏား (မံင်ဆံင့်ဏား)*(နာ)* ကြေးစည်။ triangular brass gong

မံင်ခွး *(နာ)* (မောင်းတံ) မောင်းလက်ရိုက်။ gong stick

မံင်ကျုဂ်လေံ (မျံင်ကျုဂ်လေံ) *(ကြိ)* ဒရွတ်တိုက်ဆွဲသွားသည်။ drag

မံင်ထင်းခွိက် (မျံင်ထင်းခွိက်) *(ကြိ)* ဆွဲထုတ်လိုက်သည်။ drag away

မံင် (မေဝ်လုံမံင်) မောဝ်*(နာ)* အလုပ်၊ ထမင်းလုပ်။ gulp; amount of food swal lowed

မံင်ဖါဍှောဟ် *(နာ)* မောင်းကြီး။ big gong

မံင့် *(နာ)* စဉ့်အိုး။ earthen pot for keeping water

မံင့်ဆြိ· *(နာ)* ရာဝင်စဉ့်အိုးကြီး။ large earthen pot for keeping water

မံင့်ခေါဟ်ဖါင် *(နာ)* စဉ့်အိုးနှုပ်ခမ်း။ brim of eathen pot

မံင့်ဍိုင်ဆိင် *(နာ)* အဝကျဉ်းသောစဉ့်အိုး။ earthen pot with narrow mouth

မံင့်တောတ် *(နာ)* အရက်ထည့်သောစဉ့်အိုးငယ်။ small earthen pot for keeping alcohol

မံင်· *(နာ)* မောင်း၊ကျည်ပွေ့၊ (ဆန်ဖွတ်သည့်မောင်း)။ lever

မံင်·တိုင် *(နာ)* မောင်းတိုင်(နွားလှန်သည့်မောင်းတိုင်)။ bamboo lever used for tying an animal to be able to eat around

မ်င်လင်ထဆ်နိုင့် *(ကြိ)*	နွားကိုမောင်းတိုင်နှင့်ချည်ထားသည်(နွားလှန်ထားသည်) to tie a cow at a bamboo lever
မ်င်း *(ကြိ)*	တွေးတောကြံစည်သည်။ ponder
မ်င်းကာင်း (မ်င်းကာင်းဏောဝ်) *(ကြိ)*	အကောက်ကြံသည်။ to ponder on evil deed
မ်င်းဆ့် (မ်င်ဏောဝ်ဆ့်) *(န-ဝိ)*	အခဲမကြေနိုင်သော။ cannot forgive
မ်င်းဆ့် *(ကြိ)*	အမှတ်ထားသည်၊ တွေးကြံသည်။ to hold grudge မှိုင်တွေနေသည်။ to be sad and depressed
မ်င်းဟှ်င် (မ်င်းဃုင်) *(ကြိ)*	အတူတူဘဲ၊ တူညီသည်။ of the same
မ်င်းဓ း (ဆံင့်မ်င်းဓး) *(ကြိ)*	သတိရအောက်မေ့သည်။ to remember; recall
မ်င်းဓါ် (ဓင်းဓါ်) *(ကြိ)*	ထိမ်ကွယ်သည် (ဖုံးဖိထားသည်)။ hide; retain
မ်င်းဆ့်ကုံးဆ့် *(ကြိ)*	အကြံထုတ်သည်။ to work on idea
မ်င်းမ်င် *(န)*	အုံတုံပင် (ကစွယ်)။ name applied to species of *Litsea*
မိင် (အ့်မိင်) *(န)*	အမည်၊ နာမည်။ name
မိင်လ *(န)*	တော။ jungle; forest
မိင်လက္ဘာ *(န)*	တောတွင်း။ in the jungle
မိင်ယှာ *(န)*	ယောက္ခမ။ parents-in-law
မိင်ယှာမူး *(န)*	ယောက္ခမမိန်းမ။ mother-in-law
မိင်ယှာခွါ *(န)*	ယောက္ခမယောကျ်ား။ father-in-law
မိင် *(ကြိ) (န-ဝိ)*	ရိုင်းသော၊ တောတောင်။ wild
▪ လ့်ဏီမူဏ့်ယ့်လေဝ်လ့်မိင်လက္ဘာခါ့ ဏ့်ယ့်ဍူးခ်င်ဓးလ့်ထုံးမိင်လ့်ဟှဝ်လ့်။	ယနေ့ကျွန်ုပ်တောတွင်းသို့သွားလည်ရာ တောခွေးတအုပ်နှင့်တွေ့ဆုံလေသည်။ That day when I went to the jungle I met with some wolves.
မိင်ဟှေဝ်သးဟှေဝ် *(ကြိ၊ဝိ)*	နာမည်ကောင်းရသည်(သော)။ good name; famous
မိင်ယဝ် (မို့ယဝ်) *(န)*	ကြောင်။ cat; kitten
မိင်ယဝ်မိင် *(န)*	ကြောင်ရိုင်း၊ တောကြောင်။ jungle cat
မိင်ဟှိုင့်သးဖှိုဝ် *(ကြိ)*	နာမည်ကျော်ကြားသည်။ to be famous
မိင်သာ *(ကြိ)*	နာမည်ပျက်သည်၊ (မကောင်းသတင်းကျော်ကြားသည်) notorious; to be talked about for something bad
မိင်ဖါ *(န)*	လှော်တက်။ oar: paddle
မိင်ထ့် *(န)*	ထိုးဝါး။ bamboo pole (used for paddling)
မိင့် *(ကြိ)*	ကျက်သည်၊ မှည့်သည်။ ripe fruit; cooked food
▪ ဏ့်မေဝ်ဏ့်မိင့်ဟှေဝ်အေး။	သင့်ထမင်းကောင်းစွာမကျက်။ Your rice is not properly cooked.
▪ ခေါဝ်သးမိင့်အေဟှေဝ်ဏ့်ဟှ်အင်း ဆိုင့်ဟှေဝ်ဝေ့ဍူးလ့်။	ကောင်းစွာမှည့်သောသရက်သီး သည်ချိုမြိန်၏။ A properly ripe mango is sweet and delicious.
မိင့်စုံ *(ကြိ)*	အသီးများကောင်းစွာမှည့်လာလေသည်။ most of the fruits (of a tree) to have ripen.
မိင့်ဆောဝ် *(ကြိ)*	အသီးများမှည့်စတလုံးတလေ။ scattered fruits begin to ripen

မိင့်ဝင် *(ကြိ)*	မှည့်ဝင်းသော (ဝါးဝင်းသောအသီးမှည့်)။ well ripened
မိင့်ဝင်း *(န၊ဝိ)*	မရင့်ဘဲမှည့်လာသော (နုမှည့်)။ young fruit get ripen
မိင့်ထင့် *(န)*	ပင်မှည့်။ ripen on the tree
မိင့်အောဝ် *(န.ဝိ)*	မှည့်ရော်သော။ over-ripe
မိင့်စုဂ် (မိင့်ထွိုင့်) *(န.ဝိ)*	အလွန်မှည့်သော။ properly ripe
မိင့်သုင်းမိင့်သာ *(ကြိ)*	ကြေနပ်အားရသည်။ satisfy; to be happy with
မိက် (မိက်ကျင်.) *(နာမ်စား)*	ဖူးစာဘက်၊ ဖူးစာရှင်။ destiny partner
မိက်အို့မာ. *(ကြိ)*	အကြွေးတောင်းသည်။ ask for repayment of debt
မိက်တာ *(ကြိ)*	လှည့်ဖျားသည် (ကြောရရှုံကြံသည်)။ lip service
မိက်မူးယှာ. (အီမိက်မူးယှာ.) *(န)*	ဝမ်းဆွဲဆရာမ။ midwife
မိက်တြုဂ် *(န)*	သရက်ကင်း။ kind of edible roots; *Circuma amada*
မိက်ထာခေါဟ် *(န)*	ခေါင်းရင်းဘက်၊ တောင်အရပ်။ south
မိဏော် *(န)*	(မိနစ်) နာရီမိနစ်။ minute (time)
မီ *(န)*	သပြေ။ the eugenia tree
မီကျာင် (မီဆောင်း) *(န)*	သပြေချဉ်။ sour eugenia
မီကောဟ် *(န)*	မင်းဂွတ်။ mangosteen
မီဖါဍွာဟ် *(န)*	ဇမ္ဗုသပြေ၊ သပြေကြီး။ large eugenia
မီဝဝ် *(န)*	သပြေနီ၊ red eugenia
မီလုံ. *(န)*	ကျောက်သပြေ။ kind of eugenia
မီလာင့် *(န)*	တောင်သပြေ၊ သပြေလုံး။ round eugenia
မီယောတ် *(န)*	သပြေညွန့်။ Eugenia tredon
မီယဝ် (မိင်ယဝ်) *(န)*	ကြောင်။ kitten; cat
မီယဝ်မိင် *(န)*	တောကြောင်။ wild cat
မီစူးသင့် *(န)*	ပြည်လုံးချမ်းသာ။ kind of medicinal plant: *Dracaena helferiana*
မီစူးသင့်အွာ *(န)*	ပြည်လုံးချမ်းသာဖြူ။ White *D. helferiana*
မိ့ *(ကြိ)*	အိပ်သည်၊ကြိမ်းသည်၊စက်တော်ခေါ်သည်။ sleep
မိ့ကို့ယုဂ် (မိ့လို့ယုဂ်) *(ကြိ၊ဝိ)*	တရေးတမောအိပ်ခြင်း။ to take a nap
မိ့ခိင့် *(ကြိ)*	အိပ်ငိုက်သည်။ sleepy; drowsy
မိ့ခိုဝ် *(ကြိ)*	စောင့်အိပ်သည်။ sleep and wait
မိ့ခြုက်လင် *(ကြိ)*	မှောက်အိပ်သည်။ prone; lie with face downward
မိ့ဆုက်မိ့ခိင့် *(ကြိ)*	ငိုက်မြည်းသည်။ drowsy
မိ့ဆုက်ဟိုင်း *(ကြိ)*	အိမ်သစ်တက်အိပ်သည်။ to sleep as a token in a new house (the belief that the parents should sleep in a newly built house first before others can move in)
မိ့ဒိုင်ခိင့် *(ကြိ)*	စောင်းအိပ်သည်။ to sleep on the side
မိ့ဏာင် *(ကြိ)*	လှဲအိပ်သည်။ to lie down
မိ့မး *(ကြိ)*	အိပ်ပျော်သည်။ asleep
မိ့မင်. *(ကြိ)*	အိပ်မက်သည်။ to dream
မိ့ဏာ.ဖိုင်လင်ချင်. *(ကြိ)*	မှေးကနဲအိပ်ပျော်သွားသည်။ fall asleep unintentionally

မိ့လုံယုက် (ကြိ)	တရေးအိပ်သည်။ to take a sleep
မိ့စွယ်စွယ် (ကြိ)	အိပ်ရေးဝသည်။ to have enough sleep
မိ့ယှုက် (ကြိ)	အတူယှဉ်တွဲအိပ်သည် (မေထုံမှီဝဲသည်)။ to have sex
မိ့မင်·ဖွင်·သင့် (ကြိ)	အိပ်မက်မြင်မက်သည်။ to have bad dream
မိ့အင်ထင့် (ကြိ)	ပက်လက်အိပ်သည်။ to lie on the back
မိ့ချုံကုံ (ကြိ)	ကွေးအိပ်သည်။ to sleep on the side with knees drawn up
မိ့ဏောင်ဆုင်·သာ (ကြိ)	စင်းစင်းအိပ်နေသည်။ to sleep on the back fully stretched
မိ့ဏောင်ခူခါင့် (ကြိ)	ဖင်ထောင်အိပ်သည်။ to lie prone with buttoocks raised
မီး (န)	တဆေး၊ အရက်တဆေး။ yeast for making alcohol
မုံ့ (န)	ညှောင့်၊ ဝါးချွန်။ bamboo strip with sharp ends
မုက် (ကြိ)	ပျော်ရွှင်သည်။ to enjoy; to have pleasure
မုက် (အံ့မုက်) (န)	အမှုံ့။ powder
မုက်လာ (ကြိ)	ပျော်ရွှင်သည်။ to enjoy;
မုက်သုင်းမုက်သာ (ကြိ)	စိတ်ကျေနပ်ပျော်ရွှင်သည်။ to be satisfy and happy
မုက်အံ့သာ (ကြိ)	စိတ်ပျော်ရွှင်သည်။ to give joy
မုက်မုံ့ (န)	ညက်ညက်ကြေသောအမှုံ့။ fine powder
မုက်လောတ်သာ (ကြိ)	ခင်မင်ကြသည်။ friendly with each other
မုက် (အံ့မုက်) (ကြိ)	နေကောင်းသည်။ to feel well; to be healthy
မုဂ် (အံ့မုဂ်) (န)	အမှု။ case (legal)
မုဂ် (ကြိ)	ဖွယ်သည်။(ကဇွန်းဥပြုတ်)။ not tenderly cooked
မုဂ်ဍုင် (န)	မြင့်မားသောကောင်းကင်ထက်မှာ။ horizon
မုဂ်ခေါဟ် (န)	ကောင်းကင်။ sky
မုဂ်ဖေါဝ်ဖင့် (န)	မိုးကောင်းကင်ပြင်။ sky
မုဂ်ခေါဟ်ဖဝ့် (န)	ဆီးနှင်း၊ နှင်းပွင့်။ snow
မုဂ်ထာ် (န)	မိုးကုတ်စက်ဝိုင်း။ horizon
မုဂ်ထာ်ဟှုင်·ထင်း (န·ဝိ)	အာရုဏ်ဦးရောင်နီပေါ်လာခြင်း။ sun rays at dawn
မူတူမူတူ (ကြိ)	တတွတ်တွတ်စကားပြောသည်။ babble
မူ· (မူ·မေံ) (န)	နေ။ sun
မူ· (န)	ကျောက်မျှော့။ rock-leech
မူ·ခုံလာ် (န)	ယက်ထားသောယင်းအကြီးစား။large sun-blind made of bamboo-screen
မူ·ခိင့် (လီထာ်) (န)	တောင်အရပ်။ south
မူ·ခါသင့်ဏာ (န·ဝိ)	ညမှောင်သော။ darkness of the night
မူ·ဆာ့ (န·ဝိ)	နေ့လည်။ noon (time)
မူ·ဆာင့်ထင်း (ကြိ)	နေအာရုဏ်တက်လာသည်။ raying of dawn sun
မူ·ဆာင့်အွာ (ဍွါ) (န)	နံနက်စောစော။ early morning
မူ·သး (န)	မိုးသီး။ hail
မူ·မေံလျာ· (န·ဝိ)	နေရောင်ခြည်။ sun rays
မူ·ထုံရှု (န)	မိန်ငှက်။ barn owl
မူ·မေံထင်း (ကြိ)	နေထွက်လာသည်။ the rising of the sun

မူ·ခမံထုင်း *(ကြိ၊ဝိ)*	နေမွန်းတည့်။ noon
မူ·ခမံဟ့ၤးလင် *(ကြိ၊ဝိ)*	ညနေခင်း။ afternoon; evening
မူ·ခမံနုက်လင် *(ကြိ၊ဝိ)*	နေဝင်ချိန်။ sun set
မူ·ခမံဟိုင်လင်သာ *(ကြိ)*	နေအိမ်ဖွဲ့သည်။ sun wears a halo
မူ·ခမံဟ့ၤုင်·ထင်း *(န)*	နေအရုဏ်တက်။ dawn
မူ·ခမံယှာင်· *(ကြိ·ဝိ)*	မွန်းလွဲပိုင်း၊ ညနေစောင်း။ afternoon; evening
မူ·လာ့ *(န)*	မုန်လာ။ radish plant
မူ·လာ့ထိ· *(န)*	မုန်လာဥ။ radish
မူ·လာ့ဝဝ် *(န)*	မုန်လာဥနီ။ beet root
မူ·ဟ့ၤး *(ကြိ·ဝိ)*	ညနေချမ်း (မနေ့က)။ yesterday
မူ·ဟ့ၤဝ် *(ကြိ·ဝိ)*	နံက်ခင်း (မနက်က)။ this morning
မူ·ဟ့ၤယ့်ထင်း *(ကြိ)*	နေထွက်လာသည်။ sun rises
မူ·ဟ့ၤယ့်ထင်းဖိုဝ်ဖင့် *(ကြိ·ဝိ)*	နေထွက်စနှင့်နေမွန်းတည့်၊နေ့လည်ချိန်ခါ။ mid-morning
မူ·ယှာင်·စာင် *(န)*	နေစောင်းချိန်၊ ၁၂ နာရီခွဲခန့်။ early afternoon
မူ·ယှာင်လင်ဖိုဝ်ဖင့် *(န)*	မွန်းတည့်နှင့်နေဝင်ချိန်အလယ်ဗဟို။ mid-evening
မူ·ထင်း *(န)*	နေထွက်ရာအရှေ့အရပ်။ east
မူ·နုက် *(န)*	နေဝင်ရာအနောက်အရပ်။ west
မူ·ဏီ *(န)*	နေရက်။ date
မူ·ဖါန်ထင်း *(ကြိ)*	မိုးလင်းလာသည်။ dawn
မူ·အ့ၣ်ဟ့ၤုင်· (မူ·လျာ·) *(န)*	နေရောင်။ sun rays
မူး *(န)*	မ (မိန်းမ၊လူသားမိန်းမ)။ female; woman
မူးယှာ· *(န)*	အိမ်ထောင်သည်မ။ married woman
မူးဏာင် *(န)*	အပျို။ virgin
မူးမယ့် *(န)*	မုဆိုးမ။ widow
မူးဖွင်း *(န)*	နကျယ်ကောင်။ wasp
မူးခွ့ၣ် *(န)*	ယောကျ်ားရှာ။ tomboy; lesbian
မူးဖွင်းချုံ *(န)*	နကျယ်အုံ၊ (နဂျီအုံ)။ mud shell built by wasp
မူးခေါဝ်လာင်· *(န)*	မာန၊ နတ်ဆိုး၊ ကမြင်းမ။ satan; devil
မူးဏာင်ယှာ· *(န)*	အပျိုကြီး။ spinster
မူ့လာ· *(ကြိ)*	ဆန္ဒရှိခြင်း၊တောင်းတခြင်း၊ဖြစ်စေခြင်ခြင်း။ hope; expect; long to; wish
မူ့ဟှိ· *(ကြိ·ဝိ)*	မနှစ်က။ last year
မူ့လုံး (ဂမ္ဘိုင်·) *(န)*	လူစုလူဝေး (လူထု) လူအုပ်။ public; people
မေဝ် *(န)*	ထမင်း။ rice
မေဝ် *(ကြိ)*	ထိုးသတ်သည်၊ ခွေသည်။ to box; to log horns
ယှ်ဖူ·ဏှ်မေဝ်သေ့်မာ·လှ်။	ကျွန်ုပ်စညီသည်လက်ဝှေ့ထိုးတတ်၏။ My younger brother knows how to box.
▪အ့ၣ်ဝေ့ဍး အ့ၣ်ဝဝ်ဝိင်းဏှ်မေဝ်ယှ်ဝဝ် ဝိင်းနိုင်အေး။	သူ့စနွားသည်ကျွန်ုပ် စနွားကိုနိုင်အောင်မခွေနိုင်ပါ။ His ox can not win my ox at ox fight
မေဝ် *(န)*	သဲ၊ သဲလုံးကလေး။ sand
မေဝ်ဆံင်း *(န၊ဝိ)*	မာသောထမင်း။ hard cooked rice
မေဝ်ဖုက် *(န)*	ထမင်းပျော့။ soft cooked rice

မေဝ်ယှာင့် *(န)*	ထမင်းခြောက်။ sun dried cooked rice
မေဝ်သုံဏား *(န-ဝိ)*	ဖိတ်စင်နေသည့်ထမင်းလုံး။ scattered cooked rice
မေဝ်ပြင်ဖိုင် *(န)*	သဲသောင်ပြင်။ desert
မေဝ်ဖှုံး *(န)*	ထမင်းလုံး၊ သဲလုံးကလေး။ cooked-rice particle
မေဝ်လောဟ်သာ *(ကြိ)*	ထိုးကြိတ်ကြသည်။ exchange of fists (fight)
မေဝ်ခေါဟ်ဓင် *(န)*	ထမင်းချိုး (ထမင်းဂျိုး)။ burned part of cooked-rice
မေဝ်ခေါဟ် *(န)*	ထမင်းဦး၊ (စားဦးစားဖျားရှုးဖယ်ထားသော) top portion of rice in a pot usually offered to gods
မေဝ်ခေါဟ်ကြ္ၚ(ဖိုင်ခေါဟ်ကြ္ၚ) *(န)*	စလောင်းဖုံး။ lid of a pot
မေဝ်ယှ္ၚဲ *(န)*	ထမင်းပြုတ်၊ဆန်ပြုတ်။ boiled-rice
မေဝ်ထို *(န)*	ထမင်းရည်။ water of cooking rice
မေဝ်ဆုဲး *(န)*	ထမင်းကြမ်း၊ထမင်းကျန်။ left over rice
မေဝ်ထံင် *(န)*	ကောက်ညှင်းထုပ်။ sticky rice packed in leaf and boiled
မေဝ်ထိင်ႋ *(န)*	ခဲတံကျည်တောက်၊ ဝါးကျည်တောက်။ bamboo with rice grilled inside
မေဝ်ပျူဂ် *(န)*	ထမင်းရည်အမြှုပ်။ foam that arises when cooking rice
မေဝ်ဖါ *(န)*	ထမင်းပြုတ်။ boiled-rice
မေဝ်နိုင်စီး(မေဝ်နိုင်ရူး) *(န)*	ထမင်းသိုး။ decay cooked-rice; rotten rice
မေဝ်ဝါင်သောဟ် *(န)*	အုန်းဆန်ပြုတ် (ထမနဲ)။ rice stirred with coconut milk
မေဝ်သေဝ် *(န)*	ခေါပြင်၊ ခေါပုတ်။ sticky rice cake
မေဝ်အာင် *(န)*	ကောက်ညှင်း။ sticky rice
မေဝ်သေ့ *(ကြိ)*	လက်ဝှေ့ထိုးတတ်သည်။ able to box
မေဝ်အာင်ဓံင်း *(န)*	ကောက်ညှင်းထုပ်။ boiled sticky rice wrapped in leaf
မေဝ်ဖှက် *(န)*	ပျော့သောထမင်း၊ ထမင်းပျော့။ cooked-rice that is soft
မေဝ်စ္ၚ်တုံႋ *(န)*	ထမင်းပြုတ်၊ (ဆန်ပြုတ်)။ boiled-rice
မေဝ်ဓါင် *(န)*	ထမင်းဆုတ်ကင်။ grilled rice-ball
မေဝ်ထုံ-ဍူး *(န)*	ထမင်းဆုတ်။ cooked-rice made into balls
မေဝ်ကြောဝ်(မေဝ်အင်းကြောဝ်) *(န)*	ထမင်းလက်သုတ်။ rice salad
မေဝ်ဓံင်း *(န)*	ထမင်းထုပ်။ cooked-rice wrapped as a parcel
မေဝ်ခေါဟ် *(န)*	ထမင်းဦးပေါင်း။ the top most of cooked-rice
မေဝ်ဖဝ့်ယဝ့် *(န)*	ပျော့ပြောင်းသောထမင်း။ tender cooked-rice
မေဝ်ဖှဝ်စင် *(န)*	အုန်းထမင်း။ rice cooked with coconut milk
မေဝ်နှူ-ထိုစင် *(န)*	ထောပတ်ထမင်း။ rice cooked with butter
မေဝ်ဓေံ *(န)*	ထမင်းလှော်။ fried-rice (without oil)
မေဝ်ဍိုင်းသောဟ်ကုဆုဂ် *(န)*	ထမင်းကြော်။ fried-rice
မေဝ်ကျာဍိုင်ဆုယး *(န)*	ဒံပေါက်ထမင်း။ rice cooked with scented

	acessories and meat
မေဝ်ႉ(အ်ုမေဝ်ႉ) (န)	အမြီး (တိရိစ္ဆာန်တို့၏အမြီး)။ tail
မေဝ်ႉကာံင်(အ်ုမေဝ်ႉကာံင်) (န)	အမြီးဖျား(ကြက်ဖစသောနောက်မြီးဖျားကိုဆိုလိုသည်) long tail (feather)
မေဝ်ႉခၚ်းထာ် (န)	အမြီးရင်း။ base of the tail
မေဝ်ႉလး (န)	အမြီးဖွါး၊ (ဖွါးဖွါးကျနေသောအမြီး)။ hanging hairs of tail
မေဝ်ႉထဝ့် (န၊ဝိ)	အမြီးရှည်၊ ရှည်သောအမြီး။ long tail
မေဝ်ႉဖိုဟ် (န၊ဝိ)	အမြီးတို၊ (တိုသောအမြီး)။ short tail
မွ် (န)	မီး။ fire
မွ်ခယ် (န)	မီးတောက်။ burning fire; to have light on
မွ်ခါင့် (န)	မီးစ။ firewood with fire on it
မွ်ဍူး (န)	မီးခိုး။ smoke
မွ်အင်း(မွ်အင်းဆို) (ကြိ)	မီးလောင်သည်။ fire burning
မွ်အိုင်(မွ်အော်) (န)	မီးခဲ၊ မီးခဲတုံး။ charcoal with fire
မွ်ဖါန် (ကြိ)	မီးလင်းသည်။ to have light; light on
မွ်လင်ဖိက် (ကြိ)	မီးငြိမ်းသွားသည်၊မီးသေသွားသည်။ light off
မွ်လး (န)	မီးလျှံ။ flame
မွ်အော် (န)	မီးခဲ၊ မီးပွါး။ hot charcoal
မွ်ဍုက် (န)	မီးအုပ်ဆောင်း။ a case for carrying lamp
မွ်မိင်လး (န)	တောမီး။ forest fire
မွ်ဍုံ (န)	မီးအိမ်။ lamp
မွ်ဝါ (န)	လက်နှိပ်ဓါတ်မီး။ torch; torchlight
မွ်ယွာပုံင် (န)	မှန်မီးအိမ်။ glass lamp
မွ်ပုံ (န)	မီးပုံ။ camp-fire
မွ်ပုံႉ (န)	မီးပုံး။ hot-air balloon
မွ်ယှိက်၊မွ်အော် (န)	မီးစာ။ wick
မွ်ဖံင်ႉ (နႉဝိ)	မီးပေါက်၊ မီးပေါက်ခြင်း။ sparks
မွ်ပွံင် (န)	မီးပြောင်း။ a hollow tube used for blowing air to flame fire
မွ်ဗှိ (န)	မီးကြိုး။ electric wire
မွ်ဖှုံး (န)	မီးသီး။ bulb
မွ်ယုဝ့် (န)	မီးတုတ်။ flame torch
မွ်မောတ်၊မွ်ဓေါဟ် (န)	မီးစာပြာ။ burnt off wick
မွ်ထာ် (န)	မီးဖိုးဆောင်။ kitchen
မွ်ထာ် (န)	မီးခတ်၊ (မီးခြစ်မပေါ်မီ သို့မဟုတ်မီးခြစ်ရှားပါးသောဒေသများတွင်မီးမွှေးရန်မီးစာနှင့်တွဲလျက်ခတ်ယူရသော မီးခတ်ကြိယာတမျိုး။ ancient strike lighter
မွ်ထာ်လုံႉ (န)	ကျောက်မီးပွတ်။ rock tenderbox
မွ်ဍွဝ် (မွ်ကွာ၊ မွ်ခွ) (န)	မီးခြစ်။ match
မွ်ခေါဟ် (န)	ကြပ်ခိုးစင်။ a shelve build over oven
မွ်ခဝ့် (န)	မီးခွက်။ lamp

မေ့ဖါင်· (ကြိ)	မီးပေါက်သည် (မီးပွင့်)။ sparking
မေံ (န)	မျက်စိ၊ မျက်နှာ။ face; eye
မေံခါ (န၊ဝိ)	မျက်လုံးကွယ်သော။ blurr vision
မေံခါသိုင့် (ကြိ)	ခေါင်းမူးသည်၊ မူးဝေသည်။ giddy; dizzy
မေံခွင်၊မေံခွင်ဖိုင် (န)	မျက်ကွင်း။ hollow of eye
မေံဆာ့၊မေံသးဆာ့ (န)	မျက်စိနာသည်။ eye soar; conjuntivitis
မေံဆံင်း (န)	မျက်တောင်မွေး။ eyelash
မေံတ္ုဍိုင် (န)	မျက်နှာအရှေ့ပိုင်း။ front portion of face
မေံထင်းဝဝ် (ကြိ)	မျက်နှာနီမြန်းသည်။ flush; blush
မေံထို့ (န)	မျက်ရည်။ tear
မေံယှောတ် (န)	ဝက်ခြံ။ pimple
မေံထို့ခိုင့်(မေံထို့ဏံင်) (န·ဝိ)	မျက်ရည်မလွယ်သေါ(ငိုရန်မလွယ်သော)။ not easy to cry
မေံထို့ရုူး(အ်ုမေံရုူး) (န·ဝိ)	အငိုလွယ်သော(မျက်ရည်လွယ်သော)။ cry easily
မေံထို့လင် (ကြိ)	မျက်ရည်ကျသည်။ tear drops fall
မေံထုင်· (န)	နဖူး။ forehead
မေံထုင်·ခေါဟ် (န)	နဖူးပြင်။ forehead
မေံဖါထုဂ်(မေံထုဂ်) (ကြိ)	မျက်ခမ်းလုပ်သည်။ twisitng of eyelid
မေံထောဝ်ခါင့်(မေံဏုံး) (န)	မျက်လုံးထောင့် (မျက်ထောင့်)။ corner of eye
မေံဏီ·(မေံဏီ·အ်ု) (န·ဝိ)	ပြုံးရွှင်တတ်သော။ smiling face
မေံပ္ဂါ၊မေံအ္ဂော်၊မေံဖီး (န)	မျက်ချေး။ semisolid discharge of eyes
မေံဖါန်(အ်ုမေံဖါန်) (န·ဝိ)	မျက်လုံးကြည်သော။ clear vision
မေံဖါင့် (န·ဝိ)	မျက်ခမ်းစပ်သော(မျက်စိမှုံမှေးသော) chronic eye soar
မေံဖါ (န)	မျက်ခွံ။ eye-lid
မေံဝ္ဂါလး (န)	မျက်ခွံအောက်။ lower eye-lid
မေံဝ္ဂဟ် (န·ဝိ)	မျက်စေ့ကန်းသော (မျက်စေ့ကွယ်သော)။ blind
မေံမဲာ(ကးသာ) (ကြိ)	ရှက်သည် (မျက်နှာမကောင်းဖြစ်သည်)။ to be ashame
မေံမိုင့်သာဝါ (န·ဝိ)	အသက်ရှင်လျှက်ရှိသော။ to be alive
မေံယာ့(အ်ုမေံယာ့) (ကြိ)	အရှေ့မှာ၊ ရှေ့သို့။ front; in front
မေံယာင့် (န·ဝိ)	မျက်စေ့စွေစောင်းသော။ squint eye
မေံယုက် (န·ဝိ)	မျက်စေ့မှေးသော။ narrow-eye
မေံလင်ယှာ (န)	ဝမ်းနည်းခြင်း။ sorrow;
မေံလယ် (ကြိ)	မုန်းတီးသည်။ hate
မေံသး (န)	မျက်စေ့။ eye; face
မေံမိုင့် (န)	မျက်ခုံး။ eye-brow
မေံခွင် (န)	မျက်လုံးအိမ်(မျက်ကွင်း)။ hollow of eye
မေံဍို့ (န)	မျက်လုံး။ eye
မေံသးလင်ဆင့်ထံင် (ကြိ)	ကြက်မျက်စေ့သင့်သည်။(ညအခါမမြင်ရ) night blindness
■ဖေါဟ်သးဏှ်အ်ုမေံသးလင်ဆင့်ထံင် အ်ုခေါဟ်ကျုင်ကေမူ·ဏာအ်ုခ္ါ ဏှ်ဍုးဆ်ုအေး။	ကလေးသည်ကြက်မျက်သင့် သောကြောင့်ညအခါမမြင်။ The child is suffering from night blindness and cannot see at night time
မေံသးကှာင်း (န·ဝိ)	မျက်စေ့စွေသော။ squint eye

မဲ့ခေါဝ်ႉထော့ဆော့ *(ကြိ)*	မျက်နှာပူသည်။ to be ashame
မဲ့သးလင်ယီး *(ကြိ)*	မျက်နှာညှိုးကျသည်။ downcast expression
မဲ့ထို့အုင်း *(ကြိ)*	မျက်ရည်ဝိုင်းသည်။ eyes full of tear
မဲ့သးဝးဖိက် *(ကြိ)*	မျက်စေ့ထဲအမှိုက်ဝင်သည်။ foreign body to get into eye
မဲ့သးစီဆိ *(နႉဝိ)*	မျက်ပေါက်ကျဉ်းသော။ narrow eye
မဲ့သးယှူး *(န၊ဝိ)*	မျက်စေ့ကြိန်းသော။ temporary blindness (due to light)
မဲ့သးခူး *(နႉဝိ)*	မျက်စေ့မှုံခြင်း။ blurr vision
မဲ့သးဝိင့်သူ့ *(နႉဝိ)*	မျက်စေ့စွံသည်၊(မျက်ခမ်းယောင်သည်)။ sty
မဲ့သးထင်းအွာ *(ကြိ)*	မျက်လုံးတိမ်စွဲသည်။ cataract
မဲ့နုံႉခါင့် *(န)*	မျက်ခမ်းထောင့်။ angle of eye ဝဏ္ဏကမ္မာခေါ်(သိင်းမူႉကုဂ်)ပေထုတ်–ဂူချပ်မှ (မဲ့နုံႉခါင့်) မျက်ခမ်းထောင့်ဟုသုံးထားသည်။
မဲ့ထာင်းထော့ထာင်း *(နႉဝိ)*	မျက်နှာပျာယာခတ်သော (သည်)။ excited face
မဲ့ဖိးထော့ဖိး *(နႉဝိ)*	မျက်နှာပေရေသော။ dirty face
မဲ့ထံင်း *(န)*	မျက်ကြော။ facial nerve or tendon
မဲ့ယှို့ *(ကြိ)*	မျက်နှာလှပယဉ်ကျေးသည်။ beautiful face
မဲ့ဟှုင်ႉ *(ကြိ)*	မျက်နှာတည်ကြည်သည်။ steady or still eye-ball
မဲ့သးထင်းအွာ *(ကြိ)*	မျက်ဖြူလန်နေသည်။ overoll of eye-ball
မဲ့သးကျောဟ် *(ကြိ)*	မျက်လုံးပြူးသည်။ big eye; protruded eye
မဲ့ဖါဖေါဝ့် *(ကြိ)*	မျက်ခမ်းမို့မောက်သည်။ swollen eyelids
မဲ့ခို့အုဂ် *(ကြိ)*	မျက်လုံးအောင့်သည်။ painful eye
မဲ (သွာ့) *(န)*	သွား။ tooth (teeth)
▪အ်ုဝေ့ဒုးအ်ုမဲထျ်ထုဂ်ဝေ့ဒုးဍေထို့ လးကိုဝ်ဏီဟှးဟှဝ်အ်ုခေါဟ်ကျ်ုင် ခိုင့်ပျောဝ်မာႉလှ်။	သူ၏သွားများမှာဆားနှင့်နေ့တိုင်းတိုက်သောကြောင့် ခိုင်ခန့်သည်။ He brushes his teeth with salt every morning and evening and hence the teeth are very firm.
▪ပ်ုယိုဝ်က်ုရှဂ်ပ်ုဝးထုဂ်ပ်ုမဲပ်ုသွာ့ဍေထို့ လးထျ်ကိုဝ်ဏီဟှးဟှဝ်ဍေလှ်။	ကျွန်ုပ်တို့သည်သွားများကိုဆားနှင့်နေ့စဉ်နေ့ တိုင်းတိုက်သင့်သည်။ We should brush our teeth with salt daily.
မဲ *(န)*	မှဲ့။ mole
▪ လ်ုအ်ုဝေ့ဒုးအ်ုနိုဝ်ပါလံင်ထျ်အ် ဍေမဲလ်ုဖ္ဂုံးလှ်။	သူပါးပြင်တွင်မှဲ့တလုံးရှိသည်။ She has a mole on the cheek
မဲခင်း(သွာ့ခင်း၊မဲသွာ့ခင်း) *(န)*	အံသွား။ molar tooth
မဲယှိုင်(သွာ့ယှိုင်) *(ကြိ)*	သွားကြိန်းသည်။ sour teeth
မဲဆော့(သွာ့ဆော့) *(ကြိ)*	သွားနာသည်။ tooth ache
မဲထိုင်ႉ *(ကြိ)*	သွားစိပ်သည်။ teeth are closed together
မဲဟှံင့် *(ကြိ)*	သွားကြဲသည်။ teeth are apart
မဲထင်း *(ကြိ)*	သွားပေါက်လာသည်။ eruption of teeth အပင်ပေါက်လာသည်။ shoot comes out of the seed
▪ဖေါဟ်သးထျ်အ်ုမဲထင်းထို့ဝိင်းယုဂ်။	ထိုခလေးမှာသွားနှစ်ချောင်းပေါက်လာပြီ။

	The child has two teeth already
■ယုံတူဂ်လင်ဆုံခ္ဍိုကျ်ဟှယ့်မဲထင်းယုဂ်။	ကျွန်ုပ်ပျိုးထားသောအပင်များပေါက် လာပြီ။ The seeds in my nursery have grown shoots.
မဲဖေါတ်(သွာ့ဖေါတ်) *(ကြိ)*	သွားကြိုးသည်(သွားပွဲ့သည်) took broken
မဲလိုင်(မဲလိုင်ထာ်၊သွာ့လိုင်ထာ်) *(န)*	သွားဖုံး။ gum
မဲဝ် *(န•ဝိ)*	သွားနီသော။ red teeth
မဲသိုင့် *(န•ဝိ)*	သွားမဲသော။ black teeth
မဲဆောဝ်လောတ် *(န•ဝိ)*	သွားခေါသော။ hare teeth
မဲသာ်အင်း(သွာ့သာ်အင်း)	သွားပိုးစားသည် (သော)။ decay teeth
မဲဍိုင်ထင်း *(ကြိ)*	သွားဖုံးယောင်သည်။ swollen gum
မဲလယ်လောတ် *(ကြိ)*	သွားလှုပ်သည်။ loose tooth
မယ်စုံလူ *(န)*	ဝါးချွန်။ bamboo pole sharpened at one end
■ယုံမာန်စဝ်ယောဝ်ဂူးထူ•ဍေ မယ်စုံလူကျ်လှ်။	ကျွန်ုပ်ဘကြီးသည်ကောက်လှိုင်းများကိုဝါးချွန်နှင့် ထမ်းလာသည်။ My uncle carry the sheaves of paddy on the shoulder with a bamboo pole sharpened at an end.
မယ်တွယ်(ခ့်ဝယ်၊ခေ့်) *(န)*	ဆိတ်။ goat
မယ်တွယ့် *(န)*	ပိုးလုံးကလေး။ pupa
မယ်ထုံ *(န)*	ထိုးဝါး။ bamboo pole used for moving and guiding boat
ခ္ဍိုဆာ•ထုံထင်းခ္ဍိုဍေမယ်ထုံကျ်လှ်။	လှေသမားသည်လှေကိုထိုးဝါးဖြင့် ထိုးတက်လာ၏။ The boatman uses the bamboo pole and comes up river.
မယ်ပီ *(န)*	ရင်းတိုက်ဖိုပင်။ kind hardwood tree; *Dalbergia cultrata*
မယ်ဖွာဲ(မယ်ဝါ–ခ္ဍိုဝါ•) *(န)*	လှော်တက်။ oar; paddle
မယ်ဃွယ် *(န)*	ပြည့်တန်ဆာမ–ဖါမ။ prostitute
မယ့် *(န)*	မုဆိုးမ၊မုဆိုးဖို၊တခုလပ်၊တလင်ကွာ။ widow/ widower
■ဆုံမူးလုံဟှာကျ်မွဲအုံမယ့်လှ်။	ထိုအမျိုးသမီးသည်မုဆိုးမဖြစ်၏။ That woman is a widow
မယ့်ထင်း *(ကြိ)*	စကားပိုပြောခြင်း၊လုပ်ကြံပြောခြင်း။ to exaggerate
■အုံဝေ့ဍုးကျ်မယ့်ထင်းဇောဝ်•ဝေ့ ဆုံခ္ဍါင်ကျ်လှ်။	သူသည်စကားကိုလုပ်ကြံပြီးပြောသည်။ He exegerate things in what he said.
မယ့်ထင်း (အှ်မယ့်ထင်း) *(ကြိ)*	ကျန်ရစ်ဖြစ်သွားသည်၊ မုဆိုးမ၊ မုဆိုးဖို၊ တခုလပ်စသည်။ become a widow; widower
■အုံဝေ့ဍုးကျ်အုံမာ့သီဝေ့ကျ်တာ• အှ်မယ့်ထင်းယုဂ်။	သူသည်မယားသေသော ကြောင့်မုဆိုးဖိုဖြစ်သွား၏။ His wife has died and he becomes a widower.
မယ့်ဖွေဝ် *(န၊ဝိ)*	တခုလပ်ဖြစ်သော။ divorced person
မ် *(န)*	မှော် (မှော်အတတ်)။ scorcery
မ်ဆြာ *(န)*	မှော်ဆရာ။ scorcerer
မ်မူး(မ်မူးယှာ•) *(န)*	နတ်ကတော်၊ နတ်ဝင်သည်မ။ consort of the spirit

်လင် *(န)*	နတ်ပူးသည်၊ နတ်ကသည်။ be possessed by a spirit
်ယှင်(မဝ့်မ့်) *(ကြိ)*	တူညီသော၊ အတူတူ။ same
ဝ် *(န)*	တောကွမ်းသီး။ wild bettle-nut
ဝ်ႉ *(ကြိ)*	ခဏ၊ ခဏ၊ မကြာသောကာလ။ a short time
ဝ်ႉခိုဝ်း *(ကြိ)*	မကြာမီ။ in a little while
ဝ့်မ့်(မ့်ယှင်) *(ကြိ)*	အတူတူ။ same
မောဝ် *(ကြိ)*	ပွက်သည်၊(ငါးပွက်သည်၊ဟပ်သည်)။ fish breathing air
လ့်ဏာံင်းဖိုင်ဏော့်ယးမောဝ်အးမာႉလ့်။	အင်းထဲတွင်ငါးအလွန်ပွက်သည်။
■ယးလေဝ်မံင်ခွယ့်လ့်ဝိင်းဏော့် စုဂ်ထလ့် ခွယ့်လံင်လ့်။	ငါးများချိတ်ကိုဟပ်သောငါးသည်ငါးများချိတ် ပေါ်တွင်ပင်ချိတ်မိလေ၏။
မောဝ်လိက် *(ကြိ)*	ပြုံးသည်၊ ပြုံးစေ့စေ့လုပ်သည်။ smile
မေါဝ်လေါ်မေါဝ်လ(မေါဝ်လေါ်မေါဝ်စင်း)*(နႉဝိ)*	ပြုံးဖြီးဖြီးလုပ်သော(ပြောင်စပ်စပ်)။ teasing smile
မောဝ်ႉ *(န)*	အမိ၊ အမေ၊ မိခင်။ mother
မောဝ်ႉ(အ့်မောဝ်ႉ) *(န)*	အမ၊ မသတ္တဝါ။ woman; female
■လ့်ယ့်အ့်ယိုဝ်ဆင့်မောဝ်ႉအ့်လ့်ဝိင်းလ့်။	ငါ့ထံတွင်ကြက်မတကောင်ရှိပါသည်။
မောဝ်ႉတုံ့(မာတု) *(န)*	မေမေ၊ မိခင်။ mother
မောဝ်ႉ *(ကြိ)*	ဆန္ဒရှိသည်၊ ချင်သည်။ want to; desire; wish to
■ယ့်မောဝ်ႉလေဝ်လ့်ဍုံထုံအင်အိုဝ်လ့်။	ကျွန်ုပ်ဘားအံမြို့သို့သွားချင်သည်။ I want to go to Pa-an city
မောဝ်ႉ(မ့်) *(ကြိ)*	လိမ့်မည် (အနာဂါတ်ကာလအညွှန်း)။ will
■ အ့်ဝေ့ဍုးမောဝ်ႉလေဝ် လ့်ဍုံကောဝ်တြာ်အိုဝ်လ့်။	သူသည်ကော့ကရိတ်မြို့သို့ သွားလိမ့်မည်။ He will go to Kawkareik City.
မောဝ်ႉဟှာႉ *(န)*	အဒေါ်။ aunt
မောဝ်ႉယှာႉ(မောဝ်ႉယွှာႉ) *(န)*	ကိုယ်ထည်၊ အကောင်ထည်။ body
မောဝ်ႉထာ် (ဖွုံ)	အမိဖက်ကရင် (အမိကိုပဓာနထားသောကရင်) mother side (Plone or Pwo Karen)
မောဝ်ႉထိင်ႉ(မောဝ်ႉထိင်ထိင်ႉ) *(န)*	အမိရင်း၊ အမေရင်း။ blood mother; actual mother
မောဝ်ႉဏာင့်(ဆင့်မောဝ်ႉဏာင့်) *(န)*	မဒန်းမ၊ ကြက်မဒန်း။ hen beginning to lay eggs
မောဝ်ႉဟှာဏိင်း *(န)*	မနှစ်က။ last year
မောဝ်ႉဖါႉဖို့ဖူ့ *(န)*	မိဘဘိုးဘွား။ parents and grandparents
မောဝ်ႉယာႉ *(န)*	မိထွေး၊ ဖအေမယား။ step-mother
မောဝ်ႉလင်ဖါႉကျာ *(န)*	မိဖရိုးရာ၊ (ထုံးတမ်းစဉ်လာ)။ tradition
မောဝ့်(မံင့်) *(န)*	မမှည့်သေးသောသစ်သီး(ဝမ်းယောင်သီး)။ green fruit
■သိင်းသးမောဝ့်–သိင်းသးမံင့်။	ဝမ်းရောင်သီး၊ မမှည့်သေးသောသစ်သီး။
မောဟ်လင်ဆို *(ကြိ)*	ခေါ်စာပစ်သည်။ feeding the spirits
မောတ်(သိမောတ်) *(န)*	ဆေးလိပ်။ "cheroot"; cigar
မောတ်(မောတ်ထင်း) *(ကြိ)*	ရေငုပ်ရာမှပြန်ပေါ်လာသည်၊ ရေမျက်နှာပြင်ပေါ်သို့ ပြန်ပေါ်လာသည်။ re-emerge from under water
■ လ့်ထို့ခွေါဟ်ဖိုင်ဏော့် ဍ္ဂိဟှယ့် မောတ်ထင်းယုဂ်။	မြစ်ထဲတွင်သဲသောင်ပြင်ပေါ်နေပြီ။ The sand island has appeared in the river
■အ့်ဝေ့ဍုးယုက်လင်ထို့ဟုံင်လ့်ယိက်	သူသည်ရေငုပ်ပြီးမကြာမီပြန်ပေါ်လာသည်။

လုံမဝ်·ဝးၵျံမောတ်ထင်းထောင် ဝေ့ဍုးလှ်။	He dived under water and came out after only after a short time.
မောတ်ထင်းခေါပ် (ကြိ)	ခေါင်းထောင်လာသည်။ to raise the head
▪အုံဝေ့ဍုးၵျံဆုံဆင်းလင်ချိုဒ်လင် လါၵာင့်အုံသီး မေါတ်ထင်းအုံ ခေါပ်ကဲကျုံလှ်။	သူ့ကိုဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ထားသော်လည်းအမြဲ တမ်း ခေါင်းထောင် လာပေသည်။ Although he was pressed down he was always able to raise his head.
▪အုံဝေ့ဍုးၵျံ ဝိုဝ်ကုဂ်လင်အုံခေါပ် ဟုံင်မေါတ်ထင်းထါင်အုံခေါပ်ၵျံလှ်။	သူသည်ဦးခေါင်းငုံ့နေရာမှခေါင်းပြန်ထောင်လါသည်။ He raised his head after bowing it.
မောတ်ကှုဝ် (သီမေါတ်ခဝ့်၊မေါတ်သး)	ဆေးတံ။ pipe
မောတ်စာခဝ့် (မောတ်အ္ဂာ) (နှ)	စီးကရက်။ cigaratte
မောတ်သိုင့် (နှ)	ဆေးပြင်းလိပ်။ cigar
မောတ်သိင်းလး (နှ)	ဖက်ဆေးလိပ်။ cheroot
မောတ်ထူ့အ္ဂာ (နှ)	ဆေးပေါ့လိပ်။ cheroot
မိုင် (ကြိ)	မူးသည်။ drunk; faint; giddy
▪ ဟုံအေမိုင်ထင်းသာ်ၵျံဝးဍုံင်ဍေ ဆုံဖှု·ဆုံဟုံင်လှ်။	အရက်မူးသောသူသည်အရူးနှင့်တူသည်။ A drunkard is like an insane person
မိုင် (နှ)	တူ neice; nephew
မိုင်မူး (နှ)	တူမ။ neice
မိုင်ခ္ဂါ့ (နှ)	တူယောကျ်ား။ nephew
မိုင်သာ် (ကြိ)	အရက်မူးသည်။ to get drunk
မိုင်တာထို့ (ကြိ)	ထန်းရည်မူးသည်။ drunk (from drinking toddy)
မိုင်မိ· (ကြိ)	မူးနောက်နောက်ဖြစ်သည်။ giddy
မိုင်က္ဂင် (ကြိ)	သင်္ဘောမူးသည်။ sea sickness
မိုင်ခ္ဂိထီ· (ကြိ)	ကြွေဥမူးသည်။food poisoning from eating wild yam ကြွေဥကို မုန့်ကဲ့သို့လုပ်စားလေ့ရှိကြသည် သို့သော်လည်း စနစ်တကျမလုပ်တတ်ပါကမူးတတ်သည်။ Wild yam could be prepared as food. However if not properly done it would cause food poisoning.
မိုင်ဃှိုင် (ကြိ)	မှိုတောက်သည်။ food poisoning for eating mush room
မိုင့်(မူ·) (နှ·ဝိ)	အသက်ရှင်သော။ to have life
မိုင့်ထင်းထောင် (ကြိ)	အသက်ပြန်ရှင်သည်။ to live again after loss of consciuosness
မုဲ(ဟှေားမုဲ) (နှ)	နာမည်တူသူများ တယောက်နှင့်တယောက်နာမည်ခေါ်သော အခါ ခေါ်ရခက်သောကြောင့်၄င်းတို့အချင်းချင်း"မုဲ" "ဟှေားမုဲ" ဟုခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိသောဝေါဟာရဖြစ်သည်။ a term used by people who have identical name
မုဲ (ဟုံမုဲ–ပုံမုဲ) (နှ)	ဧည့်သည်။ guest; visitor
မုဲ့ (မုက်မုဲ့) (နှ)	အမှုံ့ ၊ အမှုံ့ကလေး။ tiny particles
မုဲ့မုဲ့ (နှ)	အမှုံအမွှား။ fine powder

မိုးမှုံလေးများတဖွဲဖွဲတဖျောက်ဖျောက်ကျသည်
ကို(ဆိုဆိုင်မှဲ့မှဲ့)ဟုသုံးတတ်ကြသည်။

မျ(မး) *(န)* — မျိုးပင်။ paddy seedlings

မျ *(န)* — ကြေညက်ခြင်းမရှိသော။ not finely powdered
မုန့်တီကိုထောင်းပြီးညှစ်ရာတွင်ငှင်းမုန့်ညက်များကြေညက်ခြင်းမရှိဘဲအချို့အလုံးကလေးများကျန် ရှိနေသည်ကို "မျ"သည်ဟုခေါ်သည်။

မျအာ(မးအာ) *(န)* — သနပ်ဖက်။ kind of tree of which the leaves are used as wrapper for rolling 'cheroots'

မျတုံ(မးတုံ) *(န)* — ကြက်ဆူ။ castor oil plant:

မျအီ(မျအီသး) *(န)* — ဖါလာ။(ဖါလာစေ့)။ cadamon plant (seeds)

မျက်တုံ(ဖယ့်မျက်တုံ) *(န)* — စိတ်ပုတီး။ bead

မျာမျာ *(န·ဝိ)* — အစုအဝေးတရှရှဖြစ်သော။ moving of people in big gathering

မျာ·(ဆုံဆာ့မျာ·) *(န)* — အဆုပ်နာ။ chronic pulmonary disease

မျံင် *(ကြိ)* — ဆွဲသည်။ (ကြိုးနှင့်ဆွဲသွားသည်)။ to drag (with rope)

■ အ်ုဝေ့ဟှယ့်ထာင်မျံင်ပွာ·လိုဍူ လို်ဆိက်ဖိုင်ဏု်လို်။ — သူသည်လက်ထဲမှကျွဲတကောင်ကိုကြိုးဖြင့်ဆွဲလာခဲ့သည်။ He drags along a buffalo to the field.

မျင့်(တွေင့်)လင်မယ် *(ကြိ)* — ထူးခြားအံ့သြစရာ။ to be amazed

မေင်· *(န)* — သမင်။ deer

မေင်·သို့ (မင်·သို့) *(ကြိ)* — ဥပုသ်စောင့်သည်။ to observe sabbath

မေင်မွာဲ *(ကြိ)* — စောင့်ရှောက်သည်။ to take care

မေင်·ဍူဂ် *(ကြိ)* — အုတ်လုပ်သည်။ make bricks

မွာ(ဝူးမွာ၊ ဂူ့ဆးမွာ) *(န)* — ဆန်လုံးကြီး။ pounded brown rice

မွှာ (ထောတ်မွှာ၊ ထောဝ်မွှာ) *(န)* — ပဲပင်များ နွယ်တက်ရန်တိုင်ကလေးများ။ poles for bean vine to climb

မွှာဝ်င် *(န)* — တောင်ယါစပါးစိုက်ပျိုးရန်စူးထိုးတံ။ a long handle pole used for making hole in mountain side farming

မွာဲ *(ကြိ)* — ဟုတ်ပါသည်၊ မှန်ပါသည်။ yes; right

မွာဲလာ·ဏင့် *(ကြိ)* — ဖြစ်သော်လည်း၊မှန်သော်လည်း။ but; although;

■အေမွာဲလာ·ဏင့်ဏု်ညာဏ်· ဟော့ဝ်သီး ဏု်လို်ကျေ့စိုဒ်ဝး ဏု်သေ့်လိက်ကဲအေး။ — သင်သည်ညာဏ်ကောင်းသူဖြစ်သော်လည်း သင်မကြိုးစားပါက သင်စာတတ်မည်မဟုတ်ပါ။ Although you are intelligent you will not pass the examination if you do not try hard.

မွာဲအေး *(န)* — မဟုတ်ဘူး၊ မမှန်ဘူး။ no; not true

မြိက်ဂဝ် *(န)* — ဆင်တုံးမနွယ်။ moonseed vine; *Tinospora cordifolia*

မှာမှာ *(န·ဝိ)* — တလက်လက်တောက်ပသော။ sparkle: glitter

မှုယ်မှုဝ် *(န·ဝိ)* — သေးသွယ်သော။ small and slender

မှံင်(အ်ုမှံင်) *(န)* — နှာမောင်း (ဆင်နှာမောင်း)။ trunk (elephant)

မှံင့်(ကုံမှံင့်) *(န)* — ကွမ်းအစ်၊ဝါးခြမ်းနှင့်ယက်ထားသည်။ betel box (made with bamboo)

မှင့်(တ့်မှံင့်) (န) ကမ်းပါး။ river bank

မှုဂ်မှုဂ် (န-ဝိ) သွက်လက်သော။ act and speak briskly

မှောတ်တ (န) အမြောက်။ cannon

မှောတ် (န) အမြောက်ကျည်ဆံ။ cannon ball

မှောတ်မှုဝ် (ကြိ) တရွေ့ရွေ့လှုပ်ရှားသွါးသေါ။(သည်) to move slowly

မှုင်တုင်· (န-ဝိ) မဆုံးနိုင်သောလဟာပြင်။ endless horizon

ယ

ယ လိက်မောဝ်·ဖှုံးသိုင့်ဆိုဃှု႔ ဖှုံးဖိုင်ဏ့်မှာဲ
လိက်မောဝ်·ဖှုံးဏီ့ဆိုဃှု႔ဖှုံးလှ့်ဖှုံးလှ့်။
ဗျည်း ၃၆ လုံးတွင် ၂၆လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။
The 26th letter of the 36 Plone alphabets.

ယ (ကြိ) စုတ်ပြဲသည်။ to be torn

ယဍိုဝ် (န) ပုဝါ။ towel

ယဍိုဝ်အွာ (န) ပုဝါဖြူ။ white towel

ယဍိုဝ်ထုဂ်စူး (န) လက်သုတ်ပုဝါ။ hand towel

ယဍိုဝ်ထုဂ်မဲ (န) မျက်နှာသုတ်ပုဝါ။ face towel

ယဍိုဝ်ဆောတ် (န) လက်ကိုင်ပုဝါ။ handkerchief

ယဝဝ် (န) ရခိုင်ငှက်ပျော။ kind of banana

ယမိင် (န) တောငှက်ပျောတမျိုး။ wild banana

ယထောဝ်ခး (န) ထောင့်ဖြတ်စုတ်ပြဲသော။ be torn across

ယှ် (န) ကျွန်ုပ်၊ ငါ။ I

ယှ်ဆုံ(ယှ်ဝေ့) (န) ငါဟာ၊ ငါ့ဥစ္စာ။ my; mine

ယှ်ဏင့်ဆာ· (န) ငါကိုယ်တိုင်၊မိမိကိုယ်။ myself

ယှ်သာ (န) ငါစိတ်၊ ငါ့သဘော။ my wish; as I like

ယှ်မောဝ်· (န) ငါ့အမေ။ my mother

ယှ်ဖါ· (န) ငါ့အဖေ။ my father

ယှ်ဝဲါ (န) ငါ့အကို။ my elder brother

ယာ (န) ရာ၊ (တရာ၊နှစ်ရာ)ဂဏန်းပြသင်္ချာနာမ်။ hundred

ယာ (ကြိ) ကန့်သတ်သည်၊သတ်မှတ်သည်။ marked; intend

■ယှ်ဖှူမှံဖေဲဃှုဂ်ဏ့်ယာလင်ထး
ဝေ့ဟှင်း ခေါဟ်လာဲမာ·လှ့်။

ကျွန်ုပ်အဘိုးတောင်ယာခုတ်ရန်မြေနေရာကျယ်
ဝန်းစွာသတ် မှတ်ထားသည်။
My grandfather has marked a wide plot of land for hill side farming

ယာ (ကြိ) ကာဆီးသည်၊ တားမြစ်သည်။ prohibit

■ အှ်ဝေ့ဍးမှံမာအှ်မှာ့ဏ့်အှ်မောဝ်·ဖါ·
သီးလှ်ဖးယာထဝေ့ဍးအှ်ဏ့်လှ့်။

သူမယားမယူရန်သူ့မိဘများက တားမြစ်ကြသည်။
His parents prohibit him from marrying.

ယာလင်(ရဝ်လင်) (ကြိ) အမဲဖျက်သည်။ to tear

ယာထ (ကြိ) တားမြစ်ထားသည်။ prohibit

ယာ· (န) ရွက်။(လှေ)။ sail cloth

ယာ·ရူးချူး *(န)*	ရွက်လက်ရမ်း။ sail arm
ယာ·စံင်း *(န)*	ရွက်တိုင်ထိပ်။ tip of mast
ယာ·ဖွိ(ယာ·ဖွူ) *(န)*	ရွက်ကြိုး။ mast rope
ယာ·လး *(န)*	ရွက်ထည်၊ရွက်ဖျဉ်။ sail cloth
ယာ·သုဂ် *(န)*	ဆေးရွက်(ဆေးတံသောက်ဆေး)။ tobacco
ယာ·သုဂ်လး *(န)*	ဆေးရွက်။ tobacco leaf
ယာ·သုဂ်ဃှင့် *(န)*	ဓါးလှီးဆေး၊ဆေးသေး။ sliced tobacco
ယာ·သုဂ်ထူ· *(န)*	သီထားသောဆေးရွက်။ beared tobacco leaves
ယာ·သုဂ်ထုံ· *(န)*	ဆေးထည့်ပုတ်။ bamboo basket for storing to bacco
ယာ·သုဂ်ဓံင် *(န)*	ဆေးရိုး။ tobacco plant
ယာ့(လုံယာ့) *(ကြိ)*	ရှေ့၊ ရှေ့ကို၊ front; ahead; in future
ယာ့ဓင် *(န)*	နနွင်း။ turmeric; *Curcuma longa*
ယာ့ဓင်ထိ·သိင့် *(န)*	နနွင်းစိမ်း။ wet turmeric
ယာ့ဓင်ဃှာင့် *(န)*	နနွင်းခြောက်။ dried turmeric
ယာ့ဓင်မုက် *(န)*	နနွင်းမှုန့်။ turmeric powder
ယာ့ဓင်ခး *(န)*	နနွင်းခါး။ bitter turmeric
ယာ့ဓင်အွာ *(န)*	နနွင်းဖြူ။ white turmeric
ယာ့ဓင်ဇ့်(ယာ့ဓင်ခေဝ့်) *(န)*	ကျားနနွင်း၊ tiger turmeric
ယး *(န)*	ငါး။ fish
ယးကာအူးဖေါဟ် *(န)*	ငါးပူတင်း။ globe-fish
ယးကး *(န)*	ငါးကင်။ grilled fish
ယးကာမ့်လေင်· *(န)*	ငါးအုပ်ဖါး။ flat-headed catfish;
ယးကာဝ်ါ *(န)*	ငါးမန်း။ shark
ယးကျောဟ်ကျင် *(န)*	ငါးပျံ။ flying fish
ယးကာကုံခး(ယးကာတုံကျာ·) *(န)*	ငါးမြင်း။ kind os short-headed catfish
ယးကာကျေဝ် *(န)*	ငါးဖျင်းသလက်။ gourami
ယးကောဟ် *(န)*	ငါးခူ။ fresh water catfish
ယးကာကြင်(ယးကျုံင်) *(န)*	ငါးကြင်း။ Hamilton's carp
ယးကျောဝ် *(န)*	ငါးစိမ်းကော။ raw fish salad
ယးကျာ *(န)*	ငါးနက်ပြာ။ black Hamilton's carp
ယးကုံစိ *(ကြိ)*	ငါးမြူးသည်။ fish mating
ယးဟျူအံင် *(န)*	ငါးမြွေထိုး။ kind of spiny eel; *Mastacembelus armatus*
ယးခွုံးလး *(န)*	ငါးဖယ်အောင်း။ kind of carp: *Rohtee belangirii*
ယးခွယ် *(န)*	ငါးစကော။ circular Hamilton's carp
ယးဃှာင့်၊ယးဃှာင့်မှ်ေ *(န)*	ငါးကြပ်တင်။ smoked fish
ယးခေဝ့် *(န)*	ငါးကျား။ striped fish (tiger fish)
ယးစိပံင် *(န)*	ငါးစိပေါင်း။ air sac found in certain kind of fish
ယးဆာ့ *(န)*	ငါးကျည်း။ small fresh-water catfish; *Heteropneustis fossilis*
ယးဆေဝ်သောဟ် *(န)*	ငါးကြော်။ fried fish

ယးဆာင်း *(န)*	ငါးချဉ်။ pickled fish
ယးဆုံ•ခွိုင်(ယးဖှေဟ်အွာ) *(န)*	ငါးနုသန်း။ silvery catfish
ယးဆူးခါင် *(န)*	ငါးစင်ရိုင်း။ striped dwaf catfish; *Mystus vittatus*
ယးဒိုး *(န)*	ငါးဥ။ fish egg
ယးဍောဟ်ခေါဟ်(ခါနှိုဝ်) *(န)*	ငါးပြေမ။ climbing perch: *Anabas testudineus*
ယးဍုံင် *(န)*	ငါးဒိုင်း။ kind of catfish
ယးဍျူး၊ယးထုံဍျူး *(န)*	ငါးဆုတ်။ minced fish ball
ယးဍောဟ်မေံသး *(န)*	ငါးမျက်ဆံ။ kind of carp: *Labeo kantius*
ယးဏာင်•ဏာင့် *(န)*	ငါးသံချိတ်။ dwaf catfish; *Pseudotropius acutirostris*
ယးတ္ၚာ *(န)*	ငါးသေတ္တာ။ canned fish
ယးထိင့် *(န)*	ငါးလင်ပန်း။ long-finned eel; *Anguilla nebulosa*
ယးထောဟ် *(န)*	ငါးဖေါင်ရိုး။ garfish; *Belone cancila*
ယးထုဲးဖှေဝ် *(န)*	ငါးခွေးလျှာ။ flat fish; *Plagusia marmoratas*
ယးထောဝ် *(န)*	ငါးထွေ။ river catfish; *Rita rita*
ယးထူ• *(န)*	ငါးသီတံ။ fish skewer
ယးဖေဝ့်သိုံ(ကာကှေဝ်၊တာကှေဝ်) *(န)*	ငါးဖျဉ်းသလက်။ gourami; *Trigogaster faciatus*
ယးဖါင် *(န)*	ငါးဘပ်။ shark-like fresh water catfish; *Wallago attu*
ယးဖှိက် *(န)*	ငါးဖယ်။ featherback; *Notopterus notopterus*
ယးဖေါဟ်အွာ *(န)*	ငါးခုံးမ။name applied to fishes of the *Barbus spp*
ယးဖါ *(န)*	ငါးတန်။ river catfish; *Silonia childreni*
ယးဖူ့ *(န)*	ငှက်ပျော။(ကျောက်တံငှက်ပျော)။ wild banana
ယးဖှုက် *(န)*	ငါးသလဲထိုး။ loach; Botia spp.
ယးမောဝ် *(ကြိ)*	ငါးပွက်သည်။ fish breathing air
ယးမေဝ် *(န)*	ငါးပုတ်သင်။ croaker
ယးမူး *(န)*	ငါးရွေး။ kind of catfish; *Mystus gulio*
ယးမှိုင် *(န)*	ငါးမြင်ရင်း။ kind pf bigcatfish with a pointed snout *Silonia silondia*
ယးမှိုင်ထောဝ်ထိ *(န)*	ငါးအုပ်ဖါး။ flat-headed catfish; *Pseudotropius garua*
ယးလိ၊ ယးလီး *(န)*	ငါးရံ့ခေါင်းတို။ short-headed snakefish; *Ophiocephalus gachua*
ယးလူ• *(န)*	ငါးရံ့။ banded snakefish; *Ophiocaphalus striatus*
ယးလုံ•တုဂ် *(န)*	ငါးထွေ။ river catfish: *Rite rita*
ယးဝဝ်မေဝ်• *(န)*	ငါးမြီးနီ။ red-tailed snappet
ယးဝဝ်မေံ *(န)*	ငါးမျက်ဆံနီ။ kind of carp; *Labeo kontius*
ယးသီးဖေါဟ် *(န)*	ငါးခင်စပ်။ kind of small perch; *Ambassis baculis*
ယးစုဂ် *(န)*	ဖီးကြမ်းငှက်ပျော။ kind of banana
ယးစင်သိုင့် *(န)*	ကောင်းမှုပင်။ kind of soft wood tree; *Anisoptera scaphula*

ယးဝင်ဍုာ် *(န)*	ငါးခုံးမ။ fish of *Barbus spp*
ယးအူး *(န)*	ငါးပိ။ fish paste
ယးအူးထို့ *(န)*	ငါးပိရည်။ fish paste sauce
ယးအူးဖေါဝ့် *(န)*	ငါးပူတင်း။ globe-fish
ယးအူးယဝ့် *(န)*	ငါးပုတ်လွယ်။ croaker
ယးအူးဝိုင် *(န)*	ငါးပိဖုတ်။ baked fish paste (wrapped in leaf)
ယးအံကွာ(ကာပွဝ့်) *(န)*	ငါးပနော်။ small snake-head fish; *Opheocephalus punctatis*
ယးအွာခေါဟ်ဍုံင် *(န)*	ငါးခေါင်းဖြူ။ white-headed fish
ယးအူးဃှာင့် *(န)*	ငါးပိခြောက်။ dried fish paste
ယးအူးထံင်· *(န)*	ငါးပိထောင်း။ pounded fish paste (with spices)
ယးအူးထို့ဝါင် *(န)*	ငါးပိလိမ္မော်။ fish paste sauce mixed with spices & fish
ယးဃှာင့် *(န)*	ငါးကြပ်တင်။ smoked fish
ယးဃှာင့်ဆာ့ *(န)*	ငါးခြောက်။ dried fish
ယာင် *(ကြိ)*	ဝေးသော။ far
ယာင် (ယာင်ယိ) *(န)*	ပုဇင်းရင်ကွဲကောင်။ cicada
ယာင်ယောတ် *(ကြိ)*	ဝေးလံသော။ far away
ယာင်လူး *(ကြိ)*	ချည်ငင်သည်။ to wind thread
ယာင့် (မဲသးယာင့်) *(န)*	မျက်စေ့စွေသော။ squint eye
ယာင်· *(ကြိ)*	နင်းသည်။ step on
ယာင်·ထာင် *(န)*	ဖိနင်းသည်။ to step firmly on
ယာင်·ဂူဆး *(ကြိ)*	ဆန်ထောင်းသည်။(ဆန်ကိုမောင်းဆုံနှင့်ထောင်းသည်) pound rice in foot-pounder
ယာင်·လင်ဝိုင် *(ကြိ)*	နင်းမြုပ်သည်။ step on submerge in water or mud
ယာင်·ဓှေဝ် *(ကြိ)*	နင်းချေသည်။ step upon and crush
ယာင်·လင်ဇူး *(န)*	စပါးနင်းချေသည်။ step on paddy sheaves to make the grain fall off (တောင်ယာစပါးများကိုတလင်းတွင်နှားစသည်ဖြင့်နယ်ခြင်းမပြုဘဲလက်တဆုပ်စာမျှရှိသောတောင်ယာစပါးကောက်လှိုင်းများကိုကရင်တို့သည်ချေဖြင့်သာနင်းချေလေ့ရှိသည် ၄င်းကို "ယာင်·လင်ဇူး" ဟုခေါ်သည်။
ယာင်·ထေံဖါ *(ကြိ)*	နင်းခွဲသည်။ trample and break
ယာ် (လင်ယာ်) *(ကြိ)*	ညှိုးသည်၊ ညှိုးနွမ်းသည်။ wither
■ဖဝ့်ဝးဏာင်ဏာင် အေဝးဍေဆ်ု ခေါဝ်·တာ·လင်ယာ်ဝေ့ဍုး·လှ်။	အချို့သောပန်းများသည် နေပူနှင့်ထိတွေ့လျှင် ညှိုးနွမ်းသွားလေသည်။ Some flowers wither when expose to sun.
ယင် *(န)*	ခရမ်း။ egg-plant; bringal
ယင်သး *(န)*	ခရမ်းသီး။ egg-plant fruit
ယင်ဆာင်း *(န)*	ခရမ်းချဉ်။ tomato
ယင်ပြုဂ်ပြုဂ် *(န)*	ခရမ်းခါးအသေးမျိုး။ Indian nightshade
ယင်ယာ· *(ကြိ)*	ဖြန့်သည်၊ ဖြန့်ခါသည်။ spread (of wings)

■ထောဟ်လ့်စိင်း ယင်ယာ.ထင်းအ့်ဍာ် ဟ့ံင်ယူထင်းခွိက်ဝေ့လှ်။	ငှက်တကောင်သည်အတောင်ကိုဖြန့် လိုက်ပြီး ပျံတက်သွားလေသည်။ A bird speard its wing and flew away.
ယင်ဖါထဝ့်သး (နှ)	ခရမ်းရှည်သီး။ long egg-plant
ယင်ကျောဝ် (နှ)	ခရမ်းကြွပ်။ plant of *Solanum* species
ယင်ခိုဝ်လာ (နှ)	မြို့ပျက်ခရမ်း။ kind of Indian nightshade
ယင်းခး (နှ)	ခရမ်းကဗော့။ Indian nightshade; *Solanum indicum*
ယင်ဖှူ.(ပဝ်မာ်) (နှ)	ပဒိုင်း။ angel's trumpet; *Datura suaveolens*
ယင်ဖုံ.ထီ (နှ)	မြေပုံခရမ်း။ prickly egg-plant; *Solanum jacguijii*
ယင်မွာ (နှ)	ဆိတ်ချေးပင်။ kind of good quality timber tree; *Bridelia retusa*
ယင်ပွာ.နူ. (နှ)	ကျွဲနို့ခရမ်း။ kind of egg-plant (buffalo-nipple egg-plant)
ယင်ဃှုဂ် (နှ)	တောင်ယာခရမ်း။ egg-plant of hillside farming
ယင်.(ယင်.ထင်း) (ကြိ)	ချိန်ရွယ်သည်။ raise
ယင်.ကာ (နှ)	မာလကာ။ guava
ယင်.ခှိုင် (နှ)	ခါး။ waist
ယင်.ကှ်သဝ့် (နှ)	ဆေးသရေနွယ်။ kind of creeper
ယင်.ခှိုင်ဆာ့ (ကြိ)	ခါးနာသည်။ back pain
ယင်.ခှိုင်ကုဂ် (နှ.ဝိ)	ခါးကုန်းသော။ bend back; hunch-back
ယင်.ခှိုင်ခွါင်း (ကြိ)	ခါးကြောလွဲသော။ sprain back; dics prolapse
ယင်.ထင်းလေံ (ကြိ)	ရိုက်ရန်ဒုတ်နှင့်ရွယ်သည်။ raise stick (to hit)
ယင့်သာ (ကြိ)	သနားသည်။ feel sympathetic
ယင့်ခေါဝ်ဖိင်၊(ဆင့်ခေါဝ်ဖိင်) (နှ)	လိပ်ပြာ။ butterfly
ယင့်ကောဝ်တော့်၊လင့်ကှ်ထေံ (နှ)	ပုဇင်းထိုးကောင်။ dragon fly
ယင့် (နှ)	ပဉ္စင်းလူထွက် (ရဟန်းလူထွက်)။ person that left monkhood (use as a title before the person's name) ကရင်များပဉ္စင်းလူထွက်ကို"ယင့်"ဟုနာမည်ရှေ့တွင်ထါး ပြီးခေါ်လေ့ရှိသည်(ယင့်အွါခေါဟ်)ယ္ဓုခေတ်ရဟန်းလူထွက် များကိုနဲ-နဲရေင်.ဟုသာခေါ်ကြသည်။
ယံင်. (နှ)	ထိုးကွင်း၊ မင်ကြောင်။ tattoo
ယံင်.(ယံင်.သေ့်) (ကြိ)	ယောင်တတ်သော၊ ယားတတ်သည်။ act in mimicry အချို့သူတို့သည် ခါးကိုအနည်းငယ်မျှ ထိုးမိလျှင်ယောင်ရမ်းပြီးပါးစပ်မှထွက် ချင်ရာထွက်ပြီးယောင် ရမ်းရွတ်ဆိုတတ်ကြသည်။
ယံင်.(ယူ.နိုင့်) (နှ)	ပူးကောင်။ (ကြွက်စုတ်)။ shrew
ယံင်.(ထာခေါဟ်လှ်ယံင်.) (ကြိ)	တပုဒ်။ (သီချင်းတပုဒ်) a song
ယံင့်(ယံင့်လင်ထဝေ့) (ကြိ)	ပုံသွန်းလောင်းထားသည်။ cast in a mould
ယံင့်(ယံင့်အ့်ခေါဟ်ဍုံင်) (ကြိ)	ရိုက်သည်၊ ခေါက်သည်။ beat; hit; strike ငင်းကိုရိုက်သည်၊ ခေါက်သည်ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ရှိသည်

"ဍှေဟ်"ဆိုသောစကားလုံးအစားတခါတ ရံသုံးစွဲ
တတ်သည်"ယံင့်အို့ခေါဟ်ဍုံင်""ဍှေဟ်အို့ခေါဟ်ဍုံင်"
ခေါင်းကိုရိုက်ထည့်(ခေါက်ထည့်) လိုက်သည်။

ယံင့်တုံယှာ· (ကြိ·ဝိ) တကယ်ရိုက်သည်။ beat actually

ယံင့်(အို့ကှိုဝ်) (န) ကြိုးကြာငှက်။ sarus crane

ယံင့် (န) ကုန်တင်သောမောင်းတံ။ crane

ယံင့်ဝါ (ကြိ) စိုးရိမ်သည်(စိုးရိမ်ဘွယ်ရာ)။ worry

ယံင်း (ယံင်းလင်) (ကြိ) ခြေဆင်းသည်။ stretch leg

ယိင် (ယုင်·) (ကြိ) မူးနောက်နောက်ဖြစ်သည်။ giddy; headache

■အို့ဝေ့ဍုးအို့ခေါဟ်ဃှုံးယိင်ဝေ့ဍုးလှ်။ သူခေါင်းကိုက်နေသည်။ He has headache

ယိင်း (ဟှိင်း) (န) အိမ်၊ အိမ်ယာ။ house

ယိက် (ကြိ) ကြာသည်၊ (ကြာသော)။ long time

ယိက်ဖဝ်· (န) ကြာပါပြီ(ကြာမြင့်ပါပြီ)။ long time ago

ယိက် (ဖုံယိက်) (ကြိ) အပြစ်တင်သည်။ blame

ယို့လး(ဟှို့လး) (န) သက်ကယ်ပင်(သက်ငယ်ပင်)။ kind of long grass used for thatching; *Imperata cylindrica*

ယီး(လင်ယီး) ညှိုးနွမ်းသော(ညှိုးနွမ်းသွားသည်)။ wither

■ဖဝ့်လုံမူ့ဏှုံယုံအင်းမာဏောဝ်·လုံ
ယိက်လုံမဝ်·ဟုံင် လင်ယီးဝေ့ဍုးလှ်။
ကျွန်ုပ်ခူးခဲ့သည့်ပန်းတပွင့်သည် မကြာမီ ညှိုးနွမ်းသွားလေသည်။
The flower which I plucked got withered in a short while.

ယီ·မံင်· (န) ညှာတံရိုး(သစ်ရွက်များညှာတံ)။ stalk

ယုင် (ယိင်) (ကြိ) ကိုက်ခဲသည်။ (head) ache

■ အေမွှဲဟုံလေဝ်ဆုံခေါဝ်·ကှာဏှုံဟုံ
ခေါဟ်ဃှုံးယုင်သေ့ဝေ့လှ်။
နေပူထဲ သွားလျှင်ခေါင်းကိုက်တတ်သည်။
You can get headache if you go in the sun.

ယုင်(ယုင်ဆုံ) ဟိန်းသည်။ roar

■ ဟုံလေဝ်ဖး လုံမိင်လကှာအိုဝ်
လုံဝွင်ယုံဏါ·ဟှိုင့်ဖး လုံခေဝ်
ယုင်ဆုံဏှုံလှ်။
တခါကကျွန်ုပ်တောထဲသွားခဲ့ရာကျားဟိန်းသံကို ကြားခဲ့သည်။
I once went to the jungle and heard a tiger roar.

ယုင်ယာဲဖါန်လင်(ယေယာဲဖါန်လင်)(ကြိ) အရောင်တလက်လက်တောက်ပသည်။ sparkle

ယုက် (ကြိ) ငုပ်သည်။ dive; submerge

ယုက်ထို့ (ကြိ) ရေငုပ်သည်။ dive under water

ယုက်လင် (ကြိ) ငုပ်ဆင်းသွားသည်။ dive down

■ အို့ဝေ့ဍုးယုက်လင်ခွိက်လုံထို့ဍာ
အိုဝ်ယုဂ်။
သူသည်ရေအောက်သို့ငုပ် လျှိုးသွားပြီ။
He has dived under water.

ယုက်(လုံယုက်) (န) အဖုံ (တဖုံဆေးတဖုံ၊ဆေးတဖယ်)။ a set of medicine

■ ယုံ ပ္ကုံဏောဝ်·သီးလုံယုက်ဏှုံ
လင်ထေံဖးစေဝ်ယာဲဆို့လှ်။
ကျွန်ုပ်ဆေးတဖုံဖေါ်ရာငွေ၅၀ကုန်ကျသည်။
It cost me over 50 kyats in compounding a set of medicine.

ယုက်(မေံယုက်)မေံအုဂ် (န) တဆုံး (မျက်စေ့တဆုံး)။ entire distance (could be view by the eyes)

■ အေမွာဲꩡ်လေဝ်ထင်းအ် လုံလါင့် ခွါကွင်ခေါဟ်ဍာအိုဝ်တာ•ꩡ်မုံဍး လင်ဝးဆုံကဲဝေ့ꩡ်မေံလ်ယုက် (မေံလ်အုဂ်) ꩡ်လ်။ — သင်သည်ဖွဲကပင်တောင်ပေါ်သို့တက်ပြီး ကြည့်မည်ဆိုလျှင် သင့်မျက်စေ့တဆုံးအရပ်ကိုပင်ကောင်းစွာမြင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ If you go up to the top of Kwaikabaung mountain and you would see as far as your eyes can see.

ယုက်ဏောဝ်•ထာင် *(ကြိ•ဝိ)* — ပြန်လည်ငုပ်ယူသည်။ to dive and get something back

■ယ်ရူးသာ်လင်ထေံလ်ထို့ကျါလ်ဝံင် ꩡ်ယ်ယုက်ဏောဝ်•ထာင်ဟုံင်ယုဂ်။ — ရေထဲသို့ကျသွားသောငါ့လက်စွပ် ကိုပြန်လည်ငုတ်ယူပြီးပါပြီ။ I have already dived and got back my gold ring that fell into the water.

ယုက်သာ *(ကြိ)* — ချိန်ဆသည်၊ ဖင့်နှေးသည်။ hesitant; think over

■ဆုံမာꩡ်မွာဲꩡ်မာကဲဟုး လုံကဲ ဟုးꩡ်ယုက်လင်ယေါဝ်•ဝးလာ• ꩡ်သာꩡ်ဆာ်။ — ထိုအလုပ်ကိုသင်လုပ်နိုင်နိုင်မည်မလုပ်နိုင် မည်ကို သင့်ကိုယ်တိုင်ချိန်ဆကြည့်ပါ။ Think over whether you are able to do the job or not.

ယုက် *(ကြိ)* — ထိမ်းကျောင်းသည်။ to keep (cattle)

■ ပ်ဆုံနိုင့်ပွာ•သီးလ်ဖးဝေ့သိုဝ်လ် အင်း ဝးရူးသိုဝ် ပုံဝးယုက်ထအေခိုင့်လ်။ — ကျွန်ုပ်တို့ကျွဲနွားများကိုစပါးမစားနိုင်အောင် ကောင်းစွာကျောင်းရမည်။ We must keep the cattles well so that they do not eat paddy.

ယုက်ထေါဟ်ဃှုဲး *(န)* — သစ်ဆင်စွယ်။ kind of timber tree

ယုက်ထေါဟ်ဃှုဲးလယ့် *(န)* — သစ်ဆင်စွယ်အနှစ်။ heartwood of above tree

ယုက်(အ်ယုက်) *(န)* — အသက်။ age

ယုက်ဍောဟ်(အ်ယုက်ဍောဟ်) *(န)* — အသက်ကြီးသော။ old age

ယုက်အုဂ်(အ်ယုက်အုဂ်) *(ကြိ)* — သက်တမ်းကုန်ဆုံးသည်။(သေဆုံးသည်)။ expire

ယုက်ထဝ့်(အ်ယုက်ထဝ့်) *(ကြိ)* — အသက်ရှည်သည်။(သော)။ to have long life

ယုက်ဆုံမူ• *(န)* — မိကျောင်းနွယ်။ kind of herb the seeds of which are steeped in water to make poulties; Hygrophila phlomoides

ယုက်ယုက် *(ကြိ)* — တငြိမ့်ငြိမ့်လုပ်သည်။ to work steadily

ယုက်ထင်းရူး *(ကြိ)* — လက်မြှောက်သည်။ raise hand

ယုက်ဖ့ါထိ• *(န)* — လူဝံ။ ape

ယုဂ် *(ကြိ)* — ပြီး။(အတိတ်ကါလကိုပြသောပုဒ်) already

■ ယ်အင်းမေဝ်ဟုံင်ယုဂ်။ — ကျွန်ုပ်ထမင်းစားပြီးပြီ။ I ate already.

■ အ်ဝေ့လေဝ်ယုဂ် *(ကြိ•ဝိ)* — သူသွားပြီ။ She has gone already.

ယုဂ် *(ကြိ)* — မူးမေ့သည်။(မိုက်ကနဲဖြစ်သည်)။ faint

ယုဂ်ယါန်း *(ကြိ)* — လေးစားသည်။ respect

ယုဂ်ဝး *(ကြိ)* — အေးဆေးစွာနေသည်။ to live peacefully

ယုဂ်မုဂ်ယုဂ်မုဂ် *(ကြိ)* — လေးလေးကြီးသွားနေသည်။ to move gradually

ယူ *(ကြိ)* — ပျံသန်းသည်။ fly

ယူသေ့် *(ကြိ)* — ပျံတတ်သည်။ able to fly

■ ထောဟ်ထါꩡ်အ်ဍာ်အ်လာ•ꩡင့်သီး — ဝမ်းဘဲသည်ာအတောင်ရှိသော်လည်းမပျံတတ်ပါ။

ယူသေ့်ဏာင်ဆိုဝ်အေး။	Although ducks have wings they can never fly.
ယူ(ယူဟှိင်) *(န)*	သင်းခွေချပ်။ pangolin
ယူထေံ *(ကြိ)*	ဖြတ်ပျံသွားသည်။ to fly over
■ ကွင်ယူလ့်စိင်း ယူထေံပ့်တ့် ဝါန့်ယိုဝ်လှ်။	လေယဉ်ပျံတစင်းကျွန်ုပ်တို့ရွာပေါ်မှဖြတ် ပျံသွားသည်။ An airplane flew over our village.
ယူလင် *(ကြိ)*	ပျံဆင်းသည်။ fly down
ယူလာင်း(ယူလာင်း၊ယူဖါင်·) *(ကြိ)*	ချွတ်ချော်သည်။ (ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းမသွား) not reliable; not in tune with
ယူဖွင်· *(ကြိ·ဝိ)*	လန့်ဖြန့်ပြီးပျံသွားသည်။ fly out in fright
ယူဖး *(ကြိ·ဝိ)*	ကျော်လွှားပျံသွားသည်။ fly over; across
ယူ· *(န)*	ကြွက်။ mouse; rat
ယူ·(ယူ·သာ) *(ကြိ)*	လွမ်းဘွယ်ရာ။(လွမ်းဆွတ်သည်)။ feel lonely; miss
ယူ·ယံင့်(ဆုံယူ·ဆုံယံင့်) *(ကြိ·ဝိ)*	လွမ်းဆွတ်ဘွယ်ရာကောင်းသေါ။ quiet; lonely
ယူ·ယိင် *(န·ဝိ)*	တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သော။ quiet; silent
ယူ·ထို့ *(န)*	ရေကြွက်။ water mouse
ယူ·(အင်းယူ·) *(ကြိ)*	မျိုသည်။ swallow
ယူ·ခွံင်·(အင်းယူ·ခွံင်·) *(ကြိ·ဝိ)*	မဝါးဘဲမျိုချသည်။ swallow without chewing
ယူ·သာ *(ကြိ)*	လွမ်းစိတ်။ to feel lonely; to miss; long for
ယူ·အွာ *(န)*	ကြွက်ဖြူ။ white mouse
ယူ·ဝင်ဖေါဟ် *(န)*	ကြွက်ဝမ်းဖြူ။ white-belly mouse
ယူ·ဖါခွာဟ်(ယူ·ထောဝ်) *(န)*	ကြွက်ကြီး။(မြေကြွက်)။ field rat; bandicoot
ယူ·သုင်း *(န)*	ကြွက်စုတ်။(ကြွက်ဝမ်းဖြူကလေး)။ shrew
ယူ·ဒုံင်ဝါင်(ယူ·ချိဝ်ဝါင်) *(န)*	ယက်မ။(ကြွက်လျှောက်)။ rail on the wall inside house
ယူ·ယိင်ကျူကျံင် *(န·ဝိ)*	ငြိမ်အေးတိတ်ဆိတ်သော။ quiet
ယူ·ယိင်း(ယူ·ဟှိင်း) *(န)*	ရေယုံနာ။ herpes
ယူ·ဆို့ဖေါတ် *(န)*	ထောက်ရှာပင်။ chaste tree; *Vitex arborea; V. glabata*
ယူ့ယာ· *(ကြိ)*	အကျင့်ပါသည်။ be habitual
ယေဝ့် *(န·ဝိ)*	စိမ်းသော။(အရောင်) green
ယေဝ့်ဝင်း *(န)*	စိမ်းနု။(အရောင်) light green
ယေဝ့်ကှေဟ် *(န)*	အစိမ်းရင့်။(အရောင်) dark green
ယေံ *(ကြိ)*	စဉ်းသည်။(ဓါးဖြင့်) chop into small pieces
ယေံခှေဝ် *(ကြိ·ဝိ)*	ကြေညက်အောင်စဉ်းသည်။ chop into fine pieces
ယေံ *(ကြိ)*	ကျယ်သည်၊ကျယ်သွါးသည်။ stretch
ယေံ(ဆာင့်ယေံ) *(န)*	စွပ်ကျယ်အင်္ကျီ။ vest
ယယ်(အုံယယ်) *(န)*	အမျှင်။ fibre
■ ဖှဝ်သးယယ်ဏှ် ပုံဖှါင့်ဏောဝ်·ဖှိ သေ့်ဝေ့လှ်။	အုန်းဆံမျှင်ကိုကျွန်ုပ်တို့ကြိုးကျစ်ရပါသည်။ We can twist coconut fibres into rope.
ယာဲ *(န)*	ငါး(၅) သင်္ချာနာမ်။ five
ယာဲ *(န·ဝိ)*	အရောင်လက်သော။ bright colour
ယာဲယုဂ် *(န·ဝိ)*	အရောင်တလက်လက်ထွက်သော။ sparkle

ယဲာကိုင်ကျူင်း *(န-ဝိ)* ထွန်းပဝင်းပြောင်သော။ bright and illuminious

ယဲာယဲာ *(န)* အရောင်တလက်လက်။ glitter

ယဲာဆို *(န)* ငါးဆယ်။ fifty

ယဲာယာ *(န)* ငါးရာ။ five hundred

ယဲာထံင့် *(န)* ငါးထောင်။ five thousand

ယဲာခ့ *(န-ဝိ)* အရောင်တဖိတ်ဖိတ်တောက်သော။ sparkle; glitter

ယဲာမှာမှာ *(န-ဝိ)* ပြိုးပြိုးပျက်ပျက်အရောင်ထွက်သေါ။ glitter

ယဝ်(ဆံယဝ်) *(ကြိ)* ရာသီဥတုချောက်သွေ့ခြင်း။ dry (weather)

■ လံဏီယိုဝ်ဆံယဝ်ဟ့ဝ်မာ.လံ။ ယနေ့ရာသီဥတုချောက်သွေ့လျှက်ရှိသည်။ It is sunny today or It is dry today.

ယဝ် *(ကြိ)* သဘောမတူတားမြစ်ခြင်း။ prohibit

ယဝ့် *(ကြိ-ဝိ)* လွယ်သော။ easy

ယဝ့်ကးကါ *(ကြိ-ဝိ)* အလွန်လွယ်သော။ very easy

■ ယဝ့်ကးကါထုံးမင်ဏောဝ်.ခ့ါ။ လွယ်လိုက်သည်မှာလိပ်ကိုခွေးလိုက်ဟောင် ယူသကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။(ကရင်တို့ဆိုရိုးစကား)

ယောဝ် *(ကြိ)* ထမ်းသည်။ carry on shoulder

■ သိင်းမူ.ခ့ူ.ယိုဝ်ယံယောဝ်ကဲဝဲ့လံ။ ထင်းတုံးကိုငါထမ်းနိုင်ပါတယ်။

ယောဝ်(ယောဝ်ထင်း) *(ကြိ-ဝိ)* ယောင်ကိုင်းလာသည်။ swell

■ အ့ဝဲ့ခ့ဉးအ့ခင်းဆာ့ဏ့်ယောဝ်ထင်း ဒ့ဲဒုဟ်မာ.လံ။ ၎င်း၏ခြေတောက်အနာသည်ယောင်ကိုင်းနေသည်။ His leg's wound has swollen very much.

ယောဝ် *(န)* မွန်လူမျိုး။ Mon nation

■ ယောဝ်ဆိုဒ်ဖေါဟ်ဏ့်ထိုက်အင်း ဆံသ့်မာ.လံ။ မွန်အမျိုးသားများသည်ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ် ရာတွင်ကျွမ်းကျင်ကြသည်။ The Mons are very good in trading.

ယောဝ်ထင်း *(ကြိ)* ထမ်းတင်သည်။ put up on shoulder

ယောဝ်စူး *(ကြိ)* စပါးထမ်းသည်။ caryy paddy on shoulder

ယောဝ်ဖး *(ကြိ)* ဖြတ်ကျော်ထမ်းသွားသည်။ carry through; carry past

■ဆံသီကျောဟ်လံအံ့ယာင်ဏ့်ဟုယ့် ထာင်ယောဝ်ဖးဝဲ့လံတံဝါနဲ့ယိုဝ် ဟ့ဝ်အေးပံဖ့ံဖေါဟ်သီးဆံ ဏယ်အင်းအ့ဝဲ့ဏ့်လံ။ ရပ်ဝေးမှသေဆုံးခဲ့သည့်အလောင်းကောင်ကိုရွာတွင်းသို့ဖြတ် ကျော်ထမ်းပြီးယူမလာကောင်းဟု ကရင်အမျိုးသားတို့အယူ အဆရှိကြသည်။ The Karens believe that the corpse a person who died at a far place could not be carried past a village.

ယောဝ်တိုင်. *(ကြိ)* နှစ်ယောက်တွဲထမ်းသည်။ carried on shoulder by two persons (using a pole)

ယောဝ်. *(ကြိ)* ကြည့်သည်။ look; watch

ယောဝ်.ကာင်း *(ကြိ-ဝိ)* မျက်စောင်းထိုးကြည့်သည်။ to look with eye squint

ယောဝ်.ခ့ါ. *(ကြိ)* စောင့်ရှောက်ကြည့်ရှုသည်။ take care; look after

ယောဝ်.သူး(ယောဝ်.ဟ့ူး) *(ကြိ-ဝိ)* ချောင်းကြည့်သည်။ peep; look secretly

ယောဝ်.ဟ့ူးယောဝ်.ယာင် *(ကြိ-ဝိ)* ပုံးလျှိုးကွယ်လျှိုးချောင်းကြည့်သည်။ watch secretly

ယောဝ်.ဃ့ာ.(အင်းဃ့ူ) *(ကြိ)* လိုက်ရှာသည်။ search; look for

ယောဝ်.စဲ *(ကြိ-ဝိ)* စိုက်ကြည့်သည်။ stare

ယောဝ်.စိုဝ် *(ကြိ-ဝိ)* လှမ်းကြည့်သည်။ look from afar

ယောဝ်·ဆုဂ် *(ကြိ·ဝိ)*	အနီးကပ်စောင့်ကြည့်သည်။ watch closely
ယောဝ်·ဆိုင့်သာ *(ကြိ·ဝိ)*	မျက်နှာခြင်းဆိုင်ကြည့်သည်။အကြည့်ခြင်းဆုံသည်။ face each other; catch a look
ယောဝ်·ဆံင့်မံင်း *(ကြိ)*	တွေးတောကြည့်သည်။ ponder; think over
ယောဝ်·ထင်း *(ကြိ·ဝိ)*	မော့ကြည့်သည်။ look up
ယောဝ်·ထို့ *(ကြိ·ဝိ)*	စေ့စပ်သေခြာစွာကြည့်သည်။ look closely; examine
ယောဝ်·ထို့ယောဝ်·ဆာ *(ကြိ·ဝိ)*	အထပ်ထပ်အခါခါသေခြာစွာကြည့်သည်။ look thor oughly
ယောဝ်·ထောင်ခွါ·ထောင် *(ကြိ)*	ပြန်လည်စောင့်ရှောက်သည်။ take care; look after
ယောဝ်·ယေဝ့် *(ကြိ·ဝိ)*	စိမ်းစိမ်းကြည့်သည်။ look intensely (in disapproval)
ယောဝ်·ဍုံင်(ယေါဝ်·လေါဟ်) *(ကြိ)*	အတုယူသည်။(အတုခိုးသည်)။ imitate; to copy
ယောဝ်·ဖး *(ကြိ·ဝိ)*	ကျော်ပြီးကြည့်သည်။ look past
ယောဝ်·ဖိုင် *(ကြိ)*	ကြည့်ရှုသည်။(ပွဲကြည့်စသည်)။ watch (movie etc)
ယောဝ်·လာ· *(ကြိ)*	မျှော်လင့်သည်။ expect; hope; lookward to
ယောဝ်·လင်ထို့ဆုံ *(ကြိ·ဝိ)*	သေခြာစွာကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည်။ look to make sure
ယောဝ်·လိက်ယောဝ်·လာဲ *(ကြိ)*	စာပေဖတ်ရှုသည်။ read book; study lesson
ယောဝ်·လောဟ် *(ကြိ)*	အတုယူသည်။ imitate
ယောဝ်·လံင်လံင် *(ကြိ·ဝိ)*	တည့်တည့်ကြည့်သည်။ look straigth forward
ယောဝ်·ထဝ့် *(ကြိ)*	ငေးကြည့်သည်။ gaze
ယောဝ်·ထောဝ်· *(ကြိ·ဝိ)*	စောင့်ကြည့်သည်။ watch (somebody)
ယောဝ်·တုံယှုက် *(ကြိ·ဝိ)*	လိုက်လံကြည့်ရှုသည်။ inspect: look around
ယောဝ်·ဏါင်း *(ကြိ)*	ကြည့်ထားသည်။(မှတ်မိနေစေရန်)။ look to memorise
ယောဝ်·ထုဂ် *(ကြိ·ဝိ)*	ထပ်မံကြည့်ရှုသည်။ look again
ယောဝ်·ဏီးယောဝ်·ဏး *(ကြိ·ဝိ)*	ဟိုငေးသည်ငေးကြည့်သည်။ gaze around
ယောဝ်·ဝိင်ယောဝ်·ဝင် *(ကြိ·ဝိ)*	ဟိုကြည့်သည်ကြည့်။ look here and there
ယောတ်(ထို့ယောတ်) *(နာ·ဝိ)*	နက်သည်။ (ရေနက်သော)။ deep
ယောတ် *(ကြိ)*	ကွင်းလျှောချီသည်။ tie in loop
ယောတ်သို့လင်သာ *(ကြိ)*	မိမိကိုယ်ကိုဆွဲကြိုးချသေသည်။ hang oneself
ယောတ်(လာယောတ်) *(နာ)*	လဆန်းချိန်။ waxing of moon
ယိုဝ် *(နာ)*	မှာ။သည်မှာ။(ရှေ့) here (word used in indicative)
ယိုဝ် *(နာ)*	ငုပင်။ Indian laburnum; *Cassia fistula*
ယိုင်(လိုင့်) *(ကြိ)*	လောက်ငသည်။ enough; sufficient
ယိုင်ကျး(လိုင့်ဃို) *(ကြိ)*	ပြည့်စုံလုံလောက်သည်။ to have everything
ယိုင်ဝး *(ကြိ)*	တမ်းတသည်။ yearning; speak with longing
■ယုံယိုင်ဝးဏုံမိင်ကိုဝ်·ဏီဍေလှ်။	သင့်အမည်ကိုကျွန်ုပ်နေ့စဉ်တမ်းတမိပါသည်။ I yarn for your name daily
ယိုင်(ယိုင်ထာခေါဟ်၊ဆုံယိုင်ဝး) *(ကြိ)*	သီဆိုသည်။သီချင်းသီဆိုသည်။ to sing
ယိုင်ယိုင်(လဝ်ယိုင်ယိုင်) *(ကြိ)*	ဖြည်းဖြည်းသာသာပြောဆိုသည်။ speak tenderly
ယှဲးနိုဝ် *(ကြိ)*	လေချွန်သည်။ whistle
■ ဖျုံဝးဏင်ဏင်ယှဲးနိုဝ်လုံကေမူ· ဏာခဝ့်ဏုံအဲဍိုဝ်ဝးဝေ့အေး။	အချို့သောသူတို့သည်ညဥ့်အခါလေချွန်ခြင်းကိုမနှစ်သက်ကြပေ။ Some people do not like whistling at night time

ယို့ *(နာ)*	တေးသီချင်း။ song
ယို့(လ်ုယို့) *(နာ)*	တေးပုဒ်။(သီချင်းတပုဒ်) a song
ယို့ဖေါဟ် *(နာ-ဝိ)*	ခေတ်သီချင်း။ modern time song
ယို့ဖါဍွာဟ် *(နာ-ဝိ)*	သီချင်းကြီး။ရှေးသီချင်း။ classical song
ယို့စိုင်ဆုက် *(နာ-ဝိ)*	အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးရသောသီချင်း။ responding song ၄င်းသီချင်းမျိုးမှာဩဖွဲ့များတွင်သီဆိုလေ့ရှိကြပြီးအဆိုရခက်သောသီချင်းတမျိုးဖြစ်သည်တဖက်မှဆိုသောသီချင်းကိုအခြေခံနင်းပြီးအအုပ်အခံမိအောင်ဆိုရသောသီချင်းအဖြစ်လည်းထင်ရှားသည်။(ဥပမာ–ယောကျ်ားဆို"ဖူ့မူးဟော့ ခွါင်မိတ္တာသျေ်ကိုဝ်-မိင်ဍေ့ ဆ်ုခွါင်မွာဲဏ်ုသာအ်ုအေး ဏ်ု နိုဝ်ဖါဏ်ုထောဟ်ဝါကို" ၄င်းသီချင်းကိုပင်အခြေခံပြီးအအုပ်မိအောင်ပြန်လည်ဆိုရသည်။(မိန်းမပြန်ချေ "ဝါလင်ဍုဝ်-ဏ်ု ခွါင်မိက်တာဍုးယ်ုလ်ု၊အ်ုခွင့်မွာဲဏ်ုသာလ်ုအ်ုဏ်ုနိုဝ်ဖါဏ်ုထောဟ်ဝါပွဝ်"
ယို့ကွံ့င်ကှာ *(နာ)*	ကာယံပျက်သီချင်း။ teasing song ရယ်စရာအဖြစ်သီဆိုကြရာတွင် ၄င်းဩဖွဲ့များတွင်တဖက်မှသီချင်းဆိုသူများအားပြောင်လှောင်သီဆိုရာတွင်ကာယံမတော်သောရယ်စရာသီချင်းမျိုးဖြစ်သည်။ဥပမာ–"စာင်းတွာင်-လံင်ဖံင်းဂူ-ကျံင်ခွုဂ်လိုင်အေးယ်ုသီးယါ့ထို့"သီချင်း၏ ပထမပိုဒ်တွင် -်င်ကါယံနှင့်စ,ထားရာ ဒုတိယပိုဒ်ကိုလည်း-်င်ကာယံနှင့်သာအုပ်ရမည်ဖြစ်သော်လည်းရယ်စရာပြုပြီး-့ိကါယံနှင့်ပြန်ဆုံးထါးသည်အဓိပ္ပါယ်မပျက်ပေ။
ယွှာ *(နာ)*	မှန်၊ ကြည့်မှန်။ mirror
ယွှာ(ထို့ယွှာ) *(နာ)*	စီးဆင်းသည် (ရေစီးဆင်းသည်)။ flow (water)
ယွှာ(လင်ယွှာ) *(ကြိ)*	မျောသွားသည်။ float down
ယွှာ(ယွှာလင်) *(ကြိ)*	စီးဆင်းလာသည်။ flow down
ယွှာ(က်ုဆာ-ယွှာ) *(နာ)*	ထာဝရဘုရား။ God
ယွှာဖါလာဲ *(နာ)*	ကြည့်မှန်ကြီး။(ကိုယ်လုံးပေါ်မှန်)။ wide mirror
ယွှာယေါဝ်-ယာင် *(နာ)*	မှန်ပြောင်း။(အဝေးကြည့်) binocular
ယွှာခဝ့် *(နာ)*	မှန်တင်ခုံ။ mirror desk
ယွှာယေဝ့် *(နာ)*	မှန်စိမ်း။ green colour glass
ယွှာဝဝ် *(နာ)*	မှန်နီ။ red colour glass
ယွှာဖံင်ခွိက် *(ကြိ)*	ကျော်လွန်စီးဖြတ်သည်။ to flow across
ယွှာဝိုင် *(နာ-ဝိ)*	မှန်ပါး။ thin mirror
ယွှာဍိုင်(ယွှာတင်း) *(နာ-ဝိ)*	မှန်ထူ။ thick mirror
ယွှာပ်ုလင့် *(နာ)*	မှန်ပုလင်း။(ဖလ်ပုလင်း)။ glass bottle
ယွှာဖံင် *(နာ)*	မှန်ပြောင်း။ magnifying glass (long tube)
ယွှာဍိုဝ်မေံ *(နာ)*	မျက်မှန်။ glasses; spectacles
ယွှာဖယ့် *(နာ)*	မှန်ပုတီး။ glass beard
ယွှာ-(ဝါ) *(နာ)*	ကွင်း။(ကွင်းပြင်) clear ground; field
ယွှာ-ပြင် *(နာ)*	ကွင်းပြောင်။(ကွင်းပြင်) clear ground; field
ယွှာ-ဖိုင် *(နာ)*	ကွင်းထဲ။(ကွင်းပြင်ထဲ) in the field

ယွှာ·ဖါလာဲ(ယွှာ·တံင်ကူင်) *(န)*	ကွင်းပြင်ကျယ်။ wide field
ယွှာ·ဖေါဟ်ခို့ *(န)*	ကွင်းထိပ်။ tip of a field
ယွှာဲပြိုင်·(ယွှာဲပြူင်·) *(န)*	ဖျဉ်းနာ။ ascites
ယွှာဲကုံင် *(န)*	မုတ္တနာ။ hydrocoele
ယွှာဲတိုမ့်ှင့် *(န)*	ရေစီးကမ်းပြိုနာ။ pyorrhoea
ယွှာဲစုဂ် *(န)*	ဝေဒနာ။ disease; ilness; suffering
ယှ် *(န)*	ခဲ။ ကွန်။ lead; graphite
ယှ်ဝင် *(န)*	ခဲဝါ။ကြေးဝါ။ yellow lead
ယှ်ဂွါ(ယှ်အွာ) *(န)*	ကြေးဖြူ။ခဲဖြူ။ white lead
ယှ်သိုင့် *(န)*	ခဲမပုပ်။ galena
ယှ် *(န)*	ကွန်။ lead
ယှ်သး *(န)*	ခဲသီး။။(ကွန်တွင်တပ်ထားသောခဲသီး)lead balls used as weight in cast-net
ယှ်ဓံင် *(န)*	ခဲတံ။ pencil
ယှာ *(န·ဝိ)*	နည်းသော။ less; small quantity
ယှာခိုဝ်း *(န·ဝိ)*	အလွန်နည်းသော။ very small amount
ယှာဟှာ *(န·ဝိ)*	လူအနည်းငယ်။ few people
ယှာဏါင်း *(န·ဝိ)*	ထက်နည်းသော။ less than
■အ်ုဝေ့ဍုးဏ်ုအ်ုစေဝ်အ်ုယှာဏါင်း ယ်ုဍာ်လ်ု။	သူ့ငွေသည်ကျွန်ုပ်ငွေထက်နည်းသည်။ He has less money than me
ယှာလင်။လင်ယှာ *(ကြိ)*	နည်းသွားသည်။ lesser; to decrease in amount
ယှာ(ကောဝ်ယှာ) *(ကြိ)*	အော်သည်။ shout
ယှာဏါင်ထာ် *(န)*	မြစ်ကမ်းစပ်။ river side
ယှာထုင်·(ယှာမေံထုင်·) *(န)*	ကမ္ဘားစောက်။(ချောက်ကမ္ဘား) steep rive bank
ယှာလာဲ *(န)*	ဆင်ခြေလျှောကမ်းခြေ။ slanting river bank
ယှာ့ *(န)*	နှီး။(ဝါးနှီး)။ thin green bamboo strip for tying
ယှာ့ *(ကြိ)*	ပါးနပ်သည်။ sharp; shrewd
■ဖေါဟ်သးလ်ုဟှာယိုဝ်ယှာ့ဗွးမာလ်ု။	ကလေးငယ်တယောက်သည်အလွန်ပါးနပ်သည်။ This child is very schrew.
ယှာ့(အ်ုမေံယှာ့) *(န·ဝိ)*	ရိုင်းစိုင်းသော။မယဉ်ပါးသော။ wild
ယှာ့ဟို့ *(န)*	နှီးပျော့။ soft thin green bamboo trrips
ယှာ့ဖါထဝ့် *(န)*	နှီးရှည်။ long thin green bamboo strips
ယှာ· *(န·ဝိ)*	အိုမင်းသော။(ရင့်သော)။ old age; mature (fruit)
ယှာ·ကောဝ် *(န·ဝိ)*	အိုမင်းရင့်ရော်သော။ very old (person); very mature
ယှာ·ခေါဟ်(ယှာခေါဟ်) *(န)*	အထပ်ခိုး။(သင်္ဘောကြမ်းပြင်) attic floor; mezzanine
ယှာ·ဂမှိုင်· *(န)*	လူထုပုရိသတ်။ public; people
ယှာ·မာ·(တ်ုယှာ·) *(ကြိ)*	တကယ်။ really; of the truth
ယှာ·သို့ *(ကြိ)*	အိုမင်းမစွမ်း၍သေသည်။(အိုသေသည်)။ died of old age
ယှာ·မူ·နိုင်ဖ့ါ *(န)*	တောကြီးမျက်မဲ။ deep jungle
ယှာ·သိင်းယှာ·ဝး *(ကြိ·ဝိ)*	သစ်ပင်ဝါးပင်ကဲ့သို့အိုမင်းသည်။ old like bamboo or tree
	လူကြီးပြီးအချိန်မစီးဆိုသောစကားနှင့်တူသည်(လူကြီး

လျှက်ဘာမှသုံး၍မရသောသစ်ပင်အိုဝါးပင်အိုများကဲ့သို့ ဘာမျှစဉ်းစားညာဏ်မရှိအိုမင်းရင့်ရော်သောသူ) literally means an old person without wisdom

ယှာ·လင်လယ့် *(ကြိ)* — အိုမင်းရင့်ရော်သည်။ advanced in age (people) or maturity (fruit)

ယှး *(နှ)* — ကြယ်တာရာ။ star

ယှးကိုဆင့် *(နှ)* — ခုနစ်စဉ်ကြယ်။ Great Bear; the Plough (constella tion)

ယှးဟှုင်· *(နှ)* — ဓူဝံကြယ်။ Pole Star; Polaris

ယှးလင်ထေံ *(ကြိ)* — ကြယ်ကြွေသည်။ falling of stars

ယှးမေဝ်·က်ာင် *(ကြိ)* — ကြယ်တံခွန်လွှတ်ခြင်း။ comet tailing

ယှးခုံင် *(နှ)* — ဂြိုဟ်တု။ကြယ်တု။ satellite

ယှးဍုင်းဃှင် *(နှ)* — မောင်ရင်ဆိုင်းထမ်းကြယ်။ Orion's belt

ယှးချုံမှူ· *(နှ)* — ဖျောက်ဆိတ်ကြယ်။ Pleiades; the Seven Stars

ယှးထူ·ဟှဝ် *(နှ)* — သောကြာဂြိုဟ်ကြယ်။ the evening star;Planet Venus

ယှးထူ·ဟှး *(နှ)* — ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်ကြယ်။ Planet Mercury

ယှးရူးဖေါဟ် *(နှ)* — နဂါးငွေ့တန်း၊ နဂါးငွေ့(အါကာသဂင်္ဂါ)။ Milky Way

ယှးယူ *(နှ)* — ကြယ်ပျံ။ shooting star

ယှးသီးဖေါဟ်သီး *(နှ)* — ကြယ်ကလေးများ။ small stars

ယှးဆင့်ဖေါဟ်ဃှဲ *(နှ)* — ကြက်ခွပ်ကြယ်။ (lit.) fighting cock star
၎င်း၏နောက်တွင်(ယှးမိယဝ်ဖါ့ဝင်)ကြောင်ဝါကြယ် တလုံးရှိသည်။

ယှးဍုင်ဏား *(နှ)* — တင်းတောင်းကြယ်။ (lit.) basket star
၎င်းကြယ်မှောက်နေသောသဏ္ဌာန်ရှိ လျှင်ဆန်စပါး ရှားပါးတတ်သည်ဟုအယူအဆရှိကြသည်။

ယှးဖေါဟ်ဃှဲမှူးထာထး *(နှ)* — ယက်ကန်းစင်ကြယ်။ (lit) orphan girl weaving star
၎င်းကြယ်မှာအခါအားလျော်စွာပေါ်လာတတ်သောကြယ် ဖြစ်သည်၎င်းကိုမြန်မာလိုအတိအကျပြန်လျှင်"မိဘမဲ့မိန်း ကလေးယက်ကန်းခတ်သေါကြယ်"ဖြစ်သည်တခါတရံ ၎င်း၏ရည်းစားတယောက်ကလာပြီးချောင်းမြောင်းလေ့ရှိ သည်ရည်းစားကြယ်မှာယက်ကန်းစင်ကြယ်ပေါ်လာပြီးမှပေါ် လာတတ်သည်။၎င်းတို့၏အထုပ္ပတ္တိအဖြစ်အပျက်ကိုကရင်ပုံ ပြင်များတွင်ဖေါ်ပြထားရှိသည်။

ယှးထုံးမိဲ့ခွါင် *(နှ)* — ခွေးအိပ်ကြယ်။ (lit) sleeping dog star
၎င်းကြယ်သည်"ချုံမှူ·"ခေါ်ဖျောက်ဆိတ်ကြယ် နှင့် "ဍုင်းဃှင်"ခေါ်မောင်ရင်ဆိုင်းထမ်းကြယ်တို့အကြားတွင် တည်ရှိပါသည်။၎င်း၏တည်နေပုံမှာ ☆☆☆ ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။၎င်းကြယ်မှာအကယ်၍အထက်ပါအ တိုင်း တည်နေရာမှဖိုခနောက်ဆိုင်ဖြစ်သွားပါကတကမ္ဘာလုံးအိပ် ပျော်သွားချိန်ဖြစ်သည်ဟုရှေးကရင်တို့ဆိုရိုးရှိတတ်ကြ သည် ၎င်းတို့ဆိုလိုသည်မှာထိုသို့ဖြစ်သွားသောအခါ တ

ကမ္ဘာလုံးငြိမ်သက်သည့်အချိန်ဟုဆိုလိုသည် ထိုအချိန်မျိုးမှာ ကြာကြာမဟုတ်ပေအကြာဆုံး ၅ မိနစ်ခန့်သာရှိမည်ဟုအဆိုရှိသည်။ငင်းကြယ်မှာသုံးလုံးတန်းနေရာမှတဖြည်းဖြည်းဖိုခနောက်ဆိုင်ကွေလိုက်လာသောကြောင့်ထုံးမှီခွါင်" ခွေးအိပ်ကြယ်ဟု ကရင်တို့ခေါ်ကြသည်။

ယှာင် *(ကြိ)* အမေးစကားတွင်သုံးသောဝေါဟာရ။ a word use in question

ယှာင်ခဝ့်လယ့် *(ကြိ)* ဘယ်မှာလဲ။ where?

ယှာင်ယိက်လယ့် *(ကြိ)* ဘယ်တော့လဲ။ when?

ယှာင်အးလယ့် *(ကြိ)* ဘယ်လောက်လဲ။ how much?

ယှာင်ဟ့ာလယ့် *(ကြိ)* ဘယ်သူလဲ။ who?

ယှာင်လယ့် *(ကြိ)* ဘယ်လဲ။ where?

ယှင်(ဖှံယှင်) *(န)* စကောကရင်။(ဖါထိတ်ကရင်) Sgaw Karen

ယှင်ခေါဟ်လံင် *(န)* တောင်ပေါ်ကရင်။ highland Sgaw Karen

ယှင်·(ဍယ်) *(ကြိ)* ရိုက်သည်။(ပါးရိုက်သည်)။ slap

ယှင်·(ညြုဂ်) *(န)* ငါးဖမ်းသောဆောင်း။ fishing bamboo conical basket

ယှင်·ဏါ·ကိင်ထာ် *(ကြိ)* ပါးပြင်ကိုရိုက်သည်။ slap the face

ယှင်·ဝဝ် *(ကြိ)* အနီရောင်သန်းသည်။ reddish colour

ယှင်·ပးပဲ *(ကြိ)* တပြင်လုံးနီသော။ to be red the whole part

ယှင်·(မဲသးထင်းယှင်·) *(ကြိ)* နီလာသည်။(မျက်နှာနီလာသည်)။ blush

ယှင့်(ယှင့်ယး) *(ကြိ)* ဆုတ်ဖြဲသည်။ to tear

ယှင့်ထေံဖါ *(ကြိ)* ကွဲအောင်ဆုတ်ဖြဲသည်။ to tear into two pieces

ယှင့်ထေံ *(ကြိ)* ဆုတ်ဖြတ်သည်။ to tear across

ယှင့်ထ *(ကြိ)* ပတ်ပတ်လည်ခြံကာထားသည်။ to fence around

ယှင့်ဆ့ကံင်ဆ့သိုဝ် *(ကြိ)* အဝတ်အထည်ကိုဆုတ်ဖြဲသည်။ to tear clothes

ယှင့်(ဆာင့်ယှင့်) *(န)* အဝတ်အကျီ။ shirts; dresses

ယှင်း *(န·ဝိ)* ဆင်းရဲသော။ poor

ယှင်းယှင်းယယ *(န·ဝိ)* ဆင်းဆင်းရဲရဲ။ poverty

ယှင်းလင်ယလင် *(ကြိ)* ဆင်းရဲလာသည်။ get poor; become poor

ယှင်းဖေါဟ် *(န)* ဆင်းရဲသား။ poor person

ယှင်းဒဒုက် *(ကြိ)* ဆင်းရဲပင်ပမ်းခြင်း။ misery

ယှင်းလင်လေဝ် *(ကြိ)* ဆင်းရဲမွဲတေသည်။ extremely poor

ယှင်းထိုင့် *(န·ဝိ)* ဆင်းရဲတွင်းနက်သော။ in deep poverty

ယှင်းထို့ *(ကြိ)* ရေလောင်းသည်။သစ်ပင်ရေလောင်းသည်။ pour water ရေပက်သည်။ throw water

ယှင်းပျုဂ်ဖါ် *(ကြိ)* ဆင်းရဲနွံခြာသည်။ to be extremely poor

ယှံင် *(န)* နဂါး။ dragon

ယှံင်(ဆ့ယှုဆ့ယှံင်) *(န·ဝိ)* မှန်ကန်သော။(မြင့်မြတ်သော) righteous

ယှံင်ခေါဟ်စိင်း *(န)* နဂါးမောက်။ sleeping dragon

ယှံင့် *(ကြိ)* သစ်သီးများအကင်းထွက်လာသည်။ young fruits begin to come out

■ခေါဝ်လို့ထုင်းဏာ့်အို့သးယုံင်
ထင်းဝေ့ဥ့းယုဂ်။ သရက်တပင်မှာအသီးကင်းထွက်ပေါ်စပြုပြီ။ Small fruits begin to appear on that mango tree.

ယုံင့်ထို့ (ကြိ) ရေလောင်းသည်။ to pour water

ယုံင့်ဖိက်မေ့်ဒေ့ထို့ (ကြိ) မီးကိုရေနှင့်လောင်းသတ်သည်။ extinguish fire by pouring water

ယုံင့်လင်(ယုံင့်လင်အို့ခေါဟ်) (ကြိ) ဦးညွှတ်သည်။ဦးခေါင်းငိုက်စိုက်ချသည်။ to bow head

ယုံင့်လင်သာ (ကြိ) ကိုယ်ကိုကိုင်းညွှတ်သည်။ to bend or bow body

ယုံင်း(ထင်းယုံင်း) (ကြိ) ဒေါသတကြီးမျက်နှာနီရဲလာသည်။ flush; blush

ယို့ယုံင် (န) စကားထာ၊ ပဟေဠိ။ riddle

ယိုင်ယော့တ် (ကြိ) လှုပ်ခါသည်၊လှုပ်ရမ်းသည်။ shake

ယိုင်ယု့က် (ကြိ) ရှုပ်ယှက်ခတ်သည်။ to be confuse; not orderly

ယုံ့နုံ့ (န) ရေညှိ။ moss

ယုံ့ယော့တ်နိုဝ် (ကြိ) ပလုပ်ကျင်းသည်။ gargle

ယုံ့နုံ့ထင်းထောဝ် (ကြ) ရေညှိတက်သည်။ to be covered with moss

ယု့က် (ကြိ) ရှုပ်သည်။ be jumbled; intefere

ယု့င်· (ကြိ) စပ်သည်။ကျင်သည်။ရှိန်းသည်။ tingle; to feel hot

ယု့ဂ် (ကြိ) လန့်ဖြန့်သည်။ startled

ယု့ဂ်ယှာ့ (ကြိ) နီးသပ်သည်။နီးဖျာသည်။ to smooth green thin bamboo strips

ယု့ဂ်ဖှေဝ့် (ကြိ) ချောအောင်သပ်သည်။ stroke to smooth

ယု့ဂ်လင် (ကြိ) သပ်ချသည်။ stroke with hand

ယု့ဂ်ဖျင်· (ကြိ·ဝိ) အလန့်တကြားဖြစ်သော။ be startled

ယု့ဂ်သို့ဖှင်·သို့(ကြိ) အလွန်အသဲထိတ်လန့်ဖြန့်သည်။ be startled and frightened

ယှူ့ (န) ပခုံး။ shoulder

ယှူ့ (ကြိ) ဆောင့်ဆွဲသည်။ snatch

ယှူ့ (ကြိ) ဖွါသည်။(စုတ်ဖွါးဖွါးဖြစ်နေသော)။ to be frayed

■အို့ဝေ့ဥ့းအို့ထုဲးဏာ့်အို့ဆံင်း
ယှူ့ဝေ့ဥ့းလို့။ သူ၏ခွေးမှာအမွေးစုတ်ဖွါးဖွါးဖြစ်သည်။ The hair of his dog is frayed

ယှူ့ထာ်ဝ် (န) ပခုံးရင်း။ base of shoulder

ယှူ့လင်ဖှူး (ကြိ) ပခုံးပြုတ်သည်။ dislocation of shoulder

ယှူ့·(မာယှူ့·သာ) (ကြိ) ဆောင့်ကြီးအောင့်ကြီးလုပ်သည်။ in an annoyed manner

ယှူး (န·ဝိ) သရဲဘောနည်းသော။အသဲအေးသော။ lack of confi dence

ယှူးဝ့် (န·ဝိ) အေးချမ်းသော။ချမ်းသာသော။ peaceful

ယှူးမုက် (န·ဝိ) အေးချမ်းသာယာသော။ peaceful

ယှူးသာ (ကြိ) အသဲထိတ်သည်။ကြောက်လန့်သည်။ scare

ယှူးခ္ါ· (ကြိ·ဝိ) အလွန်အေးဆေးသေါ။ completely peaceful

ယှပ်ဟ် (ကြိ) မတ်တတ်ထောက်သည်။ baby learns to stand (ကလေးသူငယ်များမတ်တတ်ထောက်စပြုသည်)

ယှပ်ဟ်လောဟ် (ကြိ) မတ်တတ်ထောက်သင်စ။ learning to stand

ယုဝ်. *(ကြိ)*	နှေးသော။ slow
ယုဝ်ယုဝ် *(ကြိ)*	ဖြည်းဖြည်း။ gradually and steadily
ယုဝ်(အ့်ယုဝ်ထဝ့်) *(ကြိ)*	အလျား။(အလျားရှည်သည်)။ length
ယုဝ့် (ဆ့်ယုဝ့်) *(န)*	ပွေးနာ။ ringworm
ယုဝ့် (မေ့်ယုဝ့်) *(န)*	မီးဒုတ်။ fire torch
ယုဝ်. *(န)*	ရှောပုဝါရှည်။ shawl
ယောဝ် *(ကြိ)*	ထောင်းသည်။ pound
▪လ့်ဟ့းယိုဝ် ဓးယောဝ်ယးအူးဍာ်လ့်။	ယနေ့ညငါးပိထောင်းရဦးမည်။ I must pound fish paste this evening
ယောဝ်သာ *(ကြိ)*	ဗျာများနေသည်။ to be excited
ယောဝ်ထို့ *(ကြိ)*	ရေကိုပြွတ်တံနှင့်ထိုးထုတ်သည်။ spray water
ယောဝ့်(ယောဝ့်ဓး) *(ကြိ)*	တိုက်မိသည်။ bump; clash
ယောဝ့်ရူး(ယောဝ်ရူး) *(ကြိ)*	စပါးလှေ့သည်။ winnow paddy
ယောဝ့် (အူးယောဝ့်) *(ကြိ)*	မှုတ်သည်။ blow
ယောဝ့်ထင်း *(ကြိ)*	တိုးထွက်သည်။ to push out
ယောဟ် *(န)*	မြစ်။ river
ယောဟ်(ဆ့်ဆာ့ယောဟ်) *(န)*	ကျောက်ရောဂါ။ smallpox
ယောဟ်ဖါဍောဟ် *(န)*	မြစ်ကြီး။ big river
ယောဟ်ခ့ေါဟ်(ထို့ခ့ေါဟ်) *(န)*	မြစ်။ချောင်း။ stream; brook; creek
ယောဟ်ထင်း *(ကြိ)*	အဖုအပိန့်များထွက်သည်။ eruption of rashes
ယောဟ်ဝီးလာ *(ကြိ)*	လိပ်ပြာပြန်ခေါ်သည်။ ask the spirit to return
ယောဟ်ဆ့်ခေါဟ်ထင်း *(ကြိ)*	မိတ်ထွက်သည်။ eruption of heat rashes
ယောဟ်ပွိက် *(န)*	ဝက်ခြံ။(မျက်နှာတွင်ပေါက်သော) pimple
ယောတ်(ဆ့်ယောတ်) *(န)*	ခြုံပုတ်။ bush
ယို့င့် *(ကြိ)*	လူးသည်။နယ်သည်။ mix with
▪ယးဏာ့်ဓေ့လ့်အူးဓးသိုဝ်ဓးယို့င့်ထ ဍေထို့လးဏာ့်လ့်။	ငါးမပုတ်အောင်ဆားနယ်ထား ရသည်။ The fish must be mixed with salt to prevent getting rot
ယို့င့်သီး *(န-ဝိ)*	လူနာကိုဆေးလိမ်း(လူး)သည်။ apply medicinal cream
ယို့ဝ်.(ဖ့ုံယို့ဝ်.) *(န)*	ပိုးကရင်အမျိုးသား။ Plone (pwo) Karen မိုးထိတ်ပိုးကရင်တို့သည်မိမိတို့ကိုယ်ကို "ဖ့ုံယို့ဝ်." ဟုခေါ်ကြသည်။ The Pwo Karen call themselves *Plone Shoe*

ရ

ရ	လိက်မောဝ်.ဖ့ုံး သိုင့်ဆိုယှူဖ့ုံးဖိုင်ဏာ့်မ့ှာဲလိက်ဖ့ုံး ဏို့ဆို နို့ ဖ့ုံးဏာ့်လ့်။ ဗျည်း ၃၆ လုံးတွင်၂၇ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။ The 27th letter of the 36 Plone alphabets.
ရာ (လင်ယှူးလင်ရာ) *(ကြိ)*	အကိုင်းအခက်ဝေဖြာသည်။ branch out well

ရာဓနာ (အာရာဓန) *(ကြိ)*	နှစ်သိမ့်စေခြင်း။ကြေနပ်စေခြင်း၊တောင်းပန်ပေးခြင်း။ to please; to cause satisfaction
ရာထနာ (ပြတ္တနာ) *(ကြိ)*	ဆုတောင်းခြင်း။ pray
ရာဇနု *(န)*	မင်းစေတမန်။သံအမတ်။ emissary
ရာရာ (လဝ်လင်ဝေ့ရာရာ) *(ကြိ)*	တောက်လျှောက်ပြောချလိုက်သည်။speak without pause
ရာ (လင်တရာ)	ပါစေသတည်း။ Amen; may it be so
ရ(လုံရ–နာရက်) *(န)*	ငရဲ။ အဝီစိ။ hell
ရ(ဝါထင်းအုံဥာ်သဝ့်ရး)	ငှက်အတောင်(ယပ်တောင်ခသည်)ဖြန့်လိုက်သောအခါထွက်ပေါ်လာသည့်အသံ။ sound made when birds flap wings
ရး *(န)*	တောရွာ။ကျေးတောရွာ(ပေစာသုံး) rural villages
ရာ် *(ကြိ)*	ရစ်သည်။တခုခုကိုဓါးနှင့်ပတ်ပတ်လည်ရစ်ခြင်း။ make light/shallow circular cut around
ရာ်ဝိင်ဝင် (ရာ်ဝုးဝုး) *(ကြိ)*	ပတ်ပတ်လည်ဓါးနှင့်ရစ်ဖြတ်သည်။ same as above
ရာ်သိင်း *(ကြိ)*	သစ်ကိုရစ်သည်။(သစ်ပင်သင်းသတ်ရာတွင်သုံးသည်) cut around the bark a tree (to kill it)
ရာ် (လာင်းရာ်) *(န)*	လှည်းဝင်ရိုး။ (ရာ်–ဝင်ရိုး) axis (of cart)
ရာဲသို *(န)*	ညို့ဓါတ်။(ပီယဆေး) hypnotize; charm
▪ဆုံမူ့ဏှ် အုံရာဲသိုအုံဝေ့ဥးလုံ။	စပါးကြီးမြွေမှာ ညို့ဓါတ်ရှိသည်။ The boa constrictor has hypnotizing power.
ရာဲသို *(ကြိ)*	သမထတံခိုးနှင့် ညို့ခြင်းစိတ်ညို့ခြင်း။ hypnotize with super power
ရာဲသယ့် *(ကြိ)*	ရှင်းလင်းသည်။ရိုသေသည်။ explain; respect
ရာဲမူ့သာ *(န)*	ရာဇသတ်ဥပဒေ။ penal code
ရှက်ခွိက် *(ကြိ)*	ရုပ်လိုက်သည်။(အဝတ်လှမ်းရာမှရုပ်လိုက်သည်) withdraw
ရှက်ဝါ် *(ကြိ)*	ဖုံးအုပ်သည်။ cover with
ရှက် *(န)*	စုံနီအိပ်။ gunny sack; jute bag
ရှက် *(န)*	ပေပင်။ corypha palm
ရှက်သး *(န)*	ပေသီး။ nut of corypha palm
ရှက်လး *(န)*	ပေရွက်။ leaf of corypha palm
▪ပိုယှာ·တှာပညာ့လုံအုံဝီ·သီးလုံ ဖးကေဝ်ဝေ့လိက်လုံရှက်လးဖိုင်လုံ။	ရှေးခေတ်ပညာရှင်များသည်ပေရွက်ပေါ် တွင်စာရေးသားကြသည်။ Interlectuals of old days wrote on leaf of corypha palm.
ရှက်ဖင့် *(န)*	ပေပွင့်။ flower of corypha palm
ရှက်ဝီ· *(န)*	ပေမြစ်။ roots of corypha palm
ရှက်ပဝ်(ရှက်ဖင့်ထင်း) *(န)*	ပေပင်သုဉ်းသည်။ပေပင်သေသည်။ corypha passed away
	ပေပင်ပွင့်လာလျှင်သေသည်ကိုကရင်တို့က ပေပင်သေသည်ဟုမခေါ်ကြရဟန်းတော်တပါးပျံတော်မူသကဲ့သို့ပျံတော်မူခြင်း "ပဝ်"သည်ဟုခေါ်ကြသည်အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်

ပေရွက်များသည်စာပေကိုအကျိုးပြုရာဟန်းတော်တပါးက
ပညာရေးကိုအကျိုးပြုစေသဖြင့်အချို့အရပ်ဒေသများတွင်
ကျေးမွေး လှူဒါန်းခြင်းပင်ပြုကြပြီး "ရုက်ပဝ်" ပေပင်
ပျံတော်မူသည်ဟုသုံးနှုန်းကြလေသည်။
The Karen regard the corypha palm as holy because of the leaves being using for writing scripture. When a corypha tree dies after flowering the Karen usues the term "por" which is the word used when monks expire.

ရိုင်စိုင်. *(န.ဝိ)* ရိုင်းစိုင်းသော။ rude; uncivilized

ရုပ်(ရု) *(န)* ရုပ်။ structure; look; build

ရုပ်ကျာ် *(န)* ဘုရားဆင်းထုတော်။ image of god

ရုပ်ဟှင် *(န)* ဓါတ်ပုံ။ photo; picture

ရုပ်သာ် *(န)* ရုပ်ရည်။(ရူပကာ) look; physical form

ရောဝ်.လင် *(ကြိ)* ဖြိုချသည်။ demolish; to bring down a building

■ယှ်မင်စဝ်ရောဝ်.လင်ခွိက်ဟှိင်းလီဟှံင်
သုင်းထင်းထာင်ဝေ့ဟှိင်းသင့်ယုဂ်။

ကျွန်ုပ်ဘကြီးသည်အိမ်ဟောင်းကိုဖြိုချ
လိုက်ပြီးအိမ်သစ်ပြန်ဆောက်သည်။
My uncle demolished his old house and has built a new one.

ရုက်သွေ့ဝ့် *(ကြိ)* ပဲ့ကိုင်သည်။ steer; pilot

■ ပ့်ရုက်သွေ့ဝ့်အေသေ့်ဏ့်ခွိ့ခေါဟ်
လေဝ်ဝေ့လံင်လံင်ကဲလှ်။

ကျွနုပ်တို့ပဲ့ကိုင်တတ်လျှင်လှေဦးဖြောင့် မည်ဖြစ်ပေသည်။
The boat goes straigth if we steer it well.

ရံင်. *(ကြိ)* ထိုးချသည်။(သစ်ဝါးစသည်ကိုအမြင့်မှအနိမ့် သို့ထိုးချသည်)
to push down from a height to below (bamboo)

■ယှ်ဝဲါလေဝ်ထင်းရံင်.လင်သိင်းလှ်
လာင့်ခေါဟ်အိုဝ်လှ်။

ကျွန်ုပ်အကိုသည်တောင်ပေါ်မှသစ် များကို တောင်အောက်
သို့ထိုးချသည်။
My brother pushes down the log from the mountain.

ရဝ်.(ရဝ်.ယှောတ်) *(န)* ခြင်းကြား။ large basket woven with wide inter stices.

ရဝ်ရဝ်ရာရာ *(န)* ဟောဟောဒိုင်းဒိုင်း။ in a rush; act without thinking

ရဝ်.ရ *(န)* မုန့်လေပွေ။ thin large crispsies made of glutinous rice

ရ် *(ကြိ)* ကြိုတင်သည်။ (prepare) in advance

ရ်မဝ် *(န)* ရုတ်တရက်။(ရှောင်တခင်)။ suddenly; acutely

ရုဲ. *(ကြိ)* ရွေးခြယ်သည်။ choose; select

ရုဲ.ဏောဝ်. *(ကြိ)* ရွေးယူသည်။ select

ရုဲ.ခဲ *(ကြိ.ဝိ)* သီးသန့်ရွေးခြယ်သည်။ set apart

ရုင်.(ရုံ၊ ရုံဆိုင်) *(ကြိ.ဝိ)* ဝိုင်းဝန်းကူညီသည်။ help; contribute

ရုင်.(သစ္စာရုင်.) *(ကြိ)* ပျက်ဆီးခြင်း။(သစ္စာပျက်သည်) untrue; break promise

■လှ်ဟှာပှောဝ်လှ်ဟှာပှောဝ်ဖ့်ဝး
သစ္စာရုင်.လှ်ယှောဝ်။

မည်သူမဆိုတဦးနှင့်တဦးသစ္စာမပျက်စေနှင့်။
Nobody should be untrue with each other

ရုံ. *(န)* ရုံး။ရုံးတော်။ court

ရှ *(နု)* ရှံ။တင်းကုတ်(ကျွဲ–နွားရှံ)။ cattle pan

ရှင်•(ရစ်•ယောတ်) *(နု)* ခြင်းကြား။ large basket woven with wide inter stices

ရှင်•အံင် *(နု)* ကာလနဂါး။ sleeping dragon (says to wake up only when a Buddha attains Buddhahood

ရေဟ်ရေဟ် *(ကြို)* တောက်ဆတ်ဆတ်။(မခြေမင်)။ rebellious

လ

လိက်မောဝ်•ဖွံ့းသိုင့်ဆို့ဃှာဖျွံးဖိုင်ဏော့မွာဲ
လိက်ဖွံ့းဏော့ဆို့ဃို့တ်ဖွံ့းဏော့ဆေဝ်•လ့်။
ဗျည်း၃၆လုံးတို့တွင် ၂၈ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။
The 28th letter of the Plone 36 alphabets

လ(လ့်) *(နု)* တစ်။ ၁(သင်္ချာနာမ်) one (1)

လ့်ကံင်• *(နု)* ဇာတ်သဘင်။ drama troupe

လ့်ကံင် *(နု)* တပုလင်း။ one bottle

လ့်ကုံ *(နု)* ဘီလူး။ ogre

လ့်ကုဂ်(လ့်ကုံ) *(နု)* တကုဋေ။ ten million

လ့်ကုဂ် *(နု)* တပိုင်း။(အပိုင်းတပိုင်း)။ one piece; one segment

လ့်ကုဂ်လ့်ကူင် *(နု)* တပိုင်းတစ။(တဝက်တပျက်)။ partial; only a portion

လ့်ကူ *(နု)* တမှုတ်။(ရေမှုတ်)။ one cup (eg. half coconut shell)

လ့်ကာင် *(နု)* တခြမ်း။ a half

လ့်ကဝ် *(နု)* တကမ္ဘာ။ one world

လ့်ကး(ယးလ့်ကး) *(နု)* တကင်။(ငါးကင်တကင်) one fish grill

လ့်ကောဝ် *(နု)* တကျွန်း။ an island

လ့်ခဲ့(ခင်းလ့်ခဲ့) *(နု)* ခြေတလှမ်း။ one step (walking)

လ့်ခဲ့(ခွယ့်လ့်ခဲ့) *(နု)* ငါးမျှားချိတ်။(ငါးမျှားချိတ်တခု) one fishing hook

လ့်ခူး(ဖီလ့်ခူး) *(နု)* တခွေ။(ကြိုးတခွေ) a coil of rope

လ့်ခဝ့် *(နု)* တဖက်။ one side

လ့်ခဝ့်ဖါ *(နု)* တဖက်သပ်။ one sided: the other side

လ့်ခ့ါင့် *(နု)* တလံ။ the length of both hands extended (6 feet)

လ့်ခါင့်(လ့်ခါင့်ခိုဝ်း) *(ကြို•ဝိ)* နောက်နောင်။နောက်ကာလ။ later; in future

လ့်ခါင့်(မေ့လ့်ခါင့်) *(နု)* မီးတစ။ a piece of burning firewood

လ့်ခေဝ်(သိင်းလးလ့်ခေဝ်) *(နု•ဝိ)* တပြစ်။ဖက်တပြစ်။အိမ်မိုးသည့်ဖက်။ one thatch-length

လ့်ခါင့်ထုက် *(နု)* နောက်ဆုံး။ final; the last

လ့်ခေါဟ်(ဆ့်နိုင့်လ့်ခေါဟ်) *(နု)* •စုံရှည်း။(နွားစုံရှည်း)။ a pair (of ox)

■ယ့်ဖါဃို့ဏောဝ်•ဆ့်နိုင့်လ့်ခေါဟ်ယုဂ်။ ကျွန်ုပ်အဖေနွားတယှဉ်းဝယ်ယူသည်။
My father bought a pair of ox.

လ့်ခူး *(နု•ဝိ)* တဆုတ်။တပြွတ်။ a cluster (of fruit)
ချည်တခေါင်း။ a roll of thread

▪ယ်ုဖူ·အင်းဆေါဝ်ဏောဝ်·သိင်း သးလ်ုရူးလ်ှ။	ကျွန်ုပ်ညီသည်သစ်သီးတတွဲကိုရူးယူခဲ့သည်။ My brothers brings a cluster of fruit
လ်ုခွေါဝ်· *(နာ)*	အိမ်ထောင်စုတစု။ a family (parents and children) ကရင်တို့ဝေါဟာရအားဖြင့်အိမ်ထောင်စုငယ်ဖြစ်သော "မိဘနှင့်သားသမီး"တစုကို"လ်ုခွေါဝ်·"ဟုခေါ် ကြသည်။
လ်ုခွ်ါ (ဖြီလ်ုခွ်ါ) *(နာ·ဝိ)*	တခေါက်။(ကြိုးခေါက်တခေါက်) one fold (rope)
လ်ုခင်း *(ကြိ·ဝိ)*	တခေါက်။(တကြိမ်) one trip; one time
▪ယ်ုလေဝ်အုဲးထင်းထို့ဏောဝ်· လ်ုခင်းယုဂ်။	ကျွန်ုပ်ရေတခေါက်ခပ်ပြီးပြီ။ I went to fetch water one time already.
▪ယ်ုဆောတ်ဖးပါတုဂ်လိက် လ်ုဏီဏို့ခင်း။	ကျွန်ုပ်တနေ့နှစ်ကြိမ်စာပြန်သည်။ I recite (Buddhist Scriptures) twice a day
လ်ုခါင်· *(နာ·ဝိ)*	တရစ်။(အရစ်တရစ်) one ring
လ်ုခါင့်လ်ုယာ့ *(ကြိ·ဝိ)*	နောက်နောင်။ in future
လ်ုခုဂ်(ဆိက်လ်ုခုဂ်) *(နာ·ဝိ)*	တကွက်။(လယ်ကွက်တကွက်)။ a plot of field
လ်ုခုက်(ဖိုဝ်ဖင့်) *(နာ·ဝိ)*	တဝက်။တခွဲ (ထက်ဝက်) half (a container)
▪အ်ုဝေ့ဥုးအင်းလံင်·ဏောဝ်· ယ်ုဂူ့ဆးလ်ုခုက်လ်ှ။	သူသည်အကျွန်ုပ်ထံမှဆန်တခွဲ(တင်းတဝက်) ချေးယူသည်။ He borrows from me half a basket of paddy.
လ်ုခွါ *(နာ)*	တဗျတ်။(တခွက်)တဗန်း။ one tray
လ်ုခွင်(ဖြီခွင်လ်ုခွင်) *(နာ·ဝိ)*	တကွင်း။ကြိုးတကွင်း(တခွေ)။ a coil (rope)
▪လ်ုမူ·ဟုးယ်ုဟုယ့်ထာင်ယှို ဏောဝ်·ဖြီဖုဝ်သးယယ်လ်ုခွင်ယုဂ်။	မနေ့ကကျွန်ုပ်အုံး ဆံကြိုး တခွေဝယ်ခဲ့သည်။ I bought a coil of coconut fibre rope yesterday.
လ်ုခွဲ(လ်ုခွင်း) *(နာ)*	တသန်း။ one million
လ်ုခွိက် *(နာ)*	တပစ်စာဝေးသောအရပ်။(ခဲတပစ်) one stone throw
လှိက် *(နာ)*	လယ်ထွန်ချိန်တချိန်။ one ploughing duration
လ်ုခွေါဝ် *(နာ)*	တစားခွက်။ဝက်စားခွက်။ one feeding wooden container
လ်ုစာ *(နာ)*	တဆ။ twice (an amount)
လ်ုစံင်း *(နာ)*	တနေရာ။ a place
လ်ုစံင်းစံင်း *(နာ)*	တနေရာရာ။ a certain place
လ်ုရူးယာ့ *(နာ)*	လက်တဝါး။ one palm-breath
လ်ုရူးမူ· *(နာ)*	တလက်မ။ one thumb (one inch)
လ်ုရူးထာ· *(နာ)*	တညို။(တထွာ) one handspan (nine inches)
လ်ုစောဝ် *(နာ)*	တမိုက်။ one fist with extended thumb (six inches)
လ်ုစုဂ် *(နာ)*	ဘိုးဘွားဦးစီးသောသားသမီးမြေးအိမ် ထောင်စုကြီးတစု။ a family (grandparents + parents + children)
လ်ုစာင်(လ်ုကံင်·လ်ုစာင်) *(နာ)*	တဖွဲ့။တဖက်(ဇာတ်ဖွဲ့တဖွဲ့) one drama troupe
လ်ုစိင်(ဟှိင်းခေါဟ်လ်ုစိင်) *(နာ)*	တဆောင်။(အိမ်တဆောင်)။ one building (house)
လ်ုစီ(လ်ုစယ်) *(ကြိ)*	အနည်းငယ်။ a little; a small amount
လ်ုဆာ်(က်ုဆာ်) *(ကြိ·ဝိ)*	အနည်းငယ်။(အတန်ငယ်)။ a bit; a little
လ်ုဆို့(က်ုဆို့) *(နာ)*	တဆယ်။ ၁၀။ ten (10)
လ်ုဆင့်(က်ုဆင့်) *(နာ)*	တဆင့်။(အဆင့်)။ one step

လု်ဆုက်(က့်ဆုက်) *(န)*	တတွဲ။(အတွဲ) a pair
လု်ဆုက် *(န•ဝိ)*	ဆွေမျိုးစုကြီးတစုအမည်။ a big family ၡင်းဆွေမျိုးစုမှာဘိုးဘွားတို့ဩဇာမကင်းသည့်ဘိုးဘွား ၃–၄ စုတို့ဦးစီးသော(နှစ်ဝမ်းကွဲသုံးဝမ်းကွဲ)အိမ်ထောင်စုကြီးတစု ကိုဆိုလိုသည်။ grandparents + parents (brothers and cousins) + children (brothers and sisters + cousins + second cousins)
လု်ဆိုဒ်(က့်ဆိုဒ်) *(န)*	အမျိုးတမျိုး၊တမျိုးသား၊လူမျိုးတမျိုး။ a nation ဘိုးဘွားမိဘများကိုဦးစားပေးလေးစားသော
လု်ဆောဝ် (လု်ဆောဝ်လု်တာ) *(န)*	တသက်တာ။ one generation; a life time
■ဆု်လင်တွောင့်ဓေ့ယိုဝ်သိုဝ် လု်ဆောဝ် ယု်ယိုဝ်ဍုးစးဏင်•ဆောဝ်အေး။	ဤမျှထူးဆန်းထွေလါရှိသည်ကိုအကျွန်ုပ်တသက် တါမှာတခါမျှမမြင်ဘူးပါ။ I had never seen such strange thing in my life time.
လု်ဆုင်း *(န)*	တဆုံ။ (စပါးတဘုံ၊ကွမ်းတောင်းတဆုံ) one pounder
လု်ဆုဂ် *(န)*	တခန်း။(အခန်းတခန်း) a partition; a room
လု်ဆောတ် *(န)*	တပင့်၊တမ။ one carry (amount one can carry) မြေကြီးကျောက်တုံးစသည် တို့ကိုမရာတွင်တပင့်စာ
လု်ဆွာင့် *(န)*	တလွယ်။ enough for carry in sling container
လု်ဆွး *(န)*	တအင်တုံ။ a basin
လု်တင် *(န)*	တရွက်။(တရွက်စာ) amount to carry on the head
လု်တိုင် *(န)*	တမိုင်။ one mile
လု်တိုင် *(န)*	တခြင်း (ပုလိုင်းနှင့်အပြည့်တခြင်း) one sling basket full
လု်တွာ့ *(န)*	တသေတ္တာ။ a box full
လု်တောဝ် *(န)*	တပြည်။ one small measuring basket (8 milk tins)
လု်ထာ *(န)*	အထက်ဘက်မြောက်အရပ်။ at higher place
လု်ထိုင် *(န)*	တောင်ဆုပ်။ one cubit of closed fist (about 13 inches)
လု်လး(ခင်းထာ်လး) *(န)*	မြောက်အရပ်။
လု်ထီးဃုင်• *(န)*	တချက်ထဲ။(တခါထဲ) immediately; at once
လု်ထာင်(သိင်းထာင်လု်ထာင်) *(န)*	တကိုင်း။ (သစ်ကိုင်းတကိုင်း)။ one branch (tree)
လု်ထာ်(သိင်းလု်ထာ်) *(န)*	တပင်။ (သစ်တပင်) a trunk (tree)
လု်ထံင့် *(န)*	တထောင်။ one thounsand
လု်ထိက်။ (ယးလု်ထိက်) *(န)*	တကင်။(ငါးတကင်)။ one grill (of fish on split bamboo)
လု်ထိ့ *(န)*	တရေ။ one water (to let evaporate in cooking)
လု်ထုံ *(န)*	တဇွန်း။ one spoonfull
လု်ထုံး *(န)*	တအိပ်။(လွယ်အိပ်တအိပ်)။ one bag full
လု်ထုင်း *(န)*	တပင်။(သစ်တပင်) one trunk (tree)

လုံထူ့ (ခွပ်လုံထူ့) *(န)*	တလိပ်။(ဖျာတလိပ်)။ one roll (mat)
လုံထူး *(န)*	တသီ။တစည်း။ငါးသီတံနှင့်တသီ။ one string
လုံပွး (လုံပွါ) *(န)*	တနပ်။ a meal
▪ယုံမင်စဝ်ဏုံ လုံဏီယိုဝ်အင်း မေဝ်လုံပွးလုံ။	ကျွန်ုပ်ဦးကြီးသည်ယနေ့ထမင်းတနပ်တည်း သာစားသည်။ My uncle ate only one meal today.
လုံဖး *(န)*	အများ(ဗဟုဝုစ်)ကိုဆိုရာမှာသုံးသည်။ plural usage
လုံဖုက်*(န)*	မုန်တိုင်း။ thunder
လုံဖင်• *(န)*	တပိဿာ။ one viss (1.33 kg.)
လုံဖွါ• *(န)*	တတောင်။ one cubit (18 inches)
လုံဖိုင့် *(န)*	တခါ။(တချိတမောင်း)။ one time; once
လုံဖင့်(ရူးလုံဖင့်) *(န)*	တကျီ။(စပါးတကျီ) one barn (of paddy)
လုံဖံင် *(န)*	တကျည်တောက်။ one bamboo container (of fluid)
လုံဖုံ့ *(န)*	တပွေ့တပိုက်။(ခါးပိုက်နှင့်တပိုက်) one carry in the bag of sarong wear at the waist
လုံဖူ့(သိင်းလုံဖူ့) *(န)*	တတုံး။(သစ်တတုံး) a log
လုံဖုဂ်(ရူးလုံဖုဂ်) *(န)*	တဖုတ်။(စပါးတဖုတ်)။ one cluster (of paddy)
လုံဖဝ်• (ရူးလုံဖဝ်•) *(န)*	တဆုပ်။(ပျိုးပင်တဆုပ်) one grasp
လုံဖေါဝ်*(န)*	တဖက်စာ။(တပွေ့တဖက်)။ an embrace
လုံဖိုင် *(န)*	တပေါက်။(အပေါက်တပေါက်) one hole
လုံဖိုင် *(န)*	တအိုး။ one pot (eg. a pot of rice)
လုံဖေါတ် (ဝးလုံဖေါတ်) *(န)*	တဆစ် (ဝါးတဆစ်)။ a segment (of bamboo)
လုံဖွံင် *(န)*	တကြောင်း(အကြောင်းအရာတကြောင်း) a row; a line
လုံဖွုံအိုဝ် *(ကြိ)*	ရှေးရှေးက။ long ago
လုံမံင့် *(န)*	တအိုး။(တစရည်း၊တအိုးစရည်း) one glazed earth jar
လွံင်• *(န)*	ပင့်ဘိတ်စာ။ invitation
လုံမိင် *(န)*	တမျိုး။ a kind; a type
လုံမိင်မိင် *(န)*	တမျိုးမျိုး။ something; some kind
လုံမိင်မိင်လာ• *(န)*	တမျိုးတမည်။(တစုံတရာ)။ anything
လုံမိင်လးဏ္ဍာ *(န)*	တောထဲမှာ။ in the jungle
လုံမိင့်ဝး *(န•ဝိ)*	မမှည့်သေးသေါ(သစ်သီး) not ripe
လုံမုက်ထုင်း(တုံပြုဂ်) *(န)*	လမုပင်။ mangrove; *Sonneratia caseolaris*
လုံမူ•(သိင်းဃှုဲးလုံမူ•) *(န)*	တနွယ်။(နွယ်ပင်တနွယ်) a vine
လုံမူ့(ဖဝ့်လုံမူ့) *(န)*	တပွင့်။(ပန်းတပွင့်) a flower
လုံမေံ *(န)*	တကွက်။ one square
လုံမောဝ်(လုံမံင်) *(န)*	တလုပ်။(ထမင်းတလုပ်) one swallow
လုံမိုင့် *(န)*	ခွက်တဆယ်(ဆယ်ပိဿာ) ten visses (13.3 kg.)
လုံမွဲဝး *(န)*	မဟုတ်။(မဟုတ်တာ) not true; not right; not so
လုံယး *(န)*	ဆိုင်းထမ်း။ shoulder yoke
လုံယာ(ကုံယာ) *(န)*	တရာ။ one hundred
လုံယာ့ *(န)*	ရှေ့သို့။ forward; in future
˚လုံယာ့ထုက် *(ကြိ)*	ရှေးဦးစွာ။ first of all
လုံယိင်း(လုံဟိုင်း) *(န)*	တအိမ်။ a house
လုံယိက်လုံမဝ်• *(ကြိ)*	မကြာမီ။ not long after

လုံယုက် *(န·ဝိ)* — တဖုံ။(ဆေးအမယ်တဖုံ) one set (of medicine)

လုံယဝ့်စး *(ကြိ·ဝိ)* — မလွယ်ဘူး။(ခက်သည်) not easy

လုံယောဝ် *(န)* — တထမ်း။ a yoke; amount carried cable on shoulder

■အုံဝေ့ဥုးဟုယ့်ထာင်ယောဝ်သိင်း မူ·လုံယောဝ်လုံ။ — သူသည်ထင်းတထမ်း ထမ်းလာသည်။ He carries one carryful of firewood on his shoulder.

လုံယောတ် *(န)* — ကြော့ကွင်း။(ညွှတ်ကွင်း) one loop

လုံယာ့ *(န)* — အခြားသစ်ပင်ကိုအမှီပြုပေါက်တတ်သည့် ကျီးပေါင်းကဲ့သို့ သောအပင်တမျိုး။ kind of vine

လုံယိုဝ် *(ကြိ)* — သည်မှာ။ here

လုံယိုဝ်ခဝ့် *(ကြိ)* — သည်ဘက်မှာ။ this side

လုံယိုင်·(လျိုင်·) *(န)* — အလေးချိန်။ weight

လုံယို·(ထာခေါဟ်လုံယို·) *(န)* — တပုဒ်။သီချင်းတပုဒ်။ a song; a hymn

လုံလာ(လုံလက်) *(န)* — တသောင်း။ ten thousand (10,000)

လုံလာင်း *(န)* — တလှည်း။ one cart-full

လုံလံင်း(ယးသာ်လုံလံင်း) *(န)* — တတုံး။(ငါးဟင်းတတုံး) a piece (of fish curry)

လုံလင်·(ဆိက်လုံလင်·) *(န)* — တခင်း။(လယ်တခင်း) a plot (of field)

လုံလင်ဃှုက်စး *(ကြိ·ဝိ)* — အယူအဆကွဲလွဲခြင်း။ not the same (of opinion)

လုံလုဂ် *(န)* — တသိန်း။ one hundred thousand; a lakh, 100,000

လုံလုက်စး *(န·ဝိ)* — မကုန်ခမ်းသော။ not all (spent)

လုံလူ· (လုံသုံးလုံလူ·လုံယး) *(န)* — တသံ။(တသွေး၊တသံ၊တသား၊တမိန့်)။ a single voice

လုံလး(မေ်ထာခေါဟ်) *(န)* — တောင်အရပ်။ south

လုံဝီ *(န)* — တပွေ့တပိုက်။ one embrace full (of straw)

လုံဝီ· *(ကြိ)* — ဂရုတစိုက်ယုယသည်။ take care; look after

လုံဝင့် *(န)* — တပတ်။(တလှည့်၊တကြိမ်) one time; one round

လုံသာ(လုံသုင်းလုံသာ) *(န)* — တစိတ်ထဲ။(တသဘောထဲ) of the same mind or opinion

လုံသာ့(လုံသုက်လုံသာ့) *(န)* — ခေတ္တခဏ။(ခဏတဖြုတ်) a short time

လုံသး *(ကြိ·ဝိ)* — တသီး။ one crop (fruit of one season)

■ယုံခေါဝ်လုံကျောဝ်ဏုံယုံအင်းဆာ့ခွိက် လုံသးယုဂ်။ — ကျုပ်ရဲ့သရက်ခြံကိုကျုပ်တသီးစားရောင်းလိုက်ပြီ။ I already sold the one-year crop of my mango orchard.

လုံသင့် *(န)* — တရက်။ a day

လုံသိက် *(န)* — တမတ်။ a quarter of a Kyat

လုံသုဂ် *(န)* — တသိုက်။(ကြက်သိုက်တသိုက်)။ one hatch (chicken)

လုံသုံ့ *(န)* — တသိုက်တမြုံ။ one nest

လုံအိုဝ် *(န)* — ဟိုမှာ။ there

လုံအိုဝ်ခဝ့် *(န)* — ဟိုဘက်မှာ။ that side

လုံအီ *(န)* — ဒီမှာ။ here

လုံအီခဝ့် *(န)* — ဒီဘက်မှာ။ this side

လုံအာင်း *(န)* — တကိုက်စာ။(သွားနှင့်တကိုက်စာ) one bite

လိုအံင် (န)	တနိုက်။(လက်တနိုက်)။ the hole length of hand
လိုအုံး(ထိုအုံးလိုအုံး) (န)	တအိုင်။(ရေအိုင်တအိုင်)။ a lake
လိုအုဂ်(ဖျင့်လိုအုဂ်) (န)	တအုပ်။(ပိတ်တအုပ်)။ one roll (of cloth)
လိုဝါ (န)	တကျပ်။(အသပြာငွေတကျပ်) one kyat
လိုဝံင်(ဝးလိုဝံင်) (န)	တချောင်း။(ဝါးတချောင်း)။ one pole (of bamboo)
လိုဝံင်း(ပွာင့်လိုဝံင်း) (န)	တထုတ်။(ဖယောင်းတိုင်တထုတ်) one packet (of candle)
လိုဝိင်း(ခွပ်လိုဝိင်း) (န)	တချပ်။(ဖျာတချပ်၊ပန်းကန်တချပ်) one sheath (of mat)
■ ဟှယ့်ဏောဝ်•ဖေ့ယ်ထို့သိုင့် (ဓါင်သိုင့်)ဏာင်ဝိင်းဆာ်။	ကျေးဇူးပြုပြီးကျုပ်ကိုပန်းကန်တချပ်ယူပေးပါ။ Please bring me two plates
လိုစုံ(သိင်းလိုစုံ) (န)	တဖုတ်။(ခြုံဖုတ်တဖုတ်) a bush
လိုစုံးဖိုင် (န)	ပွဲခင်းထဲမှာ။ in the festival ground
လိုစုဂ်လိုယာင် (န)	မနီးမဝေး။ not far away: not near not far
လိုမ့်ဝး (န•ဝိ)	၁။ မချမ်းသာသော။၂။သာမညမဟုတ်။ 1. not rich 2. not of ordinary
လိုဝိုင်(ယးအူးလိုဝိုင်) (န)	တထုတ်။(ငပိဖုတ်တထုတ်)။ one pack
လိုဝှင် (န)	တကြိမ်။ one time
လိုဝှင်လိုထာ• (န)	တခါတရံ။(တကြိမ်တခါ)။ sometime; occasionally
လိုဟှာ (န)	တယောက်။ one person
လိုဟှာဝး (န•ဝိ)	မမိုနိုင်သော။(မလောက်သော)။ not enough
လိုဟှိုင်းဖိုင် (ကြိ)	အိမ်တွင်းမှာ။ inside the house
လိုဟှာလိုထာ• (န)	တယောက်တလေ။ somebody
လိုဝေါတ်ကီးလး (န)	လက်တဆန့်။(နှစ်တောင်)။ one extended hand (two cubits)
လိုဟှာဃှင်• (ကြိ•ဝိ)	တထေရာတည်း။ identical
လိုဟှိုင်း (န)	တအိမ်။ one house
လိုဃှိုင့် (န)	တတန်း။(အဆင့်အတန်းတတန်း) one level
လိုဃှုဂ် (န)	တောင်ယာတခင်း။ one hillside field
လိုဃှုူလိုဃှင် (ကြိ)	မညီမညွတ်သော။ disunity;
လိုဃှိုက်လိုနုက် (န•ဝိ)	မတင်းကြပ်သော။ not tight; not strict
လိုဃေှာတ် (န)	တခြင်း။(ခြင်းတောင်း)။ a basket full
■ ယ်မောဝ်•ဟှာ•ဖေ့လင့်ယ် ယာ•သုဂ်လိုဃေှာတ်လို့။	ကျုပ်အဒေါ်ကကျုပ်ကိုဆေးတံသောက်ဆေးတခြင်းပေးတယ်။ My aunt gave me a basket of pipe tobacco.
လိုဃှိုင့်ဝး (န•ဝိ)	မလေးသော။ not heavy
လိုဃှုဲ့ဝး (န•ဝိ)	မပေါ့သော။ not light
လိုဃှုဲ• (ကြိ•ဝိ)	တပြုတ်။(တပြုတ်စာ) one pot for steaming
■ ဖေါဟ်သးလိုဟှာအင်းဃှုဲ•အင်း ဏဲစဃှ္ဂာထိ•လိုဃှုဲ•လို့။	လူကလေးသည်ကဇွန်းဥ တပြုတ်စာ ပြုတ်စားသည်။ A child steams a pot of sweet potato.
လိုဃေှာဟ် (န)	နီးဇန်းတဇန်း။(ထရံတချပ်စာ)။ one full woven bamboo sheeth
လာ (န)	လ။ moon; lunar
လာ (န)	ဇီးဖြူ။ Eastern gooseberry: emblic myrobalan

လာထုင်း *(န)*	ဖီးဖြူပင်။ Emblica officinalis
လာသး *(န)*	ဖီးဖြူသီး။ fruit of emblic myrobalan
လာယောတ် *(န·ဝိ)*	လဆန်း။ waxing moon
လာလင် *(န·ဝိ)*	လဆုတ်။ waning moon
လာဃှို *(န·ဝိ)*	လပြည့်။ full moon
လာဃှိုလင် *(န·ဝိ)*	လပြည့်ကျော်။ post full moon
လာဍင်းဖါ(တ့်ခင်) *(န·ဝိ)*	ရှစ်ရက်နေ့။(ဥပုသ်နေ့)။ eighth day (of waning moon or waxing moon observed by Buddhist as Sabbath)
လာလာ·အေး *(ကြိ·ဝိ)*	အလျဉ်းမဟုတ်။(စိုးစဉ်းမျှမဟုတ်)။ definitely untrue
လာယှာလင် *(ကြိ)*	လဆုတ်သွားသည်။ waning of moon
လာယှူး(လာဍူး အ့်လာယှူး) *(န)*	အရိပ်။(အရိပ်အာဝါသ)။ shade
လာထင်း(လာဟှယ့်ထင်း) *(ကြိ)*	လထွက်ပေါ်လာသည်။ moon rises
လာနုက်(လာလင်နုက်) *(ကြိ)*	လဝင်သွားသည်။ moon sets
လာမေ့ဖှဟ်ထင်း *(ကြိ)*	လဆန်းရက်တွင်လထွက်ပေါ်ခြင်း။ appearance of cresent of moon
လာဆာ့ *(န)*	ဖက်ယားပင်။ kind of small plant that causes pain when touch
လာအ့်လိင် *(န)*	လစာ။(လခ) salary; pay
လာသို့ *(န)*	လကွယ်။ new moon
လာဖါန် *(ကြိ)*	လသာသည်။(လသာသော)။ shining moon
လာခါ် *(ကြိ)*	လမိုက်သည်။(လမိုက်သော) dark moon
လာဍှောဟ်လာထဝ့် *(ကြိ·ဝိ)*	အခါကြီးရက်ကြီး။ holy month
လာဟှိင်လင်သာ *(ကြိ)*	လအိမ်ဖွဲ့ခြင်း။ moon has a halo
လာတာ *(န)*	တခူးလ။ *Lartar;* name of the first Karen month
လာယာ့ *(န)*	ကဆုန်လ။ *Laryah;* name of the second Karen month
လာနဲး *(န)*	နယုန်လ။ *Larnween;* name of the third Karen month
လာဃှိုဝ် *(န)*	ဝါဆိုလ။ *Largoh;* name of the fourth Karen month
လာခုဂ် *(န)*	ဝါခေါင်လ။ *Larkhao;* name of the fifth Karen month
လာဆို့မူ·(လာကွင်) *(န)*	တော်သလင်းလ။ *Larhsimu;* name of 6th Karen month
လာကုံတုဂ်ဝ့် *(န)*	သီတင်းကျွတ်လ။ *Larkertaogor: 7th Karen month*
လာဏာင့် *(န)*	တန်ဆောင်မုန်းလ။*Larnaunt;* name of 8th Karen month
လာလိင် *(န)*	နတ်တော်လ။ *Larlain;* name of the 9th Karen month
လာထာင့်ခုက်ဖေါဟ် *(န)*	ပြာသိုလ်လ။ *Lartunkaopoo;* the 10th Karen month
လာထာင့်ခုက်ဍှောဟ် *(န)*	တပို့တွဲလ။ *Lartunkaodoo;* the 11th Karen month

လာသိုင့်(လာထင်းကွံင်လာဖဝ့်လွံု·) *(န)*	တပေါင်းလ။ *Lartaunglun;* the 12th Karen month
လာ့ *(န)*	အင်းကြီး။(အိုင်ကြီး)။ large lake
လာ့ဖိုင် *(န)*	အင်းထဲ။(အင်းအတွင်း)။ in the lake
လာ့တိုကဝ် *(န)*	ကြာတို့ဖြင့်ပြည့်နေသောအင်း။ lake that has water lilies
လာ့ပုံခါ *(န)*	ပြာနှမ်းနှမ်း။ dark blue
လာ·ဆာ် *(န)*	စမ်းပါ၊ခင်ဗျား။(မေတ္တာရပ်ခံခြင်း)။ *Larsai;* polite word used at the end of sentence
လာ· *(န)*	ငါးထောင်သောထောင်ချောက်တမျိုး။ kind of fish trap
လာ·ဖိုင် *(န)*	ငါးထောင်ချောက်အတွင်း။ inside the fish trap
လာ·ခဝ့် *(န)*	နှစ်ဘက်။(လက်နှစ်ဖက်) both (hands/feet)
လာ·ခဝ့်လာ·ဝး *(န)*	နှစ်ဘက်နှစ်လမ်း။ both sides
လာ·ခဝ့်လာ·ခဝ့် *(န)*	ဟိုဘက်သည်ဘက်။ on both sides
လာ·ဏာင့်(လာ·ဏာင့်သီး) *(န)*	သို့သော်။(သို့သော်လည်း)။ but; however; yet
လာ·ဏာင့်ဝိုဝ် *(န)*	သို့သော်ငြား။ however
လာ·ဏာင့်ဝိုဝ်သီး *(န)*	သို့သော်ငြားလည်း။ however
လာ·လုံဟှော့ဝ်(လာ·လုံယှော့ဝ်) *(ကြိ·ဝိ)*	မ–စမ်းပါနှင့်(တားမြစ်သောအခါသုံးသည်)။ don't
လာ·လာ· *(န)*	လုံးလုံးလျားလျား။(စိုးစဉ်း)။ altogether
လး(သိင်းလး) *(န)*	အရွက်။(သစ်ရွက်)။ leaf
လးကွူးသာင့်(လးကွူးဆံင်) *(န)*	တောင်စဉ်ဖက်။(ထောင်စွန်ဖက်) shrub, the leaves of which are used in packing food or things
လးခွဲ *(န)*	သူ့ခမျာ။ the poor guy
လးဥာ *(န)*	အိပ်ယာခင်း။ bed sheet
လးဥာစံင်း *(န)*	အိပ်ယာလိပ်။ bed roll
လးထာ *(န)*	ကြာမြင့်ပြီ။ since long time ago
လးဆံင်း(လဝ်ဆံင်း) *(န)*	မုန့်လက်ဆောင်း။ kind of snack made of small lumps of rice jelly mixed with sugar or jaggery solution plus coconut milk
လးထင်း *(ကြိ)*	ဆူပွက်သည်။(ထမင်းအိုးဆူပွက်သည်)။ boil
လးအိုင် *(န·ဝိ)*	အရုပ်ဆိုးသော။ ugly
လးဖါ *(န)*	လ္ဘက်။ tea
လးဖါယှာင့် *(န)*	လ္ဘက်ခြောက်။ dried tea leaf
လးဖါထို *(န)*	လ္ဘက်ရည်။ tea water (with sugar and milk)
လးဖါအူး *(န)*	လ္ဘက်စို။ wet (prickled) tea leaf
လးမင်· *(န)*	နတ်စပါးပင်။ wild rice; *Oryza latifolia*
လးဖါထို့ဆိုင့် *(န)*	လ္ဘက်ရည်(အချို)။ sweet tea
လးဖါကျော့ဝ် *(န)*	လ္ဘက်သုပ်။ tea salad
လာင် *(န)*	အရိုးဂူ။(အရိုးအိုးဂူ)။ burial urn tomb
လာင်ပျဆုံ *(ကြိ)*	နွယ်တက်သည်။(ယှဉ်တက်သည်) to creep up
လာင့် *(န)*	တောင်။(ကျောက်တောင်)။ mountain
လာင့်ခင်းထာ် *(န)*	တောင်ခြေရင်း။ foot of mountain
လာင့်ဆာ· *(န)*	တောင်စောင့်နတ်။ guardian of mountain

လာင့်ခွင်ဒိုး *(န)*	တောင်ထိပ်။ tip of mountain
လာင်· *(န·ဝိ)*	ကမြင်းသော။(ကလက်သော)။ frivolously
လာင်· *(န)*	ခန္ဓဲ။(ရေပက်သောခန္ဓဲ)။ long-handled scoop for ladling water into paddy field
လာင်·ဖွူ· *(န·ဝိ)*	ကမြင်းကြောထသော။(မြူးကြွသော) frivolous
လာင်·လံင် *(ကြိ)*	သွားလာသည်။ travel; to come and go
လာင်·လံင်လာင်·ထင်း *(ကြိ)*	အသွားအလာ။ travel up and down
လာင်း *(န)*	လှည်း။ cart
လာင်းကုံသေ့ *(န)*	မြင်းလှည်း။ horse cart
လာင်းကျင်း(လာင်းဖိုင်သာ) *(န)*	လှည်းလမ်း။(လှည်းလမ်းကြောင်း)။ cart lane; tract
လာင်းကွင့် *(န)*	လှည်းထောက်။ forked prop of cart
လာင်းကျိုင် *(န)*	ခင်းတုံးထိပ်။ wooden block on which cart body sits
လာင်းကျိုင်ဖွိ *(န)*	ခင်းတုံးထိပ်ကြိုး။ rope for securing the cart wooden block
လာင်းကှာ်တာ်သေဟ် *(န)*	မော်တော်ကား။ car; automobile
လာင်းကျူဂ် *(န)*	လန်ချား။(လူဖြင့်ဆွဲသည်)။ rickshaw
လာင်းခွ် (လာင်းဆုံဖိင်·) *(န)*	နွားလှည်း။ bullock cart
လာင်းခွုံး *(န)*	ခင်းတုံး။ wooden block (slipper)
လာင်းခါင့် *(န)*	လှည်းနောက်မြီး။ rear of bullock cart
လာင်းခေါဟ် *(န)*	လှည်းဦး။(လှည်းထိပ်)။ front portion of bullock cart
လာင်းစံင်·(လာင်းဟိုင်း) *(န)*	လှည်းအိမ်။ cart body
လာင်းဆွဲခါင့် *(န)*	လှည်းဝက်စွယ်။ wooden pin that secure shaft of cart
လာင်းထာခွင် *(န)*	လှည်းဘီးသံခွေ။ iron ring of cart wheel
လာင်းပး *(န)*	လှည်းဘီး။ cart wheel
လာင်းပးသွှ *(န)*	လှည်းဘီးထောက်။(ဒေါက်)wheel prop
လာင်းဖွံင်· *(န)*	လှည်းလမ်းကြောင်း။ cart track
လာင်းမေ့ *(န)*	မီးရထား။ train
လာင်းစံင် *(န)*	လှည်းတံ။ cart-pole
လာင်းရာ်(လာင်းစံင်ဃုဲး) *(န)*	လှည်းဝင်ရိုး။ axle-tree of cart
လာင်းလင့်မေ့ *(န)*	ဓါတ်ရထား။ tram
လာင်းကှာ့ *(န)*	လှည်းထမ်းပိုး။ yoke of the cart
လာင်းသိင်းပးဝေါတ် *(န)*	လှည်းပျဉ်ပိတ်။ cart-plank
လာင်းယာင်·(ဓါင်စုံကဃ်) *(န)*	စက်ဘီး။ bicycle
လာ်(လာ်ထေ့) *(န)*	ဖြဲသည် (ယောကျ်ားတန်ဆာကို)။ retract penis fore skin
လာ်(လင်လာ်) *(ကြိ)*	တုံးသွားသည်။ to get blunt
လင *(ကြိ)*	ကျသည်။ get lower
လင်ကုဂ်(ကုဂ်လင်) *(ကြိ)*	ကုန်းကျသွားသည်။ to become bend
လင်ကျင်(လင်ကျင်ထ) *(ကြိ)*	ပျက်စီးသွားသည်။(မလုပ်ပဲကျန်ရစ်ခဲ့သောလယ်မြေများကို ဆိုလိုသည်) paddy fields that are not worked

လင်ကျောဝ်(လင်ကျိုဝ်) (ကြိ)	ကွာကျသည်။ to come off
လင်ကွဲ(ဖွိုလင်ကွဲ) (ကြိ)	ပြေသွားသည်၊ ကြိုးပြေသွားသည်။ get untie
လင်ခုဂ် (ကြိ)	ဖိတ်စင်ကျသွားသည်။ spill
လင်ခုက် (ကြိ)	လျော့သွားသည်။ decrease
လင်ခွါ(ခေါဟ်လင်ခွါ) (န•ဝိ)	ပြောင်သည်။(ထိပ်ပြောင်သွါးသည်)။ get bald
လင်ခွင့် (ကြိ)	ချောင်သွားသည်။ get loose
လင်ခွဝ် (ကြိ)	ချိုင့်ဝင်သွားသည်။ get depressed
လင်ခွုက် (ကြိ)	မှောက်သွားသည်။ overturn
လင်ခိုင်•(ကြိ)	လိမ့်ကျသည်။ roll down
သိင်းသးလို့ဖွုံးဏျ် လင်ခိုင်•ဝေ့ လို်ဆ့်ခွါင်လင်ဏျ်လှ်။	သစ်သီးတလုံးကို တောင်စောင်းပေါ်ကလိမ့်ချသည်။ That fruit rolls down the slope.
လင်စူ(ကြိ)	ချွန်ထွက်လာသည်။ peninsula; to extend out
လင်စဲ (န•ဝိ)	ကွဲပြားခြားနားသော။ different
လင်စုင်း။(ဆုံလင်စုင်း)	မတ်စောက်သော။ steep
လင်စာင်(စာင်လင်) (ကြိ)	စောင်းသွားသည်။ tilt; slant
လင်ဆာ• (ကြိ)	ပျော့သွားသည်။ soften
လင်ဆင် (ကြိ)	ယိုစီးသည်။(တစက်စက်ယိုစီးသည်)။ ooze; drip
လင်ဆင့်	ကွာခြားသည်။(မတူသေါ) different
လင်ဆာ် (ကြိ)	ငယ်သွားသည်။ become smaller
လင်ဆေဝ်ထုင်း (ကြိ)	တည့်မတ်စွာကျသွားသည်။ fall in standing position
လင်ဆုက်လင်ဆယ် (ကြိ)	တိုးလို့တွဲလွဲကျနေသည်။ dangling disorderly
လင်ဆိုဝ်လင်ကျး (ကြိ)	အမြဲတမ်းရှိနေသော။ forever; everlasting
လင်ဆိက် (န•ဝိ)	တင်းတိမ်သော။ satisfactory
လင်ဆိက်လင်မိင့် (န)	ကြေနပ်ခြင်း။ satisfaction
လင်ဆိုဒ်(ကြိ)	အမျိုးလိုက်သည်။ of genetic; (like-father-like son)
လင်ဍာ (ကြိ)	အနည်ထိုင်သည်။ to settle down (of particles in liquid)
လင်ဍာ (ကြိ)	မြေမျက်နှာပြင်ခုံးနေရာမှပြန့်သွါးသည်။ level off
လင်ဍိုင်ခိင့် (န)	စောင်းသွားသည်။ tilt; slant
လင်ဍိုဝ် (ကြိ)	ဆာလောင်မွတ်သိပ်သည်။ starve
လင်ဍုံ (ကြိ)	ယဉ်ပါးသည်။(မြို့ဆံသည်)။ become like city dwellers
လင်ဏီ• (န)	ရယ်စရာ။(ရယ်ဘွယ်) funny
လင်နူ• (န•ဝိ)	ပိန်ချုံးသည်။နို့မဝသော။ not adequately breast fed
လင်နုက် (ကြိ)	ဝင်သွားသည်။(နေဝင်သွားသည်)။ set (sun/moon)
လင်နှ် (ကြိ)	အသားကြေသည်။ bruised
လင်တင် (ကြိ)	တာဝန်ကျသည်။ obligation
မ့်ဝးမာလောဟ်ဖေ့ဖေါဟ်သးလိက် ဏျ်လင်တင်ဝးမောဝ်•ဖါ•ဖင့်ခေါဟ် ဆေဝ်•လှ်။	ကလေးများကိုစာသင်ပေးရန်မှာမိဘတို့အ ပေါ်တွင် တာဝန်ရှိသည်။ The parents are obliged to educate the children.
လင်တုံလံင်•(လင်လံင်•) (ကြိ)	ချော်ကျသည်။ slip
လင်တြိုင် (ကြိ)	အခက်အလက်ဝေဖြာသည်။ branched off
လင်တေဝ် (ကြိ)	ငြင်းခုံဘွယ်ရာ။ disputable

လင်ထင်·(အှ်လင်ထစ်·) *(ကြိ)*	ကျန်နေသည်။ remain
လင်ထင် (လင်ပွါလင်ထင်) *(ကြိ)*	အမောဆို့သည်။ be exhausted
လင်ထိက် *(ကြိ)*	ပိတ်ဆို့သွားသည်။ to become blocked
လင်ထိင်·(သာလင်ထိင်·)	ရင်းနှီးသည်။ attach to each other (feel)
လင်ထောင် *(ကြိ)*	သိပ်သည်းသည်။ to be compact
လင်ထဲ *(ကြိ)*	ညွှတ်ကျသည်။(ဒူးထောက်ကျသည်)။ fall on both knees
လင်ထုံး(လင်ထုံးလင်ထောစ်) *(န·ဝိ)*	ခွေးဝက်နှင့်တူသော။ to behave like dog and pig
လင်ထေ *(ကြိ)*	ကျသွားသည်။ drop down; fall from height
လင်ထုံ·(လင်ခုက်) *(ကြိ)*	ဖိတ်စင်သွားသည်။ spill
လင်ထုက် *(ကြိ)*	ပြတ်လပ်သည်။(ဆိတ်သုဉ်းခြင်း)။ end of family tree
■ပှ်ဆိုခွာင်ပှ်လှ်ခွာင်စးပှ်လိက်လာဲပှ်လှ် မာလောဟ်စးဏှ်ပှ်ဆိုဒ်မှ်လင်ထုက် တယ်လှ်။	ကျွန်ုပ်တို့စကားကိုမသင်လျှင်ကျွန်ုပ်တို့မျိုး ဆက်ပြတ်သွားမည်။ Our nation will get lost if we do not speak our language and dot not learn our literature.
လင်ထေစ်(လင်သူ့) *(ကြိ)*	ကျွတ်သည်။(ဆံပင်ကျွတ်သည်)။ fall off (hairs)
လင်ထို့လင်ဆာ *(ကြိ)*	သေချာစွာ။(သေချာသွားသည်)။ for certain
လင်ထိင်·လင်ဆေစ် *(ကြိ)*	သေသေချာချာ။ carefully
လင်ထာ်(ထာ်လင်) *(ကြိ)*	ဆောင့်မိသည်။(ဆောင့်ချသည်)။ (head) to hit the floor
လင်ထို့ဖါ· *(ကြိ)*	လဲကျသည်။ fall down
လင်ထောဟ်စုက်ခါင့် *(ကြိ)*	ဖင်ထိုင်ကျသည်။ fall on buttocks
လင်ပျး *(ကြိ)*	ပြေကျသည်။ to become untie
လင်ပြာ *(ကြိ)*	ပြန့်ကျဲသွားသည်။(ဖယိုဖရဲဖြစ်ခြင်း)။ scatter
လင်ပွါ *(ကြိ)*	မောပမ်းနွမ်းနယ်ခြင်း။ exhaust; tire
လင်ပြင် *(ကြိ)*	ပြောင်သွားသည်။(လစ်လပ်သွားခြင်း)။ become empty
လင်ပျိုဝ်(လင်ပျောဝ်) *(ကြိ)*	ပုတ်ပွသည်။(ပုတ်ဆွေးခြင်း)။ decompose
လင်ဖိက် (မဲလင်ဖိက်) *(ကြိ)*	ငြိမ်းသည်။(မီးငြိမ်းသွားခြင်း)။ extinguishing fire; ligo
လင်ဖိက်တုက် *(ကြိ·ဝိ)*	ဖြုတ်ကနဲငြိမ်းသွားသည်။light goes off suddenly
လင်ဖါထောင် *(ကြိ·ဝိ)*	လျော့လာသည်။(တဖြည်းဖြည်းနှင့်မီးအားလျော့ကျလာခြင်း) (fire) goes out gradually
လင်ဖေါဟ်သး *(န·ဝိ)*	သူငယ်ပြန်သည်။ be dotage
■ယှ်ဖို့ဏှ်အှ်သာယှာ·ထင်းဇ့အှ်ခေါဟ် စံင်လင်ဖေါဟ်သးထာင်ဇ့ဒုးလှ်။	ကျုပ်အဖွါးကအသက်ကြီးလာပြီဆိုတော့သူငယ်ပြန်နေတာပေါ့။ My grandmother is old and is dotage.
လင်ဖှ *(ကြိ)*	လျှံကျသည်။(ရေလျှံကျခြင်း)။ spill over
လင်ဖှုဂ်(လင်ဖှုဂ်လင်မေ့ဖိုင်) *(ကြိ)*	ကျွံကျသည်။(မီးထဲကျွံကျခြင်း)။ fall (into fire)
လင်ဖါင်· *(ကြိ)*	ကွာကျသည်။ become detach
လင်ဖါ *(ကြိ)*	ကွဲကွာသွားသည်။ be separated
■ထိုင်မိုင့်ဝါဏှ်ဟှာအေလင်ဖါဏှ်အှ် ဖေါဟ်အှ်လီသီးလှ်ဖးအှ်စးဇ့ကး ဇ့ဒုးလှ်။	လင်မယားကွဲသွားမည်ဆိုလျှင်သားသမီးများ နေရထိုင်ရခက်ခဲလိမ့်မည်။ If the parents got separated it will cause problems for the children.
လင်ဖှာ *(ကြိ)*	ပြုတ်ကျသည်။ fall down

လင်ဖုက် *(ကြိ)* ပျော့ကျသည်။ to become soft

လင်ဖှူး(ယော့်ထောဝ်·လင်ဖှူး) *(န)* ကျွတ်ထွက်သွားခြင်း။ drop off; be detached

လင်ဖွံင်*(ကြိ)* ကျွံကျသွားသည်။(ရွှံ့နွံထဲကျွံသွားခြင်း)။ sink in mud

လင်မာ· *(ကြိ)* ပျောက်သွားသည်။ disappear; lost

လင်မာ·ဝိက်(လင်မာ·ပါ) *(ကြိ)* ပျောက်ဆုံးသွားသည်။ disappear for a long time

လင်မောဝ်လင်မာ· *(ကြိ)* ပျောက်ယှတတ်သည်။ lost

လင်မယ်(လင်မွယ်) *(ကြိ)* သေးသိမ်သွားသည်။ be too small in compare with others (eg. among a pig family)

လင်မုက်လင်မူး *(ကြိ)* အမှုံဖြစ်သွားသည်။ to become fine powders

လင်မိင် *(န·ဝိ)* ရိုင်းသွားသော။ to become wild

လင်မောဝ့်လင်ဝင် *(ကြိ)* ဖြူပတ်ဖြူယော်ဖြစ်သွားသည်။ become pale; anaemic

လင်မှဲ *(ကြိ)* မျက်နှာစိမ်းသွားသည်။(စိမ်းသွားသည်)။ to become estangled

လင်မောဟ် *(ကြိ)* ပြာကျသွားသည်။(မှုန့်ညက်သွားသည်)။ become ash

လင်ယွာ *(ကြိ)* မျောသည်။ float down

■ လုံထို့ခွေါဟ်ဖိုင်အိုဝ်ယံ့ဒူးစိုဝ် စးခွီလင်ယွာဝေ့လုံဖုံးလှ်။ မြစ်ထဲတွင်လှေတစင်းမျောလာသည်ကိုကျွန်ုပ်တွေ့မြင်ရသည်။ I saw a boat float down the river

လင်ယောတ်(ယောတ်လင်) *(န·ဝိ)* တဖြည်းဖြည်းနှင့်နက်ရှိုင်းသွားသော။ get deeper gradually

လင်ယှာ *(ကြိ)* နည်းသွားသော။(နည်းသွားခြင်း)။ decrease

လင်ယှး *(ကြိ)* ခွဲခွါသည်။ get apart; to separate

လင်ယှင်း (ယှင်းလင်) *(ကြိ)* ဆင်းရဲသည်။(ဆင်းရဲသွားခြင်း)။ get poor

လင်ယီး(လင်ယာ်) *(ကြိ)* နွမ်းသွားသည်။(သစ်ရွက်၊ပန်းပွင့်)။ wither

လင်ယှံင် *(န·ဝိ)* အဖျားသေးသွယ်သွားသော။ taper off

လင်ယူ့လင်ယံင့်*(န·ဝိ)* လွမ်းစရာကောင်းသော။ lonely

လင်ယုက် *(န)* အင်အားဆုတ်ယုတ်သွားခြင်း။ lost energy; get weak

လင်ယာန့်သာ *(ကြိ)* သနားစရာ။(သနားစရာကောင်းသော)။ pitiful

လင်လာ *(န·ဝိ)* ထူးခြားဆန်းကြယ်သော။ strange; amazing

လင်လင့်(အံ့ဖေါဟ်လင်လင့်) *(ကြိ)* ဗီးလျှောသည်။(ကလေးပျက်ကျခြင်း)။ abort

လင်လံင်· *(ကြိ)* ချော်ကျသည်။(ခြေချော်ခြင်း)။ slip

လင်လီ *(န·ဝိ)* ဟောင်းနွမ်းသော။(သည်) old (things)

လင်လိုင် *(န·ဝိ)* ဗွက်ထသော။ muddy

လင်လါ *(ကြိ)* တုံးသွားသည်။ become blunt

■ ယော့်ဏုံဖေ်ဆုံအေစွးလင်လာ် သေ့်ဝေ့လှ်။ ဓါးကိုခုတ်ဖန်များသော် တုံးသွားတတ်သည်။ A knife can get blunt with too much cutting.

လင်လး *(ကြိ)* ဖိတ်သွားသည်။(ထွက်ကျသည်) over spill;

လင်လောဝ်· *(ကြိ)* အပူလောင်သွားသည်။ heat burns

လင်လယ် *(ကြိ)* အရည်ပျော်သွားသည်။ got dissolved in water; liquefy

လင်လေဝ်(လင်သုံလေဝ်) *(န·ဝိ)* (wound) ပြဲသွားသော။(အနာဟပြဲဖြစ်ခြင်း)။ open wide

လင်လူ·လင်လာ *(န·ဝိ)*ထူးဆန်းထွေလာ။ strange; amazing

လင်လုံ (ကြိ) | ကြမ်းကျွံသည်။ a foot slipped into a hole in the floor

လင်လာင် (ကြိ) | ကြွေကျသည်။ falling of young fruits (from the tree) (သစ်သီးအကင်းများအလိုလိုကျွေကျခြင်း)

လင်ဝဲ(ထင်လင်ဝဲ) (ကြိ) | မလုံမလဲဖြစ်သည်။အောက်စလွတ်သည်။ not properly concealed (လုံချည်အောက်စလွတ်ခြင်း) (sarong's lower edge gets loose)

လင်သုဂ် (ကြိ) | နိမ့်ဆင်းသွားသည်။ become lower အဆောက်အဦးတခုခုအစိတ်အပိုင်းများနိမ့်ကျသွားခြင်း

လင်သာ် (ကြိ) | ခမ်းသွားသော။(သည်)။ (water) dry up

လင်သို (ကြိ) | အလိုလိုသေသွားသည်။(စိုက်ပျိုးထားသောအပင်များ) a plant gradually dies off (wither)

လင်သူ(ခေါဟ်လင်သူ) (ကြိ) | ကျွတ်သည်။(ဆံပင်ကျွတ်သည်) fall of hairs

လင်လုက်(ထွံင်လင်လုက်) (ကြိ) | ကျွတ်ကျသည်။(လုံချည်ကျွတ်သည်)။ slip off (sarong)

လင်အဲ (ကြိ) | ချစ်စရာ။(ချစ်ဘွယ်ကောင်းသော) cute; lovely

လင်အယ် (န·ဝိ) | အလယ်တွင်ချိုင့်ဝင်သွားသော။(ခြင်း)။ depress at centre

လင်အုင်း (ကြိ) | ချိုင့်ခွက်ဖြစ်နေသော။(ခြင်း)။ formed into a shallow de pression

လင်အောဟ် (ကြိ) | ဆွေးမြေ့သွားသော။(ခြင်း) decay

လင်အူး (ကြိ) | ပုတ်သွားသော။(ခြင်း) decompose

လင်အယ်လယ် (ကြိ) | ကွေးကောက်သွားသည်။ become crooked

လင်ဓါ (ကြိ) | သက်သာသွါးသည်။ get better

လင်ဓါင်း (ကြိ) | ပြားကျသွားသည်။ flattened

လင်ဗင် (ကြိ–နႉဝိ) | ဝါသွားသည်။(ခြင်း) get yellow (leaf)

လင်ဗင်း (ဗင်းလင်) | ပြန်နုသွားသည်။ become young again

လင်ဓ်ါ (န) | ဖုံးကွယ်သွားသော။(သည်)။ be overshadowed

လင်ဗုံး (ကြိ) | ပွလာသည်။(ပွထလာသည်) to become soft and enlarge

လင်ဗူး (ကြိ) | နူးသွားသည်။ become tender

လင်ဗယ် (ကြိ) | နူးညံ့သွားသည်။(တခုခုကိုပြုတ်ခြင်း)။ become soft

လင်ဗေါဟ် (ကြိ) | အမှုန့်ဖြစ်သွားသည်။ become fine powders

လင်ဗိုင် (ကြိ) | မြုတ်သွားသည်။ sink; imerge

လင်ဓွေဝ် (ကြိ) | ကြေမွသွားသည်။ broken into pieces

လင်ဈာ် (ကြိ) | ညှိုးလျော်သည်။ withered

လင်ဓွေဝ်လင်နက် (ကြိ) | အစိပ်စိပ်အမွှာမွှာကြေမွသည်။ broken in fine pieces

လင်ဓဲ (ကြိ) | အပို။(အကြွင်းအကျန်)။ left over; excess; surplus

လင်ဓွါင်(ဓွါင်လင်) (န·ဝိ) | နိမ့်လျှောသွားသော။(မျက်နှာပြင်)။ fall lower (surface)

လင်ဓွဝ်လင်ဓွါ (ကြိ) | အင်အားကုန်ခမ်းသည်။(နုံးချိခြင်း) completely collapse

လင်ဟ (န·ဝိ) | ဆင်တူသော။(ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်ခြင်း) look alike

လင်ဟုံင် (ကြိ) | အချည်းနှီးဖြစ်သည်။(အလဟဿဖြစ်ခြင်း) waste; useless

လင်ဟိုက် (ကြိ) တဖြည်းဖြည်းလေးလံလာသည်။become heavy gradu ally

လင်ဟာစ်• (န) မျှတခြင်း။(ညီတူညီမျှဖြစ်ခြင်း)။ just; equal

လင်ဃုံင်• (ကြိ) ပြိုကျသည်။ collapse (building)

လင်ဃှုဲး (ကြိ) ကြွေကျသည်။ falling of a few rain drops

လင်ဃှာင့် (န•ဝိ) ခြောက်သွေ့သော။ dry up; wither

လင်ဃှိ• (ကြိ) ယိုင်လဲသည်။ slant to one side

လင်ဃှောတ်(လင်ဃှုက်) (ကြိ) သဘောတူညီသည်။ agree; have same view

■ အ်ုဝေ့ဍုးယ်ုဏ်ုသာလင်ဃှောတ် လောတ်သ်ာလ်ု။ သူနှင့်ကျွန်ုပ်သည်စိတ်သဘောခြင်းတူညီကြသည်။ He and I agree.

လင်ဃှိုင် (န•ဝိ–ကြိ) လျော့သွားသော။(ပြည်တည်နာနှင့်ပတ်သက်၍)။ reduce (in intensity of abscess)

လင့် (န) မိုးကြိုး။ thunder

လင့်ဃ္ဍိုင် (ကြိ) မိုးချုံးသည်။ thundering

လင့်ဝါဍုာ်(လင့်ဖေါဟ်က်ို) (ကြိ) လျှပ်စီးလက်သည်။ flash of lightning

လင့်ဖှာ (ကြိ) မိုးကြိုးပစ်သည်။ (of lightning) strike

လင့်မေ့် (န) လျှပ်စစ်မီး။(လျှပ်စီး) electricity

လင့်မေ့်ကျုင်း (န) လျှပ်စစ်လမ်းကြောင်း။ electric line

လင့်မေ့်ဟာင်• (န) လျှပ်စစ်ဓါတ်အား။ electric power

လင့်မေ့်ဝး(ဝးလင့်မေ့်) (ကြိ) ဓါတ်လိုက်ခြင်း။ electric shock

လင့်မဲ (န) မိုးကြိုးသွား။ mineral concretion supposed to have been cast to earth with lightning

လင့်က်ုထ(ဋ္ဌင့်က်ုထ) (န) လင်းတငှက်။(ဋ္ဌင်းတ) vulture

လင့်ဖံင် (န) ထောင်ချောက်။ trap

လင့်ဖံင်က်ုဆင့် (န) ဆင်ထောင်ချောက်။(ဆင်းကျုံး) elephant trap

လင့်ဖံင်ခေဝ့် (န) ကျားထောင်ချောက်။ tiger trap

လင့်လင်အဝ်ထို့ (န) သက်တန့်။ rainbow

လင့်မောဝ်•အင်းထိုင့် (န) အလွန်မြင့်သော ကောင်းကင်ပြင်မှ လျှပ်စီးခြင်းကို မတွေ့ရဘဲ မိုးခြိုန်းခြင်း။ distant thundering without lightning

လင့်ဝိင် (န) ပိုက်ထောင်ချောက်။ fishing net

လင်• (န) နေရာ။ location; place

လင်•ကုယ်(လင်•ဌာန့်) (န) နေရပ်။(ဌာန၊ဗိမ္ဗာန်)။ address; residence

လင်•ခါင့် (န) ၁။နောက်ဘက်။ ၂။နောင်ကါလ။ 1. behind; 2. in future

လင်•ဆို့ဏာင်(ဆို့ဏာင်လင်•) (န) ထိုင်စရာနေရာ။ကုလားထိုင်။ chair; stool

လင်•ဆံင်ထဝ့်(လင်•ထဝ့်) (န) ခုံမြင့်။(ရာဇပလ္လင်၊ဓမ္မာသနပလ္လင်)။ high place; couch

လင်•မို့ (န) အိပ်ယာ။ bed

လင်•မို့ခေါဟ်ဍာ (န) အိပ်ယာပေါ်မှာ။ on the bed

လင်•မို့ဍာ(မို့လင်•ဍာ) (န) အိပ်ယာခင်း။ bed-sheet

လင်•လင်•(အ်ုလင်•လင်•) (န•ဝိ) အရင်အတိုင်းဖြစ်သော။(နဂိုလ်မူလ)။ same as before

လင်•လိ(အ်ုလင်•လိ) (န) အဟောင်း။ old (thing)

လင်ꩻယျူး *(န)* ရိပ်သာ။ place for peaceful retreat

လံင် *(နꩻဝိ)* ဖြောင့်သော။(လမ်းဖြောင့်ခြင်း)။ straight

လံင် *(န)* ကိုယ်ကာယ။ physical; body structure

လံင် *(န)* လိုက်သည်။ chase

လံင်ကုံမှိုဝ် *(ကြိ)* သူခိုးလိုက်သည်။ chase thief

လံင်ခေါဝ်ꩻ *(ကြိ)* ကိုယ်ပူသည်။ fever (body heat)

လံင်ခူꩻဂ်ဏောဝ်ꩻ *(ကြိ)* လိုက်၍မှီလာသည်။ catch up

လံင်ဆံင်ꩻ *(ကြိ)* လိုက်ရှာသည်။(လူလိုက်ခေါ်ခြင်း)။ look for (to travel around and search for somebody lost)

လံင်ဖံင်း *(ကြိ)* လိုက်ဖမ်းသည်။ chase to arrest or catch

လံင်ထံင် *(နꩻဝိ)* ဖြောင့်တန်းသော (ဖြောင့်မတ်စွာ)။ very straight

လံင်တိင်ဏိင် *(နꩻဝိ)* ဖြောင့်စင်းသော။ perfectly straight

လံင်အုံသာ *(ကြိ)* အလိုလိုက်သည်။ to please (somebody)

လံင်လောတ်သာ *(ကြိ)* တယောက်ကိုတယောက်လိုက်ကြသည်။chase each other

လံင်အုံဝါ *(ကြိ)* လင်နောက်ကိုလိုက်သွားသည်။ elope with a man

လံင်နုံ *(နꩻဝိ–ကြိ)* ကိုယ်စွတ်စိုသော။(သည်) wet body

လံင့်(ဝါꩻလံင့်)လံင့်ထတ် *(န)* အရိုးတောင်။ burial hill
ကရင်အမျိုးသားများသေဆုံး၍မီးနှင့်သဂြိုဟ်ပြီးအရိုးကို (အရိုးပြာကို)ဝါꩻလံင့်(လံင့်)ခေါ်အရိုးတောင်သို့ပို့ကြသည်။

လံင့်(ဟျူꩻဂ်လံင့်) *(ကြိ)* ဝမ်းလျှောသည်။ frequent motions; diarrhoea

လံင့်ကံင် *(ကြိ)* နှမြောသည်။ be sorry for loosing something

လံင့်မျောဝ် *(ကြိ)* ဝမ်းသွားပြီးအံသည်။ diarrhoea and vomiting

လံင်ꩻ *(ကြိ)* လောင်းလှူသည်။ give alm to monks on their daily round

လံင်ꩻ(လံင်ꩻဆုံ) *(ကြိ)* ပြုစားသည်။(အပင်းထည့်သည်)။ bewitch; to cast magic spell over somebody to cause harm

လံင်ꩻမေဝ်(လံင်ပိဏ္ဍပတ်) *(ကြိ)* ဆွမ်းလောင်းသည်။(ပိဏ္ဍပတ်ဆွမ်း)။ donate rice to monk

လံင်ꩻဝယ်(လံင်ꩻဝို) *(ကြိ)* ဝါအစေ့ထုတ်သည်။ remove cotton seeds

လံင်ꩻတုံဗေင်ꩻ *(ကြိ)* ဆွမ်းကြီးလောင်းသည်။ major dried alms made towards Buddhist monks and nuns

လံင်ꩻအံင် *(န)* ကာလနဂါး။ sleeping dragon; camel (a fairy tale animal; nobody knows what it looks like, if itever exist; some believe it is a camel)

၄င်း"လံင်ꩻအံင်"ခေါ်သတ္တဝါကိုကရင်တို့အလွန်အပြောများကြသည်၊သို့သော်မည်ကဲ့သိုသောပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်ဆိုသည်ကိုမူအမျိုးမျိုးဝေဖန်ပြောဆိုကြသည်၊အချို့ကမြန်မာအခေါ်ကာလနဂါးကိုပင်ခေါ်သည်ဟုဆိုသည်သို့သော်"ဖူꩻလေင်ဟုယ့်"ပေထုတ်(ပေစာ)တွင်မူလူကဲ့ပင်ဖြစ်သည်၊တောင်လုံ မျှမကကိုယ်ကာယကြီးထွားသည်အလွန်အအိပ်ကြီးသည်ဘုရားသခင်အဆူဆူကိုမှီလိုက်သည်စသည်ဖြင့်ပါရှိသည်။"သူ့ခွန်ꩻက်"မန်းသုခနုပ်–သုခနုတွင်လည်း မန်းသုခနု နှင့် နောင်နောင်းကာရီတို့ငွေတောင်ပြည်မှပြန်အလာတွင်"လံင်ꩻအံင်"ပခုံးပေါ်တွင်တယောက်စီစီးလာသည်ဟုဆိုပြန်သည်၊အချို့ကရင်များကမူယခုခေတ်ခေါ်သောကုလားအုတ်ကို"ဆုံလံင်ꩻအံင်"ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်၊ယုတ္တိရှိတန်သ လောက်ရှိသည်သူတို့အဆိုအရကရင်တို့မြောက်ပိုင်း"ထီဆေဝ် မေဝ် ယွာ" ဒေသမှဖြတ်သန်းလာကြစဉ်ကစီးနင်းလာသောသတ္တဝါဖြစ်သည်ဆိုသည်၄င်းမှာသဲကန္တာရကိုဖြတ်လာစဉ်က စီးလာသောကုလားအုပ်ကိုဆိုလိုသည်။

လံင်·ထင်း(လံင်·ထင်းသိင်းဝး) (ကြိ) ထိုးတင်သည်။(သစ်ဝါးများကိုအပေါ်သို့ထိုးတင်သည်) to push up bamboo or log from lower site to an upper one on the mountain side

လံင်း (ကြိ) ထိုးသည်။(လက်သီးနှင့်ထိုးသည်) to box; to hit with fist

ယုံလံင်းအုံဏာ့ဏ်ာ့ခွေယုံစူးသးလှ်။ သူ့နှာခေါင်းကိုကျွန်ုပ်လက်သီးနှင့်ထိုးသည်။ I hit his nose with my fist.

လံင်းယောဝ် (ကြိ) သီချုပ်ချုပ်သည်။ to sew with hand

လံင်း(အုံလံင်း) (ကြိ) အတုံး။(အသားတုံးစသည်)။ piece (of meat)

■ ယုံအင်းမေဝ် လုက်ထောဝ်ယး ဏာ့လံင်းလှ်။ အကျွန်ုပ်ထမင်းစားရာဝက်သားနှစ်တုံးကုန်သည်။ I ate two pieces of pork with rice.

လိင်(လိင်ခွိက်) (ကြိ) တုံးသွားသည်။ become blunt

လိင်(အုံလိင်၊အုံလိင်အုံစင်) (န) အခ၊ငှားရမ်းခ။ fees; fares

လိင်ဍုဂ် (ကြိ) ပွန်းပဲ့သွားသည်။(ပွန်းခြစ်သည်)။ get bruise

လိင်စိင် (န·ဝိ) ချောမွတ်သော။(ပြောင်နေသော)။ bald; to have noth -ing

လိင်· (န) မိန်းမအင်္ဂါဇာတ်။ vagina; pussy

လိင်·ဝေဝ် (န) မိန်းမအင်္ဂါအစေ့။ clitoris

လိင်း (န) ပိုက်တံခွန်။(ငါးဖမ်းရာတွင်သုံးသည်)။ large fishing net

လိက်(န) စာ။စာအုပ်။ကျမ်းဂန်အစောင်။ book; literature

လိက် (န) စွန်ငှက်။ kite

လိက်(လိက်ဖယ့်) (ကြိ) ဆွဲသည်။(ပုတီးဆွဲသည်)။ to wear (chain) on neck

လိက်(တုံမှင့်လိက်) (ကြိ) ပြိုသည်။(ကမ်းပြိုသည်)။ collapse (river bank)

လိက် (ကြိ) သုတ်လိမ်းသည်။ to cover with (mud)

လိက်ကုံရေင့် (န) ပြန်စာ။(ပြန်စာပေးခြင်း) reply letter

လိက်ကွံင်ကွံင် (န) စွန်ရဲကြီး။ hawk

လိက်ကုံဆုဂ် (န) စာလုံးပေါင်း။(စာချုပ်)။ spelling; contract

လိက်ခင်းမီး (န) စွန်လက်သဲ။ eagle's claw

လိက်ခင်းထာ် (န) အခြေခံသင်ပုန်းကြီး။ primary reader; primer

လိက်ချုဂ် (န) စာချုပ်။ contract

လိက်ဆောတ်ဖး (န) ကျက်စာ။(ဝတ်ရွတ်စဉ်ရွတ်ရန်စာ) prayer verses

လိက်ခွုဂ် (ကြိ) ခလောက်ဆွဲသည်။ to hang jingle bells

လိက်ဆုံဖါ် (န) စာရေးထားသောသားရေချပ်။ animal hide on which some written had been inscribed; leather book

လိက်ဆိင့်ယို့ (န) သမ္မာကျမ်းစာ။ Holy Bible

လိက်တာ (န) ဆေးဒါန်း။ yellow orpiment; *Arsenious trisulphide*

လိက်ထောဟ်ယုး (န) ဒေါင်းစွန်။ kind of kite (peacock kite)

လိက်ထံင် (ကြိ) စာရောက်သည်။ letter arrives

လိက်ဍုံ (န) စာအိပ်။ envelope

လိက်ဏား (န) ငှက်ဆိုး။ kind of kite believe to bring bad omen

လိက်ပ္တိင့် (န) လျှောက်လွှာ။ application form

လိက်ပြိုင့် (န) သတင်းစာ။ news paper

လိက်ပဝ်· (န) ဖတ်စာ။ reader; home work

လိက်ဖှ်ုး (န)	စာလုံး။ letter; alphabet
လိက်ဖယ့် (ကြိ)	ဆွဲကြိုးဆွဲသည်။ wear chain on neck
လိက်ဖယ့်ဖံၚ်ကုဂ် (ကြိ)	ဝါးပုတီးဆွဲသည်။ wear bead on neck
လိက်ဖယ့်နောတ်ထုံ (ကြိ)	ဇွန်းပုတီးဆွဲသည်။ wear spoon-shape bead on neck
လိက်ဖယ့်စေဝ် (ကြိ)	ငွေပုတီးဆွဲသည်။ wear silver bead on neck
လိက်ဖယ့်ခံၚ့် (ကြိ)	ရွှေပုတီးဆွဲသည်။ wear gold bead on neck
လိက်ဖယ့်မံၚ် (ကြိ)	မောင်းပုတီးဆွဲသည်။ wear gong-shape bead on neck
လိက်ဖှေ်ယူ (န)	ပေးစာ။(လူကြုံပါးလိုက်သည့်စာ)။ letter (hand carry)
လိက်မဲသး (န)	စာမျက်နှာ။ page
လိက်ယောဝ် (န)	ကြည့်စာ။ pages to be read
လိက်ယောဝ်ကို (န)	မဂ္ဂဇင်းစာအုပ်။ magazine
လိက်လၚ်(တ္ုမ္ၚ့်လိက်လၚ်) (ကြိ)	ပြိုကျသည်။(ကမ်းပြိုကျသည်)။ collapse of river bank
လိက်လုန်ၞိ (န)	အပတ်စဉ်ဂျာနယ်။ weekly journal
လိက်လေၚ် (န)	သိုက်စာ။ written of hidden treasure
လိက်လဝ်ဟ်ုၚ့် (န)	ကျော်ငြာစာ။ announcement
လိက်လုံပး (န)	ကျောက်စာ။ stone inscription
လိက်သာထိၚ် (န)	ဆောင်းပါး။ article
လိက်သံၚ့်ကောဝ် (န)	စာစီစာကုံး။ essay
လိက်အ္ွာခေါဟ်ဍုၚ် (န)	စွန်ခေါင်းဖြူ။ white-headed kite
လိက်သိၚ့် (န)	သိန်းငှက်။ eagle
လိက်စ္ဍုး(လိက်စ္ဍိုဟ်) (ကြိ)	စွန်ထိုးသုတ်သည်။ kite swoop down pn its food
လိက်အုဂ် (န)	စာအုပ်။ book
လိက်အုဂ်ကောဝ် (န)	မှတ်စုစာအုပ်။(စာရေးထားသည့်)။ note book
လိက်အုဂ်ပ္ဍဝ် (န)	ကော်ပီစာအုပ်။(ဗလာစာအုပ်)။ exercise book
လိက်လၚ်ဟ်ာၚ် (န)	စွန်ငယ်တမျိုး။ kind of small kite
လိက်လုက်(လိက်လုက်အ္ုသာ) (ကြိ)	လူးသည်။(လိမ်းကျံသည်)။ wallow
■ဆ္ုလ္ုပ္ဍာ·သီးဏ္ုလိက်လုက်အ္ု သာဍေ္ုဖိက်ဏ္ုမုက်မာ·လ္ု။	ကျွဲများသည်မိမိကိုယ်ကိုရွှံ့နွံများဖြင့်လူးလေ့ရှိသည်။ The buffaloes wallow in the mud
လိက်လာဲ (န)	စာပေ။ literature
လိက်လိက်လုက်လုက် (ကြိ)	ပွတ်သီးပွတ်သပ်။ (cat) rubs itself against owner
လိက်သ္ဒိ (န)	သေနေသောစာပေ။ dead literature
လိ (န)	လေ။ wind; air
လိ(န)	မျှော့။ leech
လိ(န)	မြေး။ grandchild
လိဟ်ာယ့်(ကြိ)	လေတိုက်သည်။ wind blows
လိအၚ်းဝေါ (ကြိ)	လေပြင်းတိုက်သည်။ whirling of wind
လိသုဲ (န)	လေသိုက်။ lichen growing on trees
လိအာၚ်း (ကြိ)	မျှော့တွယ်သည်။ bitten by leech
လိမဝ့် (န)	လိမ္မော်။ orange
လိလောဝ် (န)	မြေးမြစ်။ great grand children
လိထၚ်း (န)	လေတက်ခြင်း။(လေအန်ခြင်း)။ blech

လီအူးထုဂ် *(ကြိ)*	လေတိုက်ခတ်သည်။ wind blows strongly
လီလီ	ကထဲက။(ကတည်းက)။ since; ever since
▪ လုံခဝ့်လုံယုံဥုးဇးအုံလီလီအိုဝ်အုံ ဝေ့ဆာ့ကျ်လုံ။	သူ့ကိုကျွန်ုပ်တွေ့ကထဲကသူ ဖျားနေသည်။ He has been sick since I saw him.
လီလင်ထာင် *(ကြိ)*	အရှေ့လေတိုက်ခတ်သည်။ east wind blows
လီမူ့လုံဖုက် *(န)*	လေမုန်တိုင်း။ storm; cyclone
လီဟှယ့်ထင်းထာင် *(ကြိ)*	ရာသီလေတိုက်ခတ်သည်။(မြောက်ပြန်လေ)။ blowing of revert wind from the west
လီဟှယ့်အူးထင်း(ကျာဇိထင်း) *(ကြိ)*	အနောက်လေတိုက်ခပ်သည်။
လီဟှယ့်သူးသူး *(ကြိ)*	လေချိုသွေးသည်။(လေပြေလေညှင်း) wind blows gently
လီမာ့ဆွာ် *(န)*	ပင်လယ်မျှော့။ ocean leech
လီ့ *(န·ဝိ)*	ဟောင်းနွမ်းသော။ old (thing)
လီ့ထင်းအုံသာ(လူ့ထင်းအုံသာ) *(ကြိ)*	အဝတ်လဲသည်။ to get dress
လီ့ပျူဂ် *(န၊ဝိ)*	ဟောင်းနွမ်းပေရေသော။ old and dirty (thing)
လီ့ *(န)*	လေးဂဏန်း။(၄)သင်္ချာနာမ်။ four (4)
လီ့ဒိုင်·လီ့စာင် *(န)*	လေးဘက်လေးတန်။ four different kinds
လီ့ကာင်လီခဝ့် *(န·ဝိ)*	ဟောင်းနွမ်းစုတ်ပြတ်သော။ old and torn
လီ့တြင့် *(န)*	လေးမျက်နှာ။ four corners or directions
လီး *(န)*	ရှဉ့်။ squirrel
လီးပုံလာ *(န)*	ရှဉ့်ပျံ။ flying squirrel
လီးဇင် *(န)*	ရှဉ့်ဝါ။ yellow squirrel
လီးဝဝ် *(န)*	ရှဉ့်နီ။ red squirrel
လီးအွာ *(န)*	ရှဉ့်ဖြူ။ white squirrel
လုဇံင် *(န)*	အပျိုဖျန်း။(လူပျိုပေါက်)။ youth
လုယွာ *(ကြိ)*	ထာဝရဘုရားကိုယုံစားသည်။ trust in God
လုင့် *(ကြိ)*	စမ်းသည်။(အမှောင်ထဲတွင်တခုခုကိုစမ်းသည်) feel around in the dark
လုင့်ယောဝ့် *(ကြိ)*	စမ်းကြည့်သည်။(လက်နှင့်စမ်းကြည့်သည်) test touch
လုင့်အင်းယး *(ကြိ)*	ရေအောက်ရှိငါးများကိုစမ်း၍ဖမ်းခြင်း။ feel for fish in water
လုင့် *(န)*	ကျောက်ဖရုံ။ ash pumpkin
လုင့်ခယ့် *(န)*	ရွှေဖရုံ။ pumpkin
လုင့်ခး *(န)*	ကျောက်ဖရုံခါး။ bitter ash pumpkin
လုံ *(ကြိ)*	ရိတ်သည်။(ခေါင်းရိတ်သည်)။ shave
လုံခးဆံင်း *(ကြိ)*	မုတ်ဆိတ်မွေးရိတ်သည်။ shave beard
လုံနိုဝ်ဆံင်း *(ကြိ)*	နှုတ်ခမ်းမွေးရိတ်သည်။ shave mustach
လုံမေဝ့်(လုံမိ့၊လာမိ့) *(န)*	စလောင်းဖုံး။ lid of pot
လုံ့ *(န)*	ကျောက်။ stone
လုံ့ခး *(န)*	ကျောက်ခါး။ bitter stone
လုံ့ဆာင်း *(န)*	ကျောက်ချဉ်။ alum stone
လုံ့ဆူးခါင် *(န)*	ကျောက်ဆူး။ anchor
လုံ့သး *(န)*	ကျောက်ခဲလုံး။ stone; piece of rock

လုံ·တိုင်(လုံ·ထုင်း) *(န)*	ကျောက်တိုင်။ stone pillar; monument
လုံ·ပး *(န)*	ကျောက်ပြား။ stone plate; broad flat stone
လုံ·ပို *(န)*	ကျောက်ဖြုး။ low grade gems
လုံ·ကွယ် *(န)*	ကျောက်စရစ်။ pebble
လုံ·ကွာင် *(န)*	ဓါးသွေးကျောက်။ honing stone
လုံ·သူ့(လုံသို့) *(န)*	ဖိုခနောက်။ tripod stone (for cooking)
လုံ။သုဲး *(န)*	ကျောက်သွေး။ kind of soft crimson rock
လုံ·သိုင့် *(န)*	ကျောက်နက်။(မဟူရာ) tourmaline (black variety)
လုံ·ယေဝ့် *(န)*	ကျောက်စိမ်း။(မြ) jade
လုံ·ဝဝ် *(န)*	ကျောက်နီ။(ပတ္တမြား) red colour gem; ruby
လုံ·ဝင် *(န)*	ကျောက်ဝါ။(ပယင်း) amber
လုံ·ဝင် *(န)*	ကျောက်တံ။ slate pencil
လုံ·ဝင်း *(န)*	ကျောက်ထုပ်။ gem bag
လုံ·အွာ *(န)*	ကျောက်ဖြူ။(စိန်) diamond: alabaster
လုံ·ခေါဟ်လံင်း *(န)*	ကျောက်တုံး။(ကျောက်ခဲ) rock; stone
လုံ·ဖဝ့် *(န)*	ပင်လယ်ကျောက်ပွင့်။ seaweeds
လုံ·မေှ်(လုံ·ထါမေှ်) *(န)*	မီးခတ်ကျောက်။ flint-lock
လုံ·မူ·လါင့်ပး *(န)*	ကျောက်ဖျာကြီး။ wide stone mat
လုံ·ဆိုဲဆာ့(ဆိုဲဆာ့လုံ·) *(န)*	ကျောက်ရောဂါ။ small pox disease
လုံ·လင်·(သ်ုဝးမုံလံင်·) *(န)*	ကျောက်ပေါက်မာ။ small pox scar
■ အ်ုဝေ့မေံသးဏ်ုသ်ုဝးမုံလံင်·	သူ့မျက်နှာတွင် ကျောက်ပေါက်မာရှိသည်။
အ်ုဝေ့ဍုးလ်ု။	He has small pox scars on the face.
လုံ·လါင့် *(န)*	ကျောက်တောင်။ stone mountain
လုံ·တောဝ်မောတ် *(န)*	ကျောက်ဆောင်။ rock masses under water
လုံ·သွး(သွးလုံ·) *(န)*	ကျောက်မီးသွေး။ coal
လုံ·အဝ်လါင့်အဝ် *(န)*	ကျောက်ဂူကြိုကြား။ caves
လုံ·မောတ်(လုံ·မောတ်တိုဝ်) *(န)*	ကျောက်ဆောင်။(ကျောက်ဆောင်ဦး) rock
လုံး *(န)*	လောက်ကောင်။ maggot
လုံးအေှ် *(န)*	လောက်ချေး။ maggot excreta
လုံ့ *(န)*	ဖလား။ bowl; cup
လုံ့စေဝ် *(န)*	ငွေဖလား။ silver bowl
လုံ့ခ်င့် *(န)*	ရွှေဖလား။ gold bowl
လုံ့ထံင်· *(န)*	ကြေးဖလား။ brass bowl
လုက် *(ကြိ)*	ကုန်ခမ်းသည်။ used up; run out
လုက်(ချုံလုက်) *(န)*	လောက။(လောကသုံးပါး) secular world
လုက်ခွါ၊လုက်ခွေ၊လုက်ကိုင်ဏိင် *(ကြိ)*	အားလုံး ကုန်ပြီ။ all used up (nothing left)
လုက်ဟံုင် *(ကြိ)*	အလကား သက်သက်ကုန်သည်။ a waste
လုက်ထုက်၊လုက်ဆိင့်ပြင် *(ကြိ)*	တခုမကျန် ကုန်သည်။(အားလုံး) completely run out of
လုက်သုင်းလုက်သာ *(ကြိ)*	အားမလိုအားမရ ဖြစ်ခြင်း။(စိတ်ကုန်သွားခြင်း) be weary
လုက်ပ္ဂဝ် *(ကြိ)*	အလဟဿ ကုန်သည်။ a waste
လုဂ် *(န·ဝိ)*	ညိုသည်။ brown
လုဂ်ဖုဂ် *(န·ဝိ)*	ညိုမဲသော။ dark brown

လူယေဝ့် *(န)*	ချည်စိမ်း။ green thread
လူးသိုင့် *(န)*	ချည်မဲ။ black thread
လူးကီးကါင် *(န)*	ချည်ကျား။ thread with mixed colours
လူးအွာ *(န)*	ချည်ဖြူ။ white thread
လေဝ် *(ကြိ)*	သွားသည်။ go
လေဝ် *(ကြိ)*	မီးမြိုက်သည်။ singe; scorch
လေဝ်စာင်းကို *(ကြိ)*	အလည်အပတ် သွားသည်။ visit; social call; to go some place for recreation
လေဝ်ဒေမယ့် *(ကြိ)*	မီးနှင့် မြိုက်သည်။ singe with fire
လေဝ်အင်းဃှူ့ *(ကြိ)*	သွားရှာသည်။ go and search
လေဝ်ဖေါတ်အှ်ခါင့်(လေဝ်ပျုးအှ်ခါင့်) *(ကြိ)*	နောက်မှ လိုက်သွားသည်။ to go with; follow
လေဝ်အင်းဟုးလင် *(ကြိ)*	သွားရောက် ကြိုဆိုသည်။ go and welcome
လေဝ်ဟှာ *(ကြိ)*	လမ်းလျှောက် သွားသည်။ walk to; to go for a visit
လေဝ်ဟှာ *(ကြိ)*	ပြောင်းရွှေ့သွားသည်။ move to another place
လေဝ်ဟှာအှ်မိင်လးကျါ *(ကြိ)*	တောထဲသွါးရောက်ပုံးအောင်းနေသည်။ to hide and live in the jungle
လေဝ်ဃောတ်လင်(လေဝ်ယှံင်) *(ကြိ)*	အတူတကွ သွားသည်။ go together
လေဝ်ဃှာင်း(လေဝ်ယေါဝ်•ဝိင်ဝင့်) *(ကြိ)*	သွားရောက်လှည့်ပတ်ကြည့်ရှုသည်။ go and look around
လေဝ်ဆံင်• *(ကြိ)*	သွားခေါ်သည်။ go and fetch
လေဝ်ထင်း *(ကြိ)*	တက်သွားသည်။ go up
လေဝ်ထံင် *(ကြိ)*	ရောက်သွားသည်။ arrive at destination
လေဝ်နုက်လင် *(ကြိ)*	ဝင်ရောက်သွားသည်။ enter; go inside; join
လေဝ်ဖေါတ်(လေဝ်ပျုး) *(ကြိ)*	နောက်လိုက်သွားသည်။ follow; go with
လေဝ်ဖံင်ခွိက်(လေဝ်ဖခွိက်) *(ကြိ)*	ဖြတ်ကျော်သွားသည်။ to pass; get beyond; to die
လေဝ်ဖံင်ကါ *(ကြိ)*	အပြောလွတ်အောင်သွားသည်။ go to avoid critism
လေဝ်စုဂ် *(ကြိ)*	အနီးသို့ကပ်သွားသည်။ approach; to get near
လေဝ်လင် *(ကြိ)*	ဆင်းသွားသည်။ go down
လေဝ်လေဝ်ထာင်ထာင် *(ကြိ)*	သွားလိုက်လါလိုက်။(သွားသွားလါလါ) go to and fro
လေဝ်ဝိင်ဝင့် *(ကြိ)*	လှည့်လည်သွားသည်။ travel around
လေဝ်ယှူ•လေဝ်အံင် *(ကြိ)*	မာန်ဖိပြီးသွါးသည်။(ဆူဆေါင့်သွါးသည်)။ to stamp out
လေဝ့်(လေဝ့်မယ့်) *(ကြိ)*	မီးရောင်ပေးသည်။(မီးပြသည်)။ show light
လေဝ့်ဒေဟ် *(ကြိ)*	ဖားကိုမီးတုတ်နှင့်ရှာရိုက်သည်။ hunt for frog with lantern
လေဝ့်ဖါန် *(ကြိ)*	မီးရောင်ပေးသည်။(မီးလင်းစေသည်) show light
လေဝ့်လေဝ့်ဖါန်ဖါန် *(ကြိ)*	မီးရောင်မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်။ twinkle
လေဝ့်ယး *(ကြိ)*	ငါးကိုမီးတုတ်နှင့်ရှာသည်။ go fishing with lantern
လေဝ့်လင်အှ်သာ *(ကြိ)*	မိမိကိုယ်ကိုမီးရောင်နှင့်ပြသည်။ show light on oneself
လေဝ့်ယေါဝ်•ဆို *(ကြိ)*	တစုံတခုကိုမီးရောင်နှင့်ရှာသည်။show light at some thing
လေံ *(န)*	ဒုတ်၊ဒုတ်ပိုင်း။(တုတ်ပိုင်း) stick
လေံဟှောဝ် *(န)*	ကြိမ်တုတ်။(နှင်တံ) cane stick

လေံကါင်း *(န)*	တုတ်ကောက်။ walking-srick
လေံဖျောပ်ာ *(န)*	ကျာပွတ်။ whip
လေံဖှော့ဝ်ဝါင် *(န)*	ပူးထားသောကြိမ်လုံး။ binded cane stick
လေံကုဂ် *(န)*	တုတ်ပိုင်း။ a piece of stick
လေံကျုဂ် *(န)*	ဒုံးပျံ။(ဒုံး) rocket
လေံဖါထဝ့် *(န)*	တုတ်ရှည်။ long stick
လေံဝးလိုင်ထါ် *(န)*	ဝါးရင်းတုတ်။ base of bamboo stick
လေံထာ *(န)*	သံတုတ်။ iron rod
လေံဍူး *(န)*	နံပါတ်တုတ်။(ရဲများကိုင်သော) truncheon; police baton
လေံဆောဝ်သို့ဆောဝ်မိုင့် *(န)* end)	တုတ်စကြာ။(တောင်ဝှေးစကြာ) magic stick (a stick that gives life on one end and kills on the other ၄င်းတုတ်မျိုးမှာ လူကိုသေစေ ရှင်စေတတ်သော တုတ်မျိုးဖြစ်သည်။ တဖက်ကအစနှင့် တို့လျှင် သေသူ ရှင်လါပြီးတဖက် အစနှင့်တို့လျှင် ရှင်သူသေစေနိုင်သည်။၄င်းတုတ်မျိုးမှာ တကယ်မရှိပါ ပုံပြင်များတွင် ‘နားထောင်ကောင်းအောင် အဆန်းတကြယ်ပြော ဆိုတတ်သေါစကားဖြစ်လေသည်။ “ကရင်ပုံများမှာအများအပြားသုံးစွဲထားသည်။”
လေဝ်.(စုဂ်လေဝ်.) *(န)(ကြိ)*	ကြွေအံ။(ကြွေအံကစားသည်) game plays with cow ries or dice
လေဝ်.သး *(န)*	ကြွေသီး။ dice
လေင်. *(န)*	အလံ။(တခွန်) flag; pennant
လေင်. *(န)*	တံခွန်။(ငါးထောင်သေါကိရိယါတမျိုး) kind of bamboo fish trap
လေင်.ထုင်း *(န)*	အလံတိုင်။ flagmast; flagstaff; pennant pole
လေင်.ဝဝ် *(န)*	အလံနီ။ red flag
လေင်.အွာ *(န)*	အလံဖြူ။ white flag
လေင်.ဏို့ထာ. *(န)*	တံခွန်ကြက်လျှာ။ pennant
လေင်.ခါန်.ဆိုင်ဗိုဝ် *(န)*	ပြည်ထောင်စုအလံ။ Union flag: Federal flag
လေင်.လး(သွံင်.လး) *(န)*	တခွန်ရွက်။ pennant leaf
လယ် *(ကြိ)*	ချော့သည်။(မြူသည်) coax or sooth tenderly
လယ်(လယ်လင်ဍေထို့) *(ကြိ)*	ဖျော်သည် (ရေနှင့်ဖျော်သည်) to dissolve in water
လယ်လောတ် *(ကြိ.ဝိ)*	လှုပ်သည်။(မတည်ငြိမ်သော) moving; not stable
လယ်ဃုဂ် *(ကြိ)*	ရောစပ်ဖျော်သည်။ mix and dissolve
လယ်ဒိုင် *(ကြိ)*	အတူအမျှ။(စပ်တူရောဖျော်ခြင်း) dissolve together
လယ်လဝ်.(လယ်လဝ်.ဝါယှ့) *(ကြိ)*	ယိမ်းနွဲ့သော။(သည်၊မတည်ငြိမ်) unstable; move
လယ်ဏောဝ်. *(ကြိ)*	ချော့ယူသည်။(မြူဆွယ်သည်)။ coax or soothe tenderly
လယ်ထို့ဆိုင့် *(ကြိ.ဝိ)*	အချိုရည်ဖျော်သည်။(ဖျော်ရည်) make sweet juice
လယ်ဏါ. *(ကြိ)*	နားငြီးသည်။ be fed up of hearing
လယ်သာ *(ကြိ)*	မအီမလယ်ဖြစ်ခြင်း။(အော့အံချင်စိတ်) nausea

လယ့်(အုံလယ့်) (န) အနှစ်။ heartwood
လယ့်ဍွာဟ် (န·ဝိ) အနှစ်ကြီးသော။ thich heartwood
လယ့်ဍယ် (ကြိ·ဝိ) ကွင်းခေါင်ခေါင်။ open field (without any shade)
လဲာ (ကြိ) ကျယ်ပြန့်သော။(သည်) wide; broad
လဲာထင်း (ကြိ) ကျယ်ပြန့်လာသော။(သည်) get wider
လဲာမေံ (န·ဝိ) မျက်နှာကျယ်သောသူ။ person with broad face
လဲာကယ် (န) စနေသင်းအယူ။ *Lakai* religion; (rest and eat vegetarian food on Saturdays

လဝ် (ကြိ) ပြောသည်။ tell; say
လဝ်ထာင် (ကြိ) ပြောဆိုသည်။ chat; have conversation
လဝ်ထာင်ဆုံခွါင် (ကြိ) စကားပြောဆိုသည်။ to have conversation
လဝ်ထာင်ကင်ကာ (ကြိ) တိုင်ပင်ပြောဆိုသည်။ discuss
လဝ်ဆုံလဆုံ (ကြိ) ဟောပြောသည်။ preach; to give speech
လဝ်ဆိုဝ်(လဝ်ဆိုဝ်လဆိုဝ်) (ကြိ) ဆိုရိုးစကားရှိခဲ့သည်။(သော) words spoken by people in the past;

လဝ်စီးလဝ်သုဲ့ (ကြိ) တိုးတိုးတိတ်တိတ်ပြောသည်။ whisper
လဝ်လင်လလင် (ကြိ) မိန်းခွန်းပြောသည်။ give speech; preach
လဝ်ထင်းအင်းအုဂ်(စာ်ထင်းအင်းအုဂ်(ကြိ) ချီးမွမ်းထောပနာပြုသည်။ praise
လဝ်ဏီ·(လဝ်ဏီ·လဝ်ကိုဲ) (ကြိ) ရယ်စရာမောစရာစကားပြောသည်။ to make jokes
လဝ်ကို (ကြိ) အပြောင်အပျက်ပြောသည်။ to tease
လဝ်ဆိုဝ်လဝ်ဍုံင် (န) စကားပုံ။ parable; quote
လဝ်ဟျုိင့် (ကြိ) ပြောကြားသည်။ inform; make known
လဝ်လောဟ် (ကြိ) ပြောပြသည်။(သင်ပြသည်)။ coach; instruct
လဝ်ကုံလွာ (ကြိ) လိုးလွှဲပြောသည်။ evade
လဝ်ခုံလိင့် (ကြိ) လိမ်ညာပြောဆိုသည်။ cheat; lie
လဝ်တုံယှာ· (ကြိ) တကယ်ပြောသည်။ to say seriously
လဝ်တာဝ် (ကြိ) အမှန်ပြောသည်။ to tell the truth
■ပုံယှာအုံသာတဝ်လံင်ဏုံအုံဆုံခွါင် သီးတဝ်လံင်ဝေ့ဆေဝ်·လုံ။ စိတ်ထားဖြောင့်မတ်သောသူသည် မှန်သောစကားကိုဆို
The pure in heart tells the truth.
လဝ်သေုံလဝ်ပေှာဝ် (န·ဝိ) အပြောကောင်းသော။ eloquence
လဝ်ဝးဍွာ (ကြိ) သိပ်မပြောနှင့်။ do not say too much
လဝ်ယှောဝ် (ကြိ) ပြောလွှတ်လိုက်သည်။ to speak harsh words to
လဝ်အိုင်လဝ်ဏါ (ကြိ) ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သည်။ dispraise; censure
လဝ်ယှိ့လင်သာ (ကြိ) ကိုယ်ရည်သွေးသည်။ to praise oneself; boast
လဝ်အီးလင်သာ (ကြိ) ကိုယ့်ကိုယ်ကိုနှိမ့်ချပြောသည်။ speak meekly or humbly

လဝ်ယါန့်သာလင်သာ (ကြိ) မိမိကိုယ်ကိုသနားအောင်ပြောသည်။ speak to get sympathy

လဝ်လုံပေှာဝ်(လုံလုံယှေဝ်) (ကြိ) မပြောသင့်။(မပြောနှင့်) don't say anymore
လဝ်ဏားသေုံဆုံ (ကြိ) စောင်းချိတ်ပြောသည်။(စောင်းပြောသည်) say indirectly

လဝ်မုက်ဏါ· (ကြိ) နားဝင်ချိုအောင်ပြောသည်။ speak sweet

	words
လဝ်ဟာဟုံင်ဆုံ (ကြိ)	ပျက်စီးအောင်ပြောသည်။(မကောင်းကြောင်း) discredit
လဝ်ဖော့ဆုံကုံး (ကြိ)	အကြံပေးသည်။ advice
လဝ်·(လဝ်·ခင်း) (နာ)	ကောက်ရိုး။(ကောက်ပြတ်) straw
လဝ်·ပုံ (နာ)	ကောက်ရိုးပုံ။ haystack
လဝ်·ထေါဝ်၊လဝ်ထေါဝ်ဏာ့၊	
လဝ်ထေါဝ်ခင်း	ကောက်ပြတ်။(ရိုးပြတ်) hay stalk
လဝ်·လား(ကေါဟ်လဝ်·လား) (နာ)	မုန့်လေပွေ။ thin large cripies made from glutinous rice
လဝ့် (ကြိ)	သွန်းလောင်းသည်။ to mould
■ဆုံဟှာင်ဝးဏာင်ဏာင်ဏှ်လဝ့်ဓောဝ်·ဝေ့ဒွေထင်·ဏှ်လုံ။	အရုပ်အချို့ကိုကြေးနှင့်သွန်းလုပ်သည်။ Some statues are molded with brass.
လဝ့် (ကြိ)	ခါချသည်။(လှုပ်ခါချသည်) shake off
■ကုံဆင့်လဝ့်လင်ထေံခွိက်အုံဏာင့်ဘာ·ဏှ်လုံ။	ဆင်သည်သူ့သခင်ကိုခါချလိုက်သည်။ The elephant shake off the owner from its back.
လဝ့်ထာ (ကြိ)	သံသွန်းသည်။ mould iron
လောဝ် (ကြိ)	ပေးဆပ်သည်။ pay for: repay
လောဝ်(လောဝ်သး) (နာ)	သျှိသျှားသီး။(ဇီးဖြူသီး) Eastern grooseberry
လောဝ်ဖင်း(ဟှိုဝ်ဖင်း) (နာ)	အပေါင်းအဖော်။ friends
လောဝ်အုံယှိုု (ကြိ)	တန်ဘိုးချေသည်။(ပေးဆပ်သည်) pay the price
လောဝ်အုံပှေဝ် (ကြိ)	ဒါဏ်ငွေဆောင်သည်။(လျော်ကြေး) pay fine
လောဝ်အုံမာ· (ကြိ)	အကြွေးဆပ်သည်။ pay debt
လောဝ်· (ကြိ)	ဖြိုဖျက်သည်။ bring down (building)
လောဝ်လင်ဟှိုင်း (ကြိ)	အိမ်ဖြိုချသည်။ bring down house
လောဝ့်လင်(အင်းလှူလင်) (ကြိ)	လှမ်းသည်။(နေပူလှမ်းသည်) to dry in the sun
လောဟ်(လောဟ်ထင်းအုံသာ) (ကြိ)	ဖန်ဆင်းသည်။(ကိုယ်ယောင်ပြသည်) take the form of
လောဟ်ဏားသာ (ကြိ)	မကောင်းဆိုးဝါးများကိုယ်ယောင်ပြခြင်း။ take form of evil
လောဟ်ဝံင် (နာ)	လူပျိုပေါက်၊အပျိုပေါက်။ youth
လောတ်ဆုံ (ကြိ)	ဆဲဆိုသည်။ swear at; revile
လောတ်ကို (ကြိ)	ကစားသည်။ play
လောတ်ယှုဂ် (ကြိ)	မတော်တဆဖြစ်သွားခြင်း။ happen accidently
လောတ်ဆုံယှေဝ် (ကြိ)	မဆဲနှင့်။ do not swear
လှာ့အုံသာ (ကြိ)	လူးလိမ့်သည်။ to roll oneself (on bed or floor)
လွှဲာလွှဲာအေး (ကြိ·ဝိ)	တော်တော်နှင့်မလွယ်ဘူး။ not easily
■ ယုံမှိ့ဓောဝ်·လွှဲာလွှဲာအေး။	ကျုပ်တော်တော်နဲ့အိပ်လို့မရဘူး။ I could not sleep easily.
လွှး(ကွာ်) (နာ)	လွှ။ saw
လွှးစဲ(ကွာ်စက်) (နာ)	လွှစက်။ sawmill
လွှးဓေါဟ်ကွါဓေါဟ်(ကွါမောဟ်) (နာ)	လွှစာမှုန့်။ sawdust
လိုင်(လိုင်လိုင်) (နာ·ဝ)	နွေးသော။(ပူနွေးသော)။ဖ
လိုင်·(အုံလိုင်·) (နာ)	လှိုင်း။(လှိုင်းဂယက်)။ wave

လုဲ(လုဲပုံး) *(နု·ဝိ)*	သေးမွှားသော။(သေးငယ်မှုံမွှားသော)။ tiny
လုဲ·ဏောဝ်· *(ကြိ)*	ရွေးယူသည်။ choose; select
လုဲ·စိုင် *(ကြိ)*	ရွေးခြယ်သည်။ select
လို့လျာ·သုံဝ့ါ *(နု·ဝိ)*	အလွန်ကျယ်ဝန်းသော။ be very wide
လို့ကို့လို့ကွာ *(ကြိ)*	လှည့်စားသည်။(လိမ်လည်လှည့်ဖျားသည်)။ mislead; decept; deceive
လျိုင်·(လုံယိုင်·၊အုံလုံယိုင်·) *(နု)*	အလေးချိန်။ weight
လျုး၊လျုးလင် *(ကြိ)*	ဖြန့်ခင်းသည်။(ဖြန့်ကျက်ချထားသည်)။ to spead (thing)
လိုင်၊လိုင့်၊လိုင့်ဃှို *(နု·ဝိ)*	လုံလောက်သော။ to have everything
လိုင့် *(နု)*	တခု။(တယောက်(၁)အရည်အတွက်) one (1)
လိုင့်ဖံင်(ဖ့ါ·လိုင့်ဖံင်) *(နု)*	မြားကျည်တောက်။ quiver
လိုင့်(ရူးလိုင့်) *(နု)*	အလိုင်း။(ကောက်လှိုင်း) sheave
လိုင့် *(ကြိ)*	အသုံးကျသည်။ useful; of use
လိုင့်ဆုံကး *(ကြိ)*	အသုံးမကျ။ not useful
လိုင်· *(နု)*	လှိုင်။(အင်းရှည်) lake
လိုင်·ဖိုင် *(နု)*	လှိုင်ထဲမှာ။(အင်းထဲ)။ inside the lake
လိုင်လုံဃေုဝ် *(ကြိ)*	မ( )နှင့်တော့။ do not (...) anymore
■ မာလိုင်လုံဃေုဝ်။	မ(လုပ်)နှင့်တော့။ Don't do it anymore
■ လေဝ်လိုင်လုံဃေုဝ်၊	မ(သွား)နှင့်တော့။ Do not go anymore

ဝ

လိက်မောဝ်·ဖုံးသိုင့်ဆို့ဃှုဖူုံးဖိုင်ဏုံ မွဲ့ာလိက်ဖုံးဏို့ဆိုခုဲ·ဖုံးလုံ။	ဗျည်း၃၆ လုံးတွင်၂၉ လုံးမြောက် ဗျည်းဖြစ်သည်။ The 29th letter of the 36 Plone alphabets
ဝ(ဆုံဝ၊ခုံဝ) *(နု)*	ကျွတ်။ small land-leech
ဝဝ *(ကြိ·ဝိ)*	ပတ်လည်ပတ်လည်။ around
ဝ(ဝလင်ဃှူးထိ·) *(ကြိ)*	အခွံသင်သည်(ပိန်းဉ) scratch off outer coat
ဝဆွာ *(ကြိ·ဝိ)*	ပတ်လည်။(ပတ်ပတ်လည်) completely around
ဝအာင်း *(ကြိ)*	ကျွတ်တွယ်သည်။ bitten by land-leech
ဝဖံင် *(ကြိ)*	ရှောင်ကွင်းသည်။ to prevent fire by clearing around
ဝဝင်း *(ကြိ)*	မျှစ်ကိုဒါးနှင့်လှွာချသည်။ slice bamboo shoot into pieces
ဝဖံင်မေ့ *(ကြိ)*	မီးတားသည်။(တောမီးမပြန့်စေရန်)။ prevent fire by clearing and sweeping around a place
ဝါ *(နု)*	လင်ယောက်ျား။ husband
ဝါ *(ကြိ)*	လှုပ်ရှားသည်။(လှုပ်သည်) move; not stable
ဝါထောတ်(ဝါဖွင်) *(ကြိ)*	တုံသည်။(တုံလှုပ်သည်) shake (shaking)
ဝါထောတ်ဝါတောဝ် *(ကြိ·ဝိ)*	တုံတုံချိချိ။ unsteady (due to weakness)
ဝါဖေါဟ်သး(ဝါဆာ်) *(နု)*	လင်ငယ်။ minor husband
ဝါ·(ဝါ·ခ္ဓိ၊ဖ့ါခ္ဓိ) *(ကြိ)*	လှော်ခပ်သည်။(လှေလှော်သည်)။ row (boat)
■ ဏုံဝါ·ခ္ဓိသေ့ဆေဝ်·ဟုး၊	မင်းလှေလှော်တတ်သလား။

	Can you row (boat)?
ဝါ.(ဝါ.လို်ခဝ့်) *(န)*	ကမ်း။(တဘက်ကမ်း) the other side (river,road etc.)
ဝါ.ကုံ *(ကြိ)*	စုပုံသည်။ scoop; gather at a heap or a pile
ဝါ.ခဝ့်(လို်ဝါ.လို်ခဝ့်) *(န)*	တဘက်ကမ်း။(တဘက်ကမ်းသို့) on the other side (river)
ဝါ.ခို့(ဖွါခို့) *(ကြိ)*	လှေလှော်သည်။ row boat
ဝါ.ခွိက် *(ကြိ)*	ကြုံးပစ်လိုက်သည်။ scoop
ဝါ.ထ *(ကြိ)*	ကြုံးထားသည်။ gather
ဝါ.ရှူး *(ကြိ)*	လက်ယပ်ခေါ်သည်။ to wave hand
ဝါ.ရူး *(ကြိ)*	စပါးကြုံးသည်။ scoop paddy
ဝါ.ထင်း *(ကြိ)*	ကြုံးတင်သည်။ scoop up
ဝါ.ဏောဝ် *(ကြိ)*	ကြုံးယူသည်။ scoop together
ဝါ.လာ.ခဝ့် *(ကြိ)*	နှစ်ဘက်ကမ်း။(ချောင်းနှစ်ဘက်ကမ်း) both banks (river); both sides (road; field)
/ထို့ခွေါဟ်ဝါ.လာ.ခဝ့်ဏှ်ဟှိင်းသီး	မြစ်ကမ်းနှစ်ဘက်စလုံးတွင်အိမ်များစီတန်းလျှက်ရှိနေသည်။
လို်ဖးဆင့်လင်ဝေ့အို်သာလို်။	There are houses lining both banks of the river.
ဝး *(နု)*	ဝါး။ bamboo
ဝးကါင် *(နု)*	ဝါးခြမ်း။(တုတ်ချောင်းကလေး)။ bamboo slat
ဝးကါင်း *(နု.ဝိ)*	ဝါးကောက်။(ကောက်နေသောဝါး) curved bamboo
ဝးကါင်းကံင်းမေ် *(နု)*	နီးဝါး။(ခရောင်းဝါး) type of bamboo for making thin bamboo slat for tying
ဝးကျူး *(နု)*	ဝါးပိုး။ species of giant bamboo; *Dendrocalamus giganteus*
ဝးကျေဟ် *(နု)*	ဝါးကုတ်။ kind of bamboo
ဝးခဝ့် *(နု)*	ဝါးခွက်။ container made by spliting one or two bamboo nodes into two pieces
ဝးခွါင်. *(နု)*	ဝါးကောက်။(သိုက်ဝါး) thick wall species bamboo
ဝးခေါဟ်မေါတ်ဓံင် *(နု)*	ထီးရိုးဝါး။ umbrella shaft bamboo
ဝးခို်. *(နု)*	သိုက်ဝါး။ thick wall species bamboo; *Bambusa tulda*
ဝးခို်.ပို်လုဂ် *(နု)*	မျက်ဆန်ကျယ်ဝါး။ species of giant bamboo with widely spaced nodes
ဝးရှူ *(နု)*	ဝါးချွန်။ bamboo with a pointed end
ဝးဆူး *(နု)*	ကြက်ခတ်ဝါး။ kind of bamboo with plenty throns
ဝးပွါင် *(နု)*	တပင်တိုင်ဝါး။ single bamboo
ဝးဖံင်. *(နု)*	ဝါးဖေါင်။ bamboo raft
ဝးဖှင့် *(နု)*	တင်းဝါး။ kind of bamboo that forms a thin covering around sticky rice when baked inside;

ဝးဝင်း *(ၼ)*	ဝါးနု။ young bamboo
ဝးအွာ(ဝးဝွါ) *(ၼ)*	ဝါးဖြူ။ white bamboo
ဝးဝင်ဖေါ့ပ်ာ *(ၼ)*	ရွှေဝါး။ yellow bamboo
ဝးဝိင်းဝင်း *(ၼ)*	ဝါးဖတ်။ culm sheath of bamboo
ဝးတုံထုံယး *(ၼ)*	ဝါးနက်။ species of dark, glossy bamboo
ဝင်လာင် *(ၼ•ဝိ)*	လှည့်ပတ်သော။(ဝဲလှည့်သော) whirling (of whirlpool)
■ ထို့ဝင်လာင်သာလုံထို့ခွေါတ်ကါင်း လင်ဏော့်လှ်။	ချောင်းကွေ့တွင်ရေဝဲလှည့်နေသည်။ There is whirling at the bend of the river.
ဝင်သာင့် *(ၼ)*	ပင်စိမ်း။ basil; Ocimum canum
ဝင်သာင့်ခေါဝ်•လာ *(ၼ)*	ကုလားပင်စိမ်း။(တောပင်စိမ်း) wild basil
ဝါန့်(ဝင့်၊လုံဝါန့်) *(ၼ)*	တပတ်။(တကြိမ်) one time; one round
ဝါန့်(ဝင့်၊တုံဝါန့်) *(ၼ)*	ရွာ။ village
ဝင်• *(ၼ)*	သက်ကယ်။(သက်ငယ်) kind of grass used in thatching *Imperata cylindrica*
ဝင်• *(ၼ)*	ဝင်းခြံ။(ရပ်ကွက်ဝင်းခြံ) compound
ဝင်•ထုဂ်ဝင်•လင် *(ၼ)*	ကြက်အိပ်ကြက်နိုး။ sleep intermittently; (to be alert)
ဝင်•ထုင်း *(ၼ)*	ဝင်းတိုင်။ pole of compound fence
ဝင်•ဖွေါဝ်(ဆုံဝင်•ဖွေါဝ်) *(ၼ)*	မျက်စိလည်တတ်သောနေရာ။ location where one get can lost
ဝင်•တွိုဝ် *(ၼ)*	ဂဝံကျောက်။ laterite
ဝိင် *(ၼ)*	ကွန်ချာ။ netting
ဝိင်ထာ *(ၼ)*	သံကွန်ချာ။ iron netting
ဝိင်ဝှ *(ၼ)*	လှည့်မွှေခြင်း။(မွှေသည်) stir
ဝိင်ဝင့် *(ကြိ)*	ဝှေ့ယမ်းသည်။ to move something around in the air
ဝိင်ဝင် *(ကြိ)*	ယောင်လည်လည်ဖြစ်ခြင်း။(တဝဲလည်လည်) be confused
ဝိင့် *(ၼ)*	အနာစိမ်း။ abscess
ဝိင့်ကီးလး *(ၼ)*	ကိုန္ဒရာအနာ။ axillary abscess
ဝိင့်အဲဍင် *(ၼ)*	အနာပဆုတ်။(အတွင်းသက်တန်) carbuncle
ဝိင့်ယးဖွိုက်ဍိုး *(ၼ)*	ငါးရှဉ့်ပွက်နာ။ abscess with multiple holes
ဝိင့်ခေါပ်ာသုဲး(ယောှပ်ာပွိုက်၊မေံယေှါပ်ာ)	ဝက်ခြံ။(မျက်နှာပေါက်သောဝက်ခြံ) acne; pimple
ဝိင့်ဖေါဝ်ၯုဲး *(ၼ)*	ရိုးတွင်းသက်တန့်နာ။ osteomyelitis; bone abscess
ဝိင့်ယူထော့် *(ၼ)*	သွေးစုနာကလေး။ boil
ဝိင့်သာဍင် *(ၼ)*	အနာပဆုတ်။ carbuncle
ဝိင့်အုံဖိး *(ၼ)*	ပြည်အပုတ်။ pus
ဝိင့်အုံဍေဝ် *(ၼ)*	အနာမြစ်။ sac of an abscess
ဝိင့် *(ၼ)*	မြို့။ town; city
ဝိင့်ခေါပ်ာဍုံ *(ၼ)*	မြို့ရိုး။ city wall
ဝိက် *(ကြိ)*	ရွဲ့စောင်းသည်၊လှည့်သည်။ be askew; to turn
ဝိက် *(ကြိ)*	ညှစ်သည်။(ညှစ်ချသည်) to squeeze out
■ လုံဏီယိုဝ်ယုံမောဝ်•ဝိက်ခွ်င့်လှ်။	ယနေ့အမေ မုန့်ဟင်းခါး ချက်သည်။ My mother makes (by squeezing out) white noodle today.

ဝိက်(ဟှုဂ်ဖုံ့ဝိက်) *(ကြိ)*	ရစ်သည်။(ဝမ်းရစ်သည်) colicky pain (dysentery)
ဝိက်ကါင် *(ကြိ)*	ကျစ်လိန်သည်။ to twist
ဝိက်စာင် *(ကြိ)*	စောင်း၍လိန်သည်။ to twist diagonally
ဝိက်လင် *(ကြိ)*	လှည့်ချသည်။ turn to make lower
ဝိက်ထင်း *(ကြိ)*	လှည့်တင်သည်။ turn to raise
ဝိက်ပ္ဂါ (ဝိက်ပ္ဂါင်)	ကြိုးကိုမပြေအောင်ကျစ်လိန်ထားသည်။ twist tightly
ဝိက်သာ် *(ကြိ)*	ရေစင်အောင်ညှစ်ချသည်။(အဝတ်စသည်) wring (clothe)
ဝုက် *(ကြိ)*	သွေးသည်။ grind
ဝုက်သိင်းဃှ်ုး *(ကြိ)*	ဆေးသွေးသည်။ grind medicine
■သိင်းဝီ·ယိုဝ်ဝးဝုက်ဍေလုံမေဝ်·ခေါဟ်ကှာ ဏာ်ဆေဝ်·လှ်။	ဆေးမြစ်ကို စလောင်းဖုံးဖြင့်သာ သွေးလေ့ရှိသည်။ Medicinal roots are grind only on lid of clay pot.
ဝူဆးထို့ *(န)*	ဆန်ဆေးရည်။ water of washed rice
ဝူ· *(န)*	မြွေ။ snake
ဝူ·ဆုံမူ· *(န)*	စပါးကြီးမြွေ။ boa constrictor
ဝူ·ဆုံထို့ *(န)*	စပါးအုံးမြွေ။ python
ဝူ·သင့် *(န)*	မြွေဟောက်။ cobra
ဝူ·သို့ပုံ·(ဝူ·လးအိုင်) *(န)*	မြွေပွေး။ viper
ဝူ·သိင်းလး(ဝူ·သိင်းလာ့) *(န)*	မြွေစိမ်း။ green viper
ဝူ·သိင်းဃှ်ုး *(န)*	ရက်ကန်းကြိုးမြွေ။ long, thin green arboreal snake
ဝူ·ဝဝ်ခေါဟ် *(န)*	မြက်လျှောမြွေ။(မွန်းတည့်မြွေ)။ grass snake
ဝူ·ကျံင် *(န)*	လင်းမြွေ။ common rat snake; *Ptyas mucosus*
ဝူ·ဖှေဟ် *(န)*	မြွေပတုံ။ kind of harmless, non poisonous snake
ဝူ·ထို့ *(န)*	ရေမြွေ။ water snake
ဝူ·ဖင့်ထုံထံင်· *(န)*	ငန်းတော်ကျားမြွေ။ banded krait
ဝူ·ခိုင်းဖို *(န)*	ရက်ကန်းယှက်မြွေ။ long and tiny snake
ဝူ·ဆင့်ဒိုး *(န)*	ကြက်ဥခိုးမြွေ။ common wolf snake
ဝူ·ကင်(ဝူ·အ်ုကင်) *(န)*	မြွေဆိပ်။(မြွေအဆိပ်) snake poison
ဝူ·သင့်ဖှင့် *(န)*	ငန်းမြွေ။ king cobra; Naja hannah
ဝူ·ဖင့်ထောဟ်ယှး *(န)*	မြွေဟောက်စပ်။ cobra of mixed blood
ဝူ့ဆး *(န)*	ဆန်။ uncooked rice; husked rice
ဝူ့ဆးအွာ *(န)*	ဆန်ဖြူ။ white rice
ဝူ့ဆးသွာ့(ဝူ့ဆးခှေါဝ့်) *(န)*	ဆန်လုံးတီး။ unpolished rice
ဝူ့ဆးထာ် *(န)*	ဆန်ရင်း။(ဆန်ကောင်း)။ unbroken rice; whole rice
ဝူ့ဏါ *(န)*	ဆန်ကွဲ။ broken rice
ဝူ့ဆးရှက် *(န)*	ဆန်အိတ်။ rice sack
ဝေ့(ဝဲ၊ယှ်ဝေ့၊ဏ်ုဝေ့) (နာမ်စား)	သင်။(ကျွန်ုပ်) your; her; his; my; their
ဝေုံ *(ကြိ)*	လှည်းကျင်းသည်။ sweep
■ ပ်ုဝးဝေံပြင်ခွိက်ပ်ုဟှိင်းထါကိုဝ်·ဏီဍေလှ်။	ကျွန်ုပ်တို့ အိမ်နီးနားပတ်ဝန်းကျင်ကို နေ့စဉ်တံမြက်လှဲရမည်။ We must sweep around the house daily.
ဝေံထို့ *(ကြိ)*	ရေပက်ဖျန်းသည်။ splash water
ဝေုံလင်ခွိက် *(ကြိ)*	လှဲကျင်းလိုက်သည်။ sweep away (dust)
ဝေုံဝါ *(ကြိ)*	မွှေနှောက်သည်။(ဆေးကြောခြင်း) stir

ဇော့ပြင် *(ကြိ)*	ပြောင်အောင်လှဲသည်။ sweep away (leaves)
ဇော့ဃိုဃု *(ကြိ)*	ယက်ခြင်း (ကြက်)။ to rake (hen)
ဝယ် *(န)*	နှင့်ပါ။ to proceed with something
■ လေဝ်ဝယ်၊	သွားနှင့်ပါ။ go ahead (I will go later)
■ ထာင်ဝယ်၊	ပြန်နှင့်ပါ။ (you) go back first (I will come later)
ဝယ်ခယ် *(န)*	ကြောင်တောင်၊ ပြောင်။ candidly (candidness)
■အို့ဝေ့ခွးယေါဝ်ႉယ့်အို့ မဲသးဝယ်ခယ်လှ့်။	သူသည် ကျွန်ုပ်ကို မျက်လုံးကြောင်တောင်နှင့်ကြည့်နေသည်။ He looks candidly at me.
ဝဲ(ဆို့ဝဲ) *(န)*	ကုဋ္ဌနူနာ။ leprosy
ဝဲအင်း *(ကြိ)*	အနာစို ဖြစ်နေသည်။ produce an itch
ဝဲါ *(န)*	မိမိထက်အကြီး ညီကိုမောင်နှမ။ older sister or brother
ဝဲါမူး *(န)*	အစ်မ။ elder sister
ဝဲါခွါ *(န)*	အစ်ကို။ elder brother
ဝဲါစဝ် *(န)*	အကိုကြီး။ eldest brother
ဝဲါယှာ *(န)*	သားဦး။သမီးဦး။ first child; eldest child
ဝဲါယှာမူး *(န)*	အမကြီး။ eldest sister (old sister)
ဝဲါယှာခွါ *(န)*	အကိုကြီး။ eldest brother (old brother)
ဝဲါကွာ(ဝဲါကံင်) *(န)*	အမလတ်။(အကိုလတ်) elder sister
ဝဲါထင်း(ဝဲါထင်းတြင့်) *(ကြိ)*	ဖွင့်သည်။(တံခါးဖွင့်သည်) open (door)
ဝဲါထင်းဝဲါလင် *(ကြိ)*	ဖွင့်လိုက်ပိတ်လိုက်လုပ်သည်။ to open and close again and again
ဝဲါဏင့် *(န)*	အစ်မ။ elder sister
ဝဲါ *(ကြိ)*	ပြီးဆုံးသည်။ come to an end; over
■ ကေဟှာဝ်ခိုဝ်းစုံးကွံင်မ့်ဝဲါဝေ့လှ့်။	မနက်ဖြန် ဘုရားပွဲပြီး ဆုံးတော့မည်။ The pagoda festival will be over tomorrow
ဝဝ် *(န·ဝိ)*	နီသော။ red
ဝဝ်ဝဝ် *(န)*	နီနီ။ really red; early morning
ဝဝ်ခုံ *(န·ဝိ)*	နီရဲသော။ crimson red; deep red
ဝဝ်အူးထူ့ *(န)*	ကြက်သွေးရောင်။ dark red
ဝဝ်ယှာ *(န)*	အနီရင့်ရောင်။(နီညို) deep red
ဝဝ်လုဂ် *(န)*	မရမ်းရောင်။ mauve
ဝဝ်ဓိင်း(ခွံ၊ဆို့နိုင့်၊ဆို့မိင်) *(န)*	နွား။ bull; cow; ox
ဝဝ့်(သွဝ့်၊လီဗာန်၊သွဝ့်နိဗာန်)*(န)*	သုခချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံသောနေရာ။(နတ်ဘုံနတ်ပြည်) heaven; a peaceful place
ဝေါဝ် *(န)*	ဝေါ။(ထမ်းစင်) palaquin
ဝေါဝ် *(န)*	ပလိုင်းလွယ်ကြိုယာ။ supportive thing made for carrying sling basket at the back by slinging on both shoulders ဝါးကောက် သို့မဟုတ် သစ်ကောက်နှင့် ပြုလုပ်ထားသော ပလိုင်းလွယ်ရာတွင် အသုံးပြုသောကိရိယာတမျိုး ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ကောက်ကောက်ပြုလုပ်ထားပြီး တဘက်မှ ပလိုင်းကို ချိတ်ထားပြီး ကျန်တဘက်ကို ပခုံးတွင် ချိတ်ထားသည်။

ဝေါတ်(ဆေဝ်ဝေါတ်) (ကြိ)	ထိုးသွင်းသည်။(အပေါက်ထဲသို့) to probe (a hole)
ဝေါဝ်•(ပျောဝ်•) (ကြိ)	တောင်ယာကို မီးရှို့ရာမီးမလောင်ပဲ ကျန်နေသော သစ်ကိုင်းသစ်ခက်များကို ပြန်လည်မီးရှို့ခြင်း။ clearing unburnt branches of mountain-side farming
ဝေါဝ့် (နာ•ဝိ)	ဟောင်းလောင်းပေါက်ဖြစ်သော။ hollow
ဝေါဝ့်သျှောဝ့် (နာ)	ဒိုးယိုပေါက်။ through and through
ဝိ (နာ)	ပွေး။ guinea-pig
ဝိ (ကြိ)	ပွေ့ပိုက်သည်။ to carry with both hands (straw)
ဝိဝါ (ကြိ)	ခေါင်းငြိမ့်ခေါ်သည်။(လက်ယပ်ခေါ်သည်)။ wave (hand)
ဝိဝင့်(ဝိင်ဝင့်) (ကြိ)	မျက်လုံးကို လည်စေခြင်း၊မူးမေ့ခြင်း။ giddy
ဝိဖင်(ဝိက်ဖွင့်) (ကြိ)	ပွတ်စူးနှင့် ဖေါက်သည်။ to bore a hole with revolvitool
ဝိချင်း(ဟျုချင်း) (ကြိ)	ပြန်ထူးသည်။ to call back; answer
ဝိလား(ဟျုလား) (နာ)	ရင်ခွင်။ bosom
ဝိလားဖိုင်(ဟျုလားဖိုင်) (ကြိ)	ရင်ခွင်အတွင်း။ in bosom
ဝိ•(အုံဝိ•) (နာ)	အမြစ်။ root (plant)
ဝိ•(ဝိ•ရူး) (ကြိ)	လှေ့သည်။(စပါးလှေ့သည်)။ winnow (paddy)
ဝိ•ဆုံ(ဏာဆုံ) (ကြိ)	ရည်တွက်သည်။ count
ဝိ•ကာံင်း(ဝင်•ကာံင်း) (ကြိ)	စုပုံသည်။(ဝိုင်းလှေ့ကြသည်)။ pile up; winnow to gether
ဝိ•ခေါဟ်ထါ(ဝိ•ခင်းထာ်) (နာ)	အရင်းမူလပထမ။(ကနဦးအစ)။ origin; primary
ဝိ•ထင်းဏာထင်း (ကြိ)	ရည်တွက်သည်။ to count
ဝိ•ထါဃှာင်လာ့ (နာ)	မျိုးရိုး။(မျိုးနွယ်)။ family; ancestry
ဝိ•ထာင်ဃှုက် (ကြိ)	ရောပေါင်း ရည်တွက်သည်။ to count along with
ဝိ•ရူး (ကြိ)	စပါးလှေ့သည်။ winnow paddy
ဝိ•သို့လင်ဍှောဝ် (ကြိ)	တော်မွတ်ခေါင်းပါး၍ သေဆုံးခြင်း။ starve
ဝိ•သူး (ကြိ)	ယပ်ခပ်သည်။ to fan
ဝိ•ဃှင့် (နာ)	မိုးမခပင်။ willow plant
ဝိ•ဃှင့်ဖဝ့် (နာ)	မိုးမခပွင့်။ willow flower
ဝိ•ပါ (နာ)	ဝိပါကဝဋ်။ unpleasant consequences of one
past deed	ဝိ•အားထင်း (ကြိ) မြှောက်သည်။ multiply
ဝိ•ပါပျုက် (ကြိ)	ဝဋ်လိုက်သည်။ unpleasant consequences that follow from doing something bad
ဝိ•အားဏောဝ်• (နာ)	မြှောက်ပြီး ရသောအဖြေ။ result of a multiplication
ဝိ•ခွာ (နာ)	ရေသောက်မြစ်။ tap root
ဝိး(ဝိးဏောဝ်•) (နာ)	ဆွဲသည်။(ဆွဲယူသည်) pull
ဝိးလင် (ကြိ)	ဆွဲချသည်။(ကိုင်းညွတ်လာစေရန်)။ pull down (a branch)

သ	လိက်မောဝ်ဖှ့်း၃ဖြ့ဖှ့်းဖိုင်ဏ့်မွဲာလိက်ဖှ့်း၃၀ဖှ့်းဏ့်ဆေဝ်လှ့်။ ဗျည်း၃၆လုံးတွင် အလုံး၃၀မြောက်ဗျည်းစာလုံး ဖြစ်သည်။ The 30th letter of the 36 Plone alphabets
သ့်ကါ *(န့ဝိ)*	အလွန်အကဲ။(လွန်ကဲသော)။ be too mischievous
သ့်ကၢ်(တ့်ကာ်) *(န)*	ရှေးဆင့်နောက်ဆင့်။ back to back: immediate
■ အ့်ဝေ့ဥးယိုဝ်မွဲာယ့်ဖူ့သ့်ကၢ်(တ့်ကာ်)ဒ္ဓေယ့်လှ့်။	သူသည် ကျွန်ုပ်၏ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်ညီ ဖြစ်သည်။ He and I are immediate brothers.
သ့်ခီ *(န့ဝိ)*	လွန်လွန်းသော။(တရားလွန်)။ be too mischievous
သ့်ဝါ *(န)*	မှော်။(ဗေဒါပင်) water hyacinth; *Eichornia crassipes*
သ့်ဝါ *(ကြိ)*	စုပ်သည်။ suck
အ့်ဝေ့ဥးသ့်ဝါဏောဝ်ထို့ဒ္ဓေထို့ပွံင်လှ့်။	သူသည် ရေပိုက်ဖြင့် ရေကို စုပ်ယူသည်။ He sucks water with pipe.
သ့်လာ် (သ့်လယ့်) *(န)*	သလိပ်၊ချွဲ။ sputum
သ့်လီ(စ့်လီ)လီ *(န)*	မြွှေကောင်။ leech
သ့်ဝ(စ့်ဝ) *(န)*	ကျွတ်ကောင်။ small land-leech
သ့်ရယ့်သ့်ခါ(တ့်ရယ့်တ့်ခါ) *(န)*	သရဲ၊သရဲသဘက်၊တစ္ဆေ။ ghost; evil spirit
သ့်ယစ့်ထုင်း *(န)*	သရော်ပင်။ a shrub with jelly like bark that urban Karen used as shampoo
သ့်ကင် *(န)*	မှော်ပင်တမျိုး။ duckweed; pondscum
သ့်ကိုဟ် *(ကြိ)*	ဖျင်းသည်၊ထုံထိုင်းသည်၊အနသည်။ inert; torpid
သ့်ဥယ်ထာ် *(န)*	လက်ပူးလက်ကြပ်။ red-handed
သ့်ဝါင့် *(ကြိ)*	လက်နှင့် လုမ်းတွက်လိုက်သည်။ hit with one's elbow
သ့်ဝါင့်ထင်း *(ကြိ)*	စန်းပွင့်သည်။(သော) be popular
သ့်ဏါင်း *(ကြိ)*	တတောင်နှင့်လုမ်းပြီး တွက်လိုက်သည်။ hit with elbow
သ့်မှိုင့် *(န့ဝိ)*	ယုတ်မာသော။ evil
သာ *(န)*	စိတ်။ mind; heart
သာ *(ကြိ)*	ယားယံသည်။ itch
သာကါ *(ကြိ)*	ရင်ပြည့်သည်။(ရင်ဆို့သည်)။ fullness in epigastrium;to be overwhelm with sadness
■ အ့်ဝေ့ဥးဟ့ိုင့်ဓးဆ့်ပြိုင့်ဓေ့ဏ့်သိုဝ်တာ့အ့်သာကါထင်းဝေ့ဥးလှ့်။	ဆိုသတင်းစကားကိုကြားရသောအခါသူရင်ဆို့တက်သွားသည်။ He was overwhelm with grieve on hearing the news.
သာကး *(ကြိ)*	စိတ်ထဲ အနေခက်သည်။ feel unconfortable in mind
သာကါင်း *(ကြိ)*	စိတ် ကောက်ကျစ်သည်။ sly; crooked; deceitful
သာကုဂ် *(ကြိ)*	ကြို့ထိုးသည်။ hiccough
သာကံင် *(န့ဝိ)*	အသက်ပြင်းသော။ be tenaciuos of life
သာကုံးသ့ေ် *(န့ဝိ)*	နားလည်မှုရှိသော။ wise mind
သာကဲ့ *(ကြိ)*	လိုချင် တတ်မက်သည်။ covet
သာကဲ့ *(န)*	ငှက်ပျော။ banana

သာကဲ့ထံင်လံင် (န) သီးမွှေးငှက်ပျော။ kind of fragrant banana

သာကဲ့ကွင် (န) ရခိုင်ငှက်ပျော။ kind of banana (ship banana)

သာကဲ့ပီလာ (န) ဖီးကြမ်းငှက်ပျော။ kind of banana with angular fruit

သာကဲ့ဖိမ္မာစူးနဲ့ (န) မယ်တော်လက်သည်းငှက်ပျော။ kind of banana (gramdma' s fingers)

သာက္ကု (န·ဝိ) ရမက်ဆန္ဒ ပြင်းပြသော။ libido; be sexually arose

သာကဲ့ဍာ်တဝ်ကွာ် (န) နံ့သာပုငှက်ပျော။ kind of banana

သာကျောဝ် (ကြိ·ဝိ) စိတ်ဆတ်သော။(စိတ်ဆတ်သည်)။ short-tempered

သာကိင် (န) ရင်အုံ။ breast

သာခါ (န·ဝိ) မသိသောစိတ်။(အမှောင်ဖုံးသောစိတ်)။ evil mind

သာခဲ(သာခဲဝး) (န) ဝန်တိုစိတ်။(မနာလိုစိတ်) jealousy; envy

သာခယ်ထင်း (ကြိ) အမျက်ဒေါသ ထွက်သည်။ to get angry; burn in anger

သာခိုင့်(သာဟျုင်·ခိုင့်) (န·ကြိ) စိတ်ခိုင်မာသော။(သည်)။ strongminded; strongwilled

သာခူးထင်း (န) ပျို့ခြင်း။(ပျို့တက်လာခြင်း)။ nausea

သာခေါဝ်· (ကြိ) စိတ်ပူသည်။ worry

သာခေါဝ်·အိုင် (န) စိတ်ထဲပူလောင်ခြင်း။ feel burn in the heart

သာခိုင်း (န·ဝိ) စိတ်အေးသော။ peace of mind; cool (mind)

သာခွင့် (ကြိ) ရင်ချောင်သည်။ to feel relieve (in the chest)

သာစာင်း (ကြိ) စိတ်ပျံ့လွင့်သည်။ unable to concentrate; flirt (mind)

သာဆာ· (ကြိ) စိတ်ပျော့သည်၊ဟာဟာတာတာဖြစ်သည်၊အားလျော့သည်။ tender-minded; to be gentle

သာဆာ့ (ကြိ) စိတ်နာသည်။ feel hurt (in mind);

သာဆိုင် (ကြိ) ဇွဲရှိသောစိတ်။(ဝရိယစိတ်) perserverance; tolerant

သာဆူ·(သုဂ်ဆူ·) (န) ကနစိုးပင်။ kind of fruit tree; *Baccaurea sapida*

သာဆူ·သး(သုဂ်ဆူ·သး) (န) ကနစိုးသီး။ fruit of above tree

သာဆံင်း (ကြိ·ဝိ) စိတ်မာသည်။(စိတ်ခိုင်မာသည်)။ be keen; eager

သာဆေဝ်အေ (န·ဝိ) စိတ်တွန့်တိုသော။ stingy

သာတဝ် (န·ဝိ) စိတ်ဖြောင့်သော။ pure in heart; honest

သာတဝ်လံင် (န·ဝိ) စိတ်သဘော ဖြောင့်မတ်သော။ true in heart

သာတံင်အေး (န) စိတ်မငြိမ်ခြင်း။(ဂဏှာမငြိမ်ဖြစ်ခြင်း)။ wavering mind

သာထင်း (ကြိ) စိတ်ဆိုးသည်။ be angry

သာထင်းထဝ့် (ကြိ) မာနစိတ်။(မာနကြီးသည်) to be proud or aloof

သာထောတ် (ကြိ) ဝမ်းမြောက်သည်။ to be happy

သာထဝ့် (ကြိ) စိတ်ရှည်သည်။ long life; tolerance

သာထံင်လင် (ကြိ) စိတ်ချသည်။ be rest assured

သာထိင်· (န) နှစ်သက်ခြင်း။(ခင်မင်ရင်းနှီးခြင်း)။ feel close (to each other)

သာထို့ (ကြိ) ရေပက် ထုတ်သည်။ bale out water

သာဍင် (န) အနာပဆုတ်။ carbuncle

သာဍင် (ကြိ) ဆဲရေးတိုင်းထွာသည့်အခါ သုံးသည်။ a swearing term

သာဍင်(သိင်းသာဍင်) (န) အုံတုံပင်။ name applied to several species of *Litsea tree*

သာခိုင်ခွင် *(ကြိ)*	စိတ်ဇဝေဇဝါဖြစ်ခြင်း။ be doubtful; uncertain
သာချူ *(န.ဝိ)*	ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသော။ be brave
သာချောဟ် *(န.ဝိ)*	စိတ်ကြီးသော။(ဒေါသကြီးသော)။ be highly-stunged
သာဏျာ *(န)*	ရင်ဘတ်။ chest
သာဏောင်း *(ကြိ)*	မေ့လျော့သည်။ forget
သာဏာင် *(ကြိ)*	တင်းမာသောစိတ်။ be stoical; have self-control
သာနိုင် *(ကြိ)*	စိတ်နိုင်သည်။(ဆုံးဖြတ်ချက်) be confident: agree
သာနင့်ဇော် *(ကြိ)*	စိတ်ညစ်သည်။ be troubled in mind; feel confuse
သာပေဝ် *(ကြိ)*	စိတ်အားငယ်သည်။ feel dejected; feel downcast
သာပါပုဂ် *(ကြိ)*	စိတ်ရှုတ်သည်။ be troubled in mind
သာပါ *(ကြိ)*	စိတ်ပါလက်ပါရှိသည်။ be willing
သာပုဂ်(သာပုဂ်ထင်း) *(ကြိ)*	စိတ်ဆိုးသည်။(ဒေါပွလာသည်)။ get angry
သာဖါ *(န.ဝိ)*	မှတ်ဉာဏ်ကောင်းသော။ to be mature; come to understand
သာဖါန်(သာဖါန်ထင်း) *(ကြိ)*	စိတ်ကြည်လင်သည်။ be enlighted
သာဖိုင်(လုံသာဖိုင်) *(န)*	စိတ်ထဲမှာ။ in the mind; in the heart
သာဖွဲ *(န.ဝိ)*	စိတ်မြန်သော။ quick-tempered
သာဖွဝ့် *(ကြိ.ဝိ)*	ရက်ရောသည်။(သော) be generous
သာဖိုဟ် *(န.ဝိ)*	စိတ်တိုသော။ be short-tempered
သာဖို့(သာဖို့ထင်း) *(ကြိ.ဝိ)*	စိတ်ဆိုးသည်။(ဒေါသထွက်လာခြင်း) get angry
သာဖိုင်ထိုဝ် *(န)*	ရင်ဝ။ epigastrium
သာဖွိုင်သာဏောင်း *(န)*	မေ့လျော့ခြင်း။ forgetful
သာဖုက် *(န၊ဝိ)*	စိတ်ပျော့သော။ tender-hearted
သာဖဝ်ယဝ့် *(ကြိ)*	စိတ်နူးညံ့သိမ်မွေ့သည်။ be gentle
သာမီးမး *(န.ဝိ)*	မေ့လျော့တတ်သော။ forgetful
သာမိင့် *(န၊ဝိ)*	ကြေနပ်သော။ be satisfy
သာမဲ *(ကြိ)*	ကြောက်သည်။ to fear; be afraid; be frightened
သာမိုင့် *(န)*	အသက်ရှင်ခြင်း။ life
သာမုက်ဆိင့်ဃိုး *(န)*	စိတ်ထားနူးညံ့စင်ကြယ်ခြင်း။ tender and pure heart
သာမုက် *(ကြိ)*	စိတ်ပျော်ရွှင်သည်။(ပီတိစိတ်) be delighted
သာမဝ့်မှ် *(န.ဝိ)*	စိတ်သဘောတူသော။ be of same mind or spirit
သာယူ *(ကြိ)*	လွမ်းသည်။ miss; long to see
သာယှူးလင် *(ကြိ)*	စိတ်အေးသွားသည်။ be relieved from worry, anger etc.
သာယှာ *(န)*	အသက်ကြီးသော်လူကြီးသူမ။ elder; old people;
သာယှာမှိထူ *(န)*	သက်ကြီးခေါင်းချချိန်။ time old people go to bed (around10:00 p.m.)
သာယှင်း *(ကြိ)*	စိတ်ဆင်းရဲသည်။ be weary; be sorrowful
သာယှူး *(န.ဝိ)*	စိတ်အေးသော။(အပူအပင်မရှိ)။ peace of mind
သာယါန်း *(န.ဝိ)*	ရှိသေစိတ်။(လေးစားစိတ်ရှိသော) be respectful
သာယှုက် *(ကြိ)*	စိတ်ရှုပ်ထွေးသည်။ muddled up; be worry in mind
သာယဝ့် *(န၊ဝိ)*	စိတ်ထားလွယ်ကူသော။ be generous; tender heart

သာယှံင် (န) မြင့်မြတ်သောစိတ်။ be good-natured; holy mind

သာယေါတ် (န၊ဝိ) နဲနက်သောစိတ်။(စိတ်ထားမပေါ်လွင်သော) be vengeful; be very secretive what is in mind

သာလင် (ကြိ) ဝမ်းနည်းပက်လက်ဖြစ်သည်။(စိတ်ဆိုးပြေခြင်း) feel sad on something; feel cool after anger

သာလာ (န-ဝိ) စိတ်ထားမကောင်းသော။ sulk; small-minded;

သာလင်ယော့တ် (ကြိ) စိတ်ထားတူညီသည်။ be of same opinion

သာလင်ထး (ကြိ) နင်သည်။(ထမင်းနင်သည်၊ရေနင်သည်) choke

သာလင်ထိင်· (ကြိ) ရင်းနှီးသည်။(ရင်းနှီးသောစိတ်ဖြစ်လာသည်) feel close

သာလင်ထုင်း (ကြိ) စိတ်မထိမ်းနိုင်ဖြစ်သည်။ lost control (of mind)

သာလင်·လီ (န) ပင်ကိုယ်စိတ်ထား။ natural attitude

သာလဲ့ (န-ဝိ) စိတ်သဘောထားကြီးသော။ broad-minded; generous

သာလယ် (ကြိ) အော့အန်လိုသည်။(အော်ဂလီဆန်လာသည်) nausea

သာလါင်· (န-ဝိ) စိတ်ကလက်သော။(စိတ်ထားကလက်သော) flirt-minded

သာလိုင် (ကြိ) ဝမ်းမြောက်ရွှင်မြူးသည်။(ကြေနပ်သည်) be satisfy

သာလုက် (ကြိ) စိတ်ကုန်သည်။ be fed-up

သာလုက်(ကြိ) အသည်းယါးသည်။(အသည်းအေးသည်)။ feel insecure

သာလေါဟ် (ကြိ) ရွံရှာသည်။ loathe; abhor; detest

သာလံင် (ကြိ) စိတ်ဖြောင့်မတ်သည်။ honest heart

သာလုံထို့ဆာစး (န-ဝိ) စိတ်မနှံ့သော။ be of unsound mind

သာလုံတာံင်စး (န-ဝိ) စိတ်မငြိမ်သက်သော။ not peaceful in mind

သာလံင်သာတဝ် (န၊ဝိ) စိတ်ဖြောင့်မတ်သော။ honest and pure mind

သာဝါထောဟ် (ကြိ) နှလုံးတုံသည်။ be palpitated

သာဝိ· (ကြိ) ဆာလောင်သည်။ hunger

သာဝိင်ဝင် (ကြိ၊ဝိ) စိတ်လည်သော(စိတ်မငြိမ်သော)။ be doubtful; be unstable in mind/ be confused

သာသင့် (န) စိတ်သစ် (သဘောထားအသစ်) new mind; new heart

သာသို့ (န) သက်သေ။ witness

သာသုဲ့(သာသုဲ့သး) (န) ရှောက်၊ ရှောက်သီး။ lemon; *Citrus limon*

သာအိင်း (န၊ဝိ) သဘောထားသေးသော be narrow-minded

သာအိုင် (ကြိ-ဝိ) စိတ်ထားယုတ်မာသော။ evil-minded

သာအုဂ် (ကြိ) ဝမ်းနည်းသည်။ be sad; be sorry

သာအုဂ် (ကြိ) ရင်အောင့်သည်။ feel pain in epigastrium

သာအှ် (ကြိ) စိတ်ရှိသည်၊ လိုချင်တပ်မက်သည်။ be mindful

သာအိင်ဏါင့် (ကြိ) စိတ်ကျွတ်ဆတ်ခြင်း။(စိတ်တိုသော) be short temper;

သာစင်း (န) အသက်ငယ်သောလူငယ်။ youth

သာဓါ (န) ရင်ကြပ်နာ၊ ပန်းနာ။ asthma

သာဝယ် (ကြိ) နွမ်းနယ်သည်။ feel exhauted; feel tired

သာစံင် (န) အသက်၊ဇီဝ၊ဝိညာဉ်(ချစ်စွာသောအသက်ဘုး)။much loved one; life

သာစံင်ထေံ (ကြိ) အသက်ထွက်သွားသည်။ heart stop beating; die

သာစုး (န-ဝိ) စိတ်ကြေအေးသော။ feel cool down (from anger)

သာစုင်း *(န.ဝိ)*	ရဲရင့်သော။ brave; dare
သာစွး(သာပုံအွး) *(န.ဝိ)*	အော်ဂလီဆန်သော (သည်)။ nausea
သာဟှာဟုံင် *(ကြိ)*	စိတ်ပျက်သည်။ feel disappointed
သာဟိုင်ဟှင်(သာဝိင်ဝင်) *(ကြိ)*	စိတ်ဇဝေဇဝါဖြစ်သည်။ to be uncertain; be doubtful
သာဟေ့ာဝ် *(ကြိ)*	စိတ်ကောင်းသည်။ be good-natured
သာဟှယ် *(ကြိ)*	စိတ်လှုပ်ရှားသည်။ feel stipulated in mind
သာဟှာင့် *(ကြိ)*	စိတ်နာကျည်းသည်။ feel hurt; harbour a grievance
သာဟှုင်. *(ကြိ)*	စိတ်ခိုင်သည်။ have self controll
သာဃိုင့် *(ကြိ)*	စိတ်လေးသည်။ heavy mind; have a premonition
သာဃိုင့်ဆိက် *(ကြိ)*	စိတ်လေးလံထိုင်းမိုင်းသည်။ hang heavy on the mind
သာဃှ့ *(ကြိ)*	စိတ်ပေါ့ပါးသည်။ feel light-hearted
သာဃို *(ကြိ)*	ရင်ပြည့်သည်။ fullness in epigastrium
သး(အုံသူးအုံသး) *(န)*	အသီးအနှံ။ fruit
သး(သးထင်းသးလင်) *(ကြိ)*	အသက်ရှူသည်။ breath
သးထင်းသးလင် *(န)*	ထွက်သက်ဝင်သက်။ expiration and inspiration
သး(သးထင်း) *(ကြိ)*	အသီးသီးသည်။(ခြင်း) begin to bear fruits
သးမး *(ကြိ)*	အသက်ရှူမှားသည်(ရေမွန်းသည်)။ unable to breath (under water)
သးယေ့ာဟ် *(ကြိ)*	သက်ပြင်းချသည်(ရှူရှိုက်သည်)။ sigh
သးထုဂ် *(ကြိ)*	အသက်ငင်သည်။ gasp for air; be dying
သးယေ့ာဟ်သးအုဲး *(ကြိ)*	သက်ပြင်းချသည်။ sigh
သးကုံထိက် *(ကြိ)*	အသက်ရှူကြပ်သည်။ have difficulity in breathing
သးသဝ့် *(ကြိ)*	ဟောက်သည်။ snore
သးဖဝ်.ဝါ *(န)*	အသက်မြွှေ့မြွှေ့သာကျန်ခြင်း။ very shallow breath
သာင်. *(န)*	သိုင်းအတတ်။ kind of art for self-defence
သာင့် *(န)*	ရှမ်းလူမျိုး။ Shan nation
သာ်(ဟှာထို့) *(န)*	အရက်။ alcohol
သာ် *(ကြိ)*	ခမ်းသည်။ dry up
ယုံထို့ဖိုင်၊ကုံမှိုင့်ဏုံထို့သာ် ဏင်.ဆောဝ်အေး။	ကျွန်ုပ်၏ရေတွင်းသည်မည်သည့် အခါမျှရေမခမ်း။ My well never gets dry.
သာ် *(ကြိ)*	ပိတ်ဆို့ခြင်း။ to plug (an opening)
သာအွာသာ *(ကြိ)*	ပိတ်ဆို့နေသည်။ plug with
သာ် *(န)*	ပိုး၊ ပိုးကောင်။ decayment (tooth)
ဖေါဟ်သးအင်းဆုံဆိုင့်အေအး ဏုံအုံမဲအုံသွ့သာ်အင်းသေ့်ဝေ့လုံ။	အချိုအစားများသေါကလေးသည်သွားပိုးစား တတ်လေသည်။ Children can get tooth decayment from eating much sweets.
သာ်ပုံလင့်(ဟှာထို့ပုံလင့်) *(န)*	အရက်ပုလင်း။ alcohol bottle
သာ်လုက်ထုက် *(ကြိ)*	အကုန်ခမ်းခြောက်သွားသည်။ get dry completely
သာ်သဝ့် *(န)*	စနေနေ့။ Saturday
သာ်မေဝ် *(န)*	ရှေ့နေ။ lawer; advocate; pleader; attorney
သာ်ဖင့်ကုံဆင့် *(န)*	ခူယားကောင်ကြီး။ kind of large catepillar that causes itchiness

သင်ဝး (ကြိ) တမ်းတသည်၊အထပ်ထပ်ပြောဆိုသည်။ to mention a name longing to see the person

ယ်သင်ဝးဏုံမိင်ဏှ်ကှ်လှ်။ သင့်အမည်ကိုကျွန်ုပ်အမြဲတမ်းတပြောဆိုပါသည်။ I metion your name often.

သင်ဃာ့ (န) ဘုန်းတော်ကြီး(သံဃာ)။ senior monk

သင်ဦ့ (န) ရဟန်းတော်။ monk

သင်လုံ့ (န) သံတူရွင်း။ crowbar-like iron rod for digging

သင်သင့်ဏါ (န) တညဥ့်ပတ်လုံး။ night after night

သင်သယ့် (ကြိ) ထပ်ခါထပ်ခါပြောဆိုသည်။ to mention a name often

သင်တာင် (ကြိ) ထပ်လုပ်သည်။ to do again

သင့်(အ်ုသင့်) (န) အသစ်။ new

သင့်(အ်ုသင့်) (န) ရက်။ day

သင့်ဝဝ် (န) ဥသြငှက်။ koel; *Eudynamys scolopocea*

သင့်ထင်း (ကြိ) အသစ်ဖြစ်လာသည်။ to become new again

သင့်ထံင်• (န) တယော။ violin

သင့်ဏါခွ်င် (န) တညဥ့်ပတ်လုံး။ the whole night

သင့်မင် (န) သူကြွယ်။ rich person

သင့်မယ် (န) နွားခြံ(နွားနို့ညှစ်ရန်အသုံးပြုသောခြံကလေး)။ pen to lock cow for milking

သင့်ဆိင်းဆောတ် (န) အသစ်ချပ်ချွတ်။ brand new

သင့်ဃွဲ(သင့်ခဲ) (န) အသချေ်အသင်္ချာ။ a very large number

သင်းဝင် (ကြိ) ပဲ့တင်ထပ်သည်။ echo

- အေမွဲဘဏုံလေဝ်ကောဝ်ယှာဏုံလူ• လှ်ခေါဟ်လံင်ဆုဂ်ဏှ်တာ•ဏုံလူ• သဝ့်သင်းဝင်ဓေ့လှ်။

အကယ်၍တောင်နှလုံးကြားတွင်သင်အော်ဟစ်ပါကသင့် အသံပဲ့တင်ထပ် လါလိမ့်မည်။ You will get echo when you shout between mountains

သင်းသိက် (န) သုံးမတ်။ three quarter (of a dollar)

သင့်ခွင် (န) သင်္ကြန်။ water festival

သံင်သာ့ (န) သံသရာ။ cycle of rebirths

သံင်သံင့် (ကြိ) စီသည် (စီထားသည်)။ place in rows

- ယ်ုဝါသံင့်လင်ထသိင်းမူ•လုံသိင်းမူ• ထိက်ဖိုင်ဏှ်လှ်။

ကျွန်ုပ်အကိုသည်သူ့ထင်းကိုထင်းရုံထဲတွင် စီထားသည်။ My brother the firewood in rows in the barn.

သံင့် (န) ငေါင်းကောင်။ kind of human-liked animal with long hairs on the head which had extint

ငင်းငေါင်းကောင်သည်လူနှင့်တူသောသတ္တဝါဖြစ်သည်။ဆံ ပင်အလွန်ကေါင်းသည်။ငင်းသတ္တဝါများသည်ခြေလက်များ ကိုလူကဲ့သို့ကွေး၍မရပေ၊ ခြေတဆစ်လက်တဆစ် သာရှိသည်။ အပြေးအလွန်သန်သည်။ အုပ်ဖွဲ့ ၍နေကြ သည်။ အကြီးဆုံးအကောင်မှာ ၁၀–နှစ်သားကလေး အ ရွယ်ခန့်ရှိသည်။ ငေါင်းငေါင်းဟုအော်မြည်တတ်သည်။ ယခုအခါအလွန်ရှားပါးသွားပြီးရှေးကဒေါနတောင်တန်း တွင်တွေ့ရတတ်သည်။

သံင့်အင်ကုံတိုဒ်· *(ကြိ)*	အင်္ဂတေစီသည်။ to cement
သံင့်ချဂ် *(ကြိ)*	အုတ်စီသည်။ to cement bricks
သံင့်ကုံမှိုင့် *(ကြိ)*	ရေတွင်းစီသည်။ cement inner of well with bricks
သံင့်ထောင်လင် *(ကြိ)*	ဖိသိပ်သည်။ to press down together (into a container)
သံင်း *(ကြိ)*	ဆုံးမသည်။ reprove; admonish; discipline
သံင်း *(န)*	နံကောင်(စပါးဖျက်ကျိုင်းကောင်)။ grass hopper
သံင်း(အုံသံင်း) *(န)*	အူကြောင်း(သစ်သီးအူကြောင်း)။ pitch; core
သံင်း *(န)*	ဆင်ရိုင်းဖမ်းသည့်ကျုံး။ stockage (elephant trap)
သံင်းလောဟ် *(ကြိ)*	သင်ပေးသည်။ teach
သံင်းခွါင် *(ကြိ)*	ဆုံးမသွန်သင်သည်။ admonish; discipline; correct
သံင်းအောဝ် *(န)*	ကျွဲကော။ pomelo; *Cotrus decumana*
သံင်းလောဟ်ဏဲလောဟ် *(ကြိ)*	သင်ကြားပြသသည်။ coach; teach
သိင်မူ· *(န)*	ဘောက်ဖတ်ကောင်။ caterpillar
သိင်မူ·ဒိုင်း *(န)*	ဘောက်ဖတ်မွှေးရှည်။ caterpillar with long hair
သိင့်(သိင်းသးသိင့်) *(န)*	အစိမ်း(မမှည့်သော၊ သစ်သီးစိမ်း)။ green fruit; raw fruit
သိင့်ဆေံ *(န·ဝိ)*	လပ်ဆတ်သော။ fresh
သိင့်ဆောတ်စာ် *(ကြိ·ဝိ)*	စိမ်းလန်းလပ်ဆတ်သော။ to be fresh
သိင့်ထအုံနိုဝ်(ရှက်ထအုံနိုဝ်) *(ကြိ)*	ပါးစပ်ကိုတစုံခုနှင့်စွပ်ထားသည်။ plug something in the mouth
သိင်·ဏီခွံင် *(န)*	တနေ့လုံး။ the whole day
သိင်သိင့်ဏီ *(န)*	နေ့တိုင်း။ day after day
သိင်း *(န)*	သစ်(သစ်ပင်)။ tree
သိင်းကုံဆင့်မဲ *(န)*	သစ်ဆင်ခွယ်။ kind of tree of which the wood is used for making combs
သိင်းကွာ *(န)*	တောတွင်းမှာ။ among the trees
သိင်းဒိ *(န)*	သစ်ပင်ဖျား။ the tip of a tree; on the tree
သိင်းခေါဟ် *(န)*	သစ်ခေါင်း။ forest ranger
သိင်းခေါဟ်ဆုံး *(န)*	သစ်ငုတ်။ tree stump
သိင်းစယွာ *(န)*	ကေရာဖ်ပင်။ kind of medicinal tree; *Millingtonia hortensis*
သိင်းစိက္ဂာ် *(န)*	ဆူးကောက်နက်။ kind of throny bush; *Capparis sepiaris*
သိင်းဆင့်အှ်ော *(န)*	ထောပတ်ပင်။ avocado pear tree
သိင်းတုံကောဝ် *(န)*	အောက်ချင်းစာပင်။ kind of large tree; *Diospyros chretioides*
သိင်းထောဝ် *(န)*	သစ်ငုတ်။ tree stump
သိင်းဏှါအှ်ော *(န)*	ဖက်ဝန်းပင်။kind of tree with dark red wood; *Berrya ammonilla*
သိင်းနုံ *(န)*	သစ်ခက်။ twig
သိင်းထာ· *(န)*	သစ်ခွကြား။ ankle of branch

သိင်းထောင် *(န)* သစ်ကိုင်း။ branch; bough

သိင်းနိုင့်ဖိုင့် *(န)* သစ်ကြမ်းပိုး။ cinamon; *Cinnamomun tainala*

သိင်းပး *(န)* ပျဉ်ပြား။ timber plank

သိင်းပွာင့် *(န)* ထင်းရှူးပင်။ species of pine; *Pinus khasya*

သိင်းဖါ *(န)* သစ်ခေါက်(သစ်အခေါက်)။ bark of the tree

သိင်းဖိုင် *(န)* သစ်ခေါင်းပေါက်။ hollow inside a tree trunk

သိင်းဖူ *(န)* သစ်တုံး။ log

သိင်းဖဝ့် *(န)* သစ်ပွင့်။ flower of tree

သိင်းဖဝ့်မူ့ *(န)* ပန်းမ(ဘယဆေးသုံး)။kind of timber tree; *Anneslea fragrans*

သိင်းမူ့ *(န)* ထင်း။ firewood

သိင်းမူ့ခါင့် *(န)* ထင်းစ။ piece of firewood

သိင်းမူ့ထိက် *(န)* ထင်းစီထားရာနေရာ(ထင်းရုံ)။ firewood barn

သိင်းမေ့(သိင်းအ့်မေ့) *(န)* သစ်မျက်(သစ်အမျက်)။ burl; knot in wood

သိင်းမေဝ်ထို့ *(န)* ဆန်ဆေးရည်ပင်။ rice water tree

သိင်းမိ *(န)* သပြေ။ Eugenia tree

သိင်းယးအူး *(န)* သစ်ပုပ်။ large tree with malodorous wood; *Dalbergia kurzii*

သိင်းလးဝင် *(န)* သစ်ရွက်ဝါ။ yellow leaf

သိင်းလးဃှာင့် *(န)* သစ်ရွက်ခြောက်။ dry leaf

သိင်းဝးလး *(န)* သစ်မင်း။ dammar pine; *Podocarpus wallichianus*

သိင်းဝိ့ *(န)* သစ်မြစ်(သစ်အမြစ်)။ roots (of tree)

သိင်းသာဖှေါဝ် *(န)* သဖြူပင်။ water dillenia; *Dillenia indica*

သိင်းသး *(န)* သစ်သီး။ fruit

သိင်းသာဍင်(သီးသာဍင်) *(န)* အုံတုံ။ *Litsea* species

သိင်းသို့လုံး *(န)* လောက်သေပင်။ shrubby annual with red lanceolate leaves having vermicidal properties: *Desmodium triquetrum*

သိင်းသာလေဝ် *(န)* ကမာပင်။ neem trees; mangosa tree; *Azadirachta indica*

သိင်းသူးဝးသး *(န)* သစ်သီးဝလံ။ fruits

သိင်းဖိင်း *(န)* သစ်ခွံ(သစ်ခေါက်)။ bark of tree

သိင်းဃှုဲး *(န)* နွယ်ပင်(ရောဂါပျောက်ဆေး)။ vine; creeper; medicine

သိင်းဃှုဲးသောဟ် *(န)* နွယ်ချို။ liquorice

သိင်းဃှိ(သိင်းအိ) *(န)* ရင်းတိုက်ပင်။ kind of hard wood tree; *Dalbergia cultrata*

သိင်းဃှုဲးဖါ့စိုင် *(န)* ဆေးဝါး။ medicines

သိင်းဃှုဲးဆြာ့ *(န)* ဆေးဆရာ(ဆရာဝန်)။ physicians; medicine man

သိင်းဃှာင့် *(န)* သစ်ချောက်(သစ်ပင်ချောက်)။ dry tree

သိင်းဃှိ့လင် *(န့ဝိ)* သစ်ပင်ကိုင်းကျသော။ tree to fall down

သိင်းကျာ *(န)* သစ်ပင်အို။ old dry tree

သီ့ *(ကြိ)*	သေသည်။ to die; to expire
သီ့ကို *(ကြိ)*	ခစားသည်(လေးစားသည်)။ pay respect
သီ့ကျောဟ်(သီ့စွး) *(နာ)*	အလောင်းကောင်။ corpse
သီ့ဆံင်း(သီ့ဆံင်းသီ့ဏံင်) *(နာ)*	အစိမ်းသေ(အသေဆိုးနှင့်သေရခြင်း)။ injury,accidents, during delivery death
သီ့ထင့်ချိုင် *(နာ)*	ဝမ်းတွင်းပဋိသန္ဓေနှင့်သေရခြင်း။ death with pregnancy
သီ့ထင့် *(နာ)*	ဝမ်းတွင်းသေ။ intra-uterine foetus death
သီ့ထုက် *(နာ)*	တပိုင်းသေ။ hemiplegia
သီ့ယုက် *(ကြိ)*	မေ့မျောသွားသည်။ loss of conciousness; faint
သီ့လင်မာ·ခွိက် *(ကြိ)*	သေပျောက်သွားသည်။ to die and be no more remembered
သီ့ဖှောဝ်သီ့မိင် *(ကြိ)*	ခွေးသေဝက်သေ။ die indecently
သီ့ကိင်ထာ် *(ကြိ)*	ပွဲခြင်းပြီးသေသည်။ die instantly; die on the spot
သီ့ခေဝ်(သီ့ခေဝ်အှ်ဟှင်·) *(ကြိ)*	အစားသေသည်(ကိုယ်စားသေပေးသည်)။ die on behalf
သီ့သီ့မိုင့်မိုင့် *(နာ)*	သေသေကြေကြေ။ life or death; (fight) till the end
သီး(သိင်းဃှုဲး) *(နာ)*	ဆေး(ဖော်စပ်သောဆေး)။ compounded medicine
သီး *(နာ)*	ဘီး (ခေါင်းဖြီးသောဘီး)။ comb
သီး *(နာ·စ)*	လဲဘဲ(လည်း)။ as well; will also
■ အှ်ဝေ့အေလေဝ်ဏှ်ယှ်သီး မှ်လေဝ်ဆေဝ်·။	သူသွားလျှင်ကျွန်ုပ်(လည်း) သွားမည်။ If he goes, so will I.
သီး(သယ်)	များတို့။ their
သီးကှာ(သီးခွာ) *(နာ)*	ကပ်ဆေး(အုံဆေး)။ medicine to stick on skin
သီးကှ်ဆော့် *(နာ)*	နှာချေဆေး။ medicine to cause sneezing
သီးကုဂ်ခွး *(နာ)*	ချောင်းဆိုးပျောက်ဆေး။ medicine for cough
သီးကျိုင် *(နာ)*	ဒန့်ကျွဲပင်။ Negro or wild coffee; *Cassia tora*
သီးကောဝ်ဝံင် *(နာ)*	ဖေါင်တိန်(ကလောင်တန်)။ pen
သီးကျှာ *(နာ)*	လေဆေး။ carminative
သီးခး *(နာ)*	ဆေးခါးကြီး။ bitter medicine
သီးခဲ့ခေါဟ် *(နာ)*	ခေါင်းဖြီးသောဘီး။ comb
သီးခွါ့ *(နာ)*	ဒူလာဆေး။ medicine for male chronic rheumatic complaints
သီးခေါဟ်သို့ *(နာ)*	ချွေးထုတ်ဆေး။ antipyrectic medicine
သီးခးဖေါဟ် *(နာ)*	တိလက်္ခာ။ bitter plant use as medicine
သီးခးဖါခွောဟ် *(နာ)*	ဆောင်မေခါး။ major bitter medicine
သီးခွါ *(နာ)*	ရေသကျည်း။ shrub-like tree whose leaves are used for making poultice
သီးခေါဟ်ဃှုဲးယုင်(ယိင်) *(နာ)*	ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး။ anti-headache medicine
သီးခွင်မေံ *(နာ)*	မျက်ကွင်းဆေး။ medicine for making circle on eye
သီးခါင့်သောဝ့် *(နာ)*	လိပ်ခေါင်းဆေး။ medicine for piles
သီးခိ့တု *(နာ)*	အနာကြီးဆေး(ကုဋ္ဌနူနာဆေး)။ leprosy medicine
သီးခေါဝ်· *(နာ)*	ဆေးပူ။ warm medicine
သီးခိုင်း *(နာ)*	ဆေးအေး။ cool medicine
သီးခေါဟ်ထင်း *(နာ)*	ဆံပင်ပေါက်ဆေး။ medicine to make hairs grow

သီးဆီး *(န)*	ဆီးဆေး။ diuretic
သီးဆးဇှေဝ် *(န)*	အစာကြေဆေး။ enzyme
သီးဆင့်ကုံလေံလင် *(န)*	သံကျဆေး။ medicine for intestinal worms
သီးဆေဝ် *(န)*	ထိုးဆေး(အင်ဂျက်ရှင်း)။ medicine for injection
သီးဆင်မေံ *(န)*	မျက်စဉ်းဆေး။ eye drops
သီးဆို *(ကြိ)*	ယက်သည်(ကြစ်သည်)။ to weave
သီးဆာ့မှ်ေ *(န)*	အနာမီးဆေး(အနာစက်)။ medicine for car buncles
သီးဆောဝ်ဟှောတ်ပုဂ် *(န)*	အဖျားဖြတ်ဆေး။ medicine to eradicate malaria
သီးဆီ‧ထောဝ် *(န)*	ကြပ်ထုတ်ဆေး။ medicine for fomentation
သီး[illegible] *(န)*	ဆေးရည်။ elixer; liquid medicine
သီးထုံးထူ *(န)*	ထုံဆေး။ analgesia
သီးထို့လယ် *(န)*	ဖျော်ဆေးရည်။ compounded liquid medicine
သီးနို့င်ထင်း *(န)*	ရှူဆေး။ inhalant
သီးပို *(န)*	တေဆေး။ electuary
သီးပးပဲ *(န)*	ဆေးပြား။ tablet
သီးဖှုံး *(န)*	ဆေးလုံး။ caplet
သီးဖေါဟ်သး *(န)*	ကလေးဆေး။ children medicine
သီးမာ့ *(န)*	ရည်းစား။(မ) girl-friend; *fiancee*
သီးမောတ် *(န)*	ဆေးလိပ်။ cheroot
သီးမောတ်ခဝ့် *(န)*	ဆေးတံ။ pipe
သီးမဲဆာ့ *(န)*	သွားနာဆေး။ medicine for tooth-ache
သီးမေံသးဆာ့ *(န)*	မျက်စိနာဆေး။ eye ointment
သီးမို့ *(န)*	အိပ်ဆေး။ sleeping pills; sedative; tranquilizer
သီးမုက် *(န)*	ဆေးမှုန့်။ medicine powder
သီးမူး *(န)*	မီးယပ်ဆေး။ medicine for chronic women complaints
သီးယှဝ့် *(န)*	ပွေးဆေး။ ringworm medicine
သီးယှိုင့် *(န)*	ပရုပ်ဆီ။ balm
သီးယှင်*(န)*	ဘီး။ comb
သီးယုက်ထဝ့် *(န)*	အသက်ရှည်ဆေး။ longevity medicine
သီးယွဲ့ာကြဲင်‧ *(န)*	ရော်ကလွန်နာဆေး။ medicine for painful hernia
သီးယွဲ့ာတုံမှုင့် *(န)*	ရေစီးကမ်းပြိုဆေး။ pyorrhoea medicine
သီးယွဲ့ာပြုု‧ *(န)*	ဖျဉ်းဆေး။ medicine for ascites
သီးယှူး *(န)*	ဆေးအေး။ cool medicine
သီးလး(ယာ‧သုဂ်လး) *(န)*	ဆေးရွက်။ tobacco leaf
သီးလင်ယှိုင့် *(န)*	အရေပြားရောဂါကုသောဆေးတမျိုး။ kind of medicine for leprosy
သီးလိသီးကျာ *(န)*	လေဆေး။ carminative
သီးလံင့်(သီးအှ်ေ) *(န)*	ဝမ်းနုတ်ဆေး။ purgative
သီးဝါ *(န)*	ရည်းစား။ girl-friend or boy-friend

သီးသာဏောင်းသာ *(နု)*	မေ့ဆေး။ anaesthesia
သီးသုဲး *(နု)*	သွေးဆေး။ haematemic medicine
သီးသိုင့် *(ကြိ•ဝိ)*	ဖါးဥစွဲသည်။(သော)။ be mildewed
သီးသွ့ာ(ထာထး) *(နု)*	ရင်တား။ breast beam of a loom
သီးအင်း *(နု)*	စားဆေး။ oral medicine (solid)
သီးအင်းလာင်း *(နု)*	လျှက်ဆား။ medicinal burned-salt
သီးအဝ် *(နု)*	သောက်ဆေး။ oral medicine (liquid)
သီးအှ်ေ *(နု)*	ဝမ်းနုတ်ဆေး။ anti-diarrhoea medicine; purgative
သီးအင်းမောဝ် *(နု)*	ငုံဆေး။ lozenge
သီးအင်းဃှဲ• *(နု)*	ပြုတ်ဆေး။ boiled-medicine
သီးစံင်း *(နု)*	ဆေးထုပ်။ medicine packet
သီးစံင်း *(နု)*	လူဝဆေး။ medicine for weight gain
သီးဟ့ူး *(နု)*	လိမ်းဆေး။ salve; liniment; embrocation
သီးဟ့ုဂ်ဝိက် *(နု)*	ဝမ်းကိုက်ဆေး။ anti-dysentery medicine
သီးဟ့ာင်• *(နု)*	အားဆေး။ tonic
သီးဟ့ာင်•ဆံင်း *(နု)*	အားတိုးဆေး။ medicine to supplement energy
သုင်း *(နု)*	သန်း။ louse (lice)
■ အေမွဲာပ့်လ့်ဟ့ူးဓးပ့်ခါဟ်ဍေ သေါဟ်ဏ့်တာ•သုင်းမ့်အးထင်း ဓေ့ဍုးလ့်။	ကျွန်ုပ်တို့ဦးခေါင်းကိုဆီမလိမ်းလျှင်သန်းများလာလိမ့်မည်။ We will have more lice if we do not apply oil on our head.
သုင်း (အ့်သုင်း) *(နု)*	အသဲ။ liver
သုင်း *(ကြိ)*	စိုက်ပျိုးသည်။ to plant: to grow
■ လ့်ပ့်ကျောဝ်ဖိုင်ဏ့် ပ့်သုင်းလင်ထး ဆ့်ဖေါဟ်ဆ့်စံင်အ့်အးဓေ့ဍုးလ့်။	ကျွန်ုပ်တို့ခြံထဲတွင်စားပင်သောက်ပင် အများစိုက်ပျိုးထားပါသည်။ We grow many plants in our garden.
သုင်း *(ကြိ)*	တည်ဆောက်သည်။ to build
■ လ့်ဏိုင်းယိုဝ်ယ့်မာန်စဝ်သုင်းထင်း အ့်ဟ့်ိင်းသင့်လ့်။	ယခုနှစ်ကျွန်ုပ်ဘကြီးအိမ်သစ်ဆောက်သည်။ My uncle build his new house this year.
သုင်းကောဝ်သာယှာ• *(နု)*	လူကြီးသူမ။ people of noble character
သုင်းခါ•သာလင် *(ကြိ)*	ဝမ်းနည်းပက်လက်ဖြစ်သည်။ be extremely sorry
သုင်းခိသာလဲာ *(နု•ဝိ)*	သဘောထားပြည့်ဝသော။ be broad-minded
သုင်းဟ့ောဝ်သာအွာ(သာဓွါ) *(နု•ဝိ)*	စိတ်နှလုံးဖြူစင်သော။ pure in heart
သုင်းဃှာ• *(နု)*	အဝတ်သန်း။ a kind of louse
သုင်းဃှုံသာယဝ့် *(နု)*	ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းခြင်း။ be joyous
သုင်းဆာ•သာဆာ• *(နု)*	နွမ်းဟိုက်ခြင်း၊ နုံးခွေခြင်း။ depression; discourage
သုင်းဆ့်ဖ့ှာဆ့် *(ကြိ)*	စိုက်ပျိုးသည်။ plant; grow
သုင်းတဝ်သာလံင် *(နု•ဝိ)*	စိတ်နှလုံးဖြောင့်မတ်သော။ honest; sincere
သုင်းထင်း *(နု)*	တည်ဆောက်ခြင်း။ build; organise
သုင်းထင်းဟ့်ိင်း *(နု)*	အိမ်ဆောက်ခြင်း။ build house
သုင်းထင်းသာဟ့ာင့် *(ကြိ)*	စိတ်ဆိုးသည်၊ စိတ်နာသည်။ be furious
သုင်းထောတ်သာထောတ် *(နု)*	ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ။ be joyful; be happy
သုင်းဍီး *(နု)*	သန်းဥ။ louse eggs

သုင်းမိင့်သာမိင့် *(ကြိ)*	ကြေနပ်နှစ်သက်သည်။ be satisfy
သုင်းမဲသာဖွါင် *(ကြိ)*	ကြောက်လန့်သည်။ be frighten; be afraid of
သုင်းအုဲးသာဆိုင် *(ကြိ)*	စိတ်ကြေနပ်နှစ်သက်သည်။ be satisfy
သုင်းလင် *(ကြိ)*	စိုက်ပျိုးသည်။ to plant; to grow
သုင်းလင်ဆုံဖေါဟ်ဆုံ၀ံင် *(ကြိ)*	စားပင်သောက်ပင်စိုက်ပျိုးသည်။ plant edible plants
သုင်းအာင်း *(ကြိ)*	သန်းကိုက်သည်။ bitten by lice
သုင်း၀ယ်သာ၀ယ် *(ကြိ)*	စိတ်ပျော့အားငယ်သည်။ be mentally exhausted
သုင်းဃှုဲ့သာဃှုဲ့ *(ကြိ)*	စိတ်လက်ပေါ့ပါးသည်။ be light-hearted
သုင်းဃှိုင့်သာဃှိုင့် *(ကြိ)*	စိတ်လေးလံထိုင်းမှိုင်းသည်။ hang heavy on the mind
သုံ(တွဝ့်) *(နာ)*	ခြင်ထောင်။ mosquito net
သုံဗှိ (တွဝ့်ဖှူ) *(နာ)*	ခြင်ထောင်ကြိုး။ cord for tying mosquito net
သုံဏါ·ကူ· *(နာ)*	ခြင်တောင်နားရွက်။ ring or loop of mosquito net
သုံ့ *(ကြိ)*	ပို့သည်။ send
သုံ့စိုဝ် *(ကြိ)*	ပေးပို့သည်။ send
သုံ့ထာင် *(ကြိ)*	ပြန်ပို့သည်။ send back; return
သုံ့ဖှိုဝ်ခွိက် *(ကြိ)*	အဝေးသို့ပို့လိုက်သည်။ to send somebody to a distant place
သုဂ် *(နာ)*	စစ်။ army; military
သုဂ် *(ကြိ)*	ရွှေ့သည်။ to move
သုဂ် *(ကြိ)*	ဆူညံသည်။ be noisy
သုဂ်ကှ်ု *(ကြိ)*	စီစဉ်သည်၊ နေရာချထားသည်။ make arrangement
သုဂ်ကုံသေ့် *(နာ)*	မြင်းတပ်။ cavalry
သုဂ်ကုံခွိက် *(ကြိ)*	ရွှေ့ပြောင်းစုပုံလိုက်သည်။ to move and place together
သုဂ်ကုံဆင့် *(နာ)*	ဆင်တပ်။ elephant cavalry
သုဂ်ခေါဟ် *(နာ)*	စစ်ဗိုလ်။ military officer
သုဂ်ခေါဟ်ဖါဍောဟ် *(နာ)*	ဗိုလ်ကြီး။ high rank military officer
သုဂ်ခွိက် *(ကြိ)*	ပြောင်းရွှေ့သည်။ to move away
သုဂ်ခင်းထော် *(နာ)*	တပ်ရင်း။ regiment
သုဂ်ခံင့် *(နာ)*	ကြည်းတပ်၊ ကုန်းတပ်။ army
သုဂ်ခင်း *(နာ)*	ခြေလျင်တပ်။ light infantry
သုဂ်စူးဖ်င်း *(နာ)*	စစ်လက်နက်။ war weapon
သုဂ်ဆံင်ဆုဂ်(သုဂ်ခွိက်ဏာင်ပေဝ့်ဆာ်) *(နာ)*	နည်းနည်းရွှေ့ပေးပါ။ Please move a bit.
သုဂ်ဆူ·(သာဆူ·) *(နာ)*	ကနစိုး။ kind of tree bearing edible fruits in bunches: *Baccaurea sapida*
သုဂ်တြုဂ်(သ်ုတြု) *(နာ)*	ရန်သူ၊ မကောင်းသောသူ။ enemy; criminal
သုဂ်ထင်း *(ကြိ)*	ရန်ဖြစ်သည်။ quarrel
သုဂ်ထင်း(သုဂ်ထင်းလုံထာ) *(ကြိ)*	အပေါ်သို့ရွှေ့တင်လိုက်သည်။ move (something) up
သုဂ်ထို *(နာ)*	ရေတပ်။ navy
သုဂ်ထိင်· *(ကြိ)*	နီးကပ်အောင်ရွှေ့ထားသည်။ move things closer
သုဂ်ဏီသုဂ်ဏါ *(ကြိ)*	နေ့ရွှေ့ရက်ရွှေ့လုပ်သည်။ postpone again and again
သုဂ်ပယ် *(ကြိ)*	ဘေးသို့ရွှေ့လိုက်သည်။ push aside
သုဂ်ပီ·သး *(နာ)*	ဥသျှစ်သီး။ bael fruit; *Aegle marmelos*

သုဂ်ဖေါဟ် *(န]*	စစ်သား။ soldier; private
သုဂ်မူ *(န)*	တပ်မတော်(တပ်မကြီး)။ division; brigade
သုဂ်မုဂ်ခေါဟ် *(န)*	လေတပ်။ air force
သုဂ်မူ•ခေါဟ် *(န)*	တပ်မှူးကြီး။(တပ်ရင်းမှူး)။ regiment commander
သုဂ်မူ•ကုံင်း *(န)*	သေနတ်ကိုင်တပ်ရင်း။ rifle regiment
သုဂ်မူ•ခေါဟ်ထီး *(န)*	တပ်မင်းကြီး။ brigadier
သုဂ်မူ•ခင်း *(န)*	ခြေလျင်တပ်ရင်း။ rapid infantry
သုဂ်မူ•သေ့ာ်ဝံင် *(န)*	စစ်တပ်ကြီး။ military troops
သုဂ်မှောတ် *(န)*	အမြောက်တပ်။ artillery unit
သုဂ်လင်ခ္ဂိက် *(ကြိ)*	အောက်သို့ရွှေ့ချလိုက်သည်။ move (things) down
သုဂ်ဝီ•သုဂ်လာ(ခ္ဂါင်ဝီးခ္ဂါင်လာ) *(ကြိ)*	အတင်းပြောသည်။ gossip; tattle
သုဂ်(အ်ုသုဂ်–ဆင့်အ်ုသုဂ်) *(န)*	ကြက်သိုက် (ကြက်တင်း) basket for hen to lay egg
သုဂ်ဟှင်းအာ *(ကြိ•ဝိ)*	အလွန်ဆူညံသည်။(သော) too noisy
သူကျေ့င် *(န)*	ဖူးစာရေးနတ်။ Cupid; Eros; to god of love
သူရီဖါန်ခါ(သူလေဝ့်ဖါန်ခါ) *(န)*	ပိုးစုန်းကြူး။ firefly; glow-worm
သူ့ *(ကြိ)*	သွေ့ခြောက်သည်။ dry
သူ့ခေါဝ်•ယှာင့် *(န•ဝိ)*	ခြောက်ကပ်သော။ very dry
သူ့ဝါ(သို့ယာ) *(ကြိ)*	ဆေးကြောသည်။ wash; clean
သူ့အဝ်(သာဝီ•ထို့) *(ကြိ)*	ရေငတ်သည်။ to be thristy
သူး(သူးလီသူးလင့်) *(န•ဝိ)*	လေသလပ်သော။လေသွေးသော။ gentle wind
သူးထင်းဖါထင်း *(ကြိ)*	အငွေ့တက်သည်။ evaporate
သူးဟှယ်(ဖ့ါသူးဟှယ်) *(န)*	သူရဲကောင်း။(ဝါကြွားတတ်သူ)။ hero
သေဝ် *(န)*	ကွမ်း။ areca palm; *Areca catechu*
သေဝ်ခ္ဂ(သေဝ်ခ္ဂါ) *(န)*	သစ်သားဗျပ်။ circular tray made of wood
သေဝ်ခ္ဂိက် *(ကြိ)*	သပ်လိုက်သည်။ to smooth something (with knife)
သေဝ်ဖဝ့် *(န)*	ကွမ်းသီးဖူး။(ပွင့်)။ flower of areca palm
သေဝ်မေံ *(န)*	ကွမ်းသီးပင်အဆစ်။ node of areca palm
သေဝ်ထုင်း *(န)*	ကွမ်းသီးပင်။ areca palm tree
သေဝ်လး *(န)*	ကွမ်းသီးဖက်။ leaf of areca palm
သေဝ်သး *(န)*	ကွမ်းသီး။ areca nut
သေဝ်ဓါလင် *(န)*	ကွမ်းသီးအဖူးထွက်လာခြင်း။ budding of areca palm
သေဝ်ဝီ• *(န)*	ကွမ်းသီးပင်မြစ်။ roots of areca palm
သေဝ်သးဝး *(န)*	ကွမ်းသီးခိုင်။ cluster of areca palm
သေဝ့် *(န)*	သစ်ချပင်။ chestnut tree
သေဝ့်သး *(န)*	သစ်ချသီး။ chestnut
သေဝ့်လာ်ထး *(န)*	ဝက်သစ်ချပင်။ oak tree; *Quercus semiserrata*
သေ့ာ် *(ကြိ)*	တတ်ကျွမ်းသည်။တတ်သိနားလည်သည်။ be skilled; be proficient; have the capability; be clever
သေ့ာ်ယာ့ *(ကြိ)*	သိသည်။ know
သေ့ာ်ယာ့ဏးသေ့ာ် *(ကြိ)*	တတ်မြောက်နားလည်သည်။ have the capability and knowledge; know and understand
သေ့ာ်လိက် *(န•ဝိ)*	စာတတ်သော။ educated; learned

သ့ၣ်သုဂ်(က့ၣ်သ့ၣ်သုဂ်) *(န)*	မြင်းတပ်။ cavalry; horse-soldiers
သယ်	အစရှိသော။များတို့။ them; those
သယ်ထို့(သေဋ္ဌိ) *(န)*	သူဌေး။ rich person
သယ့် *(ကြိ)*	အသီးမကောင်းခြင်း။ thin and blighted grain
သ့် *(န)*	လျှော်ပင်။ tree of *Sterculia* species
သဝ့် *(ကြိ)*	အသံမြည်ခြင်း။ make noise or sound
သဝ့်ဆာ့ *(န)*	ပီသပြင်းထန်စွာမြည်ခြင်း။ clear and loud sound
သဝ့်ဝးဍာ *(န၊ဝိ)*	ဖြည်းညှင်းစွာအသံမြည်သော။ make sound moderatlely
သဝ့်လးဖုက် *(ကြိ)*	ဆူညံစွာမြည်သည်။ noisy sound
သဝ့်ဟ့ၣ်းအာ *(ကြိ)*	ဆူညံနေသည်။ to be noisy
သဝ့်မုက် *(န·ဝိ)*	အသံသာသော။ sweet sound
သေဘ်ဝ် *(ကြိ)*	ဝတ်ဆင်သည်။ to wear
သိုဝ်(ထီသိုဝ်) *(န)*	အပေါင်းအဖော်။ friend; companion
သိုဝ်အး(သေဘ်ဝ်အး) *(န·ဝိ)*	အဖော်များသော။ many friends
သိုဝ်(သေဘ်ဝ်ယှာ) *(န·ဝိ)*	အဖော်နည်းသော။ few friends
သေဘ်ဝ်ခင်းဖါ် *(ကြိ)*	ဘိနပ်စီးသည်။ to wear shoes
သေဘ်ဝ်စူးသာ် *(ကြိ)*	လက်စွပ်ဝတ်သည်။ to wear ring
သေဘ်ဝ်ဆ့ၣ် *(ကြိ)*	အင်္ကျီဝတ်သည်။ wear shirt
သေဘ်ဝ်ထင်းဟိုင်းခေါဟ် *(ကြိ)*	အိမ်မိုးသည်။ to roof house
သေဘ်ဝ်(ထီသေဘ်ဝ်) *(န)*	အပေါင်းအသင်း။ friend; companion
သေဘဟ် *(န)*	သူငယ်ချင်း။ friend; companion
သေဘဟ် *(န)*	ဆီ။ oil; petrol
သေဘဟ်သ့ၣ် *(န)*	မိတ်ဆွေသစ်။ new friend
သေဘဟ်ဃှ(ဏၢင်သေဘဟ်ဃှာ) *(န)*	ပလိုင်းကြီး။(ခြင်းကြားကြီး)။ large sling basket woven with wide interstices
သေဘဟ်ယှ့ဂ် *(န)*	ဆီဆေး။ grease
■ နိုင့်သေဘဟ်ယှ့ဂ်။	ဆီဆေးစော်နံသည်။ smell rancid; smell grease
သိုင့် *(န)*	ဟင်း၊ ဟင်းလျာ။ curry; dish of meat, meat etc.
သိုင့် *(န·ဝိ)*	မဲသော။(အရောင်မဲသော) black
သိုင့်	သုံးခု။(သင်္ချာ) three
သိုင့်ခေါဟ်သး *(န)*	ကြက်သွန်။ onion or garlic
သိုင့်ခေါဟ်ဝဝ် *(န)*	ကြက်သွန်နီ။ onion
သိုင့်ခေါဟ်အွာ *(န)*	ကြက်သွန်ဖြူ။ garlic
သိုင့်ခေါဟ်ဝံင် *(န)*	ကြက်သွန်မြိတ်။ onion tops
သိုင့်ခေါဟ်ခ္ဦ *(န)*	ကြက်သွန်မျိုးစေ့။ onion seeds (for use as)
သိုင့်ဆင့်ယး *(န)*	ကြက်သားဟင်း။ chicken curry; dish of chicken
သိုင့်ဆို့	သုံးဆယ်။(၃၀ သင်္ချာ)။ thirty
သိုင့်ဆံုမိင်ယး(သိုင့်ခ္ဂယး) *(န)*	အမဲသားဟင်း။ beef curry
သိုင့်ထို့ *(န)*	ဟင်းရည်။ broth or gravy
သိုင့်ထေဘ်ဝ်ယး *(န)*	ဝက်သားဟင်း။ pork curry
သိုင့်ဏိင်း *(န)*	သုံးနှစ်။ three years
သိုင့်တာလုံပ့် *(န)*	တာလပေါ့ဟင်း။(ကရင့်ဟင်းလျာတမျိုး)။ typical Karen

dish where various kind of vegetables are boiled together with or without meat

သိင့်ဖင်ၤ (နၤ)
သိင့်စီၤ(သိင့်ပိုယံ့သိင့်တု) (နၤဝိ)
သိင့်သိင့် (နၤ)
သိင့်အဝ်ဃုၢ် (နၤ)
သဲ့ (နၤ)
သဲ့(အ့်သဲ့) (နၤ)
■ ထောဟ်လ့်ဝဲၤဏုၢ်အ့်လ့်အ့်
သဲ့ဖိုင်ဏုၢ်လ့်။
သဲ့(သဲ့ထင်း) (နၤ)
■ထီခွင့်ဏုၢ် သဲ့ထင်းသ့်ဝဲ့လ့်။

သဲး (နၤ)
သဲးကိုလုဂ် (ကြိ)
သဲးခါဟ်လံင်း (နၤ)
သဲးရူ့ (နၤ)
သဲးဆုဂ် (ကြိ)
သဲးဍောဟ် (ကြိ)
သဲးထင်းခါဟ် (ကြိ)

သဲးထံင်း (နၤ)
သဲးယှာ (ကြိ)
သဲးဃှင်ၤ (ကြိ)

သဲးလူ့သာ (ကြိ)

သဲးဟှာဟုံင် (ကြ)
သဲးဟှာင်ၤယှာ (ကြိ)
သဲးထာ(ဖှိထာ) (နၤ)
သြုက် (နၤ)

သြဲထဝ့်(သြဲခံင့်) (နၤ)

သြိ့ (သြိ့ဝုံ) (နၤ)

သြဝ့်သ့်ပဝ်ၤ (နၤ)
သြင့် (နၤ)
သြင့်ပါ (နၤ)
သြုိ့ (ကြိ)
သြေဝ်သ့်ခါ (ကြိ)
သွေဝ် (နၤဝိ)
သွေဝ်ဖေဝ် (နၤဝိ)

သုံးပိဿာ။ three visses
မဲနက်သော။ dark black
မဲမဲ။ non distinct shadow
အရည်သောက်ဟင်း။(ဟင်းချို) soup
လူးဆတ်စပါး။ oats
အသိုက်။ nest
ငှက်တကောင်သည်အသိုက်ထဲမှာရှိ၏။
A bird is in the nest.
အငွေ့။(အငွေ့ပျံသည်)။ evaporate
ရေနွေးမှာအငွေ့ပျံတက်သည်။ boiling water may evapo rate.
သွေး။ blood
သွေးကြွသည်။ be roused up; get excited
သွေးတုံး။ blood clot
သွေးခဲ။ blood clot
သွေးဆုတ်သည်။ lack of blood
သွေးကြီးသည်။ be haughty; be proud
သွေးတက်သည်။ blood loss shock (at delivery)
ကလေးမွေးသောအမျိုးသမီးများ ဖြစ်တတ်သည်။
သွေးကြော။ blood vessel
သွေးနည်းသည်။ low blood volume
သွေးလန့်ခြင်း။ be startled out of one's wits; be traumatized (emotionally)
သွေးသွန်သည်။ antenatal or postpatrum haemorrhage
သွေးပျက်သည်။ be deranged due to shock
သွေးအားနည်းသည်။ anaemia; weak pulse
သံကြိုး။ iron chain
ဇရပ်။(စရပ်)။ wayside public resthouse; resthouse built on sacred premises
ရွှေညောင်ပင်။(ဗောဓိပင်) various trees under which the Buddhas attain enlightment
ဇရစ်ပင်။ herbaceous plant use as a vegetable: *Lasia aculeata* or *L. spinosa*
ကပျာကယာလောဆော်ခြင်း။ in a hurry
ကမ်းခြေ။(ကမ်းစပ်)။ bank; beach
ငရဲကမ်းခြေ၊ ဝိပါကဝဋ်။ bank of hell
ပြုန်းတီးသည်။ become extint; be depleted
မကောင်းသောအနံ့။ unpleasant smell
သဲတရုပ်ရုပ်ရှိသော။ rugged
အလွန်သဲရုပ်သော။ very rugged

သွဝ့် (န)	နတ်ပြည်။ fairyland; spirit world
သွာ (န·ဝိ)	ကြမ်းတမ်းသော။ rough
သွာ့ (န)	သွား။ tooth
သွာ့(သုဝ့ါ) (န)	ကြာပင်၊ ဒိုက်ပင်။ water-lily; lotus
သွာ့ (န·ဝိ)	ကြီးသော။ big
သွာ့(ယှင့်သွာ့) (န)	အထစ်။(လှေခါးထစ်)။ stairs
သွာ့ခင်း(သွာ့ခင့်) (န)	အံသွား။(သွားရင်း) molar tooth
သွာ့ယှိုင်(မဲယှိုင်) (ကြိ)	သွားကျိန်းသည်။ set (one's) teeth on edge
သွာ့ဆာ့(မဲဆာ့) (ကြိ)	သွားနာသည်။ tooth ache; tooth pain
သွာ့ထင်းခိုင့်(မဲဖိုဟ်ထိုင့်) (န·ဝိ)	သွားထပ်သော။ overlapping of teeth
သွဲရူ (ကြိ)	ချွန်သည်။ to sharpen
သွိက် (ကြိ)	ရှုံ့တွသည်။ wrinkle; shrink; contract
သွိက်ဖါ် (ကြိ)	အလွန်ရှုံ့တွသည်။ wrinkle completely
သွး(သွးထံင်·) (န)	မီးသွေး။ charcoal
သွးခေါဟ်(စွးခေါဟ်) (န)	သင်္ချိုင်း။ cemetary; graveyard; burial ground
သွးဖိုင် (န)	မီးသွေးဖို။ charcoal oven
သွးလုံ· (န)	ကျောက်မီးသွေး။ coal
သွးခါ· (န·ဝိ)	ဖွယ်တယ်တယ်ဖြစ်သော။ not sticky
သွး(သွဲ) (ကြိ)	ဓားနှင့်ချွန်သည်။ to sharpen with knife
သွင့် (ကြိ)	ဓားနှင့်လွှဲပြီးခုတ်သည်။ cut by swinging long knife
သွင့်ဏာင်း (ကြိ)	မြက်ကိုလွှဲခုတ်သည်။ cut grass by swinging long knife
သှင်း (န)	ပုစွန်။ general term for shrimp; prawn; lobster etc.
သှင်းဖုံ့ (န)	ပုစွန်ဆိတ်။ shrimp of the smallest variety
သှင်းခံင် (န)	ပုစွန်တုပ်။ shrimp or prawn of the large variety
သှင်းယှာင့် (န)	ပုစွန်ခြောက်။ dried shrimp or prawn
သှင်းသောဟ် (န)	ပုစွန်ဆီ။ shrimp or prawn fat
သှင်းဆာင်း (န)	ပုစွန်ချဉ်။ pickled shrimp
သှင်းအူး (န)	ပုစွန်ငပိ။ shrimp paste
သှိုင် (န)	ထီးတော်။(ဘုရားထီးတော်)။ umbrella of pagoda
သှုဂ်သှာ (န)	ကပြာကယာ။ in a hurry
သှာ(ဖေါဟ်သှာ) (န)	အထွေး။(သားထွေး)။ youngest child
သှဖေါဟ်ထုင်း (န)	ဥပသကာပင်။Indian sarsaparilla; *Hemidesmus indicus*
သ္ဂာ (န)	ရန်သူ။ enemy
သ္ဂာ် (န)	သန်လျက်။ four-edged dragger
သ္ဂံင်·လး (န)	တံခွန်ရွက်။ pennant leaf
သေ္ဂဝ့်(သ္ဂိင့်) (န)	ဆိပ်ကမ်း။ jetty; harbour; port
သေ္ဂဝ့် (န)	ပဲ့၊ တက်မ။ helm
သေ္ဂဝ့်ခါင့်ဆာ· (န)	ပဲ့သူကြီး။ helmsman
သေ္ဂဝ့်(ပွံင့်၊သေ္ဂဝ့်ထံင်) (န)	မျဉ်းကြောင်း။ line

သွာင် *(န)*	ဒညင်းပင်။ hardwood tree bearing a pungent smelling edible fruit; djenkol bean *Pithecellobium lobatum*
သွာင်သး *(န)*	ဒညင်းသီး။ fruit or bean of above
သွာင်ထုင်း *(န)*	ဒညင်းပင်။ tree of above
သွာင်· *(န)*	ယက်သုံ့။ scoop net
သွး(မး) *(န)*	မိကျောင်း။ crocodile; alligator
သွိုင့် *(န)*	မင်း။(ဘုရင်) king
သွုဂ် *(န)*	ဝက်သက်ရောဂါ။ measles
သွိုင့်သူ *(ကြိ)*	ဆည်းဆာရောင်သန်းသည်။ dawn light
သွိုင့်အိင် *(န)*	သိကြားမင်း။ Indra; *Sakka*
သွိုင့်ကျာ *(န)*	လေမင်း။ lord of the wind
သွိုင့်စကာ(သွိုင့်စဃ္ဃာ) *(န)*	ဓမ္မရာဇ်မင်း။ Lord of righteousness
သွိုင့်ယုင်· *(န)*	ယမမင်း။(ငရဲမင်း) lord of hell
သွယ် *(န)*	ပဲခွပ်။ adze; adz
သွဝ့် *(န·ဝိ)*	ညီညွတ်။(ညီညာသော)။ unified; smooth
သွာဆေဝ်· *(န)*	ရှားစေး။ cutch; catechu
သွာအင် *(န)*	အင်။ broad-leaved tall timber tree yielding reddish, resinous wood; *Dipterocarpus tuberculatus*
သွာအင်ထုင်း *(န)*	အင်ပင်။ tree trunk of above
သွာအင်လး *(န)*	အင်ဖက်။ leaf of above
သွာယ့် *(န)*	သလိပ်။(ချွဲ)။ sputum
သွာဝါ *(န)*	စပါးလှေ့သောယပ်။ winnowing fan
သွာဗတန် *(န)*	မျက်နှာကြက်။ ceiling
သွင့်(ဝးသွင့်) *(န)*	အမြှေး။(ဝါးအမြှေး)။ membrane of bamboo

ဟ

ဟ	လိက်မောဝ်·ဖှုံးသိုင့်ဆိုဃှူဖှုံးဖိုင်ဏ့်မွဲာ လိက်ဖှုံးသိုင့်ဆို့လ့်ဖှုံးဏ့်လ့်။ ဗျည်း ၃၆လုံးတို့တွင် ၃၁လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။ The 31th letter of the 36 Plone alphabets
ဟ့် *(န)*	ငါ။(မိမိ) I
ဟ့်ခွေဟ်(ပ့်ခွေဟ်) *(န)*	အစိုးရ။ government
ဟ့်ခွေဟ်ဟ့်မှ·(ပ့်ခွေဟ်ပ့်မှ·) *(န)*	မင်းစိုးရာဇာ။ high-rank government officers
ဟ့်မဲ့(ပ့်မဲ့) *(န)*	ဧည့်သည်။ guest; visitor
ဟ့်မဲ့ဟ့်ထို့(ပ့်မဲ့ပ့်ထို့) *(န)*	ဧည့်သည်စောင်သည်။ guest
ဟ့်ယှာ·လ့်ဖှုံ(ပ့်ယှာ·လ့်ဖှုံ) *(န)*	ရှေးလူကြီး။ ancient people
ဟ့်အိင်(က့်လိုဝ်က့်လာ) *(န)*	နတ်။ fairy; spirit
ဟ့်အေ့် *(န)*	ကျင်ကြီး။(ချေး)။ faeces; stool

ဟ်ုခိ့(မွိဟ်) (န)	လူ။ human
ဟ်ုသီးဏ်ု (ကြိ)	သူတို့သည်။ they
ဟ်ုယှာ•လဝ်ဆောဝ် (န)	ရှေးလူကြီးတို့ဆိုရိုးစကား။ words of ancient people
ဟ်ုလ်ုဟှာယိုဝ် (န)	လူတယောက်ဟာ။ this person
ဟ်ုဏ်ု (န)	ထိုသူ။ that person
ဟ်ုသီးဏ်ု (န)	ထိုသူတို့။ they; their
ဟ်ုဆို(ဟ်ုဝေ့) (န)	မိမိဥစ္စာ။(မိမိပစ္စည်း)။ mine; my belonging
ဟ်ုဆီးဟ်ုအေ်ု (န)	ကိုယ့်ကျင်ကြီးကျင်ငယ်။ our feaces our urine
ဟ်ုဟှိုင်းဟ်ုယှင့် (န)	မိမိအိမ်ယာ။ our home; our indigenous place
ဟ်ုလိုင်• (န)	မိန်းမတန်ဆာ။ vagina
ဟ်ုထေ့်ု (န)	ယောကျ်ားတန်ဆာ။ penis
ဟ်ုခါင့်ဖိုင် (န)	စအိုပေါက်။ anus
ဟ်ုဏာင့်ဆာ• (န)	မိမိကိုယ်ကို။ ourselves; our bodies
ဟ်ုမောဝ်•ဟ်ုဖါ• (န)	မိမိ၏မိဘ။ our parents
ဟ်ုဖူ•ဟ်ုဝဲါ (န)	မိမိ၏ညီအိုမောင်နှမ။ our brothers and sisters
ဟ်ုမောဝ်•ဟ်ုမင် (န)	မိမိ၏ဦးကြီးဒေါ်ကြီး။ our uncles and aunties
ဟ်ုသုင်းဟ်ုသာ (န)	မိမိ၏စိတ်သဘောထား။ our mind; our opinion
ဟ်ုထီဟ်ုသိုဝ် (န)	မိမိအပေါင်းအဖော်။သူငယ်ချင်း။ our friends
ဟ်ုသေ့်ယာ့အေး (ကြိ)	မိမိတို့မသိပါ။ we don't know , we do not know
ဟ်ုလဝ်ယ်ုလဝ် (ကြိ)	သူပြောငါပြော။ people are saying
ဟ်ုဏ်ု (န)	သူပဲ။ this person , this man
ဟ်ုအင်းဝေ့အေး (ကြိ)	မစားပါနှင့်။ not edible
ဟ်ုအင်းဝေ့ဟှော့ဝ်အေး (ကြိ)	မစားသင့်ဘူး။ not good to eat
ဟံင့်ပံင် (န)	နံနံပင်။ coriander; *Coriandrum sativum*
ဟံင့်ပံင်တြုဂ် (န)	တရုတ်နံနံ။ kind of coriander
ဟုံ့ (ကြိ)	ရှုံးသည်။ lose
■ ဆိုလ်ုပ်ုထိုက်အင်းဆိုသီးလ်ုဖးအေမွဲာ ပ်ုလ်ုသေ့်စးခွံင်•ပညာ့စးတာ•မ်ု ဟုံ့ဝေ့ဍး ဏ်ုလ်ု။	ကျွန်ုပ်တို့ကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရာတွင်ဂဏန်းသင်္ချာကို မတတ်မြောက်ပါက ရှုံးမည်သာဖြစ်သည်။ We will lose in doing trading if we are not good at calculation.
ဟုံ့ပွဝ် (ကြိ)	အလကားသက်သက်ရှုံးသည်။ to lose meaninglessly
	အ
အ	အ ဏ်ုအ်ုကေ့်လင်ထဝေ့လ်ုလိက်မောဝ်• ဖုံးဖိုင် ဏ်ုဆေဝ်•ဍေလ်ုလိက်ကံုယိုင့်ဖိုင်ဏ်ုသီးဆေဝ်•လ်ု။ "အ"ကိုဗျည်းအရာ၌ရော သရအရာ ၌ပါ သုံးစွဲ□ ကြလေသည်။
အ်ု (န)	သူ။ she; he
အ်ုသီး (န)	သူတို့။ they; them; their
အ်ုကးအ်ုဟှယ် (န)	အခက်အခဲ။ difficulty; problem
အ်ုကှာ (န)	အလည်။(ကြား) among; between

အုံကြိုဝ် *(န)* ကြိုးကြာ။ sarus crane; *Grus antigomesharpei*

အုံကာင်းအုံကာ်င်း *(န)* အကောက်အကွေ့။ curve; zigzag

အုံကာင်အုံခဝ့် *(န)* အခြမ်းအပဲ့။(အစုတ်အပြဲ)။ pieces

အုံကာ်အုံခး *(န)* အဖန်အခါး။ bitter taste

အုံကင် *(န)* အဆိပ်။ poison

အုံကာ်င်အုံသိုဝ် *(န)* အဝတ်အစား။ clothing

အုံကီးအုံမိုဝ် *(န)* ချေးညှော်။(ဂျီးညှော်) dross

အုံကုဂ် *(န)* အပိုင်း။ piece

အုံကုဂ်အုံကြင် *(န)* အပိုင်းအစ။ pieces

အုံကျိုင် *(န)* ခေါင်အုပ်။ ridge cap

အုံကြိုင် *(န)* အကျိုးအကြောင်း။ circumstances; particulars

အုံကျာအုံနိုင် *(န)* အရှုံးအနိုင်။ loss and win

အုံကျောဟ် *(န)* အလောင်းကောင်။(အဆွေးအမြေ့)။ corpse; cardival

အုံခ့ါ(အုံခိင့်အုံခ့ါ) *(န)* အချိန်အခါ။ time

အုံခ့ါဝး *(ကြိ)* အချိန်ကျရောက်သည်။ the time has come; it is time

အုံခး *(န)* အခါး။(အရသာ) bitter taste

အုံခါင်• *(န)* အထစ်။(ထစ်)။ notch

အုံခါင့် *(န)* နောက်ဘက်။(ပဲ့ပိုင်း)။ tail end

အုံခင်း *(န)* ခြေ။(သူ့ခြေတောက်) (her/his) leg

အုံခင်းထာ် *(န)* အစမူလ။အရင်းအမြစ်။ the origin; the beginning

အုံခံင်း *(န)* အမြောင်း။(တမြောင်းနှစ်မြောင်း) groove; strip

အုံခိင်•အုံဟုင် *(န)* ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်။ built; body structure

အုံခိင့်အုံခ့ါ *(န)* အချိန်အခါ။ time

အုံခို *(န)* အဖျား၊အစွန်း။ the tip; the end

အုံခိုအုံထိုဝ် *(န)* အစွန်းဖျား။(အဖျားစွန်း) tip; the end

အုံခုင်း *(န)* အခု။(ခုထားသောအရာ)။ pad; cushion; support

အုံခူး *(န)* အခိုး။ smoke

အုံခူးအုံအဲ *(န)* အခိုးအငွေ့။ vapour

အုံခူ့အုံခွါင် *(န)* လက်ကျန်။ leftover; remnant

အုံခုဂ်(အုံခုဂ်တ္ဘာ့) *(န)* ဓလေ့ထုံးစံ။ tradition

အုံခေဝ်(သိင်းလးခေဝ်) *(န)* အပြစ် (ဖက်ပြစ်)။ leaf-thatch

အုံခဝ့် *(န)* ခွက်။ cup

အုံခဝ့်ပုံယဝ့် *(န)* အဓိပါယ်။ meaning

အုံခဝ်• *(န)* လိုင်ခေါင်း။(ချိုင့်တွင်း)။ hollow space

အုံခေါဟ် *(န)* ၁။အမိုး။ ၂။ခေါင်းဆောင်။ ၃။အယှဉ်း–နွားအယှဉ်း။ 1. roof; 2. leader; 3. a pair

အုံခိုင့်အုံဏာင် *(န)* ခိုင်မာမှု။ stability

အုံခွါ့ *(န)* ယောက်ျား။ male

အုံခေါဟ်လေင်• *(န)* ခေါင်းဆောင်။(နာယက)။ leader; patron

အုံခေါဟ်ကျင် *(န)* အကြောင်းကြောင့်။ because of it; therefore

အုံခေါဟ်အုံဏာ• *(န)* ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်။ leader

အုံခေါဟ် *(န)* ဦးဘက်။ front part

အုံခေါဟ်ထီး *(န)* ထိပ်ဆုံး။ the first; the most responsible person

အ်ခေါဟ်ဍုံင် (န) ဦးထိပ်။ on the head

အ်ခေါဟ်ကျာ (န) အဖုံး။ cover; lid

အ်ခါင့်သော့် (န-ဝိ) အကပ်အသပ်ကျန်နေသော။ residue; dregs

အ်ခါင့်ထိုဝ် (န) ဖင်ပိုင်း။ back part

အ်ခါင့်ဍာ (န) အောက်ဆုံးအထပ်။ bottomost layer

အ်ခါင့်ခွင်(အ်ခါင့်ခွင်) (န) ကရွတ်ခွေ။ circular frame made inter-twined rattan or bamboo to keep round bottomed pots in place

အ်ခါင့်ခုင်း (န) ဖင်ထိုင်ခုံ။ chair; stool

အ်ခါင့်ဝံင်း (န) တင်ပါး။ buttock

အ်ခါင့်ထုက် (န) နောက်ဆုံး။ final; the last

အ်ဍိ. (န) မျိုးစေ့။ seeds

အ်ခိုင်းအ်ခေါဝ်- (န) အအေးအပူ။ cold and hot

အ်ခွေါတ်(အ်ခွေါတ်ဖိုင်) (န) မြောင်း။(ချောင်းမြောင်းမှာ)။ in the drain

အ်စာ(အ္ဍာ) (န) ဆရာသွား။ teacher

အ်စင်(ဏောဝ့်အ်စင်) (န) ပျားအရည်။ oil; honey

အ်စင်ထို့ (န) အဆီအနှစ်။(စစ်မှန်သောအရည်များ)။ pure solution

အ်စံင် (န) ၁။ကြောင့်။ ၂။အနံ့။ 1. therefore; because of; 2. the smell

အ်ဝေ့အ်စံင်ဏျာ်ကုံလွဲါဝ်းဟျာဟုံင်ဝေ့လ်။ သူ့ကြောင့်အဖွဲ့အစည်းပျက်ဆီးရသည်။ The association collapse because of him.

အ်ဝေ့အ်စံင်နိုင့်လာမာလ်။ သူ့အနံ့ကတမျိုးကြီးပဲ။ He smells strangely.

အ်စံင်အ်စာ(အ္ခံင်အ္ဍာ) (န) ဆရာသမား။ respected teacher

အ်စန်(မူ-အ်စန်) (န) တနင်္လာနေ့။ Monday

အ်စိင်(ဟိုင်းအ်စိင်) (န) အဆောင်။(အိမ်အဆောင်)။ hostel

သုင်းထင်းဟိုင်းဏီ့စိင်ဟုံင်လုက်ယုဂ်။ နှစ်ဆောင်ပြိုင်အိမ်ကိုဆောက်လုပ်ပြီးပါပြီ။ He has completed building the double buildings.

အ်ဇေ့်(ရူးဇေ့်) (န) ဘယ်ဘက်။(ဘယ်ဘက်လက်) left (left hand)

အ်စ့် (န-ဝိ) စိုစွတ်သော။ wet

အ်စဝ် (ကြိ) သားကြီး။ eldest son

သားအကြီးကို"အ်စဝ်"ဟုခေါ်လေ့ရှိကြသည်။

အ်ရူးအ်ခင်း (န) သူ့လက်သူ့ခြေ။ her/his hands and legs

အ်ဆို (န) သူ့ဥစ္စာ။ her/his belonging

အ်ဆာ့ (န) အနာအဆာ။ flaw; defect

အ်ဆာ (န-ဝိ) အောင်မြင်သော။(ပြည့်ဖြိုးသော) full (grain)

■ ရူးအ်ဆာ။ အောင်မြင်သောစပါး။ health and good paddy seeds

■ ရူးအ်သောဟ်။ စပါးဖျင်း။ thin paddy grain

အ်ဆာ- (န) အပျော့။(အမာမဟုတ်သော)။ weak; soft

အ်ဆာ့ထင်း (ကြိ) အနာဖြစ်လာသည်။ to become painful

အ်ဆာ့အ် (ကြိ) အနာအဆာရှိသည်။ to have defect

အ်ဆာ- (န) အရှင်သခင်။(ပိုင်ရှင်၊အစောင့်အရှောက်)။ owner

အ်ဆာင်း (န-ဝိ) အချဉ်။(ချဉ်သော) sour

အ့ၣ်ဆၢင့် (န)	အဝတ်။(သူ့အကျီ) his shirt
အ့ၣ်ဆၢ်(အ့ၣ်ပေဝ့ၣ်) (န)	အငယ်။ small
အ့ၣ်ဆင့် (န)	အဆင့်အတန်း။ level;
အ့ၣ်ဆင် (န)	အစစ်။(ရေစစ်သောအရာဝတ္ထု)။ filter
အ့ၣ်ဆံင်းအ့ၣ်ဒၣ် (န)	အမွေးအတောင်။ feather
အ့ၣ်ဆံင်း (န)	အမွေး။ hair; small feather
အ့ၣ်ဆိင့်အ့ၣ်ဖှေဝ့ၣ် (န)	သန့်ရှင်းမှု။ cleanliness; sanitation
အ့ၣ်ဆိက် (န)	အတင်းအကြပ်။(တင်းကြပ်စွာ)။ strictly; strictness
အ့ၣ်ဆီးအ့ၣ်အှ့ၣ်(န)	သေးချေး။(ကျယ်ငယ်၊ကျင်ကြီး) her/his urine and feaces
အ့ၣ်ဆုက် (န)	အခိုင်၊အပြွတ်။(သစ်သီးများ) cluster or bunch (of fruit)
အ့ၣ်ဆုဂ် (န)	ကြား။(စပ်ကြား) in between
အ့ၣ်ဆုဂ်အ့ၣ်ထေဝ်· (န)	အကြိုအကြား။(နံ့နံ့စပ်စပ်)။ thorough; nook and cranny
အ့ၣ်ဆူး (န)	ဆူး။ thorn
အ့ၣ်ဆူးအ့ၣ်ခါင် (န)	ဆူးခက်။(ဆူးကိုင်း)။ branch of thorns
အ့ၣ်ဆယ်(ဖူးဆွယ်) (န)	အနှံ။(စပါးနှံ)။ head of grains
အ့ၣ်ဆဝ့ၣ် (န)	၁။ဘက်၊ပြိုင်ဘက်၊ ၂။အမြည်း၊စားစရာ။ (his/her) match
အ့ၣ်ဆောတ် (န)	အရက်မြည်းစသည်။ food to eat with; appetizer
အ့ၣ်ဆိုင့် (န)	အဆင့်။ level
အ့ၣ်ဆိုင့် (န)	အချို။ sweet (taste)
အ့ၣ်ဆိုင့်အ့ၣ်ထဝ်· (န)	အစပ်၊နယ်စပ်၊အကြား၊နယ်ခြား။ border; junction
အ့ၣ်ဆိုဝ် (န)	အချိန်ကာလ။(ကာလအပိုင်းခြား) time
အ့ၣ်ဆိုဝ်ဆိုဝ်အ့ၣ်ကျုးကျုး (န)	အစဉ်အဆက်။ forever; everlasting
အ့ၣ်ဆိုဒ် (န)	အစဉ်စဉ်အဆက်ဆက်။ generation after generation
အ့ၣ်ဆိုဒ်အ့ၣ်ဆး(အ့ၣ်ဆိုဒ်အ့ၣ်ဝံင်) (န)	အမျိုး။ ancentors; relatives
အ့ၣ်ဆိုဒ်ဖေါဟ်ခွါ့ (န)	အမျိုးအနွယ်။ national
အ့ၣ်ဆိုဒ်ဖေါဟ်မူး (န)	အမျိုးသား။ male national
အ့ၣ်ဆုဲး(အ့ၣ်ဆုဲးလှ်ဆုဲး) (န)	အမျိုးသမီး။ female national
အိဆို့(အ့ၣ်ဆို့ဏီ့ဆို့) (န)	အသိုး(ထမင်းသိုးထမင်းကျန်)။ left-over food
အ့ၣ်ဒၢ (န)	အသုတ် (တသုတ်နှစ်သုတ်)။ a group
အ့ၣ်ဒၣ် (န)	အခင်း။ thing laid out for sitting or laying down; flooring
အ့ၣ်ဒုံင် (န)	အတောင်။ wing
အ့ၣ်ဒုံ(လိက်အ့ၣ်ဒုံ) (န)	နမူနာ။(စံ)ပြယုဂ်။ example
အ့ၣ်ဒေ့ဝ်(အ့ၣ်ဒီ) (န)	အိပ်။(စာအိပ်)။ container; envelope
အ့ၣ်ဒေ့ဝ် (န)	သည်းခြေ။ gall bladder
အ့ၣ်ဒေ့ာဝ် (န)	ချက်မ။(ချက်)။ umbilical scar
အ့ၣ်ဒေ့ာဟ် (န)	အညွန့်။ young leaves
	အကြီး။ big; elder; large
အ့ၣ်ဒေ့ာဟ်အ့ၣ်ပေဝ့ၣ် (န)	အကြီးအငယ်။ sizes; large and small

အှ်ဦ့ဝ်အှ်တင် *(န)* အမေးအဖြေ။ question and answer

အှ်ဍောဝ်အှ်လး *(န)* အရွက်အညွန့်။ leaves and sprout

အှ်ဍုဟ် *(န)* အခေါက်။(ခေါက်ထားသောအခေါက်)။ fold

အှ်ဍိုင်(ယေ့ံအှ်ဍိုင်) *(န)* အကွပ် (ဓားအကွပ်၊ဓားစွေ)။ case (knife)

အှ်တာ *(န)* သင်္ကြန်။ water festival

အှ်တာလင် *(ကြိ)* သင်္ကြန်ကျသည်။ water festival time

အှ်တာကှာ *(န)* သင်္ကြန်အကြတ်နေ့။ the centre day of the three water festival days

အှ်တာထာင်ထင်း *(န)* သင်္ကြန်အတက်နေ့။ the last (final) of th.. three water festival days

အှ်တင် *(န)* အဖြေ။ answer; reply

အှ်တင်း *(န)* အထူ။(ထူထဲသော)။ thickness

အှ်တုက်(မူ့အှ်တုက်) *(န)* တနင်္ဂနွေနေ့။ Sunday

အတိင်·အှ်တျင်· *(န)* အကြောင်းအရာ။ subject matter

အှ်တိုင်(အှ်တိုင်ဆုံခွါင်) *(န)* အတိုင်း။(ဆိုသည့်အတိုင်း)။ as said

အှ်ထာ့(လုံထာ့) *(န)* အထွာ။(တထွာ) hand span (nine inches)

အှ်ထာ· *(န)* ခွကြား။ fork of tree branch

အှ်ထး(ထို့အှ်ထး) *(န)* မြစ်ဝ။(ချောင်းဝ)။ river mouth; river junction

အှ်ထာင်(သိင်းအှ်ထာင်) *(န)* အကိုင်း။(သစ်ကိုင်း)။ branch

အှ်ထာ်အှ်ဓံင် *(န)* အကြောင်းရင်း။ main issue; main cause; root cause

အှ်ထာ်(သိင်းအှ်ထာ်) *(န)* အရင်း။(သစ်ပင်ရင်း) base

အှ်ထဝ့်(ဆင့်အှ်ထဝ့်) *(န)* အမြင့်။(အဆင့်မြင့်)။ height

အှ်ထင်·(ထွံ့င်အှ်ထင်·) *(န)* အနံ။ကွင်း။(လုံချည်ကွင်း)။ loop (of sarong)

- အှ်ဝေ့ဍုးအှ်ထွံ့င်ဏာ့်အှ်ထင်·လဲာ မာ·လှ်။ သူ့လုံချည်ကွင်းကသိပ်ကျယ်တာပဲ။ The loop of his sarong is very wide

အှ်ထင်·ဖိုင် *(ကြိ)* အတွင်းကာလ။ within the time; in the mean time

- ဏို့သိုင့်သင့်အှ်ထင်·ဖိုင်ယိုဝ်ယှ်မှ် ဟှာယ့်လုံဏာ့်ဟှိုင်းလှ်။ ယွန္နစ်ရက်သုံးရက်အတွင်းသင့်အိမ် သို့ကျွန်ုပ်လာခဲ့မည်။ I will come to your house within two or three days.

အှ်ထင်·လဲာ *(န·ဝိ)* အနံကျယ်သော။(ကွင်းကျယ်သော)။ wide loop

အှ်ထင်·အိင်း *(န·ဝိ)* အနံကျဉ်းသော။(ကွင်းကျဉ်းသော)။ narrow loop

အှ်ထံင်· *(န)* အထစ်။(ထစ်ထားသောအထစ်များ)။ stutter; notch

အှ်ထံင်း(အှ်ထင်းအှ်ဖှာ·) *(န)* အကြော။(အကြောအချင်)။ nerve; tendon; fascia

အှ်ထိး *(န)* အချက်။ number of occasion; items

အှ်ထိးအးအး *(န)* အချက်များများ။ many items

အှ်ထို့ *(န)* အရည်။ liquid

အှ်ထို့ထင်း *(ကြိ)* အရည်ထွက်သည်။ water (secretion) oozing out

အှ်ထို့လင် *(ကြိ)* အရည်ကျသည်။ dibling of fluid

အှ်ထို့ဖှူး *(ကြိ)* အရည်ရွှဲသည်။(အရည်များသည်)။ juicy; rich juice

အှ်ထို့ဆာင် *(ကြိ)* အရည်စိမ့်သည်။ (liquid) ooze or seep

အှ်ထို့အှူး *(န)* အပုတ်ရည်။ putrid discharge

အ်ုထို့ယှီး *(န)*	အရည်ကြည်။ clear fluid
အ်ုထို့ဖါန် *(န·ဝိ)*	အရည်ကြည်လင်သော။ clear fluid
အ်ုထို့ချူး *(န·ဝိ)*	အရည်နောက်သော။ muddy fluid; dirty fluid
အ်ုထို့ချာ *(န·ဝိ)*	အရေပြစ်ချွဲသော။ thick fluid; saturated fluid
အ်ုထို့ယွှာလင် *(ကြိ)*	အရည်စီးကျသည်။ fluid flows down
အ်ုထုင်း(ဟှိင်းအ်ုထုင်း) *(ကြိ)*	တိုင်။(အိမ်တိုင်) pole; post; mast
အ်ုထၥ်။(သိင်းအ်ုထၥ်) *(န)*	ပင်စည်။(သစ်ပင်စည်)။ tree trunk
အ်ုထုင်းထဝ့် *(န·ဝိ)*	အပင်မြင့်သော။ tall tree; high tree
အ်ုထုင်းဖိုဟ် *(န·ဝိ)*	အပင်နိမ့်သော။ low tree
အ်ုထုင်းဒ့ခၢဟ် *(န·ဝိ)*	အပင်ကြီးမားသော။ big trunk
အ်ုထုင်းပေဝ့် *(န·ဝိ)*	အပင်ငယ်သော။ small trunk
အ်ုထုက် *(ကြိ)*	အဆုံး။ end
အ်ုထုက်တိင်း *(ကြိ·ဝိ)*	အဆုံးစွန်။ the tip
အ်ုထုဂ် *(န)*	အစေး။ resin; latex; gum
■ နွာ်သး(နိုသး)ဏၞ်အ်ုထုဂ်အ်ု ဝေ့ဒုးလှ်။	ပိန္နဲသီးမှာအစေးရှိသည်။ Jackfruit has resin.
အ်ုထုဂ်ထင်း *(ကြိ–န·ဝိ)*	အစေးထွက်သည်။(သော) to produce resin
အ်ုထုဂ်စုဂ် *(ကြိ)*	အစေးကပ်သည်။ be glued with resin
အ်ုထူ့အ်ုရှူ *(န)*	ထုံးစံဓလေ့ရိုးရာ။ tradition
အ်ုထူ့(မောတ်အ်ုထူ့) *(န)*	အလိပ်။(ဆေးလိပ်အလိပ်)။ roll (cigar)
အ်ုထူ· *(န)*	အစည်း။(စည်းနှောင်ထားသော)။ bundle of articles
အ်ုထဝ့် *(န)*	အရှည်။ length
အ်ုထောဟ် *(န)*	အတိုင်းအတာ။ measurement
အ်ုထောဟ်ဓး *(န·ဝိ)*	အတိုင်းအတာမှန်ကန်သော။ right measurement
အ်ုထောဝ်အ်ုမေ *(န)*	အစအန။(သဲလွန်စ)။ bits; fragments; clue
အ်ုထိုင့် *(န)*	အထပ်အလွှာ။ layer; floor or story of building
အ်ုဏၢ·(ယော့ဏၢ·) *(န)*	အသွား။(ဒါးသွား) sharp edge of a knife
အ်ုဏၢင် *(န)*	ဘေးနား။(အနီးအနား) beside; at the side
အ်ုဏၢင်ဖါင် *(န)*	ဘေးစွန်း။(ဘေးနှုတ်ခမ်း)။ brim; edge
အ်ုဏၢင်း *(န)*	အမှတ်အသား။ mark
အ်ုဏိင့် *(န)*	ဈေးနှုန်း။ rate; price
အ်ုဏီအ်ုသင့်(အ်ုဏီအ်ုဏၢ) *(န)*	နေ့ရက်။ date; day
အ်ုဏိင့် *(န)*	စလုတ်။(ကြက်၊ငှက်စလုတ်)။ crop (of bird)
အ်ုဏၞ် *(န)*	ထိုဟာ။ that (thing)
အ်ုဏး *(န)*	စုံး။ to be control by an evil spirit
အ်ုဏၢင်· *(န)*	အနန်း။(အနန်းပင်)။ kind of hardwood tree: *Fagraea fragrans*
အ်ုနု် *(န)*	ဦးချို။ horn
အ်ုနူ· *(န)*	နို့။ breast
အ်ုနူ·ထို *(န)*	နို့ရည်။ milk
အ်ုနောတ် *(န)*	နှုတ်သီး။ beak (bird); spout (kettle)
အ်ုနိုဝ် *(န)*	ပါးစပ်။(နှုပ်)။ mouth

အၣ်နဲ့ *(န)*	အမြိတ်အဆာ။ fringe
အၣ်နိုင်(ဃော့အၣ်နိုင်) *(န)*	အနောင့်။(ဓားနောင့်)။ back of a knife
အၣ်နိုင့် *(န)*	အနံ့။ smell
အၣ်ဏ့ါဖိုင် *(န)*	နှာခေါင်းပေါက်။ her/his/its nasal opening
အၣ်နုံးအၣ်ကါင်း *(န)*	ဒေါင့်ချိုး။(ဒေါင့်ချိုးကွေ့)။ corner
အၣ်နိုင့်အဲုးနိုင့်မိုင့် *(န)*	ချိုမွှေး။ very pleasant smell
အၣ်ပးပဲ *(န•ဝိ)*	အပြားလိုက်။(ပြားသော)။ flat
အၣ်ပျုဂ် *(န)*	အမြှုပ်။ foam; froth
အၣ်ပွဝ် *(န)*	အချည်းနှီး။ empty; free of charge
အၣ်ပွဝ်ပွဝ် *(န)*	အလကားသက်သက်။ in vain; to no purpose;use less
အၣ်ပွေဝ် *(န)*	လျော်ကြေး။ to do or pay something for a wrong done
	အမှားအယွင်းနှင့်ပတ်သက်သော လျော်ကြေးပေးရာတွင် သုံးသည်။ကြေးမြီးလျော်ရာတွင်မသုံး။
အၣ်ပး *(န)*	ဘေး။(နံဘေး) the side
အၣ်ပေဝ်(ခေါဟ်အၣ်ပေဝ်) *(န)*	အခင်။(လျှာခင်၊ နှဲခင်)။ reed of a wind instrument
အၣ်ပေါတ်(ခ္ုအၣ်ပေါတ်) *(န)*	လည်ဘို။(နွားလည်ဘို့)။ hump (of ox or camel)
အၣ်ပွံင်(ကွ္ုင်အၣ်ပွံင်) *(န)*	ပြောင်း။(သင်္ဘောခေါင်းတိုင်ပြောင်း)။ chimney
အၣ်ဖ့ါထိ• *(န)*	အထီး။(အသိုး)။ full-grown sexually matured big male animal
အၣ်ဖါ• *(န)*	သူ့အဖေ။ her/his father
အၣ်ဖ့ါ *(န)*	အထီး။ male
အၣ်ဖါင်(နိုဝ်အၣ်ဖါင်) *(န)*	ဖောင်း။(ပါးစပ်နှုတ်ခမ်း)။ lip; brim; edge
အၣ်ဖၢ်အၣ်ယး *(န)*	အသားအရည်။ flesh and skin
အၣ်ဖၢ်ခေါဟ် *(န)*	အရည်ပြားပေါ်။ superficial; above the skin
အၣ်ဖါန် *(န)*	အလင်း။ light
အၣ်ဖင့်ခေါဟ် *(န)*	အပေါ်မှာ။ on; above
အၣ်ဖံင်(အၣ်ဖံင်ဖွေဝ်) *(န)*	လွတ်မြောက်ခြင်း။ liberty
အၣ်ဖံင်(ထောဝ်အၣ်ဖံင်) *(န)*	ခြံ။(ဝက်လှောင်ခြံ)။ pen (pig)
အၣ်ဖီး *(န)*	ပြည်ပုတ်။ pus
အၣ်ဖို့ *(န)*	အဘွား။ her/his grandmother
အၣ်ဖင့်လး *(န)*	အောက်မှာ။(အောက်ဘက်)။ under; below
အၣ်ဖို့အၣ်ဖူ့ *(န)*	အဘိုးအဖွား။ grand-parents
အၣ်ဖုံ• *(န)*	အပေါက်။ hole (in a shirt)
အၣ်ဖူ• *(န)*	ညီ။ her/his younger brother
အၣ်ဖဝ့် *(န)*	အပွင့်။ flower
အၣ်ဖေါဝ်(သိင်းအၣ်ဖေါဝ်) *(န)*	အခေါက်။(သစ်သားအကာ)။ tree bark
အၣ်ဖေါဟ် *(န)*	ကလေး။(သားသွီး) her/his/its baby or child
အၣ်ဖိုင် *(န)*	အပေါက်။(အတွင်းမှာ)။ hole (of rodent); inside
အၣ်ဖိုင်လင်• *(န)*	အနာပေါက်။(ဒဏ်ရာ)။ wound; blisters
အၣ်ဖိုင်အောဝ် *(န)*	ဟောင်းလောင်းပေါက်။ empty hole

အု်ဖိုင်အိင်း *(န·ဝိ)* အပေါက်ကျဉ်းသော။ narrow opening; narrow hole

အု်ဖိုင်လဲာ *(န·ဝိ)* အပေါက်ကျယ်သော။ wide opening; wide hole

အု်ဖိုင်ဝါ *(ကြိ)* အပေါက်ပိတ်သည်။ hole be closed; hole be blocked

အု်ဖိုင့် *(န)* အကြိမ်အခါ။ number of times (one time, two times etc.)

အု်ဖိုင့်အး *(န·ဝိ)* အကြိမ်များသော။ many times

အု်ဖိုင့်ယှာ *(န·ဝိ)* အကြိမ်နည်းသော။ few times

အု်ဖိုဟ် *(န)* အတို။ short

အု်ဖိုဟ်အု်ထင့် *(န)* အတိုအရှည်။ length (short and long)

အု်ဖှာ· *(န)* အတောင်။(အတိုင်းအတွာ) cubit (18 inches)

■ သိင်းလ့်ထုင်းဏျ့်အု်ထင့်အု်ပေ့အု်ဖှာ· ယဲာဆိ့ဏျ့်လ့်။ သစ်တပင်မှာအရှည်အတောင်ငါး ဆယ်ရှိသည်။ The length of that tree is fifty cubits

အု်ဖှာ·အု်ထာ့ *(န)* အတောင်အတွာ။ measurement (cubit and handbreath)

အု်ဖှံင် *(န)* အကြောင်းအရာ။ subject matter

အု်ဖှံင်· *(န)* အူတိုင်။(ကြောရိုး)။ backbone

အု်ဖှိ *(န)* ကြိုး။ its rope

အု်ဖှူ· *(န)* အရူး။(ရူးခြင်း)။ be insane

အု်ဖှဲာ *(န)* တပည့်။(လူပျို)။ her/his servant or students

အု်ဖှဟ် *(န·ဝိ)* ထင်ပေါ်သော။ be famous; be revealed

အု်ဖှံု *(န·ဝိ)* သူတပါး။(တစုံတယောက်သော)။ somebody

အု်ဖှံုး *(န)* အလုံး။ round; spherical

အု်ဖှံုးအု်သး *(န)* အကျိုးတရား။(အကောင်အထည်)။ of evident

အု်ဖှံုးဒ့ာဟ် *(န·ဝိ)* အလုံးကြီးသော။ be of large size (fruit)

အု်ဖှံုးပေဝ့် *(န·ဝိ)* အလုံးသေးသော။ of small size

အု်ဖှံုးဟ့ာဝ် *(န·ဝိ)* အလုံးကောင်းသော။ of good quality

အု်ဖှံုးထင့် *(န·ဝိ)* အလုံးရှည်သော။ being long

အု်ဖှံုးဖိုဟ် *(န·ဝိ)* အလုံးတိုသော။ being short

အု်ဖ့ှာဝ် *(န)* အမြန်နှုန်း။(အရှိန်) speed

■ ကွင်ဏျ့်လေဝ်အု်ဖ့ေါဝ်ဆံင်း ဝေ့ဒုးဏျ့်လ့်။ သင်္ဘောသည်အရှိန်ပြင်းစွာသွားသည်။ The ship is going at high speed.

အု်မာ့ *(န)* သူ့မယား။ his wife

အု်မာ· *(န)* အကြွေး။ his debt

အု်မာ·ထင်း *(ကြိ)* အကြွေးတင်သည်။ be in debt

အု်မး *(န·ဝိ)* မှားသော။ wrong

အု်မိင် *(န)* အမည်။ name

အု်မိင်မုက် *(န·ဝိ)* နာမည်သာယာသော။ pleasant name

အု်မိင်မုက် *(န·ဝိ)* နာမည်ကောင်းသော။ good name

အု်မိင်သာ *(ကြိ)* နာမည်ထွက်သည်။(မကောင်းသည့်ဘက်က) being talk about negatively

အု်မိင်ဖှဟ် *(ကြိ)* နာမည်ကျော်ကြားသည်။(ကောင်းသည်ဘက်က)။ popular

အ်ုမိင်မိင် *(န)*	အမျိုးမျိုး။ all kinds of
အ်ုမိင်အး *(န-ဝိ)*	အမျိုးများသော။ many varities
အ်ုမိင့်(သိင်းသးမိင့်)	အမှည့်။(သစ်သီးမှည့်)။ ripe (fruit)
အ်ုမိင့်ပေှာ် *(န-ဝိ)*	ကောင်းကောင်းမှည့်သော။ well ripen
အ်ုမိင့်ဝင်း *(န)*	နုမှည့်။ ripen of young fruit
အ်ုမိင့် *(ကြိ)*	အကျက်။(ကျက်သော)။ cooked
အ်ုမဲ *(န)*	သွား။(အစွယ်) her/his tooth; elephant tusk
အ်ုမဲအ်ုသွာ့ *(န)*	သွား။ tooth (teeth)
အ်ုမုက် *(န)*	အမှုံ။ powder
အ်ုမုက်မုဲ့ *(န)*	အမှုံအမွှား။ very fine powder
အ်ုမုဂ် *(န)*	အမှု။ legal case
အ်ုမုဂ်ဍှောဟ် *(န)*	ကြီးသောအမှု။ major legal case
အ်ုမုဂ်ပေဝ့် *(န)*	ငယ်သောအမှု။ minor legal case
အ်ုမုဂ်အ်ုရိဒ်- *(န)*	အမှုအခင်း။ court cases
အ်ုမူး *(န)*	မိန်းမ။(အမျိုးသမီး)။ women; girl
အ်ုမူးဏာင် *(န)*	အပျို။ grown unmarried woman; single
အ်ုမူးဏာင်ယှာ- *(န)*	အပျိုကြီး။ spinster
အ်ုမူးဏာင်ပျာင်- *(န)*	အပျိုပေါက်။ teenager (female)
အ်ုမူးဏာင်နွှာ- *(န)*	အပျိုလတ်။ sinle woman of reasonable age
အ်ုမူးဏာင်စင်ထို့ *(န)*	အပျိုစစ်စစ်။(အပျိုစင်)။ virgin
အ်ုမူးမယ့် *(န)*	မုဆိုးမ။ widow (female)
အ်ုမူးမယ့်ဖှေ်ဝ *(န)*	တခုလပ်မ။ divorced woman
အ်ုမေဝ်- *(န)*	အမြီး။ tail
အ်ုမံ *(န)*	အဆစ်။(အမြစ်)။ node
အ်ုမံယာ့ *(န)*	အရှေ့။ front
အ်ုမောဝ်- *(န)*	အမေ။ her/his mother
အ်ုမောဝ်-အ်ုဖါ- *(န)*	အမေ အဖေ။ her/his/its parents (mother and father)
အ်ုယ *(န)*	အစုတ်အပြတ်။ torned cloth
အ်ုယး *(န)*	အသား။ flesh; meat: quality of cloth
■ ထုံ့င်လ်ုကုဂ်ယိုဝ်အ်ုယးပေှာ်မာ-လ်ု။	ပုဆိုးအသားကောင်း၏။ The quality of the sarong is good
■ ဆ်ုဖါဆ်ုယးဏ်ုပ်ုအင်းဝေ့အးအးအေး။	အသားကိုများများမစားကောင်း(မစားသင့်)
■ သိင်းလ်ုထုင်းယိုဝ်အ်ုယးဆာဃှာ သာစွးမာလ်ု။	သစ်ပင်၏အသားများသည်အလွန်မွေးယုက်နေသည်။
■ နီဂြိုဝ်းအ်ုဆိုဒ်ဖေါဟ်ဏ်ုအ်ုယး သိုင့်ဝေ့လ်ု။	နီဂရိုးအမျိုးသားများသည်အသားမည်းကြ၏။ Negroes have dark skin.
အ်ုယာင် *(န)*	အဝေး။ far; away
အ်ုယာင်အ်ုစုဂ် *(န)*	အနီးအဝေး။ distance
အ်ုယာင် *(န)*	အမျှင်။ fibre; filament; strand
■ ဝယ်အေပေှာ်ဏ်ုဏ်ုဝါလူး ဏောဝ်-အ်ုယာင်ထဝ့်ဝေ့လ်ု။	ဝါကောင်းလျှင်ချည်မျှင်ကောင်းရစ် ယူနိုင်၏။ Long thread could be produced from good

	cotton.
အ်ယိက် (ကြိ)	ကြာမြင့်။(အချိန်)။ long time
အ်ယိက်အ်မဝ်. (န)	ရှည်ကြာခြင်းတိုတောင်းခြင်း။ time duration
အ်ယုက်(အ်သာ) (န)	အသက်။ age
အ်ယုက်ထဝ့် (န.ဝိ)	အသက်ရှည်သော။ long life span; longitivity
အ်ယုက်ဖိုဟ် (န.ဝိ)	အသက်တိုသော။ short life span
အ်ယုက်အ်ယယ် (န)	အချွဲအကျိ။ (ကျိချွဲသော)။ anything slimy, sticky, slippery
အ်ယုက်လ်ုယာ (န)	အသက်တရာ။ a hundred years old
အ်ယုက်အ် (ကြိ)	ပြုစားတတ်သည်။ to have a bewitching spirit
အ်ယူ.အ်ယံင့် (န)	အလွမ်းအဆွေး။ sentimentality; longing; yearning
အ်ယေဝ့် (န)	အစိမ်းရောင်။ green colour
အ်ယယ်(ဏာရာယယ်) (န)	အမျှင်။(နာနတ်မျှင်)။ strand (of pineapple)အ်ယဝ့်
(န.ဝိ)	လွယ်သည်။ easy
အ်ယောတ် (န.ဝိ)	နက်သည်။(နက်ခြင်း၊ တိမ်ခြင်း)။ deep (depth)
■ ထိ့ကွာ့ဏ်ုအ်ယေါတ်အ်အ်ဖွာ. လ်ုဆီ့ခွဲလ်ု။	ရေကန်အနက်မှာ အတောင်တဆယ်ကျော် ရှိသည်။ The well is more than ten cubits deep.
အ်ယောတ် (န)	အညွန့်။ sprout; potential (*Lit.* life)
■ ဖေါဟ်သးလ်ုဟျာဏ်ုအေမွဲာပ်ုလ်ုဍူဂ် မာလောဟ်ပညာ့ဗးဏ်ုတာ.ဗးဍိုင်ဇေ့ ဇေ့သိုဝ်ပ်ုအင်းကိင်းခွိက်အ်ဝေ့ဍးအ် ယောတ်ဏ်ုလ်ု။	လူငယ်တယောက်ကို ကျွန်ုပ်တို့က ပညာမသင်ပေးလျှင် သူ့အညွန့်ကိုချိုးလိုက်သည်နှင့်တူပေသည်။ It would be like breaking his sprout if we do not provide education to a boy.
အ်ယောတ်(သိင်းအ်ယောတ်) (န)	အညွန့်။(သစ်ညွန့်)။ sprout (of plant)
အ်ရာအ်တာ (န)	အခြင်းအရာ။ fact about an event
အ်ရာ် (န)	ကျောက်ပွင့်။ kind of edible sea-weed
အ်ရာ်(လာင်းအ်ရာ်) (န)	ဝင်ရိုး။ (လှည်းဝင်ရိုး)။ axle (of a cart)
အ်ရိင့် (န)	တမာ။ neem tree; margosa tree; *Azadirachta indica*
အ်ရိင့်လး (န)	တမာရွက်။ leaf of above
အရိင့်ထုဂ် (န)	တမာစေး။ resin of above
အ်ရ်သာ့ (န)	အရသာ။ taste
အ်ရေဝ်.အး (န.ဝိ)	အပြောအဆိုများသော။(စကားများသော)။ talkative
အ်ရုက်(ခေါဟ်ခုင်းအ်ရုက်) (န)	အစွပ်။(ခေါင်းအုံးစွပ်)။ case (pillow); sheath; cover; cap
အ်လာ (န)	လိပ်ပြာ။(ဝိညာဉ်)။ spirit (of a person)
အ်လာဟုင် (န)	အရိပ်။ shadow
အ်လာ. (န)	လုပ်စာ။ value; production; benefit; earning
■ဏ်ုဖေါဟ်ဏ်ုမွဲာဏ်ုအင်းဗးအ်လာ. ဆေဝ်.ဟုး။	သင့်သားလုပ်စာကိုသင်စားရပါသလား။ Do you share the earning of your son.
အ်လး(သိင်းအ်လး) (န)	အရွက်။ (သစ်ရွက်) leaf
အ်လာ့ (န)	အပြာရောင်။ blue colour
အ်လင်. (န)	နေရာ။ her/his/its place

အၣ်လင်ၤအၣ်ကွယ် *(န)*	နေရာဂေဟာ။ (နေရာဒေသ)။ residence; habitat; field
အၣ်လင်ၤအၣ်ဌါန့် *(န)*	နေရာဌာန။ home place; residence; habitat
အၣ်လင်ၤအၣ်ဍာ *(န)*	နေရာထိုင်ခင်း။ her/his/its place to live, eat, sleep etc.
အၣ်လင်ၤမွဲာအေး *(န)*	နေရာမဟုတ်ဘူး။(အလုပ်မဟုတ်ဘူး)။ not the place; should not be so; not proper
အၣ်လင်ၤသူ့ *(န)*	သွေ့ခြောက်သောနေရာ။ dry place
အၣ်လင်ၤစ့် *(န)*	စိုစွတ်သောနေရာ။ wet place
အၣ်လင်ၤခါင့် *(န)*	အနောက်။ (အနောက်ဘက်)။ behind; at the back
အၣ်လံင် *(န)*	အဖြောင့်။ straith
အၣ်လံင်အၣ်တာဝ် *(န)*	အဖြောင့်အစင်း။ (ဖြောင့်မတ်ခြင်း)။ honest
အၣ်လံင်း *(န)*	အတုံး။ chunk; cut; lump. block.
အၣ်လံင်းအၣ်လာ *(န)*	အတုံးအတစ်။ chunks;solid mass
အၣ်လံင်းဍောဟ် *(န.ဝိ)*	အတုံးကြီးသော။ big chunk
အၣ်လံင်းပေဝ့် *(န.ဝိ)*	အတုံးသေးသော။ small chunk
အၣ်လိင် *(န)*	အခ။ wage; payment for services or works done
အၣ်လိင်အၣ်စင် *(န)*	ငွေးရမ်းခ။ wage in term of money or material; fee
အၣ်လိင့်(ထောဟ်အၣ်လိင့်) *(န)*	ဇရက် (ဆက်ရက်ငှက်)။ common myna;*Acredotheris tristis*
အၣ်လိင်ၤ(ဆ့်လိင်ၤ) *(န)*	သူမ၏တန်ဆာ (မတန်ဆာ)။ her vagina
အၣ်လီၤ *(န)*	အဟောင်း။ old (thing, place, story, etc.)
အၣ်လီၤအၣ်လယ့် *(န)*	အဟောင်းအမြင်း။ old things
အၣ်လုဂ် *(န)*	ညိုမောင်းသောအရောင်။ brown colour
အၣ်လူၤ *(န)*	အသံ။ her/his/its voice
အၣ်လူၤမုက် *(န.ဝိ)*	အသံကောင်းသော။ sweet voice; good voice
အၣ်လူၤခွံင့် *(န.ဝိ)*	အသံအောင်သော။ powerful voice
အၣ်လူၤခိင်ၤ *(န.ဝိ)*	အသံစူးသော။ high-pitch voice
အၣ်လူၤယောတ် *(န.ဝိ)*	အသံနက်သော။ deep voice
အၣ်လူၤယိုင် *(န.ဝိ)*	အသံသာသော။ pleasant voice
အၣ်လူၤခး *(န.ဝိ)*	နားခါးသောအသံ (နားဝင်မချိုသော) bitter voice
အၣ်လူၤဆံင်း *(န.ဝိ)*	အသံမာသော (နားဝင်ပီယံမရှိခြင်း)။ strong and loud voice (voice utter in anger)
အၣ်လူၤဆာၤ *(န.ဝိ)*	အသံပျော့သော (ညင်သာသောအသံ)။ gentle voice
အၣ်လူၤဓါ *(န.ဝိ)*	အသံဝင်သော။ to lose voice
အၣ်လူၤဓါသွး *(န.ဝိ)*	အသံပြာသော။ hoarse or husky voice
အၣ်လူၤစီးသ့ဲ *(န.ဝိ)*	အသံတိုးသော (လေသံဖြင့်ပြောခြင်း)။ weak voice
အၣ်လူၤအၣ်ထာ့ *(န)*	မိန့်ခွန်း (မိန့်ဆိုချက်)။ her/his speech
အၣ်လူၤအၣ်ထာ့ *(ကြိ)*	အသံနေအသံထား။ style or tone of voice
အၣ်လူၤသဝ့် *(န.ဝိ)*	အသံမြည်သော (အသံကျယ်ခြင်း) to make sound; loud

	voice
အ်လူ့ဖှော၀် (နဝိ)	အသံကြည်လင်ပြတ်သားသော။ clear voice
အ်လူ့ဖုက် (နဝိ)	သာယာပျော့ပြောင်းသောအသံ။ sweet and gentle voice
အ်လေ၀်အ်ထာင် (န)	အသွားအပြန်။ round trip
အ်လေ၀့ (န)	ကျောက်ကပ်။ kidney
အ်လယ့် (န)	အနှစ်။ heartwood
အ်လယ့်ပေှာ၀် (နဝိ)	အနှစ်ကောင်းသော။ good heartwood
အ်လယ့်ခွေါပ်ဟ် (နဝိ)	အနှစ်ကြီးသော။ large heartwood
အ်လဲာ (န)	အကျယ်။ the breath; the width
အ်လဲာအ်အိင်း (န)	အကျယ်အကျဉ်း။ width
အ်လ၀်အ်ခွါင် (န)	အပြောအဆို။ manner or style of speaking
အ်လိုင့် (န)	အလိုင်း။(ကောက်လှိုင်း)။ sheaf (sheaves)
အ်လိုင့်(လ်ုပ၀်) (န)	လှိုင်း။(ရေလှိုင်း) wave
အ်လိုဒ့် (န)	ဓလေ့။ habit; culture; tradition
အ်လိုဒ့်အ်လာ (န)	ဓလေ့ထုံးတမ်း။ culture; tradition
အ်လွဲာ (န)	အစုအဖွဲ့။ group; association; organization
အ်ဝါ (န)	လင်ယောကျ်ား။(ခင်ပွန်း) husband
အ်ဝေ့ (န)	သူ၏။ her/his
အ်ဝါင် (န)	ဗွေ။(ချက်ဗွေ)။ umbilicus scar; whorl
အ်ဝီ့ (န)	အရင်။(ရှေးယခင်) in the past; in ancient time
အ်ဝီ့(ဆ်ုဝီ့) (န)	အရည်အတွက်။(ရည်တွက်ခြင်း) amount (count)
အ်ဝ်ါ (န)	အကို။ her/his elder brother
အ်ဝ၀်(အ်ဟှ၀်) (န)	အနီရောင်။ red colour
အ်ဝ် (န)	ဝါတော်။(ရဟန်းသိက္ခာ)။ number of years of monk hood
ယ်ကဲနဲါဏေ၀်အ်ဝ်လ်ုဆို့ယုက်။	ကျွန်ုပ်ပဗင်းတက်နေသည်မှာဆယ်ဝါရှိပါပြီ။ I have been in the monk hood for ten years.
အ်သာ (န)	အစေ့။(အတွင်းသား)။ nut; (inner portion)
အ်သာ (န)	နှလုံးသား၊ အသည်းနှလုံး။ heart
အ်သး (န)	အသီး။ fruit
အ်သးသာ (န)	အစေ့၊ သစ်စေ့။ seed
အ်သးလ်ုယာအ်မူ့လ်ုမူ့။	အသီးတရာအညှာတခု။ "one hundred fruit one vine"
အ်သာ်(သိုင့်အ်သာ်) (န)	အဖတ်။(ဟင်းဖတ်)။ solid; mass in a liquid
အ်သာ်အ်ခါ (န)	အရည်အဖတ်။ of real value; benefit
ဏ်လ၀်ဆ်ုခွါင်ဏ်ဏေ၀်အ်သာ်အ်ခါဏင်မိင်အေး။	မင်းပြောတာတွေက အရည်မရအဖတ်မရ ပါကွာ။ The way you talk has no real value
အ်သင့် (န)	ရက်။ (နေ့ရက်)။ day
အ်သင့် (န)	အသစ်။ new
အ်သံင့်(န)	အမိန့်။ order; instruction
အ်သိင့် (နဝိ)	အစိမ်း။ (မမှည့်သေးသော) green fruit; raw (meat)
အ်သို (န)	အသေ။ death
အ်သိုကျောပ်ဟ် (န)	အသေကောင်။ corpse; dead body

အု်သုဂ် *(န)*	သောကြာနေ့။ Friday
အု်သုဂ်(ဆင့်သုဂ်) *(န)*	အသိုက်။ (ကြက်သိုက်)။ nest or basket (for hen to lay eggs)
အု်သုင်း *(န)*	အသဲ။ liver
အု်သိုင့် *(န)*	အမဲရောင်။ black colour
အု်သယ်အု်ယှင့် *(န)*	အခြွေအရံ။
အု်သုဲ့(ထောဟ်သုဲ့)*(န)*	အသိုက်အမြုံ။(ငှက်သိုက်)။ nest (bird)
အု်သုဲး *(န)*	သွေး။ blood
အု်သုဲးအု်ထို့ *(န)*	အသွေးအရောင်။ (အသွေးအသား)။ blood relative
အု်သေ့်အု်ဝး *(န)*	အသိအလိမ္မာ။ (တတ်မြောက်မှု)။ knowledge; skill
အု်ဝါ(အု်ကှာင်အု်ဝါ) *(န)*	ကျပ်။ (တကျပ်တပြား)။ Kyat note or coin
အု်ဝင် *(န)*	အဝါရောင်။ yellow colour
အု်ဝင်း *(န)*	အနု။ young
အု်ဝံင် *(န)*	အချောင်း။ anything rod like
အု်ဝိင်း *(န)*	ပြားစေ့။(ကျပ်ပြား) Pyas coin
အု်ဝိင်း *(န)*	အကြေးခွံ။ scale
အု်ဝိင်း *(န)*	အကောင်။(ငှက်၊ငါး၊ကြက်)။ counting for winged animal or fish
အု်ဝီး(ဟှင်းခေါဟ်ဝီး) *(န)*	မြေကျစ်စာ။(မြေစာပုံ)။ broken earth covering a rodent hole or a grave
အု်ဝုံ *(န)*	အဖုတ်။ (ခြုံ)။ bush
အု်ဝုံဆိုင် *(န)*	အကြား။(စပ်ကြား)။ between
အု်ဝုဂ် *(န)*	အနီး။ near by; close by
အု်ဝုဂ်အု်ယာင် *(န)*	အနီးအဝေး။ distance
အု်ဝုဂ်အု်ဝင် *(န)*	အကြွင်းအကျန်။ remnant; left over
အု်ဝိုင် *(န)*	အထုပ်။ package; be wrapped with something
အု်ဝံင်းထဍေသိင်းလးလ့ိမိင်မိင်ဏာ့်ကိုဝ် ဝေ့အု်ဝိုင်ဆေဝ်လ့်။(ကေါဟ်ထေံဝိုင်)	ဖက်ရွက်ဖြင့်ထုပ်ခြင်းမှန်သမျှကိုဆိုလိုသည်။ ဥပမာ။ ။ ကဒပ်မုန့်၊ မုန့်ဖက်ထုပ်။
အု်ဝိုင်အု်တင်း *(န)*	အထုအပါး။ thickness
အု်ဝံင်း *(န)*	အထုပ်။ bundle; packet
အု်ဝံင်း *(န·ဝိ)*	ဝခြင်း။(ဝသော) obese; fat
အု်ဝံင်းအု်ယွှာ *(န)*	အဝအပိန်။ structure (obesity and leaneness)
အု်ဟှာင်· *(န)*	အင်အား။ strength; energy
အု်ဟှာင်· *(န)*	အကြောင်း။ subject matter; fact about
အု်ဟှာင်·အု်ကျံင်း *(န)*	အကြောင်းအရာ။ subject; subject matter
အု်ဟှာင်·ဆံင်း *(န·ဝိ)*	အားကောင်းသော။ သန်မာသော။ strong
အု်ဟှာင်·ဆာ· *(န·ဝိ)*	အားနည်းသော။ weak
အု်ဟှာင်း(ရှူးဟှာင်း) *(န·ဝိ)*	စောင်း။ (လက်ဝါးစောင်း)။ edge (of palm)
အု်ဟှင့် *(န)*	အငံ။ (ငံသောအရသာ) salty
အု်ဟှင် *(န)*	အရုပ်။ (ရုပ်ပုံ) her/his/its picture
အု်ဟှံင်အု်ကဲ *(န)*	အပြီးအစီး။ finality
အု်ဟှံင်အု်ဖျူ· *(န)*	အရူးအနှမ်း။ insane

အ်ပှံင့် *(နု)*	အကြဲ။ wide space in between
အ်ပှံင့်အ်ထိင်· *(နု)*	အကြဲအစိပ်။ wide and narrow in between spaces
အ်ပှာ့ဂ်အ်သာ *(နု)*	ကိုယ်ဝန်။ (ပဋိသန္ဓေ) pregnancy
အ်ပှာ့ပှာ *(နု)*	အခြားတပါး။ another; other; besides
အ်ပှောဝ်အ်ဝး *(ကြိ·ဝိ)*	ကောင်းမွန်မှန်ကန်ခြင်း။ real good
အ်ပှောဝ်အ်အိုင် *(နု)*	အကောင်းအဆိုး။ good and bad
အ်ပှာဝ်အ်ပှား *(နု)*	နေ့နေ့ညည။ day and night; morning and evening
အ်ပှိုင်းအ်ယှင့် *(နု)*	သူ့အိမ်သူ့ယာ။ his/her/its home
အ်ယှာ·(ဆ်ုဆာ့ယှာ·) *(နု)*	ပိုး။(ရောဂါပိုး)။ germ; microbe
အ်ယှာင် *(နု)*	အမွှာပူး။ twins
အ်ယှံင် *(နု)*	အပြင်ဘက်။(ဘေးဘက်)။ beside; at the side
အ်ယှံင်·အ်ယှာ *(နု)*	ကျေးကျွန်။ slave; servant
အ်ယှို့အ်လာ *(နု)*	ယဉ်ကျေးမှု။(ယဉ်ကျေးခြင်း)။ culture(polite)
အ်ယှောဝ် *(နု)*	ညာဘက်။(လက်ျာဘက်) right (side)
အ်ယှို *(နု)*	ဈေးနှုန်း။(အဘိုးအခ) price; value
အ်ယှိုခါ *(နု·ဝိ)*	ဈေးကြီးသော။ expensive
အ်ယှိုင့် *(နု)*	အလေး။(ဝန်စည်စလှယ်)။ heaviness; weight
အ်ယှဲ့ *(နု)*	အပေါ့။(ဝန်စည်စလှယ်)။ light weight
အ်ယှဲ့ *(နု)*	အပေါ့။(အရသာ)။ taste needing salt
အ်ယှိုင့် *(နု)*	အလေး။(အရသာ)။ salty
အ်အးအ်ယှာ*(နု)*	နည်းခြင်းများခြင်း။ amount (much and less)
အ်အံင်ဖိုင် *(နု)*	ဝမ်းတွင်း။ within body
အ်အံင်ဖိုင်ကာ *(ကြိ)*	ဝမ်းပြည့်သည်။ (ရင်ပြည့်ရင်ကယ်) fullness within
အ်အူးအ်အံင် *(နု–နု၊ဝိ)*	အပုတ်အစပ်။ (ပုတ်သော)။ rotten; decay; decompose
အ်အှ်အ်ဆီး *(နု)*	ချီးသေး။ (ကျင်ကြီးကျင်ငယ်)။ excreta (stool and urine)
အ်အင်းအ်အဝ် *(နု)*	အစားအသောက်။ food and drink
အ်အောဟ်အ်ကူး *(နု)*	အဆွေးအမြေ့။ decayed, rotted things
အ်အိင်းအ်လဲာ *(နု)*	အကျဉ်းအကျယ်။ width (narrow and wide)
အ်အံင်အ်သာ *(နု)*	ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်။ built; body structure
အ်အံင်အ်သာပှောဝ်*(နု၊ဝိ)*	ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကောင်းသော။ good built
အ်အှ်အ်ဆံင့် *(နု)*	အနေအထိုင်။ (အကျင့်သိက္ခာ) behaviour; style of living
အာလာလာ *(အာမေဍိတ်)*	တယ်လေ။ (ဝေါက်ငမ်းရာတွင်သုံးသည်)။(exclamation) *Ah lar lar*
အာ *(အာမေဍိတ်)*	အို။ (exclamation) *Oh!*
အး *(ကြိ–ကြိ၊ဝိ)*	များသော။ (များသည်)။ much; many
အးယှာ *(နု–နု၊ဝိ)*	အနည်းအများ။ (မညီမျှသော)။ not of equal amount;
အးထင်း *(ကြိ)*	များလာသည်။ increase
အးဏာင်း *(ကြိ)*	ထက်–ပိုသည်။ (ထက်–များသည်)။ more than

အးဒုးဆို (န) များသောအားဖြင့်။ mostly; normally; commonly

အးမာ· (ကြိ) များသည်။ many; in large number or quantity

အးလေံ (ကြိ) အလွန်များသည်။ too many!; too much!

အးကျုးအးစ့င် (န) ကြိမ်ဖန်များစွာ။ (ဘဝများစွာ) many life circles

အးမိင်အးစိင် (န·ဝိ) အမျိုးစားများပြားသော။ many kinds; many varieties

အးစံင်းအးဖှံင် (န·ဝိ) အကြောင်းအရာများလှသော။ too much subject matters

အာင် (န) ကောက်ညှင်း။ glutinous rice; sticky rice

အာင်သာ (န) ကောက်ညှင်းဆန်။ non-cooked glutinous rice grains

အာင်ဘွာ (န) ကောက်ညှင်းဖြူ။ white sticky rice

အာင်သိုင့် (န) ကောက်ညှင်းငချိတ်။ black sticky rice

အာင်လင် (ကြိ) လက်ဝှေ့ရေးပြသည်။ to do boxing dancing

အာင်တုံ·(အာင်ဒုံ·) (ကြိ) ဒုံးကသည်။ to dance Karen traditional dance *tone*

အာင်မ့ှ (ကြိ) မီးကစားသည်။ to perform torch dancing;

အာင်ယဲ့ (ကြိ) ဓားရေးပြသည်။ to perform long knives dancing

အာင်ဖင် (ကြိ) လှံရေးပြသည်။ to perform javelin dancingအာင်ယှူ·မဲ

(န·ဝိ) ကြွက်သွားကောက်ညှင်း။ small grains glutinous rice

အာင်ဝင်ဖေါဟ် (န·ဝိ) ကောက်ညှင်းဝါ။ yellow glutinous rice

အာင်ဖါဒွေဟ် (န) ကောက်ညှင်းကြီး။ big glutinous rice

အာင်ဝဝ်ဖေါဟ် (န·ဝိ) ကောက်ညှင်းနီ။ red glutinous rice

အာင်ထောဝ်သောဟ် (န·ဝိ) ဝက်ဆီကောက်ညှင်း။sticky rice cooked in the fat of pork

အာင်စံင်း (န) ကောက်ညှင်းထုပ်။ steamed sticky rice wrapped in leaf

အာင်ဟှ့ု (န) ကောက်ညှင်းပေါင်း။ steamed glutinous rice

အာင်း (ကြိ) ကိုက်သည်။ to bite

အာင်း (ကြိ) ထက်သည်။(ဒါး၊ဆောက်) sharp

■ ယှ်ယေံဏှ်ကျါင်ဟ့ံင်သင့် အါင်းစွးမာ·လှ်။ ငါ့ဒါးကသွေးပြီးခါစ၊ဆိုတော့သိပ်ထက်တာပဲ။ My knife is very sharp as it is just sharpened.

အာင်းစုဂ် (ကြိ) ကိုက်ခဲသည်။ pain

အာင်းစိ (န·ဝိ) စိနေသော။(ညှပ်နေသော)။ be caught between

အာင်းဆောတ် (ကြိ) ကိုက်ချီသွားသည်။ to bite and carry away

အာင်းထိက် (ကြိ) ညှပ်သည်။ clamp; to catch between

အာင်းထိက်ထ (န) ညှပ်ထားသည်။ clamp

အာင်းထာင်· (ကြိ) တင်းကြပ်စွာညှပ်သည်။ to be firmly caught between

အာင်းထာင်· (ကြိ) ကိုက်ညှပ်သည်။ to bite firmly between teeth

အာင်းထဲံ (ကြိ) ကိုက်ဖြတ်သည်။ to bite into two pieces

အာင်းထုဂ် (ကြိ) ကိုက်ဆွဲသည်။ bite and drag

အာင်းထဲံဖါ (ကြိ) ကိုက်ခွဲသည်။ bite and break

အာင်းဏောဝ်· (ကြိ) ကိုက်ယူသည်။ bite to get

အာင်းလောတ် (ကြိ)	ငြင်းခုံခိုက်ရန်ဖြစ်သည်။ quarrel; argue
အာင်းလောတ် (ကြိ)	အာခံသည်။ to resist
အာင်းဇှေဝ် (ကြိ)	ကိုက်ချေသည်။ crush between teeth
အာင်းဇှေဝ် (ကြိ)	ဝါးသည်။(ကြေညက်သည့်တိုင်)။ masticate
အာင်းဇှေဝ်ဖော့်အဲ့ဖေါဟ်မေဝ်။	သူ့ကလေးအတွက်ထွင်းဝါးပေးသည်။ masticate rice for the baby
အာင်းမံင် (ကြိ)	ငုံသည်။ keep in the mouth
အာင်းမံင်ယာ·သုဂ်။	ဆေးငုံသည်။ chew tobacco; keep tobacco in mouth
အာင်းမောဝ် (ကြိ)	ဟပ်သည်။(ပါးစပ်နှင့်ဟပ်ခြင်း)။ (fish) to gulp food on the surface of water
အာင်းတုဲထော့် (ကြိ)	ကိုက်ခါသည်။ to bite and shake
အာင်းဟှိက် (ကြိ)	ယားယံကိုက်ခဲသည်။ ache; itch and painful
အာင်းဟှိက်အာင်းထံင်· (ကြိ)	တဆစ်ဆစ်နာကျင်ကိုက်ခဲသည်။ ache and painful
အာင်းဟှိက်သွု (ကြိ)	သွားကြိတ်သည်။ grind teeth
အာင်းဟှိက်အာင်းစုဂ် (ကြိ)	ကိုက်ခဲနာကျင်သည်။ ache and pain
အာင်းကျုဂ်လေံ (ကြိ)	ကိုက်ဆွဲသည်။ bite and drag
အင် (န)	အင်းကွက်။ cabalistic square; cabalistic diagram
အင်နိုဝ်(အင်ထင်းနိုဝ်) (ကြိ)	ပါးစပ်ဟသည်။(ပါးစပ်ဖွင့်ဟထားသည်)။ open mouth
အင်ထင့် (ကြိ)	အမြဲဟထားသည်။ to keep (mouth) open
အုဲ့တုဲဖး (ကြိ)	ကားယား။ awkward position
အင်ထင့် (ကြိ)	ပက်လက်လန်သည်။ supine; lie on the back
အင်လေင့် (န)	အင်ကြင်း။ broad-leaved timber tree yielding reddish,resinous wood; *Dipterocarpus tuberculatus*
အင်လေင့်ဖဝ့် (န)	အင်ကြင်းပန်း။ flower of above
အင်ကုဲတိုဒ်· (န)	အင်္ဂတေ။ cement
အင်လာ·(ခွေါဟ်အင်လာ·) (န)	ယောက်သွား။(ယောက်သွားခရု)။ mussel
အင်း (ကြိ)	စားသည်။ to eat
အင်းကး (ကြိ)	ကင်သည်။ barbeque; roast; briol; toast (bread)
အင်းကာ (ကြိ)	အမဲဖျက်သည်။ butcher
အင်းကိင်(ကြိ)	တောင်းသည်။ ask for; request
အင်းကာင်း (ကြိ)	ကျွတ်နေအောင်ကင်သည်။ to roast fried
အင်းကိင်း (ကြိ)	ဆွတ်ယူသည်။ pluck or pick flowers, fruit or leaves
အင်းကှောဝ် (ကြိ)	လက်သုတ်သုတ်သည်။ make salad
အင်းကှု (ကြိ)	မကြာမကြာစားသည်။ eat often
အင်းကုဂ်အဝ်ဃှိ (ကြိ)	စားလောက်သောက်လောက်သည်။ abundance
အင်းကဲ (ကြိ)	စားနိုင်သည်။ able to eat (*Fig.* rich)
အင်းကဲအဝ်ကဲ (ကြိ)	စားနိုင်သောက်နိုင်သည်။ have enough to eat and drink
အင်းကှ် (ကြိ)	ကဲ့ရဲသည်။ dispraise; censure
အင်းကုဲထိက် (ကြိ)	စားရကြပ်သည်။ tight to eat (inadequate)

အင်းကုက် *(ကြိ)*	စားထိုက်သည်။ entitled to (eat; benefit)
အင်းကောပ်ဟ် *(ကြိ)*	မုန့်စားသည်။ eat snack
အင်းခါ· *(ကြိ)*	ကာလတွက်ချက်ကြည့်သည်။ consult time
အင်းခွယ့်(အင်းခို့) *(ကြိ)*	ငါးမျှားသည်။ to fish
အင်းခံင့်ထွာ *(ကြိ)*	ကယ်ဆယ်သည်။ save;
အင်းခံင့်ဏောဝ်· *(ကြိ)*	ကယ်ဆယ်ယူသည်။ redeem
အင်းခံင့်ဏောဝ်· *(ကြိ)*	ခံယူသည်။ to catch something falling down
အင်းစာ *(ကြိ)*	မေးမြန်းသည်။ ask question
အင်းစဝ်စဝ် *(ကြိ)*	မြန်မြန်စား။ eat fast
အင်းစယ်အင်းစဝ် *(ကြိ)*	ဟိုစားသည်စား။ take a bite here, take a bite there
အင်းစယ်အင်းစဝ် *(ကြိ·ဝိ)*	တို့ကဏန်းစိပ်ကဏန်းစားခြင်း။ eat sparingly
အင်းစိုင် *(ကြိ)*	သီးသန့်ရွေးခြယ်သည်။ select; set aside
အင်းဆာ့ *(ကြိ)*	ရောင်းသည်။ sell
အင်းဆေဝ် *(ကြိ)*	ကြော်လှော်သည်။ fry in oil
အင်းဆိုင် *(ကြိ)*	ဝိုင်းဝန်းစားသောက်သည်။ eat together
အင်းဆိုဃှုက် *(နု·ဝိ)*	အစားမြန်သော။ to eat fast
အင်းဆုဂ် *(ကြိ)*	စုတ်သည်။ suck
အင်းဆူ့ *(ကြိ)*	ထောင်းဖွပ်သည်။ pound
အင်းဆူ့ရူး *(ကြိ)*	ဆန်ဖွပ်သည်။ pound paddy
အင်းဆူ့ယွာ(ဝါ) *(ကြိ)*	လျှော်ဖွတ်သည်။ wash; laundry
အင်းဆောဝ် *(ကြိ)*	ဆွတ်ခူးသည်။ pluck (flower);
အင်းတုံ *(ကြိ)*	ကျိုသည်။(ချက်ပြုတ်)။ cook (soup)
အင်းတုံထင်းယးအူးထို့။	ငါးပိရည်ကျိုနေသည်။ cook fish paste soup
အင်းတုံယှာ· *(ကြိ)*	တကယ်စားသည်။ to eat actually
အင်းတုံလောဝ် *(ကြိ)*	စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းခြင်း။ engage
အင်းတွာမုဂ် *(နု)*	မင်္ဂလာဆောင်ပွဲ။ wedding ceremony
အင်းတံင်ဏောဝ်· *(ကြိ)*	ခူးချူယူသည်။ pluck with a pole
အင်းတာတာ *(ကြိ)*	မြန်မြန်စား။(ချက်ချင်းစားရန်) eat fast (instruction)
အင်းထံင်· *(ကြိ)*	ထောင်းသည်။ pound
အင်းထာ *(ကြိ)*	လောင်းတမ်းပြုသည်။ bet
အင်းဌါန့်ဘာ· *(ကြိ)*	ကျောင်းထိုင်။(ဘုန်းတော်ကြီး)။ preside at a monastery
အင်းထိင်အင်းထံင်· *(ကြိ)*	ချက်ပြုတ်သည်။ cook
အင်းထူ· *(ကြိ)*	သီတံနှင့်သီသည်။ skewer
အင်းထိုင့် *(ကြိ)*	ကောက်သည်။ pick up
အင်းထို့(အင်းထွယ့်) *(ကြိ)*	မိတ်ဆုံစားသည်။ dinner party; eat together
အင်းထွဲ(အင်းထိုး) *(ကြိ)*	မုန့်ဆန်းစားသည်။ eat glutinous rice flake
အင်းထိက် *(ကြိ)*	ညှပ်သည်။ clamp
အင်းထိက်အင်းကွာ *(ကြိ)*	ညှပ်ပူးညှပ်ပိတ်ဖြစ်နေသည်။ caught between
အင်းဍို(အင်းဍေ့ဝ်) *(ကြိ)*	ခူးဆွတ်သည်။ pluck or pick flower, fruit or leaf
အင်းဍုင်း *(ကြိ)*	ခပ်သည်။ spoon out; draw (water)
အင်းဍင် *(ကြိ)*	ဖျန်ဖြေသည်။ mediate; reconcile; conciliate
အင်းဍင် *(ကြိ)*	စွက်ဖက်သည်။ intervene

အင်းဍုင်ဏောဝ်· *(ကြိ)*	ဖြန်ဖြေပေးသည်။ to reconcile quarrelling groups
အင်းဍုံင် *(ကြိ)*	ချက်သည်။ တည်သည်။ cook
အင်းဍိုင် *(ကြိ)*	အတူစားသည်။ share food; eat together
အင်းဏာင် *(ကြိ)*	ဝေသည်။(ဝေခြမ်းသည်) distribute; hand out
အင်းဏာင်ဖါ *(ကြိ)*	ခွဲခြားဝေဘန်သည်။ differentiate; analyze
အင်းနန်· *(ကြိ)*	ထီးနန်းစိုးစံသည်။ reign
အင်းနူ· *(ကြိ)*	နို့စို့သည်။ suck breast
အင်းနိုင့် *(ကြိ)*	အနိုင်ကျင့်သည်။ bully; persecute; to slave-laboured
အင်းဏာင်ဆိုဝ်း *(ကြိ)*	အမျှဝေသည်။ to share blessing with the dead
အင်းဏာင်ထုဂ်ဖါ *(ကြိ)*	ဝေခွဲပိုင်းဖြတ်ခြင်း။သီးခြားခွဲထုတ်သည်။ analyze; set aside
အင်းပုဂ်ပုဂ် *(ကြိ)*	သုတ်သုတ်စား။(မြန်မြန်စား)။ (tell) to eat fast
အင်းပျာ *(ကြိ)*	စားပြသည်။ eat in front
အင်းပိင်အင်းပုဂ် *(ကြိ·ဝိ)*	ဟိုနဲနဲစား၊သည်နဲနဲစား။ eat in small quantity
အင်းဖင့် *(ကြိ)*	ချက်သည်။ cook
အင်းဖှူခေါပ် *(ကြိ)*	ခေါင်းလျှော်သည်။ shampoo hair
အင်းဖူလး *(ကြိ)*	ကွမ်းစားသည်။ eat betel
အင်းဖိ·ဍာ် *(ကြိ)*	ချွေတာစားသည်။ eat economically
အင်းဖွံဖွံ *(ကြိ)*	တပြိုင်တည်းအတူစား။ to share food
အင်းမာ *(ကြိ)*	ခူးချွေသည်။ pick or pluck fruit
အင်းမာဏောဝ်· *(ကြိ)*	ယူပါ။ take
အင်းမေဝ် *(ကြိ)*	ထမင်းစားသည်။ eat rice (to have meal)
အင်းမိုင့် *(ကြိ)*	ခိုင်းသည်။ order or ask to do something
အင်းမုဂ် *(ကြိ)*	မင်္ဂလာလက်ဆောင်သည်။ to wed
အင်းမို့ *(ကြိ)*	အိပ်စား။ eat and sleep (lazy)
အင်းမို့အင်းမို့ *(ကြိ)*	အိပ်လိုက်စားလိုက်။ eat and sleep (lazy, do nothing)
အင်းဟုံင်မို့၊မို့ဟုံင်အင်း *(ကြိ·ဝိ)*	စားပြီးအိပ်အပ်ပြီးစား။ eat then sleep; sleep then eat
အင်းယာ့ *(ကြိ)*	တောင်းပန်သည်။ apologise; request
အင်းယာ· *(ကြိ)*	မစားဘူးလား။ won't yoy eat? Come and eat.
အင်းယူ· *(ကြိ)*	မျိုသည်။ swallow
အင်းယောတ်လုံယှော် *(ကြိ)*	မစိုးရိမ်ပါနှင့်။ don't worry
အင်းယောတ်လိုင်ယှော် *(ကြိ)*	အတွေးမခေါင်ပါနှင့်။ Don't be far-fetched in thought.
အင်းယိုင်အဝ်ယိုင် *(ကြိ)*	စားလောက်သောက်လောက်သည်။ adequate to eat and drink (to be well off)
အင်းရက် *(ကြိ)*	ရုပ်သိမ်းသည်။ collect things dried in the sun
အင်းလး *(ကြိ)*	မြည်တွန်တောက်တီးသည်။ scold
အင်းလိက် *(ကြိ)*	အဖေါ်စပ်သည်။ invite to do something or go somewhere
အင်းလိင် *(ကြိ)*	ငှါးသည်။ borrow

အင်းလိင်အင်းလယ့် *(ကြိ)*	ငှါးရမ်းသည်။ borrow
အင်းလေ့အင်းခါ *(ကြိ)*	ဖလှယ်သည်။ exchange; barter
အင်းလယ် *(ကြိ)*	လဲလှယ်သည်။ change
အင်းလိုဟ်အဝ်လိုဟ် *(ကြိ)*	အစားပုတ်သည်။ to eat much
အင်းလေဝ် *(ကြိ)*	ကူးစက်လောင်ကျွမ်းသည်။ spreading of fire
အင်းလူ·ထို့(အင်းလူ·ဏာင့်) *(ကြိ)*	ရေမိုးချိုးသည်။ to take bath; to shower
အင်းလောဟ်အင်းဍုင် *(ကြိ)*	စားသောက်နည်းကိုသင်ပြသည်။ show how to eat
အင်းလောတ် *(ကြိ)*	ဖမ်းစားသည်။ to be given trouble by a spirit
ခ္ဍါင်ကၠင်ဏုံနိုဝ်ယှေဝ်ကောါဝ်ဆာ·မ့် အင်းလောတ်ဏုံ။	ပေါက်ကရလျှောက်ပြောမနေနဲ့တောစောင့်နတ်ဖမ်းစားလိမ့်မယ်။ Do not talk rubbish, the jungle spirit will hurt you.
အင်းလောဝ် *(ကြိ)*	အလျော်တောင်းသည်။ ask for compensation
အင်းလောတ်လင်သာ *(ကြိ)*	လူးသည်။ wallow
အင်းလှူ့ *(ကြိ)*	လှမ်းသည်။(နေပူ)။ to dry something in the sun
အင်းလဝ့် *(ကြိ)*	လိမ်လည်သည်။ lie
အင်းလံင်· *(ကြိ)*	ချေးငှါးသည်။ borrow
အင်းလို့ *(ကြိ)*	ဖြားယောင်းသည်။ seduce; deceive
အင်းဝေံ *(ကြိ)*	လှော်သည်။ roast; to fry without oil
အင်းဝဲါ *(ကြိ)*	ကျော့သည်။(သဲ့သည်)။ catch fish with a scoop net
အင်းဝါင် *(ကြိ)*	မွှေသည်။ stir
အင်းသံင်း *(ကြိ)*	ဆိုဆုံးမသည်။ reprimand; correct
အင်းအဲုးအင်းယာ့ *(ကြိ)*	တိုးလျှိုးတောင်းပန်သည်။ urge; plead; request humbly
အင်းလုက်အး *(ကြိ)*	အစားအကုန်များသည်။ can eat much
အင်းလုက်ယှာ *(ကြိ)*	အစားနည်းသည်။ can eat little
အင်းလုက်ခ္ဍာ *(ကြိ·ဝိ)*	အကုန်စားသည်။ eat all
အင်းလင်အဝ်လင် *(ကြိ)*	စားဝင်သောက်ဝင်သည်။ able to eat and rink
အင်းဝိ· *(ကြိ)*	အရင်စား။ to eat first
အင်းဝိ·ဏုံ *(ကြိ)*	မင်းအရင်စား။ you eat first
အင်းသိး(အင်းသိင်းဃှဲုး) *(ကြိ)*	ဆေးစားသည်။ to take medicine (tablet,capsule)
အင်းသူးအင်းစိး *(ကြိ)*	တိုးတိုးတိတ်တိတ်စားသည်။ eat secretly
အင်းသိင့်အင်းသောဟ် *(ကြိ)*	အစိမ်းစားသည်။ to eat raw
အင်းသိင်းသး *(ကြိ)*	သစ်သီးစားသည်။ eat fruit
အင်းသုဂ်အင်းဃှယ့် *(ကြိ)*	စီစဉ်သည်။ arrange; prepare
အင်းအး *(န·ဝိ)*	အစားများသော။ eat much
အင်းအုဂ် *(ကြိ)*	ချီးကျူးသည်။ praise; speak well of
အင်းအာင် *(ကြိ)*	ကောက်ညှင်းစားသည်။ eat glutinous rice
အင်းအောဝ် *(ကြိ)*	အတွင်းလိုက်ပြီးစားသည်။ destruction of tissues with the wound (under the skin)
အင်းအဲုး *(ကြိ)*	စားကောင်းသည်။စားမြိန်သည်။ delicious; enjoy eating
အင်းအဝ် *(ကြိ)*	စားသောက်သည်။ eat and drink

အင်းအေပောဝ် (ကြိ)	ကောင်းကောင်းစားပါ။ eat properly or decently
အင်းအာင်းအင်း (ကြိ)	တို့စားသည်။(ဟင်းသီးဟင်းရွက်)။ eaten as vegetable
အင်းဝုံး (ကြိ)	ပူဇော်သည်။ to take communion; to sacrifice
အင်းဝိုင် (ကြိ)	ကင်သည်။(သစ်ရွက်ဖြင့်ထုပ်ပြီး)။wrap in leaf and roast
အင်းဝိုင် (ကြိ)	ပြုတ်သည်။(သစ်ရွက်ဖြင့်ထုပ်ပြီး)wrap in leaf and steam
အင်းရူး (ကြိ)	မွေးမြူသည်။ raise; breed
အင်းဝွယ်ဝွယ် (ကြိ)	အဝစားသည်။ eat to the full
အင်းဝီးအင်းသဲ့ (ကြိ)	တိုးတိုးတိတ်စားသည်။ eat secretly
အင်းဝိုဝ်(ချူလာ့အင်းဝိုဝ်) (ကြိ)	အုံသည်။(ယင်အုံသည်) swarm (by flies)
အင်းဟား (ကြိ)	ကြိုဆိုသည်။ to welcome
အင်းဟား (ကြိ)	စားမလား။ Come and eat. Won't you eat?
အင်းဟား (ကြိ)	ညဥ့်အခါစားသည်။ eat at evening time
အင်းဟာ့ဝ် (ကြိ)	နံနက်အခါစားသည်။ eat at morning time
အင်းဟျူး (ကြိ)	၁။ခိုးသည်။ ၂။ခိုးစားသည်။ 1. steal; 2. eat secretly
အင်းဟျုက် (ကြိ)	လုသည်။ rob; take by force
အင်းဟျုံ့ (ကြိ)	ပေါင်းသည်။ to steam
အင်းဟျိုင် (ကြိ)	အဖော်အဖြစ်စားသည်။ eat to keep companion
အင်းယှ (ကြိ)	ယက်သည်။(ကြက်စာယက်သည်)။ rake with one's hand
အင်းယှာင့် (ကြိ)	ကြွတ်တင်သည်။(မီးဖြင့်) to dry with fire
အင်းယှုက် (ကြိ)	လက်ဆုံစားသည်။ get together meal
အင်းယော့ဟ် (ကြိ)	ဖုတ်သည်။(မီးဖြင့်) bake
အင်းယှုဲ့ (ကြိ)	အစားချောင်သည်။ eat easily (to acheive some thing easily)
အင်းယှူ့ (ကြိ)	ရှာဖွေသည်။ search
အင်းယှိ့ (ကြိ)	အလှစားသည်။ to eat out of courtesy
အင်းယှိ့ (ကြိ)	ကောက်ယူသည်။ pick up
အင်းယှိ့ (ကြိ)	အရိုးထွင်သည်။(ငါးရိုး)။ to remove (fish bones)
အင်းယှယ် (ကြိ)	နတ်စားသည်။ make sacrifice to spirits
အံင် (ကြိ)	နှိုက်သည်။ to put hand into something hollow
အံင်(ပုံအံင်) (နု)	ခြကောင်။ white ant
အံင်ခွေဝ်ထင်း (ကြိ)	နှိုက်ပြီးကော်ထုတ်သည်။ probe and lever out
အံင်ခွေဝ်ခွါ (ကြိ)	နှိုက်ပြီးမွှေသည်။ probe and stir
အံင်ဖိုင် (နု)	ဝမ်းတွင်း။(ဗိုက်ထဲတွင်) within body
အံင်အောဟ်(ကြိ)	တွန်သည်။(ကြက်၊ဥဒေါင်းငှက်) crow (cock crows)
အံင်ဖဝ့် (ကြိ)	ပန်းပွင့်အကွက်ဖော်သည်။ make flower in weaving
အိင် (နု)	၁။ချင်း။ ၂။နတ်။ 1. fairy; 2. ginger
အိင်ထိ· (နု)	ချင်းတက်။ ginger root
အိင်ဖ့ါအွာ (နု)	သဘော်ချင်း။ white ginger
အိင်ဟာင် (ကြိ)	မြည်တွန်တောက်တီးသည်။ scold; chide
အိင်ဖ့ါဏယ် (နု)	ဂမုန်းနက်။ black ginger

အိင်ဖ့ါဆူး *(န)* ချင်းဆူးပေါက်။ throned-ginger

အိင်ဆာင့်ခင့် *(န)* ပဒဲကော။ aromatic herb of ginger family; *Hedychium gracile*

အိင်ထင်းနိုဝ် *(ကြိ)* ပါးစပ်ဖြဲသည်။ to widen mouth

အိင်ဏါင့် *(ကြိ)* စိတ်တိုသည်။ be short tempered; be angry

အိင်တိင်· *(ကြိ)* မိန်းမထိုင်ထိုင်သည်။(ပဆစ်တုတ်ထိုင်သည်) sit reverently on floor with feet pointed back ward

အိင်မူး *(န)* နတ်သမီး။ fairy

အိင်ဝင် *(ကြိ)* ရီပြုံးရီပြုံးလုပ်သည်။ smile mildly

အိင်ဝင် *(ကြိ)* စပ်ဖြဲဖြဲလုပ်ခြင်း။ make joking face

အိင်ခ္ဂါ *(န)* ဟပြဲသောဒဏ်ရာ။ torn wound

အိင်ဆာင့်ဖါဍောဟ် *(န)* ပဒဲကောကြီး။ major aromatic ginger

အိင်အ်ုမဲ *(ကြိ)* သွားဖြဲသည်။ show teeth by widening of mouth

အိင်း *(န·ဝိ)* ကျဉ်းမြောင်းသော။ narrow

အိင်းတိင့်(အိင်းခိုဝ်း) *(န·ဝိ)* အလွန်ကျဉ်းကြပ်သော။ very narrow

အိမိက် *(န)* မှော်သေး။ရေညှိ။ alga; duckweed

အိမိက်ဆြာ့မူး *(န)* ဝမ်းဆွဲဆရာမ။(လက်သယ်)။ midwife

အိကယ် *(န)* ပြည့်တန်ဆာမ။(ဖါမ)။ prostitute

အုင်လင် *(န)* ဝန်ခံခြင်း။ admission (to admit a wrong)

အုံထင်းသာ *(ကြိ)* ချွေးအောင်းသည်။(ပေါင်းခံသည်)။ induce perspiration

အုံယုံ(ထုဲအုံယုံ) *(ကြိ)* အူသည်။(ခွေးအူသည်) howl (dog)

အုံတုံ *(ကြိ)* ငြိမ်သက်သည်။ to be still (no wind; no current)

ထို့အ်ုအုံတုံ။လီအ်ုအုံတုံ။ ရေငြိမ်သည်။လေငြိမ်သည်။ still water; still wind

အုင်းထင်း *(ကြိ)* မိုးရိပ်တက်သည်။ to become cloudy

အူ *(ကြိ)* လည်သည်။ spin; revolve; rotate

အူရာ် *(ကြိ)* လည်ပတ်သည်။ rotate; revolve

အူဝိင်ဝင် *(ကြိ)* ပတ်ပတ်လည်လည်သည်။ revolve around

အူခိုင်· *(ကြိ)* လိမ့်သည်။ roll

အူတြာ် *(ကြိ)* လှည့်ပတ်ပြီးလည်သည်။ revolve in circle

အူး *(ကြိ)* ပုတ်သည်။ decay; rot; decompose

အူး *(ကြိ)* မန်းမှုတ်သည်။ utter mystic words to heal or ward off evil

အူးအံင် *(န·ဝိ)* ပုတ်ဟောင်သော။ decompose smelling

အူးစုဂ် *(န·ဝိ)* ပုတ်ပွသော။ rotten

အူးစုဂ်အူးလါ့ *(န·ဝိ)* ညိုမဲယောင်ကိုင်းသော။ bruise

အူးထုဂ် *(ကြိ·ဝိ)* ထပ်မံ၍မှုတ်ခြင်း။ repeat chanting mystic words

အူးယှူး *(ကြိ)* မှုတ်သည်။ expel wind gently; blow

အူးယှူးထို့ခ္ဂင့်။ ရေနွေးအေးအောင်မှုတ်ခြင်း။ blow to cool boiled water

အူးသူး *(ကြိ)* မှုတ်သည်။(အရှိန်အနည်းငယ်ပြင်းသည်)။ blow

အူးသူးဆိင်ဗ္ဂိ။ သဲစင်ထွက်သွားအောင်မှုတ်ခြင်း။ blow off the sand

အူးပေဝ်(အူးပီ) *(ကြိ)* နှဲမှုတ်သည်။ play oboe

အူးသဘ(အူတ့်ဖျ) *(န)*	ဥသဘ။(နွားလား) leading bull of the herd
အူးယှောဝ့် *(ကြိ)*	မှုတ်ထုတ်သည်။ expel wind strongly
အူးခိုဝ့ုင်ႋ *(ကြိ)*	စည်းဝိုင်းချသည်။ to mark a circle
အူးထုက်သုဲး *(ကြိ)*	သွေးတိတ်အောင်မန်းမှုတ်သည်။ chant mystic words to stop bleeding
အုဂ်ဝး *(ကြိ)*	ချီးမွမ်းသည်။ praise
အုဂ် *(ကြိ)*	အောင့်သည်။ pain
အုဂ်ထင်း *(ကြိ)*	အောင့်တက်သည်။ attack of pain
အုဂ်ဇောဝ်ႋ *(ကြိ)*	အောင့်နေသည်။ became painful
အုဂ်ဃှုက်(ကြိ–နဝိ)	စိုထိုင်းသည်။(သော) wet: damp
အုဂ်သာ *(ကြိ)*	ဆို့တစ်သည်။ be choked; obstruct
အုဂ်လင်သာ *(ကြိ)*	ကိုယ်ရည်သွေးခြင်း။ to praise oneself
အုဂ်(အင်းအုဂ်) *(ကြိ)*	ချီးကျူးသည်။ praise; speak well of
အုဂ်ဃို့သာ *(ကြိ)*	ကြွားဝါသည်။ speak well of oneself
အေမွဲာ	ဖြစ်လျှင်၊ ဖြစ်ခဲ့လျှင်။ if; in the case
အေမွဲာဇ္ဍေ့ဏာ်	ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ if it is so
အေလုပ်မွဲာဝး	မဟုတ်ခဲ့လျှင်။ if it is not
အေလုပ်မွဲါဝးဏာ်	မဟုတ်ဘူးဆိုလျှင်။ has it not been so
အေလုပ်မွဲာဇ္ဍေ့ဏာ်ဝးစါဝ်ိုဝ်	ထိုသို့မဟုတ်ပါလျှင်။(ပါက) if it has not been so
အေမွဲာဝ်ိုဝ်ဍုဝ်	ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။(ပါက) if it has been so
အေဏာ်သိုဝ်	ထိုသို့။ like that
အေဏာ်သိုဝ်စါဝ်ိုဝ်	ထိုသို့ဆိုလျှင်။(ပါက)။ hence; therefore
အေကဲသ္ၚိုဝ်	ဖြစ်နိုင်လျှင်။ if possible
အေကဲသ္ၚိုဝ်စါဝ်ိုဝ်	ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင်တော့။ if it can be possible
အေဝးသာ	လိုချင်လျှင်။ if desire
အေ့် *(န)*	ချီး။(မစင်၊ကျင်ကြီး) stool; feaces
အေ့်ဆာ့ *(ကြိ)*	မစင်စွန့်သည်။(ချေးပါသည်) go to toilet; defeacate
အေ့်လင်လး *(ကြိ)*	ဝမ်းလျှောသည်။ diarrhoea; loose motions
အေ့်ပ္ဍဲ *(ကြိ)*	ချေးထွက်သည်။ stool escapes uncontroll in small amount
အေ့်ယှောဝ် *(ကြိ)*	ချေးပန်းသည်။ diarrhoea
အဲ *(ကြိ)*	ချစ်သည်။ to love
အဲကဲု *(ကြိ)*	ချစ်ခင်သည်။ love
အဲလောတ်သာ *(ကြိ)*	ချစ်ကြသည်။ love each other
အဲဟှာႋ *(ကြိ)*	ချော့မြှူသည်။ cuddle; charm
အဲဍုင် *(န)*	စက်တန်နာ။ kind of abscess
အဲတင် *(န)*	ရည်မှန်းထားသူ။(စေ့စပ်ထားသူ)။ to have as girlfriend or boy friend
အဲဍိုဝ် *(ကြိ)*	ချစ်မြတ်နိုးသည်။ affectionate
အဲစုံအဲဖ *(ကြိ)*	မှောက်မှားသည်။(ကမြင်းသည်)။ commit adultery
အယ်(အယ်သာ) *(ကြိ)*	ပြဲသည်။(ပြဲနေသည်) be ripped
အယ်ဍုယ် *(ကြိ)*	အမြဲပြဲနေသည်။(မဖြဲဘဲပြဲသည်)။ permanently ripped

အ့် *(ကြိ)*	၁။ရှိသည်။ ၂။နေသည်။ 1. to have; 2. to live
အ့်အး *(ကြိ)*	များစွာရှိသည်။ have plenty
အ့်အေး *(ကြိ)*	၁။မရှိဘူး။ ၂။မနေဘူး။ 1. do not have 2. do not live
အ့်ဏောဝ်ႉအေး *(ကြိ)*	နေလို့မရဘူး။ cannot stay
အ့်သေ့်အေး *(ကြိ)*	နေလို့မဖြစ်ဘူး။ not possible to stay;
အ့်သေ့်အေး *(ကြိ)*	မရှိနိုင်ဘူး။ cannot exist
အ့်ကဲအေး *(ကြိ)*	မနေနိုင်ဘူး။ not willing to stay
အ့်ကဲအေး *(ကြိ)*	မရှိနိုင်ဘူး။ cannot exist
အ့်ကေ့် *(ကြိ)*	ထားသည်။ keep
အ့်ကံင်း *(ကြိ)*	စည်းဝေးသည်။ to get together; to hold a meeting
အ့်ကေ့်ကံင်း *(ကြိ)*	စုပုံထားသည်။ to put together
အ့်ကေ့်ထဝ်ႉ *(ကြိ)*	ချန်ထားသည်။ leave behind
အ့်ကေ့်ထင်း *(ကြိ)*	တင်ထားသည်။ put up
အ့်ကေ့်ဖယ် *(ကြိ)*	ဘေးဖယ်ထားသည်။ set aside
အ့်ကေ့်လင် *(ကြိ)*	ချထားသည်။ lay down; set down
အ့်ကေ့်သူး *(ကြိ)*	ဝှက်ထားသည်။ hide
အ့်ကို့်ဆဝ် *(ကြိ)*	သီးခံပြီးနေသည်။ to stay patienly
အ့်ကို့်သူး *(ကြိ)*	ပုံးနေသည်။ hide
အ့်ကို့်ဆူး *(ကြိ)*	တိတ်တိတ်နေသည်။ stay silently
အ့်ကိုဝ် *(ကြိ)*	ပြည့်စုံသည်။ have everything
အ့်ကိုဝ်ကိုဝ် *(ကြိ)*	ပြည့်ပြည့်စုံစုံ။ have everthing
အ့်ကိုဝ်ႉမိင် *(ကြိ)*	အမျိုးစုံရှိသည်။ have every kinds
အ့်ကို *(ကြိ)*	နားနေသည်။ relax
အ့်ကေ့်ထ *(ကြိ)*	ထားထားသည်။ keep
အ့်ကုံအ့်ရုံ(အ့်စုံအ့်ရုံ) *(န)*	အစုလိုက်နေခြင်း။ live as a group
အ့်ကေ့်သုင်းအ့်ကေ့်သာ *(န)*	စိတ်နေသဘောထား။ temperament; disposition
အ့်ကေ့်ဍောဟ်အ့်သာ *(ကြိ)*	ဘဝင်မြင့်သည်။ be proud of oneself
အ့်ကေ့်ထဝ့်သာ *(ကြိ)*	စိတ်ရှည်ရှည်ထားသည်။ endure; patience
အ့်ကေ့်ဍောဟ်သာ *(ကြိ)*	မာနထောင်လွှားသည်။ be proud of oneself
အ့်ကေ့်ဟှုင်ႉခိုင့် *(ကြိ)*	အတည်ပြုသည်။ confirm; endorse
အ့်ခို့်လုက် *(န)*	နေပါအုံး။(နေနှင့်အုံး)။ to wait (a while)
အ့်ခိုဝ် *(ကြိ)*	စောင့်သည်။ wait
အ့်ခိုဝ်လင် *(ကြ)*	စောင့်နေသည်။ to wait for
အ့်ခိုဝ်ယေါဝ်ႉ *(ကြိ)*	စောင့်ကြည့်သည်။ watch
အ့်ခိုဝ်လာႉ *(ကြိ)*	စောင့်မျှော်သည်။ expect; hope; long for
အ့်ခိုဝ်လာႉ *(ကြိ)*	စောင့်ပါဦး။ wait a moment
အ့်စ့်သာ *(ကြ)*	တွေးတောနေသည်။ consider; ponder; think over
အ့်ဆံင်း *(ကြိ)*	ကျန်းမာသည်။ be healthy
အ့်ဆံင်းအ့်ခွါင့် *(ကြိ)*	ကျန်းမာသန်စွမ်းသည်။ be healthy and strong
အ့်ထင်ႉ *(ကြိ)*	ကျန်ရစ်သည်။ ကျန်နေသည်။ left behind
အ့်ပ့်ထုက် *(ကြိ)*	ရပ်ဆိုင်းသည်။ halt; stop
အ့်ထိင်ႉ *(ကြိ)*	နီးကပ်စွာအတူနေသည်။ stay closely; live intimately

အ်ထုက် (ကြိ)	တည်းခိုသည်။ put up; lodge
အ်ဍာ် (ကြိ)	ရှိသေးသည်။ to have more;
အ်ဍါ (ကြိ)	ကျန်သေးသည်။ still remain; still left
အ်ဍိုင် (ကြိ)	အတူနေသည်။ live together
အ်ဏီးအ်ဏား (ကြိ)	ကြန့်ကြာအောင်နေသည်။ stay to kill time
အ်ဏံင်သာ (ကြိ)	တမင်ကပ်သပ်နေသည်။ to stay out of envy
အ်ပွဝ်(အ်ပွဝ်အ်ခဝ့်) (ကြိ)	အလကားဖြစ်နေသည်။ stay idle
အ်ပွါ(အ်ပုဲ) (ကြိ)	နားနေသည်။(အမောဖြေခြင်း)။ rest; retire
အ်ပဝ်ပဝ်ႉ (ကြိ)	အများအပြားရှိသည်။ to have plenty
အ်ပြီအ်ပြာ (ကြိ)	တကွဲတပြားနေသည်။ live scattered
အ်ဖံင်(အ်ဖံင်ထ) (ကြိ)	ဝိုင်းရံထားသည်။ wall around
အ်ဖွယ့်(အ်ထွာ့) (ကြိ)	မွေးသည်။(မွေးဖွားသည်)။ give birth; deliver
အ်ဖွဟ်ထင်း (ကြိ)	ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ come to eminence; appear
အ်ဘာႉ (ကြိ)	ကျောင်းနေသည်။ be a student
အ်မုက် (ကြိ)	နေကောင်းသည်။ be of good health; like living
အ်မုက် (ကြိ)	ပျော်ရွှင်သည်။ be happy; feel well
အ်မဝ်ႉခိုဝ်း (န)	မကြာခင်။ after a while; shortly after
အ်မုက်မုက် (ကြိ)	ပျော်ပျော်နေသည်။ live happily; make oneself at home
အ်မိႉ (ကြိ)	ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ remained
အ်ယာႉ (ကြိ)	ရှိသလား။ Don't you have it?
အ်ယာႉ (ကြိ)	နေမလား။ Will you stay?
အ်ယုံင်(အ်ယုံင်) (ကြိ)	ဧည့်ခံသည်။ to host
အ်ယုံင်လဝ်ထောင် (ကြိ)	ဧည့်ခံစကားပြောသည်။ to accept and talk with
အ်ယုံင်ပိုကျာ (ကြိ)	ဧည့်ခံကျွေးမွေးသည်။ to host with meal
အ်လိုက်ကဲ (န)	မနေနိုင်ဘူး။ cannot stay
အ်လိုစယ် (ကြိ)	နည်းနည်းရှိသည်။ to have a small amount
အ်လင်မာႉ (ကြိ)	ဇာတ်မြုပ်နေသည်။(တိတ်တိတ်နေသည်)။ stay low; to burry one's life
အ်လိုခူဂ် (ကြိ)	အချိန်မအားလပ်ခြင်း။ do not have time to stay
အ်လင်ထေံ (ကြိ)	တွင်ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ left behind at
အ်လိုင်အေး (ကြိ)	မရှိတော့ဘူး။ do not have anymore
အ်လိုင်လိုယှေဝ် (ကြိ)	မနေပါနှင့်တော့။ do not stay further
အ်လီအ်လံင် (ကြိ)	ဖြစ်နေကျ။ used to be like
အ်လီအ်လံင် (ကြိ)	နေနေကျ။ use to living like
အ်သာစး (န)	စိတ်အထင်။ presume; thought to be
အ်သုင်းအ်သာ (န)	စိတ်အထင်အမြင်။ to take into consideration
အ်သူးအ်စိး (ကြိ)	တိတ်တိတ်လေးနေနေသည်။ live secretly
အ်သူးအ်စိး (ကြိ)	အဖြစ်မှန်ကိုကွယ်ဝှက်ထားသည်။ cover the truth
အ်သုဂ်အ်သဝ့် (ကြိ)	ဆူဆူညံညံနေသည်။ live noisily
အ်ဝီႉ (ကြိ)	ဝေတ်မွတ်သည်။ fast; abstain from
အ်ဝီႉ (ကြိ)	နေပါဦး။ to wait

အှ်ဝိ·အင်းစွါ *(ကြိ)*	တော်မွတ်ခေါင်းပါးသည်။ to be starved
အှ်ဝိ·ခ်ုလုက် *(ကြိ)*	ခဏနေပါဦး။ to wait a while
အှ်ပှောဝ် *(ကြိ)*	ကောင်းကောင်းနေသည်။ live in good manner
အှ်ပှိုင် *(ကြိ)*	အဖော်အဖြစ်နေသည်။ stay as companion
အှ်ပှုင်·အှ်ခိုင့် *(ကြိ)*	အခိုင်အခန့်နေသည်။ settled down
အှ်ပှုံင် *(ကြိ)*	မြောက်များစွာရှိသည်။ to have plenty
အှ်ပှီ·အှ်ပှုံင် *(ကြိ)*	အမြောက်အများရှိသည်။ to have in excess
အှ်ပှုံင်အှ်ကဲ *(ကြိ)*	ပြီးအောင်နေလိုက်သည်။ stay for the sake of staying
အှ်ယှုက် *(ကြိ)*	မင်္ဂလာဆောင်သည်။ to wed; to get married
အှ်ယှူ့အှ်ယှင် *(ကြိ)*	ညီညီညွတ်ညွတ်နေသည်။ live unitedly; live in harmony
အှ်ယှူးအှ်ဆံင် *(ကြိ)*	ခဏတပြုတ်နေသည်။ stay temporily
အှ်ယှိုက်အှ်နှုက် *(ကြိ)*	အနေခန့်သည်။(အနေကောင်းသည်)။ live decently
အှ်ယှိုင့်ဆိက် *(ကြိ)*	ထိုင်းမှိုင်းလေးလံသည်။ feel dull and not well
အဝ် *(ကြိ)*	သောက်သည်။ drink
အဝ်ယှုဂ်သိုင့်ထိ့ *(ကြိ)*	ဟင်းရည်သောက်သည်။ take (drink) soup
အဝ်ထိ့ *(ကြိ)*	ရေသောက်သည်။ drink water
အဝ်သာ်အဝ်ပှာ *(ကြိ)*	အရက်သောက်သည်။ drink alcohol
အဝ်မောတ်(အဝ်သီးမောတ်) *(ကြိ)*	ဆေးလိပ်သောက်သည်။ smoke cigarette
အဝ်သီး(အဝ်သိင်းယှုဲး) *(ကြိ)*	ဆေးသောက်သည်။ take (drink) medicine
အဝ်ခွဝ် *(ကြိ)*	ဟောင်းလောင်း။ hollow
အဝ်ခွဝ် *(ကြိ)*	ချိုင့်ဝင်နေသော။ be depressed (of a surface)
အဝ်သွဝ် *(ကြိ)*	ဟောင်းလောင်းပေါက်။ hollow hole
အောဝ် *(ကြိ)*	ခွါသည်။(ဖွင့်သည်) to peel off; open
အောဝ်သေဝ်လး *(ကြိ)*	ကွမ်းသီးဖက်ခွါသည်။ peel areca palm leaf
အောဝ်ယှင့်(အောဝ်ယှာ) *(ကြိ)*	ဆုတ်ဖြဲသည်။ tear; rend; rip
အောဝ်ဖါ *(ကြိ)*	ဖြဲသည်။ open wider
အောဝ်လောတ် *(ကြိ)*	သင့်မျှအောင်နေသည်။ live in harmony
အောဝ်ထောတ်အေး *(ကြိ)*	မသင့်မျှပါ။ not in harmony
အောပ် *(ကြိ)*	ဆွေးမြေ့သည်။ decay (wood); rot (cloth, paper)
အောပ်ပှုံင် *(ကြိ·ဝိ)*	အလကားသက်သက်ဆွေးသည်။ got decay or rotten to no purpose
အိုင် *(ကြိ)*	တောက်သည်။(မီး)။ light the fire
အိုင် *(န·ဝိ)*	ဆိုးသွမ်းသော။ bad; wicked
အိုင် *(န·ဝိ)*	ပင်းသော။(နား) deaf
အိုင်ဏါ· *(န·ဝိ)*	နားပင်းသောသူ။ deaf person
အိုင်ကုံထူ့ *(န·ဝိ)*	ဆိုးမိုက်သော။ wicked; bad
အိုင်သွင့် *(န·ဝိ)*	ဆိုးသွမ်းယုတ်မာသော။ bad and wicked
အွာ *(န·ဝိ)*	ဖြူသော။ white colour
အွာသိင့် *(န·ဝိ)*	ဖြူဝင်းသော။ glowing white
အွာကျာ *(န·ဝိ)*	ဖြူစင်သော။ pure white
အွာလင့် *(န)*	မျောက်ချောပင်။ tall tree with a clean bole yielding excellent firewood; *Homalium tomentosum*

အွာပေဝ်လေဝ့် *(န)*	ဖြူပတ်ဖြူရော်။ pale
အွာကီးကါင် *(န)*	ဖြူကျား။ white spotted
အွးလင် *(ကြိ)*	ဝင်သွားသည်။ enter; go into
အွးဖှံင့် *(ကြိ)*	ဖေါက်ဝင်သည်။ enter through; get in through
အွးထံေ *(ကြိ)*	ဖြတ်သွားသည်။ crawl through; enter across
အွဲ *(ကြိ)*	ကာမစပ်ယှက်သည်။ coitus; to have sex
အဲု *(ကြိ)*	နှေးသည်။ be slow
အဲုကျောဟ် *(ကြိ)*	နှေးကွေးသည်။ be very slow
အဲုလင် *(ကြိ)*	အုပ်ထားသည်။ cover
အဲုလင် *(ကြိ)*	နှေးလာသည်။ get slower
အဲုး *(ကြိ)*	မြိန်ယှက်သည်။ be delicious; be of good taste
အဲုး *(ကြိ)*	လွယ်သည်။(ပလိုင်းလွယ်သည်)။ sling
အဲုးအေး *(ကြိ)*	မကောင်းဘူး။(အရသာ) be not delicious
အဲုးသောဟ် *(ကြိ)*	ဆိမ့်သည်။ rich in taste
အဲုးသာဆိုင် *(ကြိ)*	ကျေးဇူးပြုပါ။ (polite request) please; kindly
အဲုးဏါင် *(ကြိ)*	ပလိုင်းလွယ်သည်။ sling sling-basket

ဝ

ဝး	လိက်မောဝ်ဖှံုးသိုင့်ဆိဳယှါူဖှံုးဖိုင်ဏှ်မွဲါဝေ့လိက်ဖှံုး သိုင့်ဆိဳလိဳဖှံုးဏှ်လှ်။ ဗျည်း ၃၆ လုံးတို့တွင် ၃၄ လုံးမြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။ The 34th letter of the 36 Plone alpha bets.
ဝ့် *(န•ဝိ)*	နှေးကွေးသော။ slow
ဝ့်ဝ့် *(ကြိ•ဝိ)*	ကြော့ကြော့မော့မော့။ graceful; neat; smart
ဝါ *(ကြိ)*	ဦးညွှတ်သည်။(ရှိခိုးသည်) worship
ဝါကျာ် *(ကြိ)*	ဘုရားရှိခိုးသည်။ worship God
ဝါကွံင် *(ကြိ)*	စေတီပုထိုးရှိခိုးသည်။ bow down in front of pagoda
ဝါလင် *(ကြိ)*	ဦးချသည်။ bown down in worship
ဝါလင်မေဝ်(ခွေဝ်လင်မေဝ်) *(ကြိ)*	ထမင်းခူးသည်။ ladle cooked rice
ဝါလင်ထာင်(လင်ဝါထာင်) *(ကြိ)*	အဖျားကျ၍ကိုယ်အေးသွားသည်။ fever (to fall)
ဝး *(ကြိ)*	ထိသည်။ be hit
ဝး *(ကြိ)*	မှန်သည်။ correct; to be right
ဝး *(ကြိ)*	ဟုတ်သည်။ to be true
ဝး(ဝးဍောဟ်၊ သံဝး) *(န)*	မုံညင်း။ mustard
ဝးကွာ *(ကြိ)*	ချိတ်မိသည်။ to be connected
ဝးခူ *(ကြ)*	ဘိနင့်မိသည်။ weigh something down
ဝးခါင် *(ကြိ)*	ဆော့သည်။ fiddle with things; be up to mischief
ဝးစုၚ် *(ကြိ)*	ကြုံတွေ့သည်။ to have the experience; to have met

ဆိုဝေ့ဏှ်ယှ်ဝးစုၚ်ဝးလှ်ဝှ်င်ယုၚ်။

ထိုကဲ့သို့ကျွန်ုပ်တကြိမ်ကြုံဘူးပြီ။

	I had such an experience before.
ဓးဒ့် *(ကြိ)*	ရေစိုသည်။ to be wet;
ဓးဓါ် *(ကြိ)*	အဆဲခံရသည်။ be swore at; be reviled
ဓးစာင်း *(ကြိ)*	ပြေးရသည်။ have to flee; have to run away
ဓးကိုး *(ကြိ)*	ထွက်ပြေးရသည်။ have to run away
ယ့်လေဝ်လ့်မိင်လးကှာဒုးအိုဝ်ယ့် ဒုးခံင်ဓးဒေ့ဖူထင့်လ့်ဒျူတာ· ယ့်ဓးစာင်းဝေ့ဆေဝ်·လ့်။	တခါကကျွန်ုပ်တောထဲသို့အလည်သွားခဲ့ရာတွင် ဝက်ဝံနှင့်တိုးသဖြင့်ကျွန်ုပ်ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။ Once when I went to the forest I met the bear and had to run away.
ဓးစိုင် *(ကြိ)*	ကြိုးချီခံရသည်။ be tied
ဓးဆေဝ် *(ကြိ)*	စူးသည်။ be pierced by thorn
ယ့်ခွံဏ့်အ့်စူးဓးဆေဝ်လ့်ဆ့်ဆူးဏ့်အ့် ကျံင်စာင်းဝေ့သေ့်လိုင်အေး။	ကျွန်ုပ်နွားဏ်လက်တွင်ဆူးစူးထားသေါကြောင့် လမ်းမလျှောက်နိုင်တော့ပါ။ My bullock could not walk as its hand was pierced by thorn.
ဓးဆာင့် *(ကြိ)*	သက်ဆိုင်သည်။(ပတ်သက်သည်)။belong to; in relation to
ဓးဆ့်ဆာ့ဖေါဟ်(ဓးသျှုဂ်) *(ကြိ)*	ဝက်သက်ပေါက်သည်။ to suffer from chicken pox
ဓးဆော့်ဓးအာ *(ကြိ)*	နှာစေးချောင်းဆိုးဖြစ်ခြင်း။ to catch cold
ဓးဆောတ် *(ကြိ)*	ဆဲခံထိသည်။(အဆဲခံရသည်) to be cursed
ဓးဆောတ် *(ကြိ)*	ချီရသည်။(ပွေ့ချီသည်)။ must carry (in the arms)
ဓးဆောတ်ဖေါဟ်သး။	ကလေးချီရသည်။ must carry baby
ဓးဆောတ် *(ကြိ)*	ဆောင်ရသည်။(ပစ္စည်း)။ must keep
ဓးဆောတ်ယေ့ံ။	ဒါးဆောင်ရသည်။ must carry (take along) knife
ဓးဒှာ *(ကြိ·ဝိ)*	တော်သင့်ရုံ။ moderate
ဓးဒုံင် *(ကြိ)*	တူသည်။ look like
ဓးဒေ့ာဟ် *(ကြိ)*	ရိုက်ခံထိသည်။(အရိုက်ခံရသည်)။ be beaten
ဓးဒှယ် *(ကြိ)*	အရိုက်ခံရသည်။(ပါး) to be slapped
ဓးဒုး(ဒုးဓး) *(ကြိ)*	မြင်တွေ့နေရသည်။(မြင်ရသည်)။ must see; must watch
ဓးဒိုး(ဓးဒိုးဏောဝ်·)	ဝအီသွားသည်။(ဆန္ဒမရှိတော့သော)။ to feel very uncomfortable after eating something too much ဥပမာ တစုံတယောက်သောသူသည်အစားအသောက် တခု ကိုစားသောအခါဝလင်ရုံသာမက နောက်ထပ်ဘယ်တော့မှ မစားချင်မသေါက်ချင်လေါက်အောင်ဖြစ်သွားသည့်အဖြစ်ကို (ဓးဒိုး) ဟုခေါ်သည်။
ဓးတာင် *(ကြိ)*	ပြုလုပ်ရမည်။ must make
ဓးတင် *(ကြိ)*	ရွက်ရမည်။ must carry on the head
ဓးအ့်တင် *(ကြိ)*	တာဝန်ကျသည်။ become her/his responsibility
ဓးတံင် *(ကြိ)*	ငြိနေသည်။(အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သည်)။ get entangle
ဓးထယ် *(ကြိ)*	ကန်ခံထိသည်။ to be kicked
ဓးတဝ် *(ကြိ)*	တည့်တည့်ထိသည်။ to hit directly; to hit the target

ဝးထာ် *(ကြိ)*	ထိခိုက်သည်။ get hurt; injure
ဝးထာင် *(ကြိ)*	ပြန်ရမည်။ must go back; must return
ဝးထာင့်(ဝးထာင့်ခွင်) *(ကြိ)*	ယက်ရမည်။(တောင်းယက်ရမည်)။ must weave
ဝးထင်·(ဝးထံင်·) *(ကြိ)*	ထုခံထိသည်။ being hit
ဝးထံင်·ဝးထာ် *(ကြိ)*	ထိခိုက်ယှနာသည်။ get hurt
ဝးထာင်· *(ကြိ)*	ညှပ်မိသည်။(ဖိမိသည်)။ to be caught between
ဝးထာင်·(သိုင့်) *(ကြိ)*	မြည်းရသည်။(ဟင်း) must taste
ဝးထိုင့် *(ကြိ)*	ကန်ခံထိသည်။(အကန်ခံရသည်)။ being kicked
ဝးထုက်(ဝးထုက်ဒေ့ယော့) *(ကြိ)*	ဓားယှသည်။ being cut
ဝးထုံယာ *(ကြိ)*	ခန့်မှန်းရသည်။ guess; estimate
ဝးထုံယာ· *(ကြိ·ဝိ)*	သို့မဟုတ်လျှင်။ otherwise
ဝးထိက်ထး *(ကြိ)*	တားဆီးနှောင့်ယှက်ခံရသည်။ being opposed
ဝးထီ·(သ့်ဝးထီ·) *(န)*	မုံညှင်း။ mustard
ဝးထုံ· *(ကြိ)*	ခံရသည်။ must suffer; must bear; must endure
ဝးထေဝ် *(ကြိ)*	နှုတ်ရသည်။ must pull out; must extract (tooth)
ဝးဒျဂ် *(ကြိ)*	တိုက်ခိုက်ရသည်။ must fight
ဝးဒျူး *(ကြိ)*	ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ must abstain; must avoid
ဝးဒိုဝ် *(န)*	မုံညှင်းရွက်။ mustard leaf
ဝးဏါ·(ဝးအ့်ဏါ·) *(ကြိ)*	သဘောကျသည်။ be please with: agree with
ဝးဏော့လယ့်	ဘာဖြစ်သလဲ။(အမေးစကား) What happen?
ဝးဏာင်ဏာင် *(န·ဝိ)*	အချို့အချို့သော။ some
ဝးဏောဝ်·သာ *(ကြိ)*	အကြိုက်တွေ့သည်။ to like somebody
ဝးနောတ်စိုဝ် *(ကြိ)*	ပါးချိတ်ယောင်ရောဂါဖြစ်နေသည်။ get mumps
ဝးနိုဝ်(ဝးဒေ့နိုဝ်) *(ကြိ)*	ခံတွင်းတွေ့သည်။ to like the taste
ဝးပုဂ်(ဝးဖဝ်·၊ဝးဒှာ)	အတော်ဘဲ။(အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်သည်)။ to fit well
ဝးပုံဝါ *(န·ဝိ)*	သင့်လျော်သော။ be reasonable; to match with
ဝးပွါ် *(ကြိ)*	အမောဆို့သည်။ get exhausted
ဝးပှါ် *(ကြိ)*	ဖျန်ဖြေသည်။ mediate; reconcile; conciliate
ဝးဖိက် *(ကြိ)*	မျက်စေ့ထဲအမှိုက်ဝင်သည်။ foreign body to get into eye
ဝးဖါဒို့(ဝးဝါ·ဒို့) *(ကြိ)*	လှေလှော်ရသည်။ must paddle boat; must row boat
ဝးဖေါတ်ထး *(ကြိ)*	အိုးစည်တီးရသည်။ must play long drum
ဝးဖိုင့်သီး *(ကြိ)*	ဆေးဖြန်းရသည်။ must spray with medicine
ဝးဖွါ(ဝးဖွါရူး) *(ကြိ)*	စိုက်ရသည်။(ကောက်စိုက်ရသည်)။ must plant (paddy)
ဝးမာ *(ကြိ)*	ပြုလုပ်ရသည်။ must do
ဝးဖံင်းဝးမာ *(ကြိ)*	လုပ်ရကိုင်ရသည်။ must work
ဝးမှီ *(ကြိ)*	အိပ်ရသည်။ must sleep
ဝးမုံ့ *(ကြိ)*	ညှောင့်စူးသည်။be pierced by sharpened bamboo piece
ဝးမုဂ်(ဝးအ့်မုဂ်) *(ကြိ)*	အမှုဖြစ်သည်။ to be accused in court
ဝးမေဝ် *(ကြိ)*	ထိုးရသည်။ to be punched; must box
ဝးမေ် *(ကြိ)*	မျက်နှာကြောတည့်သည်။ to like each otherဝးမဝ်· *(ကြိ)*

...ဒီ)	အတော်ဘဲ။ exactly; right on time
...ယာ (ကြိ)	တားရသည်။ must stop; have to prevent
...ယာင်• (ကြိ)	နင်းရသည်။ must step on
...ယံင့်(ႋးဍွာဟ်) (ကြိ)	ရိုက်ရသည်။ must hit; must beat
...ယှုဂ် (ကြိ)	ထိမိသည်။(မတော်တဆ)။ hurt unintentionally/ accidently
▪ ဏ့်မုဲလင်ထေံႋးယှုဂ်။	သင်ကျသွားလိမ့်မည်။ You might accidently fall down.
ႋးယှင်းႋးဏါ (ကြိ)	ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်သည်။ face with hards..
ႋးလိုႋး (ကြိ)	မတော်တဆ။(ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်) may; may be
ႋးလဲ(ႋးဏ့်လဲ) (ကြိ)	ဘာဖြစ်သလဲ။ What is it? what the matter?
ႋးလောတ်(ႋးလှ်) (ကြိ)	သင့်မျှစွာနေသည်။ be in harmony
▪ ဏ့်သီးအှ်လာ•အေႋးလောတ်။	သင်တို့သင့်မျှအောင်နေပါ။ Please live harmoniously.
ႋးလုံ•(ႋးမှ်လံင်•) (ကြိ)	ကျောက်ပေါက်သည်။ to get small pox
ႋးလောဝ် (ကြိ)	လျော်ကြေးပေးရသည်။ must pay fine
ႋးလံင် (ကြိ)	လိုက်ရသည်။ must chase
ႋးလင့်ဝိင် (ကြိ)	ကြော့ကွင်းနှင့်ထိသည်။ caught in loop trap
ႋးလင့်ဖံင် (ကြိ)	ထောင်ချောက်မိသည်။ caught in a trap
ႋးလိ(ႋးဏောဝ်•လိ) (ကြိ)	သွားရသည်။ have to go
ႋးလေဝ်ႋးထာင် (ကြိ)	သွားရလာရသည်။
ႋးလဝ် (ကြိ)	ပြောရသည်။ must tell
ႋးလဝ်ႋးခှါင် (ကြိ)	ပြောရဆိုရသည်။ have to scold or correct
ႋးသာ (ကြိ)	လိုချင်သည်။ want
ႋးသာ် (ကြိ)	ခုနာဖြစ်သည်။ get abscess in the thumb
ႋးသုံလိုပ်(ႋးသုံလာစိ့စး) (ကြိ–န•ဝိ)	ပေရေသည်။(သော) to get dirty
ႋးသံင်းလေါဟ် (ကြိ)	သင်ပြပေးရသည်။ must teach; have to be taught
ႋးသို့ (ကြိ)	သေရသည်။ must die; have to die
ႋးသီး (ကြိ)	ဆေးမိသည်။(ဆေးထိသည်)။ being drugged; being mentally overpowered by another person
ႋးသုံ့(ႋးသုံ့ထာင်) (ကြိ) ဖှံ့ဟှူ့ဟှာအှ်ဆိုဏ့် ဏ့်မာ ဏောဝ်•အေဟှံင်ကြိုဒ်ဏ့်ႋး သုံ့ထာင်ဝေ့ဍုးလှ်။	ပြန်ပို့ရသည်။ must send; must send back သူတပါးပစ္စည်းကိုယူပြီးလျှင်ပြန်ပို့ဆောင်သင့်ပေသည်။ After taking somebody's property one is obliged to return it.
ႋးသေှ် (ကြိ)	တတ်မြောက်ရသည်။ must be qualified; must be able to
ႋးသောဝ် (ကြိ)	မိုးရသည်။(ခေါင်မိုး)။ must put up thr roof
ႋးသိုဝ် (ကြိ) ဏ့်ဟှိင်းဏ့်ဆိုဆိုင်လင်ဆင်စွးဝေ့ဏ့် တာ•ကြိုဒ်ဏ့်ႋးသောဝ်ထင်းထာင်	ဝတ်ရသည်။(အကျီ)။ must wear သင့်အိမ်မှာမိုးအလွန်ယိုလျှင်ဖက်အသစ်လဲ၍မိုးရသည်။ You should change new thatchs as your house is

သိင်းလးသင့်လှ်။	dribbling too much.
ၜးအာ (ကြိ)	နှာမွန်သည်။ catch cold
ၜးအဝ် (ကြိ)	သောက်ရသည်။ must drink
ၜးအင်း (ကြိ)	စားရသည်။ must eat
ၜးအါင်း (ကြိ)	ကိုက်ရသည်။ must bite
ၜးအှ်ထဝ် (ကြိ)	မမျှော်လင့်ဘဲဖြစ်ရသည်။ to be unexpectedly
ၜးအှ်လင်· (ကြိ)	နေရာတကျဖြစ်ခြင်း။ be at the right place
ၜးစုဂ် (ကြိ)	ငြိတွယ်သည်။(ကပ်ငြိခြင်း)။ get entangle
ၜးစ္ဂါ (ကြိ)	ချိတ်ရသည်။ be hooked
ၜးဝါ် (ကြိ)	နှိပ်ရသည်။ must massage
ၜးဝါင် (ကြိ)	ရစ်ပတ်ရသည်။ must wind
ၜးဝံင်း (ကြိ)	ထုပ်ရသည်။ must wrap; must pack
ၜးစုဂ်ခ္ဂိက် (ကြိ)	ပေါက်ပစ်ရသည်။(တူးပစ်ရသည်)။ must dig up
■ ဟှင်းခေါဟ်အေထင်းစိင်ဇၞော်ပ်ဳၜးစုဂ်ခ္ဂိက်ဇ္ၜလှ်။	မို့နေသောမြေကြီးကိုတူးပစ်ရသည်။ The elevated ground must be dug off.
ၜးဟှ (ကြိ)	ကူးစက်သည်။ spread; infect
ၜးဟှဝ်· (ကြိ)	သမသွားသည်။(ညီမျှသွားသည်)။ become thoroughly mixed
ၜးဟှာဟှ်င် (ကြိ)	ပျက်စီးသွားရသည်။ break down; collapse
ၜးဟှာ (ကြိ)	ပြောင်းရွှေ့ရသည်။ must flee from evil
ၜးဟှယ် (ကြိ)	အလုပ်လုပ်ရသည်။(လုပ်ရှားနေရသည်) must work
ၜးဟှူ·(ၜးဟှူ·ဂူဆး) (ကြိ)	ဆန်ဝိုင်းရသည်။ shake grains in a circular bamboo tray to seperate them from the chaff
ၜးဟော့ (ကြိ)	ယှသွားသည်။ be cut superficially
ဇၞော်ကုဂ်စူးအေလုပ်သ်ေၜးတာ·ဇၞော်စူးမ်ၜးဟော့ဍေထာယော့ဇၞော်လှ်။	သင်စပါးမရိတ်တတ်လျှင်သင့်လက်ကိုတံစဉ်ယှသွားလိမ့်မည် You will get your hand cut if you don't know how to reap.
ၜးယှ(ၜးယှဂူဆး) (န)	ဆန်ပြာရသည်။ toss up rice grains in a tray to serperate chaff, brokens, wizared grains
ၜးယော့ဝ်(အင်းၜးယော့ဝ်)	ပါနှင့်။(မစားပါနှင့်)။ don't (don't eat)
ၜးယှူ· (ကြိ)	ရှို့ရသည်။(မီး)။ must burn
ၜးယှာင်း (ကြိ)	လှည့်ပတ်ရမည်။ must go around
ၜးယှင် (ကြိ)	တည့်တည့်ထိသည်။ hit directly; to hit the target
ၜးယော့ (ကြိ)	ဒါးထိသည်။ be cut by knife
ၜးယှို (ကြိ)	ဝယ်ရသည်။ must buy; must purchase
ဝါင် (ကြိ)	ရစ်ပတ်သည်။ to wind or tie
ဝါင်ထင်း (ကြိ)	နွယ်တက်သည်။ (vine) to wind up a tree or pole
ဝါင်ထင်း (ကြိ)	ချီစမ်း။(ကြိုးဖြင့်) to bind (with rope)
ဝါင်ဝံင် (ကြိ)	ရစ်ပတ်ထွေးလုံးသည်။ be tangled
ဝါင် (န)	ပဲတမျိုး။ kind of bean
ဝါင်း (န·ဝိ)	ပြားသော။စောင်းရွဲသော။ flat
ဝါင်း(ထို့ဝါင်း) (န)	ပန်းကန်။ plate; dish

ဓါင်းထောင်· *(ကြိ)*	ပြားချပ်နေသော။ completely flat; get depressed
ဓါင်းဓေဝ် *(န)*	ပိန်ချိုင့်နေသော။ very flat
ဓါင်းလင် *(ကြိ)*	ချိုင့်ဝင်သွားသည်။ depressed
ဓါင်းသိုင့်(ထို့သိုင့်) *(န)*	ဟင်းပန်းကန်။ curry plate
ဓါ *(ကြိ)*	ပိတ်သည်။ close; cover
ဓါ *(ကြိ)*	နှိပ်သည်။(လက်ဖြင့်)။ massage
ဓါ *(ကြိ–န၊ဝိ)*	လုံခြုံသည်။(လုံခြုံသော) secure
ဓါ *(န·ဝိ)*	ဝင်သည်။(အသံ) loss of voice
ဓါ *(ကြိ)*	ညှစ်သည်။(လက်ဖြင့်) squeeze; grip
ဓါဆုံနျူ·ထို့ *(ကြိ)*	နို့ညှစ်သည်။ to milk (cow)
ဓါဆော် *(ကြိ)*	ညှစ်သည်။(အားစိုက်၍)။ squeeze off fluid
ဓါဆုံဆာ· *(န)*	အနှိပ်သည်။ physical massage; medicinal masseur
ဓါထ *(ကြိ)*	ညှစ်ထားသည်။ to grip
ဓါထိက် *(န·ဝိ)*	တင်းကြပ်စွာညှပ်နေသော။ caught between
ဓါဖွုံး(ကိုင်ပုံးလုံး) *(ကြိ)*	လုံးအောင်လုံးသည်။ mould into round ball
ဓါဓါ *(ကြိ)*	လုံခြုံစွာဖြင့်။(ဖုံးအုပ်ခြင်း၊ကာရံခြင်း)။ to cover securely
ဓါဓါ *(ကြိ·ဝိ)*	ဖြည်းညှင်းစွာဖြင့်။(ဝါးခြင်း၊စားခြင်း)။ chew gently
ဓါသော် *(ကြိ)*	အရည်ညှစ်သည်။(ကုန်ခမ်းသည့်တိုင်)။ squeeze of liquid
ဓါသွး(အုံလူ·ဓါသွး) *(ကြိ)*	အသံပြာသည်။ (voice) become hoarse
ဓါဓွေဝ် *(ကြိ)*	ညှစ်ချေသည်။ crush in the hand
ဓါထောင်· *(ကြိ)*	ဖျစ်ညှစ်သည်။ grip tightly
ဓါတွော် *(ကြိ)*	ဖိလိုမ့်သည်။ pressed and rolled
ဝင် *(န·ဝိ)*	ဝါသော။ yellow colour
ဝင်ဖါင်း *(န·ဝိ)*	ဝါထိန်သော။ deep yellow; bright yellow
ဝင်ဝဝ် *(န)*	လိမ္မော်ရောင်။ orange colour
ဝင်ယှာ· *(န)*	အဝါရင့်။(ပိန္နရောင်) dark yellow
ဝင်ဝး *(န)*	ပဲပုဒ္ဓန်။ cluster bean; *Cyanopsis psoralloides*
ဝင်ထင်း *(န)*	ဝါဝင်းလာသည်။ to become yellow (fruit; leaf)
ဝင်အွာ *(န·ဝိ)*	နံ့သာရောင်။ cream colour
ဝင်အွာ *(န)*	ကန့်လန့်ကာ။ curtain
ဝင်ထင်းထောင် *(ကြိ)*	ပြန်လည်ဝါလာသည်။ become yellow again
ဝင်ခုံလုက် *(န)*	ပိုးကောင်တမျိုး။ kind of insect that destroy fruit
ဝင်း *(န·ဝိ)*	နုသော။ young
ဝင်း *(ကြိ)*	ငယ်သော။(အသက်) young (age)
■ ဏုံသာဝင်းဏါင်းယုံ့ဍါ။	မင်းအသက်ကငါ့ထက်ငယ်တယ်။ You are younger than me
ဝင်း *(န)*	မျှစ်။ bamboo shoot
ဝင်းထင်း *(ကြိ)*	မျှစ်ပေါက်လာသည်။ bamboo shoot grows up
ဝင်းဆောင်း *(န)*	မျှစ်ချဉ်။ sliced fermented bamboo shoot
ဝင်းဖိုက် *(န·ဝိ)*	အလွန်နုပျိုသော။ very young

ဝင်းဃှါ့ (န)	မျှစ်ပြုတ်။ boiled bamboo shoot
ဝင်းကျောဝ် (န)	မျှစ်လက်သုတ်။ bamboo shoot salad
ဝင်းကူင်း (န-ဝိ)	နုဖတ်သော။ very young
ဝံင် (ကြိ)	သွယ်တန်းသည်။ to put across
ဝံင်(အ်ုထုင်း) (ကြိ)	ထူသည်။(တိုင်)။ erect
ဝံင် (ကြိ)	ငှဲ့ခြင်း။(ရေ၊အရည်တမျိုးမျိုး)။ pour (water or liquid out of a container)
ဝံင်(လ်ုဝံင်၊ဏို့ဝံင်) (န)	အချောင်း။(တချောင်း၊နှစ်ချောင်း)။ counting of thing that is long
■ ယ်ုမာန်စဝ်ဖွါင့်ဏောဝ်-ဖေ့ယ်ုဖို လ်ုဝံင်လ်ု။	ကျွန်ုပ်ဘကြီးသည်ကျွန်ုပ်အတွက် ကြိုးတချောင်း ကျစ်ပေး၏။ My uncle twists a rope for me.
ဝံင်ထံင် (ကြိ)	တံတားထိုးသည်၊ to make a bridge across
■ လ်ုစေံတင်းထို့ခွေါဟ်ဏျ်ဝံင်ထး ဝေ့ဍေ့ ထံင်ထာလ်ုဝံင်လ်ု။	စစ်တောင်းမြစ်တွင်သံတံတားကြီး တခုဆောက်ထားသည်။ An iron bridge is built across Sittang River.
ဝံင်ပွာင့် (ကြိ)	ဖယောင်းတိုင်လုပ်သည်။ make candle
ဝံင်ဖိုင်သာ (ကြိ)	လမ်းဖေါက်သည်။ construct road
ဝံင်ထင်းဟိုင်းထုင်း (ကြိ)	အိမ်တိုင်ထူသည်။ erect house pole
■ ကေဟှာဝ်ခိုဝ်းယ်ုဝဲါသီးမ့်ဝံင်ထင်း ဟိုင်းထုင်းလ်ု။	မနက်ဖြန်ကျုပ်ရဲ့အကိုအိမ်တိုင်ထူလိမ့်မည်။ My elder brothers will erect house poles tomorrow.
ဝံင်ဃှါ့း (န)	ညှာတံ။ stalk (of fruit, leaf, flower)
အ်ုဝံင်ဃှါ့း (န)	ညှာတံရိုး။ stalk
ဝံင်လင် (ကြိ)	ငှဲ့ချသည်။(ရေ၊အရည်တမျိုးမျိုး)။ pour
■ ဝံင်လင်ဖေ့ယ်ုထို့ခွင့်ဏာင်-ယှူးဆာ်။	ကျွန်ုပ်ကိုရေနွေးတခွက်ငှဲ့ပေးပါ။ Please pour me a cup of boiled water.
ဝံင်ထို့ (ကြိ)	ရေသွယ်သည်။ to bring in water by joining water pipes or bamboo splits
ဝံင်ဏောဝ်-ထို့ (ကြိ)	ရေသွယ်ယူသည်။ to bring in water
ဝံင်ထို့ပွံင် (ကြိ)	ရေပိုက်သွယ်သည်။ to connect water pipes
ဝံင်း (န-ဝိ)	ဝသော။ fat; obese
■ အ်ုဝေ့ဏျ်မွဲာပ်ုယှာ-ဝံင်းဝေ့လ်ုဟှာလ်ု။	သူသည်ဝသောလူတယောက်ဖြစ်သည်။ He is a fat (an obese) person.
ဝံင်း (ကြိ)	ထုပ်သည်။(အထုပ်) to pack or wrap
ဝံင်းယာ-သုဂ် (ကြိ)	ဆေးရွက်ထုပ်သည်။ to wrap tobacco leaf
ဝံင်းမေဝ် (ကြိ)	ထမင်းထုပ်သည်။ to wrap cooked-rice (in leaf)
ဝံင်းအူးဝံင်းဝါ (န-ဝိ)	ဝဖြိုးသော။ very fat
ဝံင်းအူးဝံင်းဆာင်း (န-ဝိ)	ဝပြဲသော။ fat and flabby
ဝံင်းဝါထ (ကြိ)	ဖုံးဖိထားသည်။ to conceal something
ဝံင်းဝါထ (ကြိ)	ထုပ်ပိုးထားသည်။ to wrap
ဝံင်းထင်း (ကြိ)	ဝလာသည်။ to get fat
ဝံင်းထင်း (ကြိ)	ထုပ်လိုက်သည်။ be wrapped

ၜင်းတံ့လူးကူ (နာ·ဝိ) ဝလုံးသော။ fat and stout

ၜင်၊ၜင်ကယ်၊ မိင်ကယ် (နာ) ဂုံညင်း။ seabean

ၜင်ကယ်သး (နာ) ဂုံညင်းသီး။ seabean fruit

ၜင်ကယ်မူး (နာ) ဂုံညင်းနွယ်။ seabean creeper

ၜင်း (ကြိ) မှိတ်ထားသည်။ to close (eyes)

ၜင်းမဲ (ကြိ) မျက်စေ့မှိတ်ထားသည်။ to close eyes

ၜင်းစင်းၜင်းစင်း (ကြိ) ဖွင့်ချီပိတ်ချီ။(မျက်လုံး) close and open eyes repeatedly

ၜင်းၜင် (နာ) ပန်းရည်စုပ်ငှက်။ family of sunbirds; *Nectarinidae*

ၜင်းဝံင်း(အ့်ၜင်းဝံင်း) (နာ) အဖတ်အခွံ။(ဝါးဖက်ဝါးခွံ)။ outer covering of bamboo

ၜင်းဃှ့ဲး(ၜင်းခုဲး) (ကြိ) မှိန်းသည်။ doze; to relax with close eyes

ၜင်းဆာ် (ကြိ) မျက်စိမှိတ်ပြီးမှိန်းနေသည်။ relax with eyes closed

ၜိ·(ဍိ) (ကြိ) အဝေးသို့။(လွင့်ခြင်း) be blown away

ၜိ (နာ) ရေပြင်ကျယ်။ wide water area

ၜိခ္ဂေါတ်၊(ယှောဟ်ခ္ဂေါတ်) (နာ) မြစ်။ မြစ်မကြီး။ river; major or big river

ၜိရူး (နာ၊·ဝိ) ရှုတ်ထွေးသော။ confuse; be tangled

ၜိဆိ (နာ·ဝိ) မှေးသော။(မျက်စေ့)။ narrow eyes

ၜိသြုဝ် (နာ) ကုမ္ဘဏ်။ orge of monstrous proportions

ၜိၜိ (နာ·ဝိ) မှုံမှုံမွှားမွှား။ dim;

ၜိၜိ (ကြိ·ဝိ) ဝေးလံသည်။ far away

■ ယံ့တ္ဂါန့်အ့်ၜိၜိမာ·လှ့်။ ကျုပ်ရဲ့ရွာကအဝေးကြီးဗျ။ My village is far away.

ၜိးဝါင် (ကြိ) တဖိန်းဖိန်းဖြစ်သည်။ hot and pain feeling

ၜိးသိုဝ်ဆို (ကြိ) အမှိုက်သရိုက်ဖြစ်သည်။ to litter

ၜိး (ကြိ–နာ၊ဝိ) လုံခြုံသည်။(လုံခြုံသော)။ secure; hidden

ၜိးသုဲ့ (ကြိ) တိုးတိုးတိတ်တိတ်။ in whisper

■ အ့်ဝေ့သီးဏာ့်ဟ့ါလဝ်ထါင်ၜိးသုဲ့ဆို့ဏှာ့်လှ့်။ သူတို့နှစ်ယောက်တီးတိုးစကားပြောနေကြသည်။ The two of them talk in whispers.

ၜိးထင်းထး (ကြိ) ယက်ကန်းဆက်သည်။ to join the end of the finishing thread to a new one in weaving

ယက်ကန်းယက်ရာတွင်ယှယ်ပြီးသောယက်ကန်းသစ်နှင့်ယင်သွားအောင်တွင်ရှိနေသောချည်စ,ဟောင်း ကိုဆက်ရလေသည်။ ထိုသို့ချည်ဟောင်းနှင့်ချည်စ,ဟောင်းဆက်သည်ကို"ၜိးထင်းထး"ဟုကရင်လိုဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ၜုင်း (နာ·ဝိ) ရဲရင့်သော။ to be brave;

■ အ့်ဝေ့ဏှာ့်မွဲာပှ်ယှာၜုင်းဆို့လှ့်ဟှာလှ့်။ သူသည်ရဲရင့်သောသူတယောက်ဖြစ်သည်။ He is a brave person

ၜုင်း (ကြိ) ထွင်းသည်။ carve; chisel

ၜုင်း (ကြိ) ဖွပ်သည်။(ပျားအုံ)။ to take (honey) out of tree hollow

■ အ့်ဝေ့ဍုးၜုင်းကောဝ်·ခ္ဂိ့လှ့်ဖှုံးဆောဝ်·လှ့်။ သူသည်လှေတစင်းကိုထွင်းနေသည်။ He is carving a boat (from a log).

စုင်းတ့်ယှာ· (န·ဝိ)	တကယ့်သူရဲကောင်း။ to really dare
စုင်းပါင် (ကြိ)	အပြည့်အဝရဲရင့်သည်။ fully dare
စုင်းကို်စင်(စုင်းကွယ်စင်) (ကြိ)	သစ်ခေါင်းပျားဖွတ်သည်။ to extract honey
စုင်းခို့ (ကြိ)	လှေထွင်းသည်။ carve boat
စုင်းထေံဃှင့် (ကြိ)	လှေခါးထွင်းသည်။ carve ladder
စုင်းဖ်င်· (ကြိ)	ထွင်းဖောက်သည်။ bore through
စုင်းဖွံင့် (ကြိ)	ထုတ်ချင်းပေါက်ထွင်းသည်။ bore through and through
စုင်းအဝ် (ကြိ)	ဂလိုင်ထွင်းသည်။ carve hollow space
စုင်းလင်အောဝ် (ကြိ)	ဂလိုင်ဖြစ်အောင်ထွင်းသည်။carve to create hollow space
စုင်းထင်းဖိင့်ခွး (ကြိ)	မီးဖိုဆောင်ဆောက်သည်။ to construct oven
စုင်းဏောဝ်။(ကြိ)	ထွင်းယူသည်။ to extract
စုံ (န)	ဖျံ။ otter
စုံ(သိင်းစုံ) (န)	ခြုံပုတ်။ bush
စုံဒို(ဍေဝ်) (န)	ဖျံသည်းခြေ။ gall bladder of otter
စုံသေါဟ် (န)	ဖျံဆီ။ otter fat
စုံမာ့ဆွာ် (န)	ပင်လယ်ဖျံ။ ocean otter
စုံဏါင်းယိုဝ်(စိုဝ်ဏါင်းယိုဝ်)	ယ္ခုအခါ။ now
စုံဆိုင်(အ့်စုံဆိုင်) (ကြိ)	စပ်ကြား။ between; in between
စုံး (န)	ပွဲ။(ပွဲတော်) festival; communion
စုံး (ကြိ)	ပွသည်။ to become expanded and soft
စုံးဝး (ကြိ)	ပွဲကျင်းပသည်။(ပွဲခံသည်)။ festival occasion
စုံးကဍ် (န)	မကိုဋ်။(သရဖူ) crown
စုံးဆာ· (န)	အလှူရှင်။ festival sponsor
စုံးခေါဟ် (န)	အလှူခေါင်းဆောင်။ head of festival
စုံးခေါဟ် (န)	နတ်ထိမ်းကြီး။ chief spirit conhort
စုံးကျုံး (န)	ဝတ်လစ်စလစ်။(ကိုယ်လုံးတီး)။ naked
စုံးဟှောဝ်(ဆ့်စုံးဟှောဝ်) (ကြိ)	ကုသိုလ်ကံကောင်းသည်။ to be lucky
စုံးဆာင့်စုံးဆင် (န)	ဝတ်လစ်စလစ်နေသောလူမျိုး။(လူရိုင်း) an ancient race who live naked
စုံးထင်း (ကြိ)	ပွတက်လာသည်။ to become expanded and soft
စုဂ် (န·ဝိ)	နီးသော။ near; close by
စုဂ် (ကြိ)	တူးဆွသည်။ loosen or turn up earth
စုဂ်ဟှာင်းခေါဟ် (ကြိ)	မြေတူးသည်။ dig earth
စုဂ် (န·ဝိ)	စေးကပ်သော။ sticky; clammy
စုဂ် (ကြိ)	ကပ်သည်။ to stick
စုဂ်ထး (ကြိ·ဝိ)	နီးနီးလေး။ close by
စုဂ်ထး (ကြိ·ဝိ)	ကပ်နေသည်။ very close by
စုဂ်ဏောဝ်· (ကြိ)	တူးယူလိုက်။ to dig up
စုဂ်ခုင်း (န)	ပေါက်တူး။ mattock
စုဂ်ခိုဝ်း (န၊ဝိ)	နီးကပ်သော။ in near future

စုဂ်(အုံစုဂ်) *(န)* ရေစစ္စလီငှက်။(ဟသာ်၊ဝမ်းဘဲရိုင်း) whistling teal; lesser tree duck; Dendrocygna javanice

စုဂ်ထး *(န၊ဝိ)* အလွန်နီးကပ်သော။ very close by;

စုဂ်ထး *(ကြိ)* ညိကပ်သည်။ be glued; attached to

စုဂ်ကင်ကါင်း(ဖွယ်ကင်ကါင်း) *(န)* ပီလောပီနံ။ castava plant

စုဂ်ထာင်· *(ကြိ·ဝိ)* အနီးကလေး။ very close by

စုဂ်ထင်းဆုံ *(ကြိ)* အောက်နှိုက်ခြင်း။ to put hand through a hole from under and grab somebody

စုဂ်လုံစုဂ်ယါင်လုံယါင် *(ကြိ)* မနီးမဝေး။ not near not far

စုဂ်ထိင်· *(န)* ဆွေမျိုး။ relative

စုဂ်ထိင်· *(ကြိ)* သွေးသားတော်စပ်သည်။ be related

စုဂ်ထိင်· *(ကြိ)* ကပ်ရပ်သည်။(မှီနွဲ့သည်)။ to lean on

စုဂ်မှဲ့(ဟိုက်မှဲ့) *(ကြိ)* မီးပွတ်သည်။ rub to make fire

စုဂ်လင် *(ကြိ)* နှိုက်ယူသည်။ put hand through a hole

စုဂ်လင် *(ကြိ)* ခူးခပ်သည်။(ထမင်း) ladle (cooked rice)

စုဂ်ထင်း *(ကြိ)* နီးကပ်လာသည်။ get closer; get nearer

စုဂ်လောတ်သာ *(ကြိ)* ဆွေမျိုးတော်စပ်သည်။ be related

စုဂ်မုံလံင်·ကျုံင်း *(ကြိ)* တူးမြောင်းတူးသည်။ dig canal

စုဂ်ဇိုင်စုဂ်ဇိုင် *(န·ဝိ)* စီးကပ်စီးကပ်ဖြစ်သော။ sticky; clammy

စုဂ်ဇိင်းဏောဝ်·ဆုံ *(ကြိ·ဝိ)* ခွါ၍မရအောင်ကပ်နေခြင်း။ to become attached

ရူး *(န)* စပါး။(ကောက်စပါး) paddy

ရူးဂျုံ *(န)* ဂျုံစပါး။ wheat

ရူးကှေ်ဟ် *(န)* ပဲစင်းငုံ။ pigeon pea; *Cajanus cajan*

■ ယုံဖို့သုင်းလင်ထရူးကှေ်ဟ်အးမာ·လှ်။ ကျုပ်အဖွါးပဲစဥ်းငုံတွေအများကြီးစိုက်ထားတယ်။ My grandmother grows plenty of pigeon peas.

ရူးခယ့်(တုံလံင်ခံင်·) *(န)* ပြောင်းဖူး။ corn; maize

ရူးနူလင် *(ကြိ)* စပါးနှံငိုက်လာသည်။ the hanging down of paddy ears

ရူးဒိဳ *(န)* မျိုးစပါး။(ပျိုးစပါး) paddy seeds

ရူးခေါဝ်လာ *(န)* ကုလားကလေးစပါး။ curlew

ရူးခွါင်· *(န)* ကောက်တလင်း။ paddy threshing ground

ရူးဆယ် *(န)* စပါးနှံ။ ear of paddy

ရူးဆောဝ့် *(န)* ကောက်စော။ variety of paddy which takes a shorter time to ripen

ရူးတုံဝယ့် *(န)* မရင်းစပါး။ kind of paddy grows in receding water

ရူးထောဟ်ယှာ *(န)* ဂျုံရိုင်း။ wild wheat

ရူးထောဝ် *(န)* ကောက်ပြတ်။ paddy stump

ရူးထူ· *(န)* ကောက်လှိုင်းစည်း။ sheaf of paddy

ရူးဍင် *(န)* စပါးတောင်း။ paddy basket

ရူးဍိုင် *(ကြိ)* စပါးဖုံးလုံးလာသည်။ budding of paddy

ၡူးနျူ·ထို (န) စပါးနို့ရည်။ paddy milk

ၡူးပုံ (န) စပါးပုံ။ pile of paddy

ၡူးပုဂ် (န) စပါးပုတ်။(စပါးထည့်သောပုတ်)။ big paddy barn or storage of woven bamboo

ၡူးဖင့် (န) စပါးကျီ။ granary; barn

ၡူးဖဝ့် (န) စပါးပွင့်။ paddy flower

ၡူးဖွေါတ်ထင်း (ကြိ) စပါးနှံထွက်လာသည်။ ear of paddy to come out

ၡူးဖုံး (န) စပါးလုံး။ grain of paddy

ၡူးဖါဍွောဟ် (န) ကောက်ကြီး။ variety of paddy whick takes longer time to ripen

ၡူးမိုင်(ၡူးမွာ) (န) စပါးလုံး။ paddy grain found among polished rice

ၡူးမဲ (န) စပါးညှောင့်။ paddy seeds with protruding roots

ၡူးမူ·ယဝ်· (န) မုယောစပါး။ barley; *Hordeum vulgare*

ၡူးမ(ၡူးမျ) (န) ပျိုးပင်။(မျိုးစပါးပင်) young paddy plant

ၡူးမောဝ်·ၡူးဖင့် (န) စပါးကျီကျ။ granary; barn

ၡူးယီး (ကြိ) စပါးညှိုးသည်။ paddy plant get wither

ၡူးလး (န) စပါးရွက်။ paddy leaf

ၡူးလီ (န) စပါးဟောင်း။ old paddy

ၡူးလိုင့် (န) ကောက်လှိုင်း။ sheaf of paddy

ၡူးဝဝ်(ၡူးဟှဝ်ထင်း၊ၡူးမိင့်ထင်း) (ကြိ) စပါးမှည့်လာသည်။ paddy grains turn yellow

ၡူးသင့် (န) ကောက်သစ်စပါး။ first crop

ၡူးသာ(ၡူးအ်ုသာ) (န) ဆန်ရင်း။(ဆန်ကွဲမပါ)။ pure white rice

ၡူး (ကြိ) အဆိပ်ခပ်သည်။ to poison

ၡူး (ကြိ) မွေးမြူသည်။ breed

ၡူးသို့ (ကြိ) အဆိပ်ခပ်သတ်သည်။

■ ယှူ·သီးလုံဖးလုံအ်ုအးထုက်ကျ်ဆုံၡူးသို့ ဝေ့ဍေအ်ုဆးကျ်လုံ။ များသောအားဖြင့်ကြွက်ကိုအစာတွင်အဆိပ်ခပ်ပြီးသတ်လေ့ရှိသည်။

ၡူးသို့ (ကြိ) စပါးသေသည်။ paddy plant to die

ၡူးသိုင့် (န) စပါးနက်။ black paddy

ၡူးသောဟ် (န) စပါးဖျင်း။ chaff

ၡူးသာင့် (န-ကြိ) ရှမ်းစပါး။(အလွန်စေးသည်)။ *Shan* paddy (kind of paddy which is vey sticky)

ၡူးသး (န) စပါး။ polished rice

ၡူးသိင့် (န) စပါးစိမ်း။ green paddy; undried paddy

ၡူးအီကှယ်(အီကှယ်) (န) အီကရင်စပါး။ kind of paddy called *Ekrain*

ၡူးအွာဖေါဟ် (န) မြူကလေးစပါး။ kind of paddy the grain of which is small and white

ၡူးအ်ုလာ (န) အလေ့ကျပေါက်သောစပါး။ kind of paddy which grows by itself

ၡူးလာ (န) စပါးလိပ်ပြာ။(ဖွံ့စီးယဝ်ဟုလည်းခေါ်ကြသည်)။

ၡူးဝင်ဖေါဟ် (န) ရွှေဝါစပါး။(စပါးဝါ)။ kind of paddy with bright

	yellow colour
ဝူးဝံင် *(န)*	စပါးရိုး။ paddy stalk
ဝူးဝိင်း *(န)*	စပါး။(မကြိတ်ခွဲရသေးသော)။ paddy
ဝူးဟော့ဝ် *(န.ဝိ)*	ကောင်းသောစပါး။ good paddy crop
ဝူးယှုဂ် *(န)*	တောင်ယာစပါး။ paddy from mountain side farming
ဝူးယှာ. *(န)*	စပါးပိုး။ insects ot caterpilar that destroy paddy
ဝူးယှာင့် *(န)*	ခြောက်သွေ့သောစပါး။ dried paddy
ဓေသျှ်လယ့်	ဘယ့်နှယ်လဲ။ How is it?
ဓေသျှ်လယ့်	ဘယ်လိုလဲ။ How?
ဓေဏှ်သိုဝ်	ထိုကဲ့သို့။ like that
ဓေယိုဝ်သိုဝ်(ဓေအီသိုဝ်)	ဤကဲ့သို့။ like this
ဓေဏှ်အှ်ခင်းထာ်	အစကဒီလို။ it was like at the beginning
ဓေဏှ်လဝ်သိုဝ်	ခင်ဗျားပြောတဲ့အတိုင်း။ as you said
ဓေဏှ်သံင်းလောဟ်သိုဝ်	ခင်ဗျားသင်ပြတဲ့အတိုင်း။ as taught by you
ဓေသိုဝ်	ဒီအတိုင်း။ like this
■ ဏှ်မှ်လေဝ်ဆှ်ဏှ်ဏှ်ဆို့ဓေသိုဝ်လှ်ဓါ ဓိုဝ်ထံင်သျှ်အေး။	မင်းသွားမယ်ဆိုရင်ဒီအတိုင်းထိုင်နေလို့ ကတော့ဖြင့်မရောက်နိုင်ဘူး။ If you will go you can not get there if you sit like this.
ဓေသိုဝ်	စေရန်။ to; so that
■ ဓေသိုဝ်မှ်သျှ်ပညာ့သိုဝ်ပှ်ဓးကျေ့စိုဒ် မာလောဟ်လိက်ဏှ်လှ်။	ပညာတတ်ဖြစ်စေရန်စာကိုကြိုးစားသင်ယူရမည်။ You must study to get education.
ဓေသိုဝ်	ကယ့်သို့။ like; same as
■ မှ်ကဲထင်းဓးသာတှာပညာ့ဆာ.လှ်ဟှာ ဆေဝ်.ဓါဓိုဝ်ပှ်ဓးကျေ့စို ဓေသိုဝ်အှ်လှ်။	ပညာရှင်တဆူဖြစ်လိုလျှင်သူ့ကယ့်သို့ပင်ကြိုး စားရမည်ဖြစ်သည်။ If you want to be an educated person try hard like him
■ ဒွေဟ်ခိုက်ဏှ်ဆို့ဏင်အှ်ဝေ့လှ်ပှ္ဝာ. အှ်ပုံလံင်ဏှ်ဟှံင်ပါလင်ဝေ့အှ်သာဓီ .သိုဝ်ဓာဒသိုင့်သိုဝ်ဆေဝ်.လှ်။	ဖါးသူငယ်သည်ကျွဲချေးပုံပေါ်တွင်ထိုင်ပြီးနောက်သူ့ကိုယ်သူ ခြင်္သေ့ကြီးတကောင်ကယ့်သို့မှတ်ထင် နေလေတော့သည်။ The frog sat on the buffalo's dung and thought itself to be a lion
ဓေဝ်(အှ်ဓေဝ်) *(န)*	အစေ့။(စောက်စေ့) clitoris
ဓှ်(မယ်တှယ်၊ခှ်ဓယ်) *(န)*	ဆိတ်။ goat
ဓှ်လင် *(ကြိ)*	အဖြီချသည်။ to extend the roof
ယှ်ဟှိင်းဏှ်ယှ်ဓှ်လင်ထအှ်ခေါဟ်ဏှ်လှ်။	ကျွန်ုပ်၏အိမ်ကိုကျွန်ုပ်အဖြီချထားသည်။ I extend the roof of my house
ဓှ်ထေဝ်. *(န)*	ပိန်လှီသော။ thin
ဓှ်နှံု *(န)*	ဆိတ်ချို။ horn of goat
ဓှ်နှူ.ထို့ *(န)*	ဆိတ်နို့ရည်။ goat milk
ဓေင် *(ကြိ)*	ကုသသည်။ to treat
ဓေင်ဆှ်ဆာ့ *(ကြိ)*	ရောဂါကုသသည်။ to treat disease

ချင်· (ကြိ)	မေ့ကနဲဖြစ်သွားသည်။ momentarily loss conciousness
ချင်· (ကြိ)	မှေးကနဲဖြစ်သွားသည်။ fall asleep for a short period
ဓဲ (ကြိ)	လှပ်သည်။ expose
ဓဲလင်သာ (ကြိ)	ကိုယ်ကိုလှပ်သည်။ expose the body
ဓဲလင် (ဓဲလင်) (ကြိ)	ဖြန့်ထားသည်။ spread things around
ဓဲဝုံးသာ (ကြိ)	တကိုယ်လုံးအဝတ်လှပ်ထားသည်။ remove clothe from the body and stay naked
ဝယ်(ဗို) (န)	ဝါ။(ဝါဂွမ်း) cotton
ဝယ် (န·ဝိ-ကြိ)	နူးသော။(ချက်ပြုတ်ခြင်း)။ be well cooked
ဝယ် (ကြိ·ဝိ)	နုံးချိသော။(ပင်ပမ်းသဖြင့်) to get exhausted
ဝယ် (ကြိ)	နွမ်းသော။(ဟင်းရွက်) (vegetable) be wither
ဝယ်ဆာင်း(ဏာင်းဝယ်ဆာင်း) (န)	ချဉ်ပေါင်။ kind of vegetable with sour taste
(န·ဝိ)	နူးညံ့သော။ be very tender (from well cooked)
(န)	ဗိုင်းတောင့်။ sliver of carded cotton
ဝယထုင်း (န)	ဝါပင်။ cotton tree
ဝယ်ဝင် (န)	ပင်နီဝါ။ yellow cotton
ဝယ်သးသာ (န)	ဝါစေ့။ cotton seed
ဝယ်ကျောဝ် (န)	ကိုင်းဝါ။(ဝါခြံ) cotton from river side field
ဝယ်ဃွဲ (ကြိ)	အမောဆို့သည်။(နုံးချိသည်) be exhausted
ၜ် (န·ဝိ)	သက်သာခြင်း။(သက်သာသော)။ light work
ၜ်(ခေဝ့်) (န)	ကျား။ tiger
ၜ်ယဝ့် (ကြိ)	သက်သာလွယ်ကူသည်။ to be prosperous
ဓေါဝ် (ကြိ)	ချိုး။(သစ်ကိုင်း၊ဝါးကိုင်း)။ break; bend
ဓေါဝ်ထံင်အေခါ· (ကြိ)	ကျိုးအောင်ချိုးသည်။ break till broken
ဓေါဝ်ကာင်း (ကြိ)	ကွေးသည်။ bend
ဓေါဝ်ထံင်အေကါင်း (ကြိ·ဝိ)	ကွေးအောင်ကွေးသည်။ bend till got bended
ဓေါဝ်ခါ· (ကြိ)	ချိုးလိုက်သည်။ break into two pieces
ဓေါဝ်ဆံင်းဓေါဝ်ဏံင် (ကြိ)	အတင်းချိုးသည်။ to break by force
ဓေါဝ်ခူ (ကြိ)	ကွေးညွတ်သည်။ bended; be curved
ဓေါဝ်လံင် (ကြိ)	ဖြောင့်သည်။ to be straight
ဓေါဝ်ခ္ဍုက်လင် (ကြိ)	မှောက်ချလိုက်သည်။ to overturn
ဓေါဝ်ထင်း (ကြိ)	ထောင်သည်။ to raise (flag)
ဓေါဝ်ထင်း (ကြိ)	မထူသည်။ to raise some falling thing to errect position
ဓေါဝ်ထုင်းထင်း (ကြိ)	မတ်အောင်ထူသည်။ to erect straight
ဓိုဝ်ထင်းဓိုဝ်လင် (ကြိ)	ထောင်လိုက်လဲလိုက်လုပ်သည်။ to raise and fall
ဓိုဝ်ထင်းဓိုဝ်လင် (ကြိ)	လှဲနေလိုက်ထထိုင်လိုက်လုပ်သည်။ to sit up and lie down
ဓိုဝ်ဃှုံး (န)	ပါးရိုး။ jaw bone
ဓိုဝ်ဖါထဝ် (နိုဝ်ပါထဝ်) (န)	ပါးစောင်း။ cheek
ဓိုင် (န၊ဝိ)	ပါးလွှာသော။ thin: flimsy

ဝိုင် (န) ထုံး။(မပေါက်ထုံး)။ lime (slaked or unslaked)

ဝိုင်ဖူးဍှာ် (န·ဝိ) အလွန်ပါးလွှာသော။ very thin; very flimsy

ဝိုင်လင် (ကြိ) မြှုပ်သည်။(အတို့အမြှုပ်)။ to bury

ဝိုင်မင့် (န) ထုံးဘူး။ lime container

ဝိုင်အင်း (ကြိ) ထုံးပေါက်သည်။ damage to the mucus membrane of the mouth through action of lime (in chewing betel)

ဝိုင်သူူ့(န) မပေါက်ထုံး။ unslaked lime

ဝိုင်တွာတာ့ (န·ဝိ) အလွန်ပါးလွှာသော။ extremely thin or flimsy

ရှာ။ (န) သက်လုံ။ stamina

■ဟ့်အေမေဝ်ပိုမေဝ်ဏ့်ဟ့်ရှာလ့် ဟှေဝ်ဓးစါဝိုဝ်ယဝ့်အေး။ လက်ဝှေ့ထိုးပြီးဆိုရင်သက်လုံမကောင်းရင်တော့မလွယ်ဘူး It is not easy to play boxing without good stamina.

ရှာ။(ဟှာင်·ရှာ) (န) အင်အား။ strength; energy

ရှာရှာ (ကြိ) ဖြည်းဖြည်းသာသာ။ to be gentle; to be slow

ရှာလ့်အ့်ဓး (န·ဝိ) အင်အားမရှိသော။ do not have strength

ရှဝ် (န) အားလျော့ခြင်း။ lost of strength

ရှဝ် (ကြိ) မေးစင်းလာခြင်း။ (eyes) to become gradually close

ရှဝ်တဝ် (ကြိ) အားပြတ်ပြီးလဲသွားသည်။ to fall down due to exhaustion

ဉး (ကြိ) ပျောက်ကင်းသည်။(ရောဂါ)။ be cured

ဉး (အ့်ဉး) (န) အထပ်အလွှာ။ layer

ဉးယှာ့ (ကြိ) နီးဖြာသည်။ split green bamboo into thin slips

ဉးထောင် (ကြိ) ပြန်လည်ပျောက်ကင်းသည်။ be cured

ဉးလင် (ကြိ) နွှာသည်။ peel; flail

ဉးလင် (ကြိ) ခွါသည်။ လွှာသည်။ peel; slice

ဉးလင် (ကြိ) ချွတ်ချသည်။ take off

ဉးသွာ· (ကြိ) ပျောက်ကင်းသွားသည်။ be cured completely

ဉးဟှေဝ်· (ကြိ) ကြိမ်သပ်သည်။(ကြိမ်ဖျာသည်)။ slice cane

ဉးယှဂ် (ကြိ) ပျောက်ကင်းသွားပြီ။ cured already

ဉးကွူးသီးဟှး (ကြိ) ပျောက်ကင်းကောင်းပျောက်ကင်းမလား။ can't it be cured?

ဉင်(လ့်ဉင်ဏို့ဉင်) အကြိမ်။(တကြိမ်နှစ်ကြိမ်) (counting) a time, two times

ဉင်း (န) တရားစီရင်ရာဌာန။ court

ရှေးခေတ်ကရင်အမျိုးသားများကျေးရွာတွင် တစုံတခုသောအမှုအခင်းများဖြစ်ပေါ်လာသောအခါလူကြီးသူမ များကတရားဆုံးဖြတ်ပေးလေ့ရှိကြရာ ၄င်းတရားဆုံးဖြတ်ရာအရပ်ဌာနကို "ဉင်း" ဟုခေါ်သည်။

ဥါ (ကြိ) ရှုမ်းပြန်သည်။ somersault

ဥါခေါဟ် (ကြိ) ရှုန်းထိုးသည်။ to turn back

ဥါက္ဘာ (ကြိ) လှန်သည်။ to turn on the back or the other side

စွါအင်ထင့် (ကြိ)	ပက်လက်လှန်သည်။ turn on the back
စွါအင်းဆို (ကြိ.ဝိ)	လိမ်ညာစားသောက်သည်။ to cheat
စွါဖး (ကြိ)	ဂျွန်းထိုးကျော်လွှားသည်။ jump over
စွါလိုခါင့် (ကြိ)	နောက်ဂျွန်းထိုးသည်။ somersault
စွါဦးစွါဒေး (ကြိ)	ဟိုလှည့်ပတ်သည်လှည့်ပတ်။ to cheat by using sooting words
စွါဓွေဝ်(ဓါဓွေဝ်) (ကြိ)	ချေပစ်လိုက်သည်။ crush in the palm
စွါင် (န.ဝိ)	မတ်စောက်သော။ steep
စွါင်စွာဂ် (န.ဝိ)	အလွန်မတ်စောက်သော။ very steep; vertical
စွါင်ခွိက် (ကြိ)	အမျက်အဆစ်များထွင်းခြင်း။(ဝါး)။ to smooth nodes of bamboo
စွါင်လင် (န.ဝိ)	ဆင်ခြေလျှောဆင်းသွားသော။ slope down
စွါင်းလင်ဆာင့် (ကြိ)	အကျီချွတ်သည်။ take off shirts
စွါင်းလင်ထွံင် (ကြိ)	လုံချည်ချွတ်သည်။ take off sarong
စွိုဟ်(စွူး) (ကြိ)	ထိုးသုတ်သည်။ swoop (down)
ကွာအေဒုးထောဟ်ပိုဟှူးဇော်လင်စွိုဟ် ဓေ့ကဲ့လုံ။	ကျီးကန်းသည်ဇီးကွက်ကိုတွေ့လျှင်လိုက်လံထိုးသုတ်သည်။ The crows swoop at the owls when they see them.
စွာဂ် (ကြိ)	ပွန်းပဲ့သည်။ be bruised
စွာဂ်လင်ခွိက် (ကြိ)	ချွတ်ထားသည်။ to take off
စွာဂ်လင်ခေါဟ်ဖုင်း (ကြိ)	ခေါင်းပေါင်းချွတ်သည်။ take off turban
စွာဂ်လင်ခင်းဖါ (ကြိ)	ဘိနပ်ချွတ်သည်။ take off shoes
စွာဂ်(တုံစွာဂ်) (န.ဝိ)	များသော။ much (to have much)
စွာင်း (ကြိ)	ခပ်ယူသည်။ to spoon out; draw (water from the well)
စွာင်းဇောဝ်ထို (ကြိ)	ရေခပ်ယူသည်။ draw water
စွာင်းသိုင့် (ကြိ)	ဟင်းခပ်သည်။ to spoon out or ladle soup
စွာင်း (ကြိ)	ဓေ့သည်။ gore; butt
▪ ဆိုနိုင့်ဇော့ဒွါစွာင်းလောတ်သာဓေ့ဒုးလုံ။	နွားနှစ်ကောင်ဓေ့နေကြသည်။ Two oxes are goring
ဆိုဖါင်စွာင်း(ဝဝ်ဓိင်းမေဝ်) (ကြိ)	နွားဓေ့သည်။ goring by oxen
ဓွေါဝ် (ကြိ)	ချိုးသည်။ break
ဓွေါဝ်အုံခေါဟ် (ကြိ)	ဂုတ်ချိုးသည်။(လည်ဂုတ်)။ break the neck
ဓွေါဟ်စွါ (ကြိ)	ပေါ့ရွှတ်ရွှတ်။(အရသာ)။ saltless taste
စွဟ်(မေ့စွဟ်) (ကြိ)	ကန်းသည်။(မျက်စိကန်းသည်) to be blind
စွဟ်သာ်စင်း (န၊ဝိ)	ကြောင်တောင်ကန်း။ night blindness
စွိုင်(အုံစွိုင်) (န)	အချင်း။ placenta; afterbirth
ဆိုနိုင့်စွိုင် (န)	နွားအချင်း။ placenta of cow
စွဲ (န.ဝိ)	ပိုမိုသော။ excess; more than; over
စွဲ(အုံစွဲ၊အုံစွဲအုံဆယ်)	အမြတ်အစွန်း။ profit
ဓွေဝ် (ကြိ)	ကြေသည်။(ကြေညက်သည်)။ to make into powder
ဓွေဝ်မုက်ဒွာဂ် (ကြိ.ဝိ)	မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ကြေသည်။ fine powder
စွယ် (ကြိ)	ဝသည်။ to have enough; sufficient

■ ယ့်အင်းမေဝ်ၡယ်ယုဂ်။ ငါထမင်းစားလို့ဝပြီ။ I have enough eating

ၡယ် *(ကြိ.ဝိ)* ငြီးငွေ့သည်။ bore; be tired of; feel dull

■ ဆိုမူးလ့်ဟ့ာယိုဝ်ယ့်ၡယ်ယုဂ်။ ဒီအမျိုးသမီးကိုတော့ငါငြီးငွေ့သွားပြီ။ I am tired of the woman'.

ၡယ်စ့် *(ကြိ)* ပက်ဖြန်းသည်။ spray with water

ၡယ်စ့်ထို *(ကြိ)* ရေပက်ဖြန်းသည်။ spray with water

ၡယ်ယုဂ် *(ကြိ)* ဝသွားပြီ။ to have enough already

ၡယ်ချာ်အေး *(ကြိ)* မဝသေး။ do not have enough yet

ၡယ်ၡယ် *(ကြိ.ဝိ)* တဝတပြဲ။ to the full

ၡယ်ၡယ် *(ကြိ.ဝိ)* တနင့်တပိုး။ have enough to carry

■ ဝးအဲ့ဂူဆးၡယ်ၡယ်အဲ့းလ့်။ ဆန်ကိုတနင့်တပိုးထမ်းနေရတယ်။

ၡ့်ငွေါဟ်သာ *(ကြိ)* ယိမ်းယိုင်ယောက်ယက်ခပ်သည်။ stagger

ၡွဲဆို *(ကြိ)* ဖို့သည်။(မြေတောင်မြှောက်သည်)။ heap; pile on

ၡွဲဟှင်းခေါဟ်ဆး *(ကြိ)* မြေစာကျွေးသည်။(မြေသြဇာချသည်)။ to feed the spirit

ၜါ(အွာ) *(နံ.ဝိ)* ဖြူသော။ white colour

ၜါခေါဟ် *(နံ)* ခေါင်းဖြူ။ gray hair

ၜါလင့်(အွာလင့်) *(နံ)* မျောက်ချောပင်။ tall tree with a clean bole yielding excellent firewood; *Homalium tomentosum*

ၜါထင်း(အွာထင်း) *(ကြိ)* ဖြူလာသည်။ to become white

ၜယ်(လ့်ၜယ်) *(နံ)* တပဲ။ one sixteenth of a pound; one anna coin

ၜယ် *(နံ)* ပဲမြစ်။ winged bean roots

ၜယ် *(နံ)* ဘွဲကရင်။(လူမျိုး)။ *Bwe* national

ၜယ်တှောဝ် *(နံ)* ပဲစောင်းလျား။ winged bean; *Dolichos tetragonalobus*

ၜယ်ထိ. *(နံ)* ပဲဇောင်းလျားမြစ်။ roots of winged bean

ၜယ်သိဃိုဟ် *(နံ)* သီဟိုဠ်သရက်။ cashew tree

ၜယ်သးခို့ *(နံ)* ပဲမျိုးစေ့။ bean seeds

ၜယ်ထင်းဝး(မင်က့်ဖဝ်) *(နံ)* ပဲစိမ်းစားဥ။ edible succulent tuberous roots; *Pachyrhizus angulatus*

ဟ့

ဟ့ လိက်မောဝ်.ဖ့ုံးသိုင့်ဆို့ဃှူဖ့ုံးဖိုင်ဏ့်မွဲာ လိက်ဖ့ုံးသိုင့်ဆို့ယါဖ့ုံးဏ့်လ့်။ ဗျည်း ၃၆ လုံးတို့တွင် ၃၅ လုံး မြောက်ဗျည်းဖြစ်သည်။ The 35th letter of the 36 Plone alphabets.

ဟ့ *(ကြိ)* ရောက်သည်။ arrive

ဟ့ *(ကြိ)* တတ်နိုင်ခြင်း။ able to

ဟ့သွှ့်သြင့် *(ကြိ.ဝိ)* ဆုံးခမ်းတိုင်သည်။ to the end; to the completion

■ ဖေါဟ်သးလ့်ဟ့ာယိုဝ်ဖ်င်းက့်လုံ့လ့်မိင် ဟှေဝ်လ့်မိင်ဟှေဝ်ဟ့သွှ့်သြင့်ကိုဝ်. ၡင်ဆေဝ်.လ့်။ ဒီသူငယ်တယောက်ကတော့ဖြင့်ဘယ်လိုအလုပ်ကို ပဲလုပ်လုပ်ဆုံးခမ်းတိုင်အောင်အမြဲတမ်းလုပ်လေ့ရှိတယ်။ This young man always do things to the

	completion at all situations.
ဟှ (ကြိ)	လောက်ငှသည်။ enough
ဟှာ•(ဟှာ•ထို့–သာ်) (နာ)	အရက်။ alcohol
ဟှာ (ကြိ)	ပြောင်းရွှေ့သည်။ to flee; to move to another location
ဟှာ (ကြိ)	တိမ်းရှောင်ခြင်း။ to escape
ဟှာခွိက်(ကြိ)	ပြောင်းရွှေ့သွားသည်။ to flee for ever
ဟှာ (ကြိ)	လမ်းလျှောက်သည်။ walk
ဟှာဟုံင် (ကြိ)	ပျက်စီးသည်။ to be damage; to be destroyed
ဟှာယေုဝ် (ကြိ)	ရှောင်ကွင်းသည်။ to go around; avoid
ဟှာဖး (ကြိ)	ရှောင်ကျော်သွားသည်။ to go through; go over
ဟှာဖေ့ဝ် (ကြိ)	လွတ်ထွက်သည်။ escape
ဟှာဖှော်ဝ် (ကြိ)	မျက်စိလည်သည်။ lost the way
ဟှာဖှော်ဝ်ဖိုင်သာ (ကြိ•ဝိ)	လမ်းမှားသည်။ to take wrong path
ဟှာလာင်•ဟှာလံင် (ကြိ)	ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန်လျှောက်သည်။to walk forth and back
ဟှာဝိင်ဝင် (ကြိ)	လှည့်လည်သည်။ to go around
ဟှာဍုးခွိက် (ကြိ)	စွန့်ခွါလိုက်သည်။ to leave behind and go away
ဟှာဟုံင်ဟှာစး (ကြိ)	ပျက်စီးသွားသည်။ damage; be destroyed
ဟှာယှာ• (ကြိ)	ပဲ့ကျသည်။ be broken off
■ သိင်းထာင်ဟှာယှာ•ခွိက်လှ်ထါင်လှ်။	သစ်ကိုင်းတကိုင်းပဲ့ကျသွားသည်။
ဟှာစှုဂ် (ကြိ)	လွတ်ထွက်သွားသည်။ be slipped off
ဟှာ•(မှဟှာ•၊မောဝ်ဟှာ•) (နာ)	အဒေါ်–ကြီးဒေါ်။ aunt
ဟှာ•လင်(ဟှာ•လှ်) (ကြိ)	ဖေါက်ထုတ်လိုက်သည်။ cut open
ထို့နိုင့်စီးလှ်စံင်းဏှ်ဟှာ•လင်ခွိက်ဏာင်ထီး။	ပုတ်သိုးနေတဲ့ရေတွေကိုဖေါက်ထုတ်လိုက်စမ်း။
ဟှာ•အှူ (နာ)	အဒေါ်။(ကြီးဒေါ်) aunt (eldest sister of mother or father)
ဟှာ•မူး (နာ)	အဒေါ်လတ်။ aunt (elder sister of mother or father)
ဟှာ•ဏာင်• (နာ)	အဒေါ်ကြီး။ aunt (eldest sister...)
ဟှာ•ဝိုဒ် (နာ)	အဒေါ်လေး။ aunt (youngest sister...)
ဟှာ•ဗို့ (နာ)	ဖွားအေကြီး။ grandmother
ဟှး	လား။ will you? are you?
■ ဏှ်မှ်လေဝ်ဆေဝ်•ဟှး။	မင်းသွားမလို့လား။ Are you going on a trip?
ဟှး (ကြိ)	ညနေ။ evening
ကေဟှး (ကြိ)	ညနေချမ်း။ early evening
ဟှးဟှဝ် (ကြိ)	မနက်ည။(ညမနက်) evening and morning
ဟှာင်•(အှ်ဟှာင်•) (နာ)	အားအင်။ strength
ဟှာင်•(အှ်ဟှာင်•အှ်ကျံင်း) (ကြိ•ဝိ)	အကြောင်းအရာ။ subject; subject matter
ဟှာင်•(လှ်ဟှာင်•ဏှို့ဟှာင်•) (နာ)	အတန်းအမြောင်း၊(တတန်းတမြောင်း) row;
ဟှာင်•ဆံင်း (နာ•ဝိ)	အားအင်ကြီးသော။ strong
ဟှာင်•ဆာ• (နာ•ဝိ)	အားပျော့သော။ weak
ဟှာင်•ဆုဂ် (နာ•ဝိ)	အားဆုတ်သော။ loss of strength

ဟ့ာင်ႋလုက် *(န့ႋဝိ)*	အားကုန်ခမ်းသော။ exhausted; loss of strength
ဟ့ာင်ႋယှာ *(နှ)*	အားနည်းခြင်း။ weak; not strong
ဟ့ာင်း *(နှ)*	အစွန်း။ edge; protrude
▪ ဝးကါင်ဟ့ာင်းဏှ်အါင်းပေ့ာ်မာႋလှ်။	ဝါးခြမ်းရဲ့အစွန်းကတော်တော်ထက်။ The protrude of the bamboo is very sharp.
အ့်ဟ့ာင်း *(နှ)*	အနားစောင်း။ edge (usually thin and may be sharp)
▪ ယေ့ံအေလှ်အ့်ဝးစါဝိုဝ်ကုဂ်ဏောဝ်ႋ ဋေ့လုံႋပးအ့်ဟ့ာင်းဏှ်။	ဒါးမရှိဘူးဆိုရင်ကျောက်ပြားရဲ့အနားစောင်း နဲ့လှီးဖြတ်ယူပေတော့။ If you don't have a knife use the edge of a stone plate
ဟ့ာင်းလာင်ႋ *(နှႋဝိ)*	အစွန်းသေးကွေးသော။ small edge
ဟ့ာင့်သာ *(ကြိ)*	စိတ်နာသည်။ feel hurt; do not like
ဟ့င် *(နှ)*	ရုပ်ရည်။ built; body structure
ခိင်ႋဟ့င် *(နှ)*	ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်။ built; body structure
ဟ့င်ထာ် *(ကြိ)*	အနားမှာ။ close to; under at
ဟ့င်ဖိုဟ် *(နှႋဝိ)*	အရပ်နိမ့်သော။ short (built)
ဟ့င်ထဝ့် *(နှႋဝိ)*	အရပ်မြင့်သော။ tall (built)
ဟ့င်ထုင်းကုဂ် *(နှႋဝိ)*	အရပ်ပုသော။ short (built)
ဟ့င်လာင်ယှ့ဝ် *(နှႋဝိ)*	အရပ်အမောင်းသွယ်သော။ slender
ဟ့င်ဃှိုကေဝ် *(နှႋဝိ)*	ပိန်ခြောက်သော။(ကိုယ်လုံး) very thin built
ဟ့င်ဝံင်းဓါ် *(နှ၊ဝိ)*	ဝဖြိုးသော။(ကိုယ်လုံး) obese (built)
ဟ့င်ဍေ့ာဟ် *(နှႋဝိ)*	ကိုယ်လုံးကြီးသော။ big structure; big body
ဟ့င်ပေဝ့် *(နှႋဝိ)*	ကိုယ်လုံးသေးသော။ small built
ဟ့င်မှ့ယ်မှ့ဝ် *(နှႋဝိ)*	သေးသေးသွယ်သွယ်။(ကိုယ်လုံး)။ slender body
ဟ့င့် *(နှႋဝိ)*	ငံသော။ salty
ဟ့င့်တူ *(ကြိႋဝိ)*	အလွန်ငန်သော။ very salty
ဟ့င်း *(ကြိ)*	ငိုသည်။ cry; weep; shed tear
ဟ့င်းကေါဝ် *(ကြိ)*	အော်သည်။ (of bird and beast) cry; make noise
ဆိုင်လင်ထိုဝ်ဏှ်ဍေ့ဟ်ဟ့င်းကေါဝ် ဝေ့ဆေဝ်ႋလှ်။	မိုးဦးကျသောအခါဖားများအော်ကြသည်။ The frogs croak at the beginning of the raining season.
ဟ့င်းအိး *(ကြိ)*	ငြီး(ညည်း)သည်။ moan (in pain); groan:
ဟ့င်းခေါဟ် *(နှ)*	မြေကြီး။ earth; mud
ဟ့င်းကဲ့ *(ကြိ)*	ငိုပြီးလိုက်သည်။ cry after some body
ဖေါဟ်သးလှ်ဟ့ာဏှ်အ့်ဖါႋအေလေဝ် ဆ့်စါဝိုဝ်ဟ့င်းကဲ့ဝေ့အ့်ဖါႋဆေဝ်ႋလှ်။	ကလေးငယ်တယောက်သည်သူ့ဖခင်အပြင် သို့သွားလျှင်ငိုပြီးလိုက်လေသည်။ A child cries after his father when he goes out.
ဟ့င်းယိုင် *(ကြိ)*	ရှိုက် ငိုသည်။ sob;
ဟ့င်းဆောဟ် *(ကြိ)*	ဟစ်အော်ငိုသည်။ weep loudly
ဟ့င်းခေါဟ်ဟ့င် *(နှ)*	မြေပုံ။ map
ဟ့င်းခေါဟ်ဟ့င် *(နှ)*	ပထဝီ။(ဘာသာရပ်)။ geography

ဟုင်းခေါဟ်ဖိက် (န)	ရွှံ့မြေ။ mud; clay
ဟုင်းခေါဟ်ဍေုဝ် (န)	မြေကြီးပေါ်။ on the ground; under the house
ဟုင်းခေါဟ်မူး (န)	မြေမှုံ့။ dust;
ဖိက်မူး (န)	ရွှံ့မှုံ့။ dust
ဟုင်းခေါဟ်အ္ဍာ (န)	မြေဖြူ။ chalk;
ဟုင်းခေါဟ်ဝဝ် (န)	မြေနီ။ red ochre; haematite
ဟုင်းခေါဟ်လး (န)	မြေအောက်။ under ground
ဟုင်းကိုထေံ (ကြိ)	လူးလိမ့်ငိုသည်။ to cry and roll around
ဟုင်းကောဝ်ယှာ (ကြိ)	အော်ငိုသည်။ weep loudly (with shouting)
ဟုင်းခေါဟ်ယးထိင်း (န)	မြေဆီလွှာ။ fertile top-soil
ဟုင်းအုဂ် (ကြိ)	ငြီးတွားငိုယိုသည်။ groan; moan
ဟုံင် (ကြိ)	ပြီးစီးသည်။ finish; complete; over
ဟုံင် (ကြိ)	ထူအသည်။ stubborn
ဟုံင်ယုဂ် (ကြိ)	ပြီးပြီ။ the end; already done
ဟုံင်ဖဝ်‌ (ကြိ)	ပြီး၏။ finish
ဟုံင့် (န·ဝိ)	ကျဲသော။ ချောင်သော။ having wide gaps between
ဏိုနိုဝ်ဟုံင့်ဃေုဝ်။	မင်းအာမချောင်နဲ့။ watch your tongue
ဟုံင့်ဃှာဃေုဝ် (ကြိ)	ကြိုးတိုးကြဲတဲ။ having very wide gaps between
ဟုံင်‌(ဆုံဟုံင်‌) (န·ဝိ)	ချမ်းအေးသော။ cold
ဟိုင် (န)	ဖွတ်မိကျောင်း။ monitor crocodile; *Lacorta godica*
ဟိုင်ဟုင် (ကြိ)	ဇဝေဇဝါ။(မသေချာခြင်း)။ confuse
ဟိုင် (န)	မိကျောင်းလျှာ။(လေမှုတ်ရှိယာတမျိုး)။ kind of wind pipe "ပါးစပ်တွင်ကပ်၍လက်ဖြင့်အသာအယာခတ်ပြီးမှုတ်ရသော ကရင်အမျိုးသားတို့၏ဘိုးဘွားစဉ်လာလေမှုတ်တူရိယာဖြစ်သည်။ မိဘသဘောမတူသောချစ်သူများတဦးနှင့်တဦးအပြန်အလှန်ချစ်ခွန်းဖလှယ်သောအားဖြင့်လူခြေတိတ်ဆိတ်သည့်ညအချိန်မျိုးတွင်အဆိုပါတူရိယာ ကိုမှုတ်လေ့ရှိသည်။
ဟိုင်း(ယိင်း) (န)	အိမ်။ house
ဟိုင်းခေါဟ် (န)	အိမ်အမိုး။(ခေါင်မိုး)။ roof of house
ဟိုင်းဖိုင် (န)	အိမ်အတွင်း။ inside the house
ဟိုင်းထုင်း (န)	အိမ်တိုင်။ house pillar
ဟိုင်းထာ် (န)	အိမ်နား။ beside house; near house
ဟိုင်းထာ် (န)	အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်။ surrounding of the house
ဟိုင်းကျာ (န·ဝိ)	ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြေ့နေသောအိမ်။ old house
ဟိုင်းခေါဟ်လး (န)	အိမ်အောက်။ under the house
ဟိုင်းခါင့်(ဟိုင်းလင်ခါင့်) (န)	အိမ်နောက်ဖေး။ back of house; behind the house
ဟိုင်းဆာ‌ (န)	အိမ်ရှင်။ house owner; landlord
ဟိုင်းဆိုင့် (န)	အိမ်ကြား။(တအိမ်နှင့်တအိမ်)။ space between houses
ဟိုင်းအ်ုဆိုင့် (န)	အိမ်နယ်နိမိတ်။(တအိမ်နှင့်တအိမ်)border of houses

ဟိုင်းဆုၵ် (န)	အိမ်ခန်း။ room
ဟိုင်းတုၵ် (န)	တိုက်အိမ်။ brick house; brick buildingဟိုင်းတုင်း (န)
ရက်မ။	bean supporting the floor-joists of house
ဟိုင်းၶိူင်း (န)	အိမ်နံရံ။(အိမ်ထရံ) wall of house
ဟိုင်းမေ့ယာ့ (န)	အိမ်ရှေ့။ front of house
ဟိုင်းလီ (န)	အိမ်ဟောင်း။ old house
ဟိုင်းလင့် (န)	အိမ်နေရာ။ plot for building house
ဟိုင်းဝ (န)	ဝါးအိမ်။ bamboo house
ဟိုင်းဝဝ (န)	အိမ်ပတ်ပတ်လည်။ all around the house
ဟိုင်းဝင် (န)	အိမ်ဝင်း။ compound of house
ဟိုင်းသိင်းပး (န)	သစ်သားအိမ်။ wooden house
ဟိုင်းသင့် (န)	အိမ်သစ်။ new house
ဟိုင်းဍာလး (န)	ကြမ်းခင်း။ floor of house
ဟိုင်းဃုင့် (န)	အိမ်ရာ။ housing
ဟိုင်းဃို့ (ကြိ)	အိမ်စောင်းသည်။ house to be tilted
ဟိုက် (ကြိ)	ကြိတ်သည်။ grind; mill
ဟိုက် (ကြိ)	တိုးဝင်သည်။ to squeeze through the crowd
ဟိုက်ဟုက် (ကြိ)	ပွတ်တိုက်သည်။ rub; smear
ဟိုက်ဍိုင်း (ကြိ)	နှမ်းကြိတ်သည်။ grind sesame
ဟိုက်သေါဟ် (ကြိ)	ဆီကြိတ်သည်။ grind oil
ဟိုက်ဟိုက်ဟုက်ဟုက် (ကြိ)	ပွတ်သီးပွတ်သပ်။ in a close and intimate manner
ဟိုဟုူ့ (ကြိ)	လူးလိမ့်သည်။ toss and roll
ဟိုဟုူ့ (ကြိ)	ရှုပ်ထွေးသည်။ be confused
ဟိုဟုူ့ (ကြိ)	ယောက်ယက်ခတ်ဟည်။ be restless; fidget
■ ဝုံးအေဝးစါဝိုဝ်မို့ဟ်ဟိုဟုူ့သာလှ်။	ပွဲဖြစ်ပြီဆိုရင်လူတွေယောက်ယက်ခတ်နေတာပဲ။
ဟိုဟုူ့ (ကြိ)	ဆန်ဝိုင်းသည်။ shake grain around in a circular bamboo tray
ဟိုဟုူ့ခေါဟ်(လယ်လူ့ခေါဟ်)(ကြိ)	ခေါင်းခါသည်။ shake head
ဟို့လး(ယို့လး) (န)	သက်ကယ်ရွက်။ leaf of kind of grass use in thatching
ဟုင့် (န-ဝိ)	တည်တန့်သော။ stable
ဟုင့် (န-ဝိ)	တည်ငြိမ်သော။(ငြိမ်သော)။ not moving
ဟုင့် (ကြိ)	တည်ကြည်သော။ be of self-control
ဟုင့်ဖုင့် (န-ဝိ)	တည်တန့်ခိုင်မြဲသော။ fully stable
ဟုင့်ခိုင့် (န-ဝိ)	တည်တန့်ခိုင်ခန့်သော။ be secured; firmly estab lished
ဟုင့်ဟုင့်ခိုင့်ခိုင့် (န)	ခိုင်ခိုင်ခန့်ခန့်။ strong; firm
ဟုံ့ (ကြိ)	ပွေ့ဖက်သည်။ embrace
ဟုံ့(အင်းဟုံ့) (ကြိ)	ပေါင်းသည်။ steam
■ လိုဏီယိုဝ်ယ်အင်းဟုံ့ထင်း မေဝ်အာင်လိုဟုံ့ဆေဝ်-လှ်။	ယနေ့ကျွန်ုပ်ကောက်ညှင်းပေါင်း တအိုးပေါင်းသည်။ I steamed a pot of glutinous rice today
ဟုံ့(ဟုဟ်) (န)	ပိုးကောင်။ insect

ဟှုံအင်း(ဟှ်ဟ်အင်း) (ကြိ)	ပိုးစားသည်။(ပိုးထိုးသည်)။ be damaged by insect
ဟှုံ.ဝီး (န)	ပိုးစာမှုံ။ powder of wood or bamboo that fell due to insect destruction သစ်ပင်များတွင်ဖြစ်စေဝါးပင်များတွင်ဖြစ်စေပိုးထိုးထားသ ဖြင့်ကျလာသောအမှုံများ။
ဟှုံ.အဲ့ (န)	ပိုးချေး။ insect excreta
ဟှုံ.လင် (ကြိ)	အလင်းရောင်ဖြာသည်။ spreading of light rays
ဟှုံယှီဟှုံ.ယှ်ဝ် (ကြိ)	အရောင်တဖိတ်ဖိတ်တောက်သည်။ to glow; to blaze
ဟှုက် (ကြိ)	ကြိတ်သည်။ကြိတ်ခွဲသည်။ grind; mill
■ ပ်လေဝ်ဟှုက်ရူးလို်ရူးစက်အိုဝ်လ်။	ကျွန်ုပ်တို့စက်တွင်စပါးသွားကြိတ်သည်။ We went and milled paddy at the mill.
ဟှုက်ဃှုဲး(ဟှုက်ဇိုင်း) (န)	နံရိုး။ rib
ဟှုက်ရူး (ကြိ)	စပါးကြိတ်သည်။ mill paddy
ဟှုက်သင့်ထံင်. (ကြိ)	သရောထိုးသည်။ play violin
ဟှုက် (ကြိ)	သွေးသည်။ grind
သီးဆြာ့ဟှုက်လင်ဝေ့သီးလို်လုံ.ပးလံင်ဏ်လ်။	ဆေးဆရာသည်ဆေးကိုကျောက်ပျဉ်ပေါ်တွင်သွေးနေသည်။ The medicine man grinds medicinal herbs on the stone plate.
ဟှုက်ဇိုင်း (န)	နံရိုး။ rib
ဟှုက်ဖီး (ကြိ)	ပြည်တည်သည်။ (wound) to have pus
ဟှုက်မအးခး (ကြိ)	သနပ်ခါးသွေးသည်။ grind cosmestic powder
ဟှုက်(အ်ုဟှုက်အ်ုပး) (န)	နံပါး။(နံဘေးနံပါး) side
ဟှုဂ် (န)	ဝမ်း။(ဓာတ်) 1. bowel habit; 2. pregnancy
ဟှုဂ်ဖုံ့(အံင်ဖိုင်) (န)	ဝမ်းပိုက်။ abdomen; belly
ဟှုဂ်ဝိက် (ကြိ)	ဝမ်းရစ်သည်။ to suffer dysentery
ဟှုဂ်ဃှယ့် (ကြိ)	ဝမ်းနာသည်။ feel uncomfortable in the belly
ဟှုဂ်လေဝ်(ဟှုဂ်လံင့်) (ကြိ)	ဝမ်းသွားသည်။ to suffer diarrhoea
ဟှုဂ်လင်ဃှုဲး (ကြိ)	ကလေးပျက်ကျသည်။ to get abortion; to be aborted
ဟှုဂ်ခိုင့် (ကြိ)	ဝမ်းချုပ်သည်။ suffer from constipation
ဟှုဂ်ဖွက် (ကြိ)	ဓာတ်ပျော့သည်။ have loose motions
ဟှုဂ်ဃှာင့်(ဟှုဂ်ထာ) (ကြိ)	ဓာတ်ခိုင်သည်။(စမြင်းခံသည်)။ have constipation
ဟှုဂ်ဖုံ့အုဂ် (အံင်အုဂ်) (ကြိ)	ဝမ်းအောင့်သည်။ abdominal pain
ဟှုဂ်ဖုံ့အုဂ်ယှိုဝ် (ကြိ)	ဝမ်းထိုးအောင့်သည်။ shooting abdominal pain
ဟှုဂ်လင်ဝင်း (ကြိ)	ဝမ်းနုးသည်။ to have loose motions
ဟှူ.(ဟှူ.ရူး) (ကြိ)	ဝိုင်းသည်။(ဆန်ဝိုင်းသည်)။ shift rice in circular tray
ဟှူ. (ကြိ)	လှေ့သည်။ winnow
ဟှူ.ထင်း(အးထင်း) (ကြိ)	တိုးပွားသည်။ increase; grow
ဟှူး (ကြိ)	လိမ်းသည်။ apply; paint; smear
ဟှူးလိက် (ကြိ)	သုတ်လိမ်းသည်။ paint
ဟှူးထင်းဖ္ဝ်သးသောဟ် (ကြိ)	အုန်းဆီလိမ်းသည်။ apply coconut oil (to hair)
ဟှူးသီး(ဟှူးသိင်းဃှုဲး) (ကြိ)	ဆေးလိမ်းသည်။ apply medicine

ဟှူးကှာင်တာ် (ကြိ)	ရေနံသုတ်သည်။ smear with oil dregs
ဟှူးဆံင်လံင့် (ကြိ)	နံ့သာလိမ်းကြံသည်။ to apply scented cosmestic
ဟှူးကံ့စယ်မုက် (ကြိ)	ပေါင်ဒါလိမ်းသည်။ apply talcum powder
ဟှူးလင်သိင်းဃှဲး (ကြိ)	ဆေးလိမ်းသည်။ apply medicinal cream
ဟှူး (ကြိ)	ဝပ်သည်။(ဥဝပ်သည်)။ brood
ဆင့်မောဝ်·လ်ုဝိင်းဟှူးဝေ့အ်ုဒိုးထ့ာ်လ်ု။	ကြက်မတကောင်ဥဝပ်နေသည်။ A hen is brooding on the eggs.
ဟှူ့ဟှာ(အ်ုဟှူ့ဟှာ)	အခြားတပါး။ others (things, places etc.)
ဟှူ့ဆ်ု (ကြိ)	လောင်းရိပ်အုပ်မိုးသည်။ be shaded (from sun rays)
ဟှူ့လောတ်သာ (ကြိ)	အချင်းချင်းလောင်းရိပ်မိသည်။ be of shade to each other
ဟှူ့ဍိုဝ်ဆ်ုထုင်းဆ်ုဝံင် (ကြိ)	သီးနှံပင်ကိုလောင်းရိပ်အုပ်မိုးသည်။ to cause shade over plants
ပေှာဝ် (န·ဝိ)	ကောင်းသော။ good
ပေှာဝ် (ကြိ)	လှသည်။ beautiful; pretty
ပေှာဝ်ဝးဓဲ (ကြိ)	အလွန်ကောင်းသည်။ be in good condition
ပေှာဝ်ဝးဓဲ (ကြိ)	အလွန်လှသည်။ be very pretty
ပေှာဝ်မာ· (ကြိ)	ကောင်းပါပေသည်။ very good
ပေှာဝ်မာ· (ကြိ)	လှပါပေသည်။ very pretty
ပေှာဝ်ယုၚ် (ကြိ)	ကောင်းပါပြီ။ O.K., allright
ပေှာဝ်ယုၚ် (ကြိ)	လှပါပြီ။ already pretty
ပေှာဝ်ထုက် (ကြိ·ဝိ)	အကောင်းဆုံး။ the best
ပေှာဝ်ထုက် (ကြိ·ဝိ)	အလှဆုံး။ the most beautiful; the prettiest
ပေှာဝ်လုက်ထုက် (ကြိ·ဝိ)	အဆုံးစွန်ကောင်းခြင်း။ excellent
ပေှာဝ်လုက်ထုက် (ကြိ·ဝိ)	အဆုံးစွန်လှခြင်း။ extremely beautiful
ပေှာဝ်· (န)	ကြိမ်။ cane; rattan
ပေှာဝ်·ဍူး (န)	ကြိမ်ဖူး။ rattan shoot
ပေှာဝ်·ခး (န)	ကြိမ်ခါး။ bitter tasted rattan
ပေှာဝ်·ဃုံင့် (န)	ဝါးဝယ်ကြိမ်။ kind of rattan
ပေှာဝ်·သိုင့် (န)	ကြိမ်နက်။ black rattan
ပေှာံ (ကြိ)	လှီးသည်။ slice; cut
ပေှာံထေံ (ကြိ)	လှီးဖြတ်သည်။ cut
ပေှာံဆာင့် (ကြိ)	အကျီစလှီးဖြတ်သည်။ cut edge of cloth
ပေှာံဟှာင် (ကြိ)	ခပ်စွေစွေ။(ဒါးနှင့်လွှာသည်) slice obliquely
ဟှဲ (န)	စပ်သော။(အရသာ) hot taste (chilli)
ဟှဲယှောဝ် (န·ဝိ)	အလွန်ပူစပ်သော။ extremely hot (bring out tear)
ဟှယ် (ကြိ)	လှုပ်သည်။ make movement
ဟှယ်ဖှူ· (ကြိ)	လှုပ်ရှားသည်။ make much movement; struggle
ဟှယ်ဆ်ုမာ (ကြိ)	အလုပ်လုပ်သည်။ to work; labour
ဟှယ်ဆ်ုစုံး (ကြိ)	ကုသိုလ်လုပ်သည်။ do good deeds; make merit
ဟှယ်ဖှူ·ဟှယ်ဍင် (ကြိ)	စံနမူနာလှုပ်ရှားသည်။ demonstrate action/move ment

ဟှယ်များများ (ကြိ·ဝိ)	ရှုစိရှုစိဖြစ်နေသည်။ in a restless manner
ဟှယ်မွှာမွှာ(ဝါဗွိဗွိ) (ကြိ)	တရှုရှုဖြစ်နေသည်။ teem (with maggots)
ဟှယ်လောတ် (ကြိ)	လုပ်ပြသည်။ demonstrate; teach
ဟှယ့် (ကြိ)	လာသည်။ come
ဟှယ့်ထောင် (ကြိ)	ပြန်လာသည်။ come back; return
ဟှယ့်ထေါင် (ကြိ)	လာခဲ့။ come back here!
ဟှယ့်ဆိုဝ် (ကြိ)	တဆိတ်လောက်လာပါ။ Please come
ဟှယ့်ဆောတ် (ကြိ)	ယူခဲ့သည်။ bring
■ အ်ုဝေ့ဟှယ့်ဆောတ်လေင်·လုံဝိင်း။	သူအလံတခုယူခဲ့သည်။ He brings a flag
ဟှယ့်ဆောတ် (ကြိ)	လာသယ်။ come and lift; bring
■ ဟှယ့်ဆောတ်ဏောဝ်·ခြီခြာ့ဏင်ထီး။	တချက်ကလေးပစ္စည်းလာသယ်စမ်းပါ။ Please come and lift this goods.
ဟှယ့်ထင်း (ကြိ)	တက်လာသည်။ come up; get risen
ဟှယ့်ထံင် (ကြိ)	ရောက်လာသည်။ arrive
ဟှယ့်နကြ် (ကြိ)	ဝင်လာသည်။ enter; come in
ဟှယ့်လင် (ကြိ)	ဆင်းလာသည်။ come down
ဟှယ့်ဟှိုင်(ဟှယ့်သိုဝ်) (ကြိ)	အဖော်အဖြစ်လိုက်လာသည်။ to accompany
ဟှယ့်ထုင်းထင်း (ကြိ)	ထလာသည်။ stand up
ဟှယ့်မှိ (ကြိ)	လာအိပ်သည်။ come and sleep
ဟှယ့်မှဲ (ကြိ)	ဧည့်သည်အဖြစ်လာသည်။ come as guest
ဟှယ့်ဖေါတ်(ဟှယ့်ပျူး) (ကြိ)	နောက်လိုက်လာသည်။ come with
■ အ်ုဝေ့ဍုးဟှယ့်ဖေါတ်ယ်ုခါင့်လှ်။	သူကျွန်ုပ်နောက်လိုက်လာသည်။ He comes with me.
ဟှယ့်လံင် (ကြိ)	လိုက်လာသည်။ follow; to come after
ဟှယ့်လံင် (ကြိ)	တမင်လာသည်။ to come intentionally
ဟှယ့်သုံ့ (ကြိ)	လာပို့သည်။ come and send; bring
ဟှယ့်လဝ် (ကြိ)	လာပြောသည်။ come to tell
ဟှယ့်ဏဲ (ကြိ)	လာပြသည်။ come to show
ဟှယ့်အ်ုကို(ဟှယ့်စာင်းကို) (ကြိ)	အလည်လာသည်။ pay a visit
ဟှယ့်အ်ုပ္ပါ(ဟှယ့်အ်ုပုဲ) (ကြိ)	လာနားသည်။ come to rest; vacationing
ဟှယ့်ပုံထုက် (ကြိ)	လာရောက်တည်းခိုသည်။ put up
ဟှယ့်ထုက် (ကြိ)	စီးလာသည်။ come by; take; (ride)
ဟှယ့်ပှ္ုဂ် (ကြိ)	တင်လာသည်။ carry or transport things
ဟှယ့်ထုဂ် (ကြိ)	လာတိုက်သည်။(လှည်းနှင့်တိုက်သည်)။ transport by cart
ဟှယ့်ဍုဂ် (ကြိ)	လာတိုက်သည်။(လက်နက်နှင့်တိုက်သည်) to attack
ဟှပ်လင်ရူး (ကြိ)	စပါးလက်ခုတ်နှစ်ဘက်နှင့်ကြုံးသည်။ take paddy with both palms put together
ဟှပ်(ဟှုံ·) (န)	ပိုးကောင်။ insect
■ ဏဲစယ္ဘာထီ·ဏ်ုဟှပ်အင်း သေ့ဝေ့လှ်။	ကဇွန်းဥကိုပိုးထိုးတတ်သည်။ Sweet potatoes could be damaged by insects.
ဟှဝ် (ကြိ)	စောသည်။ 1. early morning; 2. red colour
ဟှဝ်ဟှဝ် (ကြိ)	စောစော။ early in the morning
ဟှဝ်ဏေါ့ဖိုးမေ် (ကြိ·ဝိ)	မနက်အစောကြီး။ very early in the morning

ဟုဝ်. *(ကြိ)* တိုးပွားသည်။ increase

ဟုဝ်.(ဝးဟုဝ်.) *(ကြိ)* သမသည်။(ညီမျှသည်)။ be evenly mixed

ဟောဝ့် *(ကြိ)* ဟောင်းလောင်း။ hollow

ဟောဝ့်သွောဝ့် *(ကြိ)* အပေါက်ဟောင်း လောင်း။ hollow hole

ဟောတ် *(ကြိ)* ထိုးထည့်သည်။ to push into something

ဟောတ်လင် *(ကြိ)* ထိုးသွင်းသည်။ push something into a hole

ဟောတ်ယောဝ် *(ကြိ)* အတင်းထိုးသွင်းသည်။ to push something by force

ဟောဝ်.ဃုဂ် *(ကြိ)* တောင်ယာရှင်းလင်းသည်။ clear mountain-side field of unburnt branches
တောင်ယာမီးရှို့ပြီး၍ကြွင်းကျန်သောသစ်ကိုင်းများကို ထပ်မံမီးရှို့ရှင်းလင်းခြင်း။

ဟိုဝ်ဖင်း *(န)* အပေါင်းအဖော်။ friends

ဟိုဝ်ဖင်းမူး *(န)* သူငယ်ချင်းအဖော်။(မ) female friends

ဟိုဝ်ဖင်းခွါ *(န)* သူငယ်ချင်းအဖော်။(ကျား) male friends

ဟိုဝ်ဒိဟိုဝ်ဖင်း *(န)* အဖော်အဟဲ။ friends

ဟိုင့် *(ကြိ)* ကြားသည်။ hear

ဏါ.ဟိုင့် *(ကြိ)* ကြားသိရသည်။ heard of

ဟိုင့်ခိုဝ် *(ကြိ)* လှမ်းပြီးကြားသည်။ to hear from far

ဟိုင့်သာ *(ကြိ)* တဆင့်ကြား။to hear from a source

ဟိုင့်မြိုင့် *(ကြိ)* သတင်းကြားသည်။ get the news

ဟိုင့်ကွါကွင်း *(ကြိ)* ပီပီသသကြားသည်။ hear distinctly

ဟိုင့်စိစိ *(ကြိ)* တသဲ့သဲ့သာကြားသည်။ to hear tenderly

ဟိုင့်ထင်.သာလင် *(ကြိ)* ကြည်နူးဘွယ်ကြားရသည်။ to hear the talk of

ဃု

ဃု လိက်မေါဝ်.ဖုံးသိုင့်ဆီဃုလ္ဖုံးဖိုင်ဏုမ္ဗဲ
လိက်ဖုံးသိုင့်ဆီဃုလ္ဖုံးဏုဆေဝ်.လှ်။
ဗျည်းတို့တွင် ၃၆ လုံးမြောက် ဗျည်းဖြစ်သည်။
The 36th letter of the 36 Plone alphabets

ဃု *(န.ဝိ)* ကြမ်းတမ်းသော။ rough

■ အ်ဝေ့အ်စူးယါ့သာဏု ဃုဝေ့ဒုးလှ်။ သူ၏လက်ဝါးသည် ကြမ်း၏။ His palm is rough

ဃု(ဆုံဃု) *(န)* ဝဲခြောက်။ scabies

ဃု *(ကြိ)* ပြာသည်။(ဆန်ပြာသည်)။ toss up rice grain in a tray to seperate chaff, brokens, wizened grains

ယံဟှာ.မူးဃုဝေ့ဒုးစူးဏှလှ်။ ကျွန်ုပ်အဒေါ်ဆန်ပြာနေသည်။

ဃုစူး *(ကြိ)* စပါးပြာသည်။ toss up paddy grains to seperate chaff

ဃုဂူ.ဆး *(ကြိ)* ဆန်ပြာသည်။ toss up rice grains to seperate chaff

ဃုဃု *(ကြိ)* ကြမ်းတမ်းသော။(မချောမွေ့သော) rough; uneven

ဃှာ *(န.ဝိ)* ဝိရိယရှိသော။ hard working; be energetic

ယှာဟှားဟှဝ် (န·ဝိ)	နေ့စဉ်ထကြွဝီရိယရှိသော။ work hard evening and morning
ယှာ (န)	လှောင်အိမ်။ cage
ယှာ·(ဆိုယှာ·) (န)	ပိုးကောင်။ insect; pest
ယှာ·ယှံင် (ကြိ)	အခြားတပါး။ the other
ယှာ·ယေှဝ် (ကြိ)	အင်မတန်ပါဘဲ။ such bad!
ယှာ·	ဘာလဲ။ what?
ယှာ့ (ကြိ)	ငေါက်ငန်းသည်။ to shout at
ယှာ့(ထ္ဍိုင့်ယှာ့)(ကြိ)	ပြည့်လျှံသည်။(တမံရေပြည့်လျှံသည်)။ overflow
ယှး(ဆေဝ်ယှးထ) (ကြိ)	ဒေါက်ထောက်ထားသည်။ prop; buttress
ယှာင်(ယှာင်ဖါ) (န)	အမွှာ။(အမွှာပူး) twins
အှ်သီးဝေ့ဏှ်ဟှာယိုဝ်မွဲာထိုင့်ဖူ·ဝဲါအှ် ယှာင်လှ်။	သူတို့နှစ်ဦးသည်အမွှာညီနောင်များဖြစ်ကြသည်။ They are twins
ယှာင့်ဆာ့(ယးယှာင့်ဆာ့) (န)	ဆားနယ်။(ငါးဆားနယ်၊ငါးခြောက်)။ salted (fish/meat)
ယှာင့် (န·ဝိ)	ခြောက်သွေ့သော။ dry
ယှာင့်ထာ (န·ဝိ)	ခြောက်ကပ်သော။ very dry
ယှာင့်ခ္ဍဝ်· (န·ဝိ)	မခြောက်တခြောက်ဖြစ်သော။ half-dried
ယှာင့်ထာဍေှဟ် (န·ဝိ)	ခြောက်ကပ်မာတောင့်နေသော။ well dried
ယှာင်း (ကြိ)	လှည့်ပတ်သည်။ to go around
ယှာင်းတြာ် (ကြိ)	လှည့်လည်သည်။ go round visiting
ယှာင်းယှံင်းဝ (ကြိ)	ပတ်ချာလှည့်သည်။ turn around
ယှာင်းယှံင် (ကြိ)	ရင်ဘောင်တန်းသည်။(ပခုံးချင်းယှဉ်လျှက်)။ together
■ အှ်သီးဝေ့ဏှ်ဟှာဏှ်ဍေှဟ်ထင်း ယှာင်းယှံင်လှ်။	သူတို့နှစ်ဦးသည်ပခုံးချင်းယှဉ်လျှက်ကြီးပြင်း လာသည်။ The two of them grew up together
ယှာင်းဘာ· (ကြိ)	ကျောင်းကိုလှည့်ပတ်သည်။ go around the monastery
ယှာင်· (ကြိ)	ပိန်ချိုင့်သည်။ be depressed in a surface
ယှာင်· (ကြိ)	ရွဲ့သည်။(စောင်းသည်)။ be askew; be out of shape
မူ·မဲယှာင်·လင်ယုဂ်။	နေစောင်းသွားပြီ။ sun dips down to the horizon
ယှင် (န)	မရမ်း။ tree bearing clusters of ovoid fruit which turn yellow when ripe and may either be sour or sweet
ယှင်သး (န)	မရမ်းသီး။ fruit of above tree; *Marian fruit*
ယှင်ထုင်း (န)	မရမ်းပင်။ trunk of above tree; Marian tree
ယှင် (န·ဝိ)	ညီသော။ even; of equal size; uniform
ယှင်ယှုံ့ (န·ဝိ)	တပြေးညီဖြစ်သော။ same level
ဝးလှ်ထူ·ဏှ်အှ်ခေါဟ်ထိုဝ်ယှင်ယှုံ့ဝေ့ ဍးလှ်။	ဝါးစည်း၏အဖျားများသည် တပြေးတည်းညီညာလျှက်ရှိ၏။
ယှင်မေါဝ်·ဆိုင့် (န)	မရမ်းချို။ sweet kind of Marian
ယှင့်မေါဝ့်ဆိုင့်သး (န)	မရမ်းချိုသီး။ fruit of sweet Marian
ယှင်သးမိင့် (န)	မရမ်းသီးမှည့်။ ripe fruit of Marian
ယှင်သးယှာင့် (န)	မရန်းသီးခြောက်။ dried Marian fruit
ယှင်သးကါင်ယှာင့် (န)	မရန်းပြားခြောက်။ preserved dried fruit halves of Marian

ယှင်ႉယော့ဝ် *(န)* — ပုန်းညက်။ Alexandrian laurel; *Calophyllum inophyllum*

ယှင့် *(န)* — လှေကား။ ladder; stair

ယှင့်သွာ့ *(န)* — လှေကားထစ်။ tread; rung

ယှင့်ထုင်း *(န)* — လှေကားတိုင်။ ladder frame

ယှင့်စူးဖင်း *(န)* — လှေကားလက်ရမ်း။ ladder handle

ယှင့်ထော့ဝ်ဏေ့ါ *(န)* — လှေခါးထိပ်။(လှေခါးဦး) top of stair

ယှင့် *(ကြိ)* — လှီးဖြတ်သည်။(ခပ်ပါးပါး) slice

ယှင့်ယာႉသုဂ် *(ကြိ)* — ဆေးလှီးသည်။ slice tobacco leaf

ယှင့်စံင် *(န)* — ခေါင်လျှောက်။ ridge pole (house)

ယှင့်ထံင် *(န)* — ဒိုင်း။ principal rafter (house)

ယှံင်ႉ *(န)* — ကျွန်။ slave

ယှံင်ႉမူး *(န)* — ကျွန်။(မ) woman slave

ယှံင်ႉခွါ *(န)* — ကျွန်။(ကျား) male slave

ယှံင့် *(န)* — ဖို။(ဖားဖို) blacksmith's forge with bellows

ယှံင့် *(ကြိ)* — အားဖြည့်သည်။ to add; supplement

ယှံင့်ထင်းမှေ် *(ကြိ)* — မီးထိုးသည်။(မီးအားဖြည့်သည်)။make fire to burn better

ယှံင့် *(ကြိ)* — ဆယ်ယူသည်။ salvage (sucken objects)

ယှံင့်သ့ဝ့ါ *(ကြိ)* — ဒိုက်ဆယ်သည်။ salvage flotsam

ယှံင့်(ဆင်းယှံင့်) *(ကြိ)* — တိုက်တွန်းသည်။ encourage; exhort; urge

ယှိုင် *(ကြိ)* — နှံ့စပ်သည်။ thorough; be everywhere,

- လ့ုပ့ုထို့ခါန်ႉဖိုင်ယှိုဝ်ယှ့်စာင်းဝးယှိုင် ဍ့ာ်အေး။ — ကျွန်ုပ်တို့၏တိုင်းပြည်အတွင်းကျွန်ုပ် နှံ့စပ်အောင်မသွားရသေးပါ။ We have not been everywhere in our country

ယှိုင်(မဲယှိုင်၊ သွာ့ယှိုင်) *(ကြိ)* — သွားကြိမ်းသည်။ teeth set on edge

ယှိုင်လေ့ံ(ယှိုင်ယှိုင့်လေ့ံ) *(ကြိ)* — နေရာတိုင်း။ everywhere

ယှိုင် *(ကြိ)* — ကုန်စင်အောင်ပြီးသွားသည်။ completed everwhere

ယှ့်ဆိက်ဖိုင်ဏ့ာ်ယှ့်ကုဂ်စူးယှိုင်လုက်ယှုဂ်။ — ကျွန်ုပ်လယ်ထဲရှိစပါးများကိုအကုန်ရိတ်ပြီးပြီ။ I have completed reaping paddy in the entire field.

ယှိုင်ယှိုင် *(ကြိ)* — အနှံ့အပြား။ everywhere

ယှိုင့် *(န)* — ဖြဲတိုင်။ anchoring poles
ငါးထောင်ရာ(မြုံးစသည်နှင့်)တွင်ဘေးမှ စိတန်းစိုက်ထားသောတိုင်ငယ်များ။

ယှိုက် *(န-ဝိ)* — ကြပ်တည်းသော။(တင်းကြပ်သော)။ to be tight

ယှိုက်ဖွိုက် *(ကြိ)* — ကြပ်ကြပ်တည်းတည်း။ be very tight

ယှို(ထုင်ႉယှို) *(န)* — ပရွက်ဆိတ်။ ant

ယှို့ *(န-ဝိ)* — လှပယဉ်ကျေးသော။ cute; lovely; beautiful

ယှို့လာ *(ကြိ)* — ယဉ်ကျေးသည်။ culture;

ယှို့ယှို့လာလာ *(ကြိ-ဝိ)* — ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး။ polite; pretty

ယှိုႉ *(ကြိ)* — စောင်းရွဲ့ယိုင်နဲ့ခြင်း။ incline; lean; tilt

ယှိုႉလင် *(ကြိ)* — ယိမ်းယိုင်လဲပြိုသည်။ to fall down to a side

■ အ်ဝေ့ဟိုင်းဏ်ယှီ•လင်လ်ုမူ•ထင်း လ်ုခဝ့် ဏ်လ်ု။

ယှီး *(နှ•ဝိ)*

■ ထိ့အေဍျုးဏ်ပ်ုအေဆူ့လင်ဍေ လုံ•ဆာင်းစါဝိုဝ်လ်ုယိက် လ်ုမဝ်•ယှီးထင်းကဲဝေ့လ်ု။

ယှီး *(နှ•ဝိ)*

■ တုံယးအူးခ့ါဆူ့လင်ထိ့အေအးဏ် ယးအူးထိ့ယှီးဝေ့ဆေဝ်•လ်ု။

ယှီး(ဆိင့်ယှီး) *(နှ•ဝိ)*

■ အ်ဝေ့ဍးယိုဝ်မွဲာပ်ုယှာ•လ်ုအ်ဆိင့် ယှီးလ်ု ဟှာဆေဝ်•လ်ု။

ယှီး(နိုင့်ယှီး) *(ကြိ)*

■ ယးဏ်နိုင့်ယှီးဝေ့ဍးလ်ု။

ယှီးကွါယှုဂ်ကွါ *(ကြိ•ဝိ)*

ယှီးယှောတ် *(နှ•ဝိ)*

ဆ်ုစီးသိုဝ်သီးယိုဝ်ယှီးယှောတ်ဝးယ်ုမေ့ ဓွးမာ•ဆေဝ်•လ်ု။

ယှုံ(အ်ုယှုံ) *(နှ)*

■ အ်ုဝေ့အ်ုခေါဟ်ယှုဲးဏ် အ်ုဍေအ်ု ယှုံလ်ု။

ယှုက် *(နှ•ဝိ)*

■ ပ်ုဟှယ်ဆ်ုမာဏ်ပ်ုဝးမာဝေ့အေ ယှုက်လ်ု။

ယှုက် *(ကြိ•ဝိ)*

ပ်ုစာင်းပ်ုဟှာခ့ါဏ်ကြိုဒ်ပ်ုဝးစာင်းဟှာ ဝေ့အေယှုက်လ်ု။

ယှုက်(မာယှုက်ဆ်ုမာ)

■ မာန်စဝ်အွာဏ်မွဲာပ်ုယှာ•မာယှုက်ဆ်ု မာဍေယ်ုဏ်လ်ု။

ယှုက်(သိ့ယှုက်မိုင့်ယှုက်)

■ အေမွဲာကဲထင်းထိုင့်မာ့ဝါဏ်တာ•လ်ု ဟှာဍေလ်ုဟှာမ်ုဝးအ်ုကေ့်လင်ဝေ့ပ်ု သာလ်ုမ်ုသိ့ယှုက်မိုင့်ယှုက်ဏ်လ်ု။

ယှုက်(အ်ုယှုက်) *(ကြိ)*

■ အ်ုဝေ့ဍးဏ်မွဲာပ်ုယှာအ်ုယှုက်ဘာ•

သူ၏အိမ်သည်အရှေ့ဘက်သို့ယိမ်းယိုင်လဲပြို ကျသွားသည်။
His house tilts and falls to the east.

ကြည်သော။(ကြည်လင်သော)။ clear; pure
ရေနောက်ကိုနေပါကကျောက်ချဉ်ထည့်လိုက်
လျှင်များမကြာမီကြည်လင်သွားနိုင်ပါသည်။
Muddy water becomes clear when alum is added.

ကြဲသော။(အရည်)။ non saturated
ငါးပိကြိုလျှင်ရေများများထည့်မည်ဆိုပါက ငါးပိရည်
ကြဲနေပေလိမ့်မည်။

သန့်ရှင်းသော။(မြင့်မြတ်စင်ကြယ်သော)။ holy
သူကားစင်ကြယ်မြင့်မြတ်သောသူဖြစ်ပေသည်။
He is a holy person

ညှီသည်။(ညှီနံ့နံသည်)။ smell rank (fish, flesh, blood)
ငါးသည်ညှီစော်နံ၏။ Fish smells rank
တောတောင်အတွင်း။ in deep jungle
ရှုတ်ပွေသော။(မျက်စေ့နောက်ခြင်း)။ to cause nui sance
အမှိုက်သရိုက်များသည်ကျွန်ုပ်မျက်စေ့ကိုအ
ထူးရှုတ်ပွေနေစေသည်။
အမာရွတ်။ scar
သူ၏ဦးခေါင်းမှာအမာရွတ်ရှိသည်။
He has a scar on his head
လျင်မြန်သော။ fast; quick
ကျွန်ုပ်တို့အလုပ်လုပ်လျှင်လျင်မြန်စွာလုပ်ရမည်။
We have to work fast when we work
လျင်မြန်ဖြတ်လတ်စွာ။(သွက်လက်စွာ)
ကျွန်ုပ်တို့ရှောင်တိမ်းစဉ်လျင်မြန်သွက်လက်စွာ
ကျွန်ုပ်တို့လမ်းတိမ်းရှောင်သင့်သည်။
အတူတကွ။(လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်)။ together
ဦးဖြူဆိုသူသည်ကျွန်ုပ်နှင့်လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက် ဖြစ်သည်။
Mr. White is a person who work together with me.

အတူတကွ။(ကောင်းတူဆိုးဘက်)။ togetherness
လင်မယားဖြစ်လာပြီဆိုလျှင်တဦးအပေါ်တဦး ကောင်း
တူဆိုးဘက်စိတ်သဘောမျိုးထားရှိရ ပေမည်။
Once you are husband and wife you must determine
the good and the bad together
အတူနေသည်။ live together; be together
သူသည်ကျွန်ုပ်နှင့်အတူကျောင်းနေဘက်တဦး ဖြစ်ပါသည်။

ဍေယ့်ဏာ့လှ့်။ He is my school mate

ယှုက်(အ့်ယှုက်) (ကြိ) မင်္ဂလာဆောင်သည်။ to marry

■ ယ့်မာန်စဝ်အ့်ဖေါဟ်ခွါ့ဏာ့ဍုဂ်အ့် ယှုက်ခွိက်ဝေ့ဍေပ့်ယှာ့မူးလှ့်အ့် သုင်းပောှဝ်သာ အွာလှ့်ဟှာဏာ့လှ့်။ ကျွန်ုပ်၏ဘကြီးသည်သူ၏သားကိုစိတ်သဘောထားဖြူစင်လာသည့်အမျိုးသမီးတဦးနှင့်မင်္ဂလာဆောင်ပေး လိုက်သည်။ My uncle married his son to a woman of good heart.

ယှုဂ်(န) တောင်ယာ။ hill-side cultivation

ယှုဂ်ဆာ့ (န) တောင်ယာသမား။ farmer of hill-side cultivation

ယှုဂ်လင်ကျင် (န·ဝိ) ကောသွားသောတောင်ယာ။ discarded hill-side cultivated land

ယှူ့ (န) ခြောက် (၆)။(သင်္ချာနာမ်)။ six (6)

ယှူ့ (ကြိ) ညီသည်။ even; be in accord; be united

ယှူ့ယှင် (ကြိ–န·ဝိ) ညီညွတ်သည်။(သော)။ be united

ယှူ့(ဠူးသွဲ) (ကြိ) ဖျာသည်။(နှီးစသည်ဖျာသည်)။ cut into strips

ယှူ့ (ကြိ) ရှို့သည်။ burn

ယှူ့မေ့် (ကြိ) မီးရှို့သည်။ make fire

ယှူ့လင်မေ့် (ကြိ) မီးဖိုသည်။(မီးထည့်သည်)။ make fire

ယှူ့ဖံင်ဝး (ကြိ) ဝါးကိုမီးရှို့ဖေါက်ခြင်း။ burn bamboo to make explosive noise

ယှူ့ဖံင်မေ့်(ဝဖံင်မေ့်) (ကြိ) မီးတားသည်။(မီးဘေးကာကွယ်သည်) prevent fire

ယှူး (န) ပိန်း။ taro; *Colocasia antiquorum*

ယှူးထိ့ (န) ပိန်းဥ။ rootstock of taro

ယှူးဝံင် (န) ပိန်းရိုး။ leaf stalk of taro

ယှူးဆင့်ဍိး (န) ကြက်ဥပိန်း။ kind of taro

ယှူးထို့ (န) တောပိန်း။ kind of taro

ယှူးမိင် (န) ပိန်းရိုင်း။ wild taro

ယှူးဖါဍောဟ် (န) ပိန်းမဟော်ရာ။ kind of taro with big rootstock

ယှူးအာလူ့ (န) အာလူးပိန်း။ potato taro

ယှူးဖဝ့် (န) ပိန်းပွင့်။ flower of taro

ယှူးဍုံ (န) စားပိန်း။(စား၍ရသောပိန်း)။ tamed taro

ယှူးခေါဝ်လာ (န) ကုလားပိန်း။ Indian taro

ယှူးပွှာ့အော့် (န) ကျွဲချေးပိန်း။ buffalo taro

ယှူးလး (န) ပိန်းရွက်။ leaf of taro

ယှော်ဝ်(ဟှာယှော်ဝ်) (ကြိ) ရှောင်ကွင်းသည်။ evade; avoid

■ ပ့်ယှာ့လှ့်ပောှဝ်ဝးဏာ့ပ့်ဝးဟှာယှော်ဝ် အေယါင်လှ့်။ မကောင်းသောသူကိုအဝေးမှရှောင်ကြဉ်အပ်သည်။ We must evade a bad person from afar.

ယှော်ဝ်(လှ့်ယှော်ဝ်) မ(ပြော၊စား၊သွား၊လုပ်)ပါနှင့်။ do not

■ ဆ့်ခှါင်လှ့်ပောှဝ်ဝးဏာ့လဝ်လှ့်ယှော်ဝ်။ မကောင်းသောစကားကိုမပြောပါနှင့်။ Do not speak evil words.

ယှော့် (န) ဓါး။ knife; chopper

ယှော့်ကာင်း (န) ဓါးကောက်။ curved knife

ယှော့်ခေါဟ်ဆွာင့် (န) ဓါးဦး။ tip of knife

ယှော့်စူခေါဟ် (န) ဓါးဦးချွန်။(ဓါးမောက်)။ knife with pointed tip

ယေံ့စောဝ် (န)	ဓါးအိမ်။ scabbard
ယေံ့ဆဲခေါဟ် (န)	ဓါးမောက်။ chopper with broad blade and curved tip
ယေံ့မူ့ (န)	မီးဖိုချောင်ဓါး။ kitchen knife
ယေံ့တင် (န)	ဓါးရိုးကွင်း။(ငွင်း၊ဓါးခွေ)။ iron ring for knife handle
ယေံ့ထောဝ့ (န)	ဓါးရိုး။ handle of knife; knife holder
ယေံ့တင်။(ယေံ့တ့်လိင့်) (န)	ဓါးကွပ်။ iron ring for knife handle
ယေံ့ဏါ့(ယေံ့သွာ့) (န)	ဓါးသွား။ blade of knife (cutting side)
ယေံ့လင်လါ် (န)	ဓါးတုံးသွားသည်။(တုံးသောဓါး)။ knife the blade of which could not be sharpened any more
ယေံ့နိုင် (န)	ဓါးနောင့်။ dorsal of the knife; back of knife
ယေံ့ပး (န)	ဓါးပြား။ flat knife
ယေံ့ပးပဲ (န)	ဓါးမကြီး။ big and heavy chopper
ယေံ့ဝး (ကြိ)	ဓါးယှသည်။(ဓါးထိသည်)။ be cut by knife
ယေံ့ဖါထဝ့် (န)	ဆောင်ဓါး။ long knife (use as a personal weapon)
ယေံ့အာင်း (ကြိ)	ဓါးထက်သည်။(ထက်သောဓါး)။ to be sharp (knife)
ယေံ့ဖေ့်ဏာင်း (န)	မြက်ခုတ်ဓါး။ long knife use for cutting grass; scythe
ယေံ့မေဝ့်ခါင့် (န)	ဓါးမြီး။ tappering tail of knife ဓါး၏လက်ကိုင်ရိုးအတွင်းထိုးသွင်းရသောအချွန်ပိုင်း။
ယေံ့မင်ကူ (န)	ဓါးမကြီး။ big and heavy chopper
ယေံ့ညး (န)	ဓါးမကြီး။(သစ်ရွေဓါး၊ ခရွဲဓါးကြီး)။ big chopper
ဃှဲ (န)	နတ်ကောက်ပင်။ wild rice; *Oryza latiforia*ဃှဲ(ခဲ၊ ဆိုဃှဲ
ဆိုခဲ) (န)	သစ်ပင်ချုံနွယ်များရှုတ်ထွေးနေသေါတေါ။ ground with much weeds; forest with many trees
ဃှယ် (န·ဝိ)	အက်နေသော။ cracked; fissure
ဃှယ် (ကြိ)	နတ်စားသည်။(ရိုးရာထမင်းလက်ဆုံစားခြင်း) make sacrifice to spirits; family reunion feast
ဃှယ်ဖါ (ကြိ)	အက်ကွဲသည်။ be cracked; be fissured
ဃှယ်(ထိုရဲာ) (န)	ဒရယ်။ deer
ဃှယ်ဆုံ (ကြိ)	မြည်တွန်တောက်တီးသည်။ nag; scold; chide
ဃှယ့်(ဟျုဂ်ဖုံ့ဃှယ့်) (ကြိ)	အောင့်သည်။(ဝမ်းအောင့်ဝမ်းနာသည်)။ feeling of dull pain
ဃှယ့်(ဃှယ့်လင်) (ကြိ)	အစီအစဉ်ပြုလုပ်သည်။ make arrangement
ဃှယ့်(ဃှယ့်လင်ခွိက်မေ့်) (ကြိ)	လျှော့သည်။(မီးကိုလျှော့ချလိုက်သည်)။ reduce (fire)
ဃှယ့်ဃှယ့် (ကြိ)	အောင့်သက်သက်။ feel dull pain
ဃှယ့်ခွေဝ်ဃှယ့်နုက် (ကြိ)	ကိုက်ခဲနာကျင်သည်။ feel aches (on the whole body)
ဃှဝ် (ကြိ)	ဖေးမသည်။ assist; support (to exhausted person) (ခရီးသွားသောအခါနေးကွေးမောပမ်းသူများကိုဖေးမ, တွဲခေါ်သွားသည်။)
■ လေဝ်ဃှဝ်ဖေ့်လာ့ဖို့သာယှာ့ ဍျုဏ့်ဆာ်။	နွားတကောင်ကိုလှမ်းပြီးငေါက်လိုက်စမ်းပါ။ Please shout at that cow
ဃှဝ့် (န)	အပူလောင်ခြင်း။(နေလောင်ခြင်း)။ burns

ယှၢဝ် *(န)* — ဖယောင်း။(ပျားဖယောင်း)။ beeswax

ယှၢဝ်(ယှၢဝ်သၢ) *(ကြိ)* — အားရသည်။(စိတ်ထဲအားရသည်)။ be satisfy; feel convenience

■ ယ့်ဖဲယှံ့လ့်ရူးဇ့်လ့်ခဝ့်ဏ့် ယှၢဝ်အဒေး။ — ကျွန်ုပ်ဘယ်လက်ဒါးနှင့်ခုတ်၍အားမရပါ။ I do not feel convenience cutting with my right hand.

ယှၢဝ့်(ယှၢဝ့်ထင်း) *(ကြိ)* — တောင်သည်။(အင်္ဂါဇာတ်ဖြယ္ပလာခြင်း)။ to get erection (of penis or clitoris)

ယှၢဝ့်ဆိုလ့်ယှၢဝ် *(ကြိ)* — မဆော့ပါနှင့်။(မရှုတ်ပွပါနှင့်)။ do not jum' '¬ things

ယှၢဝ်•ယုဝ် *(ကြိ)* — ကျွမ်းသည်၊မီးကျွမ်းသည်၊နေလောင်သည်။ be burnt; scorched

ယှၢတ်ထင်း(ဍှၢဟ်ထင်း) *(ကြိ)* — ကြီးထွားလာသည်။ grow; increase in size

ယှၢတ်ယှၢတ်ထဝ့်ထဝ့် *(ကြိ)* — ကြီးကြီးမားမား။ be big and tall

ယှၢဟ်(အင်းယှၢဟ်) *(ကြိ)* — မီးဖုတ်သည်။ bake

■ အင်းယှၢဟ်အင်းဏဲစယှၢထိ• ဏ့်ဆာ်။ — ကစွန်းဥကိုမီးဖုတ်စားပါ။ Please bake and eat the sweet potato

ယှိုင် *(န)* — မှို။ mushroom; fungi

ယှိုင်ထောဟ်ယှၥ် *(န)* — မှိုဦးဈောက်။ kind of (sparrow) mushroom mound mushroom

ယှိုင်ဝဝ် *(န)* — မှိုနီ။ red mushroom
ငင်းကိုသန်ကောင်ချရာတွင်စားတတ်ကြသည်။ Karen use them for deworming.

ယှိုင်ထောဟ်ယှၥ်သိုင့် *(န)* — မှိုဦးဈောက်နက်။ (black sparrow) mushroom

ယှိုင်ဝးခေါဟ် *(န)* — ဝါးမှို။ (bamboo stump) mushroom

ယှိုင်အာင် *(န)* — သစ်တုံးမှို။ (log) mushroom

ယှိုင်ဝိင်(ယှိုင်ဆာ) *(န)* — မှိုကွန်ချာ။ (round fishing net) mushroom

ယှိုင်လဝ်• *(န)* — ကောက်ရိုးမှို။ (straw) mushroom

ယှိုင်ထောဟ်ယုး *(န)* — ဒေါင်းမှို။ (peacock) mushroom

ယှိုင်ကုံဆင့်သုင်း *(န)* — ဆင်သဲမှို။ (elephant liver) mushroom

ယှိုင်ဍှါဍှယ် *(န)* — မှိုပျော့။ (soft or jelly) mushroom

ယှိုင်သှၢအင်ဒိုး(ယှိုင်လးထိုင့်) *(န)* — အင်ဥမှို။ edible globular fungi

ယှိုင်ဖိုင် *(န)* — စုန်းမှို။ general term for poisonous fungi

ယှိုင်ပှၢ•ဒေ့် *(န)* — ကျွဲချေးမှို။ mushroom that grows on buffalo dung

ယှိုင်ယှု• *(ကြိ)* — ယောင်ယမ်းလါသည်။(အနာနီလါသည်)။ redness and swelling (of the skin)

ယှိုင်ဝင်ခေါဟ် *(န)* — မှိုလုံး။ orange colour globular fungi

ယှိုင်မာ့ဆှာ် *(န)* — ပင်လယ်မှို။ (ocean) mushroom

ယှိုင်ဍှုဂ် *(န)* — ငှက်။ kind of bird

ယှိုင်ဖူ့ယှိုင်ဏား *(န)* — စုန်းမှို။ဘီလူးမှို။ general term for poisonous fungi
ငင်းမှိုများမှာအမျိုးအစားမြောက်များစွာရှိပါသည်၊ လူကိုဥပါဒ်ပေးတတ်သော မှိုမှန်သမျှကိုဆိုလိုသည်။ တောက်တတ်သောမှိုများကိုခေါ်သည်။

ယှိုင့် *(န•ဝိ)* — လေးလံသော။ heavy

ယှိုင့် *(ကြိ)*	ညှစ်သည်၊နှပ်ချေးညှစ်၊ချေးညှစ်။ to force out
ယှိုင့်ဆိက်(ယှိုင့်တ့်) *(နှ·ဝိ)*	အလွန်လေးသော။ to feel tire and not well
ယှိုင့်ဏ့ါအ္ခေ် *(ကြိ)*	နှပ်ချေးညှစ်သည်။ force out nasal discharge
ယှိုင့်ခဆံဏော် *(ကြိ)*	အလွန်လေးလံသည်။ feel very tire; very heavy
ယှုံ့ *(နှ·ဝိ)*	ပေါ့ပါးသော။ light (weight)
ယှုံ့လာင်းကါင်း *(နှ·ဝိ)*	အလွန်ပေါ့ပါးသော။ very light; no weight at all
လာင်းလ့်အ့ိဝိ·လ့်မွဲာဝးလာင်းစံင်·ကါင်း	ရှေးခေတ်ကလှည်းအိမ်သည်လေးလံလှသည်
ဏ့်ယှိုင့်ဝေ့လ့်။အေမွဲာလာင်းအ့်စံင်·	အကယ်၍ယွှုကဲ့သို့လှည်းအိမ်မျိုးဖြစ်ပါက
ကါင်းဏ့်ယှုံ့ဝေ့ဏ့်တာ· ပ့်ယှာသီး	ပေါ့ပါးသဖြင့်ပေါ့ပါးသောအရာကိုတင်စားသည့်
လဝ်ဍုံင်ဍွယ်ဝေ့ဆ့်ခ္ခါင်ဍေ”ယှုံ့	အနေဖြင့်ရှေးလူကြီးများက“ယှုံ့လါင်းကါင်း”
လာင်းကါင်း”ဏ့်လ့်။	ဟုခေါ်ဆိုရာမှအစ,ပြုခဲ့သည့်စကားဖြစ်သည်။
ယှုံ· *(နှ)*	ချိပ်။ sealing wax
ယှုံ· *(ကြိ–နှ·ဝိ)*	သိပ်သည်းမါကြောသေါ။ be solid; be compact
ယှုံ· *(ကြိ)*	အရှောင်ပေးသည်။ to give or do something for a
	wrong done (on traditional belief)
■ အေမွဲာဏ့်ခွိက်ဝးဖွုံ့ဟိုင်းဍေ	သင်သည်အိမ်တအိမ်ကိုအရာဝတ္ထုတခုခုဖြင့်
လေံဏ့်တာ·ဏ့်မ့်ဝးယှုံ·ထာင်လ့်။	ပစ်လိုက်မိမည်ဆိုပါလျှင်အရှောင်ပေးရမည်။
	If you throw a stick and it hits somebody's house
	you have to make a correction to the wrong.
ယှုံ·မေဝ်ကေဝ် *(ကြိ–နှ·ဝိ)*	အလွန်သိတ်သည်းမာကြောသော။ very solid
ယှုံ·လင်ယော့ *(ကြိ)*	ဒါးရိုးတပ်ဆင်သည်။ to set up knife handle
ယှုံး *(ကြိ)*	ကျဲသည်။ cast; scatter
ယှုံးစေဝ် *(ကြိ)*	ငွေကျဲသည်။ cast coins
ယှုံးဍူး *(ကြိ)*	စပါးကျဲသည်။ cast paddy
ယှုံးလင်မျ(မ) *(ကြိ)*	မျိုးကျဲသည်။ cast seedlings
ယှုံးကာင် *(ကြိ)*	ညောင်းသည်။ suffer muscular stiffness
ယှိ *(ကြိ)*	ဝယ်သည်။ buy; purchase
ယှိ *(ကြိ)*	ပြည့်သည်။ full
ယှိဏ့်	ထိုမျှလောက်။ that much
ယှိစံင် *(ကြိ)*	ပြည့်မောက်သည်။ overflow
ယှိဓေ့ဏ့် *(ကြိ)*	ဤမျှလောက်။ this much
ယွှဲာ *(နှ·ဝိ)*	ပိန်သော။ thin; lean
ယွှဲာကေဝ် *(နှ·ဝိ)*	ပိန်ခြောက်သော။ very thin; skinny
ယွှဲာဆုံယွှဲာဝင် *(ကြိ)*	ပိန်လှီသေးသွယ်သည်။ slender
ယွှဲ *(နှ)*	မိုး။ rain
■ လ့်ဏာင်းယိုဝ်ပ့်ထို့ခါန်·ဖိုင်ယွှဲ	ယွှုနှစ်သည်ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းပြည်တွင်မိုး အလွန်မှန်သည်။
ဝးဟော့ဝ် မာ·လ့်။	The rain is very appropriate in our country this
year. ယွှဲခင်းလင်· *(နှ)*	တံစက်မြိတ်။ eaves
ယွှဲထို *(နှ)*	မိုးရေ။ rain water
ယွှဲအး *(ကြိ)*	မိုးများသည်။(မိုးများခြင်း)။ much rain
ယွှာ(စယွှာ) *(နှ)*	မင်းဘုရင်။ king; monarch
ယွှာဖေါဟ်ခွါ *(နှ)*	မင်းသား။(ဘုရင့်သား)။ prince
ယွှာဖေါဟ်မူး *(နှ)*	မင်းသမီး။(ဘုရင့်သမီး)။ princess

ယွာကုံယိုင့်(စယွာကုံယိုင့်) *(န)*	မင်းမြောက်တန်ဆာ။ coronation regalia of king
ယွာကေရာတ် *(န)*	ကေရာဇ်မင်း။ emperor; monarch
ယွာမှ့(ဏာင်•ခယ်ယွာ၊) *(န)*	မိဘုရား။ queen
ယွာအုံမာတ် *(န)*	ဘုရင်မှူးမတ်။ ministers of the king
ယွာင် *(န)*	ငါးပိတ်သောယင်း။ bamboo-screen used in fishing
ယွာင်(ဒိုးယွာင်၊ ဒိုးယှို)*(န)*	ဥနုတွဲကလေးများ။ clamp of immature eggs within fowl
ယွာင်(မေံယွာင်) *(န•ဝိ)*	အိပ်၍မရသော။ do not feel sleepy
ယွာင့်(ပွါင်း) *(န)*	ပျဉ်းကတိုးသစ်။ kind of iron wood tree; *Xylia dolabriformis*
ယှိုင် *(န)*	ကျပ်ခိုး။ soot
ယှိုင်သး *(န)*	ခြူ။(ဆွဲလွဲ)။ jingle bell
ယှိုင်ဇင်ခါန်•သယ့် *(န)*	ခြူအသေးစားတမျိုး။ jingle bell
ယှိုင် *(ကြိ)*	တွန်ကျူးသည်။ sing (bird)
■ လုံမိင်လကွါဏ့်ထေါဟ်ဖေါဟ်လီး ဖေါဟ်သယ်ယှိုင်အးမာ•လှ်။	တောထဲတွင်ကျေးငှက်များအများအပြား တွန်ကျူးကြသည်။ Many birds are singing in the jungle.
ယှိုက် *(န)*	အူ။ intestine
ယှိုက်လင်လ *(ကြိ)*	အူထွက်ကျသည်။ decent of intestine;
ယှိုက်ထေံ *(ကြိ)*	အူပြတ်သည်။ intestine be cut off; intestine be severed
ယှိုက်ကာင်ထင်း *(ကြိ)*	အူထုံးသည်။ strangulation of intestine
ယှိုက်ဖုင်• *(ကြိ)*	အူပေါက်သည်။ intestine be perforated
ယှိုက်ထင်းထာ• *(ကြိ)*	အူအတက်ပေါက်သည်။ to get appendicitis
ယှိုက်*(န)*	ငြုပ်ကောင်း။ pepper vine; *Piper migrum*
ယှိုက်သး *(န)*	ငြုပ်ကောင်းစေ့။ pepper grains
ယှိုက်မူ• *(န)*	ငြုပ်ကောင်းနွယ်။ vine of pepper
ယှေ့ဝ်(ခွေဝ်၊ခွေဝ်ဖါ) *(ကြိ)*	ခွဲစိတ်သည်။ operate
ယှေ့ဝ်ဟှုဂ်ဖုံ့ *(ကြိ)*	ဗိုက်ခွဲသည်။ to operate abdomen
ယှေ့ဝ်ထေံဖါ *(ကြိ)*	လှီးခွဲလိုက်သည်။ cut open
ယှေ့ဝ်ကုံလုဂ်ထင်း *(ကြိ)*	တူးဆွလိုက်သည်။ turn up (earth)
ယှေ့ဝ်ခွါ(ခွေဝ်ခွါ) *(ကြိ)*	မွှေနှောက်သည်။ stir

အုံ နိုင့်ကိုဝ်•မိင် **Smell, Ordour, Scent**

နိုင့်ကါင်း(ဆုံနိုင့်ကါင်း)	သင်းသည်။(သင်းသောယနံ့)။ sweet smell
နိုင့်ကျာ(ဆုံနိုင့်ကျာ)	တသင်းသင်းမွှေးသည်။ mild sweet smell
နိုင့်ကျင်း(ဆုံနိုင့်ကျင်း)	အသားကင်မွှေးသည်။ barbecue smell
နိုင့်ခး(ဆုံနိုင့်ခး)	တူးခါးစော်နံသည်။(တူးခါးသောအနံ့)။ burnt off smell
နိုင့်စီး(ဆုံနိုင့်စီး)	သိုးနံ့နံသည်။(သိုးသောအနံ့)။ stale smell
နိုင့်စာ်(ဆုံနိုင့်စာ်)	ချဉ်ပုတ်စော်နံသည်။(ချဉ်ပုတ်သောအနံ့)။ beer smell
နိုင့်စာင်းဝင်(ဆုံနိုင့်စာင်းဝင်)	ချဉ်စော်နံသည်။(ချဉ်သောအနံ့)။ beer smell
နိုင့်ဖါင့်(ဆုံနိုင့်ဖါင့်)	ချဉ်ပတ်စော်နံသည်။(ချဉ်ပတ်နံ့)။ smell of prickled food

နိုင့်ဖိုင့်(ဆို့နိုင့်ဖိုင့်)	ကြမ်းပိုးစော်နံသည်။(ကြမ်းပိုးနံ့)။ smell of bed bug
နိုင့်မိုင့်(ဆို့နိုင့်မိုင့်)	မွှေးသည်။(မွှေးသောအနံ့) fragrant; sweet smell
နိုင့်မွဲနိုင့်မေ့်လူ· (ဆို့နိုင့်မွဲ)	မီးခိုးစော်နံသည်။(မီးခိုးနံ့) smell of smoke
နိုင့်လုံးအော့်(ဆို့နိုင့်လုံးအော့်)	လေါက်ချေးစော်နံသည်။(လေါက်ချေးနံ့)။ maggot excreta smell
နိုင့်သာ့(ဆို့နိုင့်သာ့)	သင်းပျံ့သည်။(သင်းပျံ့သောအနံ့)။ exude a pleasing aroma
နိုင့်သိင့်(ဆို့နိုင့်သိင့်)	စိမ်းရွှေရွှေနံသည်။(စိမ်းရွှေရွှေနံ့)။ fetid and rank smell
နိုင့်သေါဟ်ယှုက် (ဆို့နိုင့်သေါဟ်ယှုက်)	ဆီချေးဆော်နံသည်။ smell rancid (ဆီချေးနံ့)
နိုင့်သူး(ဆို့နိုင့်သူး)	သေးစော်နံသည်။(သေးနံ့)။ urinal smell
နိုင့်အူး(ဆို့နိုင့်အူး)	ပုပ်စော်နံသည်။(အပုပ်နံ့)။ stink; smell putrid
နိုင့်အုဂ်(ဆို့နိုင့်အုဂ်)	အောက်စော်နံသည်။(အောက်စော်နံ့)။ smell musty; rank, rotten
နိုင့်အူးအံင်(ဆို့နိုင့်အူးအံင်)	ပုတ်ဆွေးစော်နံသည်။(ပုတ်ဆွေးနံ့)။ smell of decomposed flesh
နိုင့်ဟှုင့်(ဆို့နိုင့်ဟှုင့်)	ချွေးစော်နံသည်။(ချွေးနံ့)။ smell of sweat
နိုင့်ဟှေဝ့်(ဆို့နိုင့်ဟှေဝ့်)	တူးစော်နံသည်။(တူးနံ့) burnt black smell
နိုင့်ယှောဟ်(ဆို့နိုင့်ယှောဟ်)	ညှော်သည်။(ညှော်နံ့)။ smell acrid; pungent (of burning oil)
နိုင့်ဃှိုး(ဆို့နိုင့်ဃှိုး)	ညှီစော်နံသည်။(ညှီနံ့)။ smell rank (as of fish, flesh, blood)

ဖဝ့်ကိုဝ်·မိင် **Flowers**

ဖဝ့်ကးဖဝ့်	ရင်ကတ်ပန်း။ very sweet scented flower white when young and turn yellow with maturity
ဖဝ့်ကုံရနန်·	နန်းလုံးကြိုင်။ vachellia
ဖဝ့်ကဝ်ဝါတူ	ဆပ်သွားဖူး။ the screw-pipe; *Pandanus odoratissimus*
ဖဝ့်ကဝ်မြူ·	ဇလပ်ပန်း။ kind of flowering shrub; *Cerbera fruiticosa*
ဖဝ့်ကဝ်ကောဝ်	ခရေပန်း။ star-flower; Indian medlar; *Mimusops elengi*
ဖဝ့်ကဝ်သှ္ုက်	ကံ့ကော်ပန်း။ *Koethernouk* flower: *Mesua ferrea*
ဖဝ့်ကဝ်ဇီသွာ့	ကြာညိုပန်း။ blue lotus; *Nymphaea stellata*
ဖဝ့်ကဝ်သုဂ်တ္ဍာ(ဖေါဟ်)	သော်ကပန်း။(အငယ်) pendulous sprays of vermilion flower from tall evergreen tree; *Amherstia nibilis*
ဖဝ့်ကဝ်သုဂ်တ္ဍာ(ဍေ္ာဟ်)	သော်ကပန်း။(ကြီး) red flower of asoka tree; *Saraca indica*
ဖဝ့်ကယ်	ဒေါနပန်း။ Indian wormwood flower: *Artemisia vulgaris*
ဖဝ့်စိင်ကွ္င်ဝဝ်	စိန်ပန်းနီ။ flower of gold mahur tree (red variety)
ဖဝ့်စိင်ကွ္င်လုဂ်	စိန်ပန်းညို။ flower of gold mohur tree (red); *Poinciana regia*
ဖဝ့်စမါ	တရုပ်စံကားဝါ။ fragipani; *Plumeria acutifolia*
ဖဝ့်စေဝ်	ငွေပန်း။ white waxy flower of ginger family; *Hedychium spicatum*
ဖဝ့်စဃ္ဍာ	ပန်းမင်း။ king of flower
ဖဝ့်စာခဝ့်	စက္ကူပန်း။ bougainvillae

ဖဝ့်စမါဝင်	စံကားဝါပန်း။ champac; magnolia; *Michelia champaca*
ဖဝ့်ဆင့်ထိင်•	ကြက်မောက်ပန်း။ coxcomb; love-lies bleeding. *Amarantus caudatus*
ဖဝ့်ဆွင်	ပျဉ်းမပွင့်။ flower of kind of large timber tree; *Lagestroemia speciosa*
ဖဝ့်ဆင့်ဖွေဝ်	ကြက်လျှာပန်း။ triangular-shaped flower
ဖဝ့်ဆင့်ထို့	နှင်းပန်း။ lily; flower of plant such as *Polianthes tuberosa*
ဖဝ့်ဆင်သောဟ်(ဖဝ့်ဆုံဆူး)	နှင်းဆီပန်း။ rose
ဖဝ့်ဆို့ခေါဟ်လံင်	ဝါဆိုသစ်ခွပန်း။ orange blossoms of herbac
ဖဝ့်တုံကဝ်အွာဖဝ့်	ကြာဖြူ။(ပဒုမ္မာကြာ) white lotus; *Nymphaea alba*
ဖဝ့်တိင်ငို့(ဖဝ့်တာငင်•)	စံကားစိမ်း။ kind of flower which is green when immature, but later turns yellow. *Cananga adorata*
ဖဝ့်တုံကဝ်ဝင်	နေကြာပန်း။ sun flower; *Helianthus annuus*
ဖဝ့်တင်	ဥသဏ်ပွင့်။ flower of *Quercus serrata*
ဖဝ့်ထောဟ်ကိုးဝင်	ဖယောင်းပန်းအဝါ။ yellow waxy flower of kind of orchid
ဖဝ့်ထောဟ်ကိုးအွာ	ဖယောင်းပန်းအဖြူ။ white waxy flower of kind of orchid
ဖဝ့်ထွူ့အင်	ဂမုန်းအင်ပန်း။ flower of species of orchid
ဖဝ့်ထောဟ်ယုးမေဝ်•	ဒေါင်းမြီးကွက်။ peacock flower. *Caesalpinia pulcherrima*
ဖဝ့်ထွေဝ့်လာ့	ပေါက်ပန်း။ clusters of red flowers that blossom in April
ဖဝ့်ထောဝ်ထံင်(ဖဝ့်ယုံမေဝ်•)	ကြောင်မြီးတူပန်း။ butterfly bush flower: *Buddeleia asiatica*
ဖဝ့်ထောဟ်ကိုဝ်	ပေါက်ပွင့်။ red flowers that blossom in April
ဖဝ့်ခံင့်	ရွှေပန်း။ yellow ginger lily; *Hedychium coronarum*
ဖဝ့်ဏါ•ဍှ်	စိန်နားကပ်ပန်း။ flower of prickly lantana; *Lantanaaculeata*
ဖဝ့်ဏဲဃွာ	ဒေလီယာပန်း။ dahlia flower
ဖဝ့်မေဝ်သောဟ်	စံပယ်ပန်းကြီး။ jasamine
ဖဝ့်မယ်ဃွယ်	ဆောင်တော်ကူးပန်း။ vervain; *Verbena officinalis*
ဖဝ့်မူ့•ယှာ့	သဇင်ပန်း။ species of orchid: *Bulbophyllum auricomum*
ဖဝ့်မူ့•မေံ	နေသူရိန်ပန်း။ sun flower
ဖဝ့်မေံမိုင့်	ဗိုလ်ကတော်မျက်ခုံးပန်း။ forget me not
ဖဝ့်မိဇူးသင့်အွာ	ပြည်လုံးချမ်းသာဖြူ။ flower of kind of medicinal plant; *Dracaena helferiana* (white)
ဖဝ့်မိဇူးသင့်ဝဝ်	ပြည်လုံးချမ်းသာနီ။ *Dracaena helferiana* (red)
ဖဝ့်ယိုဝ်•ဖဝ့်	ငုဝါပွင့်။ Indian laburnum; *Cassia fistula*
ဖဝ့်ယုံမေဝ်•	ကြောင်မြီးတူပန်း။ butterfly bush; *Buddeleia asiatica*
ဖဝ့်ယာ့ဖေါဟ်	ခတ္တာပန်း။ species of land lily; *Crinum amoenum*
ဖဝ့်ယာ့ဖါခွောဟ်	ကိုရံကြီးပန်း။ flowers of lily family; *Crinum asiaticum*
ဖဝ့်လးဃို့	ရွက်လှပန်း။ garden croton; *Codiaeum variegatum*
ဖဝ့်လးကှာ်	ပုဏ္ဏားရိပ်ပန်း။ ixora; *Ixora arborea*
ဖဝ့်လာခုဂ်	ဝါဆိုပန်း။ orange colour flower that blossoms during the period of monsoon retreat (Buddhist lent)
ဖဝ့်လုံ့•	မြလေးပန်း။ Spanish jasmine
ဖဝ့်ဝီ•ခါန်•သယ်	ဂမ္ဘူန်လက်သဲပန်း။ flower of oramental shrub with pointed, digitate leaves; *Polyscias fruticosa*

ဖဝ့်ဝး	ဝါးပန်း။ bamboo flower
ဖဝ့်သစ္စာ	သစ္စာပန်း။ gladiolus
ဖဝ့်သွာပွါ	ငွေရောင်ပန်း။ white waxy flower of plant of the ginger family *Hedychium spicatum*
ဖဝ့်အိုနာင်·	အနန်းပွင့်။ flower of kind of hard wood tree; *Fagraea fragrans*
ဖဝ့်အင်လေင့်	အင်ကြင်းပန်း။ flower of kind hardwood tree which is red and blossom in early summer: *Pentacme suavis*

ဏာင်းကိုဝ်·မိင် **Grass Family**

ဏာင်းကုဲဆင့်မွံင်	ဆင်နှာမောင်းမြက်။ elephant's trunk grass
ဏာင်းကုဲဆင့်ဟှာင်း	ဆင်ငိုမြက်။ kind of grass which is very hard to uproot; *(i)* *Eleusine indica (ii) Panicum flavidum* (lit. grass which makes an elephant cry in desperation)
ဏာင်းကုဲဆော့	ဆပ်ဆပ်ချီ။(ချေ) Italian millet; *Seteria italica*
ဏာင်းကုဲဇိင်·	ကဇိုင်း။(ဝက်လာ) species of sedge; *Cyperus campressus; C. haspan; C. tegetum*
ဏာင်းကုဲသော့ခင်းမိး	မြင်းခွါရွက်။ kind of pennywirt; *Hydrocotyle asiatica* (lit. horse-shoe grass)
ဏာင်းခုံပယ်	မှိုနားတို။ water clover; kind of edible aquatic fern *Marsilea quadrifolia*
ဏာင်းခွယ့်မေဝ်·	ကပ်စေးနဲ။ species of grass; *Sida forbesiana*
ဏာင်းစိပ်င်းခွါ	ပုဇွန်စာ။ knotgrass; *Polygonum aviculari*
ဏာင်းဆူလာင့်	ဖလံတောင်ဝှေး။ kind of potherb; white costus; *Costus speciocus*
ဏာင်းဆင့်ယေဝ်	သဖော့။ kind of reed, the long leaves of which are used for weaving mat; *Cyperus corymbosus*
ဏာင်းဇာဒီးသိုင့်နျု·ထို	ခြင်္သေ့နို့ရည်။ lion milk grass
ဏာင်းတုံပေဝ်	ကျူ။ species of reed; *Arundo donax*
ဏာင်းတုံပေဝ်ထို	အလိုကျူ။ kind of reed with medicinal properties; *A. donax*
ဏာင်းတင့်ခုပ်	မြက်ကြွပ်။ knot grass; *Polygonum aviculari*
ဏာင်းထဝ့်တုံကောဝ်	ဗိဓပင်။ kind of medicinal plant; *Eupatorium adoratum*
ဏာင်းထုံ·	ဗိဓပတ်ပင်။ a specie of above
ဏာင်းထုဲးအော့	ခွေးအီးပန်းပင်။ dog excreta grass
ဏာင်းထောဟ်အော့	နွယ်ပုတ်။ large creeper which bears white blossoms *Congea tomentosa*
ဏာင်းပွိုးပွိုး	သကြားရေစင်(ဦးသုခ)။ sweet broomweed; *Scoparia dulcis*
ဏာင်းမို့	ထိကရုံး။ the sensitive plant; *Mimosa pudica*
ဏာင်းမိယဝ်ဖွေဝ်	သမန်းမြက်။ long and sharp bladed grass; *Eragrostis*

zeylanica; Leersia hexandra

ဏင်းယှး	ကင်ပလင်း။ name of several species of small evergreen trees producing clusters of acidulous fruit; *Antidesma bunius*
ဏင်းဝးလး	မြက်ခါး။ bamboo leaf grass
ဏင်းဝင်·	မြက်နီ။ red grass
ဏင်းထေါဟ်ယှးခါင့်ဆံင်း	ရူလာနဖါ။ kind of officinal plant; *Fumaria parviflora*
ဏင်းသိင်းဃှ့ုး	တောင်ကစွန်းနွယ်။ creeper grass
ဏင်းသၥ်	မြက်ဖတ်။ hay
ဏင်းဖဃ်ဆာင်း	ချဉ်ပေါင်။ roselle; *Hibiscus sandariffa*
ဏင်းယှို့ကျၥ်	နေဇာမြက်။ Bermuda grass; *Cynodon dactylon*
ဏင်းလုံး (ဏင်းဟ့ုံဟှင်)	လောက်မင်း။ shrubby annual with red lanceolate leaves having vermicidal properties; *Desmodium triquetrum*
ဏင်းသီးကျိုင်	ဒန့်ကျွဲ။ wild coffee; *Cassia tora*
ဏင်းသာင့်ခါန်	ဗိဇပင်။ kind of medicinal plant; *Eupatorium adoratum*
ဩ့	နွယ်ဖုတ်။ twining shrub
ဩဝ့်ခေါဟ်	ဆိပ်ဖူး။ shrub related to jasmine; *Nyctanthes arbor-tristis*
ဏင်းအိင်ကၥ်	မြက်မုန်ညင်း။ kind of sedge; *Carex pandanophylla*
ဏင်းအွၥခေါဟ်	မြက်ဖြူ။ white grass
ဏင်းဃှ့ဲ·ဍူး	ဇရစ်။ herbaceous plant use as vegetable; *Lasia aculaeta; L. spinosa*

ယးအ့မိင်လုံဖး: **Name of Fish**

ယး	ငါး။ fish
ယးကာကြင်	ငါးကြင်း။ Hamilton's carp; *Cirrhina mrigala*
ယးကာပ္ဝ့်	ငါးပနော်။ small snake-head fish; *Ophiocephalus punctatus*
ယးကာခ္ခိုဝ်	ငါးပြေမ။ climbing perch; *Anabas testudineus*
ယးကာကျေဝ်	ငါးဖျင်းသလက်။ gourami fish; *Tricogaster fasciatus*
ယးကုံဆင့်ယါင်·	ငါးဆင်နင်း။ elephant tread on fish
ယးကာဝါ	ငါးမန်း။ shark
ယးကာမုံလေံ(ယးဖင်)	ငါးဇင်း။ river catfish; *Silonia childreni*
ယးကာမုံလေင့်	ငါးအုပ်ဖါး။ flat-headed catfish; *Pseudotropius garua*
ယးကာတုံပိုင်	ငါးတန်။ river catfish; *Silonia childreni*
ယးကာသုံကျာ·(ကာတုံကျာ·)	ငါးမြင်း။ short-headed catfish; *Danio nigrofasciatus*
ယးကာတြင်ပဝ်	လင်းပိုင်။ dolphin
ယးကောဟ်	ငါးခူ။ freshwater catfish; *Clarius batrachus*

ယးကှာ	ငါးနက်ပြာ။ black Hamilton fish
ယးကျောဟ်ကြင်	ငါးပျံ။ flying fish; *Parexocoetus brachypterus*
ယးခေဝ့်	ငါးကျား။ tiger fish
ယးခ္ါစင်မေဝ်	ငါးလိပ်ကျောက်။ collective term for rays
ယးခ္ုံးလး(ကာယောန့်)	ငါးဖန်းမ။ kind of bream; *Rohtee cottio*
ယးခ္ုယ်	ငါးစကော။ tray fish
ယးဆော့	ငါးကျည်း။ small fresh-water catfish; *Heteropneustes fossilis*
ယးဆူး	ငါးကြောင်။ kind of fresh-water catfish
ယးဆူးခါင်	ငါးစင်ရိုင်း။ striped dwarf catfish; *Mystus vittatus*
ယးဆံင်ချ့ုံ	ငါးနုသန်း။ fork-tailed catfish; silvery catfish *Callichrous pabda; C. bimaculatus*
ယးဍုံင်	ငါးရံ့ဒိုင်း။ spotted snakehead; *Ophiocephalus marulius*
ယးဍေ့ာဟ်မေ့သး	ငါးမျက်ဆံ။ kind of carp
ယးထိင်ထုံ	ငါးရှဉ့်။ eel; *Amphipnous cuchia*
ယးထိင့်	ငါးလင်ပန်း။ long-finned eel; *Anguilla nebulosa*
ယးထောဝ်	ငါးထွေ။ river catfish; *Rita rita*
ယးထေါဟ်	ငါးဖေါင်ရိုး။ garfish; *Belone cancila*
ယးထုဲးဖ္ဝေဝ်	ငါးခွေးလျှာ။ flatfish; *Plagusia marmoratas*
ယးဏာ့အ္ဍေ်	ငါးနှပ်။ bummalo; *Harpodon nehereus*
ယးဏာင်ဏာင့်	ငါးသံချိတ်။ dwarf catfish; *Pseudotropius garua*
ယးဖ့ါ	ငါးရွေး။ kind of catfish; *Mystus gulio*
ယးဖါင်	ငါးဘတ်။ kind of catfish
ယးဖေဝ့်သ္ဝေဝ်	ငါးပြက်။ kind of small cylindrical-bodied fish
ယးဖေံ (ယးဖေံအ္ဍာ)	ငါးနုသန်း။ for-tailed catfish; silvery catfish
ယးဖေါဟ်အ္ဍာ	ငါးခုံးမ။ name applied to most fishes of *Barbus spp.*
ယးဖ္ဂိက်	ငါးဖယ်။ featherback; *Notopterus notopterus*
ယးဖ္ဂုက်	ငါးသလဲထိုး။ loach; *Acanthopsis, Botia, Lepidocephalus*
ယးမူ	ငါးရွေး။ kind of catfish; *Mystus gulio*
ယးမူ့ယှာ·	ငါးဖီးမ။ kind of bream
ယးမေဝ်	ငါးပုတ်သင်။ croaker
ယးမ္ဂိင်	ငါးမြင်းရင်း။ kind of large catfish with a pointed snout *Silonia silondia*
ယးမ္ဂိင်ထောဝ်ထိ့	ငါးအုပ်ဖါး။ flat-headed catfish; *Pseudotropius garua*
ယးလီး	ငါးရံ့ခေါင်းတို။ short-headed snakefish; *O. gachua*
ယးလူ·	ငါးရံ့။ banded snakehead; *Ophiocephalus striatus*
ယးလုံး	ငါးသလောက်။ hilsa; shad-like fish; *Hilsa ilisha*
ယးလုံးဖေါဟ်	ငါးလောက်။ maggot fish

ယးဂူ·ဆင့်	ငါးမြွေနဂါး။ kind of red catfish
ယးဂူ·အံင်	ငါးမြွေထိုး။ spiny eel; *Mastacembelus armatus*
ယးဝဝ်မေဝ်·	ငါးမြီးနီ။ red-tailed snapper
ယးသီးဖေါဟ်	ငါးစင်စင်။ kind of small perch; *Ambassis baculis*
ယးသိင်းမူ·ကုဂ်	ငါးသစ်တုံး။ firewood fish
ယးအူးယဝ့်	ငါးပုတ်လွယ်။ easily rotted fish
ယးအွာခေါဟ်ဍုံင်	ငါးခေါင်းဖြူ။ white-headed fish
ယးအူးဖေါဝ့်	ငါးပူတင်း။ globe-fish; sea-porcupine; puffer fish *Triodonthus bursarius; Diodon hystrix*
ယးဝင်ဍှ်	ငါးခုံးမ။ name applied to most fishes of the *Barbus spp.*
ယးဃှူးဝံင်	ကသပိုး။ kind of snakehead

သိင်းအုံမိင်လုံဖး **Names of Trees**

–က–

ကိုသိင့်ကိုတိုဒ်·	သစ်ကတိုး။(တောင်တမာ) kind of big timber tree
ကိုဝယ်(ကျော်ခေဝ်၊ဆုဂ်ကွယ်)	သင်္ကန်းပင်။ rock dammar tree
ကိုဝါန်·	ကရဝေး။ trees of *Cinnamomum spp.*
ကိုသေ့်ခင်းမီး	မြင်းခွါ။ kind of pennywort; *Hydrocotyle asiatica*
ကိုဆင့်ဆို့ဖေါတ်	ဆင်ကြွမ်း။ elephant sugarcane
ကိုတုံ·	ပျဉ်းမကြီး။ kind of large timber tree: *Lagerstroemia speciosa*
ကိုသုံ	ဖက်ဝန်း။ kind of tree with dark red wood used for making ploughs, oars, etc.; *Berrya ammonilla*
ကိုဍင်ဝါ	နှပ်ချို။ shrub, the seeds of which is used as a laxative *Baliospermum axillare*
ကူး	သဖန်း။ fig tree; *Ficus glomerata*
ကူးထို့	ရေသဖန်း။ kind of fig usually found near water courses
ကူးဖါဍှေဟ်	တောင်သဖန်း။ land fig tree
ကာ်	လက်ပံ။ red silk cotton tree; *Salmalia malabarica*
ကာ်အွာ	ဒီဒူး။ large tree yielding soft, perishable wood; *Salmalia insignis*
ကာ်သာင့်	ဒီးဒုတ်လက်ပန်။ kind of *Salmalia* tree
ကဝ်စယ်ကိုစာင်	သနပ်ပစ္စည်း။ a kind of tree the bark and root of which are used in making a fragrant paste for cosmetic purposes; *Limonia acidissima*
ကဝ်ကေဝ်	ခရေပင်။ star flower; Indian medlar; *Mimusops elengi*
ကဝ်လေဝ်·	နလင်ကျော်။ tree, the roots of which are ground into a paste and used for releiving aches and pain; *Cinnamomum obtusifolium*
ကဝ်ဝါင်း	လေးညှင်း။ clove; *Syzygium aromaticum*

ကဝ်မုံရူ·	ကန့်ပလူ။ Valirian; *Valeriana hardwickii*
ကဝ်မြူ·	စပယ်။ jasmine
ကဝ်ဝါတူ	ဆပ်သွား။the screw-pine; *Pandanus adoratissimus*
ကဝ်လွှံင်·	နန်းလုံးကြိုင်။ vachellia
ကဝ်သွှုက်	ကံ့ကော်။ hardwood evergreen bearing sweet scented white blossoms with yellow stamens; *Mesua ferrea*
ကဝ်သုဂ်တွာ	သရဖီ။ kind of tree bearing white fragrant flowers; *Colophyllum amoenum*
ကွှယ့်	အုံးပနီ။ kind of coconut palm bearing orange tinted fruit.
ကွှာ်သး(ပူရိင်)	ပိတ်ချင်းရှိင်း။ long pepper; *Piper longum*
ကွှဝ့်(ကွံှင့်)	သံလွင်။ olive: *Olea europaea*
ကွယ်ပွး	ကောင်းမှု။ tall timber tree yielding a light, easily worked wood; *Anisoptera scaphula*
ကွာဖေါဟ်ဆာင်း	တောင်တလဲ။ tall, straight-stemmed timber tree; *Garcinia cowa*
ကွာအူး	ခပေါင်း။ the nux-vomica; *Strychnos nuxblanda*
ကွာထိ·(ကွာထိမူ·)	ကျီးအာ။ kind of creeper; *Trichosanthes palmata*
ကွူ	သစ်ဆိမ့်။ belleric myrobalan; *Terminalia belerica*
ကွုင်စီ	သင်္ဘောပင်။ papaya; pawpaw; *Carica papaya*
ကွုင်ကွင်(ကုင်ကွင်)	ကျီးပေါင်း။ *parasitic shrub of the Loranthus family*
ကွင်ကွာင်း	ပိတောက်။the gum-kino tree; *Pterocarpus macrocarpus*
ကွံင်းအွာမူ·	နဘူးနွယ်။ creeper plant used for making baskets etc.; *Vallaris solanacea*
တွံင်·ထဝ့်	ရှင်ပါကူ။(ရှင်ကစွည်း) kind of medicinal plant of *Olax scandens sp.*
ကျာမင်အူ	ဘုမ္မရာဇာ။ rauwolfia; *Rauwolfia serpentina*
ကျင်	သစ်စေးပင်။ lacquer tree: *Melanorrhoea usitata*
ကျင်ကျောဟ်	ချေးပင်။ marking nut tree: *Semecarpus anacardium*
ကျုင်·	ညန်ပင်။ *Quercus serrata*
ကျုင်·ဖဝ့်	ညာဏ်ပွင့်။ flower of above
ကျုံ	ဝ။ elephant foot yam; *Amorphophallus campanulata*
ကျုံမိင်	တောဝ။ wild elephant foot yam
ကျုဂ်သွါ	စရှိ။ long pepper; *Piper longum*
ကွေဟ်	ဟုံး။ kind creeper, the bark of which is used to stun fish *Derris elliptica*
ကွေဟ်ဝဝ်	ဟုံးနီ။ red type of above
ကွေဟ်သိုင့်	ဟုံးနက်။ black type of above
ကွေဟ်အွာ	ဟုံးဖြူ။ white type of above

–ခ–

ၶ်ယႃႉ	ပရန်နဝါပင်။ *hogweed; Boerhaavia diffusa*
ၶ်ဥင်သင့်	မင်းကိုကာ။ climber with bell-shaped flowers and betel-like leaves, with its roots used for medicinal purposes *Argyreia barbigera*
ၶ်ဝီၶ်ယႃႉ	ပဲလင်းမြွေ။ snake gourd; *Trichosanthes anguina*
ခါင်းခံင်း	စောင်းလျားပင်။ carambola; *Averrhoa carambola*
ခါ့ဍိုဝ်(မးခါ့ဍိုဝ်)	ဟင်းနုနွယ်။ species of amaranth used as veg etable *Amaranthus blitum; A. paniculatus*
ခံင်ႉ	နရွဲ။ medium-sized trees of the *Flacourtia spp.* bearing plum-like fruits:
ခံင့်	ရင်ကမ်း။ thorny, short-stemmed olant of the palm family, bearing red, edible fruit. *Zalacca wallichiana*
ၷယ့်ဍုံ	ဒန့်သလွန်။ horseradish tree; *Moringa oleifera*
ၷယ့်ကျုင်	ရေသဖန်း။ kind of fig usually found near water courses *Ficus glomerata*
ၷါထီ	လင်းနေ။ sweet flag. *Acorus calamus*
ၷါ်	ကန်အိပ်။ aromatic herb of the ginger family. *Hedychium spp.*
ၶုံး	ညောင်။ banyan tree. *Ficus spp.*
ၶုံးသြိထဝ့်	ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ။ pipal; Bo tree. *Ficus religiosa*
ၶုံးတင်းလး(ၶုံးကေဝ်)	ညောင်ဒကတ်။ kind of banyan tree bearing edible fruit *Ficus obtusifolia*
ၶုံးနွဲာ	ညောင်ပိန္နဲ။species of fig tree. *Ficus nervosa; F. citrifolia*
ၶုံးဆာင်း	ညောင်ချဉ်။ kind of banyan tree, the sour leaf-buds of which are used as a vegetable; *Ficus infectoria*
ၶုံးဝဝ်	ညောင်နီ။ red banyan
ခုံ(ခုခုံ)(ပုံဍုဂ်)	ကျည်း။ *medium-sized timber tree; Barringtonia acutangula*
ၶဲ	မလွှ။ moderate-sized timber tree bearing yellow, bitter, bell-liked flowers used as vegetable. *Markhamia stipulata*
ၶဲဝိက်	ဖက်သန်း။ medium-sized tree of low lying forests yeilding an orange coloured wood for good resiliency. *Haplophragma adenophyllum*
ခေါဝ်	သရက်။ mango
ခေါဝ်သာကဲ	မနော်နွယ်။(ငှက်ပျောသရက်)။ variety of mango;

	(banana mango)
ခေါဝ်လာခုဂ်	ဝါဆိုသရက်။ variety of mango (July Mango)
ခေါဝ်အွာ	သရက်ဖြူ။ variety of mango (white mango)
ခေါဝ်အင်းဆုဂ်	အစေ့စုတ်သရက်။ variety of mango (sucking mango)
ခေါဝ်ဝါင်း	ဆင်းနင်းသရက်။ variety of mango
ခေါဝ်နိုင့်	သရက်နံ။ variety of mango (smelling mango)
ခေါဝ်ခွါဝိက်စင်	တခုမေ့သရက်။ variety of mango
ခေါဝ်ဗန်	ဗန္ဓုရသရက်။ variety of mango
ခေါဝ်ကျုံစီ	သင်္ဘောသရက်။ papaya mango
ခေါဝ်သိုင့်ဏာိင်း	သုံးနှစ်သရက်။ three-year mango

–စ–

စုံဝါသး	စပျစ်သီး။ grapes
စင်	ကညင်။ large tree yielding wood oil; *Dipterocarpus alatus*
စင်•ခွါ	ဆင်ငိုမြက်။ *kind of grass which is very hard to uproot* 1. *Eleusineindica (ii) Panicum flavidum*
စိင်ကွင်	စိန်ပန်း။ gold mahur tree: *Poinciaca regia*
စုဂ်ခေါဟ်(မင်ခေါဟ်လုံ)	အနန်းဖို။ kind of hardwood tree; *Fagraeafragranus*
စမါ	တရုပ်စံကား။ frangipani; *Plumeria acutifolia*
စမါဝင်	စံကားဝါ။ champac; magnolia; *Michelia champaca*
စဝ်ထွျုဝဝ်	ကန့်ချုပ်နီ။ rose coloured leadwort. *Plumbago rosea*
စဝ်ထွျုအွာ	ကန့်ချုပ်ဖြူ။ white leadwort; *Plumbago zeylanica*

–ဆ–

ဆုံခးဖေါဟ်	ကန့်ကလာ။ shaggy buttonweed. *Spermacoce hispida*
ဆာ်	အုံတုံဖို။ name applied to several species of *Litsea* tree
ဆယ်ပုံလယ်	ဆေးပုလဲ။ *Himalayan* gentian; *Gentiana kurroo*
ဆိက်ဖိုင်ဆုံခးဖေါဟ်	လယ်ပဒူ။ vegetable which grows near cultivated areas *Hygrophila spirosa*
ဆဝ်အာ်	သစ်ပုပ်။ large tree having malodorous wood *Dalbergia kurzii*
ဆုဂ်ကျုင်(ပွုံ–သိင်းဖိင့်ခွး)	ထောက်ကြန့်။ *kind of large timber tree. Terminalia tomentosa*
ဆုဂ်ကွယ်	သင်္ကန်း။ the rock dammar tree, a kind of hard wood tree *Hopea adorata*
ဆုဂ်သွာ	ထိမ်။ large hardwood tree bearing winged-fruit pods *Nauclea parviflora*
ဆုဂ်ပွါင့်	ထင်းရှူး။ species of pine; *Pinus khasya*
ဆွဲထာင်	ဗေဒါပင်။ water hyacinth. *Eichornia crassipes*
ဆွင်	ပျဉ်းမ။ *kind of large timber tree;*

Lagerstroemia speciosa

ဆုံ(ဆင်) — ကသစ်ပင်။ name of several species of morderate sized deciduous trees yielding spongy but tough wood

Erythrina aborescens; E. suberosa

ဆုံသိုင် — လင်းလွန်းပင်။ medium-sized tree bearing fruit with almond-like kernels; *Buchanania latifolia*

-ဇ-

ဇာဒိဖ္ဖိ — ဇာတိပိုလ်သီး။ nutmeg; *Myristica fragrans*

-ည-

ညောတ် — ရဲယို။ species of morinda; *Morinda angustifolia*

-ဍ-

ဍီး — ကတွတ်။ kind of fig; *Ficus cunia*

ဍူ — သစ်တို။ santol tree; *Sandoricum koetjape*

ဍိုင်လိုင် — ခဝဲ။ ridged gourd; angular luffa plant

-ဏ-

ဏါနံ့ — မျောက်လုတ်။ kind of timber tree bearing edible fruit;*Artocarpus lakoocha*

ဏင်းမို — ထိကရုံး။ *the sensitive plant. Mimosa pudica*

ဏင်းယွး — ကင်ပလင်း။ name of several species of small evergreen trees producing clusters of acidudulous fruit

Antidesma bunius; A. diandrum

ဏင်းမူးမယ့် — ကျွန်းဖို။ small tree yielding wood used for making the reed and shuttles for the loom; *Premna pyramidata*

ဏင်းဟုံဟုင် — လောက်မင်း။ shrubby annual with red lanceolate leaves having vermicidal properties; *Desmodium triquetrum*

ဏင်းခွယ့်ဖေဝ် — ရွှေတံတိုင်း။ medicinal plant bearing yellow flowers *Sida cordifolia*

ဏင်းထောဟ်ယွးမေဝ်‌(ဏော်) — ဖါလာနဖိတ်။ herb bearing fruit resembling flattened cardamon seed; *Peucedanum parkinsonii*

ဏင်းထောဟ်အှ်ော(ဏင်းထုံးအှ်ော) — နွယ်ပုတ်။ kind of creeper

ဏင်းဆိုင့်ဖေါဟ်(ဏင်းပြီးပြီး) — သိကြားရေစင်။ tree of the jujube tribe; yeilding edible fruit and various parts used in medicine; *Zizyphus oenoplia*

ဏင်းထေါဟ်ယွးခါင့်ဆံင်း — စူလာနဖါ။ kind of officinal plant. *Fumaria*

	parviflora
ၺင်းကု်ဆင့်မုံင်	ဆင်နှာမောင်းမြက်။ elephant trunk grass
ၺင်းမင့်ဖွဲ့ဝဝ်သိင်းယုဲး	ဆင်သမနွယ်။ moonseed vine. *Tinospora cordifolia*
ၺင်းအိင်ကွ႑	မြက်မုန်ညင်း။ kind of sedge. *Carex pandanophylla*
ၺင်းသၢင့်ခါန်·(ၺင်းနိုင့်၊ၺင်တဝ်ဒွေဝ်)	ဗီဇမြက်၊ ဗျိုင်းချေးမြက်။ species of medicinal herb bearing yellow flowers. *Erigeron asteroides*
ၺင်းယုဲ·ချူး(ဟုင်းယုဲ·ချူး)	ဇရစ်။ herbaceous plant uses as a vegetable *Lasia aculeata* or *L. spinosa*
ၺင်းဝင်·	မြက်နီ။ red grass
ၺင်းသိင်းယုဲး	တောင်ကန်စွန်းနွယ်။ land convolvulus
ၺင်းသိုင့်ခေါဟ်	မြက်ကြက်သွန်။ species of sedge
ၺင်းမီယဝ်ဖွေဝ်	သမန်းမြက်။ kusu grass; long and sharp bladed grass *Eragrostis zeylanica; Leersia hexandra*
ၺင်းယို့ကျၢ်	နေစာမြက်။ Burmuda grass; *Cynodon dactylon*
ၺင်းကု်ဆင့်ဟုင်း	ဆင်ငိုမြက်။ elephant cry in desperation grass *Eleusine indica; Panicum flavidum*
ၺင်းဝယ်ဆၢင်း	ချဉ်ပေါင်။ roselle; *Hibiscus sandariffa*
ၺင်းထုံ·	ဗီဆံပတ်ပင်။ kind of medicinal plant; *Eupatorium adoratum*
ၺဲဝယ္ဘ	ကန်စွန်းကြီး။ sweet potato plant; *Impomaea batatas*
ၺဲဝယ္ဘသိင်း	တောင်ကန်စွန်း။ kind of *Impomaea*

–တ–

တု်ခဲ့·	ဘန့်ပွေး။ kind of tree whose leaves are used in rolling 'cheroots'; *Careya arborea*
တု်ခဲ	မှန်ကူ။ climbing shrub bearing red, acidulous, oblong fruit; *Elaeagnus latifolia*
တု်ကောဝ်	သပွတ်။ sponge gourd; *Luffa pentandra*
တု်ကောဝ်မိင်	သပွတ်ခါး။ variety of sponge gourd
တု်ပြုဂ်(သုဂ်ဖွေါဝ်)	သပြု။ the water dillenia; *Dillenia indica*
တု်ပေဝ်	ကျူ။ species of reed; *Arundo donax*
တု်ပေဝ်ခံင့်	အလိုကျူ။ kind of reed with medinal properties
တင်·တု်လံင်·	သန်း။ tree from the bark of which a dye is obtained *Terminalia oliveri*
တင်သိင်း(ကျုင်·)	ညန်ပင်။ kind of tree; *Quercus serrata*
တယ်ဍိုဝ်(ကု်ပယ်ဍိုဝ်)	မှိုနားတို။ water clover; *Marsilea quadrifolia*
တၢ့ဆေဝ်·(သၢ့ဆေဝ်·)	ရှား။ cutch; *Acacia catechu*

တွင့်ကွယ်	ရှားစောင်း။ cactus
တုံကဝ်	ကြာ။ water lily; lotus
တုံကဝ်အွာ	ပဒုမ္မာကြာ။ *the sacred lotus; Nelumbium speciosum*
တုံကဝ်ဝဝ်	ကြာနီ။ red lotus; *Nymphaea rubra*
တုံဂုံ	ဂုံမင်း။ kind of edible herb; *Amomum corynostachyum*
တာ	ထန်း။ *toddy-palm; palmyra palm; Borassus flabellifer*
တုံင်ႉထဝ့်ထုင်း	လဲလူပင်။ kind of edible medicinal plant; *Olax scandens*
တာင်းတဝ်	ဖရဲ။ water-melon; *Citrullus vulgaris*
တင်ကုံကျူး	ရုံးပတီ။ okra; lady's finger; *Hibiscus esculentus*
တင်တုဲႉ	ဝအငယ်ပင်။ elephant foot yam (small variety)
တင်တျာႉ	ဝက်လာပင်။ species of sedge; *Cyperus compressus C. haspan; C. tegetum*
တင့်ခွပ်ၢ	မြက်ဒကွပ်။ knotgrass; *Polygonum aviculare*

—ထ—

ထ	တောင်ကရမက်။ bastard sandalwood; *Mansonia*
gagei	
ထုံလာင်ႉဍုံင်	ကြောင်လျှာ။ the Indian trumpet; *Bignonia indica*
ထုံညုံင်ႉ(ဖုံညုံင်ႉ)	ကြောင်ပန်း။ the chaste tree; *Vitex trifolia*
ထုံညာႉ(ထုံဏောဝ်လာ့)	ရေကညွတ်။ kind of asparagus; *Asparagus officinalis*
ထုံလုံႉ	လက်ခုပ်။ tree of *Sterculia foetica spp.*
ထုံရဲၢနူႉထို	ကောက်ရိုးနွယ်။ bindweed; *Convolvulus arvensis*
ထုံဏီး	နွားမြေရင်း။ kind of medicinal grass; *Cyperus scariosus*
ထဝ့်ဒကောဝ်	ဗိစပ်။ kind of medicinal shrub. *Eupatorium adoratum*
ထောပ်ၢလုဲႉကၢင်ကူ့ႉ	အိပ်မွေ့သီး။ 1. kind of small tree. *Erycibecitriniflora* 2. twining shrub whose bark and leaves are officinal Embelia robusta

—ဒ—

ဒူရိင်ႉ	ဒူးရင်း။ durian
ဒူရိင်ႉမိင်	တောင်ဒူးရင်း။ wild durian

-ဓ-

ဓံင့်မူ့	နွယ်မှန်ကူ။ climbing shrub bearing red, acidulous, oblong fruit; *Elaeagnus latifolia*

-န-

နာရာ	နာနတ်။ pineapple. Ananas comosus
နဲ	မျောက်ခေါင်း။ white yam; Dioscorea alata
နဲဝဝ်	မျောက်ဥနီ။ red yam
နဲသိုင့်	မျောက်ဥမဲ။ black yam
နဲလင်ဆိုဝ်	မျောက်ဥရှည်။ long yam
နဲဃှယ်	မျောက်ဥ။ white yam
နဲစောဝ်ထီ့	မြင်းသလိုက်ဥ။ a kind of yam
နောတ်ဍူး	ကုန်းကညွတ်။ land asparagas; Asparagas officinalis
နိုင်ဝံင်	သင်။ kind of reeds used for making mats Clinogyne dichotomata
နွဲာ	ပိန္နဲ။ jachfruit
နွဲာဖှက်	ပိန္နဲပျော့။(အိမ်ပျော့) jackfruit (soft variety)
နွဲာခေါဝ်	ပိန္နဲမာ။(အိမ်မာ) jackfruit (firm variety)
နွဲာဗြုဂ်	စုံပဒတ်။ kind of tree related to jackfruit
နွဲာနာရာ	နာနတ်ပိန္နဲ။ kind of jackfruit

-ပ-

ပ်ုယီး	ကျွန်း။ teak; Tectona grandis
ပ်ုထိုင့်	လျှော်ပင်။ tree of the Sterculia species, fibrous bark of which is used for making ropes.
ပိ့	ဥသျှစ်။ bael fruit; Aegle marmelos
ပိ့ဇခါဖေါဟ်	မဲဇလီ။ medium-sized tree providing edible leaves and flower buds: Cassia siamea
ပိ့ဇခါဖါဍောဟ်	မဲဇလီကြီး။(သဘော်မဲဇလီ) a variety of above
ပိ့လေင့်	ကြက်မအုပ်။ name applied to some shrubs of Ardisia species. Ardisia colorata; A. humilis
ပိန့်လံင့်(ပိ့ဃှင့်)	မိုးမခ။ willow
ပိ့	တောင်သဖန်းကလေး။ kind of land fig
ပိးယှင်	တောင်သဖန်းနီ။ kind of red land fig
ပဝ်မာ်	ပဒိုင်း။ 1. species of Datura 2. angel's trumpet; Datura suvaleolens
ပြာန်ဍာ်	တောက်တာ။ edible ginger-like herb; Zingiber squrraosum or Kaempferia indica
ပြုဂ်	ရှောက်။ lemon; Citrus limon
ပြုဂ်သွိက်	ရှောက်နု။ warted lime. Citrus hystrix
ပြုဂ်ဆိုင့်	ရှောက်ချို။ thin skin orange

ပရဲ့	တောင်စံကားဝါ။ champac; magnolia. Michelia champaca
ပိုင်ကျက်	ကျည်းပင်။ medium-sized timber tree; Barringtonia acutangula
ပွင့်ကျောင်	သံပရာ။ lime; Citrus medica var. acida
ပွင့်ကျောင်မိုင်	တောင်သံပရာ။ wild lime

–ဖ–

ဖုံညှင့်	ကြောင်ပန်း။ the chaste tree; Vitex trifolia
ဖါင်း	ဒေါ့။ the hog plum; Spondias pinnata
ဖါင်းဆိုင့်	ဒေါ့ချို။ sweet variety of above
ဖါင်	ကတွတ်ကတက်။ kind of fig; Ficus cunia
ဖူမာင်း	ကင်ပလင်ကြီး။ name of several species of small evergreen trees producing clusters of acidulous fruit. Antidesma burnius; A. diandrum
ဖူခး	မျောက်လုတ်။ kind of timber tree bearing edible fruit Artocarpus lakoocha
ဖူသိင့်	ဆူးပုတ်ကြီး။kind of vegetable with a strong odour. Acacia intsia
ဖူသိင့်ထုင်း	ဆူးပုတ်လေး။(အညာဆူးပုတ်)။ a variety of above
ဖံင့်	ကိုင်းပင်။ reed of the Saccharum species
ဖံင်ထို့	အလိုကျူ။ kind of reeds with medicinal properties; Arundo donax
ဖေ၀့်	ကြက်ပေါင်။ kind of creeper which produces an edible drumstick-shaped fruit. Ureceola esculenta
ဖေ၀့်	နရွဲ။ medium-sized tree of the Flacourtia spp. bearing plum-like fruit
ဖ၀့်	ပန်း။ flower
ဖ၀့်ထောဟ်ကောဝ်(ဖ၀့်တုံကေါဝ်)	ပေါက်။ tree bearing showy clusters of red flowers in April; flame of the forest; parrot tree; bastard teak. Butea monosoerma
ဖ၀့်မူလင့်	ဖုံးမသိမ်။ small tree, the leaves of which contain some measure of camphor and are used for medicinal purpose.Blumea balsamifera
ဖုံမေ့	တောကြက်မောက်။ wild rambutan
ဖုံယိုဝ့်	ကြက်မောက်ကြီး။ rambutan
ဖုံထိသး	ကြိတ်သီး။ fruit of common medicinal plant. Eclipta alba
ဖိုင့်ဆာင်း	ကင်ပွန်း။ soap acasia; Acacia concinna
ဖွာ့	မြယာ။ leafy small tree, the fruit of which young boys fire from their bamboo popguns; Microcos panuculata
ဖိုင့်ဆာင်းဖုံလုက်	တောကင်ပွန်း။ wild soap acacia

–ဗ–

မလင်မဲ့	ကုလားမျက်စေ့။ winter cherry; heart-pea; Cardiospermum helicacabum
မတုံ့(မျတုံ့)	ကြက်ဆူ။ castor oil plant; Ricinus communis
မထင့်	ဆီး။ plum; jujube tree; Zizyphus jujuba
မအော(မျအော)	သနပ်။ sebesten tree, the leaves of which are used as wrapper for rolling 'cheroots'. Cordia dichotoma
မဆီသိုင့်	စမုန်နက်။ black cumin
မာထို့	ပုံလုံ။ creeper bearing small, edible ridged luffa; Luffa acutangula
မာဏေါ	ဖန်ခါး။ myrobalan tree; chebulic myrobalan; Terminalia chebula
မာဏာဝ်(ယူဆို့ဖေါတ်၊ဆုဂ်ကျုင်)	ထောက်ရှာ။ chaste tree; Vitex arborea
မိ	သပြေ။ Eugenia tree (also generic name of many species of Eugenia Jambosa and Syzygium
မိဝဝ်	သပြေချဉ်။ a variety of Eugenia tree
မိလုံ့	တောင်သပြေ။ land Eugenia tree
မိဖါဍောဟ်	ဇမ္ဗူသပြေ။ rose apple; E. jambo
မိလာင့်	သပြေလုံး။ a variety of Eugenia
မိကောဟ်	မင်းကွတ်။ mangosteen; Garcinia mangostena
မဝ်	တောင်ကွမ်းသီး။ wild areca nut
မင်ကုံလာ	ကြက်ဟင်းခါး။ bitter gourd; Momordica charantia
မင်ကွိုက်(ပူရိင်)	ပိတ်ချင်းရိုင်း။ wild long pepper
မင်ခွံင့်	မန်ကျည်းပင်။ tamarind tree; Tamarindus indica
မိင်ကယ်	ဂုံညင်း။ seabean
မျစိင်	သနပ်။ sebestan tree; kind of tree the leaves of which are used for making soup
မိက်တြုင်	သရက်ကင်း။ kind of plant bearing edible root; Curcuma amada
မိစူးသင့်	ပြည်လုံးချမ်းသာ။ kind of medicinal herb; Dracaena helferiana
မူ့လာ့	မုန်လာ။ radish
မျက်လဝ့်	ပိလော။ kind od edible jute plant; Corchorus acutangulus
မျအိ	ဖါလာ။ cadamon plant; Elettaria cardamomum

-ယ-

ယးဇင်သိုင့်	ကောင်းမှု။ Tall timber tree yielding a light, easily worked wood Anisoptera seaphula
ယင်မွာ	ဆိတ်ချေး။ large tree which provides valuable timber Bridelia retusa
ယင်ဇွူ	ပဒိုင်း။ 1. species of Datura 2. Angel's trumpet; Datura suaveolens

ယင်ခး	ခရမ်းကစော့။ Indian nightshade. Solanum indicum
ယင်ခေါဝ်လာ	မြို့ပျက်ခရမ်း။ same as above
ယူ့ဆိုဖေါတ်	ထောက်ရှာ။ chaste tree; Vitex aborea
ယိုဝ့်	ငု။ Indian laburnum; Cassia fistula
ယုက်(ယုက်ခေါဟ်ဃုဲးသိင်းကုံဆင့်မဲ)	သစ်ဆင်စွယ်။ kind of tree, the wood of which is used for making combs
ယီးလး(ဟို့လး)	သက်ကယ်။ kind of grass used in thatching; Imperata cylindrica
ယူ့ဆင့်ပို	ပေါက်နွယ်ကြီး။ tree bearing showy clusters of red flowers in April; flame of the forest; parrot tree; bastard teak
-လ-	
လာ	ဇီးဖြူ။ Eastern gooseberry; emblic myrobalan; Emblica officinalis
လာဖ့်	မျောက်ချောဖို။ tall tree with a clean bole yielding excellent firewood. Homalium tomentosum
လးဖါ	လက်ဖက်။ tea plant
လးကှာ်	ကင်ပုတ်၊ ကင်ပိတ်။ red-stemmed twining plant bearing edible fruit and leaves; Basella rubra
လးကှူးသာင့်(လးကှူးဆံင်)	တောင်စဦ။ shrub, the leaves of which are used in packing food or things. Phrynium capitatum
လီမဝ့်	လိမ်မွော်။ orange with loose skin; tangerine
လိင့်	တမာ။ neem tree; margosa tree; Azadirachta indica
လိင့်မိင်	တောတမာ။(သစ်ကတိုး) wild variety of above
လိင့်ကွင်	သင်္ဘောတမာ။ a variety of neem tree
လေဝ့်ဝ်ဝ်	ရွေးနီ။(တောင်မကျည်း)။ plant, the seeds from which are used as jeweller's weights. Abrus precatorius
လောတ်	တောင်ထန်း။ palmyra palm
လေင့်ကာ	မာလကာ။ guava tree; Psidium guajava
လင့်မဲ	စိန်တဘော်။ creeper, roots of which are used in medicine, native to China - China root. Smilax chinensis. native to Burma - Smilax prolifera; S. zeylanica
-ဝ-	
ဝါင်ပုင့်(ဝင်ယေဝ့်၊ဝင်သာင့်ဖံင့်)	စပါးလင်။ lemon grass; Cybopogon citratus
ဝင်သာင့်	ပင်စိမ်း။ basil; Ocimum canum
ဝင်သာင့်ခေါဝ်လာ	တောပင်စိမ်း။ wild variety of above
ဝိဿှင့်	မိုးမခပင်။ willow
ဝးလင်သောဝ့်	သော်ကပင်။ tall evergreen tree bearing pendulous sprays of vermilion flowers; Amherstia nobilis
-သ-	
သုံယဝ့်	တရော်။ small tree or shrub of the Grewia species

	such as Grewia polygama, the bark of which is used in preparing shampoo
သာကဲ	ငှက်ပျော။ banana; plantain
သာဆူ့	ကနစိုး။ kind of tree bearing edible fruits in bunches. Baccaurea sapida
သာကုံစွါ	သစ်ပုပ်။ large tree having malodorous wood; Dalbergia kurzii
သီးကျာဖေါဟ်(သီးသာဍင်)	အုံတုံ။ name applied to several species of Litsea trees
သီးခးဖေါဟ်	တိလက်သာ။ pareira, climbing plant used for officinal purposes (?) Cissampelos pareira
သီးခးဖါဍောဟ်	ဆောင်းမေးခါး။ bitter root of Helleborous niger (Christmas rose; black hellebore). Picrohiza kurrora or Cyclea burmannii
သီးကျိုင်	ဒန့်ကျွဲ။ Negro or wild coffee; Cassia tora
သီးသိုင့်ဖှေဝ်	အိုးပုတ်။ pitcher plant; Sarracenia purpurea
သိင်းဝးလး	သစ်မင်း။ the dammar pine; Podocarpus wallichianus
သိင်းဆင့်အှ်	ပျဉ်းတော်သိမ်။ kind of plant the leaves of which are used as condiment in curries; Clausena excavata
သိင်းယှာ့	သပွတ်ကြီး။ sponge gourd; Luffa pentandra
သိင်းဆုဂ်ပ္ဍါင့်	ထင်းရှူး။ species of pine; Pinus khasya
သိင်းကုံဆင့်မဲ	သစ်ဆင်စွယ်။ kind of tree the wood of which is used for making combs.
သိင်းလာ့	သမင်နီ။ shrub, the fruit and bark of which are used in herbal medicine; Randia dumentorium
သိင်းဖေါဟ်အွာ	ချယ်ရီ။ cherry
သိင်းဃှိ	ရင်းတိုက်။kind of hard-wood tree; Dalbergia cultrata
သိင်းဃှိုဝ်(ဉောတ်)	ရဲယို။ species of marinda. Marinda angustifolia
သိင်းသွဝ့်	ပဒေသာပင်။ the tree of plenty
သိင်းဖဝ့်မူး	ပန်းမ။ medium-sized timber tree; Anneslia fragrans
သိင်းစိကှဝ်	ဆူးကောက်နက်။ kind of thorny bush; Capparis sepiaris
သိင်းဝင်ဖါ	ကျွဲသပြေ။ a variety of Eugenia tree
သိင်းဖိင့်ခ္ဍး	ထောက်ကြံ့။။ kind of large timber tree. Terminalia tomentosa
သိင်းယးအူး	သစ်ပုပ်။ large tree having malodorous wood; Dalbergia kurzii
သိင်းဃှုဲးသောဟ်	နွယ်ချို။ liquorice plant
သိင်းနိုင့်ဖိုင့်	သစ်ကြံ့ပိုး။ cinnamon; Cinnamomum tamala
သိင်းဏာ့အှ်	ဖက်ဝန်း။ kind of tree with dark red wood used as making plough, oars etc. Berrya ammonilia

သိင်းစၚာ(ဖိုင်ခဟ်)	ကေရာဇ်။ tree of medicinal value; Millingtonia hortensis
သ္ၚာင့်	ဒညင်း၊တညင်း။ hard wood tree bearing a pungent smelling edible fruit; djenkol bean; Pithecellobium lobatum
သ္ၚာကိုဖ်	ကနခို။ purgative croton; Croton tiglium
သ္ၚာဖေါဟ်ထုင်း	ဥပါသကာပင်။ plant, the root of which are used as a subtitute for sarsaparilla; Indian sarsaparilla; Hemidesmus indicus
သေဝ့်	သစ်ချ။ chestnut tree
သေဝ့်လါ်ထး	ဝက်သစ်ချ။ oak tree; Quercus semiserrata
သုဂ်ပုံညင့်(သုဂ်ပိယ့်ပိုဝ်)	နှယ်ဒန်း။ henna tree; Lawsonia inermis
သ္ၜာ	ထိမ်။ large hardwood tree bearing winged-fruit pods; Nauclea parviflora
သ္ၜာအင်	အင်။ broad-leaved tall timber tree yielding reddish, resin ous wood; Dieterocarpus teberculatus
သ်ု	လျှော်ဖြူပင်။ tree of the Sterculia species (white variety)
ဩ္ု	ရုံးပင်။ large timber tree yielding a strong and resilient yellowish wood; Anogeissus acuminata
	–အ–
အ်ုဏာင့်	အနန်း။ a kind of hardwood tree; Fagraea fragrans
အ်ုရိုင့်အ္ဂာ	တမာဖြူ။ neem tree (white variety)
အင်လေင့်	အင်ကြင်း။ tall, indigenous hardwood tree bearing sprays of fragrant red flowers in early summer; Pentacme suavis
အ္ဂာလင့်	မျောက်ချော။ tall tree with a clean bole yielding excellent firewood; Homalium tomentosum
အ္ဂာလင့်ဖေါဟ်	မျောက်ဆိပ်ပင်။ a large tree yielding a light yellowish wood, the bark used in treating rheumatism; 1. Holoptelea integrifolia; 2. Homalium longifolium
	–ဓ–
ဓူးကျေဟ်	ပဲစင်းငုံ။ pigeon pea; Cajanus cajan
ဓယ်(ဓို)	ဝါ။ cotton plant
ဓင်ဓး	ပဲပုစွန်။ cluster bean; Cyamopsis psoralloides
	–ဟ–
ဟ္ုင်းထာ	ခံတက်။ kind of medium-sized tree of which the young leaves are eaten as vegetable; Crataeva religiosa
	–ဃ–
ဃ္ုင်	မရန်း။ tree bearing clusters of ovoid fruit which turn yellow when ripe; Marian fruit; Bouea

	burminica
ယှင်ဆိုင့်	မရန်းချို။ sweet variety of above
ယုံး	စင်ပြွန်း။ middle-sized tree bearing acerbic fruit in clusters
	Dillenia pentagyma
ယွှာင့်(ပွါင်)	ပျဉ်းကတိုး။ kind of iron wood tree; Xylia dolobriformis

အင်းဖင့်အင်းထိင့် Cooking

အင်းကား	ကင်သည်။(ညှပ်နှင့်ကင်သည်)။ roast; barbecue; (meat or fish held between split bamboo); toast (bread)
အင်းကိုဆုက်	ဆီနှင့်သပ်ပြီးလှော်သည်။ fry something in oil
အင်းကျောဝ်	လက်သုတ်သည်။ make salad
အင်းကျောဝ်သိင့်	လက်သုတ်စိမ်းကော။ make raw salad
အင်းကျောဝ်မိင့်	စွတ်ပြုတ်ပြုတ်သည်။ make cooked salad
အင်းဆီထောတ်	ဆားနယ်သည်။ to salt
အင်းဆေဝ်	ကြော်သည်။ fry
အင်းစူးဆာင်း(အင်းမာဆာင်း)	အချဉ်တည်သည်။ to make something prickle
အင်းတုံ	ကျိုသည်။(ဟင်းခါးချက်ကျိုသည်) boil soup
အင်းထူ့	သီတံနှင့်သီ၍ကင်သည်။ skewer
အင်းထိင်	ဝါးကျည်တောက်နှင့်ပြုတ်ချက်သည်။ cook in bamboo tube
အင်းဍိုင်	ချက်သည်။ cook
အင်းဍိုင်သုံ့	နှပ်ချက်ချက်သည်။ cook to bring to proper consis tency using low heat
အင်းဍိုင်ကျုး	တဖက်ပြီးတဖက်နှပ်ချက်သည်။ turn from side to side in doing above
အင်းဖင့်	ချက်သည်။ cook
အင်းယေံ	ဓါးနှင့်စင်းသည်။ mince; cut or chop into small pieces
အင်းယှိုင့်	ဆားဖြူးနယ်သည်။ sprinkle salt onto meat or fish
အင်းဝါင်	မွှေချက်သည်။ cook by stirring
အင်းဇှံ	လှော်သည်။ roast in a container; fry without oil
အင်းဇှံစ်	ဆီနှင့်ကြော်သည်။ roast in oil (wet roast)
အင်းဇှံသူ့	အခြောက်လှော်သည်။ dry roast
အင်းဇှံကျောဝ်	ကျွတ်အောင်လှော်သည်။ roast to brittle
အင်းဝါင်	နွေးနွေးကျွတ်ကျွတ်ကင်သည်။ roast to brittle under low heat
	ငါးသို့မဟုတ်ထွင်းကိုသီတံကြီးတခုခုနှင့်ကပ် ဆုတ်ပြီး မီးနွေးနွေးတွင်ကျွတ်လာအောင် ကင်သည်။
အင်းစိုင်	နနွင်းရှက်စသောမွှေးကြိုင်သောအရွက်

များနှင့်ထုပ်ပြီးကင်သည်။ roast or steam food wrapped in leaf

အင်းဃှဲ့ ပြုတ်သည်။ boil

အင်းဃှာင့် ကျပ်တင်သည်။ smoke (meat, fish)

အင်းယှောပ် မီးထဲထည့်၍ဖုတ်သည်။ bake

အင်းဟှုင့် ပေါင်းသည်။ steam

-ဝး- Bamboo

ဝး ဝါး။ bamboo

ဝးကှူး ဝါးပိုး။ species of giant bamboo. Dendrocalamus gigateus

ဝးကာင်းကံင်းမေ့ ခရောင်းဝါး။(နှီးဝါး)။ species of bamboo especially used for splitting into strips. Banbusa burmanica

ဝးခိုဒ်ပုံလုဂ် မျက်ဆန်ကျယ်ဝါး။ species of giant bamboo with widely spaced nodes.

ဝးခှါင် သိုက်ဝါး။ strong, thick walled species of bamboo used in construction, basket-making and mat-making. Bambusa tulda

ဝးဆူး ကြခတ်ဝါး။ kind of bamboo with thorns. Bambusa arundinacea

ဝးတံင်တံင့် ခေါင်းပိတ်ဝါး။ solid bamboo

ဝးတုံတျ ဝါးနက်။ species of dark, glossy bamboo. Dendrocalamus longispathus

ဝးဖှင့် ခဲလံဝါး။ a kind of bamboo of which inner mem brane wrapped around sticky rice when the sticky rice in cooked in its.

ဝးပွါင် တစ်ပင်တိုင်ဝါး။ species of dark, glossy bamboo.

ဝးမိ မြင်ဝါး။ bamboo often found with solid culms: male bamboo. Dendrocalamus strictus

ဝးဇင် ရွှေဝါး။ yellow bamboo

ဝးဇင်ဖေါဟ် ထီးရိုးဝါး။ kind of bamboo used for shaft of um brella; small yellow bamboo

ဝးသံင့် ကြသောင်းဝါး။ kind of bamboo mostly used for matting and building purposes; Bambusa polymorpha

ဝးသှိင့် ဝါးမင်း။ kind of extrahard bamboo with nodes at short intervals. Bambusa brandisii

ဝးယှယ်(ဝးလယ်) ဝါးယား။ same as D. longispathus

ဝးအှ္ဂာ ဝါးဖြူ။ white bamboo

ထောဟ်အုံမိင်သီးလုံဖး **NAME OF BIRDS**

ထောဟ်ကဲါ	ကြက်တူရွေး။ parrot
ကးကဲ	ခို။ pigeon
ကုံရေဝ့်တေဝ့်	တစ်တီတူး။ red-wattled lapwing; Vanellus indicus
ထောဟ်ကိုးမာင့်	ငှက်တော်ပြာ။ red-billed blue magpie. Urocissa erythrorhyncha
ထောဟ်ကွင်ခါင့်	ရွှေပြည်စိုး။(သပိတ်လွယ်)။ the common iora. Aegithina tiphia
ကှာထိက်ဓါ	ဗျိုင်းအောက်။ the Indian pond heron. Ardeola grayii
ကဝ့်လာ	ရေကြက်။ common moorhen. Gallinula chloropus
ကှာ	ကျီးကန်း။ crow
ထောဟ်ကိင်နာရီ	ကိန္နရီငှက်။ mythical bird with human head and torso. Kinnara kinnari
ထောဟ်ကိုဝ်	အောက်ချင်းကြီး။ Indian pied hornbill. Anthracoceros albirostris
ထောဟ်ကြာဝိက်	ကရဝိတ်ငှက်။ mythical bird supposed to have a melodious cry
ထောဟ်ကုံလုံအဝ်	လင်းဝက်။ night heron. Nycticorax albirostris
ထောဟ်ကိုး	ကြက်တော။ parakeet. Psittacula eupatria
ထောဟ်ခါင့်	အောငလောင်။(ယောင်းယင်) great hornbill. Buceros bicornis
ထောဟ်ခံင်	ငုံးမင်း။ quail
ထောဟ်စိင်ကွိ	ရေညှောင့်ငှက်။(ငှက်မင်းသား) great hornbill. Tringa bicornis
ထောဟ်စိစိ	တောစာကလေး။ weaver bird
ထောဟ်ဆို့ခံင်	ငှက်တော်။ king crow; black drongo Dicrurus macrocercus
ထောဟ်ဆင်ဆို့	နှံပြည်စုတ်။ purple sun bird. Nectarinia asiatica
ထောဟ်ဆိက်	မြေဝပ်ကလေး။ the common Indian nightjar. Caprimulgus asiaticus
ထောဟ်ဍင်း	ပိန်ညင်း။ king fisher
ထောဟ်ဏင်ကှင်ဖေါဟ်	စာခေါင်းမဲ။(ပြွက်ဖင်နီ)။ black-headed sparrow
ထောဟ်ဏင့်ယှာခုံး	ချိုးစိမ်း။ green-winged pigeon; emerald dove Chalcophaps indica
ထောဟ်ဏးကာင်	သစ်တောက်ငှက်။ woodpecker
ထောဟ်ဏး	ငှက်ဆိုး။ bird of ill-omen; screech owl
ထောဟ်တွင်ဟှာ်	အိမ်စာကလေး။ house sparrow. Passer domesticus
ထောဟ်တုံပဝ်	ဂဠုန်။ the mythical king of birds, also the enemy of dragon
ထောဟ်တူတူ့	ဒီးဒုတ်။ brown fish-owl. Ketupa zeylonesis
ထောဟ်တာ့ခွိင်းခွင်း	ပျံလွှား။ swallow; swift
ထောဟ်ထာ	ဝမ်းဘဲ။ duck
ထောဟ်ထာထို့	ရေဝမ်းဘဲ။ lesser tree duck. Dendrocygna javanica

ထောဟ်ပိုဟျူး	ဒီးကွက်။ spotted owl. Athene brama
ထောဟ်ဖါ့	မြေဝပ်ကြီး။ the common Indian nightjar Caprimulgus asiaticus
ထောဟ်ဖုံ့ဏင့်	ဘုတ်။ greater coucal. Centropus sinesis
ထောဟ်စီးယဝ်	မြေလူးငှက်။ thrush
ထောဟ်မင်စဝ်ပါင်းပံင်	ယောက်ဖခွေးခေါ်။ Indian cuckoo. Cuculus micropterus
ထောဟ်မူထိုရူ့	မိန်ငှက်။ barn owl
ထောဟ်ယုံအွာခေါဟ်	ဝါးယောင်းငှက်။ greater-necklaced laug[illegible]g thrush black-gorgeted laughing-thrush. Garrulax pectorialis
ထောဟ်ယုး	ဒေါင်း။ peafowl; peacock
ထောဟ်လိင့်	ဆက်ရက်။ the common myna. Acridotheres tristis
ထောဟ်လာင်	သာလိကာ။ Indian grackle. Gracula religiosa intermedia
ထောဟ်လုဲ့	ချိုး။ dove
ထောဟ်လုဲ့လင့်	ချိုးလင်းပြာ။ collared dove; ring dove. Streptopedia decaocta
ထောဟ်လိင့်အွာ	ဗျိုင်း။ the little egret. Egretta garzetta
လိက်သိင့်	သိမ်း။ falcon
လိက်ယးအူး	စွန်ပုတ်။ kind of eagle
ထောဟ်လိင့်အွာဏာ့	ကျွဲကျောင်းဗျိုင်း။ cattle egret. Bubulcus ibis
ထောဟ်လိင့်အွာဖါဍောဟ်	ဝေသာလီဗျိုင်း။ little egret. Egretta garzetta
လိက်ဏား	ငှက်ဆိုး။ bad-omen bird; evil eagle
ထောဟ်ဝီး	ငုံး။ quail
ထောဟ်သိုင့်လာ့	ငှက်ခါး။ blue or green jay
ထောဟ်သင့်ဝဝ်	ဥဩ။ cuckoo
ထောဟ်သင့်သီး	ပုဇဉ်းထိုးငှက်။ green bee eater. Merops orientalis
ထောဟ်ဋ္ဌင့်ကုံထး	လင်းတ။ vulture
ထောဟ်အုံဍေဝ်	ကြာဖက်နင်း။ 1. the bronze-winged jacana Metopedius indicus 2. the pheasant-tailed jacana. Hydrophasianus chirugus
ထောဟ်အုံကွိုဝ်	ကြိုးကြာ။ sarus crane. Grus antigone sharpei
ထောဟ်အုံကွိုဝ်	တင်ကျီး။ cormorant
ထောဟ်အုံစုဂ်	ရေစစ္စလီ။ lesser tree duck
ထောဟ်အယ်ကာ	မယ်ညို။ Indian purple moor hen
ထောဟ်စုဂ်ဖေါဟ်	ဟင်္သာ။ Brahmini duck
ထောဟ်ဓိင်းဓိင်	ပန်းရည်စုတ်ငှက်။ sun birds (general term) Nectarinidae
ထောဟ်ဟိုက်	ရစ်။ pheasant
ထောဟ်ယှိုင်ဍုဂ်	ငှူ။ green pigeon
ထောဟ်ဃွာ်	စာကလေး။ sparrow

ကို့ကို့	ခဏခဏ။ often
ကျာအူ	စက်။ machine
ကိုပျာသး	မီးကွတ်သီး။ mangosteen. Garciana mangostana
ကဝ်လေဝ့် ပ္ဂာင်ထုင်း	ကပ်စေးနဲပင်။ burr weed. Xanthuian strumarian
ကိလဖိုင်	လက်ကတီးကြား။(ချိုင်းကြား)။ arm-pit; axilla
ကိုလုဂ်စးဆံင့်မင်းဆံင့်မာ	စဉ်းစားဆင်ခြင်သင့်သည်။ should be considered
ကုံတ့်ရာ်(ထိုတ်ထာ့)	ခြံတိုင်။ fence pole
ခိင်ခူးထင်း	ရစ်ပတ်လုံးသည်။ wind or roll (thread)
ခုင်းကိုလုဂ်(ခုင်းကိုဖဝ့်)	တူးဆွသည်။ dig and loosen earth or soil
ခ့်ဝယ်နျု့ထို့ဍိုဝ်	ကောက်ရိုးနွယ်။ bind weed. Convovulus arvenis
ခ့်ဝုင့်ထး	ပတ်ရံထားသည်။ wrap around
ငါ့ဝ်(ငးဝ်)	ထိုင်းမှိုင်းထူအသည်။ be dull
ခွင့်ကဝ်	ရာဇဝင်။ history
ဆောဝ်ဇ္ဂဝ်	နူးချေသည်။ poke to make into small pieces
စဃ္ဂာပ္ဂင့်ခဝ့်	ရာဇပလင်။ throne
ခုင်း	တူးသည်။ dig
ဆောဝ်ဆောဝ့်	ခဏခဏ။ often
ဆေဝ်စင်ခ္ဂိက်	သပိတ်မှောက်။ demonstrate
ဆေဝ်ဇ္ဂဝ်	ထိုးချေသည်။ poke into pieces or powders
ဆုံစုံးဆုံဓါ	ကိုးကွယ်ဘာသာ။ religion
ဆုံစုံးပြေ	မြတ်သောအလှူ။ noble donation
ဆုံဍယ်ဓါ	အာပတ်။(အပြစ်) sin
ဆင့်ဆူ့	မရွေးနောင်းကွာသည်။ time difference
ညာညာ့သာ်(ဟှယ့်ကုံအးမာ့လှ်)	အများကြီးလာသည်။ to come in large quantity or number
ဏာင်းအီကယ်	နောက်ပိုးမြက်။ kind of grass whose fruits got attached to clothing
တွဝ့်ခဝ့်	တရားဟောသည်။ preach; give sermon
တုံကျုဲ့	နောက်ကျသည်။ late
တာ်ကူ့က်	တောထွက်သည်။ retire to the jungle as a reluse
တုံဗုဂ်လဲ(ယှးလဲ)	ဘယ်လောက်လဲ။ how many? (how much?)
ထင့်ဇ္ဂဝ်	ထုချေသည်။ pound into powder
ထိ့ခုက်ဓါ	ရေလွှမ်းမိုးသည်။ flooding
ထိ့မုံလံင့်သွယ့်	ရေသွယ်ချောင်းကလေး။ small canal draining water
ထိ့နိုင့်အူး	ရေပုတ်။ pungent water
ထိ့နိုင့်စီးနိုင့်စာ်	ရေချဉ်ရေသိုး။ bad odour water
ထုံ့လင်ခ္ဂိက်	လောင်းချလိုက်သည်။ poor off
ထုဂ်ခါင့်ထုဂ်ယာ့	မတွန့်မဆုတ်။ with full enthusiasm
ဒါန်တမှာ	လှူဒါန်းခဲ့သော။ left as donation; donated by

ဓဝ်ႉပြေသ့်အာ	အလွန်မြတ်သောတရား။ very noble teaching or sermon
နောတ်အိုဝ်သွာ့	သွားပွတ်တံ(ဒန်ပူ) tooth brush
နိုင့်မော့်အဲ	မီးခိုးနံ့။ the smell of smoke
နုက်ဟှုဂ်	ဝမ်းနုတ်သည်။ to take purgative
ပွင့်ဓဝ်ႉ	ဓမ္မသနပလင်။ stand or chair from which a monk gives sermon
ပြုဂ်သး	ရှောက်သီး။ lemon. Citrus limon
ဖွဲဖှာ်	လျှင်မြန်သည်။ fast; swift; quick
ဖေါဟ်သးခ္ဍါ	လူပျိုကာလသား။ bachelor; young unmarried male
ဖွာလင်ခေါဟ်ဃှုဲး	ဦးခေါင်းညိတ်သည်။ to nod head
မာခ္ဍါႉ	လုပ်ပါလား။ try it!
မာအ့်သာ	စိတ်ထင်သလို။ seems like; looks likes; thing that happens
မာ့ဖါဍောဟ်	မယားကြီး။ first legal wife
မော့်ဓေါဟ်	မီးစာပြာ။ ash of wick
မဲခင်ဆဝ်ဆုင်ႉ	မျက်ကွင်းညိုနေသည်။ to have black eye
မဲသးဓးဖိက်	မျက်စိထဲအမှိုက်ဝင်သည်။ foreign body gets into the eye
မာသာဆုင်ႉကုံဍး	မေ့ကနဲဖြစ်သွားသည်။ lost consciousness suddenly and temporarily
ယာထူႉခ္ဒိက်	သုံးနှစ်–သုံးလပြန်မလာရ။ disown
ယးကာထုံအုဂ်	ငါးအိပ်ပျော်။ kind of small fresh water fish
ယးကာခ့်ဍိုဝ်	ငါးပြေမ။ climbing perch fish
ယးဆိထိုတ်	ငါးဆားနယ်။ salted fish
လ့်ယိက်လ့်မဝ်ႉ	မကြာမနေး။ duration not long not short
လင်အုဂ်ထိုႉကှ်	ရေနစ်သည်။ be drown
လ့်ဝီႉဍးအိုဝ်	ရှေးရှေးက။ in time past; long, long time ago
လိက်လွံင်ႉ	ပင့်ဖိတ်စာ။ invitation letter
လ့်သး	တသီး။ one crop; fruit from one season
လ့်သး	မသီးသော။ does not bear fruit
လ့်သး	အသက်မရှူသော။ does not breath
လင့်ထုံႉ(လင်ခုဂ်)	ဖိတ်သွားသည်။ spill over
လင်ပျိုဝ်	ပုတ်ပွပျော်သွားသည်။ decompose
လင်အောဟ်လင်ကူး	ဆွေးမြေ့သွားသည်။ decay
လူႉလင်ခ္ဒိက်	သွန်ပစ်လိုက်သည်။ pour off
လင်ဖါင်ႉ	ပဲ့ကျသွားသည်။ to break away
လင်ကျိုဝ်	ကွာကျသွားသည်။ peel off; become detach
လင်မုက်	ကြေညက်သွားသည်။ become powder
လင်သုဂ်	လျှောကျသည်။ get loosen and slide down
လင်ဖိုဟ်	နိမ့်ကျသည်။ of lower level
လင်ဆံင်ဆဝ်ႉထဝ့်	နေရာခုံမြင့်။ high place; high seat

လ့်ဝါင့်ယောဝ်ဝေ့ဍး	လှည့်တောင်မကြည့်ပါ။ does not turn around and look
လုံ့တ္ဍိုဝ်ဝေင့်	ဂဝံကျောက်။ laterite
လဝ်ကဲ့လေင့်	အဖြေ။ answer; reply
လ့်ယိက်လ့်မဝ့်	မကြာမတင်။(မကြာမီ) not long not short duration
လ့်သာမဲလ့်ကးသာ	မကြောက်မရှက်။ with no fear nor shame
လင်ဖါဝေ့	ကင်းကွာ(ခွဲခွါ) be seperated
လယ်လူ့ခေါပ်ဃှ္ါး	ဦးခေါင်းရမ်းခါသည်။ to shake the head
လ့်ဆံင့်မံင်းဝယ်ဝးအ့်ထဝ်	မမျှော်လင့်ဘဲဆုံမိသည်။ to meet unexpectedly
ဝါန့်ဖ္ဍေါဝ်	မျက်စိလယ်သည်။ lost one's way
ဝါင့်အ့်ဏါ့အေး	နှာခေါင်းမလှည့်ပါ။ does not turn around one's nose
ဝးတုင်ဒါန့်	ဝါးမင်း။ kind of extra hard bamboo with nodes at short intervals
သိင်းခ့ိ	သစ်ပင်ပေါ်။ on the tree
သိင်းခ့ိထိုဝ်	သစ်ကိုင်းဖျား။(အစွန်း) top of the tree
သာဏင်း	မေ့လျော့သည်။ forget
သာခေါဝ့်ကဲ့တဝ်အ့်	စိတ်ပူပင်သောကရှိသည်။ to worry for somebody
သာံယှံင်သာပြေ	မြင့်မြတ်သောစိတ်။ noble mind; noble heart
သာဏါ့ဃှယ့်	ရင်ကယ်သည်။ chest pain
သာဏါ့အုဂ်	ရင်အောင့်သည်။ dull pain in the chest
သာမဲသာဖ္ဍါင်	ကြောက်လန့်သည်။ be frightened
သိ့ဃှုက်–မိုင့်ဃှုက်	သေအတူရှင်အတူ။ die together-live together
သင်ဃာ့ဘာ့	ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း။ monastery
သုဂ်ပိ့သး	အုန်းသျှစ်သီး။ bael fruit. Eudynamys scolopacea
ဟှ်ာင်းခေါပ်အ့်ဖင့်လ	မြေအောက်။ underground; below the earth
ဟှ်ုဂ်ဃှယ့်	ဝမ်းကယ်သည်။ feeling of abdominal unconfort
ဟှ်ုဂ်ဆာ့	ဝမ်းနာသည်။ abdominal pain
ဟ့်ဍောပ်ဘာ့	အစိုးရကျောင်း။ government or state school
ဟှ်ာင်းကဲ	လိုက်၍ ငိုသည်။ to cry after
ဟှ်ာင်းဝေ့လ့်	ငိုလိုက်သည်။ cry
အ့်စံင်အ့်မင်	အာဏာ။ power; authority
အ့်ရူးအ့်အဲ	အခိုးအငွေ့။ vapour
အ့်ခုင့်အ့်ခဝ်	။တ္တိမိ–ဘုန်းတန်ခိုး။ supreme power; all powerful
အင်းကိင့်ပ္ဂိင့်ထင်း	တောင်းပန်သည်။ make petition; plead
အ့်ဇိုဝ်ဆိုင်ယါင်အ့်ဝေ့	ဝေးခြား။(တနေရာနှင့်တနေရာ) to have a distance between
အ့်သုဲးအ့်ထိ့	အသွေးအရေ။ blood and solution
အ့်သုဲးအ့်ယး	အသွေးအသား။ blood and flesh
အံင်ထင်းဍေဝ်	အချင်းနှိုက်ထုတ်သည်။ manual removal of placenta
အံင်ထင်းခ္ဂိက်	နှိုက်ထုတ်လိုက်သည်။ get hand in and take out
အူးယှူး	အေးအောင်မှုတ်သည်။ blow to make cold
အူးသူး	မှုတ်သည်။ blow
အေမွဲာ	ဖြစ်လျှင်။ if; suppose; be it so

အေမွဲ့လာ့ဏာင့်	ဖြစ်ပေမယ့်လည်း။(ဖြစ်သော်လည်း) but; however; although
အွ်ကို(လေါတ်ကို)	ကစား။ play
အွ်ဖင်ခွိက်	ကင်းလွတ်အောင်နေပါ။ not to involve oneself
အွ်အေယာင်	ဝေးဝေးနေပါ။ stay away
အွ်မုက်	နေ၍ပျော်သည်။ enjoy staying; be well; be healthy
အွ်ပှော့ဝ်	နေရန်သင့်သည်။ appropriate to live; good to stay
အးမာ့လဝ့်	များသော။ much; many; numerous; plenty
အးမာ့ဆေဝ့်လဝ့်	အလွန်များသော။ large quantity or amount
အွ်ကေ့်ထဝ့်	ချန်ထားသည်။ leave behind
အွ်ကေ့်ထဝ့်ထာင်	ချန်ထားခဲ့သည်။ to leave some after taking or eating or doing
အွ်ဝီ့လင်ဍောဝ်	ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသည်။ starve
အွ်ဝီ့လင်ဍောဝ်သီ့	ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး၍သေသည်။ die of starvation
အင်းစာ	အမေး။(မေးမြန်းစုံစမ်း) ask; inquire; question
အွ်ဟှာင့်အွ်ကျင်း	အကြောင်းအရာ။ subject matter
အွ်ဏှ်(ဟ်ဏှ်)	သူဟာ။ that; that person (she, he)
အွ်တိုင်ဏှ်အွ်ခေါဟ်ကျင်	ထို။သို့။ဖြစ်သောကြောင့်။ because of that; therefore
အွ်ခေါ့ကာလာ	အချိန်ကာလ။ time; era; duration
အွ်လိင့်	တမာ။ neem tree; mangosa tree
ဝးအင်းလး	အဆူခံရသည်။ being scolded; being reproved
ဝးစာ်	အဆဲခံရသည်။ being swore at; being reviled
ဝးစာင်း	လျှောက်သွားသည်။ have to flee
ဝးကို်း	ပြေးသွားသည်။ have to run away
ဝးဆောဟ်	ကျိမ်ဆဲသည်။ being cursed
ဝးထာ်ယှုဂ်	ရုတ်တရက်ထိခိုက်သွားသည်။ be hurt accidently
ဝးတာဝ်တာဝ်	တည့်တည့်ထိသည်။ hit directly
ဝးဖံင်းဝးမာ	လုပ်ကိုင်ရမည်။ must do; must work
ဝးဆံင့်မံင်းမာ	စဉ်းစားလုပ်ရမည်။ must think over and do
ဝုဂ်ထာင်	နီးလာသည်။ approach; get closer
ဝုဂ်ခိုဝ်းလဝ့်	အနီးကလေး။ close by
ဝေါဝ်ခါ့	ကျိုးအောင်ချိုးသည်။ bend and break
ဝေါဝ်ခါခွိက်	ကျိုးအောင်ချိုးလိုက်သည်။ break into two pieces
ဝေါဝ်ဆို့ထုင်းထင်း	မတ်ထောင်သည်။ erect; help to get up
ထုံင့်ဝဝ်	နံ့သာနီ။ red sandal wood
ထုံင့်အွာ	နံ့သာဖြူ။(စန္ဒကူးဖြူ) sandal wood
ကျာမိခိင့်ထုင်း	မက်လင်ချဉ်ပင်။ tree bearing pleasantly acidulous fruit

ဟုံင်ယုဂ်